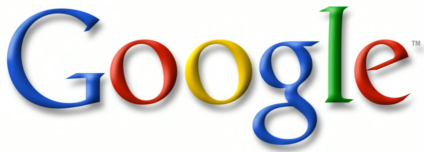
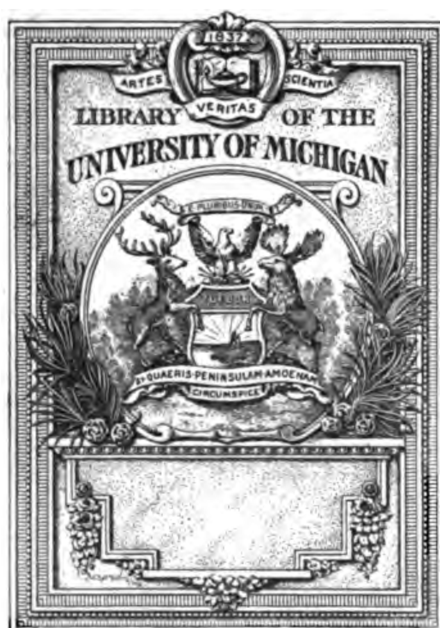

1837
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

TIENDE BIND

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

FOLKEUDGAVE

TIENDE BIND

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1908

TROLDTØJ

FOLKESAGN I NUTIDSLIV

(1889—1890)

SOMMERNAT PAA INDSØEN

Det var Midnat — én lysende Sommernats Stund —
Og med taageslørt Rand laa Indsøens Rund,
Og fra Aaen drev bølgende Ringe:
Det var stille — saa stille, at Ringbølgen klang
Gennem Fjernhedens mumlende Sus som en Sang —
Og jeg hørte for Øret den klinge:

„Forældet, begravet, forgaaet den Tid,
Hvor Forstanden med Følelsen ej laa i Strid,
Hvor de dybeste Gaader i Menneskets Bryst
Tog Sagnenes Klæder og Fablernes Røst,
Hvor de vildsomme Linjer i Sjælenes Dyb
blev Uhyrer, Kæmper og kravlende Kryb;
Hvor den levende Verden var Undernes Rige,
De svævende Taager en Elverlands Pige;
Hvor Nissen ej pryded en Julebogs Blade,
Men skalted og valted i Lo og i Lade;
Hvor Spøgelser ej var en Legetøjs-Vare,
Men Helhest var Helhest og Mare var Mare:
Hvor Højene gemte paa Bjærgfolkets Guld —
Hvor Hjærnen af Barnets Klenoder var fuld!

„Og karted den Hovbondes Kone sin Uld,
Da saa' hun det pusle, hun hørte det varsle,
Og tog deraf Tegn til at brygge og barsle.
Den Herregaardsfrue lod signe og maale,
lod binde for Vorter og læse for Smerte,
Og stak gennem Vokset de viede Naale,
Der stinged den Ridder hans troløse Hjerte.
I Borg og i Røn' var en eneste Bog
Med Trudsel og Trøst i det selvsamme Sprog;

Den brugtes til „Sprikwort“, i Fejder som Fane,
Af Degn til et Amen, af Præst til at mane.
Og saa var der Sange — fra Mund til Mund;
De „digtedes“ ikke, de tryktes ej heller,
Navnløs’ de fødtes i Veernes Stund,
Døbtes i Festsal, i Kammers og Kælder —
De bunded i Lidenskabernes Grund.

„Og ude og inde, og oppe og nede,
I Købstad og Borg, gennem Skov, over Hede,
Hvor Fablernes Fugl laa paa Æg i sin Rede,
Dér plyndred man Reden paa maa og faa,
Kogte ej Æggene, slugte dem raa!
Man brugte ej først om Forklaring at lede:
Sagnet blev nævnt, under Gysen, ved Navn,
Og fluks slog det Rod som en Vedbend i Sindet,
Klamred sit Væv over Længsler og Savn —
Og „Livet“ rev aldrig fra Øjet Bindet;
Thi Livet var selv som en Æventyr-Skov,
Hvor Jorden gav efter for Gangerens Hov,
Hvor Lønstien pludselig svandt i en Mose,
Hvor „Elementar-Aander“ listed paa Rov,
Hvor Døden tren frem bag en alenhøj Tue
Og putted hver Jomfru, Svend eller Frue,
Hver vildfaren Sjæl, i sin Kulsvier-Pose! —“

Forældet, begravet, forgaaet den Tid .....
Men se, denne Taage, som lysende hvid
Har sænket sit Slør over Indsøens Rand:
Nu løfter den sig — — dér er Land!
Den letter sin Troldkappes bræmmede Flige,
Den bølger, vil fremad, den synes at vige,
Men sætter saa Fart paa, og glider hidover
Med myldrende Frasagn om hele den Verden,
Der ligger rundt om mig og sover!

Der soves — i Købstadens dødsstille Gader,
I Vandmøllens Bo og i Husmandens Hytte;
Der soves paa Godset, hvis Kampestens-Lader
Til Gaardhundens Snorken er ophørt at lytte;
Der soves hos Bonden og Proprietæren,
Der soves endogsaa paa Fragtmandens Vogn,
Hvis Forspand, som aser fra Sogn til Sogn,

Er gaaet i Staa under Saltet og Tjæren.
Der soves vidt over det bakkede Land
Rundt om mig langs Indsøens bugtede Rand!

Vist ikke! De *synes* at sove kun .....
Der pusles — der varsles — og Troldkappe-Taagen
Holder dem hallucinérte vaagen;
Og mumlende, klynkende, stønnende lyder
Bekendelser, medens den tilvante Ham
I Genganger-Timen de skyder:

Da bliver til Ulv, hvad der forhen var Lam,
Da gøres til vild, hvo som aldrig var tam;
Da brygges der Sejd af en underlig Slags,
Da fanges Forstanden i Følelsens Saks!
Det kendes i Gade, paa Gods og i Gaard,
At „Elementar-Aander" endnu bestaar.
Det sandes af Jomfru, af Kone og Frue,
Af Mand og af Svend, af Lærd og af Læg:
At om vi end „maner" af al vor Formue,
Vi driver ej Troldtøjet ud gennem Væg.
Den Helhest han humper ved Dagen omkring —
Den Elvermø drager os ind i sin Ring;
Og „magisk" er Ringen, om Hanen end go'l
Og Duggen forsvandt for en Formiddags-Sol!
Naturen i Menneskebørnenes Bryst
Den kundgør i Sagn' og i Fabler sin Røst:
Og trækker vor Tid end i Syvmilestøvler
Og jager med Damp efter Kundskabens Bytte
Og ler ad de gamle Mo'rliller, som vrøvler .....
Den maa dog til Ammestu'-Stemmerne lytte!
Vor „oplyste" Tid er ret dagsky endda;
Den bunder i Lidenskabs-Sangenes Grund,
De hviskes og vandrer fra Mund til Mund —
Og Folke-Sagn henter en Stof-Skat derfra! — — —

Det var Midnat — en lysende Sommernats Stund —
Og atter laa taageslørt Indsøens Rund,
Og fra Aaren drev bølgende Ringe.
Jeg roed — og roed — og Bølgerne klang
Gennem Fjernhedens mumlende Sus som en Sang —
Og i Hjertet jeg hørte den klinge.

NISSEN

Hvem pusler saa flittigt i Lade og Lo?
Hvem signer det Yver paa Gaardbondens Ko?
Hvem fylder Jer Spanden
Med Sødmælk til Randen?
Hvem muger og tærsker som slet ingen anden?
Det er den huslige, hjælpsomme Nisse:
Narres han — gaar det Jer galt tilvisse!

Landet kommer i hastigsvungne Bakkebølger løbende østfra, hoverende over Jordens Frodighed, standser med et ved Synet af Havet — lægger sig hen i nogen mager Hvile, og falder saa i golde Grusbunker af mod Stranden. — Dér hvor Landet begynder at falde af, har en Gaard boret sig ind i Bakken. Vestvinden suser og pisker, Flyvesandet fyger i en usynlig Regn over Jorderne, og Gaarden trækker sit Læbælte af stive Træer op over Ørerne. Det kendes knapt i Bøsseskuds Afstand, at her er en menneskelig Bolig; akkurat Ryggetræerne og Skorstenspiben paa Taget stikker i Vejret — — — — saa fyger Sandet, saa pisker Vinden, og Gaarden synes at dukke sig, som vilde den bore sig helt ind i Banken og blive derinde.

Alligevel ligger den dér, sigtbar fra Hulvejen, med fire, kalkede Længer, Stuehuset lavt og bredt, Egetræs-Bindingsværk, Lade og Lo i et, Staldlængen nyopført men allerede grønskimlet, Møddingen og Brønden midt i Gaardspladsen — en Fæstning uden Glaci, umedgørlig, indesluttet i sig selv, ugæstfri. Allehaande Sagn og Gisninger kan tumle sig om den, som de vil; den synes med sine hundred Aar paa Bagen at give Sagn og Gisninger fuldt op at bestille. Af nogle kaldes den Vragsteds-Gaard — efter Vragstedsvig, som Stranden benævnes. Men i Menigmands Tale dér paa Egnen hedder Gaarden aldrig andet end Puslinge-Hullet.

En Mand fra Havet — farende Sømand, Skipper, Reder, hvad han nu var — købte for adskillige Aar tilbage Gaarden efter en anden Mand. Den oprindelige Ejer havde været Hestehandler og en stor Tyv — paastod man — i de Tider, hvor Hestehandler og Tyv var Folk af samme Næring. Han skulde have bygget Gaarden af lutter Strandingstømmer. Naturligvis fortaltes der om ham, at han plejede at herbergere skibbrudne Folk hos sig og hverken lade dem rejse bort med Liv eller med Ejendele. Ganske vist er det, at han var en ugudelig Hedning og havde en haard Død — saa haard, at Præsten, der skulde berede ham for den evige Hvile, med en dyr Ed fo'r ud af hans

Sengekammer, medens alle Ryggetræerne paa Stuelængens Tag fløj af som i en Stormbyge.

Det var Djævlen, der rejste af med Hestehandleren.

Hans Arvinger, jævnt skikkelige Mennesker sydfra, skøttede ikke ret om Gaarden og holdt den længe til Fals. Saa kom denne Mand fra Søen og blev Køber.

Ingen kendte ham, og ingen brød han sig om at kende. Egnen var sparsomt dyrket og tyndt befolket. Enhver skøttede sig selv. Han havde en Datter med sig, fæstede Folk rundt omkring fra, købte Kretur, byttede og handlede Heste, og viste ved enhver Lejlighed, at han ikke forstod sig paa en Gaards Drift og Styrelse. Ogsaa blev han snart aflægs; han var en høj og svær, blodrig, tykbuget Mand med daarlige Undersaatter. Ride paa en Hest havde han ikke Smag for; i nogen Tid humpede han omkring paa Jorderne ved en Stok, hvormed han kommanderede Karlene og Husmændene, idet han tiltalte dem mere som Matroser end som Markarbejdere. Saa opgav han hele den udendørs Gøren og Laden, laa støtvæk paa en knagende Hestehaarssofa i den inderste, panélede Stue, rygende af lange Kridtpiber og lyttende til et Søkronometers Dikken og Vindens ensformige Tuden. Maaske var der et og andet fra det vilde Søliv, som han ikke yndede at huske. Han drejede og drejede sig paa den haarde, knagende Sofa, ønskede maaske, at han havde haft Selskab, og undgik dog Selskab. Han forsøgte det med Spændebiblen, holdt det ogsaa længe gaaende med den læderindbundne, nipundige Trøster og Husvaler — men saa blev Trøsteren ham for tung, eller hans Øjne væskede — — — — til sidst tog han, meget mod Datterens Vilje, sin Tilflugt til det store Tinkrus og den lille Tumling. Han var et Vrag.

Datteren gik bondeklædt, ganske som Gaardens Tyende, hed Inger, men lod sig helst kalde Jomfru Inger. Hun var høj, bred og rund, hen imod de tredve Aar, vilde haft noget end mere karlfolkeagtigt ved sig, saa stor og iøjnefaldende hun fremtraadte, om ikke en ejendommelig lad Ynde og under Travlhed endog en vis adræt Smidighed, havde præget disse Lemmer, bøjet dem ind under Lovene for det smukke Køns Bevægelser og røbet „Jomfruen" paa Gaarden som udsprunget af Sømandsblodets oprindelige Raskhed og Ungdom.

Hun maatte tage Gaardens Styr i sin Haand. Haanden syntes stærk nok, og brugtes vel ogsaa nu og da med Eftertryk; men dér hvor hun var kommen fra, havde hun næppe lært sig til at behandle stort og smaat Kretur, uden- og indendørs Tyende, Avlsredskaber og Avlsregnskaber.

Det er ikke saadan for et Kvindfolk i en øde Egn, uden paalidelig Hjælp, at styre en større Bedrift. Saa var hun nær ved at lægge Hænderne i Skødet og lade det hele gaa sin skæve Gang. Hun forsøgte,

først bedende, saa truende, at faa Faderen til at oppe sig; men forgæves; han var og blev Vrag. Vinden og Sandet føg hen over Gaarden, paa Jorderne bredte sig Klinte, Hejre og Morgenfrue; — Rugen og Havren var som gennemkæmmet af Havets Blæst; Engen sur; Kvæget magert; Tyendet trodsigt og dovent. Alt forfaldt; Jomfruen paa Vragstedgaard havde snart ikke længer Gaard at være Jomfru paa.

Saa meldte sig ved Kyndelmisses Tider en Karl til Arbejde. Han stod ganske pludselig dér i Gaarden og forlangte at tale med Jomfruen. Forkarl vilde han være! Jomfru Inger saa paa ham og kom til at smile.

„Kan Du gøre Gavn, som Du er stor til?“ spurgte hun. Han saa' paa hende, som om han ikke forstod hende. „Kan Du gøre Arbejde efter din Størrelse, saa kan jeg vel nok fæste Dig som Forkarl!“ lo hun.

Han var ikke meget over de syv Kvarter, men syntes endda mindre. Skuldrene sad højt og var uforholdsmæssigt brede. Benene hjulede stærkt; Armene med to brede, haarede Hænder hang langt ned. Hvad Alder, han havde, skulde man vanskeligt bestemme. Han lignede et gammelt Barn med en Mands Selvtillid og Snuhed i de smaa, klare Rotteøjne under de fremspringende Bryn. Han havde Tjavser af rustfarvet Skæg om de indadhvælvede Kinder med de firkantede, kraftige Kæver. Hans Dragt var skaaret af et tykt, graameleret, stridt Hvergarn, der slet ikke vilde føje sig efter Figuren, men gjorde den end mere uforholdsmæssig lav og bred, kantet og dværgagtig. Der var noget ved ham, et Snit paa Personen og en Duft omkring ham, som om han havde ligget gemt i en Kartoffelkule eller paa et Høstænge i langsommelige Tider. Smuk skulde man ikke beskylde Karlen for at være, og dog gjorde han intet frastødende, snarere et vindende Indtryk paa Jomfru Inger, saa snart hun havde set bort fra det komiske ved hans første pludselige Tilsynekommen.

„Jeg fæster Dig!“ sagde hun og rakte Mandslingen Haanden, saaledes som hun havde for Skik.

Han sendte hende et Blik fra de smaa, hurtige Rotteøjne — et prøvende fornøjet ærbødigt Blik. Saa strøg han den røde, strikkede Hue — jordslaaet og lappet, som den var — af Hovedet, tørte omhyggeligt sine Fingre af med den, og besvarede hendes Haandslag med sin brede, haarede Næve.

Han lo herved med en fnisende, indadvendt Latter — omtrent som naar en Kat nyser. Hun tænkte ved sig selv: Han er fjollet — men lad os nu se, hvad han kan udrette!

Det var ikke ringe, det han fik udrettet den første Dag. I Stalden stod, foruden de gamle Helmis og forsømte Arbejdsheste, en ung

Klaphingst, som ingen turde gaa til. Den havde presset en Karl fordærvet i Spiltovet, skamslaaet en anden og bidt en tredje. Den ny Forkarl gik ret ind til den, smækkede lidt med Tungen, løftede sig paa Tæerne, strøg den over Krydset og kløede den paa Mulen — hvorefter han gav den baade Vand og Foer, skiftede Strøelsen under den, gjorde den ren, vaskede og striglede den — — — — og Dyret lod ved en sagte Vrinsken forstaa, at de var Venner fra samme Dag af.

Og fra samme Dag skete der — langsomt men kendbart for Jomfru Inger — et Opsving i Gaardens Drift og Røgt. Karlene, som i Begyndelsen vilde modsætte sig den ny Autoritet, blev vundne med det sindige eller bøjede med Magt. En undersætsig, sortsmudset trættekær og drikfældig Fyr, der tidligere havde „lagt for" ved Arbejdet men mest i Borgestuen ved Maaltiderne, paatog sig at hævde den gamle Tilstand. Han hed Ole og kaldtes Ole-Soldat eller Finkel-Ole. En Aftenstund under Nadveren begyndte han Striden.

„Du hedder jo Svend?" spurgte han Forkarlen — som straks iblandt Folkene havde faaet Tilnavnet Svend-Pusling.

„Jo!" sagde Svend med et Nik over Grødfadet.

„Lad os da se, hvad Svend Du er! Kan Du æde om Kaps med *mig?*"

Og derpaa strøg Ole med sin Hornske al Grøden af Svends Ske og spiste den — under Karlenes og Pigernes Latter.

„Gør det igen!" sagde Svend sindigt men med en vis Betoning, som bragte de nærmestsiddende til at flytte sig lidt.

Ole trak Grødfadet over til sig, spyttede deri, og sagde med en raa Ed: „Nu kan Du jo æde!" —

I samme Øjeblik knustes Lerfadet mod Oles Pandebrask, saa at Grød og Smør flød ned over ham. Alle sprang op — og de forbløffede Karle og Piger saa', hvorledes den lille havde fat i den stores „Tyndsteg" og bar ham ud gennem Døren, tværs over Gaarden til Vandingstruget. De fulgte ud efter — — — — og Svend dykkede Ole ned, medens han fnisende raabte: „Nu skal jeg vaske Grøden af Dig!" —

Finkel-Ole var kureret for sin Tilbøjelighed til at spise om Kaps.

Den næste, som maatte dukke sig, var en lang, doven Slagsbroder, som ligeledes havde været Soldat. Under Hakkelseskæringen kom han op at skændes med Svend.

„Holder Du Dig ikke i Skindet" — sagde Svend smaaleende — „saa lægger jeg Dig under Kniven og hakker Dig til Hestefo'er!"

„Du gør i Helved, dit lille Utyske!" raabte Soldaten og slog ham af al sin Kraft i Ansigtet.

Den lille tumlede tilbage — og de andre Karle vilde allerede hovere. Men hans smaa Rotteøjne, der ellers blinkede godmodigt-agt-

paagivende, syntes at blive til to grønne Lyn, der skar omkring i Kredsen, for at søge sig saa mange Maal, det skulde være. Kredsen blev pludselig meget vid — Soldaten og Svend Pusling stod alene overfor hinanden.

„Vil Du paa Knæ med Dig og be' for dit Liv!" raabte den lille, rystende over hele Kroppen af den voldsomste lidenskabelige Vrede. Blodet flød ham fra Næsen ned i de rustfarvede Skægtjavser, hans Kæver mimrede, og han strakte de brede Hænder med udspilede Fingre frem for sig.

„Kom an!" raabte Soldaten, der var dødbleg.

Den lille underrendte ham, løftede ham i Vejret, som var han en Sæk Klid, tærskede ham ned i det haarde Logulv — atter i Vejret med ham — og atter ned i Gulvet, hvor han gav en hul Lyd fra sig som en Bunke dødt Kød.

Soldaten kom som en Krøbling fra Gaarden. Svend Puslings Autoritet var grundmuret.

Jomfru Inger havde ikke villet lægge sig imellem ved de Lejligheder, hvor man tyede til hende med Klager og Besværinger. „Faar I Prygl af den lille, saa har I vel ærligt fortjent dem!" sagde hun. Og hun gav ham venligt at forstaa, at han havde Ryggen fri, i hvad han saa foretog sig.

Han var da ogsaa snart færdig med at bruge Justits. Da ingen anfægtede ham længer, slog han en spøgende — undertiden en meget bred spøgende Tone an, naar han lagde for ved Arbejdet og i Borgestuen. Han duttede Karlene Kærestehistorier paa — fik Pigerne til at blive baade blege og røde — trallede en Visestump af meget gammel Dato om Kvindekønnets Falskhed og Mandfolkets Godtroenhed—holdt sig for øvrigt altid, hvor meget han saa spøgede, paa sine egne Enemærker ... og først og fremmest var han flittig som en Bi — oppe før Fanden fik Sko paa — i Seng efter alle andre — rastløs ude og inde, drivende paa Arbejdet og selv tagende fat — uden nogensinde synligt at trættes — uden saa meget som at søge Middagshvile .... ja, de paastod om ham, at han ikke engang gik ordentlig i Seng og som andre Mennesker om Natten, men derimod sad paa Foerkisten ovre i Stalden, med den gamle sorte Hankat paa sin ene Skulder og en tam lille Mus paa den anden. Saa slog han med Træskohælene paa Foerkisten Takten til en Visestump — og Staldlygten, der dinglede i sin Krog ned fra Bjælken, bragte et nysgerrigt Skær frem i alle Hesteøjnene, der var vendte imod den underlige Mandsling med den lappede røde Hue, det rustfarvede Skæg og de jordfarvede Klæder.

Vaaren og Sommeren gik, Høsten kom. Der havde aldrig været saa megen Sæd paa Markerne og aldrig saa meget Korn i Laden, medens Jomfru Inger havde styret Vragsted Gaarden. Og aldrig havde Kornet skæppet saa godt i Tønden, aldrig var der bleven tærsket saa flinkt og vedholdende, aldrig kørt saa mange Sække til Møllen. Da saa Kreturet kom i Hus igen, og den indendørs Gerning begyndte i de korte Dage og lange Aftner, saa var der aldrig kærnet og lagt saa meget Smør, og ikke spundet og sat i Væv, ikke kartet, ikke støbt Tælle, ikke brygget og bagt og braset til Jul — ikke saa megen Kvindfolks Gerning gjort nogensinde før paa Gaarden, som til denne Jul.

Og alt sammen skyldtes det Svend Pusling, ham middelbart eller umiddelbart.

Jomfru Inger var ikke den, der skulde erkende det uden at vise sig erkendtlig. Med venlig Tiltale, med Smil, med Opmuntringer af solidere Art — den bedste Mad og Drikke — kom hun Mandslingens ufortrødne Flid i Møde. Og hun begyndte — paa Kvindevis — at more sig over den Virkning, som hendes Opmuntringer gjorde. Saa snart han var et Øjeblik ledig, fulgte han hende som en Skygge. I det mindste med Øjnene fulgte han hende til enhver Tid, om han blot kunde se sit Snit og faa et Glimt af et Erkendtlighedssmil tilbage. Han var yderst nævenyttig, kunde lave alt med sine brede, haarede Næver og knoglede Fingre. Han flettede Kurve og Sivskamler til hende, ja bandt hende endog et Par Hoser — som hun dog godhedsfuldt bad ham, om hun maatte forære Faderen, da hun selv ikke vilde kunne passe dem. Det var aabenbart Svend Pusling imod, at det gamle Vrag fik hendes Hoser — men *hun* bad jo derom — altsaa: ske hendes Vilje!

At paastaa om Jomfruen paa Gaarden, at hun var koket i sin Opførsel mod Forkarlen — hvem vilde det? Havde nogen med rene Ord paaduttet hende sligt — saa ve vedkommende! Den store, mandhaftige Jomfru var ikke af de blide, forsagte Væsner, som dukker sig rødmende under en ubehændig Spøg, eller krænket trækker sig ind i sig selv og sin bedre Bevidsthed. Hun havde rimeligvis slaaet til! Bevidst Koketteri laa ikke i hendes Natur .... men er der vel noget Menneske, og altsaa nogen Evadatter, som kan sige sig helt fri for en lille Grad af Beregning? — Denne Mandsling gjorde mindst Gavn for tre fuldvoksne Karle — maaske mere Gavn end hele Tyendet tilsammen. Han lagde ikke videre Vægt paa sin Fjerdingaarsløn ... skønt Karlene paastod, at han samvittighedsfuldt puttede Dalerne i en Strømpefod ... han havde med rene Ord sagt hende, at da han i en tidligere Kondition havde døjet saa meget af Ondt og Utak, saa var det venlig Imødekommenhed, Smil og Godhed, han *her* frem for alt søgte!

At yde ham disse Smil, denne Godhed, det var jo ikke svært for Jomfruen, al den Stund hun fra Førstningen af havde fundet sig tiltalt af noget i dette hundeagtige Rotteblik eller rotteagtige Hundeblik, hvormed Puslingen ærbødigt saa' paa hende.

Kunde hun holde paa ham — sikre sig hans Flid og Ihærdighed for en længere Aarrække maaske — muligvis bringe Gaarden paa fast Fod igen — ja maaske gøre Gaarden til en Mønstergaard ...... nuvel: saa kunde hun sagtens lægge *det* til i sin Venlighed, som han ikke forlangte skulde lægges til i hans Fjerdingaarsløn!

Og saa var hun Evadatter — hvor stor og karlfolkeagtig hun end syntes! en og anden Vismand har sagt: Sæt en Kvinde (allerhelst en Kvinde i Jomfru Ingers Aar) ud i Ørknen — lad hende finde netop den Føde og de Klæder, hun behøver for at leve menneskeligt — og nægt hende Omgang med andre Væsner end halvtæmmede Dyr: lad saa efter rum Tids Forløb en Dværg, en Buskmand. knælende gøre hende sin Opvartning .... og hun vil næppe sparke ham væk!

Juleaften var kommen. Inger havde efter Skik budt Folkene ind i Øverstestuen til Grød og Klipfisk, Æbleskiver og rygende Punsch. Svend Pusling havde gjort sig usynlig.

En Pige kom og meddelte Jomfruen det. Pigen lod sig endvidere, paa en lidt hemmelighedsfuld og drillende Maade, forlyde med, at Svend nok var ovre i Stalden hos „den sorte Kat og den blissede Vallak!"

De to Kvinder fulgtes ad over den mørke Gaard, hvor et tyndt Snelag skimtedes, medens Himlen var som Sværte bag de fire Længers Tagmønninger. Der blæste en svag, skarp, raafugtig Vind — og man sporede mere Sne i Luften.

Inger trak sit Tørklæde sammen over Hovedet, gøs lidt, og spurgte Pigen: „Hvordan skal vi kunne se ham, uden at han ser os?"

„Vi kan krybe op paa Hundehuset og titte ind ad Ruden. Dogmand er jo i Aften inde i Borgestuen og forlyster sig med Stegeben!" sagde Pigen.

De krøb varsomt op og tittede ad den lille sprukne Rude ind i Stalden.

Dér stod Svend Pusling midt for alle Spiltovene, og havde firet Lygten ned paa Jorden, saa at Skæret faldt over de blanke Hesterumper — men kun Vallakens fyrige Øjne saa's at vende nysgerrigt ud fra Mørket. Svend havde bjerget sig et helt Fad dampende Grød med en stor Klat Smør i Hullet. Han skrævede ud paa de korte,

hjulede Ben — stak Hornskeen i Grøden og gav afvekslende den sorte Kat paa sin ene Skulder og den lille Mus paa sin anden Skulder at æde.

Katten var den, der spiste mest. Da den ogsaa truede med at ville rage Musens Part til sig, fik den et Dask med Skeen over den sorte Snude. Katten nøs, Svend Pusling dansede og sang, idet han trampede med sine Træsko paa det haarde Jordgulv:

Kissekat og Nissebuk
Og Julegrød at æde:
Kys i Smug og Smør i Grød,
Aa, den Mundfuld er saa sød
Som nogen Juleglæde!

Saa dyppede Katten Poten ned i Grøden og vilde fiske Smørklatten. Svend holdt sig først med begge Hænder i Siden under fnisende Latter — men saa greb han Katten og trykkede et Kys med sine brede, grinende Læber lige midt imellem Knurrhaar og grønne, gnistrende Øjne — masede rundt i det fløjelsbløde, sorte Rovdyrsfjæs ...... og Pokker tog ved Katten ... i sprællende Bugter ned paa Jorden ... derfra op paa Vallakens Ryg ... Svend efter den ... Vallaken slog ud ... Svend syntes at svæve som en graa Sky mellem Gulv og Loft ... og saa væltede Lygten ... sluktes ... og en gennemtrængende, hvæsende Mjaven endte denne Juleleg.

De to Kvinder var sprunget ned fra Hundehuset.

„Hvad var dog det?“ spurgte Jomfru Inger; og hendes Stemme rystede imod hendes Vilje.

„Aa, det Utyske!“ raabte Pigen næsten grædefærdig. „Gud forlade Dem Deres Blindhed, Jomfru Inger! men det gaar aldrig rigtig til — og skal *han* blive ved at husere her paa Gaarden, saa ryger vi snart i Luften en skønne Dag alle sammen!“ —

„Ti stille!“ befalede Jomfru Inger.

Stalddøren aabnedes. Svend kom ud, hinkende lidt paa Benet.

„Hvad er der?“ spurgte Inger.

„Det er den tovvelige Hest — og den skabede Kat!“ svarede han, fnisende paa sin indadvendte Maade. „Men jeg skal kurere dem!“ ...

„Det er ikke værd, at Du gaar i Stalden mere i Aften!“ sagde Inger kort. „Sæt Dig over til de andre i Stuen ... det er dog *hellig* Aften!“ —

Saa dukkede han sig ærbødigt. Og de gik alle tre ind. Husbond — vor Fa'r paa Gaarden — havde denne Aften taget sig sammen og sad for Enden af Bordet. Han lod enhver have sin Frihed, spiste og drak selv begærligt — især det sidste. Da Grøden og Fisken var

fortæret, Drammene og Øllet drukket, rejste han sig og blev med Understøttelse af Svend ført tilbage paa sin Plads i den haarde, knagende Sofa. Dér iagttog han sløvt, med stive Øjne, Folkenes Morskab. Jomfru Inger gav frie Tøjler denne Aften — den varme Punsch virkede .... Svend havde kun drukket ét Glas; og det var utvivlsomt, at han ikke havde smagt denne Drik før. Han gebærdede sig saa pudsigt, overgav sig saa fuldstændigt til en hoppende, pludrende, snakkesalig Glæde — som kun Børn plejer, der af Vanvare er kommen Fader Evans Gaver for nær.

„Aldrig har jeg faaet noget saa rart at drikke — og aldrig har jeg været saa fornøjet før!" raabte han og snurrede sig som en Top rundt paa Gulvet.

Folkene lo ad ham; han mærkede det ikke. De vilde have ham til Bedste, give ham et Glas endnu; men Jomfru Inger lagde sig bestemt imellem.

„Svend har et svagt Hoved" — sagde hun; — „han taaler ikke det Fylderi!" Og hun saa' med skamfuld Bedrøvelse hen paa Faderen.

Saa blev der leget Julelege. Svend var stadigt Skiven for Karles og Pigers Lystighed. Han syntes aldrig at have været med til at fejre Jul indendørs, saadan som Folk plejer. Men han brød sig ikke om, hvor meget de lo ad ham. Med tindrende Øjne, straalende Miner — stadigt den røde, strikkede Hue paa det sælsomme Gammelmands Barnehoved — kredsede han om Jomfru Inger. Han søgte ikke i fjerneste Maade at lægge Skjul paa sin Beundring for hende; han var saa fuldstændig betaget — saa hjælpeløst „væk" i hende — som netop skrutryggede Mandslinger kan være betaget af og væk i store, yppige, lidt lade og tillige lidt myndige Kvindemennesker.

Der var et Øjeblik under en Danseleg, hvor han kastede sig paa Knæ for hende midt paa Gulvet, medens hans Rotteøjne syntes at svømme ud i taaget, enfoldig Henrykkelse .... ja der stod endog Taarer i disse Øjne .... og det var ikke langt fra, at han saa smuk ud — saa latterlig han end teede sig. Legen fordrede, at Damen gav sin Herre først et Klask i Haanden, saa et Dask paa Kinden og saa et Kys paa Munden .... og alle tre Dele havde Jomfruen paa Gaarden, under Julens Frihed og Julens Skæmt, givet sin flinke Forkarl.

Da hun ud paa Natten stod i sit Kammer og klædte sig af, for at gaa i Seng, kunde hun ikke lade være at sige halvhøjt ved sig selv: Han bliver saamænd nok paa Gaarden! Og hun smilede ved at tænke paa Kysset ..... men straks fo'r hun med Haanden op for Munden og ligsom tørte det væk.

Saa rakte hun den blottede Arm frem og vilde med to Fingre slukke Tanden paa Lyset — thi hun var forsigtig med Ild og Gnister

i det fængbare Hus. Hun saa' da, at hun havde glemt at hænge Klæde for Vinduet — og det forekom hende, at et Ansigt var trykket op mod Ruden der udenfor. Men hun var for træt og søvnig til synderligt at agte derpaa. Og hun sov straks efter ind — og snorkede.

Hun drømte tungt og forvirret. Det forekom hende, at hun bar paa en Byrde — maatte danse med den — holde den paa sine Arme ja endog kærtegne den ... og det var Svend Pusling, Mandslingen, som først var saa lille som et Diebarn, men stadig voksede, indtil han blev som et helt stort Karlfolk .... og han havde Armen om hendes Liv — han vilde svinge hende rundt, danse med hende — kysse hende ..... Ja, han kyssede hende — og hun saa' ind i hans fjollet henrykte Ansigt — rev hans Hænder bort fra sit Liv — vilde tvinge ham i Knæ — men formaaede det ikke ......

Hun evnede kun at skrige om Hjælp. Og nu vaagnede hun med et halvkvalt Udraab.

I Mørket følte hun nogle stride Haartjavser mellem sine Hænder — hun rejste sig over Ende i Sengen og kæmpede med en Mand, der ikke vilde slippe hende. Den haandfaste Jomfru opbød alle sine Kræfter og drog ham med sig ud paa Gulvet. Hun raabte om Hjælp. Faderen derinde i Stuen ved Siden af blev vækket; men søvndrukken var han, og Fyrstikker kunde han ikke finde.

Saa hørte hun Svend Puslings Stemme ind i Øret: „Slip mig!" bad han bønligt.

„Dit Umenneske! Hvor turde Du vove ....!" sagde hun dirrende og aandeløs.

„Slip mig — eller der sker en Ulykke!" sagde han truende.

Hun spændte kun fastere omkring ham. Hun havde værnet om sin Kvindelighed — men Voldsmanden skulde endda ikke slippe. Hun skreg højt om Hjælp. Han bed hende i Fingeren, men samtidig hørte hun Lyd som af Graad — en jamrende, undertrykt Klage, som om *han* bebrejdede *hende* noget. Og hun løsnede lidt sit Tag ... han smuttede fra hende.

I det samme stod den gamle, skrævende ud for sig, med en tændt Lysestump inde i Stuen. Og Karle og Piger, lige sprungne ud af Sengen, kom til med Lygte.

Henne ved Døren laa Svend Pusling krøbet sammen som et Nøgle Garn — trækkende den røde, strikkede Hue ned over Øjnene. Og midt paa Gulvet laa Jomfru Inger knælende, idet hun søgte med sit Natlinned at dække sin Nøgenhed. Faderen sparkede ud efter Mandslingen, men vaklede, tabte Ligevægten og styrtede tungt til Jorden, saa at Lyset sluktes.

Som en Kat var Svend paa Benene, snappede Lygten fra den nærmeste Karl og fo'r, under Pigernes Hvinen, ud af Døren, tværs over

Gaarden, ind i Stalden, hvis Dør han stængede efter sig. De mest behjertede af Karlene fulgte efter, men standsede raadvilde ... ingen dristede sig ind i Stalden. Saa lyste et stærkt Skær bag de smaa Ruder ..... „Han brænder Bæsterne inde! Han brænder hele Gaarden af!" raabte de.

Stalddøren smækkedes op. Paa Ryggen af den blissede Vallak sad Svend Pusling. Den sorte Kat havde haget sig fast ved hans Skulder. Hans Ansigt var fortrukket af en vild, lidenskabelig Smerte — hvorover der gik en Bølgning af dyb og haabløs Sorg, da han vendte Rotteøjnene søgende hen imod Stuelængen. Et Sekund sad han saaledes. Røg og Luer fra den antændte Strøelse stod op bag og omkring ham ...... saa fo'r Hesten frem i et mægtigt Sæt og forsvandt med Rytteren ud af Gaarden, ud i den rugende Julenats Mørke.

Alle styrtede til Brønden, til Vandingstruget, ind i den brændende Stald. Grimeskafterne var alle skaarne itu, og det blev ikke vanskeligt at redde de stakkels Bæster. Ikke en Hest omkom i Luerne — men Staldlængen brændte ned. De andre Længer blev med Nød og næppe frelst. Jomfru Inger ledede selv Slukningen.

Hun og Faderen maatte Aaret efter gaa fra Gaarden. Alle tænkelige Uheld havde fulgt dem fra den Jul. Hvor de senere blev af, vides ikke. Vragsted Gaarden skiftede stadigt Ejere, men beholdt Tilnavnet.

Svend Pusling saas aldrig senere dér paa Egnen.

MOSEKONEN

Der bages, der brygges saa vide om Land —
Slaa op de Brød, hvo som bage kan,
Og kog det Øl, saa det skummer!
Og gaa saa til Mosekonen enhver,
Som udover Madens og Drikkens Begær
Tæres af Livsgaadens Kummer!

Mosekonen bryggede. — I en aflang Kreds, tilsyneladende svagt bevæget, men dog ganske stille, laa Aftendampene om Randen af den lille Sø, en Gang en stor Indsø, nu en almindelig Tørvemose — — — — — — ganske stille! — De svaje Rør stak de flossede Dupper op i den violette Damp; og et lavt Hus, hvis Ydervæg var flettet af

disse Rør, stak Taget op igennem Dampen. En ydmyg, hvidkalket Skorstenspibe løftede Hovedet op over den magiske Ring af Vandets fortættede Aande — nysgerrig spejdende. Højt, højt oppe den umaadelige Hvælving af denne Himmel, som er det tomme Rum. Og den ydmyge Skorstenspibe syntes at krybe ned igen — som en Skildpadde, der trækker Hovedet tilbage under Skjoldet.

Sommeraftnen faldt paa. Mosekonen bryggede. —

Han var gaaet ud til „Mosekonen“. Hun hed til daglig Ellen, havde været gift med en Skovarbejder Søren, havde med ham haft otte—ti Børn. De var alle sammen voksne og ude af Huset — Piger og Drenge. Søren var død — af Overanstrængelse og Drik. Ellen sad alene i Hytten, fik hver Uge to Kroner og et Brød af Sognet, tog mod Gaver af enhver, som vilde give, var alles fortrolige, havde ingen Fjende — undtagen Gigten, der kæmpede en mangeaarig Kamp paa Liv og Død med hende.

Ved Krykke og Stok, med opsvulmet, indbunden Fod, humpede hun fra Køkkenskorstenen tilbage i sin lave, lerstampede, hvidkalkede Stue. Dér var Luften altid ren, fri for Støv og Smuds, og dog lugtede Mosen herind med sin syrlige, bedøvende Aande — som om man var under Jorden. Mosen vilde ligesom kvæle Hytten; Ellen stod imod. Fra hende selv syntes Renligheden og Friskheden at udstrømme; værkbruden, gigtsvag, tilsyneladende hjælpeløs som hun var. Hun havde kendt denne hemmelighedsfulde Kunst og øvet den gennem et langt Liv: at stride imod — og dog være glad.

Fødsler, Sygdom, Død, Trang, Mangel — alle disse Livets Skygger havde denne ene, lave Stue rummet; fra hver en Krog kunde deres blege Omrids stirre paa hende — — — — — hun gennede dem tilbage ved sit Smil, et ubegribeligt, et saa naturligt!

Han — som ofte kom herud til hende — havde bestandig spurgt sig selv: hvordan kommer det? hvorfor er hun maaske en af de største Kvinder, jeg har kendt? hvor har hun denne Mildhed fra, som hverken er *vor* Overlegenhed eller *vor* Resignation? Er det, fordi Kulturen ikke har været her? Hun taler dog med mig, som kendte hun alle dens Resultater! Hendes Hjærne er blot ikke overhedet; den har arbejdet sig gennem den hele Bunke af Spidsfindigheder, Tvivl, Trøstegrunde — og arbejder den Dag i Dag, som havde dens Værksted nylig haft Lørdagsrengøring. Hvor er Slakkerne, Spindelvævet, Uhumskhederne henne? Vi snapper efter Luft, som Fiskene, der stiger op fra Bunden imod Tordenvejr. Hver lille Mosekarudse snapper efter hver lille Blære, der danner sig paa den blygraa Overflade — og naar Luftboblen er fortæret, saa er Atmosfæren lige trykkende, den dyndede Bund lige uhyggelig at skulle tilbage til, det tomme Rums Himmelhvælving lige uopnaaelig at stræbe efter! —

Hun stræbte ikke; hun hvilede i sig selv, i noget, der vel var hende ufatteligt, men som ikke skadede hende, fordi hun ikke havde søgt at gennemforske det indtil det yderste.

Var der maaske et Punkt, hvor hun brød af, hvor hun slap Kulturen, for ikke at se Bunden dernede lige lurende sort — Himmelhvælvingen deroppe lige straalende tom?

Var det saadan?

Hun virrede sagte med Hovedet — smilende over hele det gulblege Ansigt, hvor de ungdommelige Øjne sad midt imellem Rynker og Furer, som et Par Foraarsfugle kan sidde iblandt vissent Vinterløv og titte.

Gamle Koner, som har udstaaet meget, plejer at have en Jeremiade — altid den samme, Livets egen Begrædelsessang: Jeg var ung, rask og rørig, jeg gik let til mit Arbejde, let til Dans. Søren kom, Søren tog mig i sin Seng — dér staar den henne; fire Stolper, fire Fjæle rummer Krogen fra Gulv til Loft, rummer Kærlighedsdrift, Fødselssmerter, Børneskrig, de lange, vaagne Nætter, Mandens Stønnen i Berusning, hans sidste Rallen i Døden — og saa den ensomme Ro, i Fred for Drifter og Smerter — en gammel Kone, der humper til Lejet hver Aften, uden at skulle dele det med andet end med Haabet om at maatte komme „kristelig" i Jorden en Gang?

Er det saadan?

Hun virrer og smiler. Altid dette Smil. „Lad andre gamle Koner have deres Jeremiade. Jeg har ingen. Ung — siger De? Ja, jeg var ung — jeg er ung endnu. Danse kan jeg ikke — se paa min Fod! Men jeg føler, hvordan det var, da jeg dansede første Gang med Søren. Det føler jeg mangen Nat, og jeg kan le højt. Han kommer til mig, stor og bred og stærk — godlidende, som saa mange stærke Mænd. Men Hoved havde han ikke. Det behøves heller ikke paa Skovarbejde. Mangen kærlig Omgængelse har vi haft — og mange Børn. Vilde jeg kanske haft færre? Jamen det raader ikke Kvinden for. Manden er den, han er. Føden skulde blot være lettere at tjene. De mange Munde fordrer det meget Brød. Søren lod ikke en Dag gaa over uden Arbejde. Men Brødet blev knappere; *han* fik ikke nok. Skovarbejde er et svært Arbejde. De dybe Grøfter, som skal graves; Træstøddene, som skal tages op; i Ler og Søle, i Vand og Sved den hele Dag; ud om Morgnen, før det blir lyst; hjem i Mørket. Der skal Hestekræfter til. Men Hestene faar deres Fo'r — eller de arbejder ikke. Sørens Bryst blev ødelagt — saa maatte Brændevinen til. Han *vilde* ikke; jeg behøvede ikke at bede ham la' være. Arbejdsmænd drikker ikke altid, fordi de har Lyst. Han havde ikke Lyst; han vidste, at det vilde ødelægge ham; men han maatte. De andre Folk i Skoven maatte ligedan; nogle sang derved — andre græd maaske der-

over. Jeg græd ikke; jeg saa', at det ikke kunde være andet. Vi talte ikke derom. Han kom stille og tungt hjem, gav mig den tomme Flaske, lagde sig i Sengen, og jeg ved ham. Undertiden kunde han vaagne og klage sig hos mig. Saa maatte jeg snakke for ham — og faa Børnene til at tie.

Til sidst var Brystet helt ødelagt og han laa til Stadighed. Jeg maatte flytte de mindste Børn fra ham, og da var de største, Pigerne, allerede ude at tjene. Saa døde han ved Siden af mig. Jeg tænkte paa de mange Gange, vi havde haft det godt med hinanden — og at det nu ikke kunde være andet. Det kan jo aldrig være anderledes end det er; for ellers var det vel nok paa en anden Maade; men saa var *vi* ogsaa anderledes — og vi kan aldrig være andre end vi er. Vi har bare at bære alt og taale alt, være udholdende — og være glade!"

......

Han, den fremmede, saa' forskende paa hende, og spurgte: „Glade?"

Hendes Øjne skinnede: „Er der nogen, som vil os noget ondt da? Hvorfor skal vi saa være bedrøvede! Vi har det selv i vor Magt — undtagen naar vi er syge ... og saa har vi det dog i vor Magt; for saa snart Pinen blot dulmer lidt, saa er det straks dér igen og ligesom siger til os: ser Du, nu fik Du noget til Givendes, som Du ikke havde for et Øjeblik siden!" —

„Hvad er dette for et „det", som vi har i vor Magt og som straks er der igen?" spurgte han.

Hun smilede, lo næsten med de ungdommelige Øjne i det vissengule Ansigt; saa pegede hun med Stokken paa sin syge Fod og sagde:

„Det er *det*, som har givet mig min Gigt formodenlig. Før jeg havde den — efter at Søren var død og den ældste Pige var begyndt at skeje lidt ud — saa var jeg nu og da bedrøvet. Jeg sagde til mig, at det var en Ulykke i Grunden, at Familien havde mistet sin Forsørger — og at det vilde blive end værre Ulykke, om nu Børnene fandt paa Daarligheder. Men saa kom Gigten dér og gav sig til at snakke med mig. Saa længe jeg var i Pine, saa glemte jeg Tanken paa Søren og paa Pigebarnet og paa de andre — undtagen de to ganske mindste. Og straks Lindringen kom igen, saa tænkte jeg kun alt det gode, jeg vidste om Søren, hvordan han havde slidt og slæbt og hvor megen kærlig Omgængelse vi havde haft — og jeg syntes da, at jeg ikke kunde bebrejde Pigen, naar hun ogsaa vilde begære noget af baade Dans og anden Glæde — aldenstund det dog var fra Sørens og min Kærlighed hun stammede. Jeg syntes endog, naar jeg en Dag var helt fri for Smerte, at Verden var saa stor og dejlig, og Ungdomstiden saa gæv en Tid, at det snarere maatte undskyldes os, om vi kom til at bære for meget over med hinanden, end at det maatte paalægges

os, ikke at være nøjeregnende nok i at fordre mere af andre end af os selv!

Og saa blev jeg glad og skrev til Pigen, at hun blot skulde komme hjem med sit Barn. For var der ingen Fader til det, saa var der to Mødre — og jeg véd dog selv, at to Mødre er mere end en Fader." —

Han, den fremmede Mand, havde rejst sig op fra den rødmalede Træstol, drog en træt Fold i Panden, som vilde han sige: Naa ja tak; det er det, som man kalder „at tage Livet let!"

Men hun sad dér, virrende med Hovedet og smilende, og Øjnene sagde: Nej, Du forstaar det aldeles ikke — aldeles ikke!

Han vilde gaa og han vilde blive. Han havde vænnet sig til at komme herud og have sin Aftenpassiar med Ellen. Han vidste, hvad Byen sagde om alle de mærkelige Ting, hun skulde forstaa sig paa — Husraad, St. Hansurter, vise En den tilkommende, afdække Skæbnens Slør ... ah! bah! Overtro! som om *han* havde med Overtro at gøre eller Brug for hendes Raad og Urter? Hun kunde jo ikke hjælpe sig selv — og smile gjorde hun blot, naar Talen faldt i den Retning.

Men hun kunde fordrive for ham den Tid, hvor Sindet er mest modtageligt for og mest eftergivende imod de ubestemte, pinlige eller altfor bløde Indtryk fra et Liv i Omvekslinger og Skuffelser — Skumringstiden, Skyggernes og Kogleriets Tid.

Hvem er ikke overtroisk, naar man har benyttet alle Læger, alle dulmende Midler — og dog lider?

Han kom herud og lod hende „brygge" for sig, passiare — og smile.

Han stod i den aabne Dør, vilde gaa og vilde blive. Hun humpede hen til ham og stod støttende sig ved sin Krykke. Hendes Øjne fæstede sig paa hans; han vilde undvige Blikket, men følte et Behag ved at være iagttaget — en besynderlig døsig Ro, som naar man længe har været virksom anspændt, eller selskabelig oprevet, og nu slappes. Han lukkede Øjnene — fornam, hvorledes hendes Blik ligesom aandede paa hans lukkede Øjenlaag ... og da han atter saa i Vejret, var det ind i Mosens graaviolette Dampe, han stirrede.

De bølgede, hastigere og hastigere, disse Dampe; syntes at glide til Side i rasende Fart — og derpaa glattedes og jævnedes alt ud: han saa et fladt Landskab, overskaaret af levende Hegn — en Korsvej indgærdet af Vidiebuske, temmelig lave, tætte, i det uendelige fortsat.

Det var mellem Dag og Aften, Himlen høj, flammet eller stribet af lette Skyer med Træk mod en Sol, der lige var sunken eller just vilde rejse sig. En Ryttersmand kom ridende, holdt Hesten an midt paa Korsvejen, saa smilende ret frem for sig og til Siderne. Hvorhen?

Han rettede ved Hatten, strammede Benene i Stigbøjlerne, satte den ene Haand med udadvendte Fingre i Siden — smilede igen: det var ham saa ligegyldigt, hvorhen?

Hesten skrabede med Hoven i Jorden, blev pludselig sky; Rytteren beroligede den og saa nu en ung Pigeskikkelse, vippende eller vugget i langsomt gyngende Bevægelse paa Vidiebuskens let nedadtyngede Grene.

Klare, gennemsigtige Flor svøbte sig om de spæde, rundede Lemmer. Det unge Bryst, det fine Knæ, den slanke Arm, og det lyse, udslaaede Haar: alt syntes at bære Foraarets skinnende Mærke — Foraaret, som har sin egen Kolorit, Lys i Lys — og sin egen Form, Knop paa Knop.

Hvem der turde plukke Dig! sagde Rytterens Øjne.

Og hun smilede til ham: Prøv det!

Han tvang Hesten tæt hen under Busken og rakte Armen ud: „Kom — hvem Du saa er!"

„Jeg er Haabet!" hviskede hun og lod sig glide ned i hans Arm.

Han satte hende varsomt til Rette foran sig, idet han skød sin sammenrullede Kappe ind under hende. Saa slyngede hun sine Arme om hans Hals — han vilde kysse hende, men hun bøjede sig smidigt tilbage, med de skinnende Øjne søgende op og ind i hans — og han syntes, at disse Øjne duggedes mere og mere, som vilde de, men turde dog ikke ret forjætte ham en Lykke — dér, histborte, fjernere og fjernere ... og Hesten fo'r, kildret af Sporens takkede Hjul, i rasende Fart bort med de to langs de levende Hegn, der fortsattes i det uendelige.

Atter bølgede Taagedampene, strømmede ud og ind, rullede sig sammen og udjævnedes. Alt var som før: det flade Landskab, overskaaret af Vidiegærderne — Korsvejen — den høje Himmel: blot havde Skyerne fortættet sig mere, og endnu uvissere laa Skæret over Landskabet — den synkende eller den rejsende Sols Genskær over den umaalelige Hvælving.

Langs de levende Hegn kom en Rytter ridende. Af sig selv standsede den trætte Hest midt paa Korsvejen. Rytteren lettede Hovedet — saa' sig adspredt til Siden — en Kvinde sad paa Gærdet under Vidiebusken. Hun rejste sig, høj og rank, i moden Fyldighed; en grov, graa Dragt sluttede tæt til de spænstige Lemmer. Hendes Ansigt var ikke ungt og ikke gammelt; under et valmuerødt Hovedklæde saas den kloge, lave, buede Pande; Øjnene med de lange, mørke Vipper holdt hun halvt sænkede, som søgte hun noget paa Jorden, men dog godt vidste, hvad der i Mands- og i Rytterhøjde bevægede sig hen over den. Hvert Træk i Ansigtet var smukt, men tilsammen

tagne røbede de Utaalmod og Utilfredshed — og nu, da hun fæstede et funklende Blik paa Rytteren, dirrede der en Genkendelsens Bitterhed om den faste, sluttede Mund.

Hun aabnede denne Mund; Læben krusedes af et bydende, kort Smil. Hun sagde: „Tag mig med!" —

„Jeg bliver vel nødt dertil!" lød Svaret.

Han rakte Haanden ud, en bred, hvid Haand med stærke, opsvulmede Aarer. Hun greb den; han svingede hende op — bag ved sig paa Hesten.

Saa snart hun var kommen op og til Sæde, hug hun sit Ben mod Hestens Flanke og slyngede sine Arme bagfra om Rytterens Skuldre. Hesten stejlede og satte i Løb, Rytteren vilde dreje sig, men han følte sine Arme fast sammenpressede — en Kind berørte hans — et Par Øjne borede sig ind i hans — en Mund hviskede uophørligt ind i hans Øre — anklagede, tryglede, bad og bespottede, signede og forbandede ..... Rytteren skreg højt og raabte hæst: „Men hvem er Du da? hvem er Du?"

„Jeg er Erindringen!" raabte Kvinden triumferende. „Mig bliver Du ikke kvit; mig kaster din Hest ikke af! Fort, fort! Bort, bort! Jeg bider, naar Du vil kysse; jeg kysser, naar Du vil bide! Du er min, jeg er din — i Tide og i Utide!" ....

Og atter bølgede Taagen, atter strømmede Dampene, som kogte en vældig Kedel over. For ham, som stod tung om Hjertet i Mosekonens Dør, syntes Taagen ikke at ville vige. Han fæstede sit Blik uroligt spørgende paa Ellen. Hendes klare Øjne svarede: „Det kommer alt sammen — giv bare Tid! Enden er ikke endda!"

Men han syntes netop, at det uendelige var det forfærdelige. Hvad vilde han næste Gang faa at se — om han i det hele fik noget at se?

Og han fornam en Undseelse og en Vrede mod sig selv, at han her stod og lod sig kogle over af en enfoldig gammel Kone.

Saa var Landskabet atter frit — fladt, graat, tungsindigt, øde — Gærder, Buske, Korsvejen.

En gammel Mand, ludende forover, med Pose paa Nakken, Knortestav i den rystende Haand, kom gaaende tungt, sløvt, standsede ved Korsvejen, lod Pose og Stav falde, og satte sig.

De rindende, randede Øjne havde saa godt som intet Spørgsmaal mere. Han var blot gruelig træt. Aa Gud hjælpe! Skulde han videre endnu? Til denne Side eller hin: lige langt var der frem — og langt var der tilbage!

Han sukkede, klemte Gummerne sammen, som vilde han skære Tænder — men havde ingen Tænder at skære. „Pest og Fordærv! Hvorfor tog Pesten mig ikke? hvorfor lagde Fordærvelsen mig ikke

øde? Hvad har jeg ikke ødt paa Livet? og hvad har det givet mig til Gengæld? Denne Pose fuld af skimlede Hædersbevisninger, visnede Kranse, tomme Gaadenødder og oret dagligt Brød! En Knortekæp har det trykket mig i Haanden — Kæppen var et blomstrende Rosentræ; Roserne duftede — Tornene stak, — nu er Tornene slidte af til nogle Knaster, som ikke engang min barkede, rystende Haand fornemmer mere. Ha, ha, ha!"

Og en pibende Latter smaaklukkede i ham. — „Men *hende* slap jeg dog fra — hvor daarlig til Bens jeg er! Jeg har gaaet hende sønder og sammen, den fordømte Kvind, som har pint mig saa længe! Sidst dér henne paa Vejen, under Højen, hvor vi før havde vor Omgængelse — dér vilde hun daare mig — rev Linet til Side — blottede mig det hvide Bryst — legede ung, legede kaad — tudede og klynkede og kælede ... men jeg skød Posen for, svingede min Kæp, og viste paa mine møre og skøre og brudne Lemmer — og da fornam hun, at jeg var bleven saa gammel og sløvet, at hun ikke længer havde noget Herredom over mig. Og hun strakte sig i Græsset, lukkede Livstykket sammen, saa paa mig, skælvede og opgav Aanden.

Av, av, av! Hvem tager ved min Skulder?" ....

Den gamle Mand saa' forfærdet i Vejret. Bøjet over ham stod en gammel Kvinde, vissen og gul, men knokkelstærk og haardhændet. Hun var kommen bag paa ham; hun havde en Krykke i Haanden, og *den* svingede hun.

„Hvad griner Du af, Gamle?" raabte hun. „Er det nu Tid at le? *Hende* troede Du at være kvit, men *mig* har Du glemt."

„Herregud, hvem er Du da?" stønnede den gamle Mand.

Hun viste blot sine sorte Tandstumper: „Kan Du ikke tænke Dig det?"

Han stirrede med Rædsel paa hende, skød Posen frem og sagde lavmælt, indsmigrende: „Tag den! det er et rart Indhold! lad mig i Fred!"

Hun stødte foragteligt med Foden til Posen.

„Tag da min Stav!" tryglede han. „Den har baaret Roser en Gang. Du er mægtig; hos Dig vil den skyde Blad og Blomst igen!"

„Hos mig spirer og grønnes intet. Jeg er Tilintetgørelsen!" sagde hun.

„Aa, Naade!" hylede han.

„Bed en Bøn!"

„Jeg véd ingen!"

„Bed!" raabte hun truende.

„Saa giv mig min Ungdom igen!" bad han.

„For at Du skal bruge den, som Du har gjort? Nej," raabte hun og svingede sin Krykke.

Han sprang op med et Sæt, som havde han faaet sine Lemmers Fjerkraft tilbage, og vilde gribe hende i Struben. Hun lo og hug ham Krykken i Panden. Han sank ned uden en Lyd og faldt sammen i Støv og Aske. Hun stødte Krykken heftigt i Jorden — og Vinden kom fygende og spredte Støvet og Asken bort over Landskabet, langs Gærderne, op over Vidiebuskene ...... Og Taagen rullede frem.

Men den fremmede Mand stod bleg og skælvende i Mosekonens Dør. Saa vendte han sig, gik tilbage i Stuen, satte sig paa den rødmalede Træstol og græd tunge, bitre Taarer.

Ellen humpede efter ham, bøjede sig over ham og lagde sin Haand paa hans Skulder.

Han saa i Vejret, op og ind i hendes klare, skinnende ungdomsfrejdige Øjne. „Hvorledes holder Du det ud, Ellen?" spurgte han.

„Ved at være, hvad Du ogsaa kan: taalmodig og mild — bære alt — vide, at ingen vil os noget ondt, naar vi ikke selv vil! Ved at være glad, naar det gaar godt, og glad, naar det gaar ilde — fordi ingen har sagt, at det skal være godt eller ilde, men blot sagt, at det skal være. Saadan har min Rørsanger det derude i Sivene — saadan har min Kat det under Skorstenen. Naar Katten tager Sangeren, saa er det ikke, fordi den vil noget ondt, men fordi den maa! Ellers vilde Sangeren ikke synge, Katten ikke spinde. Hvem er gladere end de to? *De* vil ikke leve evigt! *Vi* vil — men hvorfor saa frygte? Bedre end her? ... det er let at tænke sig. Værre? ... det er ikke rimeligt. Ligedan? ... det er umuligt. Altsaa: glad!"

HELHESTEN

Nu ville vi leve vor Kærlighed, Kære!
Og kan den ej leves i Tugt og Ære,
Og skal den betales med Rentesrenter,
Saa ville vi dog tilsammen være ...
Tys! —
Helhesten, Du! Han staar ude og venter!

„Denne Kupé — ikke-Røg! De maa skynde Dem!" sagde Konduktøren og hjalp mig ind med et Puf. Piben lød, Toget var i Bevægelse. — Det var en sen Septembereftermidag, mørkt, Ruskregn og Blæst.

Jeg kom sydfra, havde gjort et Besøg undervejs ved en Station norden for Grænsen, og vilde op gennem Halvøen — paa maa og faa. Jeg tror altid paa den „gode" September som Vederlag for en mislykket Sommer. Og til Hovedstaden kommer man tidsnok.

Idet jeg ordnede min Haandbagage i Nettet ved Siden af den døsige Lampe, stødte min Fod mod en anden Fod. Jeg bad om Forladelse, bøjede mig og saa' en Person indsvøbt i en stor graa saakaldet Proprietær-Kappe. Han havde en Stormhue trukket ned i Panden, laa henslængt i det ene Hjørne, mumlede et knebent: Ingen Aarsag! Jeg satte mig, lyttede efter Vinden, Togets Rumlen, Regnens tættere Fald mod Ruden. Jeg frøs, var lidt gnaven, lidt beklemt, kom til at længes smægtende efter en Cigar — skønt jeg havde bestemt mig for ikke at ryge. Jeg tog Futteral frem og spurgte høfligt Manden i Kappen, om det generede? En Mumlen, som jeg kunde udtyde i hvad Retning det skulde være. Saa strøg jeg en Tændstik af — og havde for mig den nedersteHalvdel af et Ansigt, som jeg skulde kende og dog var i Vilderede med. Stormhuen blev skubbet lidt irritabelt i Vejret — Lyset, om ikke Tobaksrøgen, generede aabenbart disse Øjne .... og nu kunde jeg ikke tage fejl. Det var en Skolekammerat og tidligere Ven — men hvor forandret! Dybe Furer fra Næsefløjen ned om Mundvigen — en graabrun Teint, et træt, slapt, mismodigt Udtryk — kun Øjnene var endnu, skønt omgivne af mørke Skygger, de samme smukke, brune .... og de blev med ét ganske levende og klare, da han rakte Haanden frem og gav mig et tavst, velment Tryk: „Er det Dig?" —

„Er det Dig!"

Saa fortalte jeg løst og fast — om mine Rejser i Udlandet — mit lange Ophold borte fra Hjemmet — min Plan, at æventyre mig lidt omkring paa gamle kendte Steder, inden jeg atter gæstede Hovedstaden.

„Du tager da hjem med mig nu?" afbrød han mig kort, paa sin lidt myndige, ligefremme Maade. Det var ganske, som om den mellemliggende Række Aar ikke havde været. Han var for mig i dette Øjeblik den velbyggede elastiske Skikkelse, udstyret med et Hoved og en Nakke, som maatte have gjort mange smaa Frøkner og Jomfruer røde om Kinden; en god Gaard i Vente fra en Fader, der havde været økonomisk nok til kun at holde sig denne ene Søn — foruden en Datter, som blev tidligt og jeg tror lykkeligt gift. Jeg saa' ham, som han var *dengang*. Der var ikke tilstrækkelig lyst i Kupéen til at se ham fuldstændigt, som han var bleven *nu*.

Nogle Stationer kom vi forbi. Saa steg vi ud. En aaben Jagtvogn med to gode Skimler trak os en lille Mil bort igennem Mørke og æltede Veje. Omkring mig var bakket, skovbevokset Terræn, saa kom en Pileallé; og vi svingede knaldende op for Gaarden.

Jeg havde ikke spurgt ham om hans Forhold, kun saa vidt muligt passiaret om mig selv. Det syntes mig rigtigst saa. Jeg ventede mig ingen Husfrue paa Gaarden — blev heller ikke skuffet, da en halvvoksen Tjener vartede op ved Bordet, hvor en midaldrende Husholderske gjorde en Slags stiltiende Honnør. Vi spiste godt — jeg i det mindste med god Appetit. Han syntes kræsen, drak kun Vand, men besørgede flittigt mit Glas fyldt af ulastelig Rüdesheimer. Efter Bordet gik vi ind i hans Arbejsstue, smykket med Jagttrofæer, Bøsser, Fotografier af Hunde — og en udmærket fransk Radering efter et Portræt af Turgénjew. En fed astmatisk Hund rokkede knurrende imod mig, snusede lidt til mig og lod sig falde.

„Stille, Unkas — gamle Fyr!" sagde han blidt, dæmpet, ligesom søvnig. Jeg antog ham uden Betænkning for træt, rimeligvis Rekonvalescent efter en længere Sygdom. Da det ikke vilde glide med en Samtale, rejste jeg mig snart, strakte mig, og bad, om jeg maatte blive vist til mit Værelse. Han saa' lidt spørgende paa mig, syntes at ville holde mig tilbage — men tog saa Lyset og førte mig op til et Gæstekammer, ligeledes jagtudstyret.

„Du er vel ikke bange for at sove i dette Arsenal," sagde han let ironisk. „Hvordan er det — skyder Du endnu — eller — jeg synes, at jeg har set Dig iblandt Dyrebeskytterne?" ....

Jeg svarede, som sandt var, at jeg baade regnede mig til Dyrevennerne og Dyrebeskytterne, men at jeg i en smuk Egn og i godt Følge gerne drev omkring med Bøsse og Hund .....

„Saa er Du allenfals ikke Jæger!" sagde han. „Godnat! Læser Du i Sengen? — glem ikke at slukke Lyset!" ....

„Jeg skal nok være forsigtig! Er Du bange for Ildløs?" spurgte jeg.

„Om just ikke bange — saa frygter jeg altid for, eller gaar og venter paa, en eller anden Ulykke!" svarede han underlig bestemt.

Og vi skiltes med et Haandtryk. Jeg laa en Timestid eller halvanden; sove kunde jeg ikke; læse gad jeg heller ikke; jeg lyttede efter de snart regelmæssige, snart uregelmæssige Trin af en Person, der gik frem og tilbage over Gulvet neden under. Det maatte være ham.

Stakkels Fyr! tænkte jeg. Gud véd, hvad der er i Vejen med ham? Økonomiske Sorger — næppe. Kvindesorger? ..... Jeg bestemte mig for de sidste — dvælende ved hans forandrede Udseende. Og det faldt mig ind: mon han egenlig skulde være ganske tilregnelig? Det sidder bestemt i Sjælen! — han lider meget — muligvis har han forsyndet sig haardt — men *lide* gør han. Denne Ensomhed omkring ham — ligesom Kulde over alt — trods Ilden i Ovnen og Værelsernes gode Udstyr! Jeg er sikker paa, at Gaarden er smuk ved Dagen, rummelige Længer, en stor Have, sandsynligvis med tilhørende Skov.

Han maa sidde godt i det. Og alt sammen staar det og venter paa en, som ikke kommer. *Han* venter maaske ogsaa .... eller han tør ikke vente .... han véd, at ingen tør komme! Ja, det er sikkert; han maa have forsyndet sig svært. *Saadan* kommer man ikke til at se ud, fordi man har haft nogle Ærgrelser, eller en Gigtfeber eller gjort nogle Dumheder!

Stakkel!

Og jo mere jeg nærmede mig Døsens Regioner, jo uhyggeligere, besynderligere spøgede Tankerne omkring mig. Der var denne Lyd af Trinnene neden under...og nu syntes jeg, at han nølende, med Besvær steg op ad Trapperne — et Trin af Gangen i langsomt Tempo ... bum — bum — bum! Mon han støttede sig ved en Stok? Jeg formodede, at han lyttede udenfor min Dør. Jeg var fast besluttet paa at lade, som jeg sov, hvis han kom ind for at ville snakke. Jeg følte mig aldeles ikke oplagt. Saa fjernede han sig; en Dør blev lukket; jeg faldt atter hen, men sov ikke.

Nu var jeg i Teatret. Vi var ganske unge Mennesker han og jeg. Med Lommepenge var det knapt — i det mindste hos mig. Men vor „Don Juan" skulde vi altid høre. Og han fulgte trofast med mig højt op paa det svedende Galleri, og altid fremkaldte Stengæsten Kuldegysninger hos os, og vor Fantasi lavede sig til at gennemisnes af Finalen, naar Leporello begyndte:

Snart han banker paa vor Dør —
Hør — hør — hør — hør!

Saa var der ham, den tredje i Kompagniet, vor Kammerat fra Fuksebænken — hvor de dovne „gode" Hoveder og de svagt begavede havde deres Plads. Ogsaa ham havde vi faaet med til Mozarts udødelige Værk en Gang. Han lod det blive ved denne ene Gang. Musik brød han sig ikke synderligt om — Stengæstebudet kedede ham — og Leporello tror jeg var ham til Forargelse.

Det var en underlig Fyr; stor, stærk, med plussede Kæver, udhvælvede Øjne; i Panden en Haartjavs, som paa Grund af en „Hvirvel" stak frem som et Horn. Han havde Klumpfod og gik med Stok. Yderst godmodig — som klumpfodede ikke altid er — kunde han dog drilles saa længe, indtil en ustyrlig Hidsighed løb af med ham. Og saa ve den Galgenfugl, der kom indenfor hans Nævers eller Stoks Rækkevidde!

Gud véd, hvor *han* nu var landet? Hans Fader havde dengang en større Landejendom; og Sønnen plejede at sige: Jeg behøver s'gu Fanden ta'e mig ikke at læse saa meget — for jeg kan da nok drive det til at drive en Gaard!

Han var ikke saa slet begavet, som det lod til; en vis Selvironi og Muttervits skinnede igennem hans godmodige Ladhed. Jeg havde ogsaa set Eksempler paa, at han kunde beherske sig, ja endog med en ganske fin Kløgt forstille sig, indtil han slog sit Slag. Min nuværende Vært og han var i Skolen uadskillelige — til Trods for, eller paa Grund af, deres indre og ydre Forskellighed. Den ene kvik, velbegavet, en Endymion at se til, støttet af Legemsidræt og — maaske — noget „adeligt" Blod. Den anden halt, styg, klodset — men ogsaa med Paastand paa „Blod". I Uvilje mod Lektier og Lærere mødtes de. Begge tog de Afgangseksamen sammen med mig. Alle tre fik vi 2den Karakter. De tog Sagen med Sindsro. Min nuværende Vært fløjtede — den anden lo; han havde næppe ventet *det* Resultat. Han gav et flot Gilde .... og min sidste Erindring om ham var, at jeg saa' ham staaende med Stok og Klumpfod paa et Bord, trampende Takten til en Rundsang .... bum — bum — bum! .... indtil Bordet brast under hans Vægt.

Vi kaldte ham „Helhesten" og sang, naar vi drillede ham, altid:

„Paa tre Ben (udt. Træben) humper den Helhest af Sted."

Uden at nogen af os gjorde Fordring paa at synge Blichers Sang paa Jydsk.

Su spøgede Helhesten helt ind i Don Juan. Jeg syntes, at det var ham, som var Stengæsten — og at han kom ind, kridtet i Ansigtet, med et Horn i Panden, rækkende Haanden ud mod Galningen, Forføreren, Ødelanden — medens han med Gravrøst gryntede

Don Juan! Du har mig buden ...

Aa, disse fremmede Senge! fremmede Værelser! sen Aftensmad ... eller var det Rüdesheimeren?

Jeg vaagnede tidligt, lidt uklar over Omgivelserne, stod op, og aabnede Vinduet. En Luft som til Højfjelds slog mig i Møde. Det var den Septemberdag, jeg havde ventet. Tindrende blaa Himmel, hvide, kølige Skyer, klare Skygger hen over Haven .... i det fjerne Stranden, og foran den et bakket, skovbevokset, kraftigt Landskab, hvorfra Livets sunde Aande syntes at dampe Solen i Møde.

Hvor man en saadan Morgen kan smile af Nattefantasier og Drømme!

Jeg kom ned og traf min Vært ved Frokostbordet. Han havde synligt ikke rørt ved Maden, rakte mig venlig men adspredt Haanden, og pegede paa Aviserne, som Posten havde bragt. Selv løb han nogle Breve igennem.

Jeg styrkede mig ved en solid, landlig Frokost — og iagttog ham. Kendelig ældet, forandret, og dog saa meget af den tidligere stadselige Karl. Brevene lod til at være almindelige Forretningsskrivelser. Et kastede han over til mig med den korte, spøgende Bemærkning:

„Til Jægersmanden!"

Det var en Tilsigelse — som en Slags Rundskrivelse — fra Naboskovrideren, Forstraaden, om, at der i Dag Kl. 11, Mødested Vandmøllekroen, afholdtes Klapjagt; med Tilføjelse Hare og Ræv!

„Saa maa vi vel skynde os?" sagde jeg.

„Jeg gaar ikke paa Jagt!" lød Svaret lakonisk. „Forstraaden véd det — hvorfor sender han mig altid sin dumme Indbydelse!"

Jeg saa' paa ham. Han vendte Profilen mod Lyset. Kinden var mærket af et Ar — som af et Sabelhug — der løb ned om Øret; en Flig af Ørebrusken manglede.

Har han været i Krigen? tænkte jeg ved mig selv og spurgte højt: „Du gaar ikke paa Jagt?" ...

„Aldrig paa Klapjagter!" svarede han kort, næsten tvært. „Men har Du megen Lyst til at skyde en Bøsse af, saa kan vi tage Hunden og drive op over Brakjorden langs Roerne ... dér ligger en Flok Høns eller to!" —

Vi gik. Jeg havde sat mig for at være i ypperligt Humør. Vejret var jo henrivende. Jeg fortalte Jagtbedrifter fra Udlandet. Han gjorde smilende en og anden Bemærkning, men faldt snart hen igen i sin mutte Tværhed.

Man skal respektere Folks Morgengnavenhed! tænkte jeg og fløjtede professionelt ad Unkas, som ikke i fjerneste Maade tog Notits af *mig* — hvorimod den, trods Alder og Astma, med smidig, svansende Agtpaagivenhed fulgte Herrens mindste Bevægelse, stadig holdende sig „hinter".

„Saa, allez, Unkas, —such!" kommanderede han, da vi nærmede os Roerne.

Og Hunden fo'r frem, med Snuden ned, Svansen viftende — i Krumninger og Zigzag, nu og da løftende det graa Hoved vejrende imod Vinden.

Med Herren var foregaaet en Forandring. Jægerblodet begyndte synligt at pulsere .... de brune Øjne blev grønligt klare .... han gik frem, stadig hastigere og dog med den beherskede Ynde i Bevægelserne, som gør en virkelig Jægerskikkelse saa smuk — elastisk, rank, med Bagladeren parat ......

Saa tordnede han ud imod mig: „For Fanden, hvor løber Du hen? Imod Vinden — altid imod .... skyd ikke Hunden!" —

Jeg stod stille. Flokken svirrede op — „rejste" med denne knækkende-snurrende Lyd, der gør Begynderen saa forbløffet.

Bum — bum! Min Ven dublerede — Unkas apporterede. Flokken spredte sig, efterladende nogle Stykker baskende mellem Roerne, der med ét syntes levende.

Min Ven lo. Dér stod jeg og saa', hvordan han stoppede de rustbrune Fugle i Tasken og klappede Unkas, der bugtede sig som en Aal og endogsaa kærtegnede *mine* opsmøgede Benklæder.

„Om igen!" raabte jeg. „Jeg vil have Revanche!"

Min Ven lo højt, næsten barnagtigt, medens han puttede friske Patroner i Bøssen.

„Flokken er gaaet ind i Skoven!" sagde han.

„Saa gaar vi ogsaa ind i Skoven!" var mit Svar; og jeg løb til Gærdet og sprang over.

I den gyldengule Skov skød først han en enkelt Høne — og saa jeg en. Nu kendte mine morderiske Instinkter ingen Grænse. Forglemt var Dyrebeskyttelse — jeg tog ham ved Armen og sagde: „Der er Tid endnu — vi gaar med paa Klapjagt!"

Hans Ansigt blev mørkt. „Nej!" svarede han.

Jeg plagede ham, drillede ham, lo ham ud for hans Hypokondri ... han syntes at kæmpe med sin Jægerlyst, denne dybe Tilbøjelighed, som kun den fødte Jæger og Skytte kender, og saa noget andet.

Med et trak han Vejret, som en Mand, der ønsker at blive en Byrde kvit. Maaske havde han ikke længe haft Selskab, der kunde adsprede ham; — muligvis følte han sig, takket være sit Humør, ungdommelig nok til at kunne trodse en Fordom .... jeg véd ikke hvad, men han mumlede imellem Tænderne noget som: Det maa engang ha' en Ende! — Og vi gik raskt til. Det blev en Dag, som jeg længe, indtil de mindste Enkeltheder skulde huske.

Vandmøllekroen laa lavt, fugtigt, mellem Bakkerne i en Slugt, der aabnede sig ned imod Stranden. Naaleplantage paa den ene Side, Løvskov paa den anden.

„Her er smukt!" sagde jeg, stadig begejstret. „Et herligt Terræn!"

„Det er, som man tager det!" svarede han, og jeg syntes, at han med Vold satte sit Ansigt i Lave, trængende en Uvilje eller Vrede eller pinlig Bekymring tilbage, førend han og jeg, med Bøsserne hængende i Remmen over Nakken, bukkede os, for ikke at rende Panden imod Dørkarmen.

Jeg blev lidt ængstelig paa hans Vegne og halvt ked over at have nødet ham. Han var vist syg.

Men saa snart vi var kommen ind i den halvmørke Stue, hvor han forestillede mig for Forstraaden, og Forstraaden atter forestillede os for det øvrige Jagtselskab, foregik der atter en Forvandling med ham. Han snakkede utvungent, som Selskabsmand, med de tilstedeværende Herrer, en Baron, en Greve, en Jægermester, endnu en Jægermester og et Par Købstadborgere, af hvilke den ene var Apoteker, den anden „Agent".

Selskabet var aabenbart fremmed for ham — Gæster langvejs fra, som den gamle tørre Forstraad aabenbart ikke uden Selvovervindelse havde samlet under sit grønne Banner.

„Naa, min Kære!" knurrede Forstraaden. „Det er længe siden, De har villet beære os ... til Gengæld møder De to Mand høj i Dag ... kan han dér skyde?"

Dette Spørgsmaal dokumenterede, at Forstraaden var tunghør og syntes at forudsætte den samme Egenskab hos andre. Jeg burde have følt mig krænket, men var altfor godt oplagt. Min Ven svarede kort:

„Han pudsede mig lige nyligt min sidste Høne væk af Flokken!"

„Det var Fa'n!" sagde Forstraaden.

Saa satte vi os i Bevægelse ned igennem Slugten.

Fra den ældre Naaleplantning ned imod Stranden gik et Stykke Hedejord, hvor Ungplantning var begyndt. Her ventede Skovfogden; og i Række og Geled stod Klapperne opmarscherede med Hegnsmanden paa Fløjen. Hegnsmanden var en lang, svær Karl med en hvid, afbarket Knippel i Haanden. Klapperne, forsultne Husmandssønner og Skovarbejdere, saa' aldeles røveragtige ud — en saadan Bunke aflagte Klæder og Filthatte havde jeg i det mindste ikke sét paa en Gang.

Da det „fødte" og „u-fødte" Jagtselskab kom anstigende, hilstes der over Røvernes hele Linie. Ingen hilste igen — undtagen jeg. Det var vist ikke korrekt. I hvert Fald vendte Greven sig lidt forundret hen i Retning af mig; og Skovfogden, en lille senestærk, polisk Mand, tog kendelig Maal af mig.

Min Ven præsenterede mig for ham. Skovfogden hilste og saa' — ikke paa mit Ansigt men paa min Bøsse: „Undskyld, min Herre, men — hvis De vil være saa god at bære Bøssen — saadan over Skuldren med Skæftet ind mod Laaret — og ikke Piben frem efter!"

Jeg følte, at jeg blev rød. Hegnsmanden grinede. Forstraaden knurrede: „Det er rigtigt — vi skyder ikke Mennesker!"

Min Ven blegnede, bed sig i Læben og mumlede: „Idiot!" Saa drejede han sig raskt paa Hælen og sagde højt, skarpt: „Hr. Forst-

raad! min Ven her har tre Aar i Træk ligget paa Gemsejagt i de tyrolske Bjerge .... jeg svarer for, at han kan omgaas Skydevaaben!"

Greven kom til: „Hvorledes — siger De? Jeg har ogsaa været i Tyrol ... det fornøjer mig, at De har været i Tyrol ... men i Tyrol er der et andet Terræn!" ...

Saa kom Baronen til — og den lille tykke Jægermester ... ogsaa Baronen havde været i Tyrol ... og Apotekeren kom til: han havde „læst" om Gemsejagt ... det summede omkring mig med Tyrol ... og skønt jeg følte mig ilde til Mode som Centrum for denne Undersøgelse — saa kunde jeg dog ikke lade være at le. Jeg tænkte paa Defreggers Billede: Der Salontiroler!

Forstraaden havde af det hele kun opfanget Ordet Gemsejagt. „Gemser!" knurrede han — „her er Fa'n brække mig ingen Gemser! Hvad er det for Historier?" ...

Jeg lovede mig selv, at jeg aldrig skulde betro nogen mine Jagteventyr. Saa klappede Skovfogden i Hænderne:

„Første Saat!" —

Den første Saat blev udpeget og tog sin Begyndelse. Skovfogden anviste Skytterne deres Pladser. Mig førte han gennem Ungplantningen ned til Stranden: „Her *kan* godt en Hare komme paa Skud!" sagde han. Jeg saa' over Sandet ud paa det blanke, rolige Vand og tænkte: Han sætter mig her, for at jeg skal gøre mindst Skade! Godt! jeg vil glæde mig over Naturen og skaane Dyrenes Liv! —

Det ærgrede mig dog lidt, at jeg var gjort saa aldeles umyndig, saa meget mere, som jeg sandsynligvis ikke stod tilbage i Brugen af Krudt og Bly for de andre Herrer — Forstetaten ufortalt. Jeg havde blot ikke lagt mig det fagmæssige Snit til. Men jeg kunde glæde mig over den skønne Dag, den herlige Luft, Hedestrækningen, Stranden, Havet, Farvenuancerne. Det kunde de andre maaske ikke.

Jeg saa' mig om efter min Ven. Han maatte have faaet sin Plads oppe i den ældre Plantning. Nærmest mig, en halvhundred Skridt borte, mellem de næppe mandshøje Graner og Fyrrer, ragede den ædle Greves brede Skikkelse frem. Fuldstændigt Jagtkostume: lille brun Filthat med smal, nedsmøget Skygge, brun Laaden-Jakke, høje Gamascher. Solen var begyndt at blinke bag hvidlige, lidt formløse Skyer; dens Skær spillede henad Grevens smukke Dublet. „Stiv som en Støtte" stod han, rygende af en Cigar med et langt Mundstykke. Kan han ryge, saa kan jeg vel ogsaa! Og jeg havde just faaet Futeral og Æske frem, da jeg hørte Klappernes: Ha—ha! ha! Ho—o! hallo! Og pludseligt Skovfogdens: Pas paa! — en Ræv! Pas paa Ræven!

Et Skud faldt noget borte. Og oppe fra den ældre Plantning saa' jeg et rødt, lavt Lyn hen ad Jorden — Mikkel med Lunten ret ud bag sig — farende som en Ildstrime langs hele Klapperkæden ned ad

Stranden til. Saa gjorde den et lille Sving — hurtigt som Tanken — hen imod mig. Et mærkværdigt Instinkt, at det Dyr vælger den mindst farlige Fjende!

Jeg havde Bøssen ved Kinden og et godt — nemt — Sigte. Men hurtigt, som Lynet selv, fo'r det igennem mig: *Den* dér har samme Ret, som Du selv, til at leve, spise, formere sig og dø — uden Ildvaabens Mellemkomst!

Saa var Lynet forbi mig. Greven skød.

En Jamren, eller en jamrende Skrigen — noget midt imellem en lille Hunds Gøen og et lille Barns Vræl ... Greven løb frem og afgav sit andet Skud.

Jeg var glad over, at det ikke var mig.

Og paany hørtes Klapperne, som jeg nu tydeligt saa', væbnede med Kæppe, hoppende og brydende gennem Granerne. Den lange, svære Hegnsmand var yderst. Han skraalede som en besat: Hare — Ha—Ha—Hare! Atter faldt et Par Skud, men længere oppe. Klapperne var forbi Greven og mig; deres Raab tabte sig. Røverne var slugt af Skoven. Der var ganske stille omkring mig. Jeg saa' Greven smække Bagladeren sammen, hvori han havde stukket de friske Patroner. Vinden begyndte at suse svagt i Fyrrene; Solen blinkede og gik bag Skyen; jeg følte mig ensom og besynderlig, uforklarlig trang om Hjertet.

Stakkels Dyr! stakkels levende Skabninger — tobenede saa vel som firbenede! tænkte jeg.

Jeg var helst gaaet hjem med det samme. Jeg var nok ikke rigtig Jæger alligevel.

Saa var den *Saat* til Ende.

Selskabet samledes. Forstraaden var gnaven. „Skidt begyndt!" knurrede han. „Skovfogden skød fejl til en Hare — to Skud — hvad skal det blive til? ... Hvem skød Ræven? ... Gjorde De?" ...

Jeg pegede paa Greven. Med Spidsen af sin Støvle væltede han Dyret om paa Ryggen; den hvide, silkebløde Bug tegnede sig imod det mørke fugtiggrønne Mos og den gule Lav, der dækkede Jorden som et svampet Tæppe.

„Det er en Tæve!" sagde han dybsindig.

Hegnsmanden greb den døde Madam Mikkel, hvis ene, skarpe Tand skinnede frem under den fine, smalle Snude. Han kysede med hende ad de lasede Røverdrenge og sagde grinende: „Hun kaster ingen Unger flere!" —

„Det var *en!*" ... talte Forstraaden og saa' sig misfornøjet om.

Min Ven kom ud fra de høje Graner, slæbende en stor, brandgul Han-Ræv. Hans Udtryk var atter tvært, træt, underlig ubestemt.

„Naa, der har vi Fatter!" raabte Forstraaden, noget oplivet. „Jeg foreslaar, mine Herrer, at vi tager Frokosten nu, inden næste Saat. Det vil kanske hjælpe!" ...

Saa spistes der Frokost, som enhver førte med sig i Skydetasken. Min Ven og jeg maatte laane os frem hos Herrerne. Agenten og den lille tykke Jægermester tilbød os rigeligt. Min Ven tyggede blot paa en Kiks og nippede til en Slurk Portvin. Jeg havde forsigtigt pillet Patronerne ud af min Bøsse, førend jeg satte den hen iblandt de andre. Dette skaffede mig et bifaldende Nik fra Skovfogden, som netop havde faaet sin Røffel af Forstraaden: „Jeg tror, Fa'n brække mig, at De bliver gammel, Iversen ... akkurat som jeg selv!" tilføjede Skovrideren, godmodigt sukkende.

Herrerne gumlede Smørrebrødet i sig og slukkede efter med Portvin. Hegnsmanden havde bragt en Kurv Øl; men ingen tog Notits af den. En kølig, fugtig Luftning susede igennem Fyrrene; Baronen og en af Jægermestrene talte lidt Politik — saadan nærmest godsejervenlig Sognepolitik, uden synderlig Lidenskabelighed. Apotekeren var ivrigere — men ingen hørte efter; Agenten lo med Munden fuld af Mad. Den lille tynde Jægermester gned sin Gigt og spurgte ind i Forstraadens Øre, hvordan det gik med *hans* Gigt? Forstraaden sad krumbøjet, den lange, tørre Ryg i en Bue, med de graa, blodskudte Øjne hæftede vemodigt paa Granerne og Fyrrene — hans Plantnings Børn. Medtaget var han og ældet; en nidkær Embedsmand tydelig nok — en udholdende, omsigtsfuld Plantør i hvert Fald. Muligvis saa' han i Dag for sidste Gang sine Børn. Hvem kan sige det? Livet er uberegneligt i dets Varighed og i dets Korthed.

Saa faldt der en Ytring af en i Selskabet — saadan som der kan ytres noget, der synes at komme dumpende uden Forudsætninger i almindelig Samtale. Det var om Uheld paa Jagt — og Varsler, der kunde bebude et Ulykkestilfælde.

Skovfogden tyssede paa de nærmeststaaende og hviskede nikkende hen imod Skovrideren: „Den Gamle lider ikke, at der bliver talt saadan. For der skete en Gang noget slemt paa en Klapjagt — flere Aar tilbage; og da var *han* tilfældigvis hjemme og laa syg. Det var Aaret før jeg kom til Distriktet her. Der maa aldrig tales derom!" —

Enhver saa' uvilkaarligt til sin Bøsse. Jeg var rolig for min.

Forstraaden rejste sig med noget Besvær og rev sig ud af sine Tanker: „Næste Saat, mine Herrer! Det er den største, og jeg haaber, at Iversen vil sørge for, at den bliver interessant!" —

Bag fra tog En mig om Armen. Jeg saa' min Vens graabrune Teint ganske askefarvet. „Er Du syg?" spurgte jeg dæmpet. „Skal vi gaa hjem?"

„Nej, det vilde være for paafaldende nu. Men lad os to være sammen denne Gang!" sagde han.

Madpapirerne blev stoppet i Skydetaskerne. Greven, som hele Tiden havde været adspredt, kom hen til mig: „Sig mig engang — *hvorfor* skød De ikke?“

Jeg var lige ved et Smil, men svarede hurtigt: „Jeg vilde lade Dem have Æren!“ —

Han saa' opmærksomt paa mig, som om han vilde udgranske mit lønlige Indre; bukkede stift, og sagde: „De havde et *lige* Skud paa hende — men jeg er Dem meget forbunden!“

Hvorefter han fjernede sig med Skovfogden.

Min Ven trak hastigt af med mig. Jeg fik næppe Tid til at snappe min Bøsse. Skovfogden vinkede ad os og pegede den modsatte Vej. Min Ven raabte: „Jeg kender det hele Terræn — vi gaar yderst vestpaa — lad De mig om det!“

Han halede altsaa af Sted med mig gennem Tykningen, Fyrr afvekslende med Birk. Det var en saa udpræget nervøs Uro, Ophidselse, der havde grebet ham, at jeg virkelig begyndte at frygte for et alvorligt Ildebefindende og spurgte ham: „Skal vi ikke sidde ned? ... Skal jeg løbe tilbage og bede om en Slurk Vin til Dig? Du ser ret daarlig ud!“ —

„Passiar!“ afbrød han, kort og barsk. „Det er blot deres Vrøvl, som keder mig og irriterer mig. Naar denne Saat er ude, gaar vi hjem uden at sige Farvel. Disse Jægersmænd er indbildske, dumme, umulige. Hvad giver Du mig for den lille tykke Jægermester — med hans „Varsler“! Den Idiot! ser *han* ud, som han saa' Varsler? Jeg kan skrive en Undskyldning til Forstraaden. Han er bleven svært stivbenet og aflægs. Skovfogden har Ord for at være en dygtig Skytte — men sikken han skød til den Hare! Naa, det er for Resten dumt at skyde Harer — saa længe der er en Ræv. Jeg kan ikke udstaa Ræve. De tager alt mit Fjerkræ — og mine Kaniner — og Dyrelammene i Skoven. Det er nogle blodtørstige Kanaljer — durkdrevne — graadige — de myrder tidt af bare Lyst. Jeg kastede en Grav ud i Fjor. Den var helt spækket med Vildt og Tamt — et Spisekammer, siger jeg Dig, som det ikke findes paa nogen Herregaard i Julen. Ungerne var saa mæskede, at de knap kunde kravle. Men det kan hændes, Unkas fik gjort Has paa dem!“ ...

„Ja, hvor er Unkas?“ spurgte jeg i min Uskyldighed, forbløffet ved denne pludselige Ordstrøm.

Han lo og gjorde en Grimace: „Tror Du maaske, at man har Hund med paa Klapjagt? Aa, Du er en ...!“

„Rekrut!“ sagde jeg leende. „Til Trods for mine Gemsebedrifter! Dér havde Du nær bragt mig i Fedtefadet!“ —

Han lo paa en indeklemt, pinlig Maade. Saa slængte han sig under et Træ, Bøssen ved Siden, Hatten af Hovedet. Han holdt sig

over Panden: „Det er blot mine gamle Nervesmerter! Jeg har gaaet for stærkt — og ikke spist noget i Dag. Det siger ingenting. Pas Du bare paa Rævene — jeg hviler mig lidt!" ....

Han havde lukket Øjnene og lænede sig tilbage. Nu kunde jeg se, hvor smukt dette Ansigt havde været — og hvor det var skæmmet af Sorg og Sindslidelser — snarere nok end af Udskejelser! Arret over Kinden og Øret traadte tydeligere frem. En Refleks af den blege Sol stjal sig ned igennem Birkens svævende Guldfiligran. Og det brudte Lys sagde ligesom: Se, hvor denne Mand er mærket!

Jeg vendte mig hjertegreben bort. Allenfals var jeg ikke *den*, som dømte. Han trænger til Ro! tænkte jeg, og tilføjede ved mig selv: Maaske til en Ven og fortrolig!

Hvor stille — og ensomt — og skønt her var i denne Skov, der lavede sig til at gaa Vinterhvilen i Møde! Guld og Gyldenbrunt og Smaragdgrønt omkring mig — med Dugvæde over Blade og Naale, Dugfrynser i Edderkoppernes Spind. Det forekom mig — hvad der saa tidt er forekommet mig i Naturen — at disse Stammer, ældre og yngre, krogede og lige, havde levende Væsners Modtagelighed fælles med mig — Sympati for andre Væsner — kunde lide sammen med Mennesker. Brødre i Grunden — under Skæbnens Tryk og Tilskikkelser!

Og *her* lavede Mennesker sig til at ødelægge og dræbe — nærmest for Fornøjelse, af Adspredelsestrang!

Jeg blev formelig vred paa ham derhenne — som dog nærmest fyldte mig selv med Overbærenhed, Medfølelse, dyb Medlidenhed. Hvad havde *han* udestaaende med et intelligent, tappert, modigt Dyr — som Ræven — der ret besét kun gjorde Menneskets Handlinger efter: stiftede Familie og slagtede Fjerkræ til Bedste for Familien!

Jeg kom til at smile ad min Apologi for den røde Mikkel. Saa hørtes atter Klappernes Raab — ligesom en spottende Latter langt borte — Ha—ha—ha! Hoo—o! Og Kæppene bankede hult paa Stammerne, medens Grene brækkedes og Løv raslede.

Jeg spidsede Ører og holdt min Bøsse parat. Mit Hjerte slog lydeligt — Rekruttens Hjerte. For en Minut siden Apologi — Brødrekærlighed — Samfølelse med alt levende, Dyr og Planter. Og nu! Det morderiske Instinkt — Jagtens, Skovens — Skyttens Hazard-Fortryllelse!

Jeg var nok alligevel Jæger.

Min Ven havde aabnet Øjnene og saa' paa mig. Det forekom mig, at hans Blik paa en Gang var sorgfuldt og stikkende — smerteligt og ironisk. Jeg *følte* Blikket, besvarede det ikke, undveg det snarere; men det var over mig med en mystisk Magt, hvorunder jeg handlede som hypnotiseret.

Knap tyve Skridt borte — mellem ham og mig — stod Mikkel, lige dukket frem om et Birkestød. Det spidse Ansigt, med *én* synlig hvid Tand og de funklende Øjne, vendt imod mig.

Jeg havde Bøssen ved Kinden. Inden næste Sekund vilde Skuddet være gaaet af — og i dette ene Sekund saa' jeg Sigtekornet paa en mig gaadefuld Maade i Linje med min Vens Hoved. Jeg saa' ikke, at han havde rejst sig. Jeg hørte hans Stemme: „Skyd, for Satan! over mit Hoved .... eller i mit Hoved!“ ....

De sidste Ord faldt samtidig med, at begge — begge Haner smækkede ned. Ingen Detonation fulgte — Bøssen sitrede i mine Hænder — Mikkels brandrøde Lunte stod ret i Vejret, ... borte var han.

Jeg stirrede skælvende, maalløs paa min Ven. Han stod oprejst, ti Skridt fra mig. Ingen af os talte. Saa slog han sig med Knytnæve for Panden: „Aa, hvorfor skød Du ikke?“ ...

Dirrende, sitrende som i Søsyge, eftersaa' jeg Bøssen. Jeg havde ikke stukket Patronerne i Løbene.

Han kom hen til mig; han var den mest rolige. Han tog Bøssen, saa' paa den og paa mig, slængte den over Skuldren, gav mig sin egen, og sagde: „Kom!“

Jeg vaagnede af Fortryllelsen — af Bedøvelsen. Jeg følte, at jeg maatte være ligbleg. *Han* havde heller ingen Farve. Jeg lavede mig til at følge ham, men standsede pludseligt, rev Fjedren til Side paa hans Baglader, tog Patronerne ud og puttede dem i min Lomme.

„Saa!“ sagde jeg. „Nu vil jeg gaa hjem med Dig! Jeg drømte om „Helhesten“ i Nat. Det betyder Ulykke, men *endnu* er der da ingen sket!“ —

„Helhesten!“ sagde han med et tonløst Gisp og stirrede paa mig. Han sagde ikke mere, men gik foran; jeg fulgte.

Vi gik ad en Omvej — i fuldstændig Tavshed — tilbage til Vandmøllekroen, hvor Unkas var lukket inde.

„Giv mig en Snaps Kognac!“ bad jeg Værten. Jeg drak Glasset ud — og det ikke et lille, — som om det kunde have været Vand. „Skal Du ikke have en?“ spurgte jeg min Ven.

Han rystede paa Hovedet: „Jeg drikker aldrig Spiritus!“

Vi fortsatte Vejen hjem, hver i sine Tanker. Himlen var bleven overtrukket, bleg, tung; en skarp Vind blæste; Løv raslede ned for vore Fødder. Vi klatrede over Skovgærdet, hvor en Busk tog fat i Remmen paa min Bøsse. Jeg tænkte øjeblikkelig: Gud være lovet! den er ikke ladt! —

Og saa tænkte jeg paa Morgnen, da vi var gaaet ud over Brakjorden. Hvor sjældent er Morgnen Aftnen lig!

Middagsmaden havde ventet længe paa os. Husholdersken smilede resigneret. Hun syntes at være indøvet i at føje sig efter alt. Jeg satte mig til Bords — jeg havde mærkeligt nok god Appetit. Min Ven undskyldte sig. Han vilde ind paa sit Værelse og hvile lidt. Jeg tænkte efter, om jeg ogsaa burde lade ham være alene. Husholdersken beroligede mig: Herren plejede altid at lægge sig hen en Timestid, naar han havde sine nervøse Hovedsmerter!

Saa gik Eftermiddagen. Jeg røg Cigarer og søgte bedst muligt at forjage Indtrykket fra Skoven; men jeg fandt dog, at Landlivet, selv paa en god Gaard, kan være trykkende, ensformigt — især naar der ingen Husfrue er. I Morgen vilde jeg rejse!

Han kom ind, ganske veloplagt tilsyneladende, gjorde Undskyldninger og spøgede med den lille Tjener, hvem han gav Ordre til at tænde Lamperne og lægge i Ovnen inde i den store Havestue.

Dér sad vi da — jeg med Rüdesheimeren for mig — han med et Glas Vand og en meget mørk, kold Kop Kaffe.

Ogsaa han tændte sig en Cigar. Vi røg begge længe i Tavshed — og derpaa under korte, spredte Bemærkninger om Vinden, Regnen, Høsten, politiske Forhold.

Endelig lagde han Cigaren bort, trykkede den flade Haand stærkt imod Panden, saa' en Stund ned i Gulvet og sagde:

„Lad mig saa fortælle Dig .... Vil Du — gider Du høre?" —

„Nej, jeg *beder* Dig derom — indstændigt!" sagde jeg.

Han fortalte, idet han gik lige til Sagen:

„Du husker da altsaa vor Skolekammerat Preben — ham, vi kaldte for „Helhesten" ? Godt! Da Du var rejst til Udlandet — eller hvor Du var blevet af — prøvede han, sammen med mig, at tage statsøkonomisk Eksamen. Han opgav det og tog herud paa Landet til den gamles Gaard, som han snart efter arvede. Jeg blev i Byen, tog Eksamen, og morede mig saa. Jeg kom hjem, da min Fader følte sig gammel og gerne vilde sætte mig ind i Gaardens Drift. Preben boede paa sin Gaard, tre Mil herfra; han og jeg var uadskillelige — ligesom vi havde været i Skolen. Han havde ikke forandret sig synderligt — vedblev at være et stort Barn, med et kort, brunt Skæg, sine fremfaldende Øjne, sin Haartjavs, sin Klumpfod og sin Stok. Han var lidenskabelig Jæger, ligesom jeg; han holdt af at spille et Slag Kort, køre Heste, bytte Heste .... anden Idræt forbød sig af sig selv, men for Resten drev han sin Gaard meget bedre, end hans Magelighed lod formode. *Den* beroede jo ogsaa for en Del paa hans Legemsfejl. Han var kærnesund som altid, stærk, godmodig. Du véd, han kunde blive hidsig trods nogen. Og blev han det, saa skaanede han ingen og intet — heller ikke sig selv.

Mig saa' han op til med ubegrænset Tillid og en næsten generen-

de Beundring. Og jeg holdt af ham. Han var en redelig Fyr, var han; og trods sin Kluntethed og Grovkornethed slet ikke nogen indskrænket Natur.

At sige .... men nej! jeg fortæller videre.

En Dag, som vi er paa Andejagt, giver han sig til at synge en rørende Sang. *Han* sang! forstaar Du. Jeg kom til at le. Le Du kun! sagde han, uden Fortrydelighed men dog en Kende reserveret. Saa betroede han mig forlegen, at han gik og tænkte paa at forlove sig. Jeg spurgte, med hvem? men han vilde ikke ud med Sproget. Jeg erindrer tydeligt, at jeg den Dag kom til at se meget forskende paa ham og tænkte ved mig selv, at han var ualmindelig stedmoderligt behandlet af Naturen. Det gjorde mig ondt for ham — hvad det maaske tidt havde gjort mig; men paa samme Tid irriterede det mig som noget stygt og ufint, at en ung Pige muligvis kunde ville tage ham .... naturligvis for Gaardens Skyld ... tage *ham!*

Saadan gaar det „mellem Venner". Og alligevel holdt jeg af ham. Han var bleven mig uundværlig — maaske som Relief. Hvem kan sige det!

Nogen Tid efter kom han kørende over til os. Du skal med mig — sagde han — ind til Byen .... Du skal se paa hende — det er lige ved at være afgjort — men jeg vil høre *din* Mening!

Han var i en løjerlig Ophidselse, som slet ikke klædte ham. Jeg vægrede mig, men maatte give efter. Du er den eneste — sagde han — som har Forstand paa Fruentimmere! Hvis Du siger: tag hende! saa tager jeg hende. Siger Du, at hun ikke du'r, saa tror jeg Dig — men saa tager jeg hende alligevel; for ser Du, jeg kan hverken sove eller spise, og jeg tror, at Folk kan se det paa mig, og at de ler af mig. Det maa ha' en Ende! —

Saa kørte vi sammen ind til Købstaden, hvor jeg næsten aldrig kom. Jeg hader smaa Købstæder. Enten en stor By — helst en Verdensby — eller Landet! Undervejs kom Forklaringen. Der var en Familie, som det var gaaet tilbage for; fire ugifte Døtre; den yngste elskede han.

Jeg saa' hende. En pur ung Pige, ikke stort mere end konfirmeret. Hun var nydelig — mere end nydelig; sky, tilbageholden, denne kyske Ynde over hver Bevægelse, dette lukkede, gaadefulde over de fine Træk, som venter paa Sol, Foraarsomfavnelse — og dog ikke *véd,* at det venter .... eller ikke *røber* nogen Viden! Du kender det formodenlig? Vi kender det jo alle!

Preben trak mig til Side og hviskede dirrende af spændt Utaalmodighed: Naa? ....

Hun vil blive en nydelig Frue paa Gaarden! sagde jeg. Jeg skulde sige noget. Jeg kunde lige saa godt have sagt: Syv og syv er fjorten! bring bare Sagen i Orden!

Saa forlovede han sig. Det hele var mig næsten pinligt at være Vidne til.

Papa og Mama beflippet glade, med Øjekast til hinanden: Ja, grim er han rigtignok, men ....! De tre ældste Pigebørn ligegyldige, med nogen Misundelse, men nærmest med et: Nej mange Tak — *ham* dog ikke! ....

Og saa blev hun kysset af Papa og Mama og Søstrene. Og hun lod ham kysse sig. Ikke en Mine forandredes i det smukke, blege Ansigt — bleg var hun.

Jeg skyndede paa Hjemturen. Han vilde blive. Vi blev begge bedt om at tage til Takke med hvad Huset formaaede. Jeg *maatte* hjem! sagde jeg. Tag Du bare Køretøjet! raabte han, ellevild af Glæde. Jeg *flyver* hjem en Gang i Aften!

Man kan sige meget dumt i sin Forlovelsesrus. Glæden plejer at forskønne og idealisere. Hun saa' i dette Øjeblik fra ham hen paa mig. Jeg studsede ..... og saa lod jeg Køretøj være Køretøj og fik mig en Hest fat hos en Købmand og red hjem.

Jeg kunde ikke glemme hendes Blik. Jeg var saa lidt sikker paa, at hun selv havde vidst, hvad der laa i det — men jeg bestemte allerede undervejs, at jeg vilde holde mig i tilbørlig Afstand fra min Vens nye Lykke.

Forholdene kom min Bestemmelse i Møde. Min Fader blev langvarigt alvorlig syg; jeg havde nok at tage Vare; Preben havde ogsaa fuldt op at gøre med Forberedelser til Bryllup — baade i Byen og paa Gaarden.

Da Brylluppet stod, døde just min Gamle. Jeg fik en højst kuriøs Billet fra Preben, med megen Beklagelse over, at *jeg* skulde savnes, og en uskrømtet — jeg kan gerne sige brutal Tilkendegivelse af hans Henrykkelse over, hvad der forestod ham.

Jeg puttede Billetten ned i min Sekretær. Jeg véd ikke — jeg tror i en ubestemt Forudfølelse af, at der ligesom vilde komme til at ligge et Forsvar for mig i hans billet-doux. Jeg erindrer i alt Fald, at jeg allerede dengang gentog for mig de burschikose Linjer:

Und könnte der Hippopotamus reden,
Er müsste wohl *so* deklamiren!

Da min Fader var død og jeg havde faaet mig en paalidelig Forvalter eller Bestyrer, realiserede jeg et af mine hedeste Ønsker: et længere Ophold i Udlandet. Jeg følte mig lidt forkælet, forvænt — og dog meget begrænset, næsten grøn. Førend jeg rejste, red jeg over paa Besøg hos Preben. Jeg var noget nysgerig, men alligevel

ked over at skulle gøre dette Besøg. Herren og Fruen var taget en Tur til Hovedstaden; de haabede at se mig dér paa et Hotel.

Jeg opsøgte dem ikke, men rejste lige igennem til Udlandet. Dér — det maa jeg tilstaa — glemte jeg meget snart min gamle Ven og hans nye Lykke. I London, Paris, Rom, og St. Petersborg bliver Erindringen om en lille dansk Herregaard just ikke hver Dag opfrisket. Korrespondance var der ikke Tale om; Preben var ikke Pennens Mand ... hvad jo de færreste nygifte Ægtemænd er. Ved det første Aars Udløb fik jeg en Meddelelse om det første Barns — en Drengs — lykkelige Fødsel. Da jeg imod Slutningen af det andet Aar kom hjem, ventede man hver Dag en lille Piges Ankomst. I hvert Fald *blev* det en Pige.

Jeg sad paa min Gaard; jeg tilstaar en Smule blasé — maaske rettere akkurat mæt af de mange Indtryk og Oplevelser, uden at være overmæt. Jeg blev til en Begyndelse Landmand med Liv og Sjæl igen. Jæger var jeg vedbleven at være. Det er herligt for Krop og Sjæl paa Landet — naar man har en god Fordøjelse og en god Samvittighed. Ingen af Delene havde taget Skade hos mig endnu.

Preben kom i Besøg — væsentlig uforandret. Kun overraskedes jeg ved hans Grimhed. Jeg havde virkelig glemt, hvordan han saa' ud — „Helhesten“. Hans Bryst var blevet bredere end Skuldrene. Hovedet med Haartjavsen ludende frem — Øjnene endnu mere udhvælvede, syntes det mig. Da han stolprede gennem Forstuen, behøvede ingen at melde ham. Huset næsten drønede. Jeg maatte uvilkaarligt tænke paa Stengæsten i „Don Juan“ — som jeg havde set og hørt paa næsten alle Scener i Udlandet, ganske som jeg plejede i de grønne Aar hjemme.

Det var mig ganske ufatteligt, hvad jeg skulde tale med ham om. Vi sad og saa' paa hinanden. Han blev rød, den skikkelige Fyr, og snart var den hjemlige Tone slaaet an. Han vilde bede mig til Barnedaab; hans Kone havde været syg i nogen Tid efter den sidste Seng; men nu var alt godt igen. Jeg maatte endelig være Fadder.

Jeg har altid haft imod Barnedaab ... jeg kan ikke forklare det nøjere; jeg synes, det er en Profanation — baade af Kirke, Barn, Præst og det hele. Jeg sagde ham det. Han forstod det ikke. Det er en ren Gudsengel — siger jeg Dig — Du tror maaske, at hun ligner *mig*? Aa nej, hun er Moderen op ad Dage .... den yndigste lille Pige, Du kan se for Dig!

Jeg blev rørt; flov paa hans Vegne — rørt over hans Selvironi eller Selverkendelse — alligevel flov og ubehagelig til Mode. Saa lod jeg ham indskrive mig som Fadder.

Dagen efter forstuvede eller forvred jeg min Fod. Jeg sendte min Gave og en Undskyldning. Jeg syntes nu, at jeg ikke *skulde* blan-

des ind i hans Lykke. Nu, efter at jeg var kommen hjem igen paa Egnen, stod atter hendes Blik for mig.

Saa red jeg en Gang derover. Hun var alene i Dagligstuen med den lille Pige ved Brystet. Et af de skønneste Syn at se en ung — oven i Købet smuk — Moder give sit Barn Bryst. Ingen havde meldt mig; hun sad foroverbøjet, da jeg traadte ind; jeg selv blev flov; hun blev rød som Blod og dækkede hurtigt Hals og Barm med et Tørklæde. Jeg lod som ingenting, satte mig, spurgte til hendes eget og min lille Guddatters Befindende. Barnet skreg uophørligt; Moderen tyssede paa det, kunde ikke svare mig, rejste sig og gik ud.

Naa, det var da ikke farligere! tænkte jeg lettet. Preben var i Marken. Jeg ventede; Eftermiddagen faldt paa.

Saa kom hun ind igen. Jeg studsede. Om det var den begyndende Skumring, der lagde sit flatterende Halvlys over hende — eller jeg var særlig modtagelig for blide Indtryk den Dag .... jeg véd det ikke; men jeg véd, at jeg studsede — og jeg saa' at hun mærkede det. Allerede *dette* var en Bro imellem os. Jeg erindrede hende som den pur unge Pige — bleg — sky — næppe helt udviklet .... og jeg havde forestillet mig, at de to saa hurtigt paa hinanden følgende Fødsler skulde have gjort hende mager, hulkindet — eller hvad nu et Mandfolk tror .... og jeg saa' for mig en fuldt udviklet Skønhed — med Linjer henimod det yppige — en rank Holdning — Væsen som en Dame — Hofter som en Kvinde — Barm som en Moder.

Ansigtstrækkene var vel ikke aldeles ungdomsfriske — men det jomfruelige Skær, som de havde mistet, var erstattet med en Regelmæssighed, en Harmoni og en besynderlig vemodig Ro, som overraskede mig og et Øjeblik gjorde mig tavs.

Hun rakte mig venlig, lidt forlegen Haanden; fandt sig snart til Rette i en ligegyldig Samtale, og saa' alt imedens paa mig med et forskende Blik, der vilde have været frittende, hvis det ikke havde været smerteligt tillige.

Du er nok ikke lykkelig! hviskede det inden i mig; og en advarende Stemme manede mig om, at her kunde være nogen Fare — for os begge.

Jeg holdt Samtalen vedlige, i en spøgende, let raillerende Tone — som man uden stort Besvær erhverver sig den under et Evropabesøg.

Hun hørte kun adspredt efter, men søgte at smile paa de rette Steder; hendes Tanker var kendeligt „bag paa" hende.

Saa drønede det i Huset. Preben kom, sveddrivende, trykkede min Haand, saa den knagede, og gav sig til at kysse hende.

Disse Ægtemands-Kys — de ganske hensynsløse — overfor „en Ven", — — Du kender dem maaske?

De har anstiftet, anstifter, og vil anstifte deres Skade, saa længe Ægteskaber af *den* Art bestaar. Men selvfølgeligt: jeg kunde være gaaet straks — og blevet borte.

Jeg maatte blive og drikke The. Hun rejste sig snart fra Bordet; hun skulde ind til Børnene.

Da hun lagde sin Haand i min, saa' hun paa mig .... dette Blik, som nu blot var mere tydeligt udtalt, uden at hun endda — det er i hvert Fald min Anskuelse — var sig dets Rækkevidde fuldt bevidst. Og hun sagde: Nu maa De virkelig komme snart igen — for Prebens Skyld — han har det saa ensomt!

Aa nej dog, lille Kone! .... raabte han efter hende og vilde ud ad Døren. Men hun lukkede den i for ham

Er hun ikke mageløs? spurgte han, hændergnidende. Og sikke Børn, hun har skaffet mig! Ja *dem* maa Du komme igen og se! ....

Jeg red hjem, sværgende paa, at jeg ikke vilde sætte min Fod dér.

Der gik Uger, Maaneder. Han sendte Bud, officielle Indbydelser, kom selv; jeg varierede mine Undskyldninger saa behændigt, som en Skakspiller gør sine Træk. Til sidst gik det op for ham — til hans kendelige Forknyttelse — at jeg ikke vilde.

Er det Barneskraalet, Du er bange for? Vi sætter Børnene paa Loftet! sagde han som det sidste Forsøg.

Jeg svarede ham, at jeg var ved at gaa i Frø; jeg var uforbederlig Ungkarl — derfor Særling — hypokonder .... jeg var lige ved at være Fruentimmerhader!

Det maa jeg tro! nikkede han og knugede min Haand med den dybeste Medfølelse. Saa gik han.

Han blev borte med det samme. De tre Mil mellem os var bleven til tredve."

Min Ven fortsatte sin Fortælling efter et lille Ophold:

„En Vintereftermiddag — i bidende kold Blæst — rumlede en Gig ind i Gaarden. Jeg saa' ud ad Vinduet i min Arbejdsstue. En uhyre Bunke Pelsværk kravlede tungt ned paa Stenene. Det var ham.

Naa, Isbjørn, — sagde jeg — vil Du atter bede til Fadder?

Han svarede ikke, slængte Pels og Hue, humpede ind i min Stue, fik Sofaen til at knage under sig og bad om en Snaps Rom.

Du — sagde han — jeg har kastet den Splejs paa Porten!

Hvem? spurgte jeg, i højeste Grad overrasket.

Ham — min Forvalter! Kanske slog jeg lidt haardt .... men han kan takke sin Gud, den Laban, at jeg ikke lemlæstede ham helt.

Nu er den Pot ude! Han kan gaa hen og fornærme andre Folks Koner — men *min* skal han, s'gu Fanden ta' mig, lade være i Fred! —

Jeg stirrede paa ham: Hvad er det, Du siger?

Saa fulgte Forklaringen. Det var slet ikke nemt at komme til Bunds i Sagen. Hans Kone stod uanfægtet i hans Omdømme — hævet over selv en Skygge af Mistanke — end ikke en saadan blev berørt — hun var bleven fornærmet af den unge Forvalter — hvem hun oven i Købet havde vist venlig Imødekommen, forældreløs som han var ... men nu var det alt i Orden ... kun vilde Mand og Kone gerne have lidt Selskab — saadan en lille Whist til at begynde med — i en gammel *prøvet* Vens Skikkelse!

Sig mig — spurgte jeg, idet jeg anstillede mine Gisninger — ønsker ogsaa din Kone at se mig — eller er det kun Dig? ...

Det er os begge! Du maa endelig komme. Sæt dine Heste for — nu straks!

Han vilde ikke blive og køre med mig, men rullede bort i Giggen, efter at have *knuget* et Løfte ud af mig.

Da han var kørt, betænkte jeg mig kun et Øjeblik: Naar det er *saadan* fat — saa er der ingen Fare. Men jeg havde unægtelig ikke troet det om *hende*!

Og jeg kørte, medens jeg sad og filosoferede over den gamle Gaade: Manden og Kvinden!

Hun modtog mig kølig, uden Spor af Forvirring; hendes Ansigt fremviste en streng, i høj Grad behersket Ro — hen imod lidende Følesløshed. Det bløde, søgende Udtryk i Øjet var borte. Hun var som Sindbilledet paa den krænkede, dybt forurettede Matrones Værdighed .... og samtidigt saa' hun yngre ud end sidst, klædt paa med raffineret Smag, uden Prydelser — Toilettet virker jo netop, naar det undgaar Pynt.

Hun var bleven en Kende slankere. Eller hendes Kjole sad bedre. Halsen var blændende hvid; Armen halvt blottet.

Og jeg studsede. Hun syntes ikke at bemærke det.

Whisten — sammen med en ældre Husveninde — gik trevent. Lidt efter lidt følte jeg Situationen lidt komisk. Hvilken Rolle var *mig* tildelt her? Jeg blev lystig, kaad; hun sendte mig et misbilligende Blik ... jeg forlangte, som Svar, den bedste Guava-Rom paa Aftensbordet!

Den skal Du Pinedød faa! sagde Preben. Vi vil være glade i Aften — ikke sandt, lille Kone? —

Og vi var glade. Jeg skal love for det. Det var mig, som snakkede, vaasede i et væk — med noget siddende mig i Halsen, for Brystet, hele Tiden. Jeg „lugtede Djævlen“ — som Tyskerne siger. Preben spiste og drak slugvornt.

Den unge Frue mælede intet — men saa' af og til paa mig, og jeg turde ikke møde Blikket.

Endelig gik den gamle Dame ovenpaa og til Ro. Du kører da ikke endnu? — sagde Preben — vent blot lidt, jeg skal en Runde over i Staldene! Nu da min Forv ..... da der intet Opsyn er ... kunde de nemt svide mig Kassen af over Hovedet! Vil Du med? —

Nej, lad ham blive! sagde Fruen.

Og jeg blev siddende ene med hende. Hun gik hen til sit Sybord, søgte deri — og kom over imod min Stol, holdende inden i sin Haand et sammenkrøllet Papir, som hun rakte mig med et hastigt, uroligt, paa en Gang bedende og truende Blik.

Læs det — naar De er kørt! sagde hun med en fremmed Betoning i Stemmen. Saa gik hun ind til Børnene.

Jeg maatte endnu sidde en Timestid med Preben, da han kom tilbage. Han vilde absolut drikke Resten af Guavaen. Og det kendtes paa ham, at han havde drukket, da vi endelig rejste os.

Han omfavnede mig — vilde kysse mig, tror jeg, og duftede mig sin glødende Venskabserklæring ind i Ansigtet — samtidigt med at han støjende indflettede en Kærlighedserklæring til sin Kone.

En bidende kold Nattefart, den. Men jeg følte hverken Vinden eller Kulden. Seddelen brændte mig i Vestelommen. Ikke saa snart var jeg hjemme og inde paa mit Værelse, førend jeg fik tændt Lys og læste:

Kom i Morgen ved Mørkningen. Han er kørt til Byen. Jeg maa — hører De — jeg *maa* tale med Dem. Kommer De ikke, eller sender De mig skriftligt Svar herpaa, saa sker der en Ulykke.

Det var alt! tænkte jeg ved mig selv. Jeg var nærmest skuffet — min Forfængelighed var krænket. Jeg var ikke med i Spillet. Vil hun løbe bort med Forvalteren — og skal jeg maaske assistere? spurgte jeg mig selv.

Jeg brændte Seddelen, gik til Sengs, men sov ikke. Jeg døsede blot; læste Linjerne højt udenad — besluttede, at jeg vilde skrive — fik saa en Uro over mig, en inderlig Medlidenhed med hende — med mig selv. Og saa tænkte jeg paa hendes hvide Hals og halvt blottede Arm — paa hendes fine Profil — hele den skønne, svaje, yppige Skikkelse .... Hvad var det for en Forvalter? Og jeg — jeg selv — som kunde være bleven ... Fy! sagde jeg ganske højt. Og paa en Gang var det, som Døren gik op — og ind stolprede han — „Helhesten“. Men Gud, hvilken Helhest det var! Et plumpt, vildt, blegt Bestie — med slattet, dødt, hængende Kød om Mastodontknoglerne. Tre skranglende Ben efter sig — klap, klap klap — min Vens Assigt, trukket ud og forvredet til et Dyrs — med rædselsfulde, ligesom i Dødssmerte brustne Øjne — og Hornet — Hornet, som en Enhjørnings Spiral, pegende frem imod mit Bryst! ...

Det er Døden — det er Varslet! skreg jeg ude af mig selv. Og med en voldsom Bevægelse vaagnede jeg, idet en klam, kold Genstand tog mig i Haanden.

Det var Unkas — min Hund, dengang kun en Hvalp, som slikkede mig.

Næste Eftermiddag hen imod Skumringen — efter at jeg flere Gange havde ladet spænde for og spænde fra — var jeg paa Vejen i min Jagtvogn.

Jeg kørte under Hjertebanken ind i Gaarden. En Karl meddelte mig, at Herren var taget til Byen. — Saa gaar jeg indenfor et Øjeblik .... hvis Fruen er hjemme? — sagde jeg.

Jo, hun var hjemme!

Jeg maatte vente noget inde i den halvmørke Stue. Kakkelovnsilden lyste hen over Gulvet. Der laa en Kørehandske. Jeg tog den op. Det var hans. Med den paa Brystet — tænkte jeg, idet jeg puttede den ind — har Du en Talisman! — Dum Snak! — Jeg rev den ud og slængte den hen paa Bordet. Det er jo en anden og ikke *Dig*, man vil noget her!

Et Minut efter laa hun ved mit Bryst; hviskede lidenskabeligt hulkende — med hjerteskærende, dæmpet Stemme: Frels mig — hører De — frels mig fra det forfærdelige — frels mig for mig selv — det Menneske ødelægger mig — jeg bliver gal — jeg tager mig af Dage!

Men han er jo jaget bort! hviskede jeg. Er han kommen tilbage? Hvor er han? ....

Hun stirrede mig ind i Øjnene — mine Kinder var vaade af hendes Graad — *hendes* Øjne var unaturligt store:

Min Mand! Det er min Mand!! sagde hun og skjulte Øjnene.

Hvad — Preben? næsten raabte jeg.

Ja! — Preben! sagde hun langsomt, tonløst, knugende sig i Rædsel ind til mig.

Og dermed var hans Dom afsagt. Dommen over os alle tre."

„Ingen Forhold i Verden" — fortsatte min Ven efter en Afbrydelse — „nej jeg tror ingen Forhold ligner hinanden som strafværdig Elskov. Sødmen, Bitterheden, Afsmagen — Følelsen af Skam, Utryghed, Uværdighed: alt kommer med logisk, ubarmhjertig Konsekvens igen, ligegyldigt under hvilken Breddegrad, social og moralsk, Elskoven opstaar. Alt skal dækkes ved ny Berusning. En Last er en Last. Brændevinsdrankeren, Morfinsofferet maa stadig ty til ny Dosis. Og kalder man Lasten for Brøde — og siger man, at den

brødefulde Kærlighed har sine berusende Momenter, som man maaske ikke vilde bortbytte for Alverden — saa har Rusen ligegodt sine Kvaler, der med Jerntænger griber om den Livsrod, hvorpaa Nydelsen tærer.

Du véd det maaske. Jeg fik det at vide.

Men Begyndelsen i et sligt Forhold er unægteligt en saadan, at man kan forstaa, hvordan Fristeren maatte være til Mode, hvis det havde lykkedes ham at vinde den store Kalender-Helgenindes Gunst.

Der er saa utrolig meget skjult i det menneskelige, særlig det kvindelige Hjertes Historie. Og det er vel godt, at det er skjult. Vi turde ikke se hinanden ind i Øjnene, vi Mennesker, dersom alt en Dag blev aabenbart.

Straffen begyndte for os — for mig — dér, hvor maaske en anden vilde have set Forsvar, ja Belønning. Det var ikke Sanserusen alene, som bandt mig til hende. Saa brydes dog Forholdet en skønne Dag, hvis det kun er Rus. Nej — Baandet var ubrydeligt; jeg kom til at holde inderligt af hende.

Og hun fortjente det. Blot af den Grund, at hun var saa ulykkelig, havde hun fortjent det.

Hvad jeg først forlangte Forklaring over, var denne unge Forvalter. Forklaringen laa nær nok. Da jeg blev borte — som hun troede i Foragt for hende, at hun havde kunnet røbe sig saaledes overfor en fremmed, Mandens Ven — saa sank hun sammen. Hun havde virkelig, som alle uskyldige Kvinder, haabet paa et Venskab. Der kom jo næsten ingen i Huset; hun var alene henvist til Manden. Havde han været en Spiller, Dranker, Døgenigt — mishandlet hende med Ord eller Slag ..... hun vilde have følt sig hævet i al sin Elendighed. Men han var Hæderligheden selv, en Hæderlighed, som fornedrede hende, mishandlede hende ved sine Kærtegn.

Han elskede hende, Børnene — som Dyret elsker sin Mage, sit Afkom. Og han var i sin Ret. „Alverden" gav ham denne Ret — ligesom Alverden stod med Stenen parat, hvis hun brød den Ret.

Men hun elskede selv disse Børn. Havde de ikke været, vilde hun for Aar og Dag siden have berøvet sig Livet.

En ganske almindelig Roman, denne. Ulykkeligvis udkommer Romanen i Hundreder af Oplag og Tusinder af Eksemplarer Landet og Verden over. Aarligt lyses Samfundets Velsignelse over Par efter Par — over uforstaaende Sorgløshed, Brutalitet, Skændsel, Fortvivlelse. De meget fromme eller de meget tapre eller de meget følesløse holder Pinen ud. Resten dør modstandsløst Tomme for Tomme, eller omkommer sig selv voldsomt. Vi Mænd aner dog i Grunden ikke, hvad der af stille kvindelig Fornedrelse findes rundt omkring os, oppe som nede. Vi aner det af den Grund ikke, fordi en Mand, et

Individid af Mandkønnet, aldrig, selv om Frihed og Værdighed forlises nok saa meget, kommer i en Stilling som Kvinden — Kvinden, der gives til Pris. Det er haardt at skulle sige det, naar man selv har været Elskeren; men Prostitutionen udenfor de korintiske Templer — som den hæderlige Kvinde *kunde* undfly — er bleven til en Given sig til Pris indenfor vor Kulturs tryggeste Bolværk: det konnubiale Samliv mellem Mand og Kvinde!

Selvforstaaeligt: den strengt hæderlige Mand — eller den for Lidenskab utilgængelige — tager sin Hat — siger: Det gør mig inderlig ondt, min Frue! .... og gaar sin Vej!

Jeg blev.

Den unge Forvalter vilde jo ogsaa i mit Sted være bleven. En Eftermiddag havde han truffet hende alene i Stuen, grædende i Sofaens Puder. Han var en skikkelig Fyr, havde ikke kendt Forældres Ømhed, men bevarede et godt Hjerte imod Dyr som Mennesker — mod alle lidende. Han spurgte, hvad hun fejlede? Hun gav sine Hovedsmerter Skylden — rejste sig over Ende, følte, at hun blev gal af Smerte og Sorg, hvis hun ikke kunde i det mindste *høre* paa et Væsens Deltagelse. Han satte sig ganske naturligt hos hende, trøstende hende saa godt, han formaaede. Hun lod ham, i fuldkommen Tankeløhed, tage hendes Haand, og da han atter gik, trykkede hun ham erkendtligt i Haanden og sagde til ham, at han var et godt Menneske!

Han var et *ungt* Menneske — og rimeligvis noget indtaget i sig selv. Da han ved given Lejlighed vilde forny Fortroligheden, opdagede hun *først*, at hun mod sin Vilje havde indrømmet ham en Frihed, som han syntes tilbøjelig til at misforstaa — om ikke til at misbruge. Han var alt andet end fordærvet, men tung, kejtet i sin Intelligens og paastaaelig i, hvad han mente sit Venskabs Ret. Han blev hende fremmed, ubehagelig i samme Øjeblik, som han brugte Ordet „Ven". Efter en fornyet, pinlig tête-à-tête maatte hun betyde ham, at han groveligt havde misforstaaet hende .... han blev fortvivlet, kom med Bebrejdelser ... Manden traadte ind i det samme — og Scenen paafulgte.

Det var under denne Scene, rystende og ligbleg, som dens Voldsomhed gjorde hende, at Billedet af mig, min Skikkelse, noget i mit Blik, uimodstaaeligt dukkede frem for hende. I samme Nu havde hun taget en Beslutning. Hun sendte Preben af Sted efter mig; selv gik hun ind i Barnekammeret og skrev Seddelen. — — — —

Jeg kom til at elske hende inderligt. Og hun fortjente at elskes inderligt, fint, hensynsfuldt, med Forstaaelse af alt, hvad der nobelt og sjælfuldt rørte sig hos hende.

Det var Begyndelsen til min Straf. Havde Sanserus alene bundet

mig til hende, saa kunde jeg have brudt. Var jeg nu gaaet fra hende, saa havde hun berøvet sig Livet. Jeg var sikker paa det. Over alt andet satte hun Børnene. Men over Børnene var jeg kommet til at staa. Det er Kvinden — i sin allerypperste og allerfarligste Egenskab.

Børnene holdt hende tilbage; ellers var vi flygtet. Var jeg gaaet til Preben og havde sagt: Saaledes og saaledes! Giv hende i det mindste det ene Barn! .... han havde slaaet mig ned og taget hende til Naade igen. Hendes Dødsstraf altsaa. Var hun og jeg flygtet og havde anraabt ham om Børnene .... han var sat efter os, havde fulgt os Jorden rundt, dræbt mig og taget hende med hjem. Jeg kendte ham, kunde ikke tillade mig nogen Illusion.

Der var dette ved ham, som jeg senere har truffet hos adskillige Mænd af vor germansk-nordiske Race. Han var — hvad man hos Kvinder plejer at kalde „snærpet“. Ilde berørt af et frivolt eller dristigt Ord taalte han ikke nogen naturlig Ytring, der formentlig kunde saare hans Begreb „Kvinde“, „Ægteskab“, „Kærlighed“ osv. Der er ingen Tvivl om, at han ansaa' sig selv som fuldkommen dadelfri — og dog tillod han sig, i Vennens Nærværelse, overfor sin Hustru Spas og Ytringer, som man tilgiver Bonden, og som kun Bonden finder gemytlige. Paa Beskaffenheden af hans Kærtegn tør jeg ikke tænke — saa kunde jeg undskylde alt hos mig.

De ulykkelige Kvinder!

Saa blev alt, hvad det udad til havde været. Et nedværdigende Forhold — ja, det er nedværdigende at bedrage sin Ven, lyve, tage hans Ejendom. Og Bitterheden, Afsmagen var ofte nær ved at overvælde mig. I ny, sød Rus maatte hver en saadan Opvaagnen dødes. Skuffende en anden maatte vi skuffe os selv, naar Nag, Skam, Smerte pinte os. Gud! hvor Menneskene dog tilføjer sig selv de blodigste Krænkelser. Man tænke sig: havde vi taget Sagen letfærdig — eller blot let — saa havde vi kunnet nyde. Nu nød vi — og led allerede derigennem Brødens Straf.

Og dog — hvis der gaves Grader i Brøden, saa kunde jeg have sagt: denne Kvinde er alligevel ren igennem sin Elskov; den er dyb, inderlig, sandfærdig — saa tæt den grænser dér op til Løgn og Smuds! Men der gives ingen Grader i Brøden. Samfundet kan ikke justere sit Maal efter de enkelte. Og de enkelte? .... ja de lider for den hele, almindelige Elendighed, Virvarret i vore moderne Anskuelser om, hvor Skyld og Brøde egenlig ligger.

Jeg har *endnu* ikke set den Mand eller Kvinde, der bar sig selv eller sine Guder frelst ud af den Kamp!

Men alle, baade legemlige og aandelige Funktioner, Evner, Anlæg spændes i de Kampe. Snildhed, Opfindsomhed, Mod! Ingen ane-

de noget .... Preben selvfølgelig mindst af alle. De „uadskillelige" Venner fra Barndommen havde atter fundet hinanden. Glæde, Morskab, Selskab og Besøg var rykket ind paa den ensomme Gaard. Husherren overstrømmende af mageligt Velvære; Husfruen blomstrende .....

Saa afbrød Døden.

Hun skulde skænke et Væsen Livet. Saa inderligt, som nogen, havde hun længtes herefter; — det vil sige, længtes, som man kan under hemmelige Smil og Kærtegn — og under fortvivlet bitter Graad.

Saa stødte noget til, Dagene forinden. Lægen maatte hentes; han kom hovedrystende ind i Stuen til mig og bad mig — mig — om at forberede Preben .....

Jeg blev der paa Gaarden, indtil jeg følte mig fejg ...... Hun var i Vildelse, maatte ingen se ..... jeg tog hjem.

Den Nat ældedes jeg.

Dagen efter, just som jeg havde afsendt et Bud, rullede Giggen for sidste Gang ind i Gaarden hos mig. Jeg behøvede blot flygtigt at se paa Preben ud igennem Vinduet. Han vidste alt.

Da han aabnede Døren ind til mig, var han kobberrød, næsten blaa i Ansigtet. Det saa' ud, som om Øjnene skulde vælte ud af deres Hulninger. Han havde ingen Stok.

I samme Nu, som han fik Øje paa mig, gik Dødens Farve over ham — han blev blaahvid. Jeg skubbede en Stol til ham, han lod sig falde paa den, saa længe stirrende paa sin fremstrakte Klumpfod.

Hun er død — sagde han hæst — og Barnet med! Lad være at afbryde mig ...... hun var vild lige til det sidste ... jeg jagede alle ud af Værelset — saa fik hun Bevidstheden ..... jeg var alene med hende .... hun raabte paa *Dig* og sagde at! ... Vil Du nu blot sige mig, Du — det er derfor, jeg er kommen .... Du tager vel med til Begravelsen ..... der maa ikke være Plet paa hende, forstaar Du? Og den første Klapjagt, som vi kan være bekendt at gaa med til — begge to, forstaar Du — paa *den* skyder jeg Dig! Du skal begribeligvis have Lov til at skyde igen ...... jeg vil blot have det *første* Skud — det er nu min Ret, synes jeg! Har Du forstaaet mig? Godt! Saa kom med din Haand — paa *det,* at Du har forstaaet mig — og at Du møder til Begravelsen — og paa Jagten!

Jeg rakte ham min Haand. Saa humpede han ud til Vognen. Han havde hele Tiden, medens han talte, undgaaet at se paa mig.

Først siden efter, da jeg kom hjem fra Begravelsen, erindrede jeg, hvorledes hans Haand, da han tog om min, havde været som en frossen Vante — en stivfrossen Kørevante. *Saadan* maa Don Juan Tenorio have følt Komthurens Haandtryk. — — — — —

Og den Klapjagt?

Ganske som i Dag — men i Naboskoven. Dog ... der var bare noget, jeg glemte ... jeg tænkte naturligvis i Mellemtiden mellem Begravelsen og Jagten — hvor han og jeg ved flere Lejligheder *maatte* ses, selskabeligt, kammeratligt ... jeg tænkte ofte paa at komme ham i Forkøbet — gøre det til en Slags amerikansk Duel — berøve mig selv Livet. Det ligger tilmed for os Danske, efter hvad Statistiken lærer. Men .... nej! Man har snakket saa meget om Selvmorderens Mod eller ikke Mod. Jeg tror, at mange Mennesker af den Grund alene vedbliver at leve, fordi de mangler Mod til at aflive sig.

Jeg kan ikke sige — som der staar i Romanerne — at den Elskedes „Billed" viste sig for mig, advarende, pegende for mig paa den Bod, jeg rettelig skulde underkaste mig ved at leve, indtil hans Skud havde strakt mig til Jorden. Min Elskedes Billed viser sig i det hele taget for mig paa en besynderlig taaget, udvisket Maade. Jeg tør egenlig slet ikke tænke paa, hvorledes hun *saa'* ud ... saa føler jeg en Lede og Tomhed, en Væmmelse og Foragt for mig selv, der kunde bringe mig under Sindssygebehandling, hvis jeg helt hengav mig til mine Tanker.

Til Erindringen om vor Kærlighed derimod — uden noget legemligsanseligt Syns Mellemkomst — til en saadan blid, vemodig, drømmende eller søvnig Tilstand hengiver jeg mig kun altfor gerne — og det saa meget mere, som jeg *derigennem* befries for mine onde Drømme om „Helhesten".

Han besøger mig nemlig tidt, naar jeg sover. Jeg plejer da at vaagne med et Skrig — og min Husholderske maa sidde længe hos mig, med min Haand i sin, strygende mig over Panden — her ned over Øjnene og bag ad Nakken.

Som oftest lægger jeg mig først, naar jeg har gaaet mig dødtræt i Stuerne. Du vil maaske have hørt det i Nat. Men jeg turde intet sige Dig i Gaar.

Naar Helhesten har været meget ond og ubarmhjertig mod mig i Drømme, og naar jeg atter er bleven „strøget" i Søvn ... jeg har i den Anledning betænkt min brave Plejerske rigeligt i mit Testamente, som er oprettet til Fordel for min Søsters Børn .... saa kan der falde en velsignet velgørende Fred over mig — og jeg kan næsten føle som en Tilgivelse, eller hvad jeg skal kalde det, medens jeg sidder paa en Høj midt i en stor, stor Eng, fuld af hvide Margariter — og i det fjerne gaar en Mølles Vinger ganske langsomt rundt lige over Solnedgangsskæret. Ved min Side sidder min Elskede. Jeg ser ikke hendes Ansigt — eller rettere, jeg véd, gennem en eller anden Befaling, at jeg ikke *maa* se paa hende endnu. Men hun holder fast om min Haand og ser selv ind mod Solnedgangsskæret. Og hun tæller

langsomt, med sin smukke, blide Stemme, Møllevingernes Omdrejninger. Jeg kan mærke, at hun skjuler sin Graad derved — men hun vedbliver at tælle — ensformigt og blidt .... og jeg véd, at i det Øjeblik hun siger: Saa; nu er det den sidste! — i samme Øjeblik vil Solen gaa ned, Møllen standse, og vi to vil gaa — langt bort, ind i et vidunderligt stille, fredeligt Halvmørke — som maaske har en Morgen bag sig!

Undskyld, men det var blot dette, som jeg glemte.

Og saa Klapjagten!

Den var omtrent som i Dag. Alle Klapjagter er for den Sags Skyld ens. Jeg vidste Stedet — under den tredje Saat — hvor det skulde være.

Preben — med Flor om Hatten og om Ærmet paa sin graa Jakke — havde straks antydet mig det med et Par Ord. Han var i, hvad Folk vilde kalde rigtig jævnt, ligeligt Humør. Han snakkede, lo og drak af Jagtjunkerens Flaske ... Skovrideren havde Forfald. Han sagde endogsaa til mig: Skaal, gamle Kammerat! lad os se, hvem af os to, der først kan skyde Ræven!

Jeg beundrede ham næsten for hans Selvbeherskelse og Koldblodighed. Jeg tænkte: saadan er det med Dyret, der kun drives af ét Temperament, kun besjæles af én Lidenskab — Hadets, Selvforsvarets, Selvtægtens!

Jeg var nærmest sløv inden i, hverken hadede eller ynkede — jeg følte mig maaske lidt fejg, overvandt denne Følelse igen, lo og besvarede hans Skaaltale med Ønsket om, at det blev *ham*, som beholdt Æren!

En Delinkvent ser skarpt ved en saadan Lejlighed. Jeg var sikker paa, at ikke en af Selskabet, allermindst den næsten ældgamle Skovfoged, saa' andet i os to end uadskillelige Ungdomskammerater, hvoraf den ene søgte at forjage sin Enkemandssorg ved det friske Jagtliv.

Saa tog Saaten sin Begyndelse. Preben stak Patronerne i Løbene; jeg undersøgte flygtigt min Bøsse. Vi to gik yderst op imod Tykningen. Han humpede foran ved sin Stok, med Bøssen hængende over Nakken. Jeg fulgte efter.

Skovfogden kaldte ad mig. Jeg vendte mig lidt irritabel. Preben vendte ogsaa.

Skovfogden sagde: Ja undskyld en gammel Skytte — men jeg har kendt Dem begge to lige fra De var Drenge. I Morges, da jeg hængte min Bøsse over Nakken, sprang Remmen ... kanske den var for gammel, ligesom jeg selv. Men ellers plejer det *altid* at betyde Vaadeskud! .... Lad mig se, at De er forsigtige derinde i Tykningen —

og har Øjnene godt med Dem, inden De kaster til Kinden. For, *hvad* vilde Forstraaden sige, hvis der hændte noget galt? ....

Preben og jeg kom til at veksle Øjekast. Saa vinkede vi begge beroligende ad ham. Og han gik bort til de andre.

Saa husker jeg ikke mere, end at Preben inde i Tykningen stod for mig — en halv Snes Skridt borte. Jeg hørte Klapperne i det fjerne og et Raab: Ræven! pas paa Ræven!

Han var — ligesom da han kom ind i min Stue — først kobberrød. Staa! raabte han dæmpet hæst — staa, din Skurk! Vil Du rende for mig ....? Han havde Bøssen ved Kinden, og i det Øjeblik, han trykkede af, gik Dødens Farve over hans hæsligt fordrejede Ansigt.

Skuddet faldt; jeg tog mig op til Øret, følte Blod, et ulideligt Tryk paa eller i Hjernen, og vaklede.

Skyd — skyd, i Guds Navn! raabte han, da han saa' mig svingle. Jeg greb ned for mig til Bøssen, som jeg holdt med den anden Haand tværs over Hoften. Det er i denne Stilling, at den preussiske Soldat afgiver sin „Schnellfeuer". Jeg véd af intet at sige — begge Skuddene fra min Dublet gik af — han tumlede til Siden, derpaa forover, rullede over et Birkestød og blev liggende paa Ryggen.

Jeg stod lænet op imod et Træ og saa' den gamle Skovfoged springe ham til Hjælp, raabende: Aa, Herre Jesus, en Ulykke! —

Preben aandede endnu, drejede det hvide af Øjnene frem i konvulsiviske Smerter og stønnede:

Vi — skød — begge — til den samme ....!

Ræven! sagde Skovfogden og saa' sig forvildet omkring. Hvad vil Forstraaden sige? — aa Gud, aa Gud! .... Jeg varede Dem jo ad! —

Ræven! sagde Preben næppe hørligt. Men han *saa'* dette ene Ord tværs igennem mig, som om det kunde have været det dødbringende Projektil, hvormed han havde gennemboret sin „trofaste" Ven.

Og saa døde han, idet jeg sank tungt sammen.

Det er dette Blik, hvormed „Helhesten" stadigt ser paa mig i mine Drømme.

Nu véd Du det altsaa!" ......

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jeg havde rejst mig, aldeles overvældet. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde sige, gøre.

Saa gik jeg hen, slyngede mine Arme om hans Hals og kyssede ham.

Han vilde først gøre sig fri, men sank ganske viljeløst sammen. En voldsom Skælven rystede ham; jeg troede, han vilde begynde at skrige — men det blev til en Hulken, som skaffede sig Udløb i en næsten ustandselig Graad.

Husholdersken kom ilende ind: „*Det* var saamænd det bedste for Herren!“ hviskede hun.

Vi fik sammen bragt ham i Seng. Han faldt hurtig i en dyb, fast Søvn. Jeg vaagede hos ham; men han vaagnede ikke en eneste Gang.

Et Par Dage blev jeg paa Gaarden, og jeg forlod ham tilsyneladende ganske vel.

Kort efter udbrød Urolighederne paa Balkanhalvøen. Han skrev til mig, at han vilde tage med en Ven af sig, en yngre Officer, til Krigsskuepladsen — som Tilskuer.

Jeg anede noget om, hvad Slags Tilskuer han blev. Den yngre Officer kom efter Krigens Slutning tilbage paa et Besøg — i russisk Uniform. Han fortalte, at min Ven havde været blandt de „Savnede“ i Schipkapasset.

En fatalistisk Tyrks Kugle maa have udslettet „Helhesten“ for bestandig af hans Drømme dér, hvor han laa midt i Sneens hvide Margariter. I hvert Fald har jeg Lov at tro det.

HAVFRUEN

Kender Du til Havets Dyb? —
Nej, Du ser kun Overfladen;
Livet lever Du paa Gaden,
Paa Kontoret, og i Stuen,
Der hvor Børnene og Fruen
Og til Nød Du selv regerer.
Bedste Ven! Bliv smukt derhjemme!
Havet — ser Du — har en Stemme,
Som kan lokke, som kan drage —
Stop dit Øre, tæm din Mund,
Ønsk Dig ej paa Havets Bund!

Det var Havfruen — Havfruen? Ja, hvordan var det nu med hende .... Det var H. C. Andersen, som beskrev hende saa rørende og saa skikkeligt. Hun kunde læses af Børn og forstaas af voksne — og naar den gamle Hav-Heks var saa haard imod hende og skaffede hende af med den grimme Hale, og skaffede hende rigtige Menneskeben og Fødder til at træde paa — og naar hun følte det,

som traadte hun paa skarpe Knive, hver Gang hun tog et Skridt — saa græd vi med hende, den stakkels lille Havfrue!

Vi saa' hende i Bogen — den gamle illustrerede Bog — siddende dér med Fødderne i Vandet og med det opløste Haar bølgende ned over de dejlige Lemmer — som om det kunde have været en rigtig Waterproof; — og Prinsen stod der i sine Fløjelssko nede i Vandkanten under den skønne hvide Marmortrappe — og naar han bøjede sig over hende, som om han var en Tenor i en Opera, og spurgte hende, hvem hun var, og hvad hun hed, og hvorfor hun ikke kunde tale — saa lød det ligesom et Recitativ til Pianoakkorder — og vi havde saa gruelig ondt af den stakkels lille Havfrue, som ikke kunde faa den gode, smukke Prins!

Nu er Tiderne gaaet. Der er løbet adskilligt Vand i Stranden siden da; og paa denne Strand ser vi maaske en ung nøgen Kvinde, stemmende Hænderne mod en slimet Sten, slank og dog rund — skydende sig op fra Dybet som en Fisk — med et farveløst Ansigt, der løber lidt spidst til — og udtryksløse Øjne, der dog stirrende, passivattraaende søger noget derude i Horisonten — et Skib — en Menneskesjæl om Bord paa Skibet — et Menneske, som maaske en Gang har været *hendes* — og som hun med glansløst-lidenskabeligt Blik synes at ville drage til sig — tilbage i Dybet .... Herren fri os! Er det kommen saa vidt med os?

Lad os se! —

Det var paa en Dampers Dæk, en mørk skumrende Aften; men der var Glimt gennem Mørket — og et Skær ud over Søen af en Glans som mat Staal — ingen synderlig Bevægelse i Vandet — nogle Regnbyger var faldet; der var kommen en tung Ro i Naturen — de andre Passagerer havde lagt sig til at sove neden under — jeg sad selvanden paa Dækket agter ude — og min Sidemand begyndte at tale til mig — og det viste sig, at han var gal — eller jeg maatte i det mindste formode det.

Sønden om Sjælland; vi holdt ind efter imellem „Smaalandene“. Her begyndte grundt Vand; af og til ragede en Sten op, en Bøje, en Kost — hvad véd jeg — maaske legede en Sælhund paa en af Søen overskyllet Banke — jeg sad og gumlede paa min Pibe, i et tungt, halvtdøsende Humør, uden særlig Grund til Melankoli, men ogsaa uden fjerneste Lyst til at nynne.

Saa nynnede min Sidemand:

„Dybt i Havet, som med stærke Bølger —“

Kender De *den*? —

Lidt gnaven overrasket svarede jeg. Aa, Herregud, gamle Elverhøj ....!

Ja, jeg vidste jo nok, at De ikke kendte den! lød Stemmen. Men hvis De vil have den Godhed at høre ....!

Jeg rejste mig, samlede min Kappe om mig, og vilde gaa op paa Kommandobroen.

Min Sidemand greb fat i Ærmet, trak mig ned til sig, og hviskede, idet han pegede ud over Lønningen:

Ser De hende nu? —

Aa, han er altsaa gal! tænkte jeg, og blev siddende.

Han pegede ud. Og i Lysningen over Vandet saa' jeg en Genstand — Bøje, Kost, Sten, Sælhund — og han flyttede sig tæt ind til mig og sagde dæmpet:

Akkurat den samme, som for ti Aar siden — ikke en Mine forandret — samme Bryst — samme Skulder — Arm — Hofte — den samme slanke Hals, som hun kunde sno ind under min Arm og op under min Hage — og saa lænede hun Ansigtet, blegt, dødblegt tilbage, og stirrede ind i mit Ansigt med dette fosforagtige Skær i Øjnene — forstaar De, min Herre, ligesom naar man i Mørket ruller en af de gamle Svovlstikker mellem Fingrene — og saa sagde hun: Du Kære! aa, Du Kære! med et Udtryk som .... Hører De paa mig?

Jo, jeg gør! svarede jeg.

Han lo: Jeg er Polytekniker, Ingeniør, Landmaaler — jeg *kan* s'gu noget, maa De tro! Som ganske ung kom jeg til Falster og Lolland, ved Inddæmning, Diger, Udtørring — De véd! Der laa et Fiskerleje; det vil sige, de var Bønder, Husmænd, Indsiddere og Fiskere. De drak og sloges. Jeg boede paa Kroen — en gyselig Rede — og fik altid Fisk, Fisk og Brændevin; og Klammeri havde vi til Dessert. En lang, kroget Kæmpe vilde prygle mig en Aften; jeg var saa heldig at spænde Ben for ham; han faldt over mod en Dragkiste, slog Næsebenet itu — besvimede. Jeg blev blød om Hjertet, vaskede ham, hældte Brændevin i ham; vi blev Perlevenner, jeg fulgte ham hjem — og han havde en Datter, en lille Tøs paa en tretten, fjorten Aar. Dér blev min Skæbne afgjort! ....

Ja saa! —

Jo! det kan De vel tænke Dem. Hun sad oprejst i Sengen — Moderen laa og sov — da vi to kom buldrende hjem. Fa'ren smed hende ud paa Gulvet, ruskede i Konen, smed sig selv i Sengen. Tøsen sprang ligesom en Kat op paa mit Skød, snoede Armene om min Hals, saa' mig lige ind i Øjnene — og kyssede mig langsomt, langsomt, tre, fire Gange, medens hun hver Gang saa' mig ind i Øjnene. Dér sad jeg den halve Nat. Jeg troede, jeg var bleven fjollet. Tale til Barnet kunde jeg ikke. Hun lukkede min Mund, hver Gang jeg aabnede den. Prøvede jeg paa at gøre mig fri, saa havde hun Hænderne i min Halslinning eller mit Vestegab — og jeg maatte have revet Tøj-

et af mig, for at faa hende løs. Hun blev siddende; jeg blev siddende. Og disse Kys! Det var et Barn — og jeg var en ung og skikkelig Fyr — men jeg mærkede, hvor det behagede hende, og hvor det behagede mig selv. Og saa *det*, at der ikke blev talt en Stavelse! Jeg troede bestemt, at jeg var bleven fjollet — og jeg gik derhen den næste Aften, og Aftenen efter, og atter og atter — indtil den lange, krogede Kæmpe grinede af mig, og Konen, en køn, svær, koparret Kvinde, jog mig væk.

Jeg rejste til Udlandet og glemte det hele. Det er aldeles mærkeligt saa man glemmer i Udlandet — naar man ikke er kommen for dybt ind i det derhjemme. Tre, fire Aar efter var jeg igen paa den samme Strand, i Færd med Digerne. Nu var jeg Konduktør ved Arbejdet og havde Folk under mig; jeg følte mig ordenligt, og jeg hang godt i. Det blev en varm Sommer, meget hed. Kanske husker De den? Solen den hele Dag som en rødglødende Globus bag hvid og gullig Dis. Aftnerne vestindiske. Maanen stod op og lignede Solen, naar den gik ned. Ingen Luftning; Søen som smeltet Metal, broncefarvet, ganske lunken at føle paa og at bade sig i. Vi svedte om Dagen som et Æble, der steger paa en Kakkelovn. Mine Folk havde tømret mig et Badehus sammen af gamle Brædder og Lægter. Det stod paa en lille Sandrevle, landfast indefter mod Diget, men udenfor var et dybt Løb. Ved Fyraften, efter Solnedgang, laa jeg halve og hele Timer derude, drev Tiden bort med at klæde mig paa og af, svømme og læse i en Roman paa fem Bind uden Begyndelse og Ende.

Pigebarnet havde jeg ikke set; man sagde, at hun var taget i Tjeneste oppe i Landet et Steds. Hvad kom det mig ved? Jeg havde i Breslau kigget en Skuespillerinde for dybt i Øjnene. Hun spillede Kleist's „Kätchen von Heilbronn" — violblaa Øjne — violblaa, forstaar De! — allerfarligste Slags Øjne — uden Blik, men med Dybde — det hvide i Øjet som Mælkevejen paa en Augustnats Himmel! Blegt Ansigt — jeg kan ikke lide friske Kinder — de lyver altid. Hun havde gjort mig helt tosset. Det tossede ligger nu en Gang for mig. Jeg siger det uden at rose mig selv! ....

Bevares! Og saa? —

Saa kom hun naturligvis svømmende ud til mig! ....

Skuespillerinden? —

De maa ikke spørge! Pigebarnet begribeligvis.

Havfruen! ...

Aa! —

Hun var kommen ned til Stranden for at bade sig — med nogle andre Piger fra Gaarden. Selv Køerne gik lange Veje, for at komme ned til Vandet. Det var Fyraften. Ikke en Kat langs Diget. Folkene

var allé paa Kroen. Maanen stod op. Jeg laa ude paa min lille Ø, i mit Badekar, som en Robinson. Saa kom Pigerne vadende ud i en lang Række. De stænkede hinanden over med Vand; de lo og skreg — Piger skal altid skrige; jeg véd ikke hvorfor, men kanske er det Koketteri. Hun var yderst i Rækken, nærmest mod mig. Jeg kendte hende ikke. Jeg sad paa Trappen — laa halvt tilbagelænet — havde kun mine Benklæder paa og et Haandklæde over Skuldrene. Jeg røg min Pibe, saa' paa Pigen, paa Maanen, der var kobberrød, og paa de hvide Legemer, der pjaskede og pjaskede over Sandrevlen. Den yderste i Rækken kastede sig pludselig ned; de andre raabte til hende, at Vandet blev dybt; hun lo og gav sig til at svømme.

Jeg kendte hende paa Latteren, eller jeg tror, at jeg følte, at det maatte være hende.

De andre raabte stadig. Hun svømmede. Paa én Gang slog hun de hvide Arme højt i Vejret, skreg og dykkede. Hun drukner! Jeg kastede mig fladt ud i Vandet. Pigerne hvinede og løb indefter mod Land, da de saa' denne Robinson. Jeg svømmede ud i det dybe Løb. Hun var atter oppe i Vandskorpen — drejede Hovedet, lo højt. Det havde været Løjer blot; men jeg svømmede videre, for hun blev ved!

Nu kan jeg ikke mere! raabte jeg. Kom ind! kom i Land! hører Du! Jeg vendte; jeg var træt; det gik langsomt. Saa hørte jeg bag mig den hastige Bevægelse af et Legeme, som glider raskt, uden Anstrengelse gennem Vandet. Hun var mig paa Siden, greb under mine Arme omkring mit Liv — dukkede under med mig tre, fire Gange — det larmede i mine Ører, Stjerner dansede for mine Øjne — hun vil drukne Dig! tænkte jeg — hun er forrykt, gal! Og en ræddelig, frysende Angst og en vellystig Følelse betog mig i et. Jeg klamrede mig til hende, brødes med det slanke, faste og runde Legeme — saa slap jeg Taget — og druknede! ....

De druknede? Hvadbeha...?

Jeg druknede. Jeg skal aldrig ønske mig dejligere Død. De skulde prøve det en Gang! Jeg laa paa Gulvet i Badehuset og spyede Vand fra mig. Hun laa bøjet over mig og havde mit Hoved i sine Arme; og hendes Øjne lyste som Fosfor, og de smilede — jeg siger Dem, de smilede fløjelsblødt, da jeg atter var kommen til Live og kunde sidde oprejst og ikke havde mere Vand i mig men derimod en tør, hed Tørst efter Kys. Og hun hviskede til mig: Du Kære! Og hun kyssede mig — og jeg druknede atter — sank — sank — dybt, saa dybt — og jeg er aldrig kommen til Live igen, forstaar De! — aldrig siden! ...

Og — hvad — saa — videre? spurgte jeg langsomt.

Videre? Der kan da ikke være noget videre; efter at man er død — naar man først tilhører Havfruen! Kan De ikke forstaa det, min

gode Mand? Men De har maaske aldrig gjort Bekendtskab med Havfruen? Saa gratulerer jeg Dem! Hvor De staar, gaar, ligger, sidder, er hun. Natten er hendes! Dagen over driver De døsigt omkring. Sætter De Dem et Øjeblik, saa er det fløjelsbløde Smil over Dem — og den ræddelige, frysende Angst — og De hører, hvordan hun hvisker: Du Kære! aa, Du Kære! Og der kommer en Lyd som af sagte skvulpende Vand — og hun glider smuttende ud af Deres Arme, som en Fisk smutter Dem ud af Haanden — og dér sidder hun et Øjeblik, stemmende Hænderne mod Badehustrappens nederste Trin — og ser paa Dem, som en Sælhund kan se — med en Hinde over det mørke Øje, vaadt, glansløst og dog smilende — uendeligt! Det blege Ansigt bliver smallere og smallere — men Hals, Bryst, Skuldre og Arme forandre sig ikke — og det er *det*, som giver Dem denne evige Længsel efter hende: at Ansigtet kan De ikke huske — kun Smilet, Blikket og hendes Kærtegn! Og saa forsvinder hun. De favner ud i Luften efter hende — men Maanen, som er bleven gul og blank, glor Dem dumt ind i Ansigtet højt fra Himlen. Tror De paa „Elverhøj“? Tror De, at „Bølgen slukker Elskov ud“? — Jopyt, min Far! Jeg raader Dem til aldrig at bade Dem om Natten. Vandet er ganske lunkent, og det giver Længsler. Har De røget Opium? Nej! Jeg heller ikke! Er De Morfinist? Naa, nej! Jeg ikke heller! Men jeg kan tænke mig, at det er det samme som Havfruen. Stadige Tilbagefald. Entreprenøren ved Digearbejdet opsiger sin Kontrakt med Dem. De faar tre Maaneders Løn og kan gaa Deres Vej. De søger Dem andet Arbejde. Havfruen følger Dem — De følger hende. Saa gør De en Kraftanstrengelse. Deres Slægt, Deres Venner faar Dem bort, langt bort. Atter Havfruen. Hvorfor forfølger hun Dem? Hun forfølger ikke *Dem*, men *De* hende. Er hun slet? er hun god? Hun er ingen af Delene. Hun er, hvad De lægger i hende. Og De lægger Deres Sjæl i hende; — hun smiler, tager imod, hvisker Dem i Øret, kærtegner Dem. De begynder at mærke, hvorledes Grunden glider bort under Deres Fødder. De synker — dybere og dybere — fra den ene Bestilling lavere ned til den anden. Er det for at komme i Niveau med Havfruen? Jamen hun har jo intet Niveau! Hun skyder op fra sit Dyb, ser paa Dem, drager Dem til sig, slipper Dem, forsvinder igen, for paa ny at vise sig: det er jo intet Niveau! Niveauet er Deres Sjæl — og den spiser hun! De gifter Dem maaske — med en elskværdig ung Dame. Aaret efter — eller to Aar efter — er De skilt! Atter Havfruen. De søger Dem til sidst et venligt Asyl nede ad Vordingborgkanten. Man beholder Dem dér nogle Aar — plejer Dem, passer Dem — passer godt paa Dem. Efter nogle Aars Forløb erklærer man Dem „havfru-fri“. De læser H. C. Andersens berømte Æventyr uden at føle den mindste Be-

nauelse. Han har sikkert nok ikke kendt Havfruen! En Aften i Skumringen er De om Bord paa en Damper — og dér — ja se dér...

Min Sidemand havde rejst sig og gjorde med Fingeren nogle Tegn foran sit Bryst, som en Katolik, der korser sig. Saa gik han neden under. Men inden han forsvandt, saa' han med et langt Blik ud over Søen. Det skumrede stærkt; Søen var mørk; kun de vaade Dæksplanker lyste med dæmpet, fosforagtigt Skær. Jeg sad alene:

Altsaa virkelig gal! — Stakkel!

BASILISKEN

I gamle, dybe Brønde
Skal Basilisken bo;
Nogle har „troet at“ se den,
Andre har set dens „Klo“.
Saa er der nogle, som blegner med et,
Og saadanne — Svend eller Mø —
De tier stille med hvad de saa',
Men faar de ej Hjælp — maa de dø.

En Ven af mig fortalte ved Lejlighed følgende: For nogle er det en Melodi, for andre Lugten af en Blomst eller Parfume, som bringer det svundne frem og gør Erindringen levende. For mig er det Refleksen af en rødkalket Mur. — Denne Refleks falder varm og lysende ind i en Stue, hvor min Principals unge Kone saa godt som hele Dagen opholder sig. Børnene kommer ikke ind i Stuen; den unge Kone har overstaaet den fjerde Barselseng; og nu skal hun skaanes. Min Principal er en robust Natur, altid i Ligevægt, saa brutal-galant mod sin Hustru, som Lov og Vedtægt tilsteder, saa godmodig som de fleste Egoister; han er forbavset over, at denne „naturlige“ Begivenhed kan afkræfte og gøre pirrelig, — men som Forretningsmand bøjer han sig for Faktum. Der bliver skrevet til en fjern Slægtning, og det er denne — en atten, nittenaarig ung Pige — som kommer der i Huset paa et Aarstid.

Og hun vandrede stadig gennem denne Stue fra Børneværelset til Køkken og Spisekammer. Altid med et Smil skulde hun i Forbigaaende hen til den blege unge Kone, som sad paa Forhøjningen ved

Vinduet. Saa tidt det var Solskin, faldt Refleksen lysende over den unge Frues blege Kind og over den unge Piges sunde, friske rødmussede Ansigt. Theodora blev til sidst selve den varmende og oplysende Refleks i det nøgterne Hjem. Principalen sagde hende smaa Artigheder, Børnene elskede hende, og jeg ...... Nej, det kommer ikke endnu; thi jeg fandt hende maaske lidt for huslig, lidt for praktisk, flink, allestedsnærværende — jeg varmede mig i hendes runde, elastiske Ungdoms forfriskende Straaler — jeg spøgte med hende, jeg bad hende sy Knapper i min Skjortelinning, jeg spillede stundom Gnav med hende og Børnene om Aftenen, og en Gang i en Panteleg hos en af Byens Matadorer kyssede jeg hende — men Kysset blev taget og givet som mellem nære Slægtninge. Naar ikke Tilbøjeligheden som ved et Lyn slaar ned mellem to unge Mennesker, saa kan de for den Sags Skyld gaa længe og finde hinanden baade behagelige og elskværdige. Der maa noget udenforstaaende — en Begivenhed — et Menneske til for at tvinge dem sammen i denne søde Erkendelse af, at det er for Liv og Død.

Det blev for Liv og Død — det blev *paa* Liv og Død. Jeg har ikke fortrudt, at hun blev min Hustru, og hun behager tidt at fortælle mig, at jeg af et Mandfolk at være undertiden endog forekommer hende enestaaende. Vi elsker hinanden. Vi har gjort den Opdagelse, at vi passer sammen, Legeme til Legeme, Sjæl i Sjæl. Men stundom naar vi ligger vaagne om Natten, kan hun med noget af en barnlig Gysen trykke sig ind til mig, og jeg maa med mine Kærtegn berolige hende og forsikre hende om, at der er Fred og ingen Fare. Vi erkender da, begge to, at Livet er noget meget sammensat noget, at det saa tidt beror paa det tilfældige, hvor vidt vi slipper igennem eller ikke — at der er elementære Magter hos Kvinde ikke mindre end hos Mand — at disse Magter er frygtelige, jo dunklere de er — at vi til syvende og sidst, alle sammen, gaar som med lukkede Øjne i en Atmosfære af bølgende Drifter og Tilbøjeligheder — dem, som Panteisten giver et vilkaarligt Navn, en Guds eller en Dæmons .... aa ja, det er muligt, at Verden har vokset sig fra Guderne, men Dæmonerne opslaar deres Bopæl hos os den Dag i Dag, selv om de ikke staar i Vejviseren eller Statskalenderen.

Det var den røde Refleks.

Den stammede fra Muren paa en gammel Pakhuslænge, som vendte Gavlsiden med en Kranbjælke og otte lukkede Skodder imod Dagligstuen i min Principals Lejlighed. Det var gaaet tilbage for den lille By — som det gaar tilbage med næsten alle smaa Byer. De gamle Huse var faldne, de gamle Familier i Færd med at forsvinde; kun de gamle Pakhuslænger saas hist og her. Vi havde vor lige overfor.

Gadens Ungdom spillede Klink op imod den smalle Dør mellem

de to nederste Skodder. Paa hver Side af Døren stod et forkrøblet Lindetræ. En Dag aabnedes denne Dør, saavel som de nederste Skodder. I Lugerne blev indsat nye Karme, og i Karmene kom Vinduer med smaa Ruder. Ogsaa i Døren indsattes Ruder. Men det var sparsomt Lys, som faldt derind igennem. Gaden var snever, Lindetræerne skyggede. Til Trods for Forandringen beholdt den nederste Del af det gamle Pakhus sit dystre Udseende. Kun øverst oppe faldt Solen, og den bragte Muren til at gløde og skinne, og Refleksen opvarmede vor Dagligstue — og dér gik stadig Theodora ud og ind, rund, buttet og smidig, sorgløs og ligefrem, altid optaget af at gøre Gavn — nu og da med et Smil til mig, men dette Smil var for aabent og frit til at kunne mistydes. Vilde end min ungdommelige Forfængelighed i Begyndelsen læse sig noget mere end Venlighed og venlig Fortrolighed ud af dette Smil, saa maatte jeg snart sige mig selv, at jeg muligvis nok var uimodstaaelig for de fleste af den lille Bys ugifte — og for enkelte af de gifte Damer; men Theodora hvilede i sit sunde Livs Ligevægt, ubekymret om de Følelser, hun indgød en ung, indtagende Fuldmægtig, ubekymret om de Anstrengelser, han gjorde sig for at vise hende, at han havde Følelser.

Saa var det en Dag, hvor jeg var ganske særlig veltilfreds med mig selv. Jeg greb i Forbigaaende hendes Haand og vilde lægge Armen om hendes Liv. Hun saa' paa mig med et Par Øjne .... i høj Grad overrasket, og sagde derpaa meget bydende: „Vil De nok befri mig for den Ubehagelighed at maatte søge Beskyttelse hos Fruen eller Herren!" —

Jeg stammede noget, bukkede og fjernede mig. Hun kom til at smile — jeg bed mig i Læben — hun lo — jeg erklærede hende stiltiende Krig. I de Aar er en Krigserklæring saa raskt gjort. Man gør sig ikke den Ulejlighed at undersøge, hvorvidt *casus belli* ikke med Rette kunde hævdes af Modparten.

Vi undgik altsaa hinanden, og jeg fandt min Principals Hus kedsommeligt. Jeg lod ofte mit daarlige Lune skimte igennem — og ærgrede mig selv over, hvor liden Virkning det gjorde. Theodora var den samme som før; hun viste mig, efter nogens Tids Forløb, snarere mere Venlighed end mindre. Det kneb for mig at forklare mig dette. Anser hun Dig for *saa* ufarlig, saa ubetydelig? spurgte jeg mig selv; og min Ærgrelse steg.

Saa var det, at vi fik denne Genbo. Pakhusets Stuelejlighed derovre var bleven indrettet til Butik, Materialhandel, Købmandshandel, Handel med alt muligt, tror jeg. Ingen kunde ret forstaa sig paa, hvad den nye Fremtoning skulde sige, hvad Manden derovre vilde her — her i den lille By, hvor de ældre Købmænd saa godt som alle stod paa Konkursens Rand. Mente han, at kunne klare Sagerne

bedre? Det føles næsten som en Fornærmelse at give saadan en lille By Gaader at gætte. Men lad ham forsøge sig; vi skulle le, naar det gaar ham efter Fortjeneste!

Det gik fortræffeligt derovre. Butikshandelen voksede fra Uge til Uge. Og efter et Par Maaneders Forløb blev den øverste Del af Pakhuset ogsaa taget i Brug — til Sædlofter, paastod man. I Klubben vilde man vide, at den fremmede spekulerede i Korn — og spekulerede heldigt. Sligt plejer, baade under smaa og store Forhold, at give Agtelse. Men Agtelsen vilde ikke ret komme; og en Aften i Klubben udtalte min Principal maaske den almindelige Mening om den fremmede i disse Ord:

„Han kommer jo ikke iblandt os — og hvorfor ser han ikke paa En, naar man møder ham?"

Saa fik han, hvad enhver stor og enhver ny Fremtoning i Reglen faar: — han fik et Øgenavn.

En Dag vilde nogle blandt Gadens Ungdom optage den gamle Vane med at stritte nærmest til Væg opad Muren derovre. En flad Sten forvildede sig igennem Butiksruden — Manden viste sig i Døren, skred over Tærskelen, ud paa Gaden hen imod den Dreng, som havde kastet, og som havde været redelig eller forbløffet nok til ikke at tage Flugten med de andre.

Der forefaldt, efter Sigende, intet andet mellem den fremmede Mand og Drengen, end at Manden saa' paa Drengen. Tudskraalende retirerede den sidste, drejede sig akavet rundt, og vilde være faldet, hvis ikke den moderlige Favn hos en Skrædderenke havde aabnet sig for ham. Enken var traadt til med nogle Nabokoner — og en Del nysgerrige, hvoriblandt jeg, — og nu brød der et Stormvejr løs over den fremmede.

Han gik rolig tilbage til Døren, stillede sig paa Tærsklen med Front mod de opbragte Mødre, og lagde Armene korsvis over Brystet — ikke ulig Helten fra St. Helena. Som denne var han lille af Vækst, vel proportioneret, noget slankere end den store Kejser — Hovedet temmelig langt nede mellem Skuldrene. Han smilede med rynkede Bryn — noget, jeg ikke mindes at have set nogen anden gøre. Selv stod jeg for langt borte til ganske nøje at kunne iagttage hans Blik — men dets Virkning paa de brave Mødre var, at de alle paa en Gang tav. Kun et enkelt Raab hørtes — en enkelt hidsig, skarp Kvinderøst, som ikke havde ladet sig skræmme, skreg:

„Saadan en — Basilisk!"

Han fo'r sammen. Ansigtets blege Farve blev gulladen. De strengt mejslede, faste Træk fordrejede sig som i pludselig Smerte. Saa smilede han atter; Trækkene glattedes; — uvilkaarligt sagde jeg til mig selv: denne Mand er smuk! — Men der tindrede noget i hans le-

vende, brune Øjne under de nu højt opdragne, hvælvede Bryn .... og overfor dette noget fik jeg, selv paa Afstand, Fornemmelse af, at jeg gjorde bedst i at dække mig.

Han vendte sig i Døren og gik ind. Men først hilste han smilende over mod mig. Hvorfor mod mig? — og dette Smil! Det ærgrede mig og gjorde mig samtidig videbegærlig. Hvad var det dog for et Menneske?

Fra den Dag af nævnedes han i Byen ved sit Øgenavn. Drengene raabte det efter ham — men kun naar de vidste sig ganske sikre. Nabo- og Genbokoner hviskede Navnet indbyrdes. Mændene lo deraf. Man sagde til Gengæld, at Byens unge Piger, navnlig Tjenestepigerne, gerne handlede dér i Butikken ... man sagde ogsaa efterhaanden et og andet, som syntes at tyde hen paa, at det yngre Kvindekøn havde mindre Frygt for „onde Øjne", end det ældre, end Matronerne. Muligt nok, at Frygten udvikles med Erfaringen. Den er maaske ikke nogen oprindelig eller umiddelbar Egenskab. I hvert Fald var da Eva pur ung og uforsøgt, da hun første Gang smilende mødte det stikkende Blik — dér — under Løvet — paa Kundskabens Træ. Først senere har hun formodenlig kaldet Fristeren for: Basilisken.

Hjemme i Principalens Hus gik Tingene deres regelmæssige Gang. Fruen var i kendelig Bedring, men deltog dog endnu ikke i Husets Gerning. Børnene var meget morsomme men temmelig støjende. Af og til lød Husherrens Stemme formanende — og et spørgende Øjekast kunde da søge Theodora: Hvor er Du henne? Theodora smilte da, men noget adspredt. Ja en Gang — der var noget i Vejen med Maden — rødmede hun pludselig, gjorde derpaa en kejtet Undskyldning, og gik ud ad Døren, som hun lod blive staaende aaben efter sig.

Principalen syntes forbavset. Han saa' først længe paa mig — dernæst paa Døren — gik hen og saa' temmelig længe ud i Korridoren — kom tilbage og slog Døren i, medens han fikserede mig skarpt.

Da fo'r der en Tanke igennem mig. Vi er alle Mennesker — og alle er vi skrøbelige. Skulde dette være et lille Komediespil! Skulde min Principal og Theodora? ...

Jeg afviste Tanken paa det bestemteste. Men det, at den gjorde mig uendelig bitter og uendelig bedrøvet — det lærte mig, snarere end min Krigserklæring og mine lønlige Deklamationer, at min Tilbøjelighed for den unge Pige var dyb og ægte.

Nu undgik vi hinanden.

Det var en Eftermiddag i Skumringen, men dog med saa megen Klarhed i Luften, at Genstandene tydelig kunde skelnes. Jeg saa'

hende paa Gaden. Selv gik jeg hjem efter — hun nogle Skridt foran mig. Nu vil jeg styre tæt hen paa Siden af hende — tænkte jeg; — og saa vil jeg sige hende min Mening — advare hende — sige hende, at jeg elsker hende ....

Hun skraaede over Gaden, over til det gamle Pakhus, lige ind i Butikken.

Jeg vil vente paa hende her, til hun har gjort sit Indkøb. Hun er vel snart færdig *derinde* — og saa vil jeg tale til hende! ....

Det varede en Stund. Saa kom hun ud. Basilisken fulgte hende helt til Tærsklen. Dér blev han staaende; og hun — blev ogsaa staaende, som kunde hun ikke komme videre. Hun saa' ikke paa ham, men han paa hende. Hun løftede sine Øjne frygtsomt — han smilede ...

Saa traadte jeg til og sagde barskt: „Godaften!" Hun fo'r sammen, saa' uroligt paa mig og frygtsomt tilbage mod ham .... men han smilede med rynkede Bryn, og hun løb tilbage tværs over Gaden til vor Port! jeg bagefter.

„Theodora!" raabte jeg hæst efter hende op ad Trapperne. „Theodora! — hører De — lad mig tale med Dem!" ....

Men hun var inde ad Entrédøren og havde lukket den. Dér stod jeg, raadvild, urolig, med bankende Hjerte. Og — underligt nok — jeg tænkte i dette Øjeblik: Gudskelov, at det ikke var min Principal, under hvis Blik denne kække, sunde Pige saaledes havde dukket sig!

Ja, det tænkte jeg. Og jeg følte en Glæde, en Befrielse derved. Jeg bad hende i mit stille Sind om Tilgivelse for min slette Formodning .... Og *saa* først kastede min Tanke sig, med Ungdommens hele friske Evne til at hade, over Rivalen i Genbohuset.

Ah bah! Basilisken! med *ham* kunde man da nok tage det op! En anden Sag havde det været .... nej, fy! saadan noget maatte man ikke engang *tænke!*

Og jeg forestillede mig, hvorledes jeg af en god Skæbne var sat til at vaage over den unge Pige — og hvorledes jeg vilde udføre det i Praksis.

Vi undgik stedse hinanden — hun i hvert Fald mig. En Dag, da vi var bleven alene i Stuen og da vi begge samtidig vilde gaa ud ad Døren, kom min Haand uforvarende til at hvile over hendes paa Dørgrebet. Hun saa' paa mig, rødmende, med et sælsomt sky, forvirret og, som det forekom mig, forpint Udtryk i disse Øjne, der havde mistet deres frejdige Glans, ja ligefrem var bleven matte. Hun aabnede Læberne — jeg mine; vi vilde tale — men formaaede det ikke. Det gunstige Øjeblik var forbi; hun lukkede Øjnene — jeg luk-

kede Døren op — Pigen fra Køkkenet kom imod os. Vi var atter skilt.

Den næste Dag gik jeg derover i Butikken.

Han stod indenfor Disken med Ryggen til mig og talte tilbage over den ene Skulder — som nu forekom mig lavere end den anden — hen imod en af Kunderne, en ung Tjenestepige, der fnisende søgte efter nogle Penge paa Gulvet.

Jeg erindrer ikke bestemt, hvad han sagde. Ordene var ikke egenlig uanstændige — mig kom det jo ikke ved — og dog bragte Tonefaldet i hans Stemme mig til at dirre. Saa vendte han sig og spurgte, lidt slæbende, fuldkommen høflig, hvad der var til Tjeneste?

Jeg undgik at se paa ham; jeg kunde ikke finde det Udtryk, jeg vilde bruge .... og han gentog sit Spørgsmaal, denne Gang med et Smil.

Det var dette Smil, jeg havde ventet paa.

Jeg bøjede mig frem, saa langt jeg kunde, lagde de knyttede Hænder paa Disken, og sagde igennem Tænderne:

„Dersom De nogensinde vover at ...!"

Hans Ansigt ludede frem, tæt op imod mit; bange var han ikke; han saa' mig lige ind i mine Øjne, og der var ligesom en dødbringende Gift i hans Blik ... Uvilkaarlig og langsomt trak jeg mit Hoved tilbage, fjernede mig fra Disken, og stod helt henne ved Døren, inden jeg endnu havde besindet mig paa, hvad jeg vilde sige eller gøre.

Og han stod dér, bøjet fremover, smilende:

„De ønsker ...?"

Jeg vred Dørgrebet om og var ude paa Gaden.

Ikke om det havde gjældt mit Liv, vilde jeg have vovet i dette Øjeblik at antaste ham. Jeg rystede af en ubestemt Rædsel, skammede mig over mig selv, var til Mode som en Hund, hvem man bebrejder Kujoneri ... gik hjem og over paa mit Værelse, satte mig paa min Sengekant med Hænderne omkring Hovedet — og brast i en hysterisk Graad.

Man har dog i sit Liv adskillige Øjeblikke, hvori man er meget langt fra at være tilfreds med sig selv. Men saa ynkelig, som jeg nu forekom mig, saa afmægtig, saa ... aa, det var aldrig hændet mig.

Gaa derover igen! — sagde jeg til mig selv — spyt ham ind i hans fordømte Fjæs, slaa ham i Ansigtet, riv ham i Brystet, det Udyr! Og jeg borede og borede mig ind i disse Tanker, med den vellystige Følelse af at tilintetgøre noget gement, noget af det, der oprører vor dybeste moralske Fornemmelse — saa skrøbelige vi end maa erkende os at være. Men jeg blev siddende. Jeg turde ikke. Maaske laa det i, at ingen *sendte* mig derover.

„Hvad er der i Vejen med vor Fuldmægtig?“ spurgte Principalen spøgende ved Middagsbordet. „De skulde da vel aldrig gaa i Giftetanker? Og hvordan er det fat med vor smaa Theodora? Naa, Børn; I har da Tiden for Jer, skulde det synes!“ ...

Theodora rejste sig og forlod Bordet med en og anden Undskyldning.

Fruen sagde blidt: „Theodora har i længere Tid ikke været rask, Adolf! Vi maa skaane hende, nu da jeg selv kan tage fat med igen!“

Og hun sendte mig et bebrejdende Blik.

„Fruentimmervrøvl!“ sagde Principalen og rejste sig heftig. „Alting gaar forkert her i Huset. Jeg vil tale med hende!“ —

„Gør det ikke, Adolf!“ bad Fruen.

„Fanden ta' mig!“ ...

Der fulgte en huslig Scene. Jeg luskede af.

Disse Dage, denne Uge, var ikke til at udholde. Som en fjendtlig, mørk Aand hvilede Ufred, Uhygge over Hjemmet. Ethvert Ord syntes at indeholde Spirer til Misforstaaelser — Fruens godlidende Øjne var røde af Taarer — Theodora gik bleg, træt, adspredt igennem Værelserne; blev der kaldt paa hende, fo'r hun sammen, svarede forvirret — endog Børnene viste hun sig vranten imod .... den varme, lysende Refleks var som forsvunden; selv om Solen skinnede nok saa klart paa Muren derovre: her i Stuerne var Skumring.

Men Børnene tog Oprejsning udenfor Hjemmet. De lærer snart under Krigstider at hjælpe sig selv. Vor Genbo i Pakhuset var Due-Elsker og havde et helt Slag fuldt. Hvor travlt han end færdedes i Butikken og i Forretninger udenom, saa røgtede han sine Fugle med en Omhu, der kunde forundre, hvis den ikke tydede paa en Passion. For min Principals Smaafolk blev Basiliskens Duer til Lokkeduer. Børnene fik et Par forærende af ham — og nu skulde de stadigt op paa hans Sædloft efter Korn og Ærter — eller helt op paa hans øverste Loft, hvor de nydelige Dyr kurrende og murrende sad i Reolernes smaa Indelukker eller flagrende klaprede ud og ind gennem Tagaabningen.

Saa faldt et af Børnene ned ad den stejle, mørke Trappe. Der skete intet videre Uheld, men det blev forbudt dem at gaa derover.

De gik alligevel.

De syntes ikke at være skræmt af Basilisken.

En Dag kom jeg fra mit Værelse tværs over Gaarden. Theodora stod iblandt Børnene. Fruen aabnede Vinduet og spurgte, hvor den ældste Dreng var? Oppe paa Genboens Dueloft! lød Svaret. Men den mellemste Dreng erklærede, at han havde set Broderen løbe ned

ad Gaden. Dette blev atter benægtet, og den omhyggelige Moder bad Theodora gaa over og erkyndige sig om, hvor Drengen var.

„Gør det ikke!“ bad jeg Theodora sagte. „Lad mig!“ —

Hun skottede op til Vinduet, som Fruen atter havde lukket. Børnene var allerede løbet ud paa Gaden. Saa sagde hun med bævende Læber:

„De mener vist, at jeg er et Barn — at jeg ikke kan raade mig selv ... Jeg søger aldrig at paatvinge Dem mine Raad .... Vil De ikke nok lade mig gaa!“

Jeg var traadt et Skridt frem og havde stillet mig foran hende.

— „Theodora!“ sagde jeg og rakte Haanden ud.

Det var mig umuligt at faa alt det frem, som jeg havde paa Hjerte. Jeg mente, at hun kunde læse sig det til i mine Øjne. Det forekom mig ogsaa, at hun søgte i mit Blik .... men da jeg intet sagde — intet kunde eller turde sige — blot stod der og rakte Haanden ud, — saa dirrede atter Pigevreden i hendes Stemme, og hun sagde kort, afvisende, tillige næsten som fortvivlet: „Hører De — lad mig gaa!“

„Jeg holder jo ikke paa Dem!“ svarede jeg krænket. Og jeg var selv ganske fortvivlet over, at jeg svarede saaledes. Hvorfor kunde hun ikke se bønligt paa mig — hendes Beskytter — hendes naturlige Ridder?

Jeg traadte til Side.

Endnu en Gang strejfede hendes Blik mig. Hvad der dog alt sammen stod deri at læse! *Jeg* kunde blot ikke læse .... jeg var for ung — heldigvis, kan jeg sige; det vilde dog have røbet en lovlig tidlig Modenhed, om min Erfaring overfor Kvinder dengang havde tilhviske mig: Tag hende om Livet — kys hende — hun er Din!

Saa gik hun — tværs over Gaarden — om Hjørnet — ind ad Butiksdøren. — Og jeg gik tilbage ind i mit Værelse. Jeg havde knap Fornemmelse af, hvor jeg var. Men at der var noget, som var helt forkert — at der var en Ulykke, som truede hende — og mig, — det følte jeg.

Samtidig fornam jeg denne Rædsel for et Par Øjne — og denne Skam overfor mig selv, at jeg ikke kunde blive Herre over Rædslen.

Saa fo'r det igennem mig: Nu *skal* Du derover!

Endnu gik nogle Minutter, hvor jeg var tvivlraadig. Maaske søgte jeg efter et Vaaben .... men da intet saadant faldt mig i Haanden, knappede jeg blot med en energisk Beslutning Frakken tæt op i Halsen, og sagde: Nu!

Atter over Gaarden. Solen skinnede grelt paa den røde Mur. Alt var saa stille. Højt oppe over mig hørte jeg Duernes underlige knurrende Kurren. Jeg syntes, at jeg aldrig før havde hørt Duer kurre paa den Maade.

Jeg bøjede om Hjørnet, rev Døren op til Butikken .... der var ingen inde. Jeg hoppede over Disken og stødte en Bagdør op, som stod paa Klem ind til et halvmørkt Rum, hvorfra Tjære og Kamferlugt slog mig i Møde. Fra Rummet førte Trappen stejlt op i Vejret. Jeg véd ikke, hvordan jeg kom op ad den — om hurtigt eller langsomt. Jeg erindrer blot, at jeg paa det første Loft — Sædloftet — saa' to Skikkelser foran mig, i en halv Snes Skridts Afstand fra den brede Trappeluge. Ikke om den ene Skikkelse havde skreget højt, vilde jeg være kommen til Undsætning saa hastigt, som jeg gjorde. Der var dødsstille. I Lyset fra det aabne Vinduesskodde bøjede den ene Skikkelse, Basiliskens, sig tæt hen over Theodora, som han havde omslynget med den ene Arm og i hvis dødblege Ansigt han stirrede ufravendt — selv gustenbleg og med Smilet, det forfærdelige Smil i Øjnene. Om hun saa' mig eller ikke, har jeg ingen Anelse om; men jeg saa' *ham*, og jeg syntes at høre hende stønne ...

Jeg havde min ene Haands Fingre om hans Strube, min anden Haand i hans Brystkrave. Hans Negle borede sig ind i min Hals — og hans Aande trængte, hed som fra en Ovn forekom det mig, ind i min Mund, da jeg skreg: „Slyngel — Skurk .... !" Vi laa paa Gulvet, han og jeg; og nu hørte jeg hende skrige. Det bragte mig til mig selv. En eneste Gang saa' jeg ind i hans Øjne — og jeg følte, at jeg lammedes. Saadan maa en Ulv, et Rovdyr med dødeligt, giftigt Had se paa Angriberen, medens der kæmpes paa Liv og Død.

Det blev en Kamp paa Liv og Død. Vi laa paa Gulvet mellem Ærter og Korn, der umuliggjorde Fodfæste, naar vi prøvede paa at komme op igen. Det lykkedes en Gang for mig, jeg tror i den ubevidste Fornemmelse af, at Loftlugens Afgrund gabede mig i Møde. Han var stærkere end jeg og rev mig atter til sig ... vi styrtede .... tungt ned ... dybt ned ... jeg følte et voldsomt Slag ... hørte utydeligt en Ed — et Brøl, som vil lyde i mine Ører, saa gammel jeg bliver. Og jeg sansede ikke mere.

Det var udenfor min Seng, adskillige Dage derefter, at Theodora sad med min ene Haand i sin. Jeg saa' forundret, svagt smilende i Vejret; men Skulder og Arm kunde jeg ikke røre. Hun bøjede sig ned, tæt ned til mig og kyssede mig inderligt i et langt Kys: „Og jeg, som hele Tiden holdt af Dig — sagde hun — jeg, som blot gik og længtes efter En, som jeg rigtig kunde holde af. Det maa han have mærket, det forfærdelige Menneske .... Aa Gud, aa Gud, hvor vi dog er lykkelige nu — ikke sandt, Du Kære?"

Det forekom mig unægteligt, at vi var det.

„Men .... Basilisken?" spurgte jeg.

„Han har knækket Rygraden!" hviskede hun gysende.

AA-MANDEN

Se derned! — Bag stille Strømmes
Gennemsigtig-blege Flor
„Manden" dybt i Aaen bo'r.
Er han borte? — Se igen!
Det er dine egne Drømmes
Uudslettelige Spor —
Du er Manden selv, min Ven!

De høje Rør med de svaje, bløde Duske, og de Siv, som Bønderne her kalder for „Flæk", og de krogede Ellestammer og Buskene langs Aaen: alt begyndte at løbe sammen i mørke Silhouetter op mod Septemberaftnens svindende Skær. Ude i Midten var Aaens Flade blank — en Svale klippede Vandfladen med Spidsen af Vingen — intet Pip fra nogen Rørsanger — kun fjernt, fjernt en dyb, klagende Klokketone fra en Frø: Verden syntes at staa stille! Og jeg lagde Aaren ind og lod Baaden drive, ligegyldig for, hvor den drev hen — blot jeg kunde faa Lov til at optages i den store Stilhed.

Jeg var nylig kommen fra Krigen, sluppen ud af Slaget. Le ikke! En Gang talte jeg med en engelsk Officer, som havde fulgt General Gordon paa hans eventyrlige Togter og hundred Gange været i Ilden ved Siden af den navnkundige Heros. „Ja jeg slap derfra — sagde han — med Liv og Lemmer, ødelagt af Strabadser, nedbrudt paa Sjæl og Legeme, dirrende om Natten ved de Syner, som min hidsige Fantasi viste mig — Krigens rædselsfuldeste Syner. Men jeg forsikrer Dem, det var for intet at regne imod dengang, da jeg havde forladt — da jeg var sluppen fra — da jeg havde maattet sige Farvel til Arabella ...."

„Hvem var Arabella?" —

„Det var en ung, elskværdig, henrivende sød Kvinde, som — som — nej lad os tale om noget andet!" —

„Som tilhørte en anden?" — spurgte jeg.

„Hvis De vil vide det — ja! Lad os tale om noget andet!" ....

Og jeg havde nu selv maattet sige Farvel til en Arabella.

Sige Farvel — rive sig løs — opgive det, som har været En til Fryd, til Husvalelse — hvorpaa man har bygget saa mange fagre Drømme, — opgive *den*, med hvem man har drømt sammen — vaaget sammen — over hvis Hoved man har nedbedt de ømmeste Velsignelser — den, som har læst i Ens Hjerte, for hvem man ingen

Hemmelighed har haft — med hvem man har delt alt lige indtil Undseelsen, der skjuler sig for den gryende Dag ... aa Gud, aa Gud! hvor var alt dette skønt og godt og fint! Og nu vandrer man i Tanken derhen over, som om man skred hen over sin Helligdoms Grav. Intet bøder derpaa. Man haaber — som de mange Tusinde — paa Tiden. Men Tiden fører kun ved hver ubetydelig Ting, ved de alvorligste som ved de trivielleste Foranledninger, Tanken tilbage paa det svundne. Først søger man en og anden fortrolig Ven, plager ham med sine halvtilslørede Meddelelser — indtil man opdager, at det enten er ham ligegyldigt, eller at han selv lider under lignende Erindringer.

Saa vaander man sig i Tavshed, føler til Saaret, forbinder det Dagen over — og river om Natten Forbindingen af. Ud af Saaret strømmer Blod, Sjælens *virus,* Selvbebrejdelser, vanvittige Planer til at forandre, hvad der ikke lader sig forandre; man gaar i Rette med alt og alle, anklager, dømmer, frikender, kysser og velsigner ..... og farer op i Længslens Sved, i Ensomhedens Pine, i Savnets martrende Morgenbøn: Giv mig, o giv mig den tabte tilbage! —

Men lader man sig en stille Aften drive i en Baad ned ad en sagte rindende Aa, og synes man, at Verden omkring En staar stille, og hvælver denne Stilhed sig over En som med en Opfordring til at søge den dybe Ro — den afgjorte Ro i Naturens evige Skød, ... ja hvad saa?

Saa begynder man maaske paa en Gang at fryse. Og man tager til Aaren, ror i Land, hører en Ko brøle fra det fjerne, tænker paa, at nu har Skovfogdens Kone sat Thekedlen over Ilden, — paa, at Skovfogdens Kone har gaaet meget igennem — stridt og stræbt for Børnene — sét Manden forfalde, og dog holdt Hovedet oppe — sét Pigebørnene blive forførte, og dog holdt sit Omdømme klart — sét Drengene skeje ud, og dog holdt sit Hjerte varmt og kærligt.

I Land! til Skovfogdens Enke! Aaen giver Feber, Aaen gør syg.

Saa var det, at den Skikkelse kom glidende gennem den fine Taage — oprejst, paa en lille Flydebro eller Baad. Det var allerede nu ikke godt at skelne Genstandene ganske nøje. Han lod sig glide tæt hen til mig, slap sin Aare eller Stage, hilste med en underlig Haandbevægelse, som jeg ikke mindedes at have set nogen bruge. Saa nævnede han mig ved Navn — jeg fo'r sammen — han spurgte:

„Er Du her endnu? Er Du ikke gaaet til Hvile? Venter Du nogen?"

Jeg rystede blot paa Hovedet. Jeg havde ikke kunnet tale, selv om jeg havde villet.

„Du venter ingen — blev han ved — Det nytter heller ikke noget! Hun kommer ikke; hun er langt borte herfra; i dette Øjeblik

tænker hun ikke paa Dig, thi man bliver ør og tung og syg af bestandig at tænke paa det samme — unyttigt som det er. Men lad der gaa en lille Stund endnu, og hun vil vende tilbage til sit Hus, ført af en andens Arm, — og naar hun da træder ind i sit Kammer, og naar denne Arm lægger sig om hendes Liv, og naar hun maa bøje sit Hoved frem imod den Mund, som aldrig nævner *dit* Navn, saa ...."

„Ti stille!" stønnede jeg.

„Saa vil hun tænke paa Dig, idet hun forraader Dig med sit Kys!"

„Hun forraader mig ikke — aldrig!" svarede jeg tonløst. „Den haarde Nødvendighed, den bitre Skæbne er Stormagter i Livet, hvorfor man maa bøje sig. Jeg ønsker ikke, at hun maa tænke paa mig; jeg ønsker, at hun maa have glemt mig; saa vil hendes Skæbne blive mindre tung. Jeg ønsker ikke at tale, ikke at blive adspurgt, ikke at svare. Nu var det alt saa stille!" —

Han bøjede sig nærmere hen imod mig. Et Par store, udhvælvede, vandklare, uendelig vemodige Øjne fæstede sig paa mig ...... jeg maatte se ind i dem, ned i dem, som saa' jeg ned i en Brønd, en Kilde, hvorfra Vandet vældede langsomt, ustandseligt frem, og randt bort ud i det ubegrænsede.

Han sagde da til mig, slæbende paa Ordene, uden at hæve eller sænke Stemmen:

„Du er en Daare, som foregøgler Dig en Stilhed; men den er opfyldt af hendes Sukke. Borte fra hende vil Du dog stedse høre hende hviske dit Navn — saadan som da hun skjalv under dine Kærtegn. Lyt efter, hvad Rørene og Sivene her omkring siger! Og lyt til det rindende Vand .... Er det ikke idel Længsel alt? Jeg vil raade Dig med et godt Raad. Ro i Land, lad den nærmeste Bonde sætte sine bedste Heete for sin Vogn; jag, kør den halve Nat. Naar Stjernerne begynder at blegne, saa er Du udenfor hendes Hus. Hendes Nøgle bærer Du stadig paa dit Bryst — den lille, kære, kendte Nøgle, som er varm af dit eget varme Hjerteblod. Luk Dig ind! Hun er alene. Du véd, at hun er alene paa denne Tid, hvor Natten strider med Dagningen. Løft hende varsomt op fra de hvide Puder. Skulde hun vaagne, og ser hun ind i dine Øjne, saa vil hun kysse Dig — og sove videre, idet hun tror, at hun drømmer. Svøb din Kappe om hende, bær hende varsomt bort, læg hende i din Vogn — hold hendes fine, slanke Lemmer i dine Arme, medens Kusken lader Hestene strække ud. Naar Solen er ved at staa op, saa er Du atter her tilbage. I er alene her i Baaden — i en stum Omfavnelse. Og naar Morgensolen kysser Duggen bort af Aaens Siv og Buske, saa mødes Eders Læber i et langt, langt Kys — det sidste. Livets haarde Nødvendighed er over Jer; I har ingen Tilflugt at ty til, undtagen en. Der er et Sted, som aabner Jer sin Favn ..... dér kan I

sove sammen, drømme sammen, uden Frygt for, at nogen skal vække Jer. *Jeg* skal nok lade Jer i Ro .....!"

Han lagde en hvid Haand, som lyste igennem Mørket, paa Rælingen af min Baad. Det gøs i mig, og jeg spurgte hviskende, med en hæs Stemme, som forskrækkede mig selv:

„Hvem er Du?" —

„Jeg er Aa-Manden! Jeg giver ikke Slip paa nogen, som betror sig til mig. Mange er de elskende, som jeg huser — og jeg elsker at se dem, naar de kysses med blege Læber i den lange, stumme Omfavnelse. Saa varmes Hjertet i *mit* Bryst, og jeg tror da at se den unge, slanke, fine Kvinde, som jeg selv bærer den evige Længsel efter ......!"

Men jeg raabte: „Bort, bort!" og holdt mig for Øjnene, medens mit Hjerte krympede sig. Saaledes sad jeg; og uden at se noget, syntes jeg dog, at jeg saa' ham glide fra mig — igennem den fine Taage — bort bag de mørke, svaje Rør og Sivene, der sagte nejede sig. Der lød et svagt Plask — en Lyd som af klukkende Toner, ... jeg tog Hænderne fra Øjnene, jeg vidste, at nu maatte han være borte; thi jeg havde bedet en lille Stump af en Bøn, som man sjældent beder helt til Ende ... en Paakaldelse af Menneskeadel og Mandsvilje.

Det var mørkt omkring mig. Kun midt ude skinnede Vandet med dæmpet Klarhed — akkurat nok til at se de sidste svage Ringe af en bølgende Bevægelse dér, hvor noget var sunket eller svundet.

Saa trak jeg en lille Nøgle i et Baand frem fra mit Bryst — og jeg lod den glide ud over Rælingen — sukkede, da jeg slap den, — greb Aarerne hastig, og roede i Land — til Skovfogdens Enke.

DEN VILDE JÆGER

Rastløs Higen, frem og tilbage;
Kommer hun ikke, saa faar jeg forsage!
Søvnløse Nætter, daadløse Dage;
Spørg kun hos Vismænd, søg kun hos Læger:
Ingen Urter, som vederkvæger! —
Den vilde Jagt, og den vilde Jæger!

Det var den Sommer, hvad det jævnligt er hos os — et lunefuldt Vejr. Jeg laa dér paa Egnen og skulde male. Bygerne trak op, So-

len blev borte, det var koldt, det blev lummert .... ingen Regelmæssighed i noget, og daarligt blev Arbejdet. — Skal Du ikke rejse bort? — Men hvorhen? Et andet Sted — hvor det samme gentager sig!

Jeg blev.

Byen var saa lille, som en Købstad kan taale at være. Gæstgiverstedet laa egenlig udenfor Byen, en forhenværende Landevejskro, der nu var indlemmet. Kroen havde ikke synderlig godt Ry paa sig ... Gud skal vide hvorfor. Jeg mærkede intet. Værten, en gammel nervøs Tyksak, havde siddet nogle Aar, ... sagdes der. Hvorfor? En forgrenet Assurancebesørgelsessag ved nogle Ildebrande. Lapperi! Der sker saa meget, som aldrig bliver opdaget; og meget bliver opdaget ved et Tilfælde kun — eller ved Medmenneskers Misundelse, Skadefryd ... nok sagt: Byen var saa urimelig lille, og dens Indbyggeres Tankesæt var ikke stort skaaret.

Men Værten var stort skaaren. Nu var han lidt til Aars og noget nervøs.

„Jeg foragter Menneskene — ser De! — bundforagter dem! Og hvis jeg ikke havde god Grund til selv at kalde mig en gammel Æsel, saa vilde jeg sige, at jeg føler mig hævet over det Rak!"

Vi sad de regnfulde Aftner sammen — og de tætte, studsede Lindetræer udenfor de smaa Vinduer gjorde ikke Stuen lysere. Min Vært havde vandret paa Professionen — jeg véd ikke hvilken — i sin Ungdom. Han havde været i Østerrig, i Ungarn, ja i Siebenbürgen — sagde han. Dér skulde De set Piger! ....

Og han saa' sig om i Stuen, som for at overtyde sig om, at ingen hørte ham. Men ingen Gæster var der; kun et Siebenbürger-Uhrs melankolske Dikken, og et ubegribeligt stort Skab, der gav sig til at knirke mod Omslag i Vejret — og derfor knirkede meget hyppigt.

„Jeg skal sige Dem!" sagde han hæst-godmodigt, med den store, fyldige Mund tæt op ved mit Øre .... „Jeg har, mellem os, været en rask Fyr i de unge Dage — en vild Karl — saadan hvad man kalder .... ja hvad kalder man det nu?" —

„En Don Juan!" foreslog jeg.

Han saa' lidt paa mig, idet han tog Afstand, maalende mig med de store, udhvælvede, blodskudte Øjne .... Han var ofte tilbøjelig til Mistro, og især naar der pludselig faldt et fremmed Ord fra min Side.

„Hvordan — siger — De — det?"

Jeg gjorde smilende en Haandbevægelse, og vilde gentage den ikke aldeles ukendte Betegnelse for en Tilbeder af det smukke Køn. Saa greb han min Arm — hans Træk forandredes; han bøjede sig dybt og med nogle Gestus, som en, der korser sig ... og til min store Overraskelse sagde han:

„Jeg er Katolik!" —

„Hvadbehager?" —

„De gjorde mig til det dernede. Ingen her véd af det — og da jeg .... forstaar De, da jeg var kommen i Forlegenhed for de „andres" Skyld — saa var det min Trøst i de mange ensomme Timer .... naa, Fanden i Vold med det hele! Men min Datter — Pigebarnet — hun vilde ikke være det .... hun vilde tænke frit over Tingene, som hun sagde. Og da vi ikke kunde blive enige, hverken om dette eller om alt det andet — saa var det, at hun løb sin Vej her fra os .... og saa blev jeg alene; — for Konen døde jo!"

Jeg rystede paa Hovedet. Jeg var bleven vant til det med den gamle. Men saa kalejdoskopisk, som han denne Aften kastede sit Livs farvede Stumper mellem hverandre, havde jeg ikke ventet det.

„Altsaa, De har haft en Datter ....?" begyndte jeg.

Men han rystede i etvæk paa det store Hoved, rejste sig og marscherede i sine Slæbere op og ned ad Gulvet — medens Uhret dikkede og Skabet knirkede.

Jeg saa' ud ad Vinduet. Fra tunge, ildbræmmede, ligesom blodskudte Skyer faldt sørgmodige Aftenblikke ud over Fjorden — tværs over mod de høje, skovgroede Brinker — Godsets Skove — den gamle Greves Herresæde, som hist i Indsnittet vendte en brandrød Fløj ud til den Kant, hvor den usselige Smaakøbstads store Embedsmænd og udadlelige Brænderiejere, Købmænd, Hesteprangere og Manufakturhandlere hver Aften ved Toddyen drøftede Godsets vidtløftige Anliggender, den gamle hæderlige Greves Storsnudethed — og Straffen derfor: dette Vanheld med Stamherren ......

„Fa'r!" raabte den indtrædende Tjenestepige — thi alt gik her patriarkalsk til — „Fa'r! det hele Jagtselskab staar ude i Gaarden!"

„Lad dem gaa ad ......!" brummede han.

„Jamen, Grev Hemming siger, at han vil stalde Hestene ind her og spise til Aften. De er dryppende vaade, alle Herrerne! og de holder et Hus ...!"

Grev Hemming! — Den gamle rettede sig med et Ryk, kastede et underligt halvt forlegent, halvt uvilkaarligt Blik hen til mig — og skubbede sig med en dukkende Bevægelse ud igennem den skæve, egekarmede Dør.

Grev Hemming! Jeg lo for mig selv. Den „vilde Jæger"! Saadan havde de kaldt ham paa Klubben en Aften — hvor hele Indignationen havde rejst Børster, da en Handelsagent vilde tage Stamherren i Forsvar. Vi borgerlige er saa vittige — og saa er vi Dydsmennesker. Ingen af Delene faar en Stamherre Lov til at være.

Det buldrede og trampede ude i Køkkenet. Døren blev revet op, og ind væltede en halv Snes unge Mennesker, bestøvlede, bespo-

rede, overstænkte med Landevejs- og Marksøle, leende, ubetinget opsatte paa at sætte sig i Besiddelse af hele Kroen og at more sig.

Den forreste, en høj, slank ung Mand, standsede et Øjeblik, da han saa' en fremmed i Stuen. Han tog — med et meget knapt Buk — sin vaade Filthue af, kastede den hen paa det store Bord foran den Hestehaars Sofa ..... de fleste af Selskabet gjorde ligesaa — og man satte sig saa ugenert som muligt.

De lo over ingenting, fortalte nogle Historier om en Hest, der havde Fly'kuller — bestred disse Kuller — væddede — vaasede om Fruentimmere, om en Gartner, der var i Færd med at opfinde Perpetuum mobile — bestred Perpetuum mobile — væddede — vrøvlede videre, saa harmløst elskværdigt, som man kan forlange af unge Mennesker, der ikke trykkes af Gæld, daarlig Fordøjelse, Tidens brændende Spørgsmaal. Noget „vildt" var der ikke ved disse glade unge Sønner af Jordegodsejere. Hestene og Ridestøvlerne fraregnet kunde de have været almindelige borgerlige Studenter.

Grev Hemming — jeg formodede, det var ham, den høje, slanke — havde et Par Gange vendt sig om mod Vinduet, hvor jeg sad. Nu rejste jeg mig og gik tværs over Gulvet hen imod Døren — med et lille knapt Buk, som kunde udtydes: Jeg ønsker ikke at forstyrre!

Grev Hemming rejste sig ogsaa.

„Det er et Værtshus — sagde han — og Stuen er for alle!"

„Jeg ønsker ikke at forstyrre Selskabet!" svarede jeg. „Mit Værelse er ud mod Gaarden!" —

Han traadte et Skridt frem:

„Vi lader os ikke forstyrre!" —

Jeg studsede et Øjeblik ved Betoningen — men saa smilede jeg, tog i Døren ud til Køkkenet og kaldte paa Pigen ved Navn: „Bring mig Aftensmaden ind paa mit Værelse, Lisbeth!"

Den unge Mand gjorde endnu et Skridt frem .... men nu sprang et Par af Kammeraterne imellem. Jeg vendte mig rolig i Døren og saa' paa ham — han paa mig. Jeg lukkede Døren, følte, at Blodet skød mig til Hovedet, — men lo, og gik ind paa mit Værelse.

Den ædle Junker havde nok Lyst til lidt Klammeri! tænkte jeg. Godt, at man bliver ældre — og overlegen ... eller fornuftig ... eller ligegyldig ved det hele!

Og jeg hørte Regnen slaa mod mine Ruder, og Vinden begyndte at spille op derude. Jeg tændte Lysene — fik min frugale Aftensmad til Livs — strakte mig i Sofaen, saa' med nogle vemodige Selvbebrejdelser ud over mine Malerisager — og tog sluttelig fat paa en bindstærk Roman af dem, man kun finder og afbenytter under Sommerophold i en Kro.

Det var under Rædselsperioden. Forpagtersønnen havde hjulpet den unge Greve til at flygte, uden at vide, at den unge Greve havde forført Forpagtersønnens Søster. Men Søsteren kan ikke længer skjule — og tilstaar. Broderen blegner, gaar til Lyon, bliver Medlem af den executive Komité. Greven vender forklædt tilbage — sætter Søsteren Stævne — Scene i en øde Landevejskro ..... ind træder Broderen med det trefarvede Skærf om Livet — bag ham Bajonetter .... I den executive Komités Navn, jeg arresterer Dem, Henri, Marie, Chateau de, Greve af Neufsplaisirs! .... O Gud! min Elskede — min Broder .... !

Aa, Vaas! ..... Jeg slængte Bogen, og lagde Hovedet tilbage.

„Kom ind!"

Det var Pigen. Hun skulde hilse fra Grev Hemming og spørge, om Herren ikke vilde gøre Selskabet den Fornøjelse at drikke et Glas Champagne derinde i den store Stue?

Og fra den store Stue trængte en fjern, ikke saa ganske dæmpet Larm herover til mit stille Asyl — Latter, Klang af Glas og Hurra — ligesom understøttende, understregende den rødkindede, klarøjede Piges venlige Opfordring.

„Tak, Lisbeth! Hils Greven og Selskabet og sig dem — at jeg er ved at gaa til Sengs, og tilmed ikke føler mig oplagt!" .....

„Ja — men .... Fa'r siger, at Champagnen er god!" —

„Ih nej virkelig? Drikker Fa'r maaske selv med?" —

„Kors! det gør han altid, naar Grev Hemming kommer her!" —

„Det er en Betryggelse — men nej, jeg kan ikke — jeg har ikke Lyst! Godnat!" —

Endnu et Øjeblik stod hun fristende i Døren. Lisbeth var en køn Pige. Og det, at hun officielt var den nærmeste Landkøbmands Kærest', hindrede hende ikke i at have nogle ret milde, ret klare Øjne, med en skælmsk varm Glans i, til overs for andre.

„Godnat, Lisbeth! Tab ikke Deres Hjerte til den unge Greve! Han synes mig at være af de ret farlige — med en af de kønneste Nakker, jeg har sét paa en Mand. Jeg er ham ganske underlegen og meget forbunden!" —

„Aa, han er et dejligt Menneske — og en stor Skam er det, alt det onde, de siger ham paa. For jeg véd bedst" ... hun holdt inde en Smule, betænkte sig, og fortsatte „unbefangen" — „Jeg har saa mange Gange mødt ham, naar han har været ridende eller kørende eller gaaende med Bøssen — sent om Aftnen — og han har aldrig haft andet end et venligt Nik eller et Godaften, lille Lisbeth! til mig — undtagen én Gang, hvor han var dygtig godt kørende .... saa kneb han mig i Øret og sagde: Skal Du nu til Kæresten .... det var ret ... hils ham fra den forrykte Greve — og sig ham, at jeg misunder ham!

Ja, det véd Gud, han sagde og gjorde .... og ikke en Smule anderledes — men havde han været, hvad de alle sammen siger — og hvad han gerne slaar om sig med selv — saa havde det nok set anderledes ud for mig .... eftersom han rigtignok var godt kørende den Aften!" —

Og hun sukkede uvilkaarligt. I dette Suk laa der en stor, ufrivillig Apologi for Grev Hemming.

Hun gik.

Jeg gik til Sengs. Nej, jeg vilde gaa til Sengs — men blev staaende ved at trække mit Uhr op og gruble over et og andet. Der kan saa meget komme ind paa En.

Det bankede — temmelig haardt. Grev Hemming traadte ind.

Han snublede ind — blev lidt ærgerlig paa Dørtrinet eller paa sig selv — rettede sig, knappede en Knap i sin brune „Loden-Jakke" — og bød mig Haanden.

Jeg tøvede med at tage den.

Han bed sig i Læben: „Jeg rækker Dem Haanden — det betyder, at jeg beder Dem om Undskyldning. Jo — jeg var ubehagelig derinde ... i Skumringen tog jeg Dem for en ganske anden ... først nu fik jeg Deres Navn at vide ... De kender mit! De er Kunstner — det vil sige, et frit uafhængigt Menneske — jeg er Godsejer — det *kan* betyde et frit, uafhængigt Menneske ... fuld er jeg ikke, men bliver jeg længer derinde hos mine Kammerater, saa er der Sandsynlighed for, at jeg ender som de andre ... Vil De ikke drikke et Glas med os?" —

Jeg afslog høfligt og venligt.

„Begriber det meget godt! Men maa jeg ikke lade en Flaske bringe herind? Aa hvad! Gør mig den Fornøjelse — bevis mig den Tjeneste! Desuden — har jeg allerede tilladt mig ... Dér er Lisbeth med den! Tak, Lieschen ... og forsvind saa! ... Tilgiv mig ... Skaal! Maa jeg drikke Du's med Dem? Nej jeg er ikke fuld — bliver det vanskeligt — men De forstaar: Vrøvlet derinde ... den gamle sentimentale Tranlampe, Værten ... *ham* kender jeg kun altfor godt — De skal straks høre ... og mine Kammerater — skikkelige gode Fyre, et Par Stykker endogsaa ganske opvakte — lige saa megen Intelligens som hos Jer ... om Forladelse: borgerlige. De véd — Sludder, *Du* véd, hvad jeg mener: Vi er, hvad vi er — vi kan ikke gøre for det ... vi kommer for nemt ind i det — selv om vi ogsaa bestiller noget, hvad vi jo baade tampes og tvinges til af „Tidens Fordringer", ... men vi skummer Fløden — rider — jager — spiller lidt Kort — forlover os ... og vedbliver bestandig at snakke om Fruentimmere, Sport, Officersvrøvl ... hvem Fanden i H— gider evigt og altid snakke om Fruentimmere ... *snakke* om Fruentimmere!"

Han standsede i sin Ordstrøm. Jeg saa', ikke uden kendelig Overraskelse, paa ham.

„Nej, De forstaar mig *dog* ikke!" vedblev han. „Jeg er netop kommen herind for at snakke med *Dem* om Kvinderne. Ikke om „Fruentimmere". Gid Djævlen annamme dem! Jeg interesserer mig for ... et skidt Ord — jeg *dyrker* Studiet af Øjne. Da jeg stod som en anden Hanekylling derinde paa Gulvet og saa' paa Dem — paa *Dig*, — saa slog det mig, at her var Forstaaelsen! Du ser ligesom jeg ... forbi, ud i det tomme, og dog lige ind i Prikken ... søgende, underkastende sig, dragende og draget ... man har sagt det om mig — jeg siger det om Dig! Altsaa dér har jeg en Rival! tænkte jeg — og jeg blev gal i Hovedet. Men man er kun Rivaler, naar man har samme Genstand ... og vi har jo, heldigvis, ikke samme Genstand! Gudsdød! eller skulde vi staa med Bøssen overfor hinanden! Sniksnak; til Sagen! Og hvad er Sagen? At jeg er forrykt!" ...

Her lo han; strøg Vinen af sin store, brune Moustache, og saa' mig paa en saa forunderlig naiv-fiffig, godmodig-udfordrende Maade ind i Ansigtet, at jeg uvilkaarlig rødmede.

„Den vilde Jæger!" Ha, ha, ha! Og han lo skikkeligt — som et Barn, der morer sig over at gentage højt sit Kælenavn — ikke som en Mand, der føler sig krænket, generet ved et Øgenavn.

„Hvorfor maa jeg jage — frem og tilbage — altid ophidset, altid i Kammeraters Selskab — med eller uden Hunde — til Opbyggelse for hele Menigheden i denne stymperagtige Ravnekrog? Naturligvis for en Kvindes Skyld! Eller lad mig sige, naturligvis for to Kvinders Skyld! ...... Ikke sandt; det er let at forstaa. Derhjemme har Papa — og Mama førend hun døde — faaet bygget mig et net lille Appendiks til Gaarden — som Blommen i et Æg. En „fjern" Kusine af mig, den bedste, klogeste, mest velopdragne, hæderlige, godhjertede, trofaste Kvinde, jeg kender, paatog sig Omsorgen for mit Ve og Vel. Det blev til Omsorgen for mit Vel, ... min *Ve* beholdt jeg selv. Ingen Mand kunde faa en bedre Kone, ... og smukke, søde Børn har vi. Trivialiteter vil jeg ikke komme med — ikke sige, at hun havde fortjent en bedre Mand; thi for det første er jeg ikke slet — for det andet duer de fleste Mænd knap til at blive gift med — og for det tredje er hun Kvinde nok til at elske mig — elske mig grumme meget endda!" ...

„Nuvel! Jeg gratulerer altsaa!" sagde jeg.

„Aa, jeg be'er! Drik Glasset ud! Nu kommer vi til den anden — Pigebarnet herfra — den stolteste Kvinde, jeg har kendt — den *eneste* helt uafhængige, stolte Kvinde, jeg har kendt — uanset hendes gamle Blageur af en Fa'r ...!"

„Hvad for noget?" spurgte jeg. „En Datter af den Gamle derinde — Katoliken?" ...

„Aha! De véd dét med Katolicismen? Véd De maaske mere? Det var da fordømt ... Skidt — nej, naturligvis, ha ha — De véd — *kan* ikke vide noget ...!"

Jeg bekræftede, at jeg intet vidste.

„Bon! Her i Kroen voksede hun op — en slank, kantet, kejtet Unge — rødhaaret — senere blev hun brunet — og med nogle undvigende Øjne, som om hun stadig søgte efter Tiører paa Gulvet. Jeg saa' knap til hende. Saa rejste jeg ud; og da jeg kom hjem, blev jeg gift — levede selskabeligt og stille — ligesom man vil — et Par Aar. En Aften kom jeg fra Jagt med nogle Kammerater — skikkelige Fyre ligesom i Aften. Vi satte Hestene ind — gav os til at drikke — spillede en lille „Basse" — kom i Skænderi. Den Gamle vilde gøre sig vigtig — jeg bad ham holde sine „Leveregler" for sig selv. Det ene Ord tog det andet. Han sagde, at *han* kendte „Verden". Jeg svarede ham, at *jeg* kendte „Værten" .... kort sagt, De forstaar, det var paa et hængende Haar ... Saa gaar Døren op — og *hun* kommer ind. Alle var vi røde i Kammen — men jeg blev bleg — tror jeg. Min Skæbne var i hvert Fald afgjort. Hun saa' paa mig — bare saa' mig ind i Øjnene, og drejede Hovedet, som om hun vilde sige: Læmmel! *Den* Nakke ... nej, De begriber det ikke. De forstaar det min Salighed ikke ... det er Trolddom! Videre! Jeg beordrede Kammeraterne til Hest og af Sted. I Stedet for at ride hjem, red jeg den halve Nat omkring — styrtede med Dyret — blev liggende. Min Kone sendte Folk ud — jeg blev baaret hjem — hun kastede sig over mig ... Rør mig ikke! sagde jeg og vaandede mig. De troede, jeg havde knækket Ryggen. Jeg havde Fanden, havde jeg. Men det gjorde ondt i Hjertet. Aa, det gør stadig ondt!" ...

Grev Hemming skyllede et Glas i sig — snoede Moustachen og nynnede:

Je suis pris par une femme ...

„Videre! Jeg kom her hver Aften — ridende, gaaende med Bøsse eller uden. Undertiden saa' jeg hende — undertiden lukkede hun sig inde — men aldrig koket — Gudsdød! aldrig — aldrig! Der er ikke et Menneske — eller *vi* er nogle forvrængede, forjaskede Udgaver! Jeg laante den Gamle Penge. Hun kom til mig og sagde: Hvis De gør det, saa gaar jeg min Vej! — Hvor gaar De hen, Frøken? — Ligegyldigt! jeg gaar! ... Og da jeg en Aften havde drukket lidt vel meget med den Gamle, saa kom hun til og sagde mig Sandheden — læste mig Teksten. Jeg smed mig ned paa Gulvet, jeg sagde — naa, ja, for Djævlen! jeg sagde alt, hvad et forrykt Menneske siger, som mener ærligt, hvad han siger. Hun hørte paa mig, saa' roligt paa

mig og svarede: Rid hjem til Deres Kone, Grev Hemming! Nu har jeg sét hende — hun ser saa klog og god ud. Godnat! ...... Jeg drak mig døddrukken med den Gamle — var i Sadlen den næste Morgen, og red hjem. Jeg vilde tale med min Kone. Hun var blevet hentet til en Søster, som laa i Barselseng. Jeg galopperede ud og ind den hele Dag — kom hjem — ingen Kone endnu — jeg lagde mig til at sove og sov næsten tyve Timer. Da jeg vaagnede, havde jeg besluttet, at jeg vilde gemme det hele hos mig selv. Jeg gemte det. I to Dage sad jeg hjemme og gemte — legede med den lille Pige — var meget kærlig mod min Kone, da hun kom — og vi gjorde et stort Selskab. Midt under Selskabet gik jeg ud, trak Hesten af Stalden, red herover. Frøknen var rejst. Den Gamle vrøvlede og græd og bad til Josef og Marie. Jeg satte mig i den Hestehaars Sofa og lo af fuld Hals. Jeg fik Latterkrampe, eller hvad det var. Saa red jeg tilbage, spillede en forfærdelig høj Whist — tabte en Bunke Penge — blev irettesat af min Kone i Sovekammeret — brast i Graad — hun blev forskrækket — jeg kyssede hende — vi tilbragte en Nat i Graad og Omfavnelser.

Og véd De saa hvad? ... véd De, hvad Pigebarnet nu har gjort? Hun er taget til en Proprietær her paa Egnen — en ganske almindelig skikkelig Dusinfyr, som havde sværmet for hende med Presenter og Fødselsdagsblomster og Køreture. En skikkelig Fyr — ikke ondt skabt i ham — drikker sig aldrig fuld — styrer sin Gaard — giver sig ikke ud for andet end hvad han er. Han sidder godt til Hest — det er det eneste! Og hun er hans — der er ingen Tvivl derom! Hun vil bare ikke *gifte* sig — hun kører roligt ud, lader Egnens og Byens Damer snakke — altid den samme, overlegen uden at være stødende — „født“ Dame — mild, venlig mod Smaafolk — altid korrekt i Paaklædning — lukker sig inde fem, seks Timer om Dagen, læser, holder alle de „frisindede“ — kun de frisindede Blade og Tidsskrifter — snakker aldrig højt om Meninger og Anskuelser med nogen — snakker i det hele taget ikke meget med Folk — da Folk „begribeligvis“ ikke snakker til hende .... Aa, aa, aa! Djævlen annamme mig! det er til at blive gal over! *Hvem* forstaar sig paa Kvinden?“ ....

„Vil De sige mig“ — spurgte jeg efter en Pause — „har De talt med hende, siden hun ... siden hun ... styrer Huset for Proprietæren?“ —

„Ja jeg har!“ svarede Grev Hemming kort og mut.

„Naa, og hvad ...?“

Han gik op og ned ad Gulvet — kom saa hen til Bordet, lagde begge sine faste, veldannede Hænder paa Pladen — lod sin Over-

krop glide frem imod mig — og brændte mig med Blikket ind i Øjnene.

„Nu skal De tage Dem i Agt, at De ikke spørger om for meget!"

Jeg rettede mig i Vejret. Han saa' Bevægelsen, skød Haanden frem, klemte min, og sagde — paa en besynderlig barnlig-meddelsom Maade:

„Hør! Du véd det! Jeg kan se paa Dig, at Du véd det!" —

„Hvilket?" spurgte jeg kort.

Han satte sig, sukkede, glattede sit ene Øjenbryn — med et Tryk, som havde han ondt derinde i Tindingen — og sagde langsomt:

„Jeg mødte hende en Dag paa Landevejen — højlys Dag med Solskin. Hun var kørende i en lille Vogn — hun kørte selv; jeg var ridende. Hun blev bleg — og hvor det klædte hende! Jeg red tæt op ved Siden af hendes Vogn og holdt min Hest an. Hun holdt stille. Hvad vil De mig? spurgte hun ganske sagte. Jeg kunde se, hun tog efter Vejret. Jeg lagde min ene Haand paa Jernbøjlen over Sædet, bøjede mig tæt ned til hende og sagde:

Jeg elsker Dem! —

Hun saa' ned for sig — løftede Øjnene .... aa, de søde, stolte, gode, strenge Øjne — og svarede roligt:

De véd, at jeg elsker Dem — lad mig saa i Fred!

Saa kørte hun — hjem til sin Proprietær.

Og jeg rider stadigvæk — frem og tilbage — ud og ind — altid paa Farten — er hjemme en Ugestid — leger med Børnene — læser højt for min Kone, beder Selskab for hendes Skyld — ser til min Papa, som er faldet svært af .... Og saa, paa én Gang, saa har jeg — som Svensken siger — syv Tusind Djævle i Kroppen! Og jeg maa af Sted — altid frem og tilbage .... Jeg tror, min Salighed, undertiden selv, at jeg er en Genganger — et Spøgelse — ha, ha, ha — den vilde Jæger!" ....

Der stod Svedperler paa hans Pande. Han greb Flasken, skænkede Resten op i Glasset, tømte det, løftede det højt i Vejret — mumlede et Navn — og knuste Glasset mod Væggen.

„Tilgiv mig!" sagde han og knugede min Haand.

„Kom med ud!" —

Jeg fulgte ham ud i den store Stue. Dér sad den gamle i Sofaen — med oprevet Vest — fremvisende en Rosenkrans og fortællende en drabelig Historie fra Ungarn — eller fra Siebenbürgen .... og de unge Mennesker brølede af Henrykkelse, galede som Haner, gøede som Hunde.

Flasker stod paa Bordet, Glas laa knust paa Gulvet — Tobaksdamp som en Engtaage over det hele.

„Til Hest!" raabte Grev Hemming.

De sprang tumlende op — en kastede en Sjat Vin i Ansigtet paa den gamle ... han klukkede som en Urhøne ...... „Fy for Fanden!“ raabte Grev Hemming. „Af Sted med Jer!“

Og ud væltede Skaren. Hestetrampen, Latter, Støj og Skraal i Gaarden .... og snart efter dundrede det gennem den mørke Nat hen ad Landevejen.

Jeg kiggede efter dem. Jeg saa' Gnisterne flyve fra Skærverne — og syntes at høre Anførerens Stemme: Hej! af Sted — for Djævlen!

Og i Sofaen lallede den gamle: „Fanden i Vold med det hele! Min Datter — Pigebarnet .... hun vil tænke frit over Tingene, vil hun! Ha, ha, ha ... hun er bedre end alt det Rak ... og *han* sidder ogsaa — han sidder i Brummen — kan ikke slippe ud. Aa, Josef og Maria!“

ELVERFOLKET

I Skoven ruger den bløde Vind:
Den suges fra Engen som Taager ind
Og staar og fletter det sære Spind
I Billeders brogede Kranse.
Kron mig, I Kranse, min Fjer-Barret!
Træd kun, min Drøm, over Tiljen let
Og røv mig ikke mit Aandedræt,
O Elverlands, Elverlands Danse!

Sig saa ikke, at der intet Elverfolk gives, at Elverpigen ikke findes, at det er Dunst og Taage alt sammen .... saaledes som Elverfolket selv er Taage og kredsende Dunst i den stille Sommernat!

Hvad er Dunst og Taage?

Aa hør, Du, som forlover Dig, gifter Dig, sætter Bo, sætter Børn i Verden — sættende Dig paa de Idéers Fodskammel som et Samfund skyder hen til Dig: værsaagod, tag Plads! *Hvad* blev der saa maaske ud af det hele? —

Et „maaske“.

Ja — men oprigtig talt. Elverfolket er en træsk Fiktion — Elverpigen skal være hul i Ryggen som et Dejgtrug — og den, der gaar ud i Mosen, risikerer let at falde i — nogle til Halsen — nogle forsvinder endog med det samme. Vestigia terrent! Sporene skrækker — bliv paa Skammelen, Kære!

.... Hult og falskt er saa meget i vore Dage. Lad os stemme Tonen ned. Inden vi ser os for, saa er — jeg siger ikke *vor* Kærest', *vor* Kone — men mange yngre og ældre Kvinder — Mænd og Institutioner — som Dejgtruge at se til fra Ryggen af.

Elverpigen var svaj og slank, Brystet højt, Armene fine, Fodskiftet saa let, som Vinden, der leger ved Aftentide gennem Hjertegræsset. Skoven havde de dybe Slugter, hvorfra lønlige Tværdale skød opefter — det fjorgamle Løv føget sammen i et tystnende Tæppes brune Hulning — og den sidste Aftensanger kaldte med et søvnsløret Pip til Hvile. Himlen oven over Trækronerne som en bleg, skær Drøm om Lykke ... og dér, paa én Gang, stod hun selv som en skær, bleg Drøm om Lykke ... dér stod hun, netop hvor jeg havde ventet at træffe hende

Ikke saa underligt. Jeg havde sendt Bud til Elverpigen om at møde mig, naar Sol var nede — og Fugl i Rede — naar Luften var svalet — naar Skyggen var dalet — naar Haren og Raaen — var gaaet hjem —og Dampen fra Aaen — drog frem, drog frem!

Det havde mit Bud sagt. Og hun stod der.

Taagen, Dampen fra den dybe Mølleaa kom med sit kølige Pust langsomt op igennem Slugten. Dagen havde været hed; Kølingen føltes kun som en Lise. Et gyldenrødt, døende Skær skælvede ind under Granstammernes Domkirkepiller .... allerfjernest luede end en Glød, som fra et Alter med hellige Kar, men uden Kirkebetjening. Ikke et Menneske fjernt eller nær — kun Hegnsmandens Ko ved sit Vandingskær — knap nok en Skygge ad Skovens Vej — kun Elverpigen — — og jeg.

Var hun kanske svøbt i Taagernes vigende og dalende Lin? Naa — nej. Hun var klædt i et lyst Stof, — Gud bevare mig fra at navngive det. Hun bar en Hat — med hvide og sorte Fuglefjer. Selv var hun saa let som en Fugl — hun kunde gerne gælde for en Vision i Fugle-Ham. Men en Hat havde hun paa. Da jeg venligt bad hende derom, tog hun den af; og paa de lyse Haar, de lyse Bryn, det blege Ansigt med de mørke, klare, gode Øjne — paa denne Mund, der aldrig svor falsk, paa disse Læber, der aldrig kendte en Løgn, kun Nødløgne — paa det lille rødmende Øre, paa det brune Shavl om Hofterne — og saa paa det bøjede Hoveds ydmyg-stolte: her er jeg! .... paa denne kyske Indrømmelse af Svaghed i Styrke kendte jeg min Elverpige.

Min Elverpige?

Den, der kender Elverfolket, véd, at det giver sig hen, men aldrig tilhører En. Det har Love, som ikke er vore Love, Meninger, som vi ikke har dem, Tanker, som er os utilgængelige — lig med Skovens Dyb, Aaens Dyb, Taagens svale Pust, Vindens Gang gen-

nem Hjertegræsset, og disse ranke Stammers løvklædte Mystik. — — — — Aa, hvor var hun sød!

„Det var, som mit Hjerte var delt i to" — Og hun da?

Jeg kunde bede og trygle, og tale skikkeligt som til Børn — bede med min blødeste Stemme — og *hendes* Øjne gjorde den blød, saa jeg ikke selv kendte den. Hun nikkede kun, smilte og nikkede og strøg med sin Haand over min Pande og saa' mig dybt ind i mit delte Hjerte — delt mellem hendes Verden og min .... men ikke nævnede hun mig ved Navn, saa meget jeg end bad derom. Hun syntes at sige: Dit Navn — Du fremmede — det tilhører hele den Verden, som er udenfor Skoven og Aaen og Engen og Taagen! Hvad har jeg med det at skaffe? —

„Men hvordan nævner Du mig, naar Du tænker paa mig?" —

„Jeg nævner Dig ikke — jeg elsker Dig jo! Siger jeg „Skov" eller „Aa", naar jeg gaar her omkring — og tænker paa alt i mit stille Sind?" —

Jeg greb hendes Hænder og lagde dem over mine Øjne, mine af den svidende Dagssol trætte Øjne. Jeg sank ned ved hendes Side, hun satte sig hos mig. Længe sad vi i Tavshed. Hvad var der at tale om? Lad de dumme Mennesker skræppe og snadre .... den vilde Skovdue ruller sine gurglende Længselstoner dybt ind i den lyttende Skov — men ogsaa Skovduen bliver stille, overvældet af sine Følelsers Uformue. Saa lo jeg højt, som man lér, naar det brister inden i En — og man vil stemme for Graaden.

„Kan Du danse?" raabte jeg. „Dans for mig — som Duggen danser paa Enge! Nu gaar Dagen til Hvile — Forstanden med — kun Hjertet er vaagent — det bærer af Sted — som Galmands Drøm oven Senge!"

Hun rystede paa Hovedet: „Stakkel!" —

„Du har ikke Lov at stakle mig!" knurrede jeg.

„Stakkel!" hviskede hun.

Jeg drog hende ind til mig, kyssede hendes hvide, kolde Nakke, hendes røde, varme Læber — hendes Øre, hendes Øjne .... og hun bøjede sit Hoved tilbage med halvtaabne Læber, skjalv, besvarede mine Kys — og saa' paa mig, selv under Kyssene, med de Øjne, der tilhørte Skoven og Aaen — og Træernes Duft og den aandende Drøm i den blege Luft — Drømmen om Elskovs Lykke.

Hun rejste sig. Som et Muldskud skyder, saaledes rejste hun sig — skød i Vejret — svaj og slank og hofterund med det høje Bryst. Dér stod hun, som hun var kommen. Men danse gjorde hun ikke.

„Jeg elsker Dig!" hviskede jeg. „Bliv hos mig! Skal jeg afsværge min Verden med dens Overtro — Guld, Gods, Berømmelse, Magt, Navn og Gavn og Fødestavn — Venner, Familie, Forbindelser —

Pligt, Lov, Bud, Ære — det gamle fra i Gaar og den nye Lære — alt Blændværk og alle Forblindelser?" — —

„Tys!" sagde hun.

Jeg troede, at hun ikke havde forstaaet mig — og jeg fortsatte: „Skal jeg dykke mig dybt blandt de andre Skrog? — Ingen jeg hader, men mange jeg ynker — Skal jeg sænke mit Øjes skælvende Laag — og fure min Pande med Paria-Rynker? — skal jeg skyde paa Konger og Kejsere med — jages som Vilddyr fra Sted til Sted? — Skal jeg blive din Lige i Mose og Skov? — bekende din Tro og hylde din Lov? — Tag mig i Friheds fejreste Dragt — i Menneskeynk og Verdensforagt!" — —

„Tys!" sagde hun og saa' sig bly med store Øjne tilbage.

„Elverpige!" sagde jeg. „Barn, Jomfru, Kvinde — hvad — hvem — Du er! Hør mig!" .....

„Tys! hør!" sagde hun. „De venter mig!" .....

„Hvem venter Dig?"

„Nu, de — de Folk, hos hvem jeg er! — — Farvel! Far—vel!" ...

Det sidste Ord sagt dvælende — med et langt Øjekast — saa fuldt af Medynk, Godhed, Kærlighed — — — en Kvindes Øjne, der blev som en Haandspaalæggelse over mig, længe efter at hun var suset af Sted, som en Raa, ned ad den lønlige Tværdal, der munder ud i den dybe Slugt — ned ad Engen og Vandmøllen til.

Svaj, slank — den lyse Kjole — det mørkere Shavl om Hofterne — Hatten, den lille hvide Hat med Fuglefjerene — som et Syn, som et Aftensus i Skoven var hun borte — og Engtaagen dernede fra tog hende — bar hende — lettede under hendes smaa Fødder ... men hul i Ryggen var hun ikke.

Jeg laa paa det samme Sted; vendte mig om paa Siden; min hede Kind berørte det brune, bløde Løv, hvor hun havde siddet.

Fra den store, stille Verden om mig — fra den rene, noble, den ensomme og alvorlige Natur kom den „Stemning" glidende, hvori et Naturmenneske aldrig hensættes — men hvori Naturaanderne lever.

Og jeg rejste mig.

Til Dig, til dit Bryst! Du store, noble Natur! Ensom — om det skal være — igennem Livet. Men midt i Larmen og Forvirringen — naar det skal være — med denne Haandspaalæggelse over mig: Elverpigens Smil af Medynk, af Barmhjertighed, af Kærlighed! —

Og Aftenvinden susede gennem det silkefine Hjertegræs, hvis Spidser — som sænkede Øjenvipper — endnu gemte paa Glansen af Solens Guld. Og ét svagt Pip — den allersidste piccolo, — og ingen Larm, ingen Forvirring, ingen Fagter, ingen Fraser, ingen Tro og ingen Tvivl .... kun Sommernattens Højhed i uudgrundelig Enfold over den stolte Skov!

Jeg hviskede: „Tak! at Du mødte mig!" ....

Men udenfor Landsbyen traf jeg paa Skolelæreren, som røg sin Aftenpibe ud; jeg kendte ham næppe i Skumringen og i den frempiblende Taage fra Skoven — men jeg lugtede paa Røgen, at det enten maatte være ham eller Kromanden.

„Naa; De blev længe i Skoven!" lo han paa sin stille Maade — beskeden og dog som den, der staar literært Folk nær og vil vise det. „Havde De kanske Stævnemøde med Deres Musa?"

„Med min .... ja, siden De nu kalder hende saaledes!" svarede jeg.

Han bakkede paa Piben og spurgte forsigtig: „Er det muligvis gammeldags Stil?" —

„De kan for den Sags Skyld kalde hende Elverpigen!" —

„Nej!" lo han. „Det véd vi dog bedre!" ....

To Timer efter vaagnede jeg bedrøvet i min Seng, klædte mig paa, steg ud ad Vinduet, gik ind i Skoven, ned til Stedet, hvor vi havde siddet. Jeg lagde mig, lyttede — alt stille. Uden Fornemmelse af Smerte, af Længsel, af Uro — sov jeg ind, til Sol stod op. Jeg havde givet mig i Elverfolkets Vold — under dets Beskyttelse. Kom nu og bekæmp det .... eller nej, bliv borte! —

Hver sit!

HEKSEN

En Heks! hun kendes paa Ydret straks;
Nej Hekse der gives af mange Slags,
I Uld og i Linned, i Fløjel og Taft —
De rider ej altid paa Kosteskaft:
Fede og magre, gamle og unge,
En vissen Sjæl og en smidig Tunge:
Saa koger de Sejd, saa skraber de Sod,
Saa staar de hver lykkeligs Lykke imod,
Men selv er dem ingen i Verden god.

Dødningelin og Dødningeskrin ovenpaa Livets Graad eller Grin....

Det blev stadig af ondskabsfulde Personer skrevet med Kridt paa den gamle Dames Haveplankeværk. Hvem der var Mester for den

Poesi og Ophavsmand til Drilleriet, det blev ikke opklaret. Den ubetydelige Flække laa temmelig øde for sig, havde ikke Købstadsret og næppe Landsbyøvrighed, enhver skøttede sig selv nogenlunde; derfor levede ogsaa den gamle Dame her.

Men Drilleriet, Ondskaben traf, hvor der var sigtet. Intet i Verden hadede og forfulgte den gamle Dame som Tanken paa Døden.

De kaldte hende „Heksen".

Hekse forestiller man sig fra gammel Tid som en Slags ugifte Husmandsenker, boende i en Hytte ved en tæt Skov, hvorfra Mørket og Uhyggen — det mystiske grufulde — strømmer ud over det skæve Tag, trækker ned gennem Skorstenen, siver ind gennem Rudernes Sprækker.

En saadan Heks sidder bøjet over det sodede Ildsted, ragende i Gløderne under en Lerpotte, der stinker stygt og stadig koger. En sort Kat spinder ved hendes Side, krummer Ryggen og gnistrer, naar en fremmed med Hjertet i Halsen træder ind, for at søge onde Raad mod onde Plager.

Men den gamle Dame var en virkelig gammel Dame, som baade fordrede og havde den Ret at blive kaldt Justitsraadinde.

Man vidste, at hun havde nogen Formue; og man paastod, at hun laante Penge ud paa meget haarde Vilkaar. Hun beboede et lavt,aflangt Hus med flere mørke, rummelige Stuer og et Sovekammer, hvori ingen uden hun selv fik Lov at sætte Fod. Alt var møbleret med gammelt, tungt, ormegnavet Bohave, hvis fordums Forgyldning pletvis grinede igennem Spindelvæv og Flueskarn. Der lugtede overalt af Geranier, Kamfer og Støv — denne Gammeldame-Lugt, som satte vor Ungdoms Fantasi i saa underlig beklemt Bevægelse.

Hun lavede selv sin Mad; maaske af Gerrighed — som man sagde; nærmest vel, fordi hun skyede et Tyendes Nysgerrighed. Hun havde et vaklevornt Klaver fra Napoleonstiden, et af de spinkle Instrumenter med klingre, sprukne Toner, der fører Tanken hen paa højt opbundne Livbaand, en blottet Barm, bare Arme, Øjne som Kornblomster, et Sukkersmil om Munden, en blegrød Rose i Haaret.

Saadan sad hun ogsaa selv i en stor oval Ramme paa Væggen over Klaveret. Man kunde i det mindste formode, at Kunstneren havde haft hende for Øje, da han malede dette Portræt i blank Olie.

Under Portrættet hang en lille Silhouet — en ung, meget ung Mand, med næsten barnlige Træk, og dog en Officer, at dømme efter en højt opstaaende Uniformskrave og Profilen af en Epaulet.

Huset laa i Byens yderste Udkant, om Sommeren ganske skjult af den tilgroede Have. Og langs Havens Plankeværk og Gærde løb Landevejen, som kun hveranden Dag blev befaret af Diligencen.

Portrættet paa Væggen i den ovale Ramme var muligvis for sin

Tid et Kunstværk. Saaledes behagede man i sin Tid at fremstille unge, skælmske, opvakte Piger fra vore Forfædres yngste Dage.

Rosen, Sukkersmilet, de kornmlomstfarvede Øjne — den hele lidt sødladne „Ynde" skulde være der.

Men hun — Originalen til Portrættet — havde netop en Gang været en levende, udpræget Protest imod en hverken synderlig stærk eller overvættes dyb Tidsalders Fordringer til kvindelig Jomfruynde.

De store, lidt sanselige Læber over den faste Hage, den ikke ganske regelmæssige Næse, hvis stedse dirrende Fløje forraadte det ildfulde Temperament, men fremfor alt de mørkeblaa, næsten natblaa Øjne straalende af Ungdommens og Talentets Mod og Selvfølelse — den smidigstærke, spænstige Skikkelse, hvis enkelte Dele syntes at være saa vel „balancerte" som den nøjeste, fineste Decimal-Vægt, — den hele Original havde for sin Tid været en betydelig, en genial Kunstnerinde — Scenens Pryd, Gratiernes Yndling, som man den Gang sagde.

Smaa og store havde ligget for hendes Fødder. En Rigmand havde ofret — man nævnede overdrevne Summer — blot for at have den for Kunstelskere ikke altid lige uegennyttige Tilfredsstillelse, at kunne „kaldes" hendes Ven.

Misundelsen og Sladdersygen havde haft travlt nok med at finde de Knager, hvorpaa denne eller hin „chapeau" kunde hænges i det almindelige nyfigne Omdømme. Hun havde af Natur og Tilbøjelighed været sin Kunst varmt hengiven. Hvad hendes øvrige Varme — det ildfulde Temperament — angik, saa havde en næsten lige saa aandfuld Medbejlerinde ytret sine Tvivl. I de straalende Øjnes Glød skulde der, kendeligt for det meget skarpe Blik, være blandet en ikke ringe Del verdenserfaren, kølig Selvbeherskelse med Sansernes maaske oprindelige Ild.

Pludselig — til nogles Lettelse, til de manges Bestyrtelse og Skuffelse — var hun traadt tilbage fra Scenen.

Man angav Sygelighed, man angav Tilsidesættelse indenfor et Rollefag. Der blev udgydt uendelige Strømme af Blæk og Trykkersværte — og der flød nogle taarefyldte Sonetter. Hun forblev tavs som en Mur.

Hun havde forladt Scenen for at gifte sig. Den aandfulde Medbejlerinde ytrede: Hun kunde have giftet sig — og dog være bleven ved at spille Komedie — ganske som vi andre gør! Men hun er klog — aa, meget klog! Hun har set, at *hendes* Tid snart var omme — og hun er gaaet tidsnok til at blive savnet! Saadan bærer vi andre os ikke altid ad!

Den fejrede Kunstnerinde havde giftet sig, En mer end velhavende ministeriel Embedsmand af „sat" Alder og af en Dannelse,

som dengang rummede alt, hvad der forlangtes, havde været den lykkelige, hvem hun rakte sin Haand og sine endnu friske Lavrbærkranse.

Hvor lykkelig han var bleven, derom var Meningerne delt. Hun bar hans Navn og delte hans Titel og Formue med ham. Nogle faa Aar kun varede Forbindelsen; han døde paa en Baderejse, hun vendte hjem som Enke i Sort.

Hendes Hus stod aabent endnu nogle Aar for „Blomsten" af Intelligensen. Men den urolige Tid sparer hverken Blomster af den ene eller anden Slags. Tyndere blev Floraen omkring hende — hun foruroligedes selv af, hvor hurtigt det gik.

Ægteskabet havde været barnløst. Hun tog to halvvoksne, langt ude paarørende Pigebørn til sig.

Hun opdrog dem — eller lod dem faa Opdragelse, — idet hun mente derigennem at knytte et nyt Foraar til sig.

Den ene unge Pige blev tidlig gift, gjorde, hvad man kalder et glimrende Parti, og falmede i forbavsende kort Tid. Hun syntes næsten prædestineret til huslige Sorger og Lidelser.

Manden — en rig Adelsmand — ødelagde Formuen, ødelagde Konen, ødelagde sig sluttelig selv.

Hun flyttede sammen med Adoptivmoderen. Nu var der to Enker. Den yngste syntes et Øjeblik i en ung Mands opblussende Lidenskab at skulle finde Erstatning for Smerter og Skuffelser. Det endte tragisk. Han brød pludselig af, rejste bort; hun tog Gift.

Hendes yngre Søster var af Naturen „Tøjte". Ikke et af disse ulykkelige Væsner, som, forsømt, vildledet, trædes dybere ned i Skarnet ved dette Navn.

Paa hendes Opdragelse var anvendt mer end meget, næsten alt, snarest for meget. Hun var en velbegavet, behage- og nydelsessyg lille Skabning, der fra Tøsealderen saa' paa Mændene, som Napoleon paa Østerrrigerne: de er mig overlegne paa mange Punkter, men paa ét Punkt kan jeg tumle dem!

Hun indsugede akkurat af Hjemmets Sfære, hvad der tiltalte hende — en vis æstetisk, urban Frivolitet, som hun selv tilsatte med et mere grovkornet Element. Hun vedblev at være Lømmel — Tøs, — indtil hun var udvoksen, bevidst Kvinde. Og derfra gik det hurtigt ned ad et Skraaplan — — Fald fulgte efter Fald, indtil hun gled aldeles ud, bort i det Morads, hvori man socialt forsvinder.

Det var med noget af en Rædsel, men maaske mest af Harme — dog ikke Selvbebrejdelsens manende Harme, — at „Justitsraadinden" betragtede disse to Levnedsløb, der var afsluttet indenfor eller tæt op ad hendes Hjem — Musernes og Gratiernes fredede Enkehjem.

Hun vendte Verden Ryggen; lyttede for en kort Periode til en fremragende gejstlig Veltalenheds selskabelige Trøst; men forblev snart kold overfor Gejstlighed — muligvis fordi hun ikke netop samtidig fandt Religionen dér.

Hun var saa ganske og aldeles Verdslighed selv — men en skarp, gennemskuende, med rige indre og ydre Erfaringer udstyret Verdslighed.

Døtrenes forskellige Forhold og Faser havde føleligt angrebet den Harmoni af tilfredsstillet Skønheds og Aandrigheds Kultus, hvori de fejreste og de modne Aar af hendes Liv var hengaaet. Men ogsaa hendes ikke ubetydelige Formue var bleven stærkt berørt. Ligesom hun i Tide havde valgt at trække sig tilbage fra Scenen, saaledes valgte hun nu et frivilligt Exil udenfor Hovedstaden.

Hun vilde glemmes — men ikke glemme.

Og saa flyttede hun til den lille afsides liggende Landsbyflække.

Det var en Begivenhed i Begyndelsen, „Justitsraadindens" Ankomst. Omegnens Honoratiores gjorde Opvartning — hun besvarede ikke Høfligheden. Hun havde haft nok af *den* — lige fra de allerhøjeste Avtoriteter og ned til ungdommelige Enthousiaster. Hun kunde sine Medmennesker paa Fingrene, vidste alt om dem, fra deres aabenbare Fortjenester til deres skjulte Dumheder og hemmelige Skandaler.

Hun gav Raad — helst onde Raad; laante sine Penge ud og nægtede sig ikke den „højeste" Erkendtlighed derfor. Hun foragtede den Verden, der en Gang havde baaret hende paa Hænderne. Hun gad gerne sparke den væk med sine endnu smaa, elastiske Fødder.

Saa' hun sig i sit rust-duggede Spejl, saa foragtede hun baade sig selv og alle — men mest hadede hun dem alle. De kunde jo ikke give hende tilbage, hvad hun mest af alt vaandede sig under at have tabt: den bortflygtede Ungdom.

Saa tog hun blodige Aagerrenter af alt, hvad hun laante fra sig — Raad og Penge.

Og sad hun foran det spinkle Klaver — saadan naar den skærende ubarmhjertige Sol strejfede Væggen, hvor Portrættet i den ovale Ramme hang, saa krusedes hendes Læber af en bitter, fortvivlet, selvfortærende Spot og Haan.

Forplantelses og Selvopholdelses Driften — sagde hun ved sig selv — dér har vi hele Hemmeligheden! Uden at nogen spørger os om vor Mening, sættes vi her; og knap er vi udviklet, saa tumler Lidenskaben med os — og tumler maaske dobbelt, naar vi søger at trodse den. Har Lidenskaberne kogt en Stund i os, saa træder Erhvervs-, Ærgerrigheds-, Udrettelsesdjævlen til og besørger Resten. Støde de andre til Side, trænge sig selv frem, trænges om det store

Trug, som alle de hungrende Øjne stirrer paa — — *det* er Livet, og som dets Ophav har en ældgammel, dunkel Billeddyrkelse sat Gud!

Hun saa' hen over Portrættet, som vilde hun spørge denne unge, slanke, smilende Skabning, om virkelig ogsaa *den* havde tænkt saaledes en Gang.

Og hun greb et lille, i Rosenstene indfattet venetiansk Haandspejl, og gjorde Sammenligningen mellem *nu* og *da*.

Saaledes — det er Resultatet, som to Meneskealdre har frembragt det! Den plumpe Næse, den skarpe Hage, Rynkerne om de dybtliggende Øjne, den runkne Hud, den kloge Pande furet af evige, frugtløse Tanker — ikke Spor tilbage af Smil og Ynde og Skælmeri og Livsmod — og dog det alt sammen liggende bag den „karakteristiske" Maske — — — ha, ha, ha! Heksen! den gamle Heks! Aa, jeg véd godt, hvad de kalder mig — og det kildrer mig, at blive kaldt saadan. For det er netop dét: — *Frygten* holder dem i Ave alle sammen — Frygten for at blive syge, gamle, fattige, hjælpeløse — — og — dø!

Hun kastede Spejlet ned i sit store, dybe Syskrin, hvori der laa trykte Udklip, skrevne Smaasedler, smaa Flasker, smaa Æsker, hulter til bulter med Garnvinsler, brogede Klude, Nøgler trukne paa Staalringe.

Og hun gøs selv, da hun nævnede Døden.

De kom til hende og vilde have Raad og Hjælp for alt. Hun vidste mange smaa Kunster — havde hjulpet i mange af Livets hemmelige Forhold. Men for Døden vidste hun selv ikke sine levende Raad. Aa, hvor hun frygtede og hadede den — frygtet og hadet, som hun selv var!

Saa kunde en Trækning af Rædsel blandet med Trods fare over hendes runkne, furede Ansigt — karrikeret „skønt", som det kunde kaldes.

En Komedie — mumlede hun — modbydeligt Komediespil det hele! Men *en Gang* var det Alvor — desværre tyve Aar for sent!

Hun lænede sig frem over Klaveret og fæstede de mørke Øjne længe dvælende paa den lille, gulnede og støvede Silhouet.

Havde *Du* dengang kunnet ane Alvoren — kunnet besvare den ... havde Du været tyve Aar ældre — *jeg* tyve Aar yngre ..... ak nej, nej, nej, havde Du kunnet *elske* mig, saadan som jeg var, saadan som Du selv var! ......

Hun blev staaende i den samme ubekvemme Stilling, uden at føle Træthed, Alderens Tryk; i Øjnene funklede en Taare, der havde uendelig svært ved at trænge sig frem.

Der var i den verdsligsindede, livserfarne, livslede Kvindes haarde Sjæl ét Rum, hvor en blød, bevæget Tanke husede.

Hun vogtede over den som en Helligdom; og samtidig vcgtede hun paa sig selv, at hun kun yderst sjældent gav sig i dens Vold. Havde den faaet Overhaand, vilde hun længst være forgaaet i ubodelig Tvedragt med sig selv.

Kun ét Menneske havde hun eftertragtet at eje. Han var en ganske pur ung Søofficer — aaben, uerfaren, lidt indskrænket og billedskøn. Hun var allerede dengang den modne, fejrede Kvinde — saa moden, at hun stod foran det kritiske Punkt i en Kunstnerindes Liv, hvor Kunsten og Triumferne maa til Hjælp for at dække over den svundne Ungdom.

Hun var besat af sin Lidenskab, som maaske kun en Kvinde ved det kritiske Vendepunkt kan være. Hun kunde have ofret ham alt, Ærgerrighed, Triumfer; han følte sig et Øjeblik beruset, revet med af det ubegribelige — *hendes* Valg faldet paa *ham*, et Barn! Og saa flygtede han, sky, skamfuld — med en Slags Foragt for sig selv og Medlidenhed — han, et Barn — overfor hende.

Hun havde akkurat følt hans Omfavnelse og stirrede i fuldkommen Henrykkelse ind mod en Verden af uanede kunstneriske Skikkelser, dæmoniske Gestalter muligvis, der skulde suge Liv af hans unge Elskov ... saa var han borte, havde ladet sin Forfængeligheds korte Triumf i Stikken med samt sine Epauletter. Han var gaaet som simpel Understyrmand med en Ostindiefarer paa de lange Rejser.

Hans Familie — fornem-fattig — var utrøstelig.

Hun var som lamslaaet.

Den værste Ydmygelse var hun maaske endda forskaanet for — maaske. Anede hun den rette Grund til hans Flugt — Medlidenheden? — Ynglingen, der viger tilbage for en Elskerinde, som kunde været hans Moder?

Hun anede muligvis lige netop — men klemte saa med viljestærk Haand fast om Saaret. Stødet var ført igennem hendes Sansebetagelse lige ind til Hjertet. Dérinde sad han, billedskøn, aaben, uerfaren og indskrænket. Der dukkede ikke Skygge af Vrede op imod ham — ikke én bitter Bebrejdelse. Hun elskede ham, Erindringen om ham, Længslen efter ham. Hun „indkapslede“ ham i sit Hjerte; men i hendes Kunst turde hun ikke længer huse ham. Hun blev ond imod alle andre — ond imod sig selv — hun trak sig tilbage — og giftede sig.

Og her levede hun nu — Heksen — i den lille, afsidesliggende Flække. „Heksen“ vilde ikke dø — Justitsraadinden var bekendt for, at hun ikke vilde det.

Derfor skrev Drilleriet, Ondskaben de dumme Linjer paa hendes Plankeværk.

Hendes oprindelig klare, verdenssikre Intelligens var lidt efter lidt

undergaaet en Forandring ved den uafladelige Sysselsættelse med det samme Problem: hvorledes forhale, undgaa det uundgaaelige?

Hun var led ved Livet — men ikke træt af at leve — nærmest hvad man blandt Mændene kalder blaséret. Livet greb hun netop efter, des ivrigere, jo mere hun mærkede dets indtrædende Ebbe.

Hun *vilde* leve; — for enhver Pris vilde hun vedblive at være. Hun tænkte muligvis inderst inde paa at faa *ham* at se en Gang — hun gruede for den Tanke, at det store Mørke skulde komme og udslette ogsaa *den* Mulighed.

Saa kastede hun sig ivrigt over Bøgerne, gjorde Rejser, opsøgte bekendte Videnskabsmænd, søgte vel ogsaa mindre bekendte Specialister, ja standsedes ikke i sine Forskninger, om ogsaa vedkommende benævntes Charlatan, Kvaksalver.

Hendes skarpe Dømmekraft advarede hende paa Forhaand mod den grovere Humbug, det plumpe Bedrag. Hendes Fordomsfrihed gjorde til Gengæld, at hun tog alt med, udnyttede enhver Antydning, ethvert Vink, som Videnskab eller Halvvidenskabeligheden kunde byde hende. Og da endelig en berømt Autoritet ved Lejlighed havde ladet den Ytring falde, at der i Grunden — fysiologisk set — intet var til Hinder for, at den menneskelige Eksistens kunde fortsættes i hvert Fald langt ud over de almindeligt fastslaaede Grænser for Livet — saa greb hun denne Paastand, som man i Havsnød griber en løst sammenføjet Plankeflaade for dermed at befare Opslugelsens truende Ocean.

Hun indrettede i sit Sovekammer et kemisk Laboratorium — hun anstillede Forsøg paa Dyr — hun eksaminerede Næringsmidler — „opfandt" en Diætetik til sit eget Brug — vaagede med en Lærds minutiøse Nøjagtighed over sin Beklædning, sin Digestion, hver den mindste legemlige Funktion. Hun skyede ingen Ulejlighed, intet Eksperiment, ingen Udgift.

Man havde kaldt hende „Heksen", altid anset hende for ond, egenkærlig, pengegrisk; nu ansaa man hende for halv eller hel gal.

Og som Aarene forløb og hun, trods alle sine Bestræbelser, ældedes langsomt men sikkert, saa antog hendes Frygt, Rædsel, Afsky for Døden efterhaanden Monomaniens fuldkomne Karakter.

Havde hun hidtil som Dilettant bevæget sig nogenlunde indenfor de videnskabelige Eksperimenter, saa gav hun nu los og lod staa til helt ud i det vildeste Kaos af Fantasteri og Selvbedrag.

Hun kastede sig over de hypnotiske Forsøg, over Elektricitet, dyrisk Magnetisme, Suggestion; Spiritismen gik hun til Side for, med „Aandeverdenen" vilde hun netop intet have at skaffe. Det var *Legemet,* hun vilde, ikke *Aanden* og allermindst Aanderne. Hun læste hulter til bulter, hvad overbeviste Folk, geniale Folk og gale

Folk eller Bedragere havde skrevet. Hos en fransk Læge, som var Romanforfatter, eller en fransk Romanforfatter, som var Læge, fandt hun endelig et Holdepunkt i en novellistisk Sygehistorie. Den handlede om en Art Transfusion — ad psykisk-fysisk Vej — en Overførelse af Livskraft fra yngre, stærkere Individer paa ældre bedagede.

Hun averterede forsigtigt i Bladene, at enligtstillede, helst yngre Kvinder kunde hos hende paa moderate Betingelser finde landlig Rekreation og Hvile.

Der meldte sig straks lysthavende. Med de fleste var hun snart færdig. Hun havde ikke Brug for udslidte Lærerinder, stakkels dødtrætte Væsner, Invalider fra Kulturens Overdrev eller „andre" nervøse, medtagne, blegsottige unge Piger.

Hvad kunde de yde hende af Overskud til hendes egen svigtende Livskraft?

Hun maatte gaa forsigtigt frem, at hun ikke røbede sig; hendes Renommé var omtvistet nok i Forvejen dér paa Egnen. Endelig kom der en tilsyneladende frisk ung Dame.

Justitsraadinden kunde knap skjule sin Glæde, hvor stor end hendes Selvbeherskelse — hendes gamle Talent — var. Den unge Dame røbede et nogenlunde sorgløst Væsen, paa samme Tid som hun, efter hvad hun antydelsesvis fortalte, havde bestaaet en Kampagne mod Livets Vilkaarligheder. Hun længtes efter Retræte, Hvile — i det mindste for en Tid. Men skønt hun var opsat paa at finde sig i en Del, og skønt hendes Temperament var indolent, maaske sløvet ved Modgang, saa blev Justitsraadindens sære Væsen hende uforklarligere og ubehageligere fra Uge til Uge. T. Eks. dette, altid at skulle sidde lige overfor eller klods op ad den gamle Dame — dele Værelse med hende om Natten — og til sidst Seng. Der var noget heri, som indgød den unge Pige Uvilje, ja Modbydelighed.

Justitsraadinden skød Skylden paa sin uovervindelige Angst for Ensomhed, for Mørke, for Døden. Den unge Pige kunde ikke fatte det sidste; hun blev mere og mere opsat paa at fortrække.

En Nat vaagnede hun ligesom under et Mareridt. Tungt aandende lykkedes det hende at vinde Bevidsthed over den mærkelige Situation, hvori hun befandt sig.

Justitsraadinden havde slynget sin ene Arm om hendes Nakke og syntes med Munden at suge den unge Piges Aande til sig.

„Rør Dem ikke!" hviskede den gamle Dame hæst — „jeg er saa angst, saa angst — — — kun naar jeg ligger saadan og føler Deres Hjerteslag og Deres varme, sunde Aande — kan jeg blive beroliget! De er dog ikke noget Barn — vel? De er ikke bange for mig — Heksen — hi, hi? Jeg holder af Dem — jeg vil betænke Dem rige-

ligt — De skal faa det saa godt hos mig — vi vil leve sammen — hører De — leve! Aa, Barn, De aner ikke den Skat, De besidder i Deres Ungdom og Sundhed — aa, den stærke Ungdom og den herlige Sundhed!" ....

Saa begyndte den unge Pige at græde. Der var i Graaden noget, som gjorde Justitsraadinden opmærksom. Hun trængte ind paa sit Offer, sit „Medium" — hvad man vil kalde det, og nu fulgte et af disse triste Skriftemaal, som forekommer hyppigere — desværre hyppigere i Livet end i Romanerne, hvorfra de maaske ikke med fuld Føje er banlyst. .... Den unge Pige var af forholdsvis god Familie — var bleven forlovet — forført af sin Forlovede, som saa, i utilgivelig Letsindighed eller næsten lige saa utilgivelig Uvidenhed, havde paaført hende en Sygdom, for hvis umiddelbare Følger Familiens Ven og Læge havde befriet hende, men som havde kastet *sin* Skygge, Angst, Ulykke ud over hendes Ungdom og oprindelige Sorgløshed.

Med et Skrig fo'r Justitsraadinden fra hende og bød hende øjeblikkelig rede sig en Seng i det tilstødende Værelse. Med Dagvognen næste Morgen havde hun at forlade dette Hvile-Hjem!

Der var yderligere Graad næste Morgen. Den verdenserfarne Justitsraadinde havde imidlertid grebet sig i det. Hun gav den stakkels unge Pige en rigelig Gave — og paalagde hende fremfor alt Tavshed om alt til alle — ogsaa Tavshed om hendes Ophold dér i Huset. Saa skiltes de.

Men at finde en Afløser var nu ikke let. Den gamle Dame var bleven yderst kræsen i sit Valg. *Noget* var maaske ogsaa sivet ud om Beskaffenheden af Rekreationen. I hvert Fald: de, som meldte sig, maatte underkaste sig et saa minutiøst Forhør om deres Fortid og intimeste Forhold, at de næsten uden Undtagelse hurtigst muligt fjernede sig.

Justitsraadinden syntes at skulle trække det korteste Straa i denne hendes ejendommelige Kamp for Tilværelsen. Men kæmpe endnu vilde hun. Det var blevet en Galskab hos hende — og Galskaben, véd man, slipper ikke sit Offer. —

Saa vaagnede hun en mørk Vintermorgen og tændte Lys. Hun havde — underligt nok — drømt om sin Ungdoms Elskede. Hun var ellers aldrig belemret af Drømme. Hun havde „Syner" nok ved højlys Dag. Men da hun havde set *ham*, blev det paa en eller anden Maade kundgjort hende, at hun kunde spare sig de frugtesløse Bestræbelser for at forlænge et Liv, der i og for sig var hende selv til saa liden Glæde.

Endnu fortumlet af Drømmen stod hun op, og ventede utaalmodig Dagens svage Frembrud. Hun trængte til at høre en Stemme — se

et levende Væsen — hun frøs, svøbte sig ind i sin vaterede Morgenkjole og krøb sammen .... Endelig kom den gamle, stokdøve Kone, som plejede at gøre Køkkenet i Orden, lægge til Ilden og løbe de nødvendige Byærinder.

„For et Herrens Vejr i Nat!" sagde den gamle Kone og pegede mod Ruderne, hvor Sneen var fyget op og havde haget sig fast i hvide Kager. „Man skulde ikke tro, at Dagvognen kunde komme igennem!"

Deligencen berørte, som ovenfor nævnt, nogle Gange om Ugen den lille Landsbyflække paa Ruten ned over mod Havnekøbstaden.

Saa kom den dér, med Ekstrahest foran Stanghestene, tung og uformelig gennem den begyndende Vinterdags graahvide Øde. Ret udfor Havegærdet ved Indsvingningen til Landsbygaden kørte den op i en Drive. Der lød et hult, dumpt Drøn og nogle Skrig. Den laa væltet.

Justitsraadinden bød ved Tegn den gamle Kone at gaa ud og erkyndige sig om Skaden. Hun kom ind igen, rokkende og rystende, og meldte, at Postkusken stod og ikke kunde støtte paa sit Ben, og inde i Vognen var der vist en Dame, som var død.

Nogle Minutter efter bar den hinkende Postkusk og den gamle Kone i Forening en bevidstløs Dame ind i Justitsraadindens Hus.

Kusken begyndte paa en længere Redegørelse. Justitsraadinden, som med et hurtigt Blik havde mønstret den tilskadekomne, afbrød ham kort, gav ham en Ducør og bad ham forføje sig bort for at søge Hjælp til Køretøjet; hun selv skulde nok yde den fremmede Dame al fornøden Lægehjælp.

Saa fik de to Kvinder den lidende Dame afklædt og bragt i Seng.

Justitsraadinden, Heksen, var alene med den fremmede, med sit Offer.

Thi *dette* havde den gamle Dame ved første Øjekast sagt sig selv: hun dér maa høre mig til!

Og denne „hun" laa dér under det blaa stukne Tæppe og det hvide Overlagen — selv saa bleg som et Lagen. Hendes Bevidstløshed vedvarede; Foden var sandsynligvis forstuvet, Skuldren havde ogsaa faaet et stærkt Stød; dernæst var der Angsten, Nerverystelsen ved Faldet; og endelig Blodtabet fra et Saar paa Halsen neden under Øret — en temmelig alvorlig Flænge, rimeligvis fremkommen ved den knuste Vognrude.

Justitsraadinden havde ikke for intet studeret Lægevidenskaben. I Hast undersøgte og udvaskede hun Saaret, fjernede med en Pincet nogle Glassplinter, standsede foreløbig Blodet og anlagde Forbinding. Da det var gjort, funklede den gamle Dames Øjne som af videnskabelig Videbegærlighed. Hun kastede Tæppe og Lagen til Side,

afdækkede helt det svulmende, stærke, modstandsløse Legeme — og nu fulgte den mere indgaaende Undersøgelse .... hvorefter „Heksen“ drog Vejret dybt, fuldkommen tilfreds med Resultatet.

Det var en moden, kærnesund Kvinde, en i enhver Henseende normal, kraftig Konstitution, et Mønster-Legeme dette, som laa der afdækket, uden Bevægelse, uden Evne til Modstand, for det skarpe Blik, der havde søgt at gennemtrænge enhver Kønnets og Organismens Hemmelighed.

Hun maatte fremfor alt endnu ikke vaagne, den fremmede Kvinde dér! Justitsraadinden hentede fra sit Laboratorium Flaske og Klud, for at kunne forlænge eller fremkalde Bedøvelsen paany.

Og med vild Glæde — blandet med den stikkende Misundelse, det dybe Had — stirrede den gamle Dame paa sit Offer.

Saa havde Tilfældet — denne Gud for Spillerne og for de gale, for de store Forbrydere og for de smaa Kunstnere — Tilfældet havde denne Gang hjulpet! Hun dér var ligesom af Skæbnens Nattestorm, ukendt af alle, uvidende om alt, slynget ind i Heksens Hus. Hun skulde ikke saa snart forlade det; Foden vilde hindre hende, Skuldren vilde hindre hende — og for Resten havde Heksen Midler nok ved Haanden — man kunde jo blot fremkalde Blodtabet paany ..... ja Blodet, denne dyre, uskattérlige, røde Saft — den *sunde* Livssaft! ...

Det var, som om den gamle Dame følte sin tørre Tunge slikke sig om de runkne, en Gang saa sanseligt svulmende Læber ved denne Tanke: Blod! Livets Strøm! —

Her var „Transfusionen“ — den direkte Overførelse — givet naturligt af sig selv. — Heksen bøjede sig over sit Offer og smilede.

Og ubekymret, uden Anelse om nogen Fare, om onde Væsners onde, egenkærlige Hensigt, laa Ofret paa Sengen — dødbleg — en besynderlig tillidsfuld, ligesom smilende Ro over de faste, store, aabne Træk. Meget sunde, meget normale, af Tiden og Aarenes Prøvelser kun lidet oprevne Naturer har under Søvnen, under Bevidstløsheden og i Døden denne stille, smilende Ro.

Hun var ikke ung — kunde vel være ved Livets Midte — men syntes endogsaa en Del yngre, end hendes Døbeseddel formodenlig lød paa. Hendes blonde Haar faldt yppigt tungt ned over den trinde, hvide Nakke, hendes Arme var af samme blændende Hvidhed som Halsen, faste og runde, hendes Buste junonisk, hendes Bryst højt, hendes Midie var slank, uden synlige Mærker af Korsettets Vold; hun havde været Moder.

Og dybere bøjede Heksen sig ned over den hvide Hals, som nu var strammet under Forbindingen, plettet af Blodet. Heksens Øjne lyste — som Misundelsen, Hadet og Vanvidets grænseløse Selviskhed kan lyse ud af et Par natdunkle Øjne.

Du er min — mit Offer! Dit Blod, din Livskraft skal forynge mig — jeg, som aldrig har været Moder — men som har været stærk og sund og svulmende og sansebedaarende, som Du! —

Den fremmede gjorde en mat Bevægelse med den nedhængende Haand. Hurtigt greb Heksen Flasken, hældte nogen Væske ud over en linned Klud, som hun pressede fast over sit Offers Næsebor og Mund. Og hun gav sig til at løsne Forbindingen.

Under Forbindingen, tæt om den hvide, yppige Hals laa en fin Guldkæde, og i Kæden hang en Medaillon trykket ind mod Huden. Kæden og Medaillonen generede Heksen — hun trykkede haardt til — Medaillonen sprang af — Kapslen aabnede sig.................
og paa denne aabnede Kapsel, der indeholdt to Miniaturfotografier, stirrede Heksen, som paa et Syn fra „Aandernes“ Verden.

Hun følte Knæerne skælve under sig, hun blev svag — bløde helt ind i Marven, ind i de inderste Nerver, — og hun listede sig hen til Vinduet, stadig med den lille blanke Genstand mellem de rystende Fingre. Dér sad hun, bøjet, ældet, sammensunken, — og fra de Øjne, der for et Minut siden havde funklet som i Blodtørst, dryppede Graaden Draabe for Draabe — saadan som den første Foraarsregn efter den lange, golde Vinter draabevis kan falde — ned paa de to smaa Billeder: en halvhundredaarig Mand og en Yngling.

Ham — ham selv — og hans og *hendes* Barn dér? —

Hun fo'r hen til Stolen, hvor den fremmede Kvindes Klæder laa. Oven paa Klæderne var slængt Rejsetasken, der ved Faldet med Postvognen allerede var halvt molesteret. Et Snit med en Saks var tilstrækkeligt til at udkramme hele Taskens Indhold: Breve, andre Fotografier, engelske Veksler og Banksedler .... alt, hvad „Heksen“ vilde erfare, laa dér tilrede: det var *ham* — bosat som korresponderende Reder i en af de engelske Kolonier — det var hans *Hustru*, som havde været hjemme paa et Besøg i Familieanliggender, og deres eneste Barn, eneste *Søn*, Faderen opad Dage! —

Nogen Tid efter fulgte Justitsraadinden selv den fremmede Dame i en lukket Kaleschevogn til Havnekøbstaden, hvorfra Damperen med første aabent Vande gik til England. De to Kvinder tog en hjertelig Afsked med hinanden. Da Justitsraadinden atter kom tilbage til sit øde, skumle Hjem, lod hun tænde Lys i alle Værelser — to store, gamle Kandelabrer paa Klaveret — og Silhouetten midt imellem.

Den lille Landsby spurgte sig selv forbavset, om „Heksen“ holdt Fest? — maaske Heksesabbath? —

Justitsraadinden kunde have svaret, at hun virkelig højtideligholdt en Fest — „Transfusionens“ Fest!

En Del af Natten igennem skrev hun. Nogle Dage efter hed det sig, at Justitsraadinden var døende. Hun lod ikke Stedets Præst, men Lægen og en Sagfører kalde. Kort og tørt bad hun dem se nogle Papirer igennem og underskrive.

Om Natten døde hun ogsaa ganske rigtigt — siddende i sin Lænestol — alene — med Lysene tændte omkring sig. Man fandt hende saaledes om Morgenen; da var Lysene nedbrændte; den ene Haand fastklemt om et Fotografi af et ganske ungt Menneske — et rent Barn — med aabne, smilende, smukke, lidt enfoldige Træk. Det fik hun med sig i Kisten.

Hun havde truffet testamentariske Dispositioner over sin Formue. Den var delt i fire Portioner: en gik til Udlandet, de tre blev i Hjemlandet — den største Part kom Sognets fattige til Gode — én gik til forvildede Pigebørn, én til Foreningen for Dyrenes Beskyttelse.

ELVERKONGEN

Kongen — Kongen .... er han til?
Ja, Du hører ham at kalde,
Han er denne „En i Alle",
Og han vil, naar Du reì vil.
Han er i din Barms Begær,
Han er allesteds Dig nær —
Elverkongen han er til!

De fleste af Selskabet var taget af Sted. Det var ude paa Landet, og man skilles tidlig dér, for de lange Vejes Skyld. Præstens, Doktorens, Jægermesterens osv. var alle sammen kørt. Vor Vært, en mærkelig Original, havde tilvinket og tilraabt sine Underligheder efter de bortdragne. Nu kom han ind i Havestuen, hvor jeg var bleven alene med min Sidedame fra Aftensbordet. Vi var langt inde i en Samtale — og vor Vært smilede og sagde:

„Hvad Tilfældet har sammenføjet, skal ingen pensioneret Herredsfoged adskille. Jeg lover at sige til, naar Fruens Vogn er kommen. Den er der ikke endnu — men det er længe maanelyst i Aften, og den Drønert af Kusk vælter Dem vel ikke!"

Saa gik han, trods min Protest.

„De er ked af min Snak?" spurgte min Sidedame. Jeg benægtede

det. Saa tilføjede hun som Slutning paa en længere Undersøgelse om moderne aandelige Fænomener: „I Grunden — hvad? mener De ikke ogsaa — i Grunden er vi alle sammen fortvivlede?" ....

„Naa—aa; ja—a!" svarede jeg. For man vil dog ikke saadan i en Samtales tilfældige Løb underskrive paa *det* Dokument.

„Jo—o! De mener!" sagde hun smilende, men bestemt. „I en Tid, som denne, der søger efter en ny Livsfilosofi, en ny Menneskereligion — og intet endnu har fundet, — i en saadan Tid *kan* man ikke andet end være fortvivlet — forstaar sig: undertiden godt skjult. Den druknende griber efter et Halmstraa; og saadan klynger mange sig til Romantikkens knækkede Straa. Jeg mener: vi *ser* grant, at det er knækket — at det ikke er marvfriskt — at det ikke kan bære os oppe, — men vi klynger os til det alligevel, — for vi vil dog saa nødig ud i det bare tomme Intet!"

Jeg nikkede: „Maaske — ja!"

Hun saa' lidt ned i sit Skød, derpaa op og lige paa mig: „De hører nu til de halvgale, — det er mine Folk!"

„Om Forladelse!" spurgte jeg høflig. „Vilde De ikke lidt udførligere forklare mig ...?"

„Passiar!" afbrød hun energisk og frisk. „Jeg er en Kone paa mellem de fyrre og halvtreds. Om jeg ikke kan være Deres Moder — hvad Gud bevare mig fra, — saa *kunde* jeg være Deres Tante. Kør hjem med mig! En enlig Enke, som jeg, har ikke megen Adspredelse at byde paa; men jeg gør mit bedste Gæsteværelse i Stand til Dem, og medens det bliver besørget, faar vi os en Passiar i Dagligstuen. Her bliver vi dog afbrudt. En Flaske god Vin fra min Mands Tid kan jeg ogsaa byde Dem — hvis det skulde kunne lokke Dem. Altsaa ...?"

„Vognen er der, min Naadige!" meldte vor Vært.

„Og jeg tager Deres Gæst med mig!" sagde hun, idet hun rakte ham den ene, mig den anden Haand.

„Det ligner Dem ganske — og ham med! Godnat — og god Fornøjelse. Lægger De Vejen over Heden — eller gennem Skoven?" spurgte vor Vært.

„Over Heden!" svarede min ny Værtinde.

„Godnat! Bliv ikke „elverskudt" undervejs!"

En fin Dis af Maaneslør over et Landskab, der synes uendeligt. Vognens let skumplende og mildt gyngende Bevægelser hen over en blød, eftergivende Grund! Vi forsøgte at tage Traaden op fra Samtalen i Havestuen. Det lykkedes ikke. Meget snart kom vi paa det rene med, at enhver sad fordybet — vuggedes fordybet af Vognen

— i sine egne Tanketraade. De spinder deres usynlige Net over os, og aller helst en saadan stille, kølig Foraarsaften eller Nat. Man føler sig end mere fremmed for hinanden — man skyer uvilkaarligt det Ord, de Ord, der skulde bringe Tilnærmelsen. Mennesket er, naar alt kommer til alt, et Ensomhedens Væsen — fremmed i denne Verden, hvor ingen endnu har nævnet Tingene ved deres rette Navn og endnu mindre har løftet Sløret for det, der ligger bag ved Tingene.

En fin Dis — som sagt — af Maaneslør over Landskabet. Yderst ude i den dæmrende Horisont en mælkehvid Stribe: Fjordens ene Arm med et lidet, fremskydende Næs. Lynghede og Brakjorder, flydende ud i det ubestemte, med denne underligt æggende, krydrede Lugt af Jord — Jorden, hvoraf vi er kommen, og som vi atter skal blive til — Jorden med sine stærke Safter og Drifter — og saa de ulegemlige Længsler, der drager gennem Luften i fine, nynnende Striber. Ret en Foraarsnat!

„Om Forladelse! er det en Stendysse — eller hvad er det for noget, som hæver sig der borte?“ spurgte jeg min Sidedame.

„Ja — det er en Kæmpehøj — Ellemandshøjen!“

Hun sagde dette med en Stemme, som om hun vaagnede op — kom til sig selv — rev sig ud af Tanker; og hun tog et lille Ryk i Shavlet, paa hvis ene Flig jeg var kommen til at sidde.

Hun svøbte Shavlet om sig med en lidt frysende Bevægelse. Saa lænede hun Hovedet tilbage, Munden halvt aaben .... disse store, velformede Træk, mærkede af Livet — Livet, som sjældent tager nænsomt. Hun havde været smuk som ung, sandsynligvis slank, upaatvivlelig meget blond. I hendes Øjne, som hun fæstede paa mig med et tomt, i det fjerne søgende Blik, — i hendes Øjne stod en fugtig Glans — en Taare.

Jeg véd ikke, hvorfor jeg sagde det — eller hvordan jeg kom til at sige det — men jeg sagde: „Stakkel!“

Hun viklede sin Arm ud af Shavlet og skød den ind under min, trykkede sig tæt op til mig, stadig med Hovedet tilbagelænet, Munden halvt aaben. Jeg sagde til mig selv, at havde vi begge været tyve Aar yngre, vilde Situationen kunne være bleven ejendommelig nok. Muligvis var vi dog begge kommen til at le, thi Hestene gjorde just et Spring, som om de blev sky for noget, og vi kastedes temmelig ublidt mod hinanden.

Hun klemte blot min Arm fastere og mumlede noget mellem Tænderne, idet hun drejede Hovedet til Siden, bort fra mig, imod Stendyssen, som vi netop passerede.

Kusken havde atter faaet Magt over Dyrene og lod, paa daarlige Kuskes Manér, sin Befippelse gaa ud over de uskyldige ved at slide og file i Linerne.

„Naa — det er nok, Jørgen!“ raabte hun, men bøjede sig i det samme mod mig og hviskede: „Saa' De det ogsaa? .... Aa Snak!“ rettede hun sig selv, som om hun greb sig i at have sagt en Dumhed. Derpaa trak hun Armen til sig, viklede sig ind i Shavlet, — og nu sad hun dér og saa' ufravendt ind i Ansigtet paa mig med et besynderligt ledende, spørgende Udtryk, der gjorde mig flov paa hendes Vegne, ærgerlig paa mine egne. Jeg havde her taget mod en Indbydelse af en Dame, jeg kun kendte ganske flygtig af Omtale — som meget ekscentrisk — eller, jeg tilføjede selv, temmelig forskruet — maaske halv forrykt.

Hun læste sig til, hvad jeg tænkte — drejede Ansigtet bort fra mig, og saaledes sad vi det sidste Stykke Vej, indtil vi rullede op foran Gaarden, der var prydet med Hjortegevirer i Frontespicen og lignede et Landsæde mere end en Proprietærejendom. En Pige kom ud paa den høje Stentrappe; hun holdt i Haanden en Lampe, og saa stille var Natten, at Flammen indenfor Glasset ikke skælvede det mindste.

Raskere og mere ungdommelig, end jeg havde formodet, hjalp Husets Frue sig selv ned af Vognen, idet hun undveg min tilbudte Arm. Hun gav Pigerne nogle Ordrer og bad mig venligt træde ind — paa den høflig-ligefremme Maade, som gammel Sædvane og nogen landlig, patriarkalsk Levemaade fører med sig. De tilbudte Forfriskninger afslog jeg; jeg var virkelig træt og længtes mest efter at komme til Ro. Da jeg sagde det, smilede hun; og med en Naturlighed, som forudsatte en ikke ringe Grad af Dannelse bag sig, spurgte hun: „Men Passiaren, som vi skulde have — og den gode Flaske Vin, som De skulde drikke?“ ....

Jeg bukkede selvfølgelig og erklærede mig rede til begge Dele.

„Saa undskylder De mig et Øjeblik?“ bad hun. „Jeg maa se at faa Stadsen af mig og komme i mit civile Tøj! Her ligger Blade og Bøger; og paa Væggene findes vel ogsaa et og andet, som kan faa Tiden til at gaa for Dem! De skal ikke komme til at vente altfor længe!“ ....

Hun lod mig blive ene tilbage i den store Dagligstue. En Lampe med en meget omfangsrig Skærm stod paa Bordet; fra Vinduerne var de lange Fortræksgardiner slaaet vidt til Side — Maaneskæret faldt uhindret ind — det rødlige Lampeskær og det grønlige Maanelys brødes med hinanden — og derude laa Landskabet med den henflydende Hede, og yderst den blanke Fjordarm.

Jeg greb en Bog — en Avis — følte mig ikke oplagt til at læse, undersøgte et Landskabsbillede paa Væggen, et af vore brave, hjemmegjorte, saa at sige Hvergarns-Arbejder, der ikke udfordrer Kritikken og ikke fremkalder Begejstring ... sluttelig stillede jeg mig ind i Vinduesnichen og faldt i Tanker.

„Men hvor er De dog henne?" lød hendes Stemme.

Hun var traadt ind — klædt i en lang Sovekammerrobe, som gjorde den noget matroneagtige Figur slank og statelig. „Sæt Dem dog! her bringer jeg Vinen!"

Hun stillede Flaske og Glas paa Bordet og strakte sig selv i Sofaen, med den ene Arm lænet mod Puden, Haanden under Kinden.

Ærmet var gledet ned; denne Arm var smuk endnu; Lampeskæret lyste over det halve Ansigt — Panden og Haaret i Skygge — Øjnene meget klare, stærkt angivne og dog ubestemte, u-resolute Træk om Munden — en fyldig, fast Dobbelthage.

„Maa jeg ikke ogsaa skænke for Dem?" spurgte jeg og søgte efter et Glas.

„Jeg har denne her!" svarede hun og holdt en temmelig stor Glasflakon i Vejret. „Lugt!"

Hun rakte den over til mig. Jeg er ikke indviet i Parfumeriets Hemmeligheder og kan intet Navn angive. Lugten var mig ikke ubehagelig — nærmest som frisk Hø, maaske med en Tilsætning af Lavendler. Jeg kom straks til at tænke paa Heden, Køreturen, Nattedug .... „Behager den?" spurgte hun. „Jeg bruger kun den samme — aldrig noget andet!"

Og hun hældte noget af Væsken ud i sin brede, hvide Haandflade, badede sine Tindinger, og indsugede med kendeligt Velbehag Duften.

„Det er min Vin!" sagde hun.

„Jeg foretrækker denne!" svarede jeg, og drak langsomt mit Glas ud. Vinen var god, maaske lidt for gammel.

„Hvor længe siden er det, Deres Mand døde?" spurgte jeg. Man skal jo spørge om noget, og der var en Pause.

„Lad os ikke tale derom! Vent lidt!" ...

Hun hævede Lampeskærmen en Kende, betragtede mig — paa denne besynderlige ledende, spørgende Maade som før, ... nu havde jeg vænnet mig dertil, men jeg kan dog ikke sige, at det var mig behageligt.

„Søger De om noget i mit Ansigt?" spurgte jeg, med et af de Smil, som Høfligheden akkurat tilsteder.

„Hys! Vær nu elskværdig. Det er De jo!" ... og hun lod Skærmen falde, vendte sig halvt fra mig og sagde:

„Det er netop de Øjne! Enten har man dem — eller man har dem ikke. Man kan ikke gøre for det — de er der!"

Saa lænede hun sig tilbage, stadig med Haanden under Kinden, den hvide, fyldige Arm stærkt belyst; Øjnene næsten i Skygge, et dirrende, smerteligt Spil om Munden — og hun begyndte omtrent saaledes:

„Hvilken Religion har De?“

„Skulle vi ikke lade religiøse Materier fare — paa denne Tid af Natten!“ bad jeg temmelig beskeden.

„Hvadbehager? Aa, De har blot ikke forstaaet mig. Jeg mener, der er en ... har vi den fælles, saa kan vi tale sammen ... har vi den ikke, saa ... men vi har den, hører De! Og vil De saa svare mig, hvordan forstandige Folk kan paastaa, at Kærligheden — Elskov — hører op ... at den ikke er evig — at der gives nogen anden væsenlig Magt end den ... at ikke alle Religioner stammer derfra? Vil De sige mig, om De tror, at alle Myther, Sagn, hvad man kalder det, suger deres Næring deraf ... at det overnaturlige er det naturlige ... at Sygdom kan knække os, Sorger kan bøje os, Alder kan visne os — men at vi alle sammen dør i den Bekendelse ... hvis vi da ikke dør som absolut imbecile?“ ...

„Jeg er nysgerrig efter at høre!“ svarede jeg.

Hun saa' paa mig, trak paa Skuldrene, som om hun vilde sige: Diplomatkunster! Hvad bilder Du dig ind? — saa fortalte hun:

„Da jeg var en ganske ung Pige, ikke stort mer end et Barn endnu, levede jeg hos min Moder, herude paa denne samme Egn — en Milsvej eller to herfra. Moder var Enke; hun ernærede sig af at sy, og jeg hjalp hende. Vi boede ganske for os selv i et lille Hus. Moder var bleven sent gift; min Fader havde haft mange omvekslende Skæbner; han stammede fra Købstaden, var kommen af gode Folk — som man siger — havde ikke fundet Ro ved noget eller ved nogen — og fandt ikke Ro ved os, før han døde.

Saa syede vi for Omegnen.

En Aften, jeg havde bragt noget Tøj til en Møller, som nylig var bleven gift, og man havde givet mig Kager og nogle Glas Vin — en sildig Aften, den var ganske som denne, stille, maanelys, i Foraaret — gik jeg alene hjem over Heden. Jeg var vel ikke mere ræd, end unge Mennesker og unge Piger plejer at være; netop ved Paasken var jeg bleven konfirmeret, hos vor gamle Præst; han var en Del aflægs, og der blev talt derom, at han snart maatte søge Medhjælp. Som det gaar unge Piger i de Aar — og jeg var meget tidlig konfirmeret — havde adskilligt af den religiøse Mystik grebet mit ubefæstede Sind. I vage Forestillinger, skiftevis om Engle og om onde Aander, bevægede min Fantasi sig. Jeg havde Trang til at bede, til at fælde Taarer og ofte Tilbøjelighed til at „ofre“ mig for et eller andet stort eller noget godt. Der findes mer end én Jeanne d'Arc saadan ude omkring paa de afsides Egne i Landet. Omgang havde vi saa godt som slet ikke. Jævnaldrende Veninder kendte jeg intet til. Moder var en Blanding af en praktisk Kone og en meget overtroisk Kone. Hun skændte paa mig, naar hun fandt mig altfor meget optaget af mine

Tanker — og hun fortalte mig Sagn og Æventyr, der gjorde, at jeg blev endnu mere tilbøjelig til at skjule mine inderste Tanker for hende.

Alligevel tør jeg sige, at jeg var en ganske flittig, ganske rask og flink lille Pige. Jeg sad derhjemme og syede; og jeg bar Tøjet omkring i Egnen — ofte lange Ture — men ingen fornærmede mig — og jeg var glad ved at kunne gaa alene i mine Drømmerier.

Egenlig ræd for mine egne Fantasifostre var jeg ikke. Og den Aften, jeg taler om, gik jeg da just heller ikke i Gysen, skønt en Mængde Sagn knyttede sig til Heden og til „Højen" derude — og jeg kendte alle Sagnene fra Moders Mund.

Paa noget, som kunde kaldes Kærlighed, havde jeg aldrig, mig bevidst, fæstet mine Tanker. Hvad der laa hos mig, det laa slumrende — det var i Knop.

Saa mødte jeg en Mand; eller jeg mødte ham ikke — han kom gaaende bagfra, og jeg hørte hans Skridt og vendte mig uvilkaarlig.

Jeg vilde gærne have Følge. Jeg var dog saa smaat begyndt at føle mig ensom i den sildige Time og paa det øde Sted. Jeg frygtede ikke Mennesker; ingen havde endnu givet mig Grund til Frygt. Og jeg fik Følge.

Det var en meget høj, bredskuldret Mand, med en usædvanlig bleg, men ikke sygelig Ansigtsfarve, lyst Skæg og nogle Øjne, som ... ja de lignede Deres, men for øvrig var han mere velvoksen, højere, rankere — en køn Karl — han lignede Dem i Grunden slet ikke — kun Øjnene!" ...

„Aa jeg be'er!" ...

„Han talte til mig: Godaften, min lille Pige! Hvor gaar din Gang saa sent? ... Hans Stemme var blød, af en indtagende, behagelig Dybde. Og som jeg hører denne Klang for mig endnu, saa husker jeg disse første Ord, han sagde til mig — og husker netop dette „hvor gaar din Gang" — som forekom mig at være en ligesom fremmed og mere udsøgt Tiltale end den, jeg ellers var vant til.

Jeg véd ikke, hvad jeg svarede, eller om jeg svarede noget; men han gik jævnsides mig et Stykke og saa' opmærksomt paa mig — indtil han pludselig standsede, tog min ene Haand i sin og lagde sin anden Haand under min Hage, idet han blidt trykkede mit Ansigt opefter: „Hvad tænker Du paa, mit Barn?"

Jeg svarede ham, at jeg egenlig ikke var noget Barn, men at jeg var konfirmeret nu ved Paasken, og at jeg tænkte paa, at jeg skulde skynde mig hjem til Moder, som sad oppe og ventede paa mig!

Saa spurgte han mig, hvem min Moder var, og hvad jeg hed, og hvordan vi ellers levede. Og stadig stod han dér foran mig, og jeg følte hans store, bløde, veldannede Haand under min Hage — og

jeg hørte paa hans Stemme, der allerede da forekom mig som en Slags Musik — og til sidst saa' jeg ham lige ind i hans sælsomme, lysende, baade klare og dybe, men navnlig saa fjerne, saa fjerne, — saa underlig lidt „mandfolkeagtige“ Øjne ... og saa løftede jeg mig op paa Taaspidserne, lagde mine Hænder paa hans Skuldre, lod ham tage mig om Livet og brast i Graad.

Han tyssede paa mig, kærtegnede mig — saadan som en Mand kan gøre overfor et Barn, hvis pludselige Sorg gør ham ondt og som han ikke kan forstaa, ... og jeg slap ham og sagde: Jeg maa hjem! Jeg er bange! Vil De ikke nok lade mig gaa?

Men, Du lille Nar! jeg holder jo ikke paa Dig! sagde han smilende. Og jeg løb — løb, saa stærkt Benene kunde bære mig. Men da jeg nærmede mig vort Hus, gik jeg ganske sagte; og jeg var da kommen paa det rene med mig selv om, at jeg intet vilde sige til Moder om dette Møde.

Nogle Søndage efter saa' jeg ham i Kirken. Selv sad jeg i et af Stolestaderne; han stod paa Prædikestolen. Det var den ny Kapellan.

Jeg vovede ikke at se paa ham. Kun lige mod Slutningen, da han sagde dette med at „lade sit Ansigt lyse over os — og give os Fred“... da saa' jeg op paa ham, han ned paa mig, og Kirken drejede sig rundt for mig — jeg syntes, at Prædikestolen deroppe var Ellemandshøjen ude paa Heden — og at han stod og stak sin ranke Overkrop frem af Højen og talte til mig om, at nu tog han *min* Fred.

Ellers hændte der intet usædvanligt med mig. Jeg kom hjem og var ganske, som jeg plejede at være. Moder spurgte: Hørte Du saa den ny Præst? .... selv gik hun aldrig i Kirke ... Ja! svarede jeg. Hvad fortalte han? spurgte hun. Jeg husker det ikke! svarede jeg. Dér kan Du se! sagde hun. Bliv hellere hjemme, som jeg, og bestil noget! Der kommer intet ud af at gaa i en Kirke og høre en Præst. Alt hvad han véd, det staar i Bogen dér; og hvad der ikke staar i den Bog, det véd han ikke noget om!

Saadan talte hun. Jeg var vant dertil. Men det var dog ikke paa Grund af hendes Ord, at jeg ikke gik i Kirke mere. Jeg kom der aldrig siden.

Jeg saa' ham ikke i lang Tid. Endelig gik jeg hjem en Sommeraften — alene, som jeg plejede. Markerne dampede, og over Heden drev en fin Røg. Jeg hørte en Vogn komme, men kunde ikke se den; jeg var træt og vilde gerne køre. Vognen kom ganske nær; saa holdt den. Det var Præsten; han kørte selv; ingen anden var i Vognen.

Vil Du sidde op med? spurgte han.

Jeg svarede ikke, men steg op. Han rakte mig sin ene Haand og hjalp mig til Rette i Sædet ved Siden af sig. Du kommer aldrig mere

i Kirke — jeg ser Dig i det mindste ikke! sagde han. Nej! svarede jeg ganske sagte. Jeg tør ikke! ... Han tav, og vi kørte et lille Stykke. Just nedenfor Ellemandshøjen holdt han Hestene an; der var gaaet noget itu — jeg tror ved Bringkobbelet. Kan Du tage ved Linerne her, mens jeg springer af? spurgte han. Men træk ikke i Tøjlen, for den brune er sky af sig!

Han stod foran Hestene, høj og rank, bukkede sig med elastiske Bevægelser, talte dæmpet, formanende til Dyrene, og tog stærke Ryk i Kobbelet. Saa! sagde han og traadte ud til Siden. I samme Øjeblik paakom der mig en uforklarlig, overvældende Trang til at rykke i Tøjlerne ... af Sted fo'r de brune. Han bagefter, raabende højt: Men saa stands dog! Jeg drev til Dyrene med Pisken. Det var, som om jeg var forhekset. Jeg hørte ham ikke raabe mer. Dampen og Disen laa over Heden. Saa faldt det mig ind, at jeg hverken kunde køre hjem eller til Kapellanboligen med Vognen. Jeg fik Hestene til at mindske Farten og endelig til at staa stille. De pustede og dampede. Jeg var angst, jeg frøs i Hjertet. Det varede en Evighed; saa kom han gaaende gennem Taagen. Er Du fra Sans og Samling? spurgte han, ikke vredt, stadig med sin dæmpede Stemme. Han sprang op, greb Linerne og bøjede sig ned imod mig. Jeg saa' ham ind i Øjnene. Han kyssede mig gentagne Gange; sidste Gang mumlede han: Gud forlade mig min Synd!

Han lod mig glide ned fra Vognen; jeg stod stille; han saa' sig tilbage — og saa rullede han af Sted.

Den næste Aften søgte jeg et Paaskud til at slippe hjemmefra. Jeg gik lige ud til Heden, tværs over og til Ellemandshøjen. Havde jeg faaet et Bud, et Brev, et Telegram, kort og fyndigt: Gør dette! — saa havde jeg ikke kunnet handle mere bestemt, ikke kunnet parere en Ordre mere lydig.

Jeg vidste, at han maatte være der. Og han var der. Han dukkede frem bag Højen, tog mig i sine Arme — og jeg tilhørte ham ...

Nu, saa mange Aar efter, naar jeg mindes dette, paakommer der mig de samme Spørgsmaal — og lige ondt har jeg ved at besvare dem. Jeg tror, at der i det hele taget ikke gives nogen Ting, som vi kan forklare, — og godt er det! Derved bliver vi stadig i vor Frihed, indenfor vor Skæbnes magiske Ring ... Faldt vi nogensinde udenfor, maatte vi briste af Skræk, af Skamfuldhed, af Sorg eller Vemod. Jeg har haft — som min Fader havde — et bevæget Liv, med megen Omveksling. Af den lille uvidende og enfoldige Syerske gjorde den unge Præst en ung Kvinde. Jeg var maaske, uden ham, bleven gift med en Tølper eller med en skikkelig Landsbyhaandværker. Det er en Lod, som enhver anden; man véd ikke, om god eller daarlig. Lykken, eller Ulykken, antager Former efter vore Omgivelser; man kan

aldrig bestemme den ud af sig selv. Jeg lærte en Mand at kende, som paa én Gang var en Sværmer, en overbevist Mand, en nobel og en svag Mand — og tillige et Menneske af stærke Drifter, af Fantasi. Han vækkede min Kærlighed; det var maaske hans „Mission". En Kvinde — vær overbevist derom — elsker kun én Gang; men saa ophører hun heller aldrig *derigennem* at bestemmes for sit hele Liv. Denne Mand fortrød og angrede, følte sig stolt og glad og fik Tilbagefald til, hvad han kaldte „Kødets Hedenskab". Jeg vidste — endnu før vi omsider nødtvungent skiltes og han blev forflyttet fra Egnen, — at hans virkelige Væsen var et nobelt, stolt Hedenskab, der kunde besejre, forskønne og forsone meget af Tilværelsens flade eller forvirrede Verden. Han tog til Hovedstaden og blev en anset og meget omtalt Prædikant. Jeg tvivler ikke om, at han endnu den Dag i Dag ikke véd, om det er fra Prædikestolen eller fra Ellemandshøjen han udøver denne Magt over sine Tilhørere eller Tilhørerinder. For mig er han Elverkongen ... og har aldrig ophørt at være det.

Jeg kom til Byen, gik først en Del Prøvelser igennem, der ikke vedrører mit Liv mere, end Tandpine, Mæslinger eller forbigaaende daarligt Humør vedrører os *egenlig*. En ældre Dame optog mig omsider i sit Hus; jeg fik en regelmæssig Dressur; jeg rejste — blev forlovet i Udlandet, mistede ved en epidemisk Sygdom min tilkommende Brudgom, en smuk, høj, rank ung Mand. Jeg er paa hans Vegne glad over, at han døde; jeg vilde næppe kunne have gjort ham lykkelig. Endelig havnede jeg her. En velstaaende Mand, dobbelt saa gammel som jeg, tilbød mig sin Haand og sin Ejendom, mod at jeg vilde forsøde hans Ensomhed ... er det ikke saaledes, man kalder det? ... og lindre hans Smerter. Han kendte mit hele Liv; selv var han den mest, maaske den eneste gennemhonnette Mand, jeg har truffet. Hypokondri var arvelig i hans Familie; og han døde saa godt som sindssyg i mine Arme. Jeg savner ham stedse. Han var saa redelig en Karakter, en god Ven, som tænkte først paa andre, førend han tænkte paa sig selv ...... Men De drikker jo ikke noget! Smager Vinen Dem ikke? Den smagte dog ham?" ...

„Hvem?" — spurgte jeg i utilgivelig Distraktion — „Elverkongen?" ...

Hun tog Haanden bort fra Kinden, rejste sig langsomt, saa' nogle Øjeblikke paa mig med disse søgende Øjne — saa bød hun mig Godnat!

Jeg gik til Vinduet. Det øde Landskab — paa én Gang sygeligt og kraftigt — forekom mig i Maanedisen og Nattestilheden befolket af Elementaraander. Saa gabede jeg.

NATRAVNEN

Den vilde Fugl, den vilde Fugl —
Nu bryder den frem af sit mørke Skjul,
Mens Dagen ta'er til at skumre.
Og hør Du det, Du vilde Fugl:
Jeg slaar med min Fægtekaarde Hjul,
Jeg kan disse Finter i alle Numre —
Saa støder jeg Dig, saa hugger Du mig,
Mens Dagen ta'er til at skumre.

Er det Dig, Fugl med de mørke, glansløse, bløde Fjer? Er det Dig — Dig, som flyver om Aftenen — for om Dagen Du ikke maa? Er Du kommen, for at drikke mit Hjerteblod? Drik! — Det sydede i mit Hoved. Valravn og Natravn blandede sig i et med de andre gaadefulde Flyvere, de mørke, med de glansløse bløde Fjer. Jeg rejste mig halvt over Ende i Sengen, hvor jeg laa paaklædt under min Kappe, søvnløs og dog med saa megen Længsel efter Søvn og Hvile.

Jeg havde døset Dagen over og døset ind i Skumringen, havde været vaagen, havde drømt og vidste dog, at jeg ikke havde lukket et Øje, blot ligget saadan og ladet Tiden og alt Tidens sive gennem mig som gennem en Sigte. Inde i Sjælen havde jeg følt, hvordan Draabe for Draabe var dryppet som lunken Graad ned i de dybe Gemmer, der aldrig afdækkes.... det skulde da være i den højeste Sorg — eller i den lykkeligste Elskov: og begge er uden Ord.

Det maatte være Nat. Jeg stødte med Haanden imod et Bord, famlede mig frem til en usselig Stump Lys, tændte Praasen, og saa'. hvilke frugtesløse Anstrengelser den gjorde sig for at sprede Mørket. Lysestumpen gispede som efter Luft, truede med at slukkes, sendte atter et Gisp fra sig — og saadan narrede den og narredes — og jeg selv forekom mig som en Bold i Flammens magre, skælvende Haand. Og Værelset fyldtes med Skygger, der fulgte Lysets vibrerende Bevægelser.

Se, dér henne i den fjerneste Krog — er det ikke, som om noget — nogen — sidder, svæver, flagrer op, daler ned — og det *ser* paa mig.

Det synes uhyre stort — og kan dog rummes i Krogen derhenne. Jeg kan lægge Haanden over Øjnene saa meget, jeg vil; det ser paa mig. Saa lader jeg Haanden synke og gentager sagte: Er det Dig, Natravn, som flyver om Aftnen — for om Dagen Du ikke maa?

Det svarer ikke. Men jeg hvisker: Mit Hjerteblod — det er alt drukket — jeg har selv udgydt det, tidlig og silde, i Tide og Utide, i Sorg og i Lyst, i Liv og i .... Tys! Du har intet mere at fordre. Bort med Dig! Vi er kvit! —

Og jeg ligger atter døsende, med en Fornemmelse af, at Ordene har beroliget mig.

Jeg husker, at jeg som Dreng havde en Allikeunge. En anden Dreng havde plyndret en Rede i et højt Træ og foræret mig Fuglen. Straks jeg fik den, forekom det mig at være en Synd, et Rov, et Hæleri. Men vi byggede den tilsammen et Hus og fodrede den Dagen lang — den lange Sommerdag igennem. Den var slugvorn, skræppede stadig efter mere Fisk, mere Kød og Brød, flere Orme. Jeg gav alle mine Lommepenge ud — tiggede sammen til den — stjal fra Spisekammeret til den — blev Tyv for Fuglens Skyld. Jo mere jeg gav den, jo mere vilde den ha'; men jo mere den fik, jo mere svandt ogsaa hos mig Fornemmelsen af at have gjort den Uret. Vilde den montro deroppe i Reden have faaet *saa* meget?

Timevis kunde jeg sidde hos den og betragte den. Timevis sad den og saa' paa mig. Eller den *saa'* netop ikke paa mig. Solen gnistrede paa dens sodsorte Fjer — og dog forekom den mig at skyde Lyset fra sig, ligesom And og Gaas skyder Vandet fra sig. Fuglen forekom mig altid at være som i Nat — i Mulm og Nat, uagtet den skinnende Dag udgød sit hele Sommervæld over den. I ét væk blinkede den med Øjnene — men der skød stadig som en metallisk Hinde over dem; og om end Retningen af Blikket var imod mig: *se* paa mig, det gjorde den aldrig!

Jeg tænkte da i min Drengeforstand: Mon den ser *indefter?* Mon den Allikeunge ikke er uhyre klog — har lært alt, hvad Du selv ikke engang har lært, — kan Geografi og Verdenshistorie og den svære Aritmetik!

Ja den svære Aritmetik — med de uendelige Rodtegn og de andre Hieroglyfer, — som jeg sagte gysende tænkte paa, at jeg efter Ferien skulde tilbage til.

Og mens den, med Hovedet skudt ned mellem Skuldrene, blinkende vendte de metalliske Øjenhinder i Solen, — saa forekom den mig som en blind Seer, en Vismand, en Filosof, en Profet. Og jeg klappede i Hænderne og tænkte ved mig selv: Du er dog en Pokkers Fyr, Du herbergerer en Profet!

Kom jeg til den ud paa Aftenskumringen og satte mig ned udenfor dens Herberge, saa vraltede den frem, skræppede, slog ud med de korte Vinger og spærrede det sorte, altfor store Næb op paa vid Gab. Og et blodrødt Svælg lyste mig i Møde — ligesom et friskt Kødsaar, der aldrig vil hele, men bestandig raabte: Mere! mere! —

Jeg blev uhyggelig til Mode, skyndte mig at lade mit Aftensmørrebrød — mit eget og mine Søstres — forsvinde i Svælget. Og atter sad den dér med fast sammenlukket Næb, som et Menneske, der har en Vilje, en ubøjelig Vilje; og den gled mere og mere ind i Mørket — blev til Mulm og Nat — og ud fra denne Nat saa' to ubevægelige, stirrende, gaadefulde Øjne paa mig.

Jeg drømte om Fuglen, vaagnede tidt og skreg. Den vil baske mig, den vil bide mig; den havde ikke faaet nok, den vilde drikke mit Hjerteblod!

Saa tog Huskatten den.

Ah! .... dér henne i Krogen — dér! Se, hvor det er vokset — hvor det breder sig — som om det var selve Natten paa sine lydløse, glansløse Vinger, med sit Hoved, der støder imod Stjernerne, og sine Fødder, der griber med de krumme Kløer i Jordskorpen. Det er ikke Alliken — det er ikke en Profet — det er det uudgrundelige, det uafvendelige — det er Natravnen, som ser paa mig!

Den skal have den kranker Lykke,
Den gode ikke kan faa.
Men Ravnen flyver om Aftnen.

Og jeg beder en sagte Bøn — som jeg næppe selv kan forstaa — som ingen hører .... ingen uden En.

Og alle Hjertekilder bløder i mig.

MARE

Mare, Mare, Minde —
Hvad har Du i Sinde?
Hvi tøver Du? Hvad øver Du?
Paa Trolddomskunster prøver Du,
Vil røve mig mit Aandedræt,
Vil knuge mig i Favntag tæt;
Og jeg har ikke Kraft og Mod,
Og Du har ikke Kød og Blod:
Ulegemlige Kvinde .....
O, Mare, Mare, Minde!

Maren.

Hans Fader var død — paa et Tidspunkt, hvor en Fader, som er Familieforsørger, allernødigst maa dø for Familien. Nu stod han dér; ung, tyve, en og tyve Aar, med første Eksamen, Tilbøjeligheder til at give Penge ud, ikke synderlig Tilbøjelighed til at tjene nogle. Det skulde være, at han kunde drømme sig dem til, eller arve en Onkel i Amerika ....

Men han havde kun én Onkel, som var Skovrider, Ungkarl, uden privat Formue. Denne Mand skrev til sin Nevø: Min kære Dreng. Din Fader har baaret sig dumt ad; han har forvænt Dig, han har kun efterladt sin Enke en lille Livrente, Du har tre Søstre, som alle maa ud at fægte for Føden. Du maa selv ud. Jeg har en Huslærerplads til Dig. Kom! —

Saa kom han derud paa Egnen. Han var i en graa Støvdragt af et silkelignende Stof, som klædte hans middelhøje, lidt undersætsige Figur. Paa det lille Hoved med det mørke, kortkrøllede Haar, bar han en lys, blødpullet Hat. Han var endnu Dandy, havde bevaret de bløde, barnlige Træk, havde ikke desto mindre en ret kraftig, lidt opstaaende Næse, som skal røbe „Karakter". Han havde over den korte Overlæbe en gyldenblond Moustache, et Sæt sorte Klæder og to Dusin Manchetskjorter i sin Kuffert, et Guldrepetéruhr i sin Vestelomme — og ejede ikke stort mere, hverken af Værdigenstande eller Karakter.

Farbroren havde forestillet ham paa Herregaarden; og nu var han Huslærer dér.

Der var to Børn; en svagelig, fintbygget Dreng, og en kluntet, ranglet Pige, som straks satte sig op mod den unge Lærer, efterlignede hans Maade at stryge Overskægget paa, lavede sig en Næseklemmer af en Seltsersvandsstaaltraad, gabede og syntes meget utilbøjelig til at lære Lektier eller høre efter.

Drengen sad bøjet over sin Bog, fulgte med store, udhvælvede Øjne opmærksomt men kendelig anstrængt den unge Mands Foredrag.

Ved Aftensbordet erklærede Læreren frejdig, at han rimeligvis havde overvurderet sine pædagogiske Evner — de var ganske vist meget uprøvede.

Fruen smilede og sagde: „Det kommer nok!"

Herren i Huset tog sig med en hvid, smal Haand op til Næseroden, hostede let, strøg sig over Panden, og spurgte Læreren, om det var ham ligegyldigt, hvad Værelse han fik — mod Solsiden eller mod Nord?

„Jeg tror, jeg sover bedst mod Nord! Men det er mig for Resten

ganske ligegyldigt, ... jeg agter dog at være saa meget ude i Luften som muligt!" sagde han utvungent.

Jægermesteren — Godsejeren førte denne Titel — saa' paa den unge Mand med et underligt Blik, et saadant, som kan iagttages hos Tæringspatienter: de er indifferente og samtidig skinsyge paa Livet, det Liv, som byder de stærkere Væsner saa uendelige Muligheder.

Den unge Mand havde faaet en god Opdragelse og var tilmed „velopdragen". Hans Faders sociale Stilling havde aabnet Sønnen de Kredse, hvor Kejtethed afslibes, og Friskfyragtigheden trænges tilbage. Han var af Naturen aaben og ligefrem, akkurat forfængelig nok til at vise sit Ydre den tilbørlige Opmærksomhed, men hverken naragtig eller fordærvet. Muligvis vilde han være bleven baade det ene og det andet — men nu var der sat Stop. Han var i en afhængig, en tjenende Stilling. Han havde Selvfølelse og Takt nok til baade at hævde sig og være beskeden.

Da han tidligt den næste Formiddag, førend Skoletimen begyndte, spadserede en Tur i Haven, mødte han Fruen, som kom ridende ned ad den store Midtergang. Hun „førte" sig og Hesten godt, syntes slankere og magrere end Aftnen forud — den lange, brune Ridekjole gjorde vel sit; hun nikkede til ham — vendte sig — han hilste for anden Gang; saa var hun ude igennem et Markled.

Han vilde dog se hende i fri Mark, og sprang op paa Stengærdet, for at følge hende med Øjnene. Men under Gærdet løb en Hulvej mellem gamle Kastanietræer. I deres mørkegrønne Skygger svandt hun saa sælsomt legemsløs ind — som var hun altfor let for det høje Dyr med det brede Kryds. Noget som en Uro betog ham. Dér blev hun jo næsten bortført mod sin Vilje. Det brune Slør, den brune Kjole viftede ud til Siden — Dyret satte i Fart — en skarp Drejning — en Solstraale, hvori hendes Kjole skinnede gylden — og borte var hun og Ganger. Nu kunde han ikke følge hende længer.

Han fortsatte Vejen gennem den dybe Allé, gjorde et Slag op over Markerne; det var bakkede Jorder; han kunde ikke faa Øje paa Rytterskeren — kunde ikke heller faa hende ud af Tankerne. Hun havde sat ham i en vis Uro. Var hun virkelig saa høj og mager, naar hun gik paa Jorden? Og hvorfor havde hun nikket saa spydigt til ham og samtidig ligesom sagt: Kom, følg med!

Ja, byd mig en Hest, naadige Frue! svarede han paa sine egne Tanker og lo ved sig selv.

Saa gik han hjem til Verdenshistorie og Grammatik.

Han mødte hende saaledes flere Gange, travende eller galopperende forbi, dernede i den mørkegrønne Allé. En Dag parerede hun Hesten, vendte sig i Sadlen og spurgte:

„Rider De?"

Han lo, lettede ved Hatten og svarede:

„Ja, naar jeg har en Hest!" —

„I Morgen skal jeg give Jokumsen Besked paa at sadle Mylord til Dem!" —

„Tak!" sagde han.

Og næste Dag red han Mylord i hendes Følge.

Han var just ikke en Centaur; men hænge paa en Hest kunde han, og Jægermesterinden sagde ham, at han havde naturlige Anlæg. Disse blev da forsøgt baade paa jævnt og bakket Terræn. Og Mylord var saa hensynsfuld, at den unge Huslærer blev i Sadlen. Man konverserer ikke meget, naar man rider for at ride. Og det gjorde Fruen. Hun ligesom forvandledes, naar hun havde Hesteryggen under sit spænstige Legeme. Siddende ved Bordet eller gaaende i Stuerne var hun egenlig ikke gratiøs. Men hun skød Ham i Sadlen — Lemmerne rakte sig, Halsen og Nakken knejste, hun vuggede i Hofterne, som en Søfugl vugger paa bevæget Vand, og det lidt for svære Bryst i Forhold til de spinklere Skuldre tilhørte en Skovgudinde snarere end en Herregaardsmatrone.

Jægermesteren stod undertiden i Forstuen og saa' vemodig-skeptisk med sit fine, sygelige Smil efter Parret. Naar Fruen vendte tilbage, hjalp han hende altid — men lidt anstrengt — af Sadlen og kyssede halvt spøgende elegant hendes Handske. Huslæreren red Mylord bag om Hovedbygningen til Staldlængen. Saa begyndte Skoletimerne.

Verdensliteraturens Mesterværker — om man ellers regner Illiaden for et Mesterværk — de har altid det ved sig, at de slaar Navne og Situationer fast, som man stadig tyer til uden egenlig at tænke paa, at Digteren oprindelig har grebet Situationen ud af noget eget oplevet — noget nærliggende i alt Fald.

Dido og Æneas — Uvejret, der overrasker dem og skaber Situationen, hvoraf den megen Fortrydelse kommer — ja, saadan hedder det, saadan er det, saadan gaar det!

Fruen og den unge Mand var med Hestene tyet ind under en stor, gammel Eg — hvad man ikke altid bør gøre i et stærkt Tordenvejr. Men de gjorde det.

De skræmte Dyr skælvede under de rullende Drøn og trængte sig tæt sammen. Saa blev ogsaa de to Mennesker trængt tæt sammen — *han* tænkte egenlig nærmest paa at faa Mylord beroliget — *hun* bøjede med ét sit Ansigt frem og kyssede den unge solbrændte Mand paa Halsen. Han mærkede det næppe — førend hendes Læber atter berørte ham — og denne Gang mødtes deres Læber. Endda sporede han ikke et af de meget omtalte elektriske Stød — han maatte tumle sin Ganger, der i Dag røbede den utvetydigste Lyst til at lade Rytteren føle Græstørven.

Saa galopperede de hjem. Jægermesteren ventede ængstlig. Heste, Rytterske, Rytter, alle sammen dyngvaade. Lynet var slaaet ned i nærmeste Fæstegaard. Alt og alle var paa Benene. Den første Skoletime blev indstillet.

Men da Huslæreren efter Frokost genoptog fransk Grammatik og Verdenshistorie med sine adspredte Elever, mærkede han selv, at et Stykke Verdenshistorie var slaaet ned i ham. Han var jo saa ung — og endnu ikke fordærvet.

Næste Dag meldte han sig utilpas ved Rideturen.

„Har De forkølet Dem i Gaar?“ spurgte Fruen smilende.

„De har maaske faaet Skræk i Blodet!“ sagde Jægermesteren og sprang selv i Sadlen for at følge sin Hustru.

Huslæreren stod og saa' dem ride bort. De klædte hinanden — Godsejeren saa' bedst ud fra Ryggen — om end den rundede sig lidt fremover. Men han red engelsk.

Om Aftnen gik Huslæreren ovenpaa gennem den lange Korridor til Nordværelset. Mod Syd laa Fruens og Børnenes Kamre. Jægermesteren sov neden under ved Siden af sit Kontor.

Himlen var skyfuld, Atmosfæren tung, Tordnen renser ikke altid Luften paa én Dag. Den lange Korridor var mørk; en Person kom ham forbi, strejfede hans Haand — han standsede, som berørt af en elektrisk Udladning. En Munds fugtige Læber kyssede hans egne varme Læber. Han vilde omfatte og holde Skikkelsen fast, men den undveg .... han blev staaende stille med bankende Hjerte. Skikkelsen kom tilbage, knugede ham ind til et rundt Bryst og hviskede i hans Øre.

En Støj neden under — Tjeneren, som raslede med Service paa en Bakke — gjorde, at han ikke opfattede Ordene. Og Herregaardsfruen var allerede langt borte fra Huslæreren.

Han kunde ikke falde i Søvn, døsede nogen Tid, vaagnede atter, kastede sig i Sengen fra den ene Side til den anden med en dump Følelse af Ængstelse og Forventning. Saa stod han op, aabnede Vinduet; det drev af rislende Vand ned igennem mørk, blikstille, damptung Luft. Han gispede af Varme og frøs samtidig.

Han sagde til sig selv: Jeg har da Lov til at aabne Døren, for at skaffe Gennemtræk!

Han lukkede Døren paa Klem. Den knirkede paa en advarende Maade; han var ærgerlig og bange og forventningsfuld og meget ungdommelig — syntes han. Hvad var det, hun havde hvisket?

Han tittede ud gennem Korridorens Bælmørke.

Han syntes, at en anden Dør knirkede, — og han blev meget hed, med brændende Kinder og kolde, fiskeagtige Fingre.

Turde han risikere at gaa Korridoren til Ende?

Han begyndte Vovestykket .... og standsede.

Fra Stueetagen, opad den gamle, knagende Trappe, kom Husets Herre i Slobrok, med et tændt Lys i Haanden. Langsomt steg han op .... Huslæreren krøb bag den svære, fremspringende Skorsten midt i Korridoren, og fra sit Skjul saa' han, idet han holdt sit Aandedræt tilbage, hvorledes Jægermesteren foroverbøjet gik Gangen til Ende. Foran Fruens Dør blev han et Øjeblik staaende — et spændt, underligt Udtryk i de magre, lidende Træk — saa bankede han nogle sagte Slag paa Døren — lyttede — pustede Lyset ud — gik ind.

Huslæreren listede sig som en Aand tilbage til sit Kammer. Da han med den yderste Forsigtighed havde faaet trykket Døren til og følte sig i Sikkerhed paa sin Seng — saa følte han sig ikke desto mindre netop for Alvor i Fare. Han var ikke mere fejg, end unge Mænd plejer at være, — maaske snarere ligegyldig for personlig Risiko. Men i Mørket kom der en Utryghed over ham, og paa Bunden af denne for ham nye Følelse opdagede han en Bitterhed, en Skamfuldhed — noget, der saarede det finere i hans Natur, og som krævede baade ham selv og en anden til Regnskab. Var dette et Kærligheds-Æventyr — allenfals Introduktionen dertil, — saa løj jo Romanerne, eller de glemte at tilføje, at et Æventyr har et Janusansigt — et spottende, udfordrende, drillende Smil bag de blussende Kinder og den halvtaabne, varme, fugtige Mund.

Værst var det, da han endelig faldt i Søvn. Han var Græsrytteren — i hed, lummer Tordenluft — gispende paa Jorden med en ulidelig Følelse af en Byrde, der knugede hans Bryst, lammede hans Bevægelser, magtstjal hans Evner og Vilje til at rejse sig. En Haand — ikke en Mund — søgte hans Læber, lagde sig over hans Strube, pressede sig under hans Hjertekule. Han gjorde et fortvivlet Ryk — en Skikkelse, der havde holdt ham omslynget, gled bort fra ham, paa én Gang afværgende og dragende. En anden Skikkelse skrævede over ham og puffede ham temmelig ublidt i Siden. Det var hans Onkel, Skovrideren, der sagde: Naa, Dreng! hvad tænker Du paa? Se at komme i Sadlen igen! —

Han vaagnede, tung i Hovedet, tung om Hjertet, med Susen for Ørerne, Banken i Tindingerne — som efter et Studentergilde. Men det var en egen Slags Rus, den.

Ved Frokostbordet fandt han kun Jægermesteren. Fruen viste sig ikke; hun var oppe hos sin Søn, som var bleven syg og havde kaldt paa hende henad Morgenstunden.

„Dog vel ikke noget alvorligt?“ spurgte Huslæreren deltagende, men med ikke ganske sikker Stemme.

„Jeg haaber ikke! Vi har sendt Vogn efter Doktoren!“ sagde Jæ-

germestren, der spiste sin Kotelet og skænkede sig et Glas Vin med heller ikke ganske sikker Haand. „De kommer til at læse med Elna alene i Dag — for det er vel ikke værd at afbryde ganske? Har De det godt i Dag?" spurgte Husets Herre let henkastet.

„Tak, fortræffeligt! Altsaa, Elna — vi to alene om Budet!" —

Og Formiddagstimerne begyndte. Doktoren kom. Da han havde været ovenpaa, traadte han ind i Skoleværelset. — „Det er Mæslinger — eller Scarlatina — kan ikke sige det bestemt. Her har ikke været Børnesygdomme før paa Gaarden — men der er Epidemi i Egnen — lad mig se din Tunge, lille Elna! Ug! Din Bro'r har stærk Feber — Afspærring naturligvis — radikal, strengt gennemført!" —

Afspærringen blev radikal. Feberen ogsaa. Der lagde sig graa, triste, ængstlige Dage over Gaarden. Den unge Stamherre stod ikke for mange Stød. Det var Skarlagensfeber — paa Liv og Død. Fruen vaagede deroppe; hele Huset vaagede saa at sige. Jægermestren listede sig omkring, mere træt, mere bleg end sædvanlig. Skoletimerne sneg sig frem, med daglige Skygger over sig af denne dumpe, lavmælte Uro dér, hvor Sygdommen raader i Huset, og Døden synes at snuse omkring udenfor.

Den unge Huslærer havde faaet den svagelige Dreng kær. Elna interesserede ham mindre. Han vedblev at gentage for sig selv — uden at han kunde forstaa det, men ogsaa uden at han kunde lade være: Dersom Drengen dør, saa vil Du have noget paa din Samvittighed!

Han gentog dette for sig om Aftnerne, naar han laa i sin Seng. Det pinte ham. Men værst var det med Drømmene. Der var ikke alene Feber i Huset — Lugt af Medicin — Listen som paa Hosesokker af Tyende og af Herskab ... der var som et Spøgelse, et Drømme-Spøgelse, der skød sig lydløst frem, hver Gang Nattens Mørke kom, og krævede ham, den unge, kraftige, sunde og til Dels sorgløse unge Mand som sit Offer. Hvor han dog kunde ligge dér i Mørket og rødme for sig selv — skamme sig for sig selv — skamme sig ud — og saa dog længes efter denne Drøm! Thi den tog ham ikke straks i Struben og vilde kvæle ham og knuge ham til Døde under en Vægt, der var haandgribelig og massiv, samtidig med at den var legemløs.. Den kom myg og blød, med rundt Bryst, spinklere Arme, strygende paa Kattepoters Fløjelsfjed over Gulvet henne fra den tillukkede Dør. Den søgte med aaben, mildtaandende Mund over hans Pande og Kinder, indtil den fandt og dækkede hans Læber. Den bad paa en inderlig Maade, hviskende, men uden Ord, om Plads hos ham ..... og saa snart han havde indrømmet den Plads, saa var det, at den byrdefuldt ulegemligt vandt sig omkring ham — saaledes som Baandene og Strikkerne maatte have vundet sig om

den unge Mazeppas nøgne Skuldre og Lænder. Og et vildt Feberridt begyndte; og det endte med, at han stønnende og gispende laa paa Marken med et Bjerg af Samvittighedsnag, Selvbebrejdelser, skuffede Sanselængsler hvælvet over sig. Og altid kom Skovrideren til sidst, sparkede ham i Siden og raabte: Rejs Dig, Dreng! — se til, at Du kan komme paa Benene — og skam Dig noget! —

Det blev ulideligt. Flere Gange stod han op og stillede sig svedvaad, tungt aandende hen ved det aabne Vindu. Om Morgnerne var han dæmpet, trykket, uoplagt til Arbejde. Men alle var som han; og ingen faldt paa at spørge til *hans* Befindende.

Der gik saaledes nogle Uger. „Nu er Faren ovre!“ sagde Jægermesteren med et stille, glansfuldt Smil. „Men De spiser jo slet ikke noget i Dag — maa jeg skænke Dem et Glas Vin? *De* har vel overstaaet alle Børnesygdomme?“ ....

„Ikke alle!“ svarede Huslæreren uden at se op. Da han rejste sig, vaklede han. Jægermesteren saa' det og vilde støtte ham. Huslæreren afværgede — han vilde ikke tages under Armen af *den* Mand!

Saa gik han ovenpaa og til Sengs. Doktoren kom. Skarlagensfeber!

— — — —

Og det i høj Grad. Denne lumske Blodfeber kan lide saadan et ungt, friskt Blod, og den sugede paa den unge Mands Kræfter. Feberen steg — Hjærnen vildedes — og efter Fruens udtrykkelige Ordre gik der Bud til Skovrideren, at hans Nevø var meget haardt angrebet.

Skovrideren kom, blev et Par Timer hos den fantaserende syge — og anmodede Fruen om at faa en Seng stillet op i Værelset. Han vilde selv vaage over „Drengen“.

Huslæreren slap over det. Den første Dag, da han erklæredes for Rekonvalescent, rakte han smilende mat sin Haand ud til Onklen, som sad udenfor hans Seng sugende paa sit Stokkegreb.

„Det var jo en rar Historie!“ sagde Nevøen.

„Det *kunde* være bleven en artig Historie!“ svarede Onklen. „Men nu, min Dreng, vil jeg sige Dig noget — eller jeg vil vente dermed, til Du kommer paa Benene, ... blot vil jeg antyde her for Dig, at jeg tror, Du gør bedst i at slaa Dig fra Pædagogiken! Du bliver rød! ... Det er ret, min Gut! Saa længe man kan blive rød — *efter* at ha' haft Skarlagensfeber — saa er der ingen Fare — for En selv. Men der er andre, som ... nok sagt, jeg har været et gammelt dumt Fæ, der ikke har taget Erfaringen med i Betragtning! Du var for ung ... nu siger *jeg* op i dit Sted!“ —

„Onkel!“ sagde den unge Mand og lagde sig mat tilbage med Ansigtet vendt mod Væggen.

„Javel, min Ven! Jeg skal sige Dig: jeg skylder *ham* meget ... Re-

sten taler vi om, naar Du har snørt din Ransel og drikker din Afskedsgrog hjemme i min Hybel!" — —

„Der er intet at tale om!" sagde Huslæreren med lav Røst.

„Godt!" nikkede Skovrideren og klappede med sin brune, fregnede, haarede Haand paa det hvide Lagen. Haanden kom tilfældigvis til at dække over det udsyede Navnetræk — et Forbogstav med en takket Krone over. Saa gik den gamle Forstmand neden under.

Huslæreren var for saa vidt bleven Pædagogiken tro, som han endnu nogle Aar rejste med en ung Grevespire i de sydlige Lande. Han havde vænnet sig til Herregaardsliv og Herregaardstone — hans gode Manerer udviklede sig — han øgede sine Kundskaber og beklagede kun, at han i Egenskab af Mentor ikke kunde øge sin Elevs og Myndlings synderligt ud over Jævnmaalet. Skylden fik begge enes om at bære. De to unge Mænd skiltes som de bedste Venner ... Huslæreren blev i Syden, hvor han ved Protektion hjemmefra fik en Post som Konsulatssekretær. Han bestyrede saa godt som hele Konsulatet — hvad der endda ikke var uoverkommeligt.

Efter en syv, otte Aars Forløb bar han Titlen.

En Dag rakte hans Faktotum ham et Kort over Pulten. Konsulen saa' paa Kortet — nikkede hen for sig, som en Mand gør, der har lært mange Mennesker at kende, indhøstet en Del Erfaringer og nu søger efter i den store Kramkiste ... saa nikkede han igen med en let Rynke over Øjenbrynet og et lille Smil om Moustachen — og gik ud i Forværelset. En smækker ung Mand, med noget sygeligt fint over sig, klædt i Sort, helt igennem elegant, noget reserveret, foroverbøjet og lidt nærsynet, stod foran ham og spurgte, om hvorvidt Konsulens Navn ikke var det samme som ...?

„Ih jovist! Jeg har været Deres Lærer — for ti, elleve Aar siden! Og nu er De ... ah, undskyld, jeg kan formode — Deres Hr. Fader er .... eller maaske ...? Tør jeg bede Dem tage Plads!" —

„Fader er død i Fjor — og jeg har selv overtaget Gaarden!" sagde den unge Godsejer. „Mama og jeg er taget hertil, for at tilbringe Vinteren ... De mente nemlig derhjemme — husker De den gamle Doktor — at mit Bryst ... men *jeg* er for Resten af en ganske anden Mening!" —

Konsulen nikkede opmuntrende. Han havde saa tidt hørt Patienter selv have denne „anden Mening". Naa; han var allenfals ikke Læge og havde ingen Forpligtelse til at sige Folk Sandheden. Men han saa' paa den unge spinkle Mand og kendte straks Faderen igennem ham

— det underlige Smil — vemodigt og skeptisk — med denne lille Glød i Pupillen ......

„Her plejer alle Mennesker at komme sig!“ — sagde Konsulen, med en stiltiende Reservation „undtagen visse enkelte“. „Det glæder mig, at vi skal beholde Dem Vintren over. Min Kompliment paa Forhaand til Deres Fru Moder! Jeg skal endnu i Eftermiddag tillade mig ... Apropos! De har vel faaet Værelser paa Sydsiden?“

„Jeg foretrækker altid Sydsiden!“ svarede den unge Mand med sit Smil. „Kan De huske, da jeg var Dreng — derhjemme — og da De laa i Nordværelset, som Elna og jeg kaldte for „Iskælderen“.“

Elna er da gift — hun har to Piger — og venter sig snart ..... Mama siger, at hun for hver Gang bliver mere blomstrende!“ —

„Ja hvor Tiden løber!“ svarede Konsulen en Smule adspredt. „Naa, men Deres Fru Mama er vel ganske den samme — rask — frisk — en dristig Rytterske?“ ... Og Konsulen lo.

„Hun er ganske den samme!“ svarede den unge Mand alvorlig — lidt for alvorlig i Forhold til Spørgsmaalets spøgende Tone. „Naturligvis“ — tilføjede han — „er Aarene ikke gaaet sporløst over Mama. Men nu kan De jo selv se!“ —

De to Herrer vekslede Haandtryk. Da Konsulen var bleven ene, lagde han Fingren over sin kraftige Næserod og blev et Øjeblik staaende lænet mod sin Pult.

Nogle Fremmedbesøg rev ham ud af Erindringer og Betragtninger. Først hen imod Skumringen kunde han aflægge Jægermesterinden sit Besøg.

De stod overfor hinanden henne ved Vinduet, hvis høje Jalousier var slaaet tilbage, saa de rødmende Rester af Sydens straalende Dag faldt ligeligt over begge Ansigter.

Det er i Grunden ret flatterende, det sidste Skær fra Sydens hurtigt dalende Sol.

Hun rakte Konsulen Haanden. Han førte den til sine Læber, som Verdensmanden, der har antaget Sydens Skikke samtidig med, at han har beholdt Hjemmets Ligefremhed i Maaden at se Folk i Øjnene paa.

Det var i øvrigt hende — Fruen, — som spurgte ligefrem:

„Naa, Hr. Konsul — hvorledes falder saa Eksamen ud? ... ja, for dengang narrede De os rigtignok!“ —

„De mener, jeg blev ikke nogen Eksamen over! Men *hvis* var Skylden?“ spurgte han leende.

„Sig mig“ — sagde hun lidt hurtigt — „synes De, at jeg har forandret mig meget. ... er bleven meget ældre?“ —

Han saa' sig tilbage. Hun fangede hans Blik. Døren ind til det næste Værelse stod paa Klem. Hun gik rolig hen og trykkede den sagte til:

„Otto har lagt sig lidt paa sin Seng; han er træt endnu af Rejsen i Gaar — den stakkels Dreng!" sagde hun.

Konsulen havde set efter hende. Værelset var stort og dybt. Da hun gik fra ham, opdagede han først ret, at hun var bleven magrere — paafaldende mager, saa hun syntes helt slank — derved ogsaa mere ungdommelig, ... men da hun vendte tilbage, og da Skæret udefra den dunkeltrødmende, stillestaaende Luft faldt over hendes Ansigt, Buste og Arme, — saa grebes han af en pinlig Vemod, stærkt iblandet med den Medlidenhedsfølelse, der paatrænger sig blødere anlagte Naturer overfor gamle Venner, som er traadte tilbage i Skyggen — er bleven rustificerte — stillestaaende i Udvikling — medens vi selv maaske er steget et Fjed frem i Lyset, i Udvikling eller — Lykke.

Træffer vi en saadan *Ven* — saa véd vi ikke ret, hvad vi skal sige. Træffer vi en Veninde, i hvis falmede Træk vi søger at fastholde en Erindring om alt det, der flygter og ikke engang efterlader et flatterende Skær, ... ja saa — hvad saa? Det beror vel paa, hvad hun var for os — og om vi var noget for hende!

Hun betragtede ham — prøvende og længe. Saa slog hun Øjnene ned, bed sig i Læben og drejede Hovedet til Siden.

Han greb hendes Haand. Hun lod ham tage den.

Han sagde dæmpet: „*Hvad* var det, De dengang hviskede til mig? ... Jeg beder Dem — sig mig det ... hører De, sig mig det! For der gik flere Aar, hvor jeg *drømte* om Dem!" —

Hun saa' hurtigt paa ham, pegede paa en Stol, som stod tæt ved hendes; de satte sig. Ingen af dem talte. Til sidst hviskede hun, idet hendes Hoved uvilkaarligt sank ned mod hans Skulder:

„*Véd* De virkelig ikke, hvad jeg dengang sagde?

Aa Gud! og nu er det for sent." ...

„For sent?" sagde han mekanisk — men rettede sig hurtigt og knugede hendes Haand.

„For sent!" gentog hun og tilføjede med en sælsom blød, bevæget, næsten ydmyg undskyldende Stemme: — „for gammel!" Og hun løsnede sin Haand fra hans, strøg ham kærtegnende over Kinden ... og rejste sig.

I Døren stod en slank, spinkel Skikkelse, som under et stærkt Hosteanfald sagde det ene Ord: „Mama!" ...

LYGTEMÆND

Lyve gør man de Lygtemænd paa,
Vil dem tilsammen i Hartkorn slaa —
Alle saa tager man dem paa Slump
Og fabler om en og den samme Sump.
Der er mange Slags Lygtemænd, mange Slags Kær,
Hvorved man kan miste sit Navn og sit Vejr.

Hvis man ellers vil beklage nogle Eksistenser fremfor andre ...! Dog skulde han meget have sig frabedt, om man beklagede *ham*, saa at han hørte derpaa. Han dulgte ret godt de Saar, som nu vare blevne til Ar. Havde jeg ikke været saa ung dengang, vilde han næppe figurlig talt have aabnet sin Vest for mig og ladet mig se, hvor dybt Livets skærende Instrumenter oprindelig var trængt ind. Han ræsonnerede formodenlig saadan: Det unge Blod er saa optaget af sig selv; det sladrer ikke af Skole!

Og nu sladrer jeg ikke desto mindre. Men det er rigtig nok fem og tyve Aar post festum.

Af ung Student at være var jeg melankolsk og meget naiv og meget videbegærlig. Jeg var i den dovne Periode — den, hvori store Ting forberedes — eller *kunne* forberedes.

Bilde maa man sig bare ikke ind, at det er den daglige, uafbrudte Flid, som driver det til noget ud over Jævnmaalet. Værsgod, lad Hjærnen hvile, mine unge Herrer! gør Dumheder, gør Gæld ..... betal siden den sidste, men lad være at ønske de første ugjorte. Det er, man tillade Ordet, Gødningen, Gæringsprocessen for Afgrøden. Vil Du høste, maa Du saa'; vil Du saa', maa Du pløje; men spørg Bonden, hvad Plov og Sædekorn nytter, naar ikke den rare Gødning var der ...!

Kildemarkedet. Det holdtes dengang dér paa Egnen mellem Pinse og St. Hansdagstid. Nu holdes det naturligvis slet ikke. Jeg saa' forleden Dag Festpladsen ...... den var i Tidens Løb bleven til Festplads for de politiske Turnéringer — og sidst havde Afholdsmændene, med Koner og Børn og Sodavand, givet Møde i den grønne Skov, og to Præster, en Bogbinder og en Kolportør havde talt om Maalet og om Sejren og om Modstanderne — ganske som Politikerne gør, kun med den Forskel, at Politiken tillader Øl og Brændevin, medens Afholdssagen næppe nok tillader Maadeholdet.

Men dengang havde man endnu Kildemarkedet. Og der blev danset

og der blev drukket i den grønne Skov, og alle „Gøglerne" havde givet Møde, og den første Dag gik det ret vildt til, men den næste Dag kom Egnens — og Købstadens — Honoratiores derud, og saa gik det først vildt til efter Midnat — naar honoratiorum Koner og Børn var sendt hjem.

Den rare Vildskab. Naturligvis, Afholdssagen gør sin uberegnelige Nytte. Alle drikker vi for meget; og navnlig de, som ikke har Raad til at beruse sig i Vin, drikker altfor megen Spiritus. Maaske, hvis vort Land var et Vinland ... men det er nu et Øl- og Brændevinsland, og derfor nytter det ikke at snakke om den Ting.

Kildemarkedet — i to, nærmere tre Dage. Egnen var halvt Hede-, halvt Skovland, med rige Bønder kilet ind mellem Husmandslodder og mager Faaregræsning — som saa mange Steder paa Halvøen. Den lille jydske Købstad var dengang en ret velhavende By. Ingen havde endnu forbygget sig — de unge Piger spillede ikke Klaver — de bestilte aldeles ingenting, men de var søde at se paa — og mange af dem havde Medgift. Fædrene gik paa Klubben, drak sig hver fjortende Dag en større Rus, foruden de daglige smaa, snød Bønderne i Handel og Vandel, blankede hinanden af i Kortenspil, laante Penge ud til Embedsmændene, lod Konen regere i Køkkenet, tyranniserede hende og Børnene — indtil de selv fik saa alvorlige Skrøbeligheder, at „Familien" kunde tage Repressalier. Hvad den ogsaa gjorde. Sønnerne satte sig op imod Fædrene, Døtrene gik deres egne Veje. En rar lille By, en god lille By, halvvejs endnu i den gode gamle Tid — som maaske har været den allerværste.

Men det var Klemmensen, som oplod mine Øjne for alt dette og mere til. Og vort første Møde var ved Kildemarkedet, en lille halv Mil udenfor Byen.

Stærke-Klemmensen eller Røde-Klemmensen eller blot Klemme! Vé den, som kom indenfor hans Tunges Omraade. Og dog var han godmodig, flegmatisk, med stor, aldrig svigtende Arbejdsevne — men ikke altid Vilje. Hans Væsen var ret nationalt: en indre Oprevethed, der laa og lurede i et stærkt Legeme; en Tilbøjelighed til kritisk at reducere Tilværelsen, — som undertiden skaffede sig Luft i ret hensynsløse Deklamationer. Hans Magelighed var hans Skjold — indefter mod hans Naturs Voldsomhed — udefter mod Filisteriet, der fandt sig forarget, men dog delvis knæsatte ham som en Mand med Muligheder. Han var havnet som Overlærer ved Realskolen, Fagene Naturvidenskab, Engelsk og Skrivning. Han var rødhaaret, ugift, lemmestærk, havde aldrig slaaet en Dreng, var aldrig antruffen drukken, drak meget, læste meget, saas over alt og kom ikke i nogen Familie.

Med denne Mand, som var en femten Aar ældre end jeg, traf jeg

sammen ved Kildefesten iblandt Bønder, Købstadsborgere, Embedsmænd, Gøglere, Folk fra Egnen og Folk ingensteds fra. — — —

Det brogede er det ægte, det oprindelige.

Det graa, det uniforme, tilhører vor seneste Tid. Men hvem siger, at *vor* Tid er den ægte?

Gøglere!

Dér stod de, dér husede de, dér havde de deres Telte, Boder, Stilladser, som de byggede op den ene Dag og rev ned den næste. Borte var de, men ikke forsvunden ..... intet forsvinder. De dukkede frem paa nærmeste Marked — stundom ret langt væk. De kørte Mile og Mile i deres „Wohnwagen" — med Materialvognen, Rufvognen, efter sig, under hvis knagende Bug „Skibet" slingrede i Jærnkæder. I Skibet laa alle de sværere Apparater — „Küsten"-Springpuden, Bommene, de flade, metalbeslaaede „Panneau'er", der saa mange Gange havde skælvet under Frøken Floras smaa hoppende Fødder eller under Forcerytterens voldsomme Nedspring. I Wohnvognen kørte Fa'r, Mo'r, de mange Børn. Her fødtes de, her ammedes eller flaskedes de, her lærte de deres første smaa gratiøse Kunster. De vænnedes til den slingrende, skumplende Fart over Lande- og Biveje, som Fiskerdrengen vænnes til Søen. De hærdedes i Regn og Sol, Støv og Sne — deres Lemmer fik den elastiske Smidighed, deres Øjne det skarpe Blik, deres Sanser holdtes i Ave, deres Hjerner fordummedes ikke; Mo'r lærte dem at hænge i et Trapez, Fa'r lærte dem at læse, skrive og slaa Saltomortaler — eller det var den „indbyrdes Undervisning", som Frøken Flora ledede. De talte to, tre, stundom fire Sprog i et.

Naar denne Wohnvogn, denne rullende Arne, ved Aftentide dukkede frem over en Landevejsbakke — med det grænseløse Landskab hvilende rundt omkring, — saa skinnede der et Lys, et skarpt, kort, rødligt Glimt, ud fra Kuskevinduet, ... og mangen en Vandringsmand, som maaske havde tungere Samvittighed end Gøglerne, korsede sig og veg Vejen. Men bag efter Glimtet fulgte den mørke Rufvogn og de sammenkoblede Heste ... For al Landsens Ulykke! det er jo Aander eller Tatere eller et Luftsyn! —

Men Tatere var det ikke. Der gives ikke Tatere flere ... hos os. Den sidste hensov stille og blidt i en Tvangsarbejdsanstalt. Fred med hans Støv!

Gøglerne var der paa Kildemarkedet. Klemmensen kendte dem, gik ud og ind iblandt dem som deres Ligemand — nej som deres Overmand, men en vennesæl, ligefrem Overmand, der respekterede dem baade paa deres Ret- og Vrangside.

Og dér stod de paa Stilladset udenfor det Sejldugs Cirkustelt —

op imod den metalblaa Sommernat med Mohammeds Nymaanesegl lig en blinkende Krumkniv — eller en Skive guldgylden Melon — ret oven over Gøglerboden.

Rundt omkring Trængselslarm, Støv og Uddunstninger, fjollede Vræl, Smaahvin, dumme Bemærkninger, dvaskende Maaben af Mængden, som puffet og puffende gled i en sejg Strøm forbi Telte og Gynger, Boder og Borde. De høje Træer syntes endnu vældigere end om Dagen, — og Blus, Lys, Lampeskær, ulmende Cigarer, spruttende Fyrstikker bragte Luften under de nedhængende sorte Løvmasser til at flimre i en besynderlig hendaanende Farvesmeltning.

Saa skælnede man de matrøde orientalske Papirglober udenfor Sangerteltet — de giftiggrønne Vauxhall-Lamper langs Spiseteltet — Stearinlysene paa det Bord, hvor man med en Staalring kaster efter Pengestykker og bliver af med sine egne. Og Sabelslugeren stod som en gusten Dødning udenfor det skærende hvide Transparent, der forestiller ham selv i laksfarvet Trikot „under Arbejde". Stakkel! han faar kun blanke Klinger at æde — og den Føde feder ikke! Og den lange, lave Gevinst-Bazar, grelt belyst af de osende Fakler omkring Karusellen, hvis okkergule Gangere spræller i Luften og pruster ud af opsvulmende blaa Næsebor — — — — — Rækken er uendelig, synes uendelig, Perspektivet skuffer, Folkemængden bølger, som netop kun et Hav af Hoveder kan bølge paa en sinds- og synsforvirrende Maade, — disse Mennesker, disse Mennesker! hvoraf der gaar ni og halvfems Idioter paa én Hjerne — — — — — sagde Klemmensen.

Violinmusik — og Guitarakkompagnement — og den norske Bjørns hæse, forkølede, ligesom fordrukne Brøl — og Pianoklimper — og en lille spinkel, spædlemmet Kvindestemme, halv kvalt af Tobaksdampen i Sangerteltet — og de tredve Udraabere i Munden paa hverandre — og Tovværksslagene mod Svanegyngens hule Sider — og ængstlige „De *maa* ikke højere!" — — — — og saa langt dernede fra den taktfaste „hartad dæmoniske" Hopsamusik — — — hvilken Musik er saa djævelsk-skøn som Dansemusik? Se dog ind i Øjet paa denne lille Pige dér, som for ti Minutter siden gik saa bøjet-blid, blond-uskyldig ved en klodset Lømmels Side! Nu standser hun; hendes lille Øre under det olieduftende bløde Haar har fanget denne Lyd. Hun er forvandlet. Hendes Læber skælver, Øjet bliver saa sælsomt blankt-mørkt, med en Gnist i, — hun rykker Lømlen i Armen, gør et Kast med Hovedet — han sætter sig i Trav — man puffer Parret — Parret puffer igen — det *vil* frem, vil ned, hvor der danses, hvirvles, flyves ind i — ja Guderne vide, hvorind i — i Forglemmelse, Rus, Begejstring, Vildhed — Fanden-i-Vold.

Hun vil ..... sagde Klemmensen.

Men Cirkusgøglerne stod dér — Artisterne, Kunstnerne, Ryttere, Rytterske, Klown, Staldmester, Tjenere, Musikanter — — — alle musicerede de, og denne Musik overdøvede endog Danseteltets.

Op imod den metalblaa, fjernt-kolde Sommernathimmel — de halvnøgne, stærke, elastiske Lemmer — Atletens brede Bringe med den tydelige pectoralis major, hvorunder en halv Haand kunde skjules, — Klownens kridtede, alvorligt dystre Ansigt med de rødkantede, ligesom forgrædte Øjne — og Frøken Flora, hvis sodsorte Mankehaar krøller ned imod den ypperlige faste Skulder, det høje Bryst, den runde Arm med det barnlige Haandled og den lille jernsikre Haand. Greb hun fejl — slappedes denne Haand én Gang, saa ... men hun griber ikke fejl. Hun „fejler“ overhovedet ikke. Se paa det spænstige, undersætsige Pigelegem — kun dækket af et Fløjelskorset ... hun er mere befæstet i den Nøgenhed, som hun lader Mængden maabe paa, end mangen Baldame i Salen — mangen Baldame, som er mere nøgen-nedringet end hun. Paa dette hvide, faste, sunde Kød drysser Aftnens Dug — og Mohammeds Krumkniv blinker ned derpaa, som lystede Kniven et Stykke af den unge Pige — maaske hele den unge Kvinde. Mohammed kan gaa hjem og lægge sig, kan han. Hun udbyder ikke sit Legeme, — dét kender Balsalen til, — hun udbyder sin *Kunst*. Se paa den — se paa hende — betal — og gaa jer Vej! Pengene gaar i Familiens Kasse, og i Morgen lapper hun sine Søskendes Trikot, sit eget maaske med — koger Mad, læser paa sin Lektie, øver sig i at skrive — skriver fortræffeligt. Hun *er*, hvad hendes Mo'r *var*, og hendes Mo'r roser sig af, at ingen Skam er overgaaet Familien. Det kan mangen Mo'r rose sig af — men her, under disse Forhold .....! Aa, gaa hjem og læg Jer, alle I sippede Tanter, Mødre, Bedstemødre, hele Sippschaftet, som ynker de stakkels Gøglere — — — — sagde Klemmensen.

Og han førte mig ind i Sangerteltet.

„Lyder det ikke“ — sagde han — „lyder det ikke helt „feierlich“ : Sanger-Selskab, Sanger-Pavillon? .... ganske middelalderlig-festligt med en Klang af Walter og Wolfram og Sanger-Lav og høje Haller? Ja, De ler unge Mand! Men for mig er Opera en tom Lyd — opus, operis — noget med „Arbejde“ i sig. Jeg gaar aldrig dér, naar jeg en sjælden Gang kommer til Hovedstaden, — jeg opsøger Sangen dér, hvor jeg kan rejse mig og gaa, naar jeg vil, eller blive den ganske Nat igennem. Aldrig har jeg kendt noget saa dumt og arrogant som en Opera-Tenor — Barytonen kan til Nød gaa an — og aldrig noget saa koket, anmassende-lunefuldt, ærgerrigt-beregnende som en Scenens Primadonna. Men i Teltet, Fjæleboden — never mind where — dér har jeg undertiden hørt en Komiker, som havde noget

af „Folkets“ geniale Instinkt, noget af Ur-Klownen i sig; og jeg har applauderet og trakteret, indtil Morgenen kom, og jeg kunde gaa lige paa Skolen. Og jeg har en Gang fundet en lille Sangerinde i et saadant Telt .... men se dér har vi jo en „svag Afglans“ af en skøn Ungdomserindring! Behager De at nyde den med Arrak, Rom, Cognac, svensk Punsch eller nogen anden Tilsætning? Vin er vel næppe her tilraadelig!“ — — —

Vi var traadt ind. Nogle unge Piger paa Forhøjningen, en alvorlig Pianist, et Publikum, der kun undtagelsesvis lo højt — øjensynlig trykket under Tilstedeværelsen af Købstad-Honoratiores. Og disse Honoratiores havde besat to af Bordene i Teltets dominerende Midte. Fruerne sad, som havde de ondt i Tænderne; Herrerne, bredryggede gamle Borgere og en ung finnet Fløs — talte højt, med Nakken til Tribunen — og de unge Frøkner skottede derop til, som man skotter fra en „befæstet Lejr“ op til en Borg, hvorom Sagnet gaar, at dens Besætning er idel onde Aander og Troldpak.

Klemmensen sagde dæmpet til mig:

„Disse gamle Æsler dér, det er Byens notoriske Aagerkarle — den ene er en hul Skryder paa Valgtribunen, den anden en mislig Ejendomshandler, som har „vippet“ mangen god gammel Ven, — Fruerne har haft mere end ét Garnisons-Æventyr — de Herrer Sønner er kommen tilbage fra Hovedstaden, med forskellige Triumfbeviser, for at sættes ind i Forretningerne — og de Frøken Døtre ville træde i Mødrenes Fodspor, give deres Gemaler Pandeprydelser — som Fader Holberg siger — eller „sidde over“ og erlægge deres Tribut til Zulu-Missionen og Missionærerne. Jeg kender mine Folk — vi er ikke paa Hat længer!“ —

Der var en Duft af Grankviste, syrlig Arrak, sød Rom over Teltet og igennem Teltet. Jævne Borgerfamilier, Landbofamilier, unge solbrændte Forvaltere, pæne Kommis'er sad trykket omkring i Krogene. De havde kunnet more sig — naar ikke Honoratiores havde været. Der var et Skær af Skikkelighed, Vemod, noget ubehjælpsomt over Tribunen — temmelig fade, intetsigende Viser — en Gang imellem en Fædrelandssang med Haanden til en tænkt Kasketskygge — Pianisten saa' melankolsk ud over Forsamlingen. Klemmensen sagde, at han var en meget musikalsk Mand, gift, ernærede Kone og fem Børn redeligt.

Saa rejste Klemmensen sig og gik hen til ham. Straks efter smælddede en kvik lille Melodi løs fra Pianoet — Sangen blev sungen af den iblandt Damerne, der havde Foredrag, — Stemmen sympatetisk, — Klemmensen sang Omkvædet med fra sin Plads — Forvalterne og Kommis'erne sang Omkvædet ved det næste Vers. Der var intet uanstændigt deri — Honoratiores rejste sig og gik ud.

„Dér blev vi af med dem!" raabte Klemmensen. „Og nu, mine Damer, vil vi more os! Hvad siger David i sin 1ste Salme: Salig den Mand, som ikke vandrer i de Ugudeliges Raad, ej heller staar paa Synderes Vej, ej heller sidder i Spotteres Sæde! Elam!

O, Dell! Hr. Pianist! giv os en Mundfuld god Musik i Mellemakten — og hvis de unge Damer vil synge de Sange, jeg foreslaar, saa lægger jeg hver Gang en Daler paa Tallerkenen. Platheder udelades — *de* er ikke morsomme, men lad det blive saa barokt det vil .... Livet er bansat kedsommeligt. Vi vil drikke, vi vil synge, vi vil lege paa Harpen i den lyse Midienat; siden ville vi danse. O, Dell! der er en Skønhed i Livet — en evig, uudtømmelig Skønhed — for den, som har bevaret „sin Sjæl grøn". Elam!" —

Han kunde drikke, han kunde elektrisere; jeg kunde se og høre til — ogsaa drikke kunde jeg. Hvad kunde man ikke alt den Gang? Min Videbegærlighed vaktes, min Melankoli fordampede, min Naivetet holdt mig netop fast, dér, paa det Punkt, hvor han vilde have mig. Og under hans musikalske Bakkanal kom saa hans „Roman" sivende ud gennem Antydninger — dem, jeg lagde sammen og multiplicerte med min egen grønne Stemning — indtil Billedet af den lille Sangerinde, som han endnu elskede og holdt højt i Ære, og for hvis Skyld han aldrig havde slaaet en Dreng, og for hvis Skyld han havde forladt Hovedstad og Venner og Forbindelser — indtil Billedet af en uendelig simpel og rørende lille tragisk Hverdagskærlighed stillede sig frem for mig i Duften af Grankviste, syrlig Arrak, sød Rom — i Sang og Klang og Latter og Kaadhed. — — — —

„Ja, De kan le ad mig, min unge Ven! Men kommer De i min Alder, saa ler De ikke — ikke saadan som nu! Saa sidder De som Fuldmægtig eller Assessor, disillusioneret, ser fra Randen af et Toddyglas skeptisk ned paa Sentimentaliteten — gaar i Athenæum, læser Bøger, finder de fleste Bøger endnu dummere end de fleste Mennesker — og Dem selv allerdummest .... indtil De maaske ved en tilfældig, rent overfladisk Lighed — i en Situation saadan som nu i Nat — pludselig staar Ansigt til Ansigtet med den stærke, varme, betagende Erindring — om *dengang* De var fem og tyve, elskede og var elsket! Hvad er Resten? Hvad er Lykke? Der er kun denne ene ..... læs derom hos Byron — eller bryd Dem Pokker om Byron, for han gentager kun, hvad enhver unghjertet Mand med lidt Hoved og nogen Erfaring kan sige Dem. Og alle siger de det samme — naar de har drukket et Glas Vin, eller naar de ikke behøver at hykle!

Heine siger:

„Sie war liebenswürdig, und er liebte sie; er war nicht liebenswürdig, und sie liebte ihn nicht."

Men jeg siger Dem: hun elskede ham alligevel, maaske netop fordi han ikke var elskværdig og derfor mest trængte til hende.

En lille Frøken, en lille Frue — med deres smaa flirtations — deres tilladte eller ikke tilladte Forbindelser — Gud bevares, jeg siger dem intet ondt paa — ogsaa *de* kan holde af. Men det er lettere for dem — Lediggang, en sikret Stillings Kedsommelighed, lidt Fortepiano og lidt Romaner — saa er Heksedrikken brygget for deres Vedkommende, — de nipper til den, gyser, tager en Slurk — all right! Enten dækkes det — eller der kommer en lille Skandale — de „deklasseres" ikke — sættes ikke udenfor.

Men *hun*, som var Paria fra Begyndelsen — deklasseret, — eftersom Standen har sine store Brystfældigheder, saa vel som Linedanseres og Bjørnetrækkeres, — hun — ja naar *hun* ikke sælger eller smider sin Kærlighed bort som et Slængkys — naar hun staaende paa den gyngende Grund, foragtet af Honoratiores, alligevel er stolt og uegennyttig i sin Kærlighed — saa er hun derved en „Pryd" for sin Stand — og alle Bajaderer, Gøglersker, Spillersker, Syngersker kan takke hende, at hun adler deres Dumheder og renser deres Smuds.

For, ser De: jeg var forfalden, og hun hævede mig op. Saa hævede jeg hende — men hun trak det største Læs. Mine „Perioder" indskrænkedes mere og mere. Hvis var Skylden? Min Familie — aa, jeg havde god Familie — den lagde Skylden paa hende, men i omvendt Forstand. Pah! saadan gør de alle. Jeg studerede — og skulde underholde os begge. Det kunde jeg ikke. Hun sang. Det giver undertiden pinlige Situationer. Jeg gik under det pøbelagtigste Navn. Jeg slog fra mig — sloges paa Knejper. Det klinger ikke godt. Om Nætterne læste vi sammen, spøgede sammen. Tidt græd hun om Dagen — naar jeg sov. Saa vaagnede Ærekærheden i mig. I to Aar saa's vi ikke. Jeg tog min Eksamen. Da jeg atter kom tilbage til hende, var det mit Livs Fest. Men hendes Helbred var nedbrudt — ulægeligt. Hun havde længtes sig syg, sunget sig syg. Jeg var stærk — hun døde.

En saadan Pige er ikke et enestaaende Tilfælde. Jeg har kendt flere, som jeg kunde rejse mig op og tage Hatten af for. Honoratiores rejser sig ogsaa op — for at gaa. „Standen" har dybe Skygger over sig — det er blevet gentaget og kan ikke gendrives. Nuvel, Honoratiores! jeg kender Jer — og jeg bliver i Skyggen, i Natteskyggen. Dér kender jeg Frøken Flora — og Danseteltets Datter og Bjørnetrækkerens unge Kone — og mange flere „Pariaer". De er mine Venner — og jeg deres Ven. Et magisk Baand binder mig til Skumringen — for bestandig. Dér flammer disse Glimt op .... som Ildsluer hopper de — daler, stiger, indtil de rager højt i Vejret over

Bedsteborgere, Bønder og Filistre .... de hopper som paa Hesteryg — danser som hen ad Line — undertiden synes jeg, at Ildsluen synger — med saadan en rørende spinkel Stemme, halvkvalt af Tobaksdamp — en munter eller spøgende-kaad, eller rørende-naiv eller ganske dum Vise ....

Kom nu, lad os gaa udenfor — lad os gaa til Danseteltet — lad os gaa sammen her paa Kildemarkedspladsen den ganske hellige Nat, — hvor alle Lygtemændene er ude — ude, at „fange troskyldige Sjæle til Sumpen".

Ha, ha! Sumpen ..... siger Honoratiores."

Det var en halvgammel Fuldmægtig, som en Nat i et Dansetelt fortalte dette — eller mindede derom. Lige meget.

TARVIS

FORTÆLLINGER FRA KÄRNTNER-ALPERNE

(FORAAR 1891)

TIL

J. C. POESTION

I WIEN,

SPROGFORSKEREN, OVERSÆTTEREN, VENNEN!

Man kalder din kære Kejserstad
En glad og fornøjelig By —
Gud véd dog, hvor vidt og hvor længe
Den mægter at hævde sit Ry!

Kan hændes den har sine bedste Aar
Som mangen anden paa Bagen:
Den rummer endnu en Slump Gemyt —
Og det er dog Hovedsagen.

Der gaar et Drag af Naivitet
— I god Forstand at forstaa —
Igennem den smukke Kejserstad,
Hvor Donauen døbtes „den blaa".

Og saadan traf jeg Dig selv, min Ven,
Naiv i bedste Forstand:
En Sprogenes Kunstner, en stille Lærd,
Dertil en „begejstret" Mand.

Begejstret for Nordens vældige Aand,
Hvis Ildblomst spreder sit Flor
Endnu under Sneen blandt Kæmpers Æt
Paa Islands vulkanske Jord.

Begejstret for Norden den Dag i Dag —
Hvor Svensk, hvor Norsk og hvor Dansk
Kæmpende træder i Aandslivets Strid
Jævne med Tysk og Fransk.

Og banker dit varme, sydtyske Blod
For hvad der er friskt og nyt —
Saa har Du netop Forstaaelsen af
Et skandinavisk Gemyt!

Der stryger et eget Fornyelsens Pust
Over Germanernes Jord
Med Bud fra Vikingers gamle Æt
Højt mod Evropas Nord.

Du vejred Pustets poetiske Magt,
Du øged ved Arbejd dets Ry
Og „oversætter" Poet for Poet
I Wienernes glade By.

Haandslag og Tak! — og tag saa imod
Din Ven og din Broders Bog:
Den rummer en Slump af dit Lands Gemyt
Paa den fremmede Trækfugls Sprog!

Marts 1891.

H. D.

OUVERTURE

Dér var Engmaatten blød og med Blomster brodért,
Der var slet ingen Haver med Riven frisért,
Hele Dalen laa dækket af Frugttræers Sne,
Men af Gartnerens Kunst var kun lidet at se;
Det blev Vaar paa en Studs, det sprang ud paa en Nat,
Saa tog Sommer med Solskin og Fuglesang fat,
Mens det klang op ad Bjergsidens Vægge;
Og til Fjælds med en Jodlen gik Bjergbondens Knøs,
Og han trykked af Kaadhed sin Fugleflint løs,
Og han havde saa kødfulde Lægge.

Ved hvert Sving paa hver Vej laa en spaantækket Kro,
I dens Dør stod en brunarmet Pige, som lo,
Gik Du ind, fik Du Vin, gik Du bort, fik Du Smil —
Og Du sad dér saa gærne og undte Dig Hvil;
For hvert hundrede Skridt hang en blødende Christ,
Du blev næsten katolsk i dit Hoved til sidst,
Skønt af Kunstværket lidet opbygget;
Her var Enfold omkring Dig, hvorhen Du end saa':
Det var Enfold blandt Dalens de troende smaa,
Som med Blomster Forløseren smykked.

Der var Stilhed og Ro til at finde Dig selv
Under Fjældskovens Skrænt langs en hvidtoppet Elv;
Skønt den buldred af Sted, hvor det nedover gik,
Var dens Brus ingen Støj men en dejlig Musik;
Og naar Øret var fyldt med henrivende Lyd,
Gik det op for Dit Blik med en gysende Fryd,
At *dér borte* laa Lykken og Freden:
Det var Underet her i den store Natur,
Det var Alpernes strenge, gigantiske Mur,
Det var Porten, som førte til Eden!

Jeg er ej trængt derind — jeg har været for klog;
Jeg fik rejst mig mit Telt i en uænset Krog,
Og jeg havde hver Dag for mit Øje det Syn,
Mens jeg stirred mod Muren med Haand over Bryn:
Solen vælted sig op i det duggede Gry,
Over Volden trak Skyer og Skyer paany,
Medens Dagen sin Bane fuldendte —
Og mod Kvæld, naar det brølende Bjergkvæg gav Lyd,
Stod den glødende Mur i et Straalehavs Fryd,
Som om Bjerget af Kærlighed brændte!

Jeg er ej trængt derind — jeg fordristed mig ej,
Skønt den jodlende Knøs tidt nok viste mig Vej:
„Du skal blot stige op til den evige Sne;
Følg kun med! Du skal faa noget herligt at se!“ —
Jeg tog Staven i Haand, og en Dag steg vi op,
Skønt det kneb for min Part, til den nærmeste Top,
Og dér oplod jeg Øjnenes Laage:
Der var Mur kun bag Mur, der var Tind over Tind,
Og som søvngængersvimlende stirred jeg ind
I et Skyhav af svømmende Taage!

Nej, jeg blev i min Dal; og med mig var mit Hus,
Og vi laa dér paa Skrænten ved Fjældstrømmens Brus,
Og vi bagtes af Solen — som tidt var for hed,
Men om Kvælden skred Skyggen fra Bjergvolden ned:
Det var ej, som i Norden, et nattekoldt Pust,
Det var Mørket, som har sig i Vellugt berust
Og som fabler de sælsomste Sager:
Disse Fabler og Sagn fulgte med til vort Nord,
Og jeg breder dem ud paa mit dugede Bord,
Naar min Tilflugt til Mindet jeg tager.

Det kan tidt holde haardt paa vor hjemlige Jord
At faa dækket med nærende Retter sit Bord;
Her kan synes saa snevert, saa fattigt og fladt,
Man kan synes, som var man paa Feberkost sat:
Nu velan! i Erindringens Væld er en Lyst,
Der kan fylde med klingende Bølger vort Bryst
Og til Tavshed Forknyttelsen bringe.
En Idyl er en Kilde, der nynner sig frem,
Og i *Tarvis* var netop Idyllernes Hjem,
Og jeg hører dem rislende klinge — — —

SØNDAGSGUDSTJENESTE I TARVIS

FORAARET 1885

Det tøer af alle Livsens Kræfter. Hvad? — nyligt var her Foraar, græsgrønne Bjergskrænter, Blomster i Mylr, Bøgen udsprungen — — — Rigtigt! Og i Dag tøer det fodhøje Snelag, som siden i Forgaars har dækket Foraaret.

Vi ligger halvtredje Tusind Fod til Vejrs. Og da Solen havde skinnet de første otte Dage, saa trak Skyerne sammen; der kom et Snefog, som man kun kan have det i Alperne; Himmel og Jord i et; men i Dag er det Søndag, i Dag skinner Solen igen, og det tøer.

Tarvis kan, naar man søger nøje efter, findes i Syd-Kärnten — en lille halv Times Jernvejskørsel fra den italienske Grænse — Ober-Tarvis og Unter-Tarvis — paa Bunden af den Dalsænkning, hvorigennem Folkevandringens Bølger væltede sig ned mod Romernes Rige. Romerne var nemlig ogsaa *her*, og langt nordligere oppe, da Bølgen kom. Der har staaet Kampe, Guderne maa sig forbarme! — her langs „Romervejen", i „Romerdalen", over alt, hvor Egnen endnu bærer Navnenes Mærke fra den Tid. Blodet er flydt i Strømme — Himmelkreuzsakrament! som min gamle Ven, Bjergbonden, siger; Goter og Longobarder har kæmpet med den kortklippede, rundhovedede Legionærsoldat. Man har sloges indbyrdes Middelalderen igennem; og senere har Russere, Franskmænd, Østerrigere og Italienere blandet Blod sammen — men ikke just som Brødre. Om alt dette Myrderi véd Schlitzafloden at fortælle, medens den haster skummende gennem Dalen med sine kølige, rene Snevandsbølger. Heldigvis véd den ogsaa andet at fortælle.

Søndag Formiddag gaar Tarvis i Kirke. Unter-Tarvis har sit eget Kapel, Maria-Loretto, hvor der oven i Købet gaar det Sagn, at der skal findes et Par gode Billeder af italienske Mestre. Men i Ober-Tarvis ligger Sognekirken, St. Peter og Paul ... Respekt for *den!* Ombygget er den naturligvis bleven siden det femtende Aarhundrede, hvor den var en rigtig god gotisk Kirke; nu har den faaet et mærkeligt kinesisk Spir, beklædt med Zink og oversmurt med den græsseligste slagterrøde Farve, der nogensinde har skuet op imod blaa, anelsesfulde Alpetoppe. Men den ligger dominerende, hvor den ligger, midt i den muromgivne Kirkegaardsfirkant. En hel lille Fæstning, baade med virkelige og med malede Skydeskaar, og med to fremskudte, runde Taarne, der synlig stammer fra Borggreve- og Fejdetider. Denne Kirkegaard, med de grønne, stejle Voldskrænter, holder jeg af. Der er Historie over den — lad saa være, at det er romantisk Historie — med Klang af Staal og Skud, Tilraab til de

stormende: Ja, kom og tag os!... og derimellem blander sig Formiddagsmessens Orgeltoner og Duften af den stærke, sødlige Røgelse og Menighedens underlig monotone, enfoldig gribende Kärntnerrøst:

Bitt für uns, bitt für uns! Herr! ...

Jeg kender lidt til Sognepræsten „der Pfarrer", en høj, kraftig bygget, endnu ung Mand, med solbrændt — Skumlerne siger rød — Ørnenæse. Han omtales af alle som en alvorlig, nidkær Mand i sit Kald. De liberale har et Horn i Siden paa ham fra Valgdagene. Men en stakkels ung Pige, hvis Skønhed var hendes værste Fare — Tarvis er Garnisonsby — nævnede ham til Gengæld i min lille Ven Lægens Paahør som en „mildtdømmende Herre, der ikke slog Haanden af et Skarn". Der er selvfølgelig noget af dette katolske ved ham, som kun betingelsesvis tiltaler os Nordboere — maaske fordi vi ikke er vænnet dertil fra Vuggen af. Men et maa jeg lade ham: han spiller udmærket Kegler.

Du skulde se ham en Lørdag Eftermiddag i Kegleklubben hos gamle Gelbfuss! Han smider den sorte langskødede Frakke, smøger Skjortelinningen for Haandleddet op — og rutsch! Kuglen ud i et lige Slag. Aldrig „skæve", kun yderst sjældent en „Puddel".

Dette kan han gøre — og drikke sit Krus Øl eller sin halve Liter Vin dertil — uden nogensinde at tabe sin jævne, faamælte, smilende reserverede Holdning. *Den* er ikke kastet med Frakken; — og saa kan iøvrigt den lille Doktor, den store, bredbovede Notar, alle Officererne af 27de Feldjæger-Bataillon, jeg selv og flere andre Kombattanter være nok saa muntre og vittige: Sognepræsten bevarer sin Ligevægt, lader sig aldrig henrive, indhyller sg aldrig i Salvelse, bliver ikke kammeratlig. Og *derfor* er han maaske saa afholdt af alle — endog af Lægen og Officererne.

Der er noget af det udmærkede katolske heri. Vi fejler storligen derhjemme ved at forestille os Romerkirkens Klerus som saa fornem overlegen. Den er demokratisk paa sin Vis. Den stiger ikke „ned" til Folket; den lever, den færdes *iblandt* Folket — snart i Skjorteærmer, snart i Messehagel. Mangen en Landsby-Ærværdighed hjemme i Norden kunde lære heraf.

De gaar til Kirke i Dag — Bjergbønderne, i deres tunge Sko, de graa eller brune Jakker med opstaaende grøn Krave, Hatten paa Snur med en Fuglefjer bag i. Piben er undtagelsesvis ude af Munden.

Og deres Kvinder — gamle Mo'erliller, rokkende sig frem med Andagtsbogen, hvori der er lagt en lille grøn Kvist, vippende i de tidligere saa jernfaste Hænder. Unge, friske Koner og Piger, med flade Mandfolkehatte eller Tørklæder over Hovedet, i Reglen mørke Øjne, regelmæssige Træk, korte Skørter, hvide Strømper, Snørestøvler — plastiske Ben. Kvinderne arbejder strengt, maa arbejde strengt: Mandfolkene sidder unægteligt gerne paa Værtshuset, gaar op paa Bjerget, fælder et Træ, skyder en Gemse, digter en Vise derom og synger den igen paa Værtshuset. Her findes naturligvis den alvorlige, ensomme Slider oppe langs Bjergskraaningen, hvor den fine, blaa Røg stiger saa vemodigt op mod Aftenhimlen. Men ellers er Kärntnerbonden en sorgløs Kumpan, lyrisk Improvisator med stærk erotisk Lokalfarve over sig. — Kärntner-Viserne og Kärntner-Sangen har næsten naaet tyrolsk Berømmelse. Sangen er monoton, men i Reglen musikalsk sikker, med noget Skov-lydt, Fjæld-naivt i Virkningen. Viserne (die Kärntner-Lieder) findes samlede af flittige Hænder i to Bind, indeholdende aldeles fortræffelige Skønheder, sublime i det troskyldige, saa vel som overvættes dristige og kaade. En udrenset Udgave foreligger ogsaa i et Bind — *in usum Delphini.*

De gaar til Søndagsgudstjeneste i Dag. En hel Folkevandring ad den jævnt skraanende, snævre, krumme Gade med den næsten uafbrudte Række af ærværdige Værtshuse fra Unter-Tarvis op til Ober-Tarvis. Den tunge, hvide Snemasse paa Tagene drypper og drypper i funklende Draaber — eller gyder sig som Vandfald ud gennem de vidt aabne Svælg paa Tagrendernes spyende Lindorme ... hist og her den rutschende Lyd, det dumpe Fald — og et kort lystigt Kärntnerskrig — ved en Lavine fra Tagryggen. Og alt er stille igen ... kun den sjaskende Lyd fra Kirkegængerne, der vedbliver at komme dernede igennem Gadesneen og Sølet.

Men oppe fra de juliske Alpers højeste Tinde blinker den rene, den jomfruelige Sne. Den lokker, den vinker. Jeg tager Hat og Stok — store, sømbeslaaede Sko — af Sted!

Hvor sælsomt, hvilket fantastisk Landskab! Sne op ad Bjergene lige fra Foden til Toppen; og igennem Sneen, saa langt Skovgrænsen rækker, stikker det saftiggrønne Foraar sine Faner: Hil! hil! Paa den ene Side af Bjergvejen, dernede i Snævringen, bruser Schlitzafloden — den er ordentlig køjter i Dag, forstærket af disse utallige Rislebække, af den tøende og dryppende Væde. Paa den anden Side stiger Skrænterne, som synes rutschede ned fra de vilde Fjældfæstningers Tinder og himmelstræbende Bastioner — rutschede ned og fæstnede i Klippegrundens Underlag af de spidse Gran- og Fyrre-

stammer, hvorimellem Bøgen slaar sine lyse Solskærme ud saa lysteligt som smaa Piger, der ved Vintertid har faaet Sommergarderoben frem og leger „at gaa i Skoven".

Juchhej! lyder det deroppe fra. Det er en ung „Holzknecht" med Fuglefjer i Hatten paa tre Haar og med Bjergstok i Haanden; han springer i Sæt som en Gemse-Buk, og bag efter ham løsner sig Tøsneen og kommer rullende i smaa elskværdige, ganske uskadelige Laviner, og standser med et Bums paa Vejen foran min Fod; og naar jeg med min Stok pirrer i saadan en hentrillet Sneklump, saa kan det hændes, at der kommer en lille gul eller blaa Blomst frem, ligesom en Alfeprinsesse ud af et Æventyrets Æg.

Et Æventyr er den hele Verden her, som har Vaaren skjult under Sneens Dække. Og standser jeg ved en Drejning af Vejen, hvor Sydsolen ret med Magt trænger ned over det vilde Klippepas, saa bølger der mig en Duft i Møde af vaagne og vaagnende Urter og Blomster — en livsalig Aande af spirende og udfoldet Liv, der i Morgen eller i Overmorgen vil rejse sig og afkaste det hvide Lagen: et herligt Symbol paa Genfødelse og Opstandelse — for den, som vil eller kan se.

Forbi og igennem den lille Bjergby Flitscht, nogle spredte, halv sloveniske Huse omkring et beskedent Kapel, hvis spaantækte Tag løfter sit smækre Klokketaarns Spids op imod en Baggrund — i den Grad stor, vild, majestætisk, fantastisk, at Maleren, som er oppe i mig, ydmyg viger til Side, og en Enfold fylder mit Sind med mere end Andagt for et Naturoptrin og en Naturskønhed.

Hvem ved: maaske staar denne min Grebethed i Gæld til det beskedne Kapel her ved Siden af Vejen og til det mere end beskedne Kristusbilled udenfor den aflaasede Dør! Alle Døre her er lukkede; — intet menneskeligt Liv, ikke saa meget som en knurrende Hund. Beboerne er alle vandrede til Formiddagsmessen i Tarvis. Jeg er ene, fuldkommen ene, med det umaadelige Bjerglandskab stirrende paa mig ud fra hensmeltende Farvers fine Sølvtoner — saa nær, som kunde jeg gribe deri med fremstrakt Haand — saa fjernt, som Anelsen om Renhed og Lykke er for det menneskelige af Sorg og Ængstelse opfyldte Sind.

Der hænger Træbilleder af et stakkels, slaget og dødt Menneske paa Korset — nej, af en Gud, der siges at være død for vore Synders Skyld! Det er intet Kunstværk; i Grunden rædselsfuldt at skue, selv naar man glemmer, at man er Kunstner. Men Børns troskyldige Øjne har maaske set, at der manglede noget her; naive Hænder har plukket Blomsterne under Sneen og dækket de magre Lænder og kranset det bøjede Hoved med Vaarens Førstegrøde. Jeg er jo ikke Katolik; maaske kun altfor meget Protestant — et Menneske

er jeg, ene — ligesom forladt — i denne øde Verden af en ophøjet Vildhed, af en Majestæt, der er sig selv nok. Glimtende, blaanende, blændende straaler den evige Sne mig i Møde fra disse forrevne Tinder, trodsige, overmodige, iskolde — dér langt, langt borte, hvorfra ingen Gud kan tænkes at ville stige ned til os og tage vore Synder og vor Ængstelse paa sig. Naturen er død — men Barnehænderne slynger Kransen om Guden. Saa lever han altsaa i Barnetroen: den eneste, som er mulig. Og jeg husker alle de Mennesker, som jeg har set knæle ned her ved Vejen — og jeg forstaar, at de ikke har set paa Billedet som Kunstværk.

Jeg er ene. Og den stakkels Kärntner-Haandværkers Gudebillede er ogsaa ene dér under den lille skraa Tagskærm, hvor Sneen hænger ud over og drypper ned i klare Taarer. En saadan perlende Taare træffer en af Blomsterne; dens gule Hoved bøjer sig tungt ud af Kransen og falder til Jorden. Jeg tager den op og staar med den i Haanden — uvis, om jeg skal stikke den i mit Knaphul, i min Hat, eller maaske kysse den og sætte den tilbage i dens Plads. Da lyder der fra nærmeste Fjæld, tværs over Schlitzaflodens dæmpede Brusen, en underlig dump, drønende ... ja, hvad for en Slags Lyd? — halvt underjordisk, halvt som kom den fra Skyerne, der begynder at samle sig om de højeste Tinder. En fin, fjern, hvid Støv staar ud fra den skraanende Skovhældning — atter en rullende, langt hendøende Lyd, der ender som i et Stød, hvorunder Jorden synes ganske svagt at skælve. Et Sneskred — en Bjerglavine! Det var fuldt Alvor.

Jeg ser op til Siden, op ad den bratte Skovhældning, som er mig umiddelbar nær. Ogsaa her hænger jo det fodhøje Snelag over de fremragende Klippestykker og disse Træstammer, der nu synes mig saa upaalidelige med deres ligesom under Byrden stønnende Grene.

Noget som en Isnen griber mig ... Og en underlig Bøn stiger op i mig og vrister sig frem, uden at jeg hører Ord, og dog saaledes, at jeg tydeligt fornemmer Ord derinde fra — og de former sig i en Henvendelse til en bestemt personlig Magt, ligesom til en vældig Herre over Skovene og Fjældene, over Liv og Død ...

Herr! bitt für uns! —

Saa kommer Bjergbønderne hjem fra Formiddagsmessen i Tarvis.

ET MØDE MED RUDOLF BAUMBACH

Nej, jeg glemmer Dig ikke, Tarvis! Du blev for mig det Sted, hvor jeg i to paa hinanden følgende, mindeværdige Somre fandt et

Fredens Asyl for Sjæl og Legeme. Omgivet af en ophøjet, storslaaet Natur, og i Omgang med ligestemte Mennesker, baade med Dannelsens Forudsætninger og i Mangel deraf med den Gemyttets naive Modtagelighed, der kan træde i boglig Kundskabs Sted, lærte jeg at se paa mig selv saadan ret til Gavns. En udmærket Kur .... om man end ikke „kureres“ ganske! Bjergluften er saa ren, og der er altid en eller anden Top, som man kan kravle op paa, og hvorfra man da ligesom kan øjne sig selv liste omkring dernede — dybt nede mellem Støv og Taage.

Nej, jeg glemmer ikke Tarvis; og blandt de Mennesker, i hvis Selskab jeg saadan besteg en Højde og indaandede ren, god Luft, var Digteren Rudolf Baumbach.

En fælles Bekendt førte os sammen; en efter Omstændighederne „himmelhøjt jublende eller til Døden bedrøvet“ Sydtysker, Stedets Læge, Syd-Kärntens Koncertsanger, en moderne farende Svend, der har sat Bo og faaet Praksis, men ikke desto mindre er Værtshusenes prøvede Støtte og de poetisk anlagte rejsendes trofaste Kammerat. Det var da ogsaa udenfor et Værtshus, at jeg første Gang hilste paa Dr. Baumbach. Han har i en Række Aar været bosat i Triest, og han var kommen herop for at tilbringe Pinseferien imellem de juliske Alper. Han gik sindig hen imod mig og hilste, idet han sagde, at Billedet, som han efter Beskrivelsen havde dannet sig, undtagelsesvis denne Gang passede paa Manden — hvorefter han med en godmodig Skælm i nogle lysende graa Øjne maalte det Centimeterantal, som jeg ikke kunde fragaa.

Ogsaa jeg paa min Side tog Maal af ham. Jeg havde Aaret i Forvejen oppe i Nordtyskland anskaffet mig de fleste af hans Bøger, udsøgte smaa Digtsamlinger af en ganske særlig Friskhed og Velklang, rige paa Motiver fra Vagant-Livets Tider, med optrædende Spillemænd“ og „farende Svende“, gennemkrydsede af Lune og røbende en fin, harmonisk Natur, der ganske vist i sin Digtning støtter sig til store Forbilleder, men tillige indenfor sit særlige Omraade netop fra Livet og Iagttagelserne finder nye Udtryksformer for den Romantik, som, efter Baumbachs egne Ord, „ikke er død og aldrig vil uddø“. Ejendommeligt og fortræffeligt var ogsaa hans større episke Digt „Zlatorog“, et slovenisk Alpesagn, taget lige ud af de vilde Bjerglandskaber, ikke langt her fra Tarvis, hvor det majestætiske Triglaw knejser med sine snedækte Tinder. Jeg havde i hans Lyrik fundet ægte Perler, hvorover jeg muligvis selv kunde have nogen Dom; mange Motiver havde vi tilfælles, ofte følte jeg en Streng klinge, som jeg for nylig syntes selv at have anslaaet, eller hvortil jeg kunde tænke mig at vende tilbage — endog Titler traf jeg paa, som jeg selv kendte fra egne Poesier — og jeg havde unægtelig

Lyst til at lære en saadan Broder i Apollo at kende (for at tale i gammel Stil). En farende Svend, en vagantisk Spillemand, lignede han nu ganske vist ikke. Han mindede ved første Syn mest om en tysk Gymnasial-Lærer, en „Professor", men rigtignok i en højst vindende, elskværdig Form. Det første Indtryk plejer at være det afgørende — og naar man da ikke netop raadfører sig med Snittet paa en Mands Klæder eller akkurat tæller hans Hovedhaar for derigennem at slutte sig til hans fremherskende Evne, saa vil muligvis det afgørende snarest vise sig gennem en Mands Stemme og hans Maade at smile paa eller blot at se ud af Øjnene paa.

Saa fandt jeg da, at Baumbachs Organ var et sjældent blødt og umiddelbart indtagende; han talte det rene gode Thüringertysk (han er født i Meiningen), men med en ganske lille Tilsætning af sydtysk Klang — og det sydtyske har nu en engang noget trohjertet ved sig og tillige noget melodiøst, der ikke forgæves appellerer til en Nordboers Øre.

Naar han saa smilede — og han smilede ofte, paa en stilfærdig, hyggelig Maade — saa blev hans i Forvejen store, klare Øjne endnu mere aabne og meddelsomme; de lyste af Intelligens, af megen stille Tænkning, af hele den tyske, høje Dannelse, der kan være saa god at faa Forstand af, — og saa tittede der tilligemed ud af disse Øjne to bestandig aarvaagne Skælmer, der mest af alt mindede mig om noget i H. C. Andersens Blik — baade noget barnligt nysgerrigt og noget sarkastisk agtpaagivende. Og ved dette Blik — maaske det mindst lyriske ved Baumbach — faldt det mig straks ind, at han tillige var en betydelig og original Prosaforfatter, og at jeg her havde „Sommer-Æventyrenes" Digter for mig.

Vi blev unægtelig ikke staaende dér udenfor Gæstgiverstedet, tilmed da det øsregnede, som det kun kan regne i Bjergegnene. Hvad Kaféen er for Franskmanden og Italieneren, det er Værtshuset for Sydtyskeren — det gammeldags, meget konservative Værthus med de smaa Vinduesruder, den store Bilæggerovn, det lette skummende Øl, den liflige Landvin, Helgenbilledet paa Væggen, en gammel, godmodig Brumbasse til Vært, og Værtens egne gifte eller ugifte Døtre til opvartende Aander, og Værten her hed „gamle Gelbfuss", og han var naturligvis oprindelig Skovrider; i den store Forstue prangede Jagttrofæer, i det hvælvede Køkken brasedes der paa Skorstenen under Frøken Minnas Opsyn. I Honoratiorernes Værelse gik Frøken Kathi ud og ind med et venligt Smil og et godt Ord til enhver af de kendte Gæster, og Gæsterne var til dagligdags bestandig de samme: Officererne af Feldjægerbataillonen, Stedets Præst, Notar, Læge, Skatteopkræver — og saa undtagelsesvis de to „Digtere".

Det regnede fjorten Dage i Træk, og naar Baumbach ikke var

hjemme hos mig i min Familie, hvor han snart var lige saa velset af Børnene som af deres Forældre, saa var han og jeg sammen hos „Gelbfuss". Dér sad han i de Omgivelser, som syntes at passe saa absolut i det mindste til den ene Side af hans Musas Væsen, stilfærdig, hyggelig, med sit gode Smil og med en utrolig Mængde smaa, fint pointerede Historier, som lagde hans Fortællertalent ret tydeligt for Dagen, og som underholdt os alle, samtidig med at Landvinen forsvandt af Glassene og Tobaksrøgen blev lige saa tæt over Bordene, som Skyerne var det udenfor over Bjergene. Han sad dér, en halvt graanet Ungkarl med en lille Ansats til Korpulence — og saa kunde der en Gang imellem, for den mere opmærksomme Iagttager, i en af hans smaa Historier komme et Træk frem, ligesom der over hans Ansigt kom et tilsvarende Træk, der syntes at lade skimte en Sandsynlighed for, at det maaske ikke var *hans* Skyld, naar han endnu var Ungkarl og rimeligvis vilde vedblive at være det. For øvrigt berørte han aldrig sit eget Liv — i det højeste gav han smaa Tildragelser til Bedste af Barndoms- og Ungdomsaarene, der virkede befriende ved deres milde Komik. Der var saa grumme lidet oprevet og oprivende ved ham; og blandt de andre Herrer i Selskabet — der muligvis havde gjort andre Erfaringer andetsteds — hed det sig snart, at Baumbach „af en Digter at være" var et højst omgængeligt Menneske.

Da jeg meddelte ham dette Udsagn, som den største Ros her paa Stedet — lo han og sagde: „Jeg kan betro Dem, at ganske det samme siges der om Dem!"

„Ja lad os saa være Venner!" bad jeg. Men jeg tilføjede dog, at jeg ubetinget veg ham Pladsen i ovennævnte Henseende.

„Thi jeg er Nordboer og specielt Dansk," tilføjede jeg; „og De vil ikke have ganske let ved at forstaa, hvorledes vort forhen saa stabile Samfund, ved alle Kræfters Meddelagtighed, siden det Herrens Aar 1870 er blevet drevet brat ud over sit Tyngdepunkt i literær, social og politisk Henseende. For mit eget Vedkommende har jeg valgt Tarvis som et Tilflugtssted, hvor man maa kunne komme i Ro og Ligevægt — hvad vi sandelig behøver alle sammen derhjemme; men paa en Elskværdighed som Deres mener jeg rigtignok, at det endnu skorter mig meget; thi der er meget, som jeg endnu har tilbage at glemme, — og der er endnu meget mere, som jeg først maa til at lære!"

Han grundede lidt derover; saa trykkede han min Haand og sagde: „Skal vi gøre en lille Vandring ind i Bjergene sammen — naar det bliver godt Vejr?"

Og det blev et henrivende Vejr efter den stadige Regn og Kulde. Engene i Dalen og de underste, letskraanende Fjældsider stod dæk-

kede af smaragdgrønt med myldrende Blomsterpletter. Højt over vore Hoveder sejlede de lette, lyse Sommerskyer som skinnende Sølvflor, der hist og her fangedes af en Bjergtinde; og paa disse Bjergtinder i de dybe Spalter, der vendte Gabet mod Nordsiden, laa endnu den rene, jomfruelige Sne, afmærket og forhøjet i sin blændende Glans af de klare, blaa Skygger, der veg, eftersom Morgensolen steg. Utallige Fuglearter pippede og sang i Træer og Buske langs Bjergvejen, der fører forbi Blyminebyen Raibl op over det berømte Predil-Pas, hvor en Haandfuld Østerrigere fandt Heltedøden i Napoleonstiden mod de fremstormende Franskmænd. Schlitzafloden sang og klang dernede i Dybet — og Baumbach vidste ikke blot, hvad Floden sang, men endnu bedre vidste han Besked med hver lille lystig eller rørende Fuglestemme; han kendte Sangerne ved Navn, kunde baade Tekst og Tone i deres Foredrag, og han kendte Blomsterne, morede sig over dem og næsten kærtegnede dem, idet han gav dem — halvt videnskabeligt spøgende, og helt digterisk betaget — deres Navne baade efter og udenfor Rangforordningen. Man mærkede paa samme Tid, at „Doktoren“ var botanisk Fagmand, og at han var Poet, en sund, elskværdig, ubekymret Poet af den gode gamle Skole, der stadig vil forny sig, — hvad saa Pariser- eller Berlinerkritikken siger. Og vi syntes, at Vejen var altfor kort, endda den var stadig stigende opefter og ikke saa ganske „jævn“ mod Slutningen.

Vi standsede et Øjeblik og saa' over mod det gamle „Kongebjerg“, hvor Romerne havde gravet Guld op af Schakterne, og hvor man nu hentede Blyerts op fra Dybet. Usunde, syrlige Dampe steg op fra den lille Minebys Skorstene. Det er ikke godt at være derovre! blev der bemærket. De stakkels Folk ser ud som gule Spøgelser, naar de kommer frem for Dagens Lys; og saa arbejder de for en 'ussel Dagløn og dør tidligt! — „Jeg har været i Zinnobergruberne,“ sagde Baumbach; „der er det om muligt endnu værre, og jeg hørte de sørgeligste Fortællinger og saa' de sørgeligste Syner: men det kunde aldrig falde mig ind at skrive derom. Jeg kan forstaa, at et Menneske vil virke for de Folk, ganske ofre sig for at mildne eller forbedre deres haarde Vilkaar — men „kunstfærdigt“ at skrive derom, støttet paa en undertiden overfladisk Iagttagelse, dertil mangler jeg den objektive Grusomhed, som nu synes at blive fordret i de store Literaturcentrer. Skal vi ikke gaa videre?“

Og vi gik videre og saa' ned i en dyb, mørkegrøn Alpesø og ud over Bjergtoppe, hvor Sneen glimrede, helt ned over de nærmeste italienske Alper; og saa drejede Vejen af i Zigzag op over det storslaaede, øde Højplateau, hvor den lille Grænsefæstning ligger som et Stykke Legetøj for Foden af Mangart-Kæmpen, over hvis Hoved

Skyerne tættes og spredes. Øde og vildt var her, rummeligt nok for selv en Beethovens Kæmpedrømme. Solen smilede en Gang imellem gennem Skyerne, og da kunde man se, hvor nøgne Fjældsiderne var, og hvor dybe Kløfterne, der sænkede sig ned gennem Predilpasset. Nogle smaa sloveniske Værtshuse, et Par enkelte Hytter, hvorfra brune Alpegeder kom ud for at gnave Græs langs Vejkanterne, og brune Børn kom ud for at tigge Kreuzere af de vejfarende — et kraftigt, goldt, alvorligt Landskab, omrammet af Bjerg ved Bjerg og befolket sparsomt af de mørke Slovener, der nu, Oldinge, Mænd og unge Kvinder, stod i de lave Døre og saa' paa os — ligesom vi paa dem.

„Her kommer jeg ofte" — sagde Baumbach. „Det er Vejen, der fører ned imod Sletten, ned imod Triest. Her befinder jeg mig vel!" — „Ja, men Stedets Melankoli?" spurgte jeg. Baumbach smilede stille hen for sig. Vi sad ved en Kilde, som mundede ud i en Vandingskumme for Lastdyrene og Menneskene. Jeg tegnede i min Skitsebog, og Baumbach skrev i sin Notebog. Han rev Bladet ud, da han var færdig, og forærede mig det. Det vilde være Synd at oversætte. Der stod:

Drei Monden Sommer, neun Monden Schnee,
Ein Gott, ein Dach, zwei Geisen —
Die Menschen sterben vor Heimatweh,
Wenn in die Fremde sie reisen.

Zur Fastnachtzeit ein froher Tanz
Und zweimal jährlich Schlachten,
Ein volles Fass zum Erntekranz
Und Weizenbrot Weihnachten.

Die Greise loben die alte Zeit,
Die Mädchen küssen die Knaben,
Es wird geworben und gefreit,
geboren, gestorben, begraben.

DEN LILLE HUND

Min Ven Distriktslægen var tillige Jernbanelæge og maatte som saadan tidlig og silde færdes blandt Smaafolkene i de trange Dale og langs Bjergsiderne. Nu kom han til mig en Dag og sagde:

„Du! der er telegraferet efter mig tre Stationer herfra, inde dér hvor Triglaw er aller mest imponerende at se paa — og hvor der for Resten hverken er Hund eller Kat at se, knap nok Mennesker .... Vil Du med?"

„Er det maaske Triglaw, der er blevet daarlig?" spurgte jeg.

Men Triglaw er det vildeste og stejleste Bjerg i hele den Alpekæde, som fra den sydlige Del af Kärnten strækker sig ind i Krain, hvor Slovenerne bor, hvor der er fuldt af Sagn og Æventyr og Romantik — men hvor der er yderst sparsomt med Boliger og Mennesker.

Jeg forandrede hurtig min spøgende Tone. Lægen saa' alvorlig ud. Han var et godt Menneske med et blødt Hjerte; han holdt af Naturen, af et Glas Vin, af Blomster, smaa Fugle og Børn — og det var netop en Banevogters Barn, som var bleven kørt over af Morgentoget paa det høje, smalle Spor derinde mellem de øde Bjerge.

Saa kørte vi sammen af Sted med Middagstoget. Og det gik først over Schlitza-Svælget, og saa gennem Sprængninger, ind og ud ad Tunneller, og ad Krumninger, hvor ingen Lokomotivfører, selv med det mest paapassende Blik, kan se om Klippehjørnerne. Og naar vi susede de smaa Banevogterhuse forbi, og jeg opdagede de sorthaarede eller hvidlokkede Smaa-Banevogtere dér langs Skrænterne i den ængstelige Nærhed af Sporet til højre og en Afgrund til venstre — saa maatte jeg tænke over, at et „naadigt" Forsyn i Grunden havde nok at tage Vare med at holde disse Smaafolk i Live. Thi Faderen stod ubevægelig som en Stenstøtte paa sin Post og skuldrede eller udstrakte sin lille røde Fane, og Moderen kunde man i Forbifarten se beskæftiget inde i Huset med Køkkengerningen eller med de endnu mindre Smaa-Banevogtere.

Et saadant Hus kom vi til, da vi holdt og steg ud af den varme Kupé, hvor vi ikke havde talt synderligt sammen. De vilde Klipper omkring os glødede i Solen; alt bagtes og gispede i Midagsstilheden; kun Ekkoet af Toget, der atter fo'r larmende videre, rullede med en dump Stønnen ned gennem den trange Dal; og dér borte, for Enden af det øde, skovklædte Dalstrøg, ragede det takkede Triglaw i Vejret med sine sne-kronede Tinder, koldt og goldt, indesluttet i sin egen truende Storhed, kun tilgængeligt for Gemsejægere og vanvittige Turister og for Resten utilgængeligt for Medfølelse med levende Væsners Ve og Vel. Et Stykke Hersker-Historie, forstenet i de umaadelige Tiders Løb.

Vi vekslede nogle Ord med Faderen. Han var furet af Nætternes Sne og Regn, brændt af Dagens Sol; hans strænge, ensformige Pligtliv stod skrevet i disse Træk, og der var kun for det meget agtsomme Blik en Dirren at kende om hans Mund, da han i al Korthed besvarede Lægens nødvendige Spørgsmaal. I Døren stod en Flok Smaafolk — hele seks, syv Stykker — og de fleste holdt, ved de fremmedes Ankomst, den ene Haand i Munden og den anden bag paa. I Køkkenet foran Ildstedet sad Moderen, med Hovedet bøjet ned over

Pattegluttten ved Brystet. Hun saa' op, da vi traadte ind; Udtrykket var ligesom forvisket ved nylig Graad — og saa ved Modersorgerne for hele denne Række. Hun pegede paa Døren ved den ene Side — og bøjede sig atter ned over den lille. Lægen traadte ind. Jeg blev udenfor i det forreste Rum.

Børnene omringede mig, men meget frygtsomt. De syntes ikke, maaske med Undtagelse af den ældste lille Pige, at være ret paa det rene med, hvad der egentlig var hændet, eller i hvert Fald hvad der foregik derinde. Desto ængstligere lyttede jeg til enhver Lyd derinde fra. Og jeg var ikke langt fra at gaa i Rette med mig selv, fordi en vis Videbegærlighed — hvad man nu skal benævne det — atter her havde ført mig hen et Sted, hvor dog egentlig kun Lægen hørte til. Ingen Lyd derinde fra .... hvorover jeg ikke var fri for at være taknemlig. Jeg henvendte nogle Ord til Konen — men hun rystede paa Hovedet. Jeg delte nogle „Kreuzer" ud til Børnene — og Flokken forsvandt øjeblikkelig ud gennem Døren, i hvis Aabning det store Landskab med dets grelle Lys og dybe Skygger stirrede fra det fjerne paa mig, som et Billede kan stirre ud gennem dets Ramme.

Jeg havde lagt Mærke til, at en lille Hund — en lille, mørk, stump-øret Rottehund — var fulgt ind sammen med Lægen. Nu traadte han ud; men Hunden var ikke med ham. Han sagde — paa Latin — til mig: „Den lille Pige er død!" Konen rejste sig op og stirrede paa ham. Han sagde noget til hende, paa denne Blanding af Kärntnerdialekt og Slovenisk, som jeg kun daarligt forstod. Hun græd højt og tørrede sig i Pattegluttens Svøb. Han klappede hende — venlig som han altid var — paa Hovedet og sagde saadan noget, som at Barnet derinde jo nu var forsørget — det havde ikke maattet lide længe — og hun, Moderen, havde en Flok foruden — saa hun maatte trøste sig!

Hans gode Hensigt var kendbar nok. Konen forsøgte et lille Smil; men det gled ud i Graad. Og nu gik hun og Lægen derind — medens jeg blev staaende med mine Tanker om Moderhjertet, om det Rum, som det har for *alle* sine smaa — og om Beskaffenheden af den Trøst, som en Mand kan give — selv en saa venlig og godhjertet Mand som Lægen.

Vi maatte blive endnu nogle Timer her, indtil Eftermiddagstoget førte os tilbage. Gennem den lille Begivenhed, gennem den store Natur, gennem det fælles-menneskelige, der kan ramme alle, ligegyldigt under hvilke Kaar og Omgivelser — var jeg med min Interesse blevet knyttet til disse stakkels Folk. Vi bestemte paa Hjemfarten, Lægen og jeg, at vi vilde tage derud i Overmorgen til den lilles Begravelse. Og medens vi tændte vore Cigarer — ligesom

for at ryge og vifte noget bort — sagde han paa sit blide Østerrigske til mig:

„Du! lagde Du Mærke til den lille Hund? Naa ja — ser Du — da jeg stod over Barnet og undersøgte det“ .... „Fortæl mig ikke videre!“ bad jeg. „Som Du vil! For Resten var en Hjernerystelse øjeblikkelig indtraadt — total Bedøvelse, forstaar Du! Men da jeg staar dér, saa kommer det lille Bæst, ynkeligt pibende, og borer sig ind imellem mine Arme og slikker mig Blodet af Haanden — og slikker Blodet af den lille Piges Hoved — og vilde ikke bort, men blev liggende dér i Sengen, stadig pibende og slikkende .... og Konen fortalte mig da, at Hunden hørte dem til, og at den stadig havde været om den lille Pige, men slet ikke var gaaet til de andre Børn — og at *den* først var kommen løbende hen ad Banesporet og havde varskoet Faderen, da Ulykken var sket bag om den første Kurve ... det lille Kræ! Ja, Du kender mine Meninger om Dyrene!“

Jeg kendte dem. Og saa kom vi hjem. Og vi maatte straks hen i Værthuset hos gamle Gelbfuss, hvor Begivenheden blev skyllet efter med nogle Glas god Landvin.

Saa kom vi atter derud. Det var en overtrukket Dag; Fjældene stod ligesom døde, endnu mere følesløse end ellers, omkring os i en Halvbue og syntes ganske at overvælde det lille Kapel, der med sin indhegnede Kirkegaard ganske alene ragede op paa en isoleret Klippe, en tusind Alen borte fra og oven over Banevogterhuset. En lummervarm, fugtig Vind, nu og da med en fin Støvregn i sig, svøbte ned fra Fjældene imod os, medens vi med Stok i Haand stavrede op ad den knudrede Sti. Hvidgraa Skyer kom glidende som afkartet Uld i lange Totter langs Triglaws ru Sider; snart var de snedækte Tinder tilslørede — saa lysnede de atter frem med en haard, kold Glans. Det vældige Bjerg stod dér for os, knugende og overvældende alle andre Omgivelser, medens vi selv stod ved Laagen til den usselig bitte Kirkegaard, hvor det døde Barn skulde begraves.

Vi var ganske alene. Nej, en gammel Moerlil aabnede Laagen for os. Og nu saa' vi en Mand komme gaaende foroverbøjet dernede paa den slyngede Sti, bærende en Byrde paa Nakken. Det var Faderen; han bar den lille Kiste i Strikker over Ryggen.

Ud fra Kapellets lave, lille Dør — alt var smaat her, undtagen de høje Bjerge — kom en Præst. Han havde en sort Paletot over noget, der lignede et nedhængende hvidt Forklæde. Barhovedet var han, med mørkt, tætklippet Haar; et blegt Ansigt, uden noget bestemt Udtryk. Han tog en Bønnebog op af Lommen, læste noget højt, stænkede nogle Draaber Vand paa den lille Kiste — af en Skaal, som den gamle Kone rakte ham — og saa sænkede Faderen selv Kisten ned i den lille Fordybning — thi en Grav tillod Jordsmonnet næppe

at grave; og vi tre Mænd skovlede, saa godt vi kunde, Jord og Grus derhen over, indtil Kisten var dækket.

I dette Øjeblik kom den lille Hund løbende ind gennem Laagen. Den meldte sin Nærværelse ved en svag Piben, og straks gav den sig til at snuse og kradse i Jorden. Faderen kysede ad den; Doktoren kaldte og lokkede ... den sprang vel bort for et Øjeblik, men vendte lige saa hurtig tilbage og lagde sig paa den nys opkastede Jord med den lille, sorte Snude mellem Forpoterne, idet en klagende Piben lod os forstaa, at den meget vel vidste, *hvem* der gemtes her nede.

„Den kommer nok efter, naar den bliver sulten!" sagde Faderen — omtrent de eneste Ord, som han havde ytret. Saa steg vi ned ad Stien igen.

Jeg vendte dog om. Jeg maatte endnu en Gang se denne Kirkegaard, med de faa, spredte Kors og enfoldige Indskrifter — det lille, jeg kunde fristes til at sige „elskværdige" Kapel — og saa det store, knugende øde Bjerg-Amfiteater rundt omkring, hvorover Taagerne truede med at slaa sammen i en trist og tung Regn.

Den gamle Kone var i Færd med at lukke Kirkedøren. Begravelsen var jo forbi — og her kom nok ikke flere Gæster for det første!

Hendes Blik og mit mødtes i et samlet Blik paa Hunden, der laa uforandret i samme Stilling.

Hun rokkede paa Hovedet, trak paa Skuldrene og sagde: „Ak, ja ja; det stakkels lille Kræ ...!"

Om det gjaldt Hunden eller Barnet, ved jeg ikke. Men da jeg kaldte ad den lille Hund, saa drejede den Hovedet en Smule og sendte mig et saadant underligt Blik: Menneske! ser Du da ikke, at jeg ligger her og vogter paa det, som var mig kærest i Livet ...?

Den gamle Kone plejede hver Ugedag at komme til Tarvis. Da jeg tilfældig mødte hende, fortalte hun mig, at den lille Hund var bleven fundet død deroppe paa Kirkegaarden. Den havde sørget og sultet sig ihjel — sagde hun. Og Doktoren bekræftede det.

„DER TROTTEL"

Naar Schlitzafloden efter en hed Dag aandede sin Kølighed op over de nærmeste Skrænter, naar Solen sendte sin sidste Hilsen ned igennem Dalen, medens tætte Skyer modsat Solnedgangen rullede sig truende sammen over Bjergtoppene, saa kom han gerne frem ligesom Kukkeren af et Ur og satte sig paa Bænken udenfor et lille, lavt, spaantækt Hus.

Dér kunde han sidde og gotte sig i den milde Kølighed, med Solens røde Skær over sig, gnidende sine Hænder mellem de tykke

Ben, smilende saa lyst og bredt ud af de barnlige Frø-Øjne, som om hele Verden tilhørte ham.

Kaldte da Børnene paa den stakkels Knøs, for at give ham en større Kobberskilling, saa blev Smilet endnu lysere og bredere. Han rejste sig og travede ned ad Skrænten; hans store Hoved blev en eneste virrende Taksigelse — medens de svære, leddeløse Lemmer gjorde sig den yderste Umage for at bringes under Viljens Kommando. Floden brusede hvidt skummende under ham, og bag ham taarnede sig de tunge Aftenskyer op om Fjældsiderne. Mod det alvorssvangre, dystre Landskab stod han dér, plat beskinnet af Solen, grotesk i sin Henrykkelse, løst fra Støvets Baand i sin Ubekymrethed og Uvidenhed — glad som et Dyr, hvem en venlig Haand kærtegner — lykkelig som kun en Idiot kan være det.

Og i saadanne Øjeblikke forekom han os næsten smuk — saa vidt som den rent umiddelbare Glæde forskønner alle levende Væsner. Og vor Ven Lægen sagde: Jeg kunde misunde ham!

Men naar Bjergbyens Ungdom forfulgte ham med drillende Tilraab eller med Stenkast, og naar han uden Tanke om at sætte sig til Modværge, angst og sky søgte hen bag vort Hus — som et jaget Dyr, der ikke kender sine Kræfters Brug — naar han med dette forpinte, forskræmte, fuldstændig hjælpeløse Udtryk i Øjnene saa' sig omkring, som om hele Verden var spærret for ham, og han ikke havde stort andet tilbage end at kaste sig i Schlitza — saa kunde Hjertet bløde i os ved Synet af ham.

Den Stakkel! Er da Naturen evig sig selv lig i sin Ubarmhjertighed, at den ud af to Væsners stærkeste Drift lader fremstaa en Skabning, udstyrer ham med Kræfter, for hvilke han ikke kan finde Anvendelse, nægter ham alt — undtagen Følelsen af et Øjebliks Lykke, der atter slaar om til Erkendelsen af grænseløs Forladthed?

Man kan gøre sig Spørgsmaal, som i Koloriten kunne maale sig med et Bjerglandskab, over hvilket Nattens Skygger begynder at brede sig. — Men her var nok Naturen uden Skyld.

Det synes, som om de fleste smaa Bjergbyer i Kärnten — maaske i Over-Østerrig med — skulle have deres Idiot, deres „Trottel". Tarvis havde sin. Og her er hans Historie i al Korthed.

For henved en halv Snes Aar siden havde Tarvis endnu ingen Idiot; men et ungt, kønt, letsindigt Kvindemenneske var kommen dér til Byen med en dejlig Dreng paa en fem, seks Aar, sund, velskabt, stærk, med klare godmodig-skælmske Barneøjne — en Dreng, som ingen Fa'r havde, i hvert Fald ikke efter Kirkebogen, og som muligvis ogsaa kunde være kommen igennem Verden uden Fa'r, hvis blot Moderen havde duet.

Det gjorde hun nok ikke synderligt. Hun tjente, snart hist, snart

her, hun gik til Dans, hun morede sig paa god Kärntnervis; der var Soldater, Feldjægere, nok i Byen til at adsprede den smukke Pige — og imedens skøttede Drengen sig selv dér, hvor han var i Pleje hos en gammel Kone i Udkanten af Byen. Denne gamle Kone havde en Søn, den „glade Seppel", Skomager af Profession; og Skomageren havde en afrettet Stær, som han fløjtede om Kap med fra Morgen tidlig til Aften silde. Alle kunde lide Drengen, som ikke gjorde nogen noget ondt, som tværtimod havde et muntert Indfald, et tørt Svar, en frisk Latter at møde enhver venlig Tilnærmelse med, og Skomageren delte snart sin Kærlighed mellem Stæren og den opvakte lille Fyr. Muligvis gik noget af Skomagerens Følelse over paa Drengens Mo'r; men den glade Seppel var en praktisk Natur og alt andet end sentimental. Han tog sig det saaledes ikke altfor nær, at Pigen foretrak snart den ene, snart den anden fremfor ham. Fruentimmerne er uberegnelige og ubegribelige! Naar de holder af En, saa skal man holde af dem igen — men man skal ikke vente sig Mirakler! Det var Kvintessensen af Skomagerens Livserfaringer paa Kønnets Omraade.

Da det hed sig, at Pigen havde fattet Tilbøjelighed for Sønnen af en Bjergbonde oppe ved Højskoven, saa sagde Seppel: Det gør hun Ret i! Kan hun fange den Kramsfugl i sin Done, saa er det saamænd det fornuftigste hun endnu har foretaget sig. Men for Resten tror jeg, at han er en snu Fyr, Knægten! —

Saa kom hun en Eftermiddag og vilde hente Drengen. Der skulde være Kirkefest den næste Dag oppe i en af de smaa Bjerglandsbyer; nu vilde hun gaa derop — overnatte hos en Veninde — og hun vilde have Selskab undervejs! sagde hun og viste smilende de hvide Tænder i det smukke, solbrændte Ansigt.

„Var det ikke bedre, at Du lod Drengen blive?" spurgte Seppel og saa' til Siden hen imod Stæren, som sad oven paa sit Bur og hakkede i en Græstørv. „Han er Dig kun til Ulejlighed — hvor Du saa kommer til at ligge — og han er for lille til at finde alene hjem, hvis han bliver borte for Dig!" —

Men hun svarede, at det var saadan en lang og kedsommelig Vej at gaa alene derop. Hun skulde nok passe paa Drengen — og for Resten havde han godt af at komme ud og se sig om! —

Og saa tog hun ham med sig. Han vinkede med sin lille brune Haand: Gott grüss! Gott grüss! og sendte sin lange Skomagerven et langt Blik fra sine klare skælmske Barneøjne — endnu ved Omdrejningen af Vejen vendte han sig og saa' smilende, troskyldig glad, frisk som en ung Fugl paa sin høje, lidt forover dukkende Plejefa'r. Moderen halede ham af Sted ved Haanden; de smaa, kraftige Ben maatte ordentlig bruge sig, for at holde nogenlunde Skridt med den ranke Fruentimmergestalt — og Seppel bed i Mundstykket paa sin

Pibe og gik ind igen i sin halvdunkle Skomagerstue, men uden at fløjte om Kap med Stæren. Han bebrejdede sig, at han havde ladet hende tage Drengen med.

Ud paa Natten brød det Tordenvejr løs, som hele Dagen over havde truet nede igennem Dalen. Seppel var flere Gange oppe og udenfor Huset. Luften sitrede under Tordendrønene; Lynene blændede — og efterlod atter et ravnsort Mørke, hvorunder selv den modige Seppel syntes at se allehaande sælsomme og uhyggelige Ting: alle de korsfæstede Kristusbilleder, vridende og vaandende sig hele Bjergvejen opefter — og den vilde Rytter, farende ned fra Højskoven med Hovedet under Armen, hvorom Seppel havde fortalt Drengen ikke én men mange Gange, naar Skumrings- og Fyraftens Time kom. Nu ærgrede han sig over, at han havde fortalt Barnet sligt.

Da Tordnen var ophørt, fulgte en heftig Storm og en iskold Regn. Først hen paa Morgenstunden fik Seppel nogen ordenlig Søvn. Ud paa Eftermiddagen kom Pigen tilbage — alene.

Hun var vranten, dyngvaad; hele Kirkefesten var regnet sønder og sammen; hun slog sig over de stærke Hofter, vred sit Hovedklæde, skældte ud paa Vejret, og spurgte sluttelig, om Drengen saa var kommen?

„Drengen — Drengen!“ raabte Seppel. „Men Du gode Gud, hvor har Du gjort af ham?“ —

„Hvad véd jeg!“ svarede hun fortrædelig: „Jeg var søvnig i Aftes — han vilde springe omkring i Stuen — saa gav jeg ham en Kindhest — saa løb han ud i Skoven. Jeg troede naturligvis, at han løb hjem!“

„Naturligvis!“ gentog Seppel og gjorde et Skridt tilbage, idet han uvilkaarligt løftede sin Haand. „Naturligvis fortjente *Du* en Kindhest ... Skynd Dig nu ind hos Mo'r, se at faa noget tørt paa Dig — og lad os komme af Sted — op at søge efter ham!“ —

„Jeg er træt og søvnig; jeg maa hjem. Du kan selv søge efter ham!“ sagde hun. Og saa gik hun.

Seppel saa' efter hende, skar en Ed itu mellem Tænderne, greb sin Stok og sin Hue, lukkede sin Dør, og gik op til Fjælds. Sammen med et Par Brændekørere kravlede han omkring i den tætte mørke Højskov. Dér fandt de omsider Drengen. Han havde boret sig ned i Mosset; hans Lemmer var sammenkrympede — af Kulden — af Angsten — af Rædslen ... den vilde, frygtelige Nat deroppe i den øde Skov — alene, et stakkels Barn paa seks Aar! Hans Øjne stod stive i Hovedet; han havde mistet Talens Brug — han var bleven Idiot.

Hans Plejefa'r døde nogen Tid efter. Moderen var allerede straks forsvunden. Drengen kom under Kommunen. Tarvis havde faaet sin „Trottel“.

Nej, Naturen kan være ubarmhjertig, haard, følesløs nok i sin utilgængelige Majestæt; den kan frembringe Væsner, hvorom vi maa sige, at vi ikke kunne begribe Hensigten med dem. Men kan den i Uberegnelighed tage det op med Menneskenes Egenkærlighed og Letsindighed?

Alligevel; denne Stakkel har sine Øjeblikke, hvor han er mæt, hvor ingen driller ham, hvor han nyder den rene, køligmilde Luft fra Floden, medens Bjergenes dalende Sol kærtegner ham med sit Smil og forgylder hans Elendighed. Der er Øjeblikke, hvor Verden synes at tilhøre ham — og hvor oven i Købet en Barnehaand rækker ham det, som han sætter højest, en Fem-Kreuzer til at købe Tobak for. Og begynder end om en liden Stund hans Plageaander at forbitre ham Livet — hvad skal *vi* da sige, vi som fører denne indbyrdes Kamp, med stadig Frygt for Fremtiden, omgiven af idelige Sorger, Ængstelser, Skuffelser, Lidelser? ... Og saa at tænke sig, at *han* var en dejlig Dreng — at han maaske var bleven en af vore Lige — og var kommen ind i det samme Kredsløb af Lidelser, Skuffelser, Ængstelser, Sorger!

Vor Ven Lægen har maaske Ret, naar han siger: „Man véd til syvende og sidst ikke, hvem man skal misunde, og hvem man skal ynke!" ,

---

OPHELIA

Hvor dog Døden kan være skøn; og hvor vældig en Naturmagt er den ikke, saaledes som den pludselig griber ind, rykker alle Baand over, farer væk — og levner et voksblegt Billed af et Menneskeliv dér ved Bredden af Tidens Strøm!

Hvem véd: maaske er det helt galt, at vi har denne unævnelige Angst for Døden. Hvisker den os ikke det store, forløsende Ord i Øret — Opløsningen paa Gaadernes Gaade? Aa, hun havde dog et saa roligt, ja et lykkeligt Smil over det marmorhvide Ansigt, medens hun laa dér i det rene kolde Snevand ... og jeg føler, at jeg vilde være lykkelig, hvis jeg kunde fastholde Erindringen herom, naar en Gang min Time slaar.

Men den lille By var i en ukendt Ophidselse, da Rygtet om hendes Død naaede frem gennem den lange, krumme Gade, frem fra Dør til Dør, fra Gruppe til Gruppe; thi Slagtermestrens Mizie var den smukkeste Pige i hele Tarvis og flere Miles Omkreds over Bjerg og Dal. Kun Søsteren kunde gøre hende Rangen stridig — og hun *havde* nok gjort hende Rangen stridig hos Sønnen i Gæstgiverstedet „Stadt Venedig" ; og han var ganske vist ingen Hamlet, men en

af disse bredskuldrede, lavpandede kønne unge Fyre, med svært, blødt Haar, en fast tillukket Mund, en fin Moustache og Syd-Kärntnerens Glød i de mørke, haarde Øjne. Han stod imellem dem begge, de elskede ham begge, saaledes som man elsker i Kärnten; han foretrak den ene — men havde givet den anden Løfte .... og saa havde den smukke Mizie gjort det fortvivlede Spring.

De sagde, at hun allerede flere Dage i Forvejen havde erklæret derhjemme, at hun vilde „gaa saa langt bort, at ingen skulde finde hende". Men Forholdene i Hjemmet var daarlige; Moderen var der nok intet godt at sige om, og Faderen, en gammel Kæmpe, havde været grænseløs svag overfor de to Pigebørn, lige fra de var ganske smaa. De gik flittig i Kirke og hørte Messen, de var godmodige, de var „billedskønne", og saa var de Rivalinder. Man sagde, at Mizie havde varet Søstren ad, at det vilde ske, som det skete. Men Søstren havde kun lét. Jeg véd ikke, om man paa Kärntnersproget har Betegnelsen „romantisk". Hvis man har, saa er det sandsynligt, at Søstren har sagt til Mizie: Aa, Du er romantisk; gaa Du blot din Vej!

Og romantisk til Gavns, det var hun. Hun var gaaet op paa sit Værelse, havde skrevet et Brev, havde klædt sig om fra inderst til yderst, i sit mest snehvide Linned, i sin bedste sorte Kjole, der sad som støbt om de herlige Lemmer. Hun havde taget en Bønnebog i Haanden, og saa var hun gaaet ned paa Gaden ved Mørkets Frembrud. Dér havde et Par af Faderens Svende og Medhjælpere siddet paa Stenbænken udenfor det ældgamle Hus, hvis Ydermure og lave, buede Port endog sagdes at stamme fra Romernes Tid. Hun havde roligt, uden at man kunde skelne nogen Bevægelse i Stemmen, spurgt den ene Svend, hvilken Dødsmaade han vel mente var den mest paalidelige og virkningsfulde. Ogsaa han havde lét og svaret: „Hvis jeg skulde til det, saa gik jeg op paa Jernbanebroen over Schlitza-Svælget og styrtede mig ned i Floden!" — Saa havde hun nikket og sagt: „Paa den Maade vilde Vandet føre mig langt, langt bort, og ingen vilde kunne finde mig!"

Og saa var hun gaaet. Mærkeligt nok: ingen tænkte paa at følge efter hende. Men man tænker nu i det hele taget ikke saa meget i Syd-Kärnten.

Schlitza-Svælget! Det kendte jeg. Jeg var selv en sen Aften, for at skyde Genvej til vort lille Hus, kommen over Jernbanebroen dér. En Banevogter havde ledsaget mig med sin Lygte; thi ingen havde Tilladelse — og heller ikke mange havde nok Mod — til at følge det smalle svimmelhøje Spor, som i tilsyneladende luftig-skørt Jernsprinkelværk hænger mellem de to lodrette Klippevægge. Gangbrættet paa begge Sider af de blanke Skinner er knap to Fod bredt, og et

forbifarende Tog vilde upaatvivlelig rive En med sig og slynge En ud over det lave — altfor lave — Gelænder ned i Dybet. Midt paa Broen havde Banevogteren gjort Holdt, og jeg erindrer, at jeg med nogen Hjertebanken havde lyttet gennem den stille, fugtigkolde Aften efter den uigengivelige Larm, der melder Nattogets Ankomst her mellem Fjældene. Der kom intet Tog; men Banevogteren svang, ikke uden kendelig Selvfølelse, Lygten ud over Gelænderet, for at give mig en Anelse om Dybden.

Jeg var traadt hen til ham, og uvilkaarlig lagde jeg Haanden paa hans Arm, da jeg bøjede mig frem. Først et fuldstændigt Mørke, som stirrede man ned i en Brønd; saa fangede Øjet Glimtet, og Øret den dumpe, mumlende Brusen af et smalt, bevægeligt, hastende Baand, der slyngede sig dernede og svandt bag utydelige Fyrrestammer og Klipper. En blandet kold og varm Aande slog op til mig. Dagens lune Dampe maatte endnu hænge her imellem Kløftens Styrtninger; og saa strøg Nattens Kuldegysninger fra de fjerne, matglimtende Snefjælde herind over, og det var, som om Schlitzafloden brusende vilde forsikre mig om evig Fred og Hvile, en mild og kærlig Hvile i dens medlidende Favn — hvis jeg blot vilde bekvemme mig til Springet.

Det er en besynderlig kold-og-varm Blanding af Angst og Nysgerrighed, af Længsel og Rædsel, der griber Tanken paa alle høje og bratte Steder; men dobbelt føler man sig de bedende og truende Naturaander i Vold, naar Mørket kommer til og øger Ens Svimmelfølelse. Hvorledes vilde det nu være, hvis man stod her med Døden allerede i Hjertet — — — —?

Saa var det om Morgenen ganske tidligt. Min Ven, den lystige Doktor — undertiden slet ikke saa lystig endda — stod neden under mit Vindue og raabte med sin wagnerske Tenorstemme: „Hej, hører Du! kom! vi vil gaa ud og søge efter hende!“ — — —

Hvilken hende? Hvad? — hvad for noget? hvad kan han mene? Jeg var nylig vaagnet, og det er ikke givet alle, saa tidligt paa Formiddagen straks at finde sig til Rette mellem Liv og Død. Jeg kastede mig i Klæderne og kom ned. Vi gik gennem den morgenfriske Kølighed, langs det dugvaade Græs ad den gamle Romervej, som følger Schlitzafloden. Dér dansede den af Sted, méd sit klare, lazurstenblaa Snevand, hist og her med smaa foroverkrummede Bølger, naar den nødsagedes til at springe over de mørke Porfyrblokke. Den træder ind i Defiléet, hvor Klipperne paa begge Sider løfter sig i halvandet til to Hundred Fods Højde. Her, nederst ved Vandet, er en tarvelig Bjælkebro kastet fra Bred til Bred, og naar man er balanceret over den, saa staar man ved det tredelte Vandfald, der hænger i lange hvislende Lokkekrøller ned over den bratte Bjergvæg — som om en Fjældets gigantiske Nymfe deroppe fra Brinken lod det aske-

farvede Hovedhaar svøbe for Vinden, indtil de krusede Spidser grebes af den brusende Strøm. Her begynder „Karl-Stien". Det er Egnens Stolthed og Mærkværdighed; det er det grevelige Arco-Zinnebergske Herskabs Forstmænd og andre tjenende Aander, som til Minde om den unge Godsherre, der omkom paa Jagten, har gjort disse bratte Bjergskrænter farbare i hele Kløftens krummede Længde ved et hængende Galleri af smalle Broplanker, støttet af Jernbøjler og Fyrrestammer, afbrudt af Klippesprængninger, naturlige Grotter og kunstige Tunneller. Denne „Gangsti", der stigende og dalende følger Schlitzas bugtede Løb, er i egentligste Forstand alene for gaaende! — Undertiden kan man nære en forsagt Tvivl om, hvor vidt den ogsaa virkelig er for gaaende! — men frem kommer man i Reglen, trods de smaa Afvisere om Fjældskred.

Og vi bevægede os frem langs Galleriet; og her, her oven over os — i saadan noget som vi derhjemme vilde kalde Rundetaarns Højde — hang Jernbroens tilsyneladende luftig-skøre Sprinkelværk, belyst af den fornøjelige, ganske ubekymret gennemtrængende Morgensol. Og hernede ved den klare Strøm, nogle faa Favne over det grønligblaa Snevand, er paa Klippegrottens følesløse Væg ophængt af Stedets Kunstmaler en underlig Slags Votivtavle — et Oljemaleri, der forestiller Klippedefiléet med et Tog, der suser frem over Jernbanebroen, og svævende mellem Himmel og Jord en stakkels Togkonduktør, som just har gjort Springet.

Næringssorger! sagdes der.

Og her stod Doktoren og jeg, med Nakken trykket ned imod Frakkekraven, og vi saa' derop, højt derop, i den blaa Luft, hvor det usigeligt nøgterne, rektangulære Ingeniørkunstværk nylig havde ført et Tog, som en brutal Tordensky, over fra Klippetaarn til Klippetaarn.

Stedets højtidelige Stilhed var atter indtraadt. Luftens svævende Bro var atter fri — nej, deroppe stod en lille bitte Banevogter og stirrede ned.

Og han raabte til os — men vi kunde kun forstaa ham, fordi vi vidste, hvorom han spurgte. Og vi rystede paa Hovedet og svarede: „Nej, vi har ikke fundet hende; men vi vil søge videre!" Saa rystede han ogsaa paa Hovedet og fortsatte sin Gang, som en Flue langs en Loftsgesims.

Vi kravlede, steg ned, steg op, balancerede os frem. Hvor ofte havde jeg ikke fulgt dette Galleri og inddrukket denne Flodens Mumlen og sét mig stolte Tanker til paa disse optaarnede Klipper, der ved deres mørke, trodsige Afsluttethed gjorde Himlen dobbelt blaa og Skyerne dobbelt lyse. Hvor smukke Drømme havde jeg her drømt om Hjemmet uden at tage dets Pinagtigheder med, om Havet, den opslugende Længsel, hvori dog alle Floder, store som smaa, til sidst

munder ud! Men hvad var mig Naturen i Dag? Vi søgte jo om en ung Piges Lig! —

Og jo længere vi, spejdende og agtpaagivende, kom frem og ned over mcd Flodens roligere Løb, jo mere maatte jeg forestille mig hende, den ulykkelige, som vi søgte, Doktoren og jeg. Burde jeg ikke lade Lægen søge alene? Thi hun maatte dog være knust, frygtelig kvæstet, ræddelig at skue. Dette Spring — denne Højde — den snævre Flod — Klippeblokkene deri .... nej, hvad havde jeg her at gøre? Og jeg tænkte i dette Øjeblik — thi saa egenkærlige er nok vi Mennesker — at den stakkels Pige i Grunden havde ødelagt mig Schlitza-Svælget for Fremtiden. Navnlig mod Skumringen — eller i de herlige maaneklare Aftner: — hvem vilde saa gaa her og lade Floden svulme over af hjerteskærende Skrig, medens Fjældnymfens askefarvede Haar slæbte som i Blod? Hvem? — hvem? ...

„Se dér!“ sagde Doktoren og pegede mod en lille Vig i Klippefoden, hvor en Strømhvirvel evig skyllede ud og ind, ud og ind, men med udglattede, ligesom oljede Bevægelser. I et Par Sæt var vi over Galleriets Brystværn og dernede.

En Bønnebog laa der og et Lommetørklæde med et lille rødt Mærke *M*.

Jeg tog Bogen op, klappede Vandet af den, stak den i Lommen. Doktoren tog Klædet, vred Vandet af det, svøbte det om sin Filthat. Ingen af os mælede et Ord. Saa sagde han: „Videre!“

Det var, som om jeg var bleven kaldt. Ingen benauende Følelse mer, ingen uhyggelige Billeder og Forestillinger. Døden havde kaldt paa mig, og jeg spurgte ikke om: hvorledes?

Nu vider Kløften sig ud. Paa den ene Side — paa vor Side — endnu de stejle Klippestyrtninger med radbrækkede Fyrrestammer og smaa rislende Kildeløb; paa den modsatte Side en jævn skraanende Grønning, der skyder det saftige Dække med Smaabuske helt ned til Vandet. Schlitza breder sig lidt med to dybe, stride Løb paa begge Sider af en opslikket Grusrevle midt ude, kantet med stolte Porfyrblokke, der glinser af Sol over Skummets Væde. Fra vor Side og ud til Revlen, i nogle Favnes Bredde, stikker andre Klippeblokke, rødlige og brunlige, de mørke Nakker op over Snevandet. Havde man blot et Par nogenlunde lange Fjæle, kunde man kaste Bro over til Revlen. Og hist ovre, men endnu i betydelig Afstand, kommer nogle Mænd ned ad den grønne Skraaning; de fører med sig en Karre, forspændt med et Muldyr, hvis Seletøjs Metalbeslag blinker og blinker. En usædvanlig høj Mand, en Kæmpe formelig, gaar bag Vognen, støttende sig tungt imod den.

„Dér!“ siger Doktoren ...

Jeg følger Retningen af hans pegende Haand. Ja, dér ...

Det er Liget af Slagtermesterens billedskønne Mizie; men ikke knust og frygtelig kvæstet. Et Udraab undslipper mig; jeg har aldrig set et lignende Syn, kommer aldrig til at se det.

Nogle Favne fra os — ude i Flodens klare Vand — opskyllet paa Grusrevlen, mellem to mørke Blokke, ligger — ikke Liget af en ung Pige, der i Gaar var levende, pulserende Kød og Blod, men en Billedstøtte, et snehvidt — her kan man bruge Udtrykket „snehvidt" — Marmor, dannet af en stor Kunstners Haand. Legemet er halvt nøgent; den strenge, alvorlige Død har med Flodens Hjælp svøbt et sort og hvidt Draperi, sammenrullet som et langt, smalt Gevant, i kyske, skaansomme Folder hen over de herlige Lemmer. Hals, Arme — hvilken Arm — er udækket, og det ene, hvide, runde Knæ, som paa den knidiske Gudinde, hæver sig lidt op over det stadigt overskyllende Vand, og Solens Smil samler sig som i et Brændpunkt og synes at kysse derpaa i Ærbødighed.

Lægen ser, at den ene Ankel er brudt; men det ser ikke jeg. Lægen siger mig ogsaa, at den ene Arm, som er bøjet tilbage under Ryggen, maa være brudt; heller ikke det ser jeg. Intet Spor af ydre Vold er for mine Øjne kendbart. Det ene Øje er trykket ned i Gruset og det kolde Snevand; det andet Øje staar aabent, med et lykkeligt — ja et lykkeligt, ubeskrivelig roligt Smil, der meddeler sig over hele den blege Oval, Isse, Kind, Hage, til den barnligt halvttalende Mund, over hvis Læber Skummet næsten ikke nænner at lukke sig. Saa bevæger en Vandhvirvel ganske svagt det ene, udstrakte Ben, men næsten lige saa hurtigt svøber den samme Hvirvel Draperiets Folder sammen. Jeg spørger, hviskende uvilkaarligt: „Er hun død?" Lægen nikker.

Vi kan ikke komme derover. Men Mændene paa den anden Side har naaet Bredden, og jeg ser, at de har Lægter og Fjæle med sig. Kæmpen derovre har sat sig ned paa Græsset, med Hovedet i Hænderne. Og medens Lægen taler tværs over Vandet med Mændene og anviser dem Maaden at slaa Bro, og medens en ung rask Knøs vader til Bæltestedet ud i Flodens kolde og stride Vand, saa sætter jeg mig ned paa en Klippe og kan ikke faa Øjnene fra hende derude — fra Ophelia i Floden.

Saa skøn er altsaa Døden! — saa lidet ræddelig kan den være! Et saadant Kunstværk er Mennesket! saa smuk en Kvinde kan der gives! ... Og dette føler jeg her, saa tæt op til denne ulykkeliges Skæbne, som i denne Nat maa have været af Fortvivlelsens Fortvivlelse. Men i dette Øjeblik skygger den store, alvorlige Natur, som en Kunstens Guddom, over al jordisk Medfølelse med et afbrudt og forspildt Liv. Saa har da Skønheden, den absolute Symmetri og Harmoni, stivnet til Død og dog med Lovenes Liv i sig, en alt overvæl-

dende Kraft til at skyde al anden Tanke fra sig. Og pludselig gæster jeg Vaticanet, jeg trænger ind i Antiken, i Michelangelo, i Marmoret. Hvad ikke tyve Romerfarter formaar at oplyse om, det stiger klart frem — det være kun som et Glimt — her ved Kärntnerflodens Bred, ved denne stakkels Piges vandkolde Lig. Og det er Døden, Døden, som gør, at jeg sidder her i Naturens ensomme Værksted, som sad jeg i en Kunstners Værksted, foran Ler, mejslet Marmor, Liv hugget ud i Sten. Havde denne unge Kvinde badet sig, og jeg var kommen uforvarende til Stedet, saa havde jeg — det haaber jeg om mig selv — trukket mig sky tilbage, ikke for Skønheden, men for Menneskets Værdighed i hende og i mig selv. Thi vi er ikke Grækere; om vi end undertiden kan lege med den Tanke, at det var skønt at være det.

Men nu; men nu ...

De slog Bro. De kom over til hende, løftede hende op — jeg syntes ikke varsomt nok — og bar hende i Land. Og da hendes Hoved sank, næsten som smerteligt, ned til den ene Side, og da den beundringsværdige Arm hang slapt ned, og da en af de stærke Knøse med et ærligt og velment, men næppe blidt Greb svøbte hendes vaade, sønderflængede Klædning om Bryst og Lænder, medens et og andet, maaske nødvendigt, men ikke lavmælt Kommandord lød — saa vendte jeg mig bort, og jeg sukkede: Almægtige! hvor Lidenskaberne føre Ofre med sig!

Men paa Græsset ved Siden af Karren sad Faderen, den gamle Kæmpe; og han rullede Rosenkransen mellem de tykke, sitrende Fingre, uden at turde se op; og han stønnede højt sin Kärntnerbøn: Herr! bitt' für uns! bitt für uns! .....

Saa kom Doktoren og jeg over. Og han konstaterede Døden — indtraadt, som han mente, under selve Faldet. Og jeg haabede inderligt, at han maatte have Ret.

EN FREMMED FUGL IMELLEM BJERGENE

Det var tidligt paa Vaaren. Langt ned ad Fjældsiderne laa Sneen endnu; og ved Morgen og Aften trængte Taager op gennem Dalen fra den nære italienske Grænse. Rundt omkring stod de høje Fjældtoppe kronede med de Diademer, der er uforgængelige; men den lavere ligggende Sne svandt synlig Dag for Dag, naar Solen rigtig for Alvor tog til at skinne. Det klukkede fra mangfoldige Bækkes skjulte Struber — og Urhanen klukkede for sin Høne oppe i Fjældskoven. Gamle Fa'r Gelbfuss stod hver Morgen udenfor Døren til sit anselige og ansete Værtshus; han havde sit Jægerøje og Jægerøre aabent;

han rykkede Kalotten til Rette paa det graa Hoved, nikkede og smilede: Nu kom Foraaret — og derefter kom Sommeren, den Tid, hvor Fa'r Gelbfuss skulde til at have nogle Indtægter af „liggende" Gæster fra det støvede Wien og det glohede Triest!

Foreløbig var Tarvis sig selv og sig selv nok. Det var Vintersæsonen endnu. Rigtignok var der ankommen en Familie — den danske Trækfuglefamilie, der hurtig syntes at have akklimatiseret sig og vundet Venner. Imidlertid: én Svale gør ingen Sommer — og derfor var det heldigt, at Fa'r Gelbfuss kunde stole paa sine „siddende" Gæster.

De var trofaste nok. De „sad" støtvæk det hele Aar rundt i og udenfor det berømmelige Værtshus. De vekslede ikke med Aarets vekslende Moder. De tog Sommergæsterne som et nødvendigt Onde, man nu en Gang underkastede sig — og hvoraf Byen for Resten kunde have sin kommunale Fordel. De drak deres overøsterrigske og steieriske Landvine, deres Øl fra Graz og deres Øl fra Pilsen. En Gang om Ugen var der Pilsner-Knejpe. Det var en Fest. Saa hvirvlede Tobaksrøgen tæt og hyggelig gennem den ikke overdrevent store Spisestue, til højre for den rummelige, hjortetakssprydede Forhalle, paa hvis venstre Side det hvælvede Køkken laa. Her brasede og kogte Husets Døtre; en lokkende Duft trængte tværs over Forhallen ind gennem den aabne Spisestuedør; og ofte saas i denne Dør enten Papa Gelbfuss selv eller en af hans flinke, allestedsnærværende Døtre. Det gik ganske patriarkalsk til. Man følte sig i bedste Forstand som „Gæster" i dette Hus. Og til Husets Tone svarede Tonen blandt Selskabet i Spisestuen.

Her sad den lille sorgløse, evigglade Læge, Egnens uopslidelige Tenor, Formanden i Kärntner-Sangernes Kvartetter og Kor. Her sad Stedets robuste Notar og den veltømrede Sognepræst med sin romersk-katolske Ørnenæse, sine kloge Øjne og røde Kinder. Her samledes de yngre Officerer af Stedets Garnison, de raske Feldjægere. Her mødte usvigelig den hele Verdens Ven, en velhavende Fabrikejer, som aldrig nævnedes ved andet end ved sit Fornavn „Hans", og som antagelig var mere kendt blandt Gemser og Urhøns end i sit Jernstøberi. Her kom kort sagt den lille Bjergbys Honoratiores sammen. Embedsmænd, Officerer, Købmænd og andre — i Endrægtighed og Samdrægtighed. Man havde gjort mig den Ære at optage mig i Samlaget, og jeg erindrer ikke en Dag — ja ikke en Aften — hvor Hyggeligheden og Elskværdigheden var bleven afbrudt ved nogen Dissonans: det skulde da være, at Papa Gelbfuss tabte nogle Kreuzer i Kortspil; thi saa blev han vred.

Kun en enkelt Aften mindes jeg en Skærmydsel mellem nogle Gæster. Med Ruelse maa jeg bekende, at jeg var blandt disse. Vi

sad fire Skandinaver sammen i Værtshusets aabne Loggia ved et lille Bord — det var midt i den hede Sommersæson — og vi skændtes ret artigt om Literatur, Politik, sociale Spørgsmaal, Omgangstone, Dannelse o. s. v.

Mine Venner blandt de indfødte spilede ved den Lejlighed Øjnene op. Og da den lille Doktor syntes, at nu kunde det være nok, gav han sine tre Kvartetkammerater et Tegn: De sang paa deres Kärntnerdialekt:

Der Mensch hat an Geist,
Hat der Schullehrer g'sagt,
Und dass der Wein a' an hat,
Ha'n i selber derfragt.

Und wann dö zwa raf'n,
Da hat's fast 'n Schein,
Als wann halt der Weingeist
That der stärkere sein.

Og beskæmmede saa' vi fire i tvende Lejre delte Skandinaver paa hinanden; og vi maatte indrømme, at *her* i det mindste ikke var Stedet til at udfægte vore hjemlig-provinsielle Stridigheder.

Nej; om Politik, Literatur, sociale Spørgsmaal og Omgangstone talte man her paa en ganske anden Maade end hos os. Hvad Literaturen angik, da holdt enhver sig til de fællestyske Klassikere — og for Resten Nestroy og Kärntnersangere. Et socialt Spørgsmaal gaves ikke i Tarvis, til Trods for at den lille Doktor stadig, naar han var kommen til sin femte halve Liter, paastod om sig selv, at han i Grunden var Anarkist. Regler for Dannelse og Omgangstone diskuteredes aldrig paa Stedet. Og med Hensyn til Politiken — ja man var snart paa det rene med den; thi Embedsmanden, Officeren, den velhavende Bonde eller den lille Haandværker, alle sammen følte de sig som tyske Østerrigere, i Modsætning til de nærboende Slovenere og Italienere; de vidste med sig selv, som noget forud givet, at paa deres Sammenhold kom det an, naar de skulde tage det op imod Naboers og Genboers numeriske Overmagt. De vidste, at Kejseren boede i Wien, temmelig langt borte herfra, og at han havde Besvær med at holde sit sammensatte Riges separatistiske Tilbøjeligheder Stangen. De følte sig loyalt forpligtede til at yde ham deres Assistance i saa Henseende — men de snakkede ikke derom. Det var noget, som fulgte af sig selv, mente de. Og hvad Fremtiden angik: — saa længe det knager, holder det!

Kun Byens Borgmester var Politiker, det vil sige, han havde haft

Sæde i det wienske Deputeretkammer. Han var „liberal“, en rig Mand, maaske ikke en synderlig afholdt Mand. Som Bjergværksejer havde han Ord for at være haard mod sine Arbejdere. Eller muligvis kun Skumlere mente det. Muligvis at man derfor lod baade Politikeren og Politiken skøtte sig selv.

Og saa var det som sagt tidligt paa Foraaret; og den højtidelige Pilsner-Aften var kommen. Jeg hørte Urhanen klukke oppe i Fjældskoven og Bækken klukke nede i Dalen, da jeg i Skumringen styrede min Gang i en Bue oven over Byen hen imod Papa Gelbfuss's Værtshus. Bag et fint, graat Slør begyndte Stjærnerne at skinne; jeg løftede mine Øjne: Bjergkæmperne saa' ned paa mig, den lille Myre, som ilede af Sted dér langs en Afgrund, og som vilde have sig en fornøjelig Aften i Selskab med andre Myrer. Ja, hvorfor ikke! Og med deres alvorlige, snekronede Hoveder syntes Kæmperne at nikke til mig. De tænkte maaske Verdenssagaens ansvarsfulde Tanker til Ende — saa kunde jo en ringe dødelig sagtens tage sig Fyraften. Thi *hvad* evnede han at udgrunde, som blot nogenlunde kunde komme i Højde med dem deroppe?

I dybe Drag indaandede jeg den rene Luft, som med sin styrkende Kulde formelig smagte af Bjergene, af Evighed og Uforgængelighed. Det var godt at pumpe sine Lunger ret fulde af denne Atmosfære, inden man ombyttede den med Papa Gelbfuss's.

Og nu forestillede jeg mig ret levende den hyggelige Tobaksdamp, saa tæt, at man kunde skære i den. Jeg saa' den hele Rundkreds af de kendte Ansigter, hvis friske Rødme Landvinen og det lette, skinnende Pilsnerøl forhøjede. Jeg kunde ganske bestemt forudsige, hvorledes Aftenen vilde gaa. Doktoren vilde springe op og tilraabe mig sit: Grüss Dich Gott! Og saa vilde han berette om sit sidste Sygebesøg oppe paa Bjerget; hvorledes han var blevet kaldet til en stakkels Djævel med en stor Børneflok; hvorledes han (Lægen) havde medbragt Medicin, som han betalte af sin egen Lomme, hvorledes han havde uddelt Kreuzere til Børnene, og sluttelig var steget ned ad Bjerget, jodlende over Verdens Herlighed — paa hvis Skyggesider man kunde hjælpe med gratis Medicin, ved en Haandfuld Kobberpenge og frem for alt ved et Hjerte fuldt af godt Humør.

Og Notaren? Han vilde intet fortælle, thi det var ikke hans Vane; men medens han selv gjorde sit Svælg til et Sugeværk for det stadig fyldte Krus af det lette Øl, vilde hans Sidemand „Hans“, som heller ikke forsømte sit Svælg, med en diplomatisk umulig Hvisken berette, hvor bravt den tykke Notar havde opført sig i en Sag af sammensat Beskaffenhed — og „Hans's“ fugtigglade Øjne vilde løbe over af ærlig, lokal Begejstring, af et svagt men godt Menneskes Glæde paa et andet godt Menneskes Vegne.

Og de unge, kække Feldjægerofficerer vilde give Krigs- og Indkvarteringshistorier til Bedste fra Herzegovina, medens den ældre, støtte, firskaarne Hauptmann med sit rolige Nik søgte at dæmpe deres Bravour — seende hen til mig og løftende sit Glas paa „vor kære fremmede Vens Vel og hans tapre Landsmænd" — dem, han personlig havde lært at kende paa Valpladsen højt deroppe mod Nord!

Jeg var en fremmed her i disse Naturomgivelser, der nu paa andet Aar havde fyldt mig med harmoniske Toner; jeg var en velset Gæst blandt disse Mennesker, hvis daglige Omgang jeg skylder Erindringen om vederkvægende og forfriskende Indtryk — midt i vor Tids oprivende Hurlumhej.

Saa traadte jeg ind i Værtshuset.

Det slog mig straks, at Forhallen var saa mærkværdig ryddelig, og at jeg ikke hørte glade Stemmer inde fra Spisestuen, hvortil Døren imod Sædvane var lukket. Den skælmske Frøken Kathi kom ud fra Køkkenet, og idet hun smilende, men noget hemmelighedsfuld, pegede over mod Spisestuen, sagde hun: „Jo — jeg tænker nok, at *De* kan gaa ind!"

„Hvad skal det sige?" spurgte jeg forundret.

Atter smilede hun og vimsede saa ud i Køkkenet.

Jeg traadte ind i Spisestuen.

Røgen var der; men den lignede ikke sig selv i Aften. Kun nogle sparsomme Striber svævede forsagt hen over Hængelampens Blikskærm under Loftet i Midten af Stuen. Og den kiggede med ligesom synlig Benauelse ned paa det Bord, der var rykket frem midt paa Gulvet. I en Lænestol ved Bordet sad Borgmesteren, som dæmpede sin sædvanlige daglige Rastløshed bag et Par mørke, diskrete Briller, og som gravede sig med en tanketung Nervøsitet i sit sorte buskede Haar. Lige overfor ham stod en Mand oprejst foran en anden Lænestol. Denne Mand var fed og bleg, velsoigneret, uden noget stærkt fremherskende Udtryk i et tilsyneladende lidenskabsløst Ansigt. Han havde Udseende af allerede at have talt længe uden at det kostede ham synlig Anstrengelse — og havde ligeledes Udseende af at ville tale længe endnu uden i det mindste *selv* at blive træt.

— — — „Mine Herrer, jeg kommer dernæst til at omtale det Forretningsudvalg til Drøftelsen af det foreliggende Lovforslag, som, idet vi — jeg og mine Kolleger i Udvalget — foreløbig afventer Hs. Ekscellence Ministerens næste Udtalelse i Kammeret, maaske dog kan siges at være det Punkt, hvorpaa just mine ærede politiske Meningsfæller i denne Landkreds ville have deres Opmærksomhed fæstet. Altsaa ....!"

Her kneb den lille Læge mig i Benet og antydede pantomimisk,

at jeg skulde sætte mig ved hans Side i Kredsen af de andre Tilhørere.

Den fremmede Politiker fortsatte. Jeg dvælede ved hans Ansigt og fulgte dette flydende Foredrag ud og ind i dets beherskede, velsnoede Vendinger, denne Sammenkæden af Sætninger, som ved en og anden stærkere eller svagere Betoning hvert Øjeblik syntes at maatte aabenbare just *det,* hvorefter Forsamlingen lyttede — og som hvert Øjeblik akkurat hoppede, gled eller smuttede bort fra alt generende dybere Tankefællesskab med Tilhørerne. Det bares mig efterhaanden for, at jeg havde hørt dette Foredrag paa alle gængse evropæiske Sprog — og der dukkede op for mig en Forestilling om, hvilket gennemgaaende underligt Udtryk der findes i alle de ulykkeligste af alle ulykkelige Skabninger, Stenografernes Ansigtstræk.

Han vedblev at tale — i dette internationale Sprog, som efterhaanden har bredt sig over alle den civiliserede Verdens Presseorganer, hvoraf Millioner suger en stor Del af deres aandelige Behovs daglige Føde.

Der forløb en lille Time. Nu sad begge Borgmestrens store, fregnede Hænder oppe i den buskede Manke, og Hovedet med de mørke, skyggende Briller bøjede sig over Bordet. Den fremmede Politiker stod stadig oprejst, fed, bleg, velsoigneret, talende uafbrudt, belyst af Hængelampens uforandret benauede Skær; kun Røgen var bleven tættere; man smøgede rundt omkring i en dyster Tavsheds Halvmørke, hvor de glødende Cigarers Funker undertiden syntes at antage et lidende, irritabelt Udtryk.

Jeg kastede smaa, stjaalne Sideblikke rundt omkring mig. Jeg kendte næsten ikke disse Ansigter igen. Elskværdigheden og Godmodigheden er altid høflig. Men Høfligheden kan — især naar den er veldisciplineret, som Østerrigeren meget ofte er — antage et Træk af Forstenethed. Den eneste, jeg ikke turde se paa, var min Ven den lille Læge. Men han var nu ogsaa den mindst disciplinerede af hele det Selskab, der plejede at samles hos Fader Gelbfuss.

Sognepræsten var ikke til Stede.

Saa bøjede jeg mig dybt ned. Igennem et af de smaa Vinduer med den brede, tilgitrede Karm, uden Skodder eller Gardiner for, opdagede jeg et Syn — et Stykke af et maanebelyst Landskab, svømmende i fjern, duftig Dis, med de vældige Fjældkæmpers tindrende Snediademer i den rene, kolde, klare Luft — disse uforgængelige Gestalter, der maaske tænkte Verdenssagaens ansvarsfulde Tanker til Ende.

Ved dette Syn blev mit Blik og min Tanke hængende. Og saa hørte jeg, ligesom fra en hel anden fjern Verden en Slutningstirade — og jeg opdagede Borgmesteren, skubbende sin Lænestol tilbage, kom-

plimenterende sin udmærkede politiske Ven og Meningsfælle for hans oplysende, udmærkede Foredrag. Hvornæst de to Herrer, under Forsamlingens bukkende Hilsen, forlod Salen.

Men fra alle Hjørner kom der Hænder frem mod Vinglas og Ølkrus. Og den lille Doktor stod i Kredsen under Lampen, slog med sit Krus i Bordet, og sang, saa højt, saa befriet, som hans Tenor kunde bære ham:

„*Das* war ein fremmder Vogel“ .... hvorefter et stort Tutti-Kor faldt i:

Der Mensch hat an Geist,
Hat der Schullehrer g'sagt,
Und das der Wein a' an hat,
Ha'n i selber derfragt.

DEN GAMLE MARQUISE

Saa var hun død. Hendes Liv var hengaaet i en Valsetakt; hendes Død blev det begrædeligste af alt. Hun havde ødelagt Formuer, Mænd og sig selv. Hun var udsprunget af irsk-engelsk-fransk Blod, bar med Rette en Marquiskrone paa sine Lommetørklæder og over sine Brevpapirer, havde været en glimrende Skønhed, havde levet i det bedste (eller det daarligste) Selskab — og hun døde paa et Jernbanehotel af tredie Rang, og hendes Begravelse foregik fra Sognehospitalets Ligstue, hvor Hotelværten, som havde flaaet hende, Lægen, som var bleven ked af hende, Præsten, som havde opgivet hende, og nogle Almisselemmer bivaanede Højtideligheden.

Ikke sandt? Man skulde tro, at dette var skrevet ud af en moderne Roman. Paa en Maade — ja! Det er et Par Blade udrevet af hendes eget moderne Livs Roman. Og for dem, der bevarer nogen Interesse i denne Retning, vil Historien være oplysende og ikke overflødig.

Min Familie og jeg havde lært hende at kende samme Foraar i Venedig. Hvad Venedig *var* — det véd enhver Kursusdame. Hvad Venedig kan blive til — det ligger i Gaadernes Skød. Ser man hen til, hvad Venedig *er,* saa bliver maaske Gisningerne over Fremtiden lettere. En Forfatter, en Kunstner, en Tænker, eller en blot og bar nysgerrig, der ønsker at lære Livet og Menneskene at kende fra visse patologiske Synspunkter, han vil finde Opgaven let i den By, naar blot han har et Par af de nødtørftigste Introduktioner i sin Lomme og kan føre en nogenlunde overfladisk Passiar. Man begynder med Overfladen dér; det beror paa En selv, hvor langt man vil gaa i Dybden.

Men ingen Steds synes det øvrige moderne Evropa at have fun-

det en mere bekvem Plads til at stryge sine Unoder af og lægge dem for Anker, end dér, hvor den tavse Lagune har tiet stille med saa meget, og hvor man stiltiende er naaet til den gensidige Overenskomst, ikke at gøre Rabalder med noget, der i Gaar er truffet En selv, og i Morgen kan træffe de andre. *Est humanum errare!* det synes at være Mottoet for dette afsluttede Selskab af evropæiske Emigranter, der paa „ubestemt Tid" har lejet et Par Værelser i et Hotel, eller en Etage i et gammelt Palads. Saa længe man betaler sin Regning i Hotellet, sin Leje af Paladset, men navnlig sin Gondoliere — saa længe hører man til Fremmed-Kolonien, til „Selskabet", og det kan i øvrigt gaa op eller ned for En: man bliver ikke besværet med Indiskretioner. Hvad der bliver af En, naar man har forladt Lagunebyen, det interesserer ingen. Saa længe man er der, *er* man!

Og hvem bor her saa? Det bliver et broget Billed. Der var f. Eks. den lille russiske Fyrst K. Han var decideret Schopenhauerianer, havde fortæret 8000 „Sjæle" paa Evropas forskellige Væddeløbsbaner og Spillebanker; nu havde han 2000 Sjæle igen; dem agtede han at fortære i Venedig. „Verden er Forestilling, det vil sige Illusion." Resten var Tavshed! sagde han med Hamlet.

Jeg havde ham personlig at takke for en Nats lærerig Samtale i hans Gondol, da vi forlod det Selskab — hos en Videnskabsmand, en ældre Ven af mig — i hvis Hus og ved hvis Protektion jeg efterhaanden lærte dette svømmende og flydende *high-life* at kende.

Den lille Fyrste var, hvad man saadan med en gammel Vending kalder mefistofelisk anlagt. Han havde set alt, prøvet alt, og fundet, at intet duede — maaske dog med Undtagelse af ham selv. Han havde en Ven, en af de smukkeste Mænd, jeg har kendt, en ung engelsk Diplomat, der hjalp ham med at øse Champagne ud i Lagunen og lægge Bank i det Hotel, hvor Fyrsten havde sin Ungkarlelejlighed i Mezzaninen. Her samledes Spanierne og Franskmændene fra Don Carlos' lille Hofstat — thi ogsaa denne Potentat, den moderne Kras-Romantiker, levede i Venedig. Her kom al den Elegance, som der paa en eller anden Maade var en lille Hage ved — alle de Ariadner, som var blevne forladte af deres fyrstelige, grevelige eller friherrelige Theseus'er. Tonen var let, utvungen, behagelig, af en vis for en Parvenu overraskende Ligefremhed forenet med en beundringsværdig Takt, ... man havde al mulig Grund til ikke at berøre saarbare Punkter hos andre, eftersom en Retorsion kunde have frembragt den ubehageligste Virkning paa En selv. Endnu skal tilføjes, at Selskabet var strengt aristokratisk — men fremmede Kunstnere og lignende fænomenale Mennesker fandt, som Undtagelser, temmelig let Adgang og fik som Regel en forekommende Modtagelse.

Der taltes hvilket som helst Tungemaal (af de fire, fem anerkend-

te) man selv ønskede. Man kom ikke let i Forlegenhed med at slippe ind i eller ud af en Underholdning, hvori det kun forlangtes, at man ikke skulde være pedantisk og ikke ubetinget kedelig. Vi borgerlige er nu saa strikse paa det, naar vi forlader vort eget Modersmaal og sejler ud paa de evropæiske Idiomers Strømme. Aristokraten tilgiver let en Bommert — glider med et forbindtligt Smil hen over en Ubehjælpsomhed: han véd, at det dog *kun* er Aristokraten, der har haft Tid og Raad til at lære sig Evropas Tungemaal perfekt.

I denne Kreds var den gamle Marquise et af de elliptiske Brændpunkter. Hun var Skiven for Selskabets mere og mindre forblommede Spot — og hun gav stedse Svar paa Tiltale. Hun ærgrede og imponerede Fyrst K., drillede og blev drillet af hans Ven, var Veninde og fortrolig med alle de smægtende, forsmaaede skønne; hun var, om man tør kalde det, legitimistisk Nihilist, afgjort moderne, ubetinget fransk — men med sin irsk-engelske Understrøm af hensynsløse Lidenskaber. Hendes Alder var ubestemmelig — især ved Aftentider, hvor hun helst lod sig se — saadan mellem 40 og 70, nærmest hen imod Grænsen for Støvets Aar. Men hun klamrede sig til Livet med sin Ruin af en stor, blændende Skønhed, der ikke blev uinteressant, fordi den var i Færd med at gaa over i Karrikatur. Hun var et vandrende Bibliotek af hele den franske sensualistiske og naturalistiske Literatur, i alle Afskygninger, — men foragtede Forfatterne som taabelige og taagede radikale. Hun forlangte skyldig Tribut af Kur fra enhver Mand, der nærmede sig hende, — og hun erklærede, at hun havde prøvet alle Filosofier, at hun vilde dø som Katolik, men at hun kun kunde erkende én Religion, som vilde overleve alle andre: Eros' Kultus, der talte sine Tempeltjenere fra Lazzaronen og Gondolieren lige op til Verdens Beherskere paa alle de Troner, som havde eksisteret og vilde blive rejst. Naar man havde sagt hende en taalelig vel anbragt Kompliment, og naar man ærbødig lyttede til hendes Underholdning — og hun havde Erfaringer! — saa meddelte hun med livfuld Friskhed, under skarpe, dybttræffende Sidebemærkninger, sit Livs Historie, der gærne kunde have forsynet ti Naturalister med Stof ... og naar hun da bøjede Hovedet, og det rynkede Ansigt blev træt, saa lagde hun en saa haabløs, begsort, aabenhjertig Livs-Fortvivlelse for Dagen — at ingen Dødsdom over den moderne Pessimisme kunde være eksekveret af en mere sagkyndig Profos. Det var, som om et Lig anklagede den Tid, hvis højeste æstetiske Blomstring kan synes at hvile paa Opløsning.

Foraaret blev næsten til Sommer. Lagunerne havde allerede længe lugtet mindre appetitligt. Champagnen flød endnu ud af Fyrstens Balkonetage — den gamle Marquise sad troligt paa Hotellets Ter-

rasse og viftede sig i de lumre Nætter, medens Serenadebarkerne gled frem under Lysenes fantastisk-sentimentale Skær. Jeg tog med min Familie over Udine og Pontebba op til Alpernes kølige Luft.

En Maaned efter, da man talte om Kolera i Venedig, kom den gamle Marquise til Tarvis med nogle af Emigrant-Koloniens Damer og Herrer.

De slog sig ned paa Jernbanehotellet, beliggende højt og frit paa Dalens ene Bjergskraaning oven over den vilde Schlitza-Slugt, med en henrivende Udsigt over imod Mannhart, Fünfspitz, Königsberg og Wischberg-Gruppen, hvis Toppe krones af den evige Sne, hvis Takker og Tinder er et saa kosteligt Fyrstediadem, som noget aristokratisk Selskab kan ønske sig til daglig vis-à-vis.

Den lille geskæftige, altid med Hatten i Haanden gaaende Hotelvært og hans nydelige lille, med Nøgleknippet i Bæltet raslende Kone — begge var de i den syvende Himmel over den Ære (og Fordel) som vederfores deres af Tiderne trykkede Forretning. Der var en Dineren ved Table d'hôte og à la carte, Udflugter med Hotellets Heste og Vogne, smaa Picknicks i det grønne, fortrolig „The" (med Champagne) om Aftnerne paa selve Perronens Terrasse, hvor den almindelige Verden kom brusende forbi, trukket af de dobbeltforspændte Bjerglokomotiver, og hvor Alpernes gigantiske Verden — naar Larmen og Røgen var ovre — stod i anelsesfuld, utilgængelig Klarhed op imod Skyerne, belyst af den nedgaaende Sol og den nyfødte Maane.

Det var Sommerfester disse; og den gamle Marquise præsiderede, med sin russiske Fyrste, sine Diplomater, sin ironisk-opvartende Læge, sine Baronesser og Friherreinder, og med de indbudne borgerlige Kunstnere og Forfattere i Halen.

Skønt hun ikke ansaas for rig, og heller ikke var det, skønt det var Fyrsten og hans Venner, der smed Pengene ud, skønt de andre Damer, den slanke, stolte Mecklenborgerinde, de lidt mere kortstammede Wiener-Italienerinder, alle sammen havde deres fødte „Air", saa bukkede Værten og Opvarterne ikke saa dybt for nogen, som for den gamle Marquise. Og hun gjorde Fordring derpaa, med et Blik og en Holdning, som viste, at det tilkom hende — og at det for Resten var hende ligegyldigt.

Men hvor blev den lille bukkende Vært og den svalehalede Opvartersværm af, da der pludselig en Dag blev telegraferet: Orleanske Prinser med Damer, med hertugelige Gæster, med Suite og Tjenerskab, kommer med næste Tog!

Den lille russiske Fyrste og hans Venner blev fornærmet og rejste straks. Man vilde tage deres Værelser fra dem og byde dem nogle mindre gode. Kun den gamle Marquise, et Par Herrer og nogle Damer blev.

Den kongelige Herlighed varede kun nogle Dage. I disse Dage havde Hotelværten slet ingen Hat i Haanden, han løb barhovedet omkring, mør af at bukke; han var ikke af Klæderne, sov ikke, spiste ikke, kendte kun det eneste Ord: Sire! skældte sin lille søde Kone ud i de nødvendige Pauser — og aandede først op, da han havde skrevet Regningen ud paa Afrejsens Dag for Prinserne af Blodet.

Man sagde, saavel i Ober- som i Unter-Tarvis, at Regningen havde betalt hans Gæld dér paa Stedet i de sidste fem Aar.

Men Menneskene er nu saa tilbøjelige til at overvurdere en Succes. Harun-al-Raschid rejser ikke længer omkring med Guldstøv i Lommerne; og Prinser af Blodet har i Reglen en Intendant, som kender til at „dividere" paa rette Tid og Sted.

I disse kongelige — altfor korte — Dage var der slet ikke noget ved at hedde Marquise, Baronesse, Friherre eller lignende; man kunde lige saa godt være sig sit borgerlige Navn og sin vulgære Bestilling bekendt. Men naar selv den stolte, slanke, sortklædte Baronesse følte sig en lille Kende trykket af at skulle passere Dørene ind til den reserverede Table-d'hôte-Sal — saa bevarede den gamle Marquise sin Holdning, sin ligegyldigt-udfordrende Sindsro, uanfægtet af hvilke Potentater, der end behagede at sidde til Bords for aabne Døre, medens hun selv behagede at trække frisk Luft paa sin Promenade langs med Perronen. Hun var sig selv lig, saa karrikaturmæssig affældig hun end i den sidste Tid, paa Grund af den stærke Bjergluft eller det stærke Solskin, var kommen til at se ud. Med hævet Hoved skred hun frem — med det rød-blond farvede Haar opsat i Krøller og Krus over de askegraa Kinder og de runkne, visne Træk — med de smerteligt opspilede Øjne, der endnu funklede, som om hun havde haft et Skønhedshof af Tilbedere omkring sig og for sin Fod. Og da de høje Herskaber ved en Lejlighed passerede *hende* forbi, gjorde hun sin Reverens ... Det ene Lands Dronning kan ikke gøre en Bøjning for en anden Potentat med en saadan Grandezza, saa afmaalt-storstilet, saa imperialistisk, som den gamle Marquise gjorde.

Vi, som saa' derpaa, vovede ikke længer at betvivle det Sagn, i Følge hvilket hun skulde have leget med kronede Hoveders Skæbne og ført mere end én Prins i sit kypriske Ledebaand.

Saa tyndedes Rækken omkring hende ud; Sommerudflugterne var omtrent forbi med Sommeren. Nogle tog bort, andre kom, men ikke mange; den gamle Marquise blev.

Min Ven, Stedets gemytlige Læge, hviskede en Dag til mig:

„Festgeknejpt!" —

„Maaske!" svarede jeg.

De nyankomne skænkede hende kun en flygtig, stundom overrasket Opmærksomhed. Hendes venezianske Cortège forsømte hende.

Lægen og jeg spurgte en Dag efter hende ved Middagen. Man svarede os, at Fru Marquisen var gaaet ud alene, formodentlig op langs „den gamle Vej". Det er den ældgamle østerrigske Hovedfærdselsvej imellem Wien og Milano. Nu er den nedlagt; den er kun en Ruin af en besværlig Bjergvej, der slynger sig, afbrudt af gennemskredne Vildbække, højt oppe over den ny Vej, ud og ind langs Fjældskraaningerne.

Formiddagen havde været lummer; Middagstimen var trykkende, en Skybanke skjulte Solen, det begyndte at stønne oppe i Fjældskoven, Fuglene tav, Hestene viftede nervøst med Halerne, og Kuskene sad dovne og døsige paa Hyrevognenes Bukke udenfor Jernbanehotellet.

Med et rejste en Række graahvide, smaa Støvskyer sig langs med den tørre, lerede og sandede Postvej, hvor de sprængte Klipper hænger glinsende gule ud over. Det var, som om en Skyttekæde af Garnisonens Alpejægere laa og plaffede ved en militær Øvelse. Saa kom der et Tordenslag — men Regnen fulgte ikke. Derimod rejste en Storm sig — pludselig, som vi ikke kender til det hos os, som man kun træffer det imellem Alperne. Skoven langs Fjældsiden syntes at lægge sig, ligesom en moden Rugmark kan lægge sig — og en eneste mægtig Hvirvel af Sand, Støv, Grus og Jord indhyllede baade den ny og den gamle Vej. En Jernbanebetjent fo'r forbi os for at give Stoppesignal langs Banelinjen. Vi holdt paa Bordet, omkring Kognaksflasken, paa Dugen og for Øjnene — og saa var der en, som raabte:

„Den gamle Marquise!"

Lægen og jeg sprang ud paa Vejen, blindet og halvkvalt af Damp og Støv. Hurtigst muligt kravlede vi op ad den grønne Skrænt, et godt Stykke op efter, og stod paa den gamle Vej. Den var øde; en Drejning af den laa i Læ; forude og bag os hvirvlede, susede, snurrede og bragede det. Vi løb frem. Et Øjeblik troede jeg bestemt, at vi skulde slynges ud over den forfaldne Viadukt, ned i en stenet, udtørret Bæk, mellem Klipper og Krat. Men vi blev paa Vejen.

Noget borte fra os saa' jeg et menneskeligt Væsen, der kæmpede. Det *kunde* have været en Høstak, som strittede imod, som ikke vil lade sig føre bort.

Vi løb til og slog en Klo — det er den eneste Betegnelse — i den stakkels Marquise.

„Ind i Læ! ind under Krattet! ikke under Storskoven!" raabte Lægen, den i disse Farvande „kendte Mand". Vi halede hende med os og lagde hende — os alle tre — paa Græsset. Hun var frygtelig

at skue. Det rød-gyldne Haar, fuldt af Støv, Græs, Kviste — purret ud til alle Sider, som paa en Klown i en Cirkus. Ansigtet fortrukket af at skrige, af afmægtig Harme over hendes Hjælpeløshed, af den knapt overstaaede Dødsangst. Den broncerøde Silkekjole hvirvlede endnu stadig op om hende som en Ballon ... vi maatte klappe paa den saa meget vi vilde, den spottede vore Anstrengelser!

Hendes Fod var lille og elegant, i smaa Sko med Rosetter og Guldagraffer. Hun havde kødfarvede Silkestrømper, ingen Læg, og hendes Undertøj var paa flere Steder sønderrevet, men blændende hvidt.

Saa fik vi Bugt med Kjolen; jeg maatte med en utallig Mængde: Pardon, Madame! næsten kaste mig over hende. — Noth bricht Eisen!

Hun laa tilbagelænet, vilde ikke hæve Hovedet, og stønnede:

„Bring mig Vand .... Vin! Draaber!“ —

Lægen trak triumferende Kognaksflasken op af sin Lomme. Flasken var halvfyldt. Hun tømte den næsten. Saa satte hun sig over Ende, ordnede sit Haar, undersøgte og bragte sine Klæder i Lave. Hun tog intet Hensyn til os — knap nok de Hensyn, som man kalder velanstændige — vi eksisterede slet ikke for hende.

Imidlertid sad vi dér og krøb sammen under Risbøge og kortstammede Skovfyrre. Vi hørte Stormen brøle ned igennem Dalen, suse oppe i Fjældskoven bag os; af og til bragede det hult — et stort Træ var faldet. Hun holdt Hænderne for Øjnene, og dernæst foldede i Skødet. Bad hun? Det er nok troligt.

Lidt efter lidt — langt hurtigere, end man vil tro sligt — stillede Stormen af. Regnen begyndte at falde.

Jeg vendte mig om imod hende:

„Hvorledes har De det, Madame?“

Hun drejede sig med Flid bort fra Lægen; han havde en Gang i Selskabet været satirisk overfor hende. Hun svarede mig: „De er en „Gentleman“. Hvor blev alle de andre af?“

Jeg tog med passende Beskedenhed imod Komplimenten. Jeg sagde hende blot, at min Nation var bekendt for Godmodighed og Hjælpsomhed. Dette havde været min simple Pligt. De „andre“ var formodentlig paa deres Værelser! —

„Ja naturligvis — naturligvis ....!“ mumlede hun, stadig ladende Lægen skøtte sig selv, som om hans Opmærksomhed ikke var ganske „ægte“. Det ærgrede og generede mig lidt. Hun spurgte:

„Er De i Familje med Baronesse F.?“ (Baronessen havde sluttet sig paa den senere Tid til min Familje.)

Jeg benægtede det.

„Det er umuligt andet! der maa være adeligt Blod i Deres Fa-

milje — muligvis langt ude — men der *maa* være .... man kender jo dog ikke alle sine Relationer — vel? — hvor kan man det?"

Hun saa' med sine graa, funklende Øjne lige ind i mine — og lo paa en uhyggelig, bister-frivol Maade — her paa dette Sted, under denne Situation .... det var virkelig ejendommeligt. Uden at vente Svar knyttede hun den lille, hvide, rystende, veldannede Haand og mumlede: „Hvorfor kom de ikke til mig? ... ingen af de andre ... ingen kommer!" Og hun endte med en ret kraftig fransk Ed, saadan en som Diable eller Maroufle! der klang helt besynderlig i hendes Mund.

Lægen lo, saa det klukkede.

„Hvad ler han af?" raabte hun, men vendte sig øjeblikkelig igen til mig:

„Tror De paa Gud? ... De er jo Videnskabsmand, Forfatter, Doktor, Poet — eller hvad De er — og naturligvis Fritænker, som alle de Herrer nu til Dags. Stille! De skal ikke afbryde mig — De behøver ikke at forklare Dem — det er ogsaa ligegyldigt — hvad? er det ikke? ... Kom, lad os gaa! vi bliver jo gennemblødt her! Hvilket Vejr! — hvilket sørgeligt Liv — fra Hotel til Hotel — alene ... kom!"

Hun rejste sig med en energisk Anstrengelse, rystende af Kulde. Vi understøttede hende begge, Lægen og jeg. Stormen susede kun svagt, Regnen faldt i kolde Strømme; fugtig Damp steg op fra Dalen. Hun strakte Haanden pegende ud over den stejle Skrænt — lo atter paa sin bistre-frivole Maade — og sagde: „Dér var jeg ellers nær nok ved Udødeligheden!" —

Saa rakte hun Lægen Haanden, med en Dronnings Mine, og sagde: „Jeg takker Dem, min Herre!" —

Vi fulgte hende ned til Hotellet. Den Bestyrtelse, der stod at læse i de Ansigter, som ventede paa os, smigrede hende øjensynligt. Hun bad Lægen og mig følge hende op paa hendes Værelser. Hun havde en lille Salon og et Sovekabinet. Alle Vindueskodder var tillukkede for Stormen. „Lys og Luft herind!" kommanderede hun. Vi smækkede Skodder og Vinduer op. Bjergtoppene stod dækket af nyfalden Sne — Uvejret trak videre bort igennem „Romerdalen". Hun drog Vejret dybt. Jeg vilde anbefale mig. „Nej, mine Herrer!" sagde hun: „De maa opholde Dem et Øjeblik — jeg vil blot til Sengs!"

Og hun ringede paa Stuepigen, som førte „Hendes Naade" ind i Sovekammeret.

Lægen satte sig ned, nynnede dæmpet en Kärntner-Vise mellem Tænderne, bladede i et Album med gylden Grevekrone trykt paa Bindet, og skelede til mig. Jeg stod i det aabne Vindu og saa' paa disse Bjerggiganter med Evighedsmærket trykket om deres stolte

Pander. Det varede en lille halv Time, saa kom den kvikke Stuepige ind:

„Hendes Naade er visibel!" —

Ja virkelig, hun var visibel. Hun laa under den store, blomstrende Sengehimmel, i lutter hvidt Flor med Tyll og Blonder og Kniplinger. Hendes Ansigtsfarve var dødbleg og gullig; hendes Kinder var let sminkede, hendes Læber stærkt røde; det gylden-blonde Haar var sat op med Krøller og Krus, og der glimtede et diademlignende Smykke deri. Trods det pandemiske i den hele „Apparition" lignede hun *dog* nu en stor Dame, en Dronningruin paa Sottesengen. Paa en Stumtjener udenfor Sengen stod to Flasker Crémant, optrukne, og tre store Glaspokaler. Med rystende Haand greb hun en Flaske — vi vilde hjælpe hende, men hun vinkede afværgende og skænkede op i Glassene, uden at spilde en Draabe. „Paa Deres Sundhed! mine Herrer — og Tak! Nej, De maa drikke ud — saadan!" ... Og hun skænkede atter og nedsvælgede den mousserende Drik, langsomt, med dvælende, distræt Velbehag.

Uden at se paa os, med lukkede Øjne næsten, sagde hun: „De er lykkelige — de er unge Mænd endnu — de kan nyde — nyde ...!" Og hun syntes, missende med Blikket, at skue langt bort — ud over et langt Livs Oplevelser, Triumfer, Erfaringer ... hvilke? Saa fortrak hendes Mund sig, de graa Øjne funklede — hun saa' næsten hadefuldt paa os, at vi stod dér solbrændte, endnu gennemblødte af Regnen, som to ret vel udrustede Vandringsmænd ... og hun tømte hurtigt Glasset, rakte Haanden ud — til Haandkys — Audiensen var forbi!

Siden den Dag viste hun sig ikke længer neden under. Stormen havde knækket hende. Sommeren var endt, Selskabet for længst spredt, den gamle Marquise blev alene tilbage.

Da jeg fem, seks Maaneder senere igen gæstede Tarvis, var hun lige akkurat begravet — fra Fattighusets Ligkapel. Hotelværten var bleven „dækket" ved Salget af hendes Smykker; det sidste gik med til Begravelsesomkostningerne. Men vi skal jo heller intet tage med os! forklarede Stedets Sognepræst. Der var intet at stille op med hende — sagde han paa sin filosofisk overlegne Maade — der var ikke Alvor i hende; men hun døde dog som Katolik — requiescat in pace!

Min lille Ven Lægen havde *sin* Version paa Sagen: „Du kan forestille Dig det hele! De sidste to Maaneder nød hun intet andet end Kognak og Champagne. Hun og jeg blev omsider forligt — da jeg intet „skrev op" til hende. Jeg arvede hendes Rejsebibliotek. Det vil interessere Dig at læse det igennem — *jeg* gider ikke. Den lille søde Hotelkone arvede hendes Lintøj og hendes Kjoler; alt var nyt

og alt var sønderrevet! Diakonisserne flygtede til sidst ud af Værelset — saadanne Historier, som hun bad dem læse for sig, og som hun fortalte dem. Men det bedste var dog, at hun absolut vilde beholde den unge, kønne Snedker, som skulde tage Maal af et nyt Dobbeltvindue, inde hos sig — for at hun kunde have et smukt Syn for Øje, naar hun drog det sidste Suk. Naturligvis fejede jeg Fyren ud — men jeg er sikker paa, at det har krænket hende helt ned i Graven!

„I tager lidt mærkeligt paa Tingene her i Kärnten!" sagde jeg. „Undertiden forekommer I mig som Romantikere — undertiden som fuldblods Naturalister!"

„Nej, *det* var den gamle Marquise!" sagde han og lettede ved sit Glas. „Hendes Valgsprog var jo — hun sagde mig det selv: „Mennesket skal vedblive at elske, lige til det stiger ned i Graven!""

OTHELLO

Det var næsten fjorten Dages Regn her i Bjergene. Saa kom der, mellem Bygerne, dumpende ned til os en elskværdig ung Wiener, letlevende, sorgløs, med Talent nok til at være en ret underholdende Forfatter. Vi blev nogle Dage sammen og fornyede et tidligere Bekendtskab. Vi fortalte hinanden Historier; og en Aften hos Papa Gelbfuss sagde han:

„Jeg kunde give Dem et Sujet til en Novelle — vil De have det?" ....

„Kommer an derpaa! Det er sjældent, at den ene kan *give* den anden et Sujet, som han kan bruge. Hvorfor beholder De det ikke selv?" ....

„Oprigtig talt; jeg er for doven. *De* skal have min Othello!" ...

„Uden Fortrydelse: er det Dem selv?" ....

„Hvor vil De hen? *Jeg* ..." Og min letlevende, elskværdige Ven lo ved den blotte Tanke, at *han* skulde være nogen Othello ... og saa fortalte han:

„Det er flere Aar tilbage. Jeg havde sagt Juraen Farvel — paa Halvvejen. Min Fader var død. Jeg havde arvet et Par Tusind Gylden — min eneste Søster var bleven gift, og min Svoger havde vist det Heltemod at tage Moder i Huset — Verden stod mig aaben — og naar Verden staar en ung Mand aaben, der har begaaet nogle ikke altfor slette Vers, og som stadig skriver paa en læseværdig Roman — saa véd De, at han i vore Dage bliver Journalist! Jeg vilde imidlertid ikke straks begynde min nye Karriere i min kære Kejserstad ved Donauen. Jeg tog saa langt bort, som jeg omtrent kunde komme

— hvor tysk Tunge tales — nemlig til Hamborg. Jeg var i den „fri“ Elbstad. Nogle Anbefalinger bragte mig i Forbindelse med et af de største Blade dér. Jeg hvæssede min Pen paa min ungdommelige Kritiks Slibesten, lovede mig selv ikke at være for hvas, lettede i øvrigt min Samvittighed for saa megen overflødig Ballast som mulig — og begyndte at skrive.

Jeg havde, hvad man kalder en „let“ Haand. Mine ugentlige smaa Causerier viste sig at gaa i Hamborgerne. Der er, trods al Materialisme, noget naivt over Publikum i Elbstaden. Vor store Laube har vistnok allerede gjort den Bemærkning. Snart blev Teaterfeuilletonen overdraget mig. Og Glæden gjorde mig mild og hensynsfuld. Hvad der maaske endda er et Bevis for, at jeg virkelig er et Stykke af et godt Menneske!

Det ligger som sagt Aar tilbage. Man spillede jævnt godt Komedie dengang — bedst paa Thaliateatret, hvor der var Tradition over den gamle Scene, et Repertoire, man kunde slide paa, en dygtig Regissør — som alle sled paa. Det var slet ikke svært at skrive en læselig Teateranmeldelse. Og jeg skrev. Redaktion og Publikum nikkede bifaldende — jeg var saa heldig, endog uden at vide af det, at behage en af Skuespillerinderne — og jeg havde endnu ikke faaet en Duel i Udsigt med en af Skuespillerne. Hvad kan en Anmelder forlange mere?

Saa kom der en Debut, Othello.

Jeg læste min Shakespeare pligtskyldigst igennem, førend jeg gik derhen. I Grunden har jeg aldrig kunnet lide det Stykke — men jeg er nu ogsaa Østerriger. Et Vilddyr, som en ung naiv Kvinde forelsker sig i, og som lader sig tirre op af en Slyngel til at kvæle hende, uden at have mere end et Lommetørklæde — Josef og Maria! et Kniplingslommetørklæde til Bevis imod hende ...... véd De hvad? den gode Shakespeare har dog undertiden lidt vel massive Indfald! Nordgermanerne dømmer anderledes. Stykket er jo som dramatisk Arbejde af en — hvad skal jeg sige, hidsende Virkning — i det mindste fra Midten af og lige til Slutningen med de guddommelige Ord om Tyrken i Aleppo! Aa, det véd De bedre end jeg.

Jeg var overbærende i min Anmeldelse. Den store Britte havde irriteret en eller anden Følelse hos mig. Mod *ham* kunde jeg ikke vende min Vrede — og da jeg, som sagt, i Grunden var en skikkelig Fyr — saa nedsvælgede jeg min Vrede mod Digter uden at lade Debutant undgælde. Jeg sagde den unge Mand — Othellos Fremstiller — saadan i Almindelighed de Smaasandheder, der indlyste af sig selv; han var en stor, stadselig Fremtoning, med et behageligt Organ — med noget der tiltrak, og noget, der ærgrede — alt andet end „færdig“ endnu. Jeg misundte ham halvt hans Lemmers herlige Pro-

portioner — men han var ikke skuespillerbevidst — og det forsonede. Da jeg havde været paa Trykkeriet med mit Manuskript, saa lukkede jeg Øjnene med noget af en god Samvittighed.

Næste Aften sad jeg paa mit Værelse og arbejdede — da jeg hørte det ringe neden under. Min Værtindes fikse Tjenestepige — de har alle sammen disse nydelige smaa, hvide Huer paa Hovedet — bragte mig et Kort op. Hun lo, da hun rakte mig det. Jeg læste Debutantens Navn.

Saa! tænkte jeg; en Scene! Vis den Herre op! sagde jeg saa heltemæssig som mulig. Jeg erindrede, at jeg som Student paa Mensuren havde staaet mig ret godt med Schlägeren i Haanden.

Ind kom han. Han havde nær taget den øverste Del af Dørkarmen med sig. *Saa* stor var han ikke engang forekommet mig den foregaaende Aften.

Men han havde ikke Othellos rullende Øjne — slet ikke denne evigt strømmende Fraade om Munden. Han smilede undséligt, var lidt forlegen med sin Person, som temmelig høje Folk ofte er. Gode Proportioner havde han unægteligt; Stolen knagede under ham, da han paa mit spørgende Vink satte sig og begyndte med et blødt, ikke helt behersket Organ at spørge, om han havde Æren af at tale med mig .....?

Jo! svarede jeg. Det er formodentlig Anmeldelsen i Bladet i Dag, som ...?

Ja, det var det. Han blev endnu mere forlegen, og da jeg saa' ham saa lidet kampberedt, bad jeg ham venlig sige mig, hvad det var, som særlig havde stødt ham, idet jeg indrømmede, at selv den dygtigste Anmelder kan fejle.

Nej, han var ikke stødt! Tværtimod! Og han afleverede en beskeden Tak til mig, fordi jeg ikke helt havde lemlæstet ham, men endog ladet mig forstaa med, at saa heldige ydre Midler og saa megen hæderlig Stræben vistnok en Gang maatte frembringe et Resultat ... osv. De kender det!

Jeg begyndte at faa Interesse for min Othello. Det var Skuespilleren i Puppetilstand; just ikke de morsomste paa Scenen — men i en privat Stue har de noget velgørende over sig. Hans Organ, af en blød, dyb Klang, havde Tilbøjelighed til Hæshed — og denne Tilbøjelighed var endnu ikke behersket. Han var i det hele taget ikke behersket; enten var hans Lemmer for stærke, eller de var trods gode Muskler, ikke stærke nok endnu til at bære en frembrydende Lidenskabelighed under alle de indre Bølgegange. Her maatte vistnok fægtes, rides og danses meget mere. Men Svagheden laa dog overvejende i det intelligente. Han viste sig tænksom, med god, sund Forstaaelse — men det gnistrede ikke ret derinde i de store,

veldannede Araber-Øjne. Eller jo: — det gnistrede ved en eller anden Bemærkning, som jeg gjorde, men da var det ligesom et Batteri, der har faaet fejlagtig Placement og nu slynger Ilden rundt omkring, lige farlig for Venner og Fjender. Der var noget af en *løbsk* Hest ved ham — undertiden! Men saa kunde han atter dumpe underligt tilbage i det flegmatiske. En Nordfriser — en rigtig Nordtysker! tænkte jeg; saadan en Blanding af Søtaage og Stormflod og Melklumper. Solglimt gennem forrevne Skyer over Marskland — og lange graanende Pauser, hvorunder man ikke véd, om Mennesket sover eller tænker.

Saa spurgte jeg ham, hvorfor han netop havde valgt Othello til at øve sine Kræfter paa? Det var en Barndomsinklination fra Skolen af, forklarede han. Som Gymnasiast havde han følt sig tildraget af Shakespeare i Almindelighed og af denne venetianske Mor i Særdeleshed. Han havde givet en Prøve til Bedste ved en Skoleforestilling — og Kammeraterne havde lét ham ud — hvad der yderligere havde skærpet hans Appetit. For Resten var Desdemona dengang blevet spillet af en køn, men kaad, ret drillesyg Dreng, som havde udført Rollen „beundringsværdigt". Familietildragelser havde ført det med sig, at han maatte opgive Universitetet; han var kommen ud paa Landet som Huslærer — havde igen villet studere — var saa falden i med en Provinstrup — havde været for „høj" for de smaa Teatre — og var nu her!

Vi blev siddende et Par Timer i Samtale. Han vandt mig ved dette tilslørede i Væsen, der kæmper for at kaste en Byrde af, rejse sig og strække et Par stærke Arme mod Himlen. Vi fortsatte paa en Ølknejpe — og her kom der mere Fart i ham. Han føjede et Par smaa Glas Brændevin til det Kvantum Øl, som vi hjalp hinanden med at sætte til Livs; Nordtyskeren drikker mere Spiritus end vi. Det gjorde ham ikke beruset; det skærpede hans Intelligens; han talte bestandig om sin Othello og lagde for Dagen, at han havde læst min Artikel grundigere, end Forfatteren selv havde skrevet den. Han disputerede med mig om Shakespeare, gjorde gode Bemærkninger, og bad mig sluttelig om jeg vilde gaa Rollen igennem med ham, førend de to afgørende næste Forestillinger. Jeg kunde ikke afslaa det. Det smigrede mig lidt — og saa havde han det smukke, bløde Organ.

Vi kom sildig ud paa Gaden. Han talte højt, deklamerede. Et Par, formodentlig ellers ganske omgængelige Personer, gik forbi; en af dem lo højt og stødte til ham. Han var i Ekstase, gav et skarpt Svar, og inden jeg saa' mig for, laa de to Mandfolk udstrakt for mine Fødder — jeg tror endog i Rendestenen — og min Othello trak mig hurtigt af Sted, idet han gjorde komisk rørende Undskyldninger, fordi han ikke bedre havde kunnet beherske sig.

Ja ja! sagde jeg leende; nu forstaar jeg nok, at De kan spille paa Deres Naturel. Men det er altid lidt farligt at begynde med!

Vi gennemgik Rollen sammen. De kan tænke Dem, hvilken Instruktør jeg var! Der viste sig heller ikke ved de to kommende Forestillinger nogen meget kendelig Forskel i Resultatet. Jeg sagde ham det lige ud. Min ny Ven var modfalden. Om Engagement i Hamborg var der foreløbigt ikke Tale. Nu maatte han tilbage til de mindre Scener. Det var drøjt, sagde han; men han *skulde* nok komme frem ... og hans smukt skaarne, frisiske Araber-Øjne lyste med en hel othelloagtig Glans. Ja, kunde Øjnene endda have gjort det — og de brede Skuldre — og Deklamationen med de stærke Fagter ...! men det var netop denne Deklamation, der var helt ydre. Han havde selv en trykkende Fornemmelse deraf — og vidste ikke at raade Bod derpaa. Lidenskab, stærke Følelser, havde han — det forsikrede han mig, og jeg betvivlede det ikke. Men der manglede Følelsens alt-i-sig-optagende Betagethed. Lidenskaben kunde ikke arbejde sig frem inden fra — den kom til ham igennem Digterens vilde Ord, ligesom en Flok Gravgæs drives af en Høststorm mod Land ... der kom ikke den rette Storm fra hans eget forpinte Hjerte ud til de ængsteligt ventende Tilhørere ...

Ja, De forstaar nok: *det* skrev jeg selv efter den sidste Forestilling. Vi Journalister har en god Hukommelse.

Den sidste Aften, vi var sammen, fortalte han mig sin Familiehistorie. Den var oplysende nok. Hans Moder var hernede fra Kärnten — en slovenisk Pige, der var vandret nordpaa med en Musiker — var kommen til Hamborg — var bleven forladt dér — havde spillet og sunget, vilde være gaaet til et af de smaa Teatre — var musikalsk, men næppe dramatisk begavet — optraadte ude paa St. Pauli — var dér bleven kendt og siden gift med en Evertfører fra Elben, en stor, lemmesvær Ditmarsker, der afvekslende godmodig og beruset elskede og pryglede hende. De havde kun det eneste Barn, som de begge to forgudede — især efter de huslige Stridigheder. Faderen tjente dengang gode Penge — Drengen blev sat i en god Skole. Saa døde Faderen — af Drik — og Moderen vilde have Sønnen med sig tilbage til sine Bjerge. Han vilde blive, hvor han var — vilde være „Præst eller Bor'mester". Hun kunde ikke finde sig til Rette blandt Nordtyskerne, hadede de tunge Sind, den megen Spiritus, den raa Flodtaage. Hun vilde købe sig et lille Værtshus mellem Bjergene ved en klar hastende Vildbæk under en høj blaa Fjældside, hvor Skoven gik ned i Dalen, hvor der var et Kapel med en Maria — en Kristus ved hver Omdrejning. Heroppe kunde man ikke gaa ind i Kirkerne og bede — man var iblandt Hedninger — som ikke spillede paa Cither. Hun vilde lære Drengen at spille Cither

og faa ham gift med en Værtshusdatter. Saa kunde han tappe sin Vin, skyde sin Gemse, røgte sin Alm — kysse sin Kone og prygle hende ved højtidelige Lejligheder, paa de store Kirkefester, hvor alle havde en let Rus, alle gjorde Kur, og Skinsygen laa lige for Haanden.

Han vilde blive. Faderens Sind havde Overvægten i ham. Saa skiltes de. Han maatte afbryde sine Studeringer — hun sendte ham ingen Penge. Hun vilde tvinge ham ned til sig. Han gik ud paa Landet — det flade, ensformige Land, den fede, opslemmede Jord — han blev Lærer, sultede, Skuespillerblodet kom op i ham. Hun giftede sig igen dernede — fik smaa Børn i en sen Alder, sendte ham sin Velsignelse med en Rosenkrans — og døde."

Her afbrød min Ven og fortsatte om sig selv:

„Da Othello var rejst — efter at vi havde lovet at skrive til hinanden — glemte jeg ham snart. Grunden til min Glemsomhed var ikke saa meget ungdommelig Ustadighed ..,. nej, jeg mødte en Dag en ung Pige, jeg kan endog sige, jeg faldt over hende; thi vort første Møde var paa en Skøjtebane. Vintren var barsk, begge Alsterbassiner tilfrosne, jeg var Rekrut i Faget, hun løb udmærket — med bløde, elastiske Bevægelser, hverken lille eller stor, undvigende og dog opmærksomme Øjne, mørkviolette — farlige Øjne — dunkelblond Haar — en Ankel ...

Ride kan jeg; løbe paa Skøjter fik jeg aldrig lært. Jeg vilde parere ... og dér laa jeg. Hun kom til at smile. Dette Smil blev min Skæbne — som der staar i Novellerne

Sagde jeg „farlige" Øjne? Hvad er i Grunden farlige Øjne — naar ikke ethvert Blik er farligt, for saa vidt det træffer os uforberedt og saarbar! Jeg er mest tilbøjelig til at springe disse Par Aar over, hvor jeg modtog min Ilddaab og gik bort som Invalid. Ja De lér! De tror nu ogsaa, at Østerrigeren er altfor overfladisk og letsindig. Vi har let og hurtigt Blod — men hvad saa? Vi kan træffes føleligt nok — vi bliver maaske aldrig gamle nok til at tage os i Agt. Da jeg efter de Par Aars Forløb skiltes fra min Veninde — saa forekom jeg mig selv gammel, jeg døbte mig blasért, jeg maalte Verden med mine Erfaringers Metermaal, fandt Verden lille, mig selv ikke grumme stor, men dog overlegen nok til at kunne sige blandt Kammerater: „*jeg* kender Kvinden!"

Jeg véd ikke, om *De* kender Kvinden? Jeg tror, De holder altfor meget af hende dertil ... undskyld! men antager De virkelig, at nogen Mand skulde være i Stand til at kende .... aa visvas! Vi kan have vor Mening om hende gennem en eller anden aandrig Forfatter (der heller ikke kender hende) — og vi bliver vigtige og udraaber: Dér ser I hende! saadan er hun — saadan gør de alle!

Det er simpelt hen en Dumhed. Man lærer aldrig en Kvinde at kende, saa længe man elsker hende. Naar hun er En ligegyldig, saa studerer man hende — og tager fejl. Skilles man fra hende med Had og Vrede, saa overfører man sin egen Uret, sine egne Fejl og Svagheder paa hende. Ofte har senere hen en Dame af Verden sagt til mig: Hvorfor bruger I aldrig jeres Øjne? Hvis I kendte os saaledes, som vi er, saa vilde I enten se os over Hovedet — eller I vilde aldrig have Tanke for andet eller andre; I vilde elske os, som vi fortjente det, I, som saa lidet fortjener at elskes af os!

Jeg gik den hele Skala igennem af Ængstelse og Jubel, Illusioner og Tvivl, Ydmygelser og tilkæmpet Stolthed overfor min lille Veninde. Jeg havde den ene og store Fejl, jeg var altfor ung — og jeg troede, at der gaves fuldkomne Væsener. Hun var et af disse! Jeg tvang hende, saa at sige, til Hykleri; jeg trættede hende, hvor jeg skulde have været opmuntrende, jeg lagde Snarer for hende, hvor hun troede mig aaben. Helt naturlig kan en Mand maaske aldrig være i Selskab med den Kvinde, som han tilbeder. Naar han bliver oprigtig — synes han hende plump. Vi indbilder os, at vor „Kærlighed“ er en ung Kvinde nok. Hun beder os tillige om Størstedelen af vor Tid — om vor hele Fortrolighed og navnlig om at dele med hende de Smaainteresser, der sætter os paa lige Fod med hendes overordentlig nuancérte praktiske Verden. Den, der ikke kan snakke med sin Elskede om en Støvlelidse og en Besætning paa en Kjole lige saa naturligt som om en Bog og en Teaterforestilling — han maa finde sig i en skønne Dag at se sin Plads optaget. Og saa raser han!

Den Dumrian. Naar en Kvinde giver sit Hjerte til en Mand — fuldt ud og uden Bihensigt — saa er han for hende Himmel og Jord, NB. med alt hvad Jordens er: Butiker og Strygejomfru, Smaapenge, Tandpine, kedelige Smaasorger ... alt er samlet i *ham!* Hun er for ham *kun* Himlen .... sine egne jordiske Anliggender skyder han til Side eller dølger for hende — og saa kommer der oftest Facit ud: Helved.

Hun var Sydtysker — hun var ogsaa her fra Kärnten — var tidlig bleven forældreløs, var gaaet til Slægtninge i Hannover — Ydmygelsens Aar — havde taget Plads i Hamborg som ung Selskabsdame ... saa havde Lysten til Scenen grebet hende — og hun studerede nu ved Thaliateatret.

Min Othello havde hun sét — brød sig ikke stort om ham, men indrømmede ham „ydre“ Fortrin. Nu var han borte — rejst sin Vej, ud paa det ubestemte; hun sluttede sig til mig, skælmsk — paa denne søgende og dog fjernende Maade — ansaa' mig for en vordende „Dramaturg“, gennemgik Roller med mig, opdagede meget

snart, at min Viden var stærkt begrænset, spøgede med mig, forelskede sig i mig — gjorde mig ellevild af Lykke.

Lykkelige Maaneder, et lykkeligt Aar. Saa blev jeg skinsyg. Det forstemte hende .... vi havde smaa, oprivende Scener; hun blev mild, blød — jeg brugte mine Sejre med Ufornuft. Hun rejste fra mig til Hannover. Jeg fulgte efter — traf hende paa en Promenade med en ung Gøttinger-Jurist, der aftjente sin Værnepligt. Jeg fornærmede ham — vi sloges i en latterlig Studenterduel ... jeg rejste bort med et stort Hæfteplaster over Næsen og et saaret Hjerte.

Hun kom tilbage til Hamborg, optraadte paa Thaliateatret. Hendes Debut var Desdemona. Hun spillede sammen med en gammel rutineret Othello, der kunde sine Ting paa Fingrene. Jeg kunde have kvalt den Karl. Hvor var jeg dog ung dengang!

Hun havde Talent — eller hun spillede paa denne blide, farlige Ynde, der laa i hendes ydre Væsen — maaske i Øjnene, Smilet, den sydtyske Stemmeklang, som jeg aldrig kan modstaa. Jeg lod mig henrive til en glimrende Anmeldelse; hun læste den, sendte mig en lille Billet; vi blev forsonede.

Da næste Aar var gaaet, havde jeg brudt med hende. Jeg kaldte hende hjerteløs, koket, kold, beregnende — en „Skuespillerinde“ kort sagt.

Det var ikke høfligt, ikke smukt — foruden at det var lidet præciserende. Jeg véd den Dag i Dag ikke, hvad jeg skal mene om hende. Maaske var hun uberegnelig — maaske var *jeg* ikke Manden, som ... kort sagt! jeg opgiver at have nogen Mening om hende.

Men hvor jeg længtes efter hende, da jeg havde sagt Hamborg Farvel og var taget tilbage til min kære Kejserstad! Jeg kunde lange Tider efter ikke taale at se nogen shakespearesk Opførelse — jeg maatte stedse tænke paa Desdemona, hende, den blide Kvinde med de mørkviolette Øjne og det krusede, lange, dunkelblonde Haar — den blideste af alle blide Kvinder, hvem Shakespeare lader Moren kvæle i sidste Akt af det barbariske Stykke.

Saa er det, at jeg træffer min Othello igen ...

Jeg opholdt mig — i nogle Familieanliggender — paa Gennemrejse i en af vore halvstore Provinsbyer. Om det var Graz, Brünn, Laibach — jeg véd det ikke, eller jeg har Grund til ikke at sige det. En indfødt Wiener ser altid efter Teaterprogrammet. En mig ubekendt Trup gav Forestillinger — afvekslende Operetter og „klassisk“ Repertoire. Næste Aften skulde Othello opføres ... jeg læste min Vens Navn fra Hamborg — og min tidligere Venindes.

Saa skulde de altsaa spille sammen! Maaske havde de i længere Tid været ved samme Scene — maaske kendte de hinanden nærmere .... hvordan havde han udviklet sig — og med hvilke Følelser vilde jeg gense hende?

Jeg gik ikke den første Aften til Operetten. Jeg blev paa mit Hotelværelse, gravede i min Erindring — fremdrog den hele Række af mangefarvede Billeder — overbeviste mig om, at jeg var moden nok til at se „historisk“ paa mig selv og Fortiden.

Da Klokken var bleven hen imod Sengetid — uden at jeg kunde sove — gik jeg ud, hen til den lille Teaterplads. Forestillingen var endt — de sidste Folk forlod Vestibulen, nynnende eller blot optagne af at komme hjem. Et Par yngre Damer sendte mig disse uskyldigt-spørgende Provinsøjne — Øjne, som straks kender Hovedstadsherren, og som véd at reservere sig, medens de samtidig synes at sige: Han er da ikke *saa* farlig, som Wienerherrer har Ord for!

Aa Gud velsigne Jer! tænkte jeg og søgte ind i den nærmeste Gasthof — ind i Vin-og Ølstuen bag efter nogle halvgamle Provinsfilistre.

Tobaksdamp, Gasvarme, Øl- og Vindunst ... og gennem Dunsten og Dampen saa' jeg lige for mig — alene ved et lille Bord — min Ven Othello.

Uforandret! Han genkendte mig øjeblikkelig — sprang op, krystede mig konvulsivisk — kyssede mig paa begge Kinder ... vi satte os, jeg bad om Lov til at bestille en Flaske Vin — Nussberger — han havde allerede et Par halve staaende for sig ... og saa gik det løs paa Samtale.

Vi opdagede snart — som det ofte gaar — at vi ikke havde noget ret egentlig fælles at tale om — og derfor lod vi begge Munden løbe. Saa gik vi i Staa. En længere Pause — han søgte sit Glas, jeg mit — og saa sagde han pludselig:

De har set, at hun er her — ikke sandt?

Jeg nikkede.

Vi skal op i Othello sammen i Morgen — De kommer dér formodentlig?

Jeg nikkede atter

Blot De nu maa faa Fornøjelse deraf! sagde han — men paa en Maade, med et Udtryk, en Betoning, som straks slog mig, og som jeg aldrig siden har kunnet glemme. Maaske saa', følte, anede jeg ved hans Minespil noget, der sandsynligvis i *det* Øjeblik var ham selv klart ... maaske er netop i det Øjeblik hans Ophidselse, hans Lidenskab, hans Fortvivlelse kulmineret — og han har for saa vidt paa Forhaand gjort mig til Medvidende i sit Forehavende ved ligesom at forske efter i mit Blik, hvad *jeg* muligvis i hans Sted vilde kunne lade mig drive til.

Jeg véd, jeg følte mig ilde berørt, uhyggelig til Mode — uden at der var vekslet andet end et Blik os to imellem. Saa spurgte han med lav, blød, hæs Stemme:

De har kendt hende nærmere — har De ikke? Jeg tog Øjnene til mig. Hvad Ret havde han til at spørge? Og har en Mand i saa Tilfælde andet at gøre end slaa det hen, smile, bøje af....?

Jeg saa' op — saa' ham rolig og fast ind i hans frisiske Araberøjne, der funklede med Othelloglans .... og jeg sagde:

Jeg har holdt meget af hende — som De nu formodentlig gør! Jeg ønsker den unge Dame al Held paa hendes Bane — og den Lykke i Livet, som jeg utvivlsomt ikke kunde skænke hende!

Jeg ønsker hende, at ... Han afbrød sig, lod sin store, stærke Haand falde ned paa Bordet, hvor den krummede sig om Glasset, som vilde den sønderbryde det. Han aandede dybt — hans Øjne flyttede sig uroligt under de sammendragne Bryn — hans Mund blev staaende aaben med et fortrukket, smerteligt, forpint Udtryk, der *ikke* var Skuespillerens .... Jeg stirrede paa ham: Spiller Du Komedie? tænkte jeg. Nej, det er en gal Mand, jeg har for mig! svarede jeg mig selv. Og jeg havde mest Tilbøjelighed til at rejse mig og gaa.

Men han holdt min Haand fast — bad mig bønligt om at blive siddende — nærmede sin Mund til mit Øre og halvt hviskede mig en Tilstaaelse — om at han elskede hende lidenskabeligt — og ulykkeligt, — at hun havde besvaret hans Kærlighed — og derved netop gjort ham fortvivlet ... thi han tilbad hende som et fuldkomment Væsen — og troede hende dog ikke ... han pinte hende — og hun ham .... de oprev hinanden gensidigt; — der var kommet Teatersladder dem imellem — han hadede Teatret — og elskede dog sin Kunst .... han spurgte mig, om jeg troede paa „Forudbestemmelser“ og paa en uafvendelig Skæbne ... han filtrede sig ind i Begreber om det antike — og om Naturalismen paa Scenen — om hvor vidt Shakespeare dog muligvis ikke havde i det mindste *et* virkeligt Mord paa sin Samvittighed — thi det var jo rigtignok en tøjlesløs Tid dengang .... og hvem var nu egentlig „denne Shakespeare“? Forudsat at han havde eksisteret som Skuespiller — og Barn af sin Tid — mon han da vilde have fundet sig i, at hans Elskede havde været ham utro? .... eller vilde han, som Goethe, have „digtet“ sig ud deraf? .....

Jeg begyndte at smile — trods min uhyggelige Fornemmelse; jeg slog ham paa Skuldren, spøgede med ham, beroligede ham. Han forekom mig saa naiv — mit gamle Venskab for ham kom op i mig og samtidig saa' jeg paa ham som paa en løbsk Hest — den, man helst springer til Side for. Sluttelig sagde jeg alvorligt til ham: De skal bryde af — bryde Deres Kontrakt om fornødent — se at komme væk snarest muligt. Tro mig: *jeg* kender Kvinderne! Rejs med mig — i Morgen — senest i Overmorgen; vil De love mig det? —

Han dukkede Hovedet i de brede Skuldre, saa' ud som et stort Barn, der nødigt tager en Beslutning ... fo'r derpaa op, pressede Øjenbrynene sammen med en vild, voldsom Sitren af hele Panden — sagde tonløst: I Morgen — nej i Overmorgen ... saa er det hele forbi — saa har jeg alting bag mig!

Ja lad os drikke paa det! raabte jeg muntert.

Han styrtede et stort Glas i sig — forlangte yderligere en „Sliwowitz". Vinstuen blev lukket: vi skiltes med et: Paa Gensyn i Morgen ved Forestillingen! — —

Og denne Forestilling! De har maaske i sin Tid læst derom i Bladene — og atter glemt det — som man læser om og glemmer alle mulige Naturbegivenheder, Storme, Jordskred, Laviner — eller Togsammenstød, Teaterbrande og Epidemier. Du store Josef! hvor vilde vor Hukommelse blive belemret med gruopvækkende Ting, hvis vi skulde huske alt!

Dagen igennem havde jeg travlt — og tænkte ikke en Døjt paa hverken Othello eller Desdemona. Da jeg mod Teatertid gik til Forestillingen — saa grebes jeg pludseligt som af Feber. Jeg rystede næsten, da Tæppet gik op; jeg skammede mig — men Feberen beholdt sit Tag i mig. Da jeg saa' Desdemona, blev jeg pludselig rolig — mærkeligt nok! Denne blide Ynde — tænkte jeg — den kender jeg! men jeg lader mig ikke narre! Og dog bankede mit Hjerte. Jeg brød mig ikke om Spillet — jeg havde kun Øje for *hans* og *hendes* Minespil. Han var yderst nervøs — hun yderlig sikker ... tirrende rolig, forekom det mig. Men eftersom Scene fulgte paa Scene, blev han behersket — hun ængstelig. Han lod sig end ikke — syntes jeg — hidse tilstrækkeligt af Jago, en køn, slank Fyr, ret en smidig Teaterskurk. Hun var paafaldende bleg — trods Sminken. En Gang imellem hørtes Suffløren tydeligt. Kunde hun da ikke sin Rolle? Stundom syntes jeg, at hun og Othello talte sammen — ved Siden af Replikerne — som gennem sammenbidte Tænder — dæmpet, hæst. Hun smilede — og blev blegere. Han deklamerede voldsomt — og hviskede atter. Den sidste Mellemakt forekom mig paafaldende lang. Atter var Feberen dér i mit Blod. Jeg vilde rejse mig og gaa — men tvang mig til at blive — tvang mig til at tænke paa allehaande ligegyldige Ting — og kunde ikke komme bort fra en besynderlig, stigende, til sidst næsten uudholdelig Anelse — eller hvad jeg nu skal kalde det — om noget meget slemt, noget, der ikke vilde forme sig til en bestemt Frygt eller Mistanke — men som jeg siden efter netop fandt *var* der som en Frygt for, en Mistanke om det værste.

Og saa er det, at denne barbariske sidste Akt nærmer sig sin grufulde Slutning ....

Grufuld blev den. Jeg kunde ikke holde ud at have Øjnene fæstede ved ham. Jeg læste mig Galskaben — den virkelige Galskab — til i hans Blik. Han er løbsk! tænkte jeg — og jeg syntes, at de, som sad mig nærmest,havde den samme Fornemmelse. Jeg lukkede Øjnene — flere Minutter .... Nu er det snart overstaaet! tænkte jeg — og jeg lovede mig selv, at jeg skulde og vilde faa ham med mig i Morgen — bort fra den farlige Scene, bort fra hendes farlige, blide, mørkviolette Øjne, bort fra denne Shakespeare, som dog er et Uhyre og som — maaske har *et* Mord paa sin Samvittighed! ....

Og saa hører jeg hende skrige ... Jeg hører mange skrige deroppe paa Scenen ... Jeg aabner Øjnene, jeg ser en Regissør, i graa Benklæder og Enspænderfrakke, komme løbende frem .... og Folk omkring mig i Salen rejser sig, strækker Hals, stirrer, spørger, brøler ... Damer hviner ... Tæppet ned" — —

„Hvad mener De," spurgte jeg min østerrigske Ven. „De vil da vel ikke sige, at Deres Othello virkelig havde?" ......

„Jo — faktisk ... han havde kvalt Desdemona!" —

MARIA LUSCHARI

Hvis det, at staa op om Morgnen, gøre sin Pligt Dagen over, og lægge sig til Sengs om Aftenen med en god Samvittighed — hvis det er Livet (og det er jo manges Liv): hvad skal man saa sige til Livet langs de stejle Afgrunde, hvor Floden buldrer nede i Dybet, hvor den hvide Fraade ved Omdrejningen af den smalle Sti ligesom løfter sig og vinker — hvad skal man sige til disse stenede Hvælvingers Rester af Skove, fældede og splintrede, dengang Stormen eller Sneskredet drog ustandseligt frem — og hvordan forklare sig den Svimmelhed, den Sjælens Rus, der griber En, naar man har arbejdet sig op til Toppen af Bjerget og sér Verdens Herligheder ligge for Ens Fod?

Hvad vil det sige, at se Verdens Herligheder ligge for sin Fod? Se ned for Dig, Du, som staar heroppe paa Toppen! Solen gyder sit blændende Lys over Fjældsiderne; Floden blinker dybt nede i det blaa Gab; Bjergskoven synes parat til at glide ned og optages i den vinkende Favn, krystes i den mælkehvide Hvirvel og forsvinde i det uendelige. Der ligger Dis og fin Røg over den lille bitte By. En Narrestreg, et Indfald af den gækkende Bjergaands kaade Lune, synes det hele. Og Du selv, som har øget dine Kræfter ved den be-

sværlige Opstigning, Du, som har faaet din Ungdoms Appetit paa Livets Nydelse forstærket, Du skulde ikke være vidende om, hvad det vil sige, at se en Verdens Herlighed for sin Fod — og ønske sig Vinger for at dale ned og lange til Fadet?

Hvad gavner os og den nærmeste Slægt bedst: at rode sig ind i uløselige Problemer, melde sig ind i alle Slags Foreninger, finde sig selv forvirret, trykket, knuget, uden maaske at have baaret *en* velbrændt Teglsten til den kommende store Bygning — eller med djærvt Mod erkende det Lér, hvoraf vi nu engang blev dannet, erkende os skabt i Lignelsen af en kraftig Gud, der plantede Vinstokken, for at vi kunde lædske os paa Druen, og som af Mandens Ribben formede Kvinden netop saa skøn, saa betagende, at vi kunde glemme al den Sved og Møje, som det kostede os at vinde hende og besidde hende — vinde og besidde igennem hende Lykken eller Ulykken ved at leve? — —

Jeg har spurgt Dig, min Læser; men Du behøver ikke at svare. Kom med, til Fjælds! Vi ville et Døgn igennem leve Renæssancen! —

Der kom, med Ugers Mellemrum, hen ad de kridhvide, støvede Veje, snart Par efter Par, oftest i store Skarer disse vandrende Mænd, Kvinder og Børn.

De drog igennem Landsbyen, uden at standse ved noget Værtshus — en sjælden Resignation her paa Egnen. Med Blikket mod Jorden eller rettet stift ud for sig, gik de igennem den krogede Gade, hvor man ligegyldigt saa' paa dem eller sendte et medlidende Smil efter dem. De havde Kæppe til Støtte i Haanden, eller store, brogede Bomuldsparaplyer under Armen. Selv Børnene havde disse uhyre Paraplyer, som de bar med alvorlig Værdighed, medens de søgte at holde Skridt med de voksne.

Den tilbagelagte Vej havde været lang, det kunde man se paa Klæderne og paa Gangen. Men frem skulde de, og frem vilde de; og saa var de ude af Byen — og borte med det samme, som om Dalen mellem de to Bjergskraaninger havde slugt dem.

Mændene bar gennemgaaende mørke Dragter, af grove, svære Stoffer, tunge Støvler eller sømbeslaaede Sko og runde, lavpullede Hatte. Sjældent var der stukket en Blomst eller en kæk Fuglefjer i Hatten — en Prydelse, som Kärntner- og Tyrolerbonden næsten aldrig forsømmer at smykke sig med. Fruentimmerne var mere brogede; de gik i Reglen rankere end Mændene; men de bar ogsaa deres Byrder — Kurve, Bylter — paa Hovedet, hvad der tvang dem til en knejsende Holdning, som man kender det fra Italien. Kjole eller

Skørt var opkiltret, eller kort afskaaret ved Knæet, og Benene viste sig brune og kraftige — hvis de ikke var stukne i stive, velsyede Støvler. Livstykket sad snævert; nedskaaret foran paa Brystet; ud over Skuldren posede det hvide Særkeærme. Mindede de gamle Koner, med deres okkerfarvede Hud og furede Træk, nærmest om Hekse, saa fandtes der herlige Skikkelser blandt de yngre, ja selv blandt de midaldrende Kvinder. Vor hjemlige Landbefolkning, velnæret og undersætsig, som den er, eller kroget og forslidt, som den ogsaa kan være, har ikke tilnærmelsesvis saadanne Typer at fremvise. Og saaledes drog disse Mænd, Kvinder og Børn igennem den lille By, videre ud ad Vejen, hvor de forsvandt.

„Hvad er det for Folk?“ spurgte jeg en Dag vor Vært.

„Det er Pilgrimme!“ —

„Pilgrimme?“ —

„Ja! De kommer allevegne fra; inde fra de yderste Egne af Kärnten, fra Steiermark, fra Krain, jeg tror endogsaa fra Ungarn. Og de gaar til det hellige Bjerg — til Maria Luschari!“ —

Maria Luschari! Et Stykke Vej udenfor Tarvis knejser en Stensøjle, som paa sit Kapitæl bærer en hvid Marmorengel. Denne Engel er Vejviser. Den udstrækker sin Haand pegende ind imod en trang Sidedal. Vilde Bjergbække har forenet sig og er styrtet ned her igennem. Om Sommeren er Lejet tørt; om Vinteren koger og syder Elven. Langs begge Sider af det snævre Gab har Pilgrimmene traadt en Sti op igennem Skov over stenet Klippeterræn, stejlere og stejlere, op til Bjergets Top, hvor der paa et lidet Plateau, med Skrænter og Afgrunde rundt omkring, løfter sig en lille Kirke, hvidkalket, med sit beskedne Spir stræbende op efter i den rene Bjergluft. Sønderrevne snedækte Alpetinder — tilsyneladende kun i Bøsseskuds Afstand — stirrer medlidende ned paa denne Dværg af et Gudshus.

Lejret omkring Kirken, sammentrængt paa den knebne Plads, ligger Boder for de handlende, et „fromt“ Herberge for den lokale Clerus, Kirkens tjenende Præster, og et „profant“ Værtshus for andægtige Pilgrimme og for videbegærlige Verdensbørn, der ville overnatte oppe i Alperegionens kølige Luftlag.

Bjerget er det „hellige“. I denne Kirke opbevares det undergørende Billed af Gudsmoder med Barnet paa Armen. Det er til dette Billed, at der valfartes af syge og sorrigfulde, af lidende og nedtrykte — ligesom der hos os valfartedes til vore hellige Kilder. *Vi* er kommen ud derover; men Sydtyskeren, Sloveneren, Vælsk-Italieneren har endnu „denne Lægedom behov“. Saa kan man for øvrigt mene derom, hvad man vil!

Min lille Ven Lægen og jeg havde længe talt om, at vi vilde derop sammen. Midsommeren var overordenlig hed, Italien gjorde sin Nærhed gældende — Luften i vor herlige Dal stod stille og glødede, som kom den ud af en Teglovn — vi opsatte Bjergvandringen fra Uge til Uge, jeg nøjedes med at se Pilgrimmene drage igennem Byen; jeg undredes blot over, at de ikke var helt afkræftede af Varme, Sved, Støv og Faste. De hidsede min Fantasi, de skærpede min Appetit paa at lære de Mærkeligheder at kende, hvorom Sagnene mylrede frem om Aftnerne i Loggiaen hos Papa Gelbfuss — disse glade østerrigske Aftner, til hvis harmløse og sorgløse Elskværdighed man vanskeligt finder et Sidestykke i vore nordiske Smørrebrødsdebatter, med *vort* Øl, vor politiske Ufordragelighed, personlige Krænkethed, vore snævre Synsmaader.

Saa gik Augustmaaned ind med et Omslag i Vejret, Tordenstorm, Lynnedslag og Skybrud. Der laa skinnende Sne over alle Bjergtoppene, Høstkøligheden meldte sig, Planter, Dyr og Mennesker aandede atter op — det blev en henrivende Maaned, og en Eftermiddag erklærede den lille Doktor, at nu kunde jeg hente min Bjergstok og snøre mine Gamascher, for nu gik det op til Maria Luschari!

Endnu en Gang blev mine lokale og topografiske Kundskaber opfrisket ved et Glas let, koldt, skummende Øl; — Papa Gelbfuss, Minna, Kathi, Eva, den lille Oberlieutenant, den store Hauptmann, Præsten, Notaren, Broder „Hans" og de andre Brødre: alle nikkede de og tilvinkede os god Lykke paa Turen! Og af Sted gik det.

Jeg er ikke Bjergbestiger. Jeg havde nær sagt: hvilken Slettebo er det? Men jeg glemmer, at jeg har en Landsmand, som er det endog i høj Grad.

Jeg var meget stolt af min Bjergstok. Den kunde magelig have været med i Ditmarsker-Krigen, saa lang og svær og jernbeslaaet var den — en Springstok, der kunde bruges som Lanse. Doktoren skævede til den, lo, men sagde intet.

Den foregaaende Dag havde jeg anskaffet mig den; og for at prøve den og mig selv, var jeg klatret et Par Tusind Fod op paa et Fjæld, der var Udløber for Maria Luschari-Bjerget. Jeg havde opdaget, at jo højere jeg kom op — og jo stejlere Fjældet blev — jo mindre Gavn havde jeg af min Støttestav. De sidste tre, fire Hundred Fod maatte jeg kravle paa Hænder og Knæer; og var det ikke for Skams Skyld, havde jeg gerne ladet Lansen rulle ned i Dybet. Men da jeg laa deroppe paa Toppen, udmattet, voldsomt aandende, sveddrivende — jeg havde naturligvis som uerfaren Mand valgt Middagsstunden til min Bedrift — hvilken Løn da for mit Arbejde! En Verdens Herlighed for min Fod — en Fjernsigt ind i et Vidunderland af blaanende Rygge, trodsige Tinder, hvide Taarne, ombølget af Sølv-

flor — og en Luft, saa styrkende, saa let, saa ren — hele Vælsklands krydrede Blomsteraande, der smeltes og indsuges af Nordens kølige Pust ... aa! overdejligt! —

Jeg havde faaet en uhyre Appetit paa det „hellige“ Bjerg, uansét at det var det dobbelte Antal Fod, jeg skulde stige.

Alt som vi marcherede igennem Dalen, raskt ud ad Vejen, bekræftede Doktoren for mig, at vi havde valgt den rette Tid. Naar vi først for Alvor skulde til at bruge os, vilde Aftenkøligheden anspænde Kræfterne. Oppe paa Toppen vilde det være koldt — derfor Plaid over Skuldren! fik vi blot ikke Taage deroppe, saa vilde Maanen lyse os det sidste Stykke Vej over Toppen langs Afgrunden til Kirken og Husene.

Jeg søgte at danne mig en Forestilling om dette: Toppen — Afgrunden — de vilde Bjergvægge rundt omkring — Kirken og Husene, der viste sig hernede fra som latterlige smaa Legetøjsgenstande oppe i den solgyldne Luft ... men jeg opgav at faa et anskueligt Billed frem. Jeg syntes blot, at det var umuligt, at *vi* skulde kunne komme *dérop* — i det mindste i det første Døgn.

Saa hilste vi paa „Englen“, der pegede for os ind imod Sidedalen. Og energisk stødte jeg Piggen paa min Lanse ned imellem de kantede Stene, hvormed Stien formelig syntes at være brolagt — kan hændes til yderligere Pønitense for de stakkels Pilgrimme.

Saa var vi inde ved Fjældsidens Fod. Stigningen tog sin Begyndelse.

Men førend vi stiger, omfatter jeg med et Blik den brede Hoveddal — Canal-Dalen, Tarvis-Dalen — hvorigennem den gamle Folkevandrings Vej, Krigervejen, Købmandsvejen og nu Jernvejen gaar ned til Italiens Slette.

Over Saifnitz løber Jernvejssporet, forbi Malborghet, til Pontaffel og over paa italiensk Grund til Pontebba ... bah! hvad er disse Navne for Læseren? For *mig* vækker deres blotte Klang en Uendelighed af skønne, brogede stærke Minder, og disse Minder føjer sig af sig selv ind i Eftermiddagens varme, bløde Farveskær — den hele Dal synes svælgende at bade sig i dette Lys — jeg følger alle disse Konturer, Fjældenes stejle, skraanende eller buede Affald, Toppene, der rager op, et enkelt Træ, et Kirkespir, Taget paa et Hus eller en Hytte — jeg er med derinde i dette Landskabs Aand — og med sælsomt Vemod føler jeg, at jeg har ladet en Del af min Sjæl tilbage dér!

„Kom saa, Drømmer!“ siger Lægen. Og Stien vinker os op efter.

Den fører forbi det første „Karavanserai“, et Værtshus i slovenisk Stil med en Udbygning, en halvaaben Loggia, hvor der findes Ildsteder til Afbenyttelse for de Pilgrimme, der ville holde Rast og

styrke sig, inden Opstigningen begynder. Der ligger tillige udenfor dette Værtshus og ved Siden af Stien en Række Ris- og Brændeknipper sammenholdte af Vidiebaand, ordnede i Bunker, større og mindre.

„Sælges her Brænde? Er det en Hegnsmand, her bor?" spørger jeg og letter paa et saadant Knippe, som vejer godt til.

„Det er lutter Pønitense!" siger Doktoren leende. Og han forklarer, at Toppen af Bjerget er ganske „kahl" ; der findes ikke det, der ligner et Træ eller en Busk; men da de hellige Fædre deroppe ikke kan sidde og fryse, og da en stakkels skyldbevidst Pilgrim gærne søger Afdrag i sin Syndeskyld ved en Gerning, som er Himlen og Bjergets Clerus velbehagelig, saa læsser Pilgrimmen Veddet paa sin Ryg — uansét hvad Byrder han eller hun ellers har at bære paa — og de hellige Fædre faar deres Mad kogt og deres Stue varmet! —

Jeg truer ad ham:

„Du Spottgeburt von Dreck und Feuer!" og i det samme vender jeg mig og ser et af disse Syn, som kan fæste sig saa dybt og varigt i vor Erindring og saa at sige meddele Dag, Omgivelser, Situation den afgørende Farve, Stemning, Karakter.

Det var to Pilgrimme — Fader og Datter upaatvivlelig — som kom op imod os nede fra.

Vi standsede og lod dem drage forbi.

Han var som skaaret ud af Træ eller Klippe. Haard, umedgørlig, tavs skridtede han ud, lidt fremdukket, støttende sig til en afbarket, blankslidt Stav — en lille Tværsæk over Nakken, Øjnene fæstede lige frem uden at give Agt paa nogen eller noget og dog seende alt ... han vidste, at hun fulgte efter. Han havde befalet hende det — uden Ord.

Og hun fulgte. Paa Hovedet bar hun et af Risknipperne; det *burde* have trykket hende ned — men hun gik rank, den ene blottede Arm hævet, det hvide, posede Særkeærme skudt tilbage — en Nakke, en Hals, en Barm — og et Linjernes harmoniske Spil i disse Hofter og de nøgne Fødder ... en ung Diana, streng som Straffen, yppig som Brøden ... en Synderinde?

Vi traadte uvilkaarligt helt tilbage, da hun gik os forbi bærende paa sit Pønitense-Knippe ... henrivende fine Ansigtstræk, rolige, stolte Gemseøjne — stolt og tavs som Sorgen. Doktoren lo ikke længer; hun saa' hverken paa ham eller paa mig. Saa var de allerede begge et Stykke i Forvejen — Faderen foran, hun bag ... en Omdrejning af Stien skjulte dem — atter fik jeg et Glimt at se af den ranke Pigeskikkelse, som balancerede med det store Risknippe langs den bratte Skrænt ... og jeg sagde til Doktoren, at jeg aldrig mindedes at have sét en skønnere ung Kvinde.

Han smilede: „Vi vil faa *flere* at se inden i Morgen Formiddag. Glück auf!" —

Glück auf! Bjergmændenes Tilraab til hverandre nede i den mørke Schakt. Det gik op efter. Vi begyndte Stigningen for Alvor.

Hvorledes vi naaede op — jeg husker det ikke længer. Og beskrive en saadan Vandring, Time for Time, Afsats efter Afsats, Station paa Station ... ja hvad saa? Kan man meddele Fornemmelsen af de svigtende Kræfter og tillige af dette fysiske Velbehag — medens Brystet arbejder voldsomt, og de hede Læber ikke formaar at fremstønne andet end uartikulerede Lyde? Hvordan beskrive Hvilens Sødme, de første ti Minutters Rast ved den lille Bjælkehytte — da pludseligt det violette Dyb aabnede sig for Ens Fod uendelig langt ned igennem Kløften? ... og det hudflettede, blødende, egentlig talt gruværdige Kristusbilled hængende dér paa Korset ud over Dybet — som om det med vaandefuldt vemodige Øjne maalte Summen af al den menneskelige Elendighed og Usseldom paa Bunden af Svælget — dernede i Dalen, hvor de smaa Byer ligge som strøede ud af en Legetøjsæske?

Hvordan mestre Indtrykket af denne Opadklatren gennem den omstyrtede Naaleskov — en forhenværende Skov, hvorigennem Lavinen med sin Tordenstorm er faret ligesom et Gudsvejr gennem de gammeltestamentlige Folk! Det er, som hørte man endnu Brølet fra Jehovas mægtige Lunger — Hævneren, Krigsherren, Nedsableren ... og i den nu indtrædende Skumrings Stilhed bliver den nedsablede Skovs stumme Klage næsten lydbar ... skjulte Bække mumler, underjordiske Kilder siver gennem Mosset — og dér ligger Stamme tværsover Stamme, afbarkede, graablege — Kæmpeskeletter.

Hvilken Tavshed! kun Lyden af min jernbeslaaede „Lanse", som jeg sagte bandende slæber efter mig, idet vi stiger og stiger gennem større og større Ensomhed og Vildhed. Hvilken Storhed! heroppe i Alperegionen — som nu er naaet. Ingen Skov længer — ikke engang en død Skov; kun Stenflader og Stenblokke — hist og her en krøblet Busk — Alpegeder, som jeg i Skumringen antager for Gemser — nogle flygtende Skyggerids — og derpaa de vage Konturer af Tinderne — omslørede af fin raaklam Maanedis ... thi Maanen er staaet op — og vi er naaet frem til den nøgne Højderygs første Afsats.

Ingen Kirke endnu, ingen Boder, intet Karavanserai — men den „sidste Station" før den sidste Opstigning — et lille, duknakket Fjæld-Værtshus, fra hvis lave Vinduer der skinner Lys — og i hvis lave Stue vi indtræder, sveddryppende, aandeløse, sitrende af den klamme Alpekulde, raabende: Vin!

Og vi fik Vin.

To haandfaste Bjergmøer — sortøjede, højbarmede, leende med hvide Tænder — iskænkede os den røde italienske Grænsevin i store Glas. Vi var i Forvejen som berusede. Det er en Rus, der griber En efter en saadan Stigning ... det er som en Sejer, som om man ejede en Magtfuldkommenhed, der aldrig vilde forlade En; som om man kunde hamle op med en Verden, højt hævet over alt det smaa, det tomme, det dumme og det hæslige dernede ... og, bedre end dette, man synes, at der ind i Ens Bryst er draget alle gode Magter, Erindringen om og Længslen efter alt nobelt, fint og kærligt. Man kan ikke fatte, at man nogensinde skulde kunne vende tilbage og leve dernede — som Doktoren kalder det — „im Sumpf des Lebens".

Doktoren er eksalteret, og jeg er eksalteret. Vi forlader Værtshuset og de to „Peer Gynt'ske" Bjergmøer. Saadan maa Ibsen have sét dem — dengang Peer Gynt endnu var ung og vild.

Vi iler frem — i Maanedis og Nattekølighed — Plaiden slaaet om Skuldrene, svingende vore Lanser. Den sidste Højderyg er stormet — den sidste Skanse taget. Det bliver fuldkommen fantastisk alt. Verden er uvirkelig ... heroppe i Højderne, mange Tusind Fod over Havet.

Vi staar paa en Klippekegle — bratte Afgrunde ved Siden ... og rundt om os et bølgende Hav af sølvhvide Taager, hvorigennem vi aner gigantiske Fjældmure lodret voksende op fra Dybet — glitrende Sne paa Tinderne — alt sammen oversløret af Maanedis som en grønlig Rimfrost. Og dér er Kirken — hvor lillebitte! med et beskedent Spir dukkende op fra en ubetydelig Lavning midt paa Keglens Top ... og Legetøjsboderne rundt omkring — og det profane og det hellige Karavanserai ... alt sammen som skulde det rutsche ned i Afgrunden — saa snæver er Pladsen!

Alligevel bliver alting staaende — her er virkelig en Kirke, Bygninger, Mennesker. Her leves — leves endog stærkt — fra Foraaret, naar den sidste Sne er smeltet, til hen paa Høsten, naar den første Sne falder.

Her skriftes, her afbedes Synder, her faas Forladelse, her syndes paany. Mennesker har bygget Kirker, Mennesker vandrer herop, som Mennesker stiger de ned igen.

Fantastisk forekom det mig alt sammen — lige fra vor første Indtræden i det profane Værtshus, hvor den lokale Clerus ogsaa var Gæster — og hvor vi endte med at drikke til Hobe, Præster, Pilgrimme, Værtshusfolk og rejsende. De katolske Præster — i hvert Fald saa højt oppe over Havet — er maaske menneskeligere end vore egne; i det mindste har de et Snit paa at omgaas baade stær-

kere og svagere dødelige ... de gaar ikke af Vejen for et tilbudt Glas — de haandterer en Drikkevise lige saa lethaandet som en Syllogisme i en teologisk Disput ... og da vi havde teologiseret en Stund og fundet vore Anskuelser tilstrækkelige afvigende endogsaa uden den dogmatiske Latin — saa maatte den profane Latin hjælpe: *ergo bibamus!*

Altsaa drak vi ... og vi blev helt kreuzfidele; vi pokulerede, sang, fortalte Historier, Æventyr, Rejseoplevelser; vi disputerede ikke længer om metafysisk ophøjede Sandheder — men om jordisk Skønhed og jordiske skønne. Den lille Doktors Tenor lagde for, og en af Præsternes Bas sekunderede — Duetter, Kvartetter og unisono ... det lave Værtshusloft løftede sig, Sorger og Bekymringer løftede sig med Loftet og svandt bort ude i det tindrende Natteblaa derudenfor, hvor Maanen nu skinnede fra skyfri Luft ned paa en Verden af Alpetoppe og Dale. Vi var som Brødre — en Frimurer-Menighed, i hvis Midte den smukke Værtinde præsiderede. Ogsaa hun sang — og hendes Søster eller Svigerske .... alle var vi glade, og i alt saa' vi Aabenbarelser af Livets Styrke og Skønhed her paa Højden af Verdens Herlighed ... Maria Luschari, Maria Luschari!

Var det den gode Vin, den funklende, røde Vin, som vokser nogle faa Mile herfra — dernede langs Italiens solbeskinnede Skrænter? Javist var det den gode Vin. Hvem betvivler din Evne til at løfte og klare og lutre vort Syn? At forfalske Dig er en Synd imod den Helligaand ... men at nyde Dig ren og ublandet saa nær din Kildes Udspring, det er i sig selv Absolution, Syndsforladelsen og Kødets Opstandelse! Aldrig er vel disse herlige Lande her — hvor saa meget Broder-Blod er flydt, og saa mange fromme Messer er bleven sunget — aldrig er de maaske i dybeste Forstand blevet „kristnede". Ikke, hvis den kristne Lære er Askesen. Der vil altid være Fortolkning paa Fortolkning — som der er Modsigelser i Læren selv. Der er da den Mulighed, at Lærens Indstifter har været saa stort og rigt et Menneske, at han virkelig ved Lejlighed forvandlede Vand til Vin — og at han kun tvunget ved Mængdens Uforstand og Umaadeholdenhed nødtes til at ivre mod den Guds Gave, som Druen alle sine Dage har været for den lidende Menneskehed. Spørg disse Folk her fra det blandede Grænseland, fra „Vælskland" — hvad de vilde være uden Vinen? Svaret vilde blive et bredt Smil ... de kunde ikke tænke sig en slig Mulighed: ingen Drue! Det er Blodet i Arbejderens Legem, i Bondens Aarer; disse Præster her er bondefødte Autoktoner — og Pilgrimmene er det samme.

Kast Blikket ud over de nærmeste Alpetinder — ned i Dalene, som skraaner imod Overitaliens fede Slette. Et Højland, et strengt arbejdende Land; et Vinland, et Nydelsens Land. Her er nogle af

de store Renæssance-Genier fødte. Kun faa Mile herfra — i en af disse Dale, hvor det afsondret trodsige parrer sig med det yppigt bløde — i Pieve di Cadore saa Tizian Vecellio Lyset.

Tizian, den store Kolorist, Farvernes Troldmand, som blev hundred Aar gammel — som elskede Fester og Vin og skønne Legemer — som var en „god“ Katolik, der har malet baade Himmelfarter og Opstandelser og Leda med Svanen og Danäe med den gyldne Regn — ja som har malet mere Mytologi ind i sine Altertavler end ti nulevende Professorer drømmer om!

Ergo bibamus! Altsaa drak vi ... og Nattens Timer randt „som Perler trukne paa en Snor“.

Ja, Timerne randt — med den rindende Vin,
Vi sang og vi lo: poculamus!
I hellige Fædre, tilgiv mit Latin,
Det er maadeligt ... ergo bibamus!

I Skolen var jeg helt stiv deri,
Jeg kunde Ovid og Catull — ja;
Den Skolelærdom er længst forbi,
Nu er jeg paa „Højden“ — og fuld, ja!

Heroppe fra Højden skuer jeg ned
Mod Dalens Taager og Dunster;
Jeg føler mig saa ret inderlig ked
Af Livets Krumspring og Kunster.

Jeg véd, hvor svært det altid har holdt
Med „Tungen lige i Munden“;
Tidt har jeg været for Luner en Boldt —
Og var dog ærlig i Grunden.

Den Tunge, den Tunge har voldt mig Fortræd,
Mer end jeg selv kan sige:
Saa snart som den kom i Varmen paa Gled,
Jeg holdt den saa vanskeligt lige!

Men Smag har jeg haft for den liflige Vin
Fra mine Dage de unge,
Smag for Ovid og Catull paa Latin —
De faldt saa nemt paa min Tunge!

Vel véd jeg, at Romerkirken er „bøs"
Imod de profane Poeter —
Nuvel, til Gengæld lægger jeg løs
Mod Helgener og Profeter.

Én Helgen jeg ærer — den store *Natur.*
Kom lad os synge tilsammen
— Med kunstig eller naturlig Tonsur —
et Hosianna og Amen!

Og Natten forløb.

Jeg rejste mig og gik ud i det store, profane Karavanserai — Køkken og Sovested under et. Paa den stensatte Arne i Midten flammede endnu et Baal — halvt nedbrændt i Gløder ... men en og anden krumbøjet Brand lyste op og kastede sit Skær over de langs Væggenes Løjbænke hvilende Pilgrimme, Mænd, Kvinder og halvvoksne Børn.

En Tintoretto, en Ribera kunde have studeret her ... det var „Koloristernes" Skole. Hist et stenhaardt Bronceansigt næsten i Skygge — her bløde, svagtglødende kvindelige Træk — et optrukket Knæ, en slapt nedhængende Arm — undertiden en uformelig Bylt, der i Søvne lettede lidt paa sig, puffede eller blev puffet til ... gennemgaaende en *malet* Ubevægelighed — og dette Søvnens underligt livløse Liv, der tilkendegiver sig gennem det sagte pustende Aandedrag, en dæmpet Klynken — eller en mindre poetisk Snorken.

Døren stod aaben ... den kolde Natteluft — og det grønligkolde Maaneskin — skød ind. Maaneskinnet blev derinde, legende over det lerstampede Gulv hen imod det rødlige Skær fra Arnebaalet. Natteluften veg tilbage — dragende de menneskelige Uddunstninger med sig og den fine, skarpe Røg fra de halvslukte Brande.

Saa formørkedes Døraabningen af en Skikkelse — en kraftig, slank slovenisk Knøs, der bøjede sig og tittede .... og bag ham, over hans brede Skulder og under hans Arm, syntes det vilde Bjerglandskab, straalende i fjern Majestæt, ogsaa at bøje sig, at titte ind — at kalde et smukt Menneskebarn ud til sig.

Fra den lave Løjbænk, mellem de sovende Pilgrimme, løsnede et saadant Menneskebarn sig — den unge Pige, som havde baaret Risknippet, Pønitenseknippet, op ad Bjerget paa sin stolte Nakke. Hun laa paa Knæ, udstrækkende Armen med det posede hvide Særkeærme afværgende eller bedende mod Knøsen i Døren. Men han lod sig ikke sige ... han stod der og vinkede og bad. Saa kastede hun et Blik paa det stenhaarde Bronceansigt ved Siden af sig .... den gamle sov fast. Naar Knøsen havde vovet sig saa langt — og naar han ikke

vilde gaa — saa maatte *hun* jo komme.Og lydløs gled hun hen over Gulvet — opfangedes af to Arme ... hun lod sit stolte, smukke Hoved sænke sig ned mod hans Skulder — og borte var begge — betroende sig til den store Natur, sænkende sig i dens Kultus, henvendende sig til dens altforbarmende Hjerte.

Jeg haabede for *hendes* Skyld, at hun maatte vende tilbage, inden det gamle broncefarvede Hoved lettede sig fra den haarde Pude — eller at hun aldrig vendte tilbage mere!

Næste Formiddag — lidt højt op ad Formiddagen — laa Doktoren og jeg paa den sparsomme Grønning udenfor den lille Valfartskirke, næsten op ad de hellige Mure. Vi havde det vældige Bjerglandskab, trodsige Tinder, stejle Mure, dybe Kløfter rundt omkring os ... en Verdens Herligheder for vor Fod.

Formiddagssol, Snefjælde, hvide Mure, gyldne Skyer ... aa, hvor det skar i Øjnene. At vi „fortrød" Natten? Hvem tør paastaa sligt! Doktoren sagde til mig:

„Du! hvordan har dit Hoved det?" —

„Tak — det er tungt. Og dit?" ...

Inde i Kirken, hvor Pilgrimmene var stuvet sammen til Formiddagsmessen — inde i Maria-Luschari-Kirken summede det som en Bikube .... *hvad* det var, de troende sang, det véd jeg ikke; men den lille Doktor rystede paa sit Hoved og nynnede:

Dies iræ, dies illa ....

Saa rutschede vi ned fra det hellige Bjerg paa „Slæderne".

Paa Slæder! Var der da faldet Sne om Natten, medens vi havde pokuleret?

Der var ikke faldet Sne — men paa Slæder blev vi anbragt, hver med en atletisk Bjergboer til Forspand ... ned over de grønne, fløjelsbløde Skrænter og Skraaninger, stejlere og jævnere, med bratte Drejninger — med mangt et O! og Av! — mangt et Hop ... undertiden med den sikre Overbevisning om at blive slynget i Afgrunden ... men Atleten smilede, pustede, tørrede Sveden af sig — forsikrende os, at det var ganske „ufarligt" !

Nuvel, ufarligt. Det bekræfter ogsaa Baedeker — selv om han ikke har sin Stjerne ved denne Slædefart. Men jeg skammede mig over, at det ene Menneske saaledes skulde være Kanehest for det andet.

Ned kom vi — i strygende Fart — fra det hellige Bjerg. Lufttrækket kølede — Rusen var forbi — Natten glemt — det hele laa bag som et Æventyr, en Drøm. Op havde vi brugt seks, syv Timer — ned brugte vi tyve Minutter.

Fanden til Fart! — brillant Tur, den! — hoch Maria Luschari! ...
Og vi svang det skummende Ølkrus hos vore brave Værtsfolk i Unter-Tarvis, Hr. og Fru Moritsch ... og jeg tænkte paa den smukke, stolte Synderinde. Mon hun var kommen tilbage i rette Tid — eller vilde hun aldrig mere komme tilbage?

KUGLEN, SOM TRAF

ET SAGN

„Tarvis hedder en lille Bjergby i de østerrigske Alper, nær ved den nuværende italienske Grænse og tæt ved den Højderyg, som danner Vandskellet for Floderne, der strømmer til Adriaterhavet og til det sorte Hav."

Saaledes kan man læse i en og anden Rejsebog. Jeg læser mig Sagnet til paa min Maade.

Kravler man omkring imellem Bjergene her — og det er der idelig Opfordring til, da Dalen er snæver, og Bjergene frembyder Jagt for Jægeren og henrivende Udsigter for Turisten — saa kan man træffe at komme netop paa det Punkt, hvor man saa at sige kan pege ned paa Jordsmonnet og sige sig selv: Denne lille Kilde her giver sit Bidrag til det blaa Adriaterhav, og hin lille Kilde dér giver sit Bidrag til det mørkegrønne Sortehav. Og medens begge de smaa Vandløb, i meget beskedne Begyndelser, risler hver sin Vej, saa sætter Tankerne sig i Bevægelse med dem og spænder over vide Landstrækninger og mange Slægters Historie. Det samme bliver Tilfældet, selv om man ikke finder Kilderne, men blot bevæger sig iblandt Befolkningen, givende Agt paa Grænseboernes Ansigtstræk og Tale. Det sydtyske, det vælske og det sloveniske Blod ytrer sig forskelligt i Blik, Miner, Sprog; eller det er krydset i Tidernes Løb og har frembragt Personligheder, Mænd og Kvinder, i hvem de forskellige Ejendommeligheder samlede er gaaet op. Disse Mennesker er som oftest livlige, meddelsomme Gemytter, med et gennemgaaende sorgløst Præg. Historiens Begivenheder har tumlet saa meget med deres Forfædre, at de selv synes at have slaaet sig til Ro med den Filosofi, som ligger i at lade hver Dag have sin Plage, og saa lade Kejseren i Wien sørge for Resten. Gode Katoliker er vi jo alle sammen; vi hører Messen dernede hos Sognepræsten i Tarvis: vi tager os en Gang imellem en lille Gemse paa Bjergene; vi digter en Vise derom og synger den i Værtshuset; og det grove Arbejde overlader vi til Fruentimmerne. Træffer det sig, at der kommer en fremmed, og at han hyrer os som Fører og Bærer af hans Pakkenilliker,

saa faar vi vor Dagløn og en god Slurk af hans Flaske. Til Gengæld faar han en lille Fortælling af os, medens vi trætte og varme af Dagens Kravlen har slaaet os ned ved en Kilde — ligegyldigt hvor den saa flyder hen!

Saadan piblede denne Historie frem, paa en Bjergskrænt, med de snehængte Alpetoppe i majestætisk Rundbue omkring Fører og Turist. Op over de blaanende Toppe, med den kridende hvide Sne i Kløfter og langs Kamme, kom de gule Foraarsskyer sejlende nede fra Italien. Der var Varme i dem, næsten for megen, og Solen brændte igennem dem. Ellers var Luften heroppe kølig, og Egnen selv af en kold, stræng Skønhed, øde og vild: — det snævre Klippepas ved Predil. Vi saa' fra Højden til den ene Side ned i Raibler-Søen, dybt, dybt ned i den lille, mørkeblaa Kreds, der drager Ens Blik til sig ved sit eget Blik — en Kæmpe-Havmands vaade Øje. Paa den anden Side havde vi Klippepasset, med Vejen, der slynger og klynger sig langs Bjergsiden og styrter raskt ned ad Sletten mod Triest til — man ser slet ikke, hvor Vejen bliver af: det er, som om den løb ned i Underverdnen. Og tværs over Vejen skræver den lille Bjergfæstning Predil — i sig selv ikke stor, men yderligere knuget og trykket i Landskabet af Mannhart-Alpens gigantiske Masse, om hvis Hoved Skyerne stedse kredser, ligesom store Fugle omkring en Domkirkes Kuppel.

Op ad Fæstningsmuren i det trange Defilé, omgivet af truende Skydeskaar, læner et Monument sig: den ene Side af en Stenpyramide, paa hvis Sokkel en Bronceløve ligger døende, gennemskudt af en Pil. I en pompøs Indskrift læser man først Kejser Ferdinands Navn, og naar man ser videre, erfarer man, at denne Fyrste har ladet Monumentet opsætte til Erindring om den lille Fæstnings Garnison, der under Anførsel af sin tapre Kommandant her fandt Heltedøden i Aaret 1809 mod de fremstormende Franskmænd.

Det er ogsaa et Slags Thermopylæ i sin Art, dette Klippepas. Og vor Historie ender her — ligesom den tager sin Begyndelse nede i Tarvis, en god halvanden Mils Vej herfra.

Thi det var i Tarvis, at der saadan lige paa Grænsen af forrige og dette Aarhundred levede en Mand, som hed Seppel, og som kaldtes den glade Seppel. Af Profession var han Skræder, af Tilbøjelighed Gemsejæger. Han havde sin Hytte ved Hulvejen udenfor Landsbyen, og paa Skrænten af Fjældskraaningen, hvor han boede, og hvor hans Skilt ikke just trak mange Kunder hen, kunde han stadig holde Udkig ned imod Landsbyen — naar der var nogen Lystighed løs dernede — og ind efter gennem Bjergdalen, som fører til Raibl og Predil, hvor der næppe fandtes farbar Vej den Gang, men hvor Schlitzafloden kom hoppende af Sted gennem Dalbunden, og hvor

Gemserne kom hoppende langs Bjergsiderne oppe fra de uvejsomme Højder. Saa blev Pressejernet koldt paa Ovnen, men Riflen blev tidt varm i hans Hænder, naar han dagevis eller i de maanelyse Nætter strejfede omkring i Højskoven og, let som en Gemse, besteg de Tinder, hvor nu den østerrigske Alpeklub ved Sikkerhedshuse og Sikkerhedstrin paa de farligste Steder har søgt at værne om alle gode Turisters Liv og Lemmer.

Kom han tilbage fra disse Udflugter, saa tog han sig vel i Agt for at rose sig af sit Held paa Jagten; thi det grevelige Herskabs Skytter holdt paa deres Side skarpt Udkig efter den mindste Skræder; og de dagældende Jagtlove var strænge. Det gik paa Livet løs, naar man drev Krybskytteriet.

Hen i Værtshuset maatte han ikke desto mindre; det var blevet ham en Fornødenhed, ligesom det var og endnu bestandig er en Fornødenhed for alle ægte Tarvisboere. Og naar han dér paa en forblommet Maade havde besvaret de forblommede Spørgsmaal, som af de faste Kunder rettedes til ham, om hans Udflugts Retning og Maal, og naar han havde faaet sig en god Slurk Vin indenfor sin brune, slidte Jakke, og naar han sporede i sig denne paa Værtshuse ikke ubekendte Trang til Fortællinger om Stordaad og mindeværdige Bedrifter — saa maatte Krigen i Lombardiet holde for. Som god Østerriger havde han været med baade under Baulieu og under Wurmser mod „denne Satan" Napoleon Bonaparte — Generalen og Førstekonsulen. Og han var netop bleven sendt hjem fra Marengo med det Bajonetstik i den venstre Skulder, som havde fritaget den glade Skræder fra videre Eksercitier ude i Felten, og som nu gjorde ham til en lille Helt i Fader Filafers Værtshus „Glück auf!" At det treaarige Feltliv yderligere havde udviklet hans medfødte Anlæg til Omstrejfen og Gemsejagt, det skal her kun i Forbigaaende berøres, samtidig med at det for en Fuldstændigheds Skyld skal tilføjes, at Bajonetstikket og den stive venstre Skulder maatte bære Skylden for, at han ikke længe ad Gangen kunde sidde paa Skræderbordet — medens det paa den anden Side ikke er paavist, at hans delvise Mangel paa Rørighed forhindrede ham fra at kaste den korte Riffel raskt til højre Skulder og have et fortrinligt Sigte — baade efter springende Vildt paa Bjergene og efter den faststaaende Skive i Tarvis' ældgamle og berømmelige Skyttekreds.

I Fader Filafers Værtshus, hvis tykke Mure og rundbuede Dør sagdes at staa der allerede fra Romernes Tid, i dette lille hyggelige Værtshus med den store, lave, tilrøgede Stue, den vældige murede Ovn, de smaa, dybe Vinduesnicher med Jernstænger ud mod Vejen, med Billeder af Josef og Marie paa Væggen og en lille Vievandsskaal af brændt Ler imellem dem, samt med en Silhouet af den gode

Kejser Frants til Hest, skrævende over St. Stefans Kirken i Wien — kort sagt i Fader Filafers gamle, velbekendte Værtshus samledes dengang alt og alle, som kunde tænkes — indenfor passende Begrænsning i Art og Emner — at ville politisere ved en Pibe Tobak og et Krus Øl eller Vin.

Sparsomt nok trængte i de Tider Verdens Begivenheder hen til den afsidesliggende Krog mellem Sydkärntens Bjerge; og ligesom Tarvis den Dag i Dag tager sig de fleste Begivenheder i Verden med en vis elskværdig konservativ Ro, saaledes er der ingen Tvivl om, at man ogsaa dengang vidste at sætte Sindsligevægt imod alle Dønninger og søge at afvinde Livets Op- eller Nedgang en ejendommelig gemytlig Side, hvad der undertiden kan være anbefalelsesværdigt nok — i det mindste saa længe, indtil den virkelig sande Heroisme faar Lejlighed til at udfolde sig.

Alligevel: Tiden var alvorlig, og dens Begivenheder var store. Revolutionen havde rejst en Storm, som havde rykket mange Begreber op med Rode og revet baade daarligt og godt med sig viden om. Tarvis' Sognepræst — som ogsaa besøgte Fader Filafer — havde ganske vist ved sin Myndighed og ved et heldigt Eksempel for sine Sognebørn vidst at besværge disse udenlandske Aander, der nu og da som enkelte Vindstød kunde fare hen over de habsburgske Kronlande. Men om Navnet Napoleon Bonaparte havde der dannet sig en mystisk Glans af Skræk og uvilkaarlig Beundring; og det, at denne sælsomme Mand — en Blanding af en Gud og en Dæmon — nu allerede to Gange, med et kort Mellemrum, havde lært Østerrigerne, hvorledes man slaas og bliver slaaet paa en hel ny Maade, det havde sat sig fast i Gemytterne og afstedkommet en Uro, en overtroisk Angst og noget af denne uvilkaarlige Beundring, som Menneskene ikke kan holde tilbage overfor Fanden selv — saa længe han er heldig.

Saa havde der blandt Gæsterne hos Filafer dannet sig det sædvanlige for og imod. Nogle mente — og deriblandt den tykke Fader Filafer selv, der kun sparsomt drak sin egen Vin, men derimod sørgede for Gæsternes saa meget rigeligere Forsyning — at det vilde være Daarskab, om man for tredie Gang tog det op med den korsikanske Satan. Thi vel var den gode Kejser Frants i Wien en omsigtsfuld Fader for sine mange, forskelligartede Børn, og vel havde han tapre Generaler af den gamle, haarde Skole, men Krig er nu noget af et Tærningespil, og man kan have en „uheldig" Haand — selv om man er Kejser og hans apostoliske Majestæt i egen Person. Andre — deriblandt den muntre Skræder — gjorde gældende, at „alle gode Gange er tre", og at netop fordi Krigslykken er foranderlig, saa maa den ogsaa kunne vende sig for Fjenden. Han selv, den

glade Seppel, skulde — og her stødte han Svampedaasen paa sin korte Pibe haardt imod Bordet — trods sin stive Skulder straks møde med sin Riffel, naar Apellen lød til Forsvar for disse Bjergsnævringer imod fjendtligt Indfald. Bjergboere maatte netop kunne tage Kampen op i et Terræn, hvor alle var Skytter fra Barnsben, kendt med Vej og Sti, — og hvad Franskmændene angik, saa kunde de være gode nok nede paa Sletten, og naar de havde deres fordømte Artilleri ... men vi skulde blot se dem *her!* Josef og Marie! Man skulde skyde dem sønder og sammen, baade i Canaldalen og i Racolanadalen! og hvis de f. Eks. vilde forcere Vejen op over Predil, for at tage Tarvis i Ryggen, saa skulde han, Seppel, med en Snes Kammerater give dem en saadan Velkomsthilsen til Tak for Marengo, at man igennem en hel Menneskealder kunde forsyne Tarvisboerne og Raiblerne med lutter franske Vaabenkjoler og Gamascher! ... Prosit! det drikker vi paa! —

Og saa drak man; og Tobaksrøgen hvirvlede, ret som en Krudtrøg over en Valplads, hen under Loft og langs Vægge, gørende baade Josef og Marie og selve Kejser Frants ganske usynlige. Den glade Skræder stod i Dampen, kommanderende og gestikulerende; Værten hentede ny Forsyning op fra Kælderen — og under alt dette vimsede Værtens unge Datter, den skønne Mizie, omkring mellem Gæsterne, hvoraf flere, og deriblandt Seppel, for gammelt Bekendtskabs Skyld tog hende under Hagen eller morede sig med at nappe hende i de lange, lysegule Haarfletninger, der dansede hende om Skuldrene som to Piske, hvormed Pigebarnet mageligt kunde køre hele det brogede Selskab, unge, gamle og midaldrende Mænd.

Hun hed som sagt Mizie, og var knap og nap voksen men tidlig udviklet af sin Alder. Allerede som lille Pige var hun bleven døbt — saadan med en profan Værtshusdaab — med Tilnavnet den „skønne“; og hun gjorde ingen Indvendinger mod Benævnelsen. Moderen var død fra hende for flere Aar tilbage, og Gæsterne havde saa at sige opdraget hende — ligesom Faderen heller ikke havde ladet det mangle paa Vink om, hvorledes man fylder et Krus eller en Karaffel, hvordan man henter Gløder til Tobakspiberne, pudser Tællelysene, minder Gæsterne om Betaling og for Resten udretter den Udenomsgerning i Huset, som netop ikke kan besørges af den gamle, døve Kokkepige. Mizie havde ikke desto mindre lært at læse — formodentlig lært sig det selv, da hun var et opvakt Hoved; hun gik flittigt i Kirke og hørte Messen, ligesom hendes Legesøstre i Landsbyen. Til Dans var hun ogsaa begyndt at gaa, og heri var hun sin egen Læremester. Hun havde, som allerede fortalt, de lange gule Haarpiske, en Usædvanlighed paa denne Egn; dertil kom to veldannede Arme, der lige nu begyndte at rundes, en blændende

hvid Hals, en lille Mund med tynde, fine, kirsebærrøde Læber, en kløftet Hage — Arvegods fra Faderen — og nogle mørke Øjne, som man kunde kalde „forundrede“ eller spørgende — uden at de i øvrigt forundrede sig over noget som helst i Verden eller syntes at spørge om andet, end om: hvem er den bedste Danser ved Kirkefesterne? og hvem vil forære mig en ny Sløjfe til min Haarpisk?

Saaledes var Fader Filafers Mizie, da vor Historie begynder.

Men i Hytten paa Fjældskraaningen udenfor Landsbyen sad Skræderens Hustru saa godt som altid alene hjemme; og hos hende var Sønnen Alois.

Han var hjemme hos hende, saa ofte Faderen var paa sine Strejfture eller paa Værtshuset. Men naar den glade Seppel havde sine Perioder af Flid og Stillesidden ved Arbejdet, saa gjorde Sønnen sig usynlig — medtagende Faderens Riffel.

De to, Fader og Søn, kunde ikke ret enes; de passede ikke sammen i Temperament. Knøsen — som paa denne Tid var en sytten, atten Aar gammel — slægtede Moderen paa. Hun var inde fra Racolanadalen, den lange, snævre Sænkning mellem de vilde Bjerge, der tager sin Begyndelse fra Raibler Søen, ved Foden af Predil Passet, og strækker sig helt ned til Chiusaforte, over den nuværende italienske Grænse.

Her er øde og barskt, som oppe paa selve Predilpassets Højde, den største Del af Aaret. Og i de to Sommermaaneder brænder Solen derned over Alpernes takkede Tinder, afsvidende Græsset og udtørrende Vandløbene, saa at den sparsomme Befolkning maa drive Gederne og Køerne op til Sæters, paa Almen, hvor Luften er let, fyldt med Urters kraftige Krydderaande, og hvor Snetop blinker over Snetop rundt omkring i vid Uendelighed, der giver det fra Dalen indsnævrede Sind en kortvarig Anelse om Livets Skønhed og Rigdom. Afvekslende slovenisk og vælsk-italiensk lyder Sproget melodisk i Befolkningens Mund; men de Sange, som Pigerne paa Almen synger i den korte Sommertid, de klinger enstonige og melankolske i Modsætning til Sydkärntnerens lystige Juchhej og kaade Elskovsviser. Det er, synligt og hørbart nok, en Befolkning, der ikke ret véd, hvor den hører hen i Verden, hvor dens rette Fædreland er — og som derfor snarere græder end ler.

Her oppe paa en saadan Alm, i en lille af raa Fyrrestammer sammentømret Hytte, havde Skræderen Seppel paa en Jagtudflugt i hans Ungdomsdage fundet den mørkøjede, faamælte Pige, som han nogle Aar efter førte til Tarvis og gjorde til Skræderkone, samtidig med at hun blev Moder til den ligeledes mørkøjede og faamælte Dreng, der i Sognekirken blev døbt og fik Navnet Alois. Nogle vilde

paastaa — men Folk har nu altid saa travlt, naar det handler om Næstens Sager — at Drengen allerede saa' Dagens Lys oppe paa Almen i den lille Hytte, hvor de kaade Gedekid hoppede omkring paa Taget, og hvor Snetoppene blinkede over den lille saftiggrønne Højslette. Et er imidlertid vist, at Skræderen længe gik paa Friersko, baade nede i Racolanadalen om Vinteren og oppe paa Almen om Sommeren. Og ligeledes er det vist, at han havde en Rival, som gjorde ham Besiddelsen af Pigens Ja og Hjerte stridig. Det var den grevelige Herskabsskytte nede fra Tarvis, Bartelmä Pinacher, også kaldet Jern-Bartl, en stor, køn Karl med et hvast Blik og en tung Haand. Man ymtede om et Sammenstød, som allerede dengang skulde have fundet Sted oppe paa Almen mellem de to Rivaler, den professionelle og den „fri“ Skytte. Den glade Skræder var ingenlunde Skræder i dette Ords ringere Betydning. Muligvis har hans Holdning og Adfærd ved den Lejlighed vundet ham den endelige Sejer over Pigens Hjerte — thi Kvinder har nu engang Sans for Helte, selv om disses borgerlige Bestilling er at smykke Godtfolk til Kirkefester og Helligdage — muligvis har den opvakte, altid fornøjede og glade Mestersvend netop kendt den Kunst, som opvejer baade en Herskabsuniform og Udsigter til en gevir-prydet Skovfogedbolig: at kunne snakke godt for og liste sig ind i et Kvindesind, der selv trænger til Glæde, Bevægelse og fagre Billeder ... kort, og godt, Enden paa Frierlegen blev, at den tavse Pige, med de melankolske mørke Øjne og Sange, flyttede ind i Mester Seppels Hytte udenfor Tarvis. Og dér havde hun nu i sytten, atten Aar siddet med Sønnen Alois — og formodentlig ventet paa, at Faderen skulde forandre sig.

Slet eller ond — saadan hvad Haandgribeligheder eller den Slags angaar — havde han aldrig været imod hende; og hun havde maaske endda mindre at beklage sig over, end mangen anden stakkels Almueskone iblandt de uregerlige Sydkärntnere. Letsindig og sorgløs var han; og dette kunde han ikke forandre; saa skulde han være født paany, eller i aandelig Forstand være sprungen fra Beghætten og have taget sig et helt nyt Sind og Skind paa. En dygtig Arbejder var han — naar han bestilte noget; ligefrem Nød var der aldrig i Hytten — dertil var Moderen selv for virksom indenfor sine Evners Raaderum; Krybskytteriet smed vel ogsaa noget af sig — skaffede i det mindste Føden, om man end maatte vogte sig, at Maaltiderne ikke røbede sig ved en altfor pirrende Duft i de nærmeste Naboers Næser ... og saa var det, en Dag i det tidlige Foraar, da endnu ingen Knopper havde udfoldet sig, at nogle Skovhuggere kom kørende inde fra Raibl med Skræderens Lig paa en Kærre. Det gik Skridt for Skridt i Hulvejen; og saa holdt de udenfor Hytten.

De havde fundet ham, oppe ovenfor Bjergskoven, hvor de nøgne

Tinders bratte Mure begynder, og hvor Sneen endnu laa dybt i Hulninger og Kløfter. Han var skudt igennem det venstre Bryst; ved hans Side laa hans korte Riffel i den gule, med smuk Syning udstafferede Læderrem, og en død, halvt stivfrossen Gemsebuk.

Moderen kastede sig grædende over Liget, kyssede de kolde Kinder, og jamrede: „Min Seppel, min stakkels Seppel; hvad har de dog gjort ved Dig!"

Alois var traadt udenfor Hytten, bag efter Moderen. Han stod der, bredskuldret, høj og slank i en af Faderens gamle, udslidte Jakker, som strammede ham i Ærmegabet, og som han havde smøget op for Haandledene. Hans mørke Ansigt, de stærke Øjenbryn, de barnligt rundede Kinder og den mandige, sluttede Hage røbede ikke ved en eneste Muskelsitren, at der foregik nogen Bevægelse i hans Sjæl. De sorte, klare Øjne — som han kunde hæfte saa levende paa Moderen, naar hun sang for ham eller fortalte ham de fjerne Dales grufulde Historier — disse sorte, varme Øjne rettede sig nu næsten med Kulde i det spørgende Blik mod Mændene:

„Var der Fodspor i Sneen foruden hans egne?"

„Jo—o der var!" sagde en af Mændene langsomt.

„Kender I dem?" —

Mændene saa' paa hverandre og tav.

„Behøves ikke. *Jeg* véd, hvem det var!" sagde Knøsen og saa' fra Siden hen over Liget, medens hans Læber bevægede sig, som om de hviskede noget til den døde. Og over den døde hældede Moderen sig med sammenknugede Hænder, og hendes hede Taarer faldt paa de stive Træk, der ikke gemte Spor af den glade Seppels Letsindighed mere.

Saa var der en af Mændene, der sagde sagte:

„Ja, *jeg* véd ogsaa, hvem det var. Og Seppel, som vi traf i Gaar Morges, lige før Taagen lettede, han var ikke rigtig i Kulør; han vrøvlede noget om, at han var bleven varet ad — eller havde faaet en Anelse — eller saadan noget. Men saa fik han af vor Flaske — og saa var han den gamle igen; og vi raadede ham til at gaa ned — men han sagde: Blæse med ... Og saa gik vi til Arbejde; men han løb op igennem Taagen, og vi kunde se, at Riflen stak ham under Jakken og ned i det ene Hose-Ben — og saa jodlede han. Og nu i Morges kom vi og fandt ham!"

Dermed tog Manden ned i Kærren og langede Alois Riflen.

Sønnen rakte ivrig som et Barn ud efter Vaabnet. Men knap havde han det i Haanden, førend han ligesom skammede sig ... Langsomt satte han Riflen fra sig indenfor Døren, idet han mumlede:

„Altsaa *den* lod han ham dog beholde ...!"

Derpaa hjalp den stærke Knøs og de tre Mænd hverandre med at bære den døde indenfor, Moderen bag efter grædende.

Da Alois atter traadte udenfor med Mændene, lod han Faderens Flaske gaa rundt imellem dem.

„Drik selv, Alois!" sagde de. „Du trænger til at styrke Dig!"

Han rystede paa Hovedet, saa' op i Luften, saa' ned for sig paa Jorden, og sagde — saadan hen til den ene Side: „Det er vel bedst, at vi siger, at han selv kom til det ...?" Mændene saa' paa ham, nikkede, og saa kørte de videre ned til Byen.

Anden Dagen efter laa den døde, smukt pyntet i sin bedste Skjorte med Kalvekrøs og med Hænderne foldede over en Bønnebog og en Rosenkrans, i den aabne Kiste, som stod paa Bukke, halvt i Døraabningen og halvt udenfor. De talrige Venner og bekendte havde alle givet Møde — deriblandt hele Selskabet fra Fader Filafer, og Fader Filafer selv og Mizie. Og Fader Filafer snøftede og den kønne Mizie græd: det samme gjorde alle de gamle Koner rundt omkring fra, som saa tidt havde sendt alt andet end Velsignelser efter den glade Skræder, naar han gøende som en Hund, eller mjauende som en Kat havde kyst dem paa sine Aftenvandringer fra Hjemmet til Værtshuset, eller paa sine Nattevandringer omvendt. Og den gemytlige Amtsskriver, der havde været en af Skræderens trofaste Kunder, var den første, som traadte hen for Fodenden af Kisten, hvor der paa et Bræt over Seppels Fødder var sat en lille Kop med forgyldt Geburtsdagshilsen udenpaa og med Vievand inden i. Og Amtsskriveren tog den lille Buksbomkvist, som laa ved Siden af, dyppede den i Vievandet og sprængte nogle Draaber paa den døde, medens han mumlede den brugelige Bøn — eller saa meget af en Bøn, som nu kunde tilkomme den stakkels Skræder. Og en efter en gjorde de alle sammen det samme, idet man ventede paa, at Præsten skulde komme med Kordrengene, der bar Lys og Krucifiks, og sætte sig i Spidsen for Sørgeskaren, der skulde bære og følge Skræderen til hans sidste Hvilested paa St. Peter og Pauls Kirkegaard i Over-Tarvis.

Saa vinkede en i Skaren til en høj, kraftig Mand, der kom gaaende nede paa Vejen med trekantet Hat og Riffel i Rem over den grønne Uniformskjole:

„Hej, Pinacher — Bartelmä! Skal Du ikke herop og give Seppel din Velsignelse?"

Den adspurgte drejede Hovedet brat og kastede et hurtigt, hvast Blik paa Forsamlingen. Det var, som om han søgte nogen — muligvis en Kvinde. Men *hun* — hvem han muligvis søgte — sad inde i Stuen og saa' ikke ham og ikke synderligt noget af det, som foregik.

Han tyggede et Øjeblik paa sin Knebelsbart, som allerede var begyndt at graane — og saa gik han derop.

Man puffede sig til Side og gjorde Plads omkring ham. Pinacher

tog uvilkaarlig med sin store fregnede Haand op til sin trekantede Hat; hans graa, hvasse Øjne fæstede sig paa den dødes lukkede og indfaldne Øjne. Saa gik det ene Øjelaag en Smule i Vejret, og et stift, glansløst Blik syntes at søge Skytten dér ved Fodenden af Kisten. Et Par gamle Koner udstødte et: Jesu Maria! ... og Alois trængte sig frem og sagde truende:

„Giv ham din Velsignelse, Pinacher!" Og med sammenbidte Tænder tilføjede han: „hvis Du tør!"

Skytten havde grebet Buksbomkvisten og dyppede den i Koppen. Men hans Haand skælvede, Koppen væltede, og Indholdet flød ud over Skræderens Fødder og ned i Kisten.

Da lød et Skrig. Mizie havde rykket Faderen med sig frem imellem Skytten og Alois.

Skyttens Haand var hævet imod Knøsen. Men Fader Filafer greb Skyttens Arm — og nu lød det: Præsten — Præsten!

Med en Ed mellem Tænderne svingede Jern-Bartl rundt paa Hælen — alle gjorde Plads — Skytten gik med lange Skridt ned ad Hulvejen, blottede sit Hoved for Præsten med Følge og drejede af ned igennem Landsbyen.

Dette Optrin huskedes og drøftedes længe af alle tilstedeværende.

Mod Slutningen af Maaneden gik Alois en Middagsstund forbi Fader Filafers Værtshus. Over den rundbuede Dør var Skiltet anbragt — to korslagte Hammere, Bjergmændenes Vaabenmærke fra Zink- og Blygruberne i Raibl, og Indskriften „Glück auf"! I en Jernkrog over Skiltet svingede et Tøndebaand med nedhængende, krøllede Høvlspaaner; det kunde i en Fart se ud som en fin Dames aftagne Frisure — men det betød paa godt gammelt Østerrigsk, at her var Udskænkning af Øl. Ligeledes tilkendegav en Slags Bikube, omvundet med Granris og et spraglet Baand, at her fandtes Vin paa Fad for tørstige Sjæle. Under det langt fremløbende Tagskæg var et dobbelt Bur anbragt, med en Siskenfamilie i Stueetagen, og en Solsort paa Kvisten. Men oppe paa det spaantækte Tags sværtede Mønning sad en fri Fugl, en glinsende sort Stær med safrangult Næb, og fløjtede Foraaret ind.

Solen slog med sin Guldhammer Gnister af hver vaad Sten, som laa mellem Vejens Pytter; Løvetand og vild Persille begyndte at kruse sig under Hækken — hist stod en Busk ganske grøn, ligesom forlegen ved at være den første, som var trukket i den ny Habit — og en graastribet Kat sad paa Dørtærsklen, gemmende Øjnene, med smaa Søvnklatter i hver Krog, mod det stærke Lys, nu og da gabende, som om Kæverne skulde gaa den af Led, medens den samtidig med synlig Velbehag inddrak den rene, varme Luft, som kun omkring det skarpe Hjørne — der, hvor Spurvene sloges — blev kryd-

set og overvældet af de kolde Strømninger højt oppe fra Bjergenes tindrende Sne.

Bag Katten i Døraabningen stod Mizie.

Hun missede ogsaa mod det stærke Lys. Men da Alois gik forbi med en let, noget treven Hilsen, lukkede hun de forundrede Glugger helt op, smilede og sagde: „Kom dog indenfor! Jeg er ganske alene. Og jeg keder mig!" —

Det lød saa naturligt; det fulgte jo ligefrem af sig selv, at han maatte standse, række hende Haanden, gaa ind.

„Hvad vil Du helst have: et Glas Vin — et Krus Øl?"

„Tak — nej!" svarede han.

„Ja hvilket?" spurgte hun og lo.

Han satte sig paa Bænken ved Ovnen, hvor Faderen saa tidt og saa længe havde siddet, at der næsten maatte være Mærke af ham.

De to havde selvfølgelig ofte set hinanden som Børn. Skolegang var der imidlertid ikke videre af paa de Tider i Tarvis. Alois havde været meget hjemme hos Moderen eller strejfet om paa egen Haand. Værtshuset havde han skyet, i samme Forhold som Faderen havde søgt det. Nu sad han her.

„Altsaa et Glas Vin?" sagde hun, og skænkede for ham.

„Ja — jeg har ikke en Kreuzer hos mig!" var hans forlegne Svar.

„Pyt! Fader sover ... og jeg kan vel nok skænke for hvem, jeg vil, uden først at slaa Dig paa Trøjelommen. Drik og klink med mig! Hvor Du er bleven stor!"

Han drak — den syrlige, gule Marr-Vin — og saa' paa hende. Og det gik ham igennem Tankerne, men kom ikke frem i Ord, at hun ogsaa var bleven baade stor og køn.

Hun lo — lo atter, satte sig tæt hen ved ham, tog hans Haand, undersøgte den og sagde:

„Du har ingen Ring. Vil Du have en?" —

„Har Du saa mange, at Du kan gi' bort af dem?" —

Atter lo hun, susede ud af Døren, kom tilbage med en udskaaret Trækasse — en hel stor Kasse, som hun maatte holde i begge Arme — satte den paa Bordet og gav sig til at rode i den. Kjoleliv kom frem, en Dukke, en italiensk Nakkekam, købt af en Bissekræmmer, Sølvske og Gaffel (en Faddergave), allehaande Klude, Sysager ... hun blev ivrig, og han hjalp hende med at vende Kassen, og endelig trillede nogle Ringe ud, og en blev prøvet, og den sad klemt om hans brune Finger. Og saa — lige paa en Gang — tog hun ham i Øreflippen og kyssede ham. Men det blev kun paa Næsen, for han vendte Hovedet bort.

„Nu er vi Kærester, Du! forstaar Du!" —

Han forstod aldeles ikke. Derimod var han ikke langt fra at blive

vred. Hun satte sig paa hans Skød; men han rejste sig forbløffet og spurgte, hvad det skulde betyde?

„Naturligvis, at jeg holder a' Dig! Maa jeg ikke nok det?" —

Hun sagde disse Ord, som et Barn kan sige dem, saa ligefremt og saa indsmigrende. Han rynkede sine Bryn — var flov, var vred, vidste hverken ud eller ind — men stod og halede i Ringen paa sin Finger. Saa satte hun Albuerne i Bordet og Hænderne for Øjnene; og da han saa', at hun græd, blev han ganske underlig til Mode og vilde knibe ud ad Døren. Men hurtig var hun oppe — og lo:

„Kan Du da ikke se, at jeg vil lege med Dig?" —

„Jeg er for stor til at lege!" svarede han ganske alvorlig. „Og Moder venter paa mig derhjemme!" —

„Er hun meget bedrøvet endnu?" spurgte hun.

„Ja — jeg tror det. Hun gaar slet ikke mere udenfor. Hun siger, at der er nogen, hun er bange for!" —

„Hvem skulde det være?" —

„Aa; det kunde være, at det var ..."

„Jern-Bartl?" —

„Kanske!" —

Han sagde dette „kanske" ganske lavmælt. Og han tilføjede: „Farvel!"

„Hør, jeg vil forære Dig noget!" sagde hun. „Du har jo allerede givet mig Ringen," svarede han; „*den* faar jeg aldrig af igen!" — „Aa, den tossede Ring ... nej, jeg vil give Dig noget — noget, som jeg selv holder af!" sagde hun. „Vil Du have Kassen dér? Den har tilhørt Mo'r, og den er saa kønt udskaaret. Se bare: der er to Billeder paa Laaget. Her er Adam og Eva, og Træet imellem dem, og den fæle Snog. Og her er Jesus Kristus, som la'r de smaa Børn komme til sig, og de onde Mennesker staar bag ved og ler! Din Fa'r har mange Gange set den, og han sagde, at det var et helt Kunstværk og sine ti Gülden værd. Men jeg vil alligevel forære Dig den — for jeg holder a' Dig!"

„Men hvad har Du da saa?" spurgte han, afvekslende med Blikket paa den langagtige Trækasse og paa hende.

„Aa, jeg har nok at more mig med. Jeg har alle Gæsterne her — men Du skal sidde alene derhjemme! Giv mig saa et Kys!" —

„Nej, det vil jeg ikke! Saa kan Du beholde den!" —

„Nej, det vil *jeg* ikke!" — Og før han kunde afværge det, sprang hun hen til ham, slyngede sine Arme om hans Hals og kyssede ham paa Øret og paa Kinden. Saa lo hun, skubbede Kassen ind under hans Arm og ham selv ud af Døren, idet hun hviskede: „Nu er Fa'r vaagnet — kom snart igen herned til os!"

Han kom hjem med sin Gave og med en Mængde taagede Fore-

stillinger i Hovedet. Kassen satte han op paa det gamle Skab i Forstuen. Inde i det lave Værelse, hvor Skræderbordet endnu stod paa sin gamle Plads, sad Moderen i en Krog, stirrende saa besynderligt frem for sig, som hun havde faaet for Skik nu paa det sidste.

„Hvor har Du været, Alois?“ spurgte hun.

Han vilde ikke lyve; men tog sig i det og svarede kort:

„Hos Fader Filafer!“ —

„Ogsaa Du!“ sagde hun smerteligt.

„Nej, Mo'r nej. Jeg kommer der aldrig mer!“ Og han gik hen og satte sig ved Siden af hende, og hun tog hans Hænder i begge sine, og kyssede ham varmt og heftigt paa hans lave, brede Pande, hvor det krøllede sorte Haar hang frem som Dusken paa en ung, stærk, vild Fole, der endnu aldrig har haft Bidsel i Munden, aldrig har lært Dressurens Kunster at kende, og heller ikke lært sig Fif og Nøkker til, hvormed man møder den tvungne Skole.

„Du skal ikke være bedrøvet over mig, Mo'r!“ sagde han og saa' hende ind i de mørke, tungsindige Øjne. „Jeg skal aldrig gøre Dig Sorg, som — som — som ...“

„Aa, din Fa'r!“ afbrød hun ham — „han var dog egentlig værst imod sig selv; og han har holdt af mig — det er jeg sikker paa — og der var Aar, hvor vi levede saa lykkeligt sammen. Og nu, da han er død, kan jeg ikke selv tænke noget stygt om ham — og heller ikke taale at høre nogen sige det!“

Og hun kyssede Sønnen heftigt og drog ham helt ind til sig, hulkende voldsomt, som om hun nu først fik Luft for sin Sorg. Men da hun slet ikke vilde høre op, begyndte han at kærtegne hende, og tog hende med sin brune, faste Haand under Hagen og sagde: „Mo'r, Mo'r — græd dog ikke saadan! Vi skal nok faa det lykkeligt sammen. Jeg skal arbejde, jeg skal ... aa, hold blot op!“

„Jeg bliver aldrig lykkelig!“ lød Svaret igennem Graaden.

„Mo'r, hvad er der? — Der er noget! Jeg *vil* vide det!“ —

Hendes Haand skælvede i hans. Længe sad de saadan sammen; saa sagde hun, idet hun vendte Hovedet bort fra Sønnen.

„Det er *ham*. Du véd, at han ofte har været her, naar Seppel var borte. Men jeg viste ham altid væk. Saa kom han nogle Dage forinden — forinden det skete. Du var gaaet til Messe. Han trængte ind paa mig. Jeg tror, han havde drukket. Han truede Seppel, han truede mig — han fornærmede mig: Aa, Du min egen Alois, Du véd ikke, hvortil Mændenes Lidenskab kan føre dem. Josef og Maria forbarme sig over os begge to!“ —

Der var ganske stille i Stuen. Alois havde sluppet Moderens Haand. Han stod henne ved det lille, lave Vindu, bukkede sig for

at Lyset ikke skulde falde paa hans Ansigt, og saa' op imod Højskoven. Og imellem Tænderne mumlede han: „Han skal dø!"

I den maanelyse Nat stod han op, ganske sagte, for at Moderen ikke skulde høre ham inde fra Kammeret ved Siden af. Han listede Riflen i Læderremmen over Skuldren, trykkede forsigtigt Klinken op for Yderdøren — og hørte nu, at Moderen bønlig kaldte paa ham. Et Sekund stod han stille, medens alt hans Blod var som frossent Vand ved denne Stemme. Skulde han nogensinde faa den at høre igen? — skulde han afstaa fra sit Forsæt — gaa ned til Præsten — skrifte ham sin Sorg — modtage den Trøst, som Præsten kunde give — og saa vende tilbage, for at være god imod Moderen, saa længe de fik Lov at leve sammen?

Nej! hans Blod var nu som Ild. Der var ingen Trøst mulig, saa længe han og Jern-Bartl levede i samme Egn.

Af Sted!

Og han bad en Bøn for Moderen, idet han gik gennem den graa Morgentaage ind ad Raibl til.

Snart forlod han Vejen langs Schlitzafloden og steg op over. Skovhuggerne havde deres Hytte en Times Vej til Vejrs op ad Bjerget. Her vilde han erkyndige sig om, hvor Pinacher havde sin Gang paa denne Tid. Thi der var flere Skovfogder, som havde delt det vidtstrakte grevelige Revier mellem sig, saaledes at de skiftedes til at vaage over Udvisningen af Skovhugsten — og Paagribningen af Krybskytter.

Op igennem Højskoven. Han var lige saa kendt her, som hjemme paa Stuegulvet, endda Gangen just ikke var saa jævn som paa et Stuegulv. Han krydsede med Jægerens Lethed og Instinkt mellem de tætte Stammer, kravlede, steg, bøjede om Klipper og undgik Vildbækkens Kløfter. Maanen svandt, Taagen gik over i Morgenens klamme Gry. Han skjulte sin Riffel, som Faderen plejede at gøre det, og naaede Skovhuggernes Hytte. De var staaet op og sad og varmede sig ved Ilden paa den murede Skorsten i Midten af det sodede Rum. Han fik under et og andet Omsvøb at vide, hvad han vilde. De bød ham Morgendrikke, men han afslog — og saa skiltes han fra dem, idet de gav ham det venskabelige Raad med paa Vejen, at han skulde tage sig i Agt for Jern-Bartl!

Højere til Vejrs. Han kom op over Raibler-Scharterne, vilde, nøgne Klipper, hvor Sneen endnu laa, medens Foraaret dybt dernede vaagnede i den lyse Morgen. Her satte han sig og tog Vejret. Af et rødmende og bølgende Flammehav — som i Blod — væltede Solen sin Kugle frem. Bjergtoppe rundt omkring, stikkende de klodsede Hoveder ud af Taagen, som Kæmper, der syntes at tage denne

lille Dværg dér i Øjesyn — og kendelig fandt ham meget for lille for disse Omgivelser. Men Knøsens Hjerte slog mandigt nok: nu var han just dér, hvor han skulde være, i Nærheden af Stedet, hvor Faderen havde fundet sin Bane, og midt i det Revier, hvor Gemserne sprang, og hvor Bartelmä Pinacher huserede.

Alois bøjede sit Hoved dybt — men det var ikke for Solopgangens Majestæt; sligt Syn var han vant til, og netop i Dag havde han færre Tanker til overs for Naturen, end ellers. Som Barn af disse Bjerge vilde han have følt sig ulykkelig, om han var bleven dømt til at skulle leve sit Liv fjernt herfra nede i den vælske Slette. Han kunde kun tænke sig selv som Del af disse vældige Stigninger og Sænkninger; han hørte hjemme her, som Gemserne hørte til her; han elskede Højskovens Susen, den sukkende Lyd af de faldende Vildbække, de trodsige Klipper, den tindrende eller blaalige Sne — men skulde han i Ord have forklaret, hvorledes denne hans Kærlighed ytrede sig hos ham, endsige have betegnet med Farver og Billeder Genstanden for hans ubevidste Attraa — saa var han troligvis kommen til kort som Gemserne selv.

Han sad med foroverbøjet Hoved — og tænkte.

Han ventede paa Fjenden; han tænkte paa Moderen — og saa paa sin dræbte Fader — og atter paa Moderen og paa den Mand, som havde voldet baade Moderens og Faderens Ulykke. Og han følte, at nu skulde det snart være!

Imidlertid viklede Solen sig mere og mere ud af det bølgende Hav. Taagen sænkede sig ned imod Dalen. Tarvis var skjult; det var, som om Verden neden under ham var udslettet. Og han løftede sit Hoved. Paa en Fjældaas i Nærheden laa solbeskinnet den lille Valfartskirke med Huse og Boder omkring — Maria Luschari — det „hellige Bjerg". Burde han i Grunden tænke paa et Menneskes Drab, med dette „hellige" Syn for Øje?

Han drejede sig. Han saa' Mannharts mægtige Kuppel rejse sig dér borte. Ad den Vej, over Predil-Passet, kunde han slippe væk, naar Gerningen var gjort. Han kunde kaste sig ind i det nærliggende Krain, gemme sig blandt Slovenerne ... eller han kunde tage den modsatte Vej, stige ned til Raibler Søen, skjule sig i Racolanadalen ... nej, hist var Moderens Slægtninge; og man vilde maaske søge ham dér. Men hvordan det var eller ikke var: et Steds hen kunde han sagtens ty — thi her var uvejsomme Bjerge og Dale, fremmede Hytter og mange Tungemaal, som han alle kendte, rundt omkring. Han skulde bare vente, bare passe Pinacher op, tilraabe ham et Par Ord paa bredt Kärntnerisk, og saa — Riflen til Kinden og Kuglen lige i det venstre Bryst.

Thi i det venstre Bryst skulde hans Dødshilsen træffe.

Han ventede. Tiden begyndte at falde ham lang. Han var saa ung, saa utaalmodig — og han havde en stor Gerning for. Da begyndte han — uden at han i mindste Maade havde ledet sine Tanker paa Vej — at tænke paa Fader Filafers Værtshus — paa Mizie — paa Dagen i Gaar. Var det virkelig ikke længer siden, at hun, den tossede Pige, havde kysset ham? — Var det i Gaar? — Jamen han havde ikke villet kysse hende — og han vilde aldrig komme der mere ... og dog var det saa forunderlig tomt og bart og nøgent at tænke sig denne Tanke, at han aldrig skulde se hende mere — ikke hendes Smil — hendes underlige Øjne — og føle hendes Arme om sin Hals!

Han følte til sin Hals og Nakke. Sæt nu, at Pinacher kom ham selv, Alois, i Forkøbet ...! Hvem vilde da kysse hans kolde Kinder? — hvem? —

Jo, Moderen!

Saa knugede han Riflen i sin Haand. Han havde den liggende over Knæerne. Han undersøgte den, prøvede Laasen og Stenen, saa' til Krudtet paa Flintepanden — og opdagede nu, at han i sin Skyndsomhed og af Frygt for at vække Moderen ved at rode saa meget omkring i Kammeret, havde glemt at tage Kuglepung og Krudthorn med.

Han smilede. Riflen var jo ladet. *Et* Skud var nok — han var sikker paa Haand og Øje — Krudtet var tørt, og Flinten i Orden.

Saa kiggede et Hoved op over en Klippe — et nysgerrigt Hoved med to smaa, tilbagekrummede Horn ... Josef og Maria! en Gemse!

Han glemte alt — kun ikke, at han var Jæger. Han faldt fladt, uden Støj, ned paa Jorden, skød sig frem paa Knæer og den ene Haand — Riflen i den anden — hen mod nogle udgaaede, af Laviner knækkede Fyrrestammer — drejede saa, med Stammerne og noget lavt Krat i Ryggen, i en spids Vinkel hen mod det Sted, hvor Gemsehovedet atter var forsvundet — rejste sig langsomt bag en stor Stenblok — strakte Halsen frem, og stod spejdende — indtil han atter saa' Gemsen hist borte, helt oprejst, med samlede Forben og Bagbenene lidt skrævende paa en Klippeafsats i god Skudvidde.

Riflen til Kinden — Ild — paf! — et rullende Ekko — Gemsen sunken sammen som under et Lyn — og Alois som et Lyn hen til den.

Dyret spjættede, vendte Øjnene i Hovedet og saa' paa Drabsmanden med et Blik, som man maa være født Jæger for at udholde.

Han knælede ned — og saa faldt en tung Haand paa hans Skulder.

Grebet! —

Det var Bartelmä Pinacher. Han havde ingen Bøsse med, men en

tung, jernbeslaaet Stav med Pig i. Alois saa' op; og den uhyre Dumhed, som han havde begaaet, lammede i Øjeblikket hans Tanker og Bevægelser, saa at han end ikke forhindrede Skytten i at snappe Riflen fra Jorden og slænge den over Skuldren.

Skytten lo spottende: „Du gaar i din Fa'rs Fodspor, min Dreng! Men nu, Marsch! af Sted med Dig — to Skridt foran mig! Prøver Du paa at rende, saa jager jeg Dig Piggen i Ryggen og tærsker Dig igennem, saa længe jeg kan orke! Dyret skal Du selv faa Lov at bære — saadan over Nakken — siden Du saa smukt har givet det sin Bekomst! Fort!" —

Alois mælede ikke et Ord. Bøjet under Byrden af det skudte Dyr gik han frem over og ned efter. Skytten i Hælene paa ham.

Saa kommanderede denne: „Staa! Jeg vil dog for en Sikkerheds Skyld — da jeg har Bly og Krudt hos mig — stoppe denne Pibe her. Det bliver til din egen Skade, hvis jeg ogsaa nødes til at *tænde* den! Du er lettere til Bens end jeg — Du kunde falde paa at smide Gemsen og stikke af. Men i saa Fald bliver jeg nødsaget til at sende et Bud efter Dig med din Faders egen Skyder. Ja, min S'æl passer min Kugle i Løbet — det kan man kalde et Træf! Saa! nu Krudt paa Panden! — af Sted igen!"

Skytten havde ladet Seppels Riffel og hængt den over venstre Skulder. I Haanden holdt han sin Pigkæp, hvormed han af og til — for en „Opmuntring" — pirkede ved Gemsen, der hvilede over Knøsens Ryg.

Alois' Hjerte svulmede. Vredens, Ydmygelsens, Skuffelsens, Hævnens Taarer stod ham sitrende over Øjnenes Rande. Fremad ludende med Tænderne i Læben, gik han den tunge Gang ned efter. Hvorledes havde han ikke været til Sinds, da det gik op ad?

Saa fo'r en Tanke ham gennem Hovedet — Befrielsens.

„Pinacher!" sagde han. „Jeg maa hvile!" —

„Fanden i Vold! Naar vi kommer ned, skal jeg nok sørge for Hvile til Dig — i Hullet, bag Jernstænger!"

Det skraanede stejlt ned efter. Stammerne stod tætte omkring dem, Grannaalene var glatte at træde paa. Alois slap Gemsen; den og han faldt tungt til Jorden. „Op med Dig, Hvalp!" raabte Skytten og slog ud efter ham med Stokken. Derved mistede han selv Ligevægten, gled et Par Skridt og faldt over mod et Træ.

Saa hurtigt, som Tanken selv,' snappede Alois efter Riffelkolben med begge Hænder — et vældigt Ryk — Læderremmen sprang — et Skud — et vildt Skrig og en langtrukken Stønnen, der endte i en Ed — og Jern-Bartl laa paa Jorden, rallende i de sidste Trækninger, skudt igennem det venstre Bryst.

Alois stirrede, med det rygende Vaaben i Haanden, forfærdet paa sin Fjende.

Saaledes altsaa! Det var dog sket, hvad han havde tænkt paa — om det ikke var sket, saaledes som han havde tænkt det.

Han kom i Løb hen til Skovhuggernes Hytte. De var der endnu. „Vil I frelse mig?“ raabte han halvt forvildet, og fortalte, hvad der var hændet.

„Vil I sværge ved Guds Moder paa Maria Luschari, at det er sandt, hvad Du dér siger om Skuddet, Alois?“ spurgte en af dem.

„Jeg sværger!“ sagde Alois og rakte Haanden ud i den Retning, hvor Bjerget laa.

„Godt! Her staar Jern-Bartls Riffel. Han var en slet Karl — mod alle — og mod os med. Siden han skød din Fa'r, har han plejet at sætte Bøssen ind her, naar han gik op til Fjælds — muligvis for at han ikke skulde komme i Fristelse, det slemme Skarn. Nu tager vi hans Riffel, skyder den af, og smider den op til ham, hvor han ligger. Saa kan hvem, der vil, komme og finde ham og tænke sit over, hvordan han døde. Men det er bedst, at Du gør Dig usynlig i nogen Tid her paa Egnen. Farvel med Dig, Alois!“

„Se lidt ind til Mo'r en Gang imellem!“ bad han dem. Og saa gik han bort med sin Riffel.

Sommer kom, Vnter gik; Tarvis laa som begravet under Sne. Atter indfandt Foraar og Sommer sig, og der blev et hidtil ukendt Røre i dette Dalstrøg mellem de øde Bjergkamme.

Østerrig — hed det sig — vilde for tredje Gang tage Kampen op mod den frygtede Feltherre. Og nu hed han ikke længer General eller Førstekonsul. Han havde egenmægtig ladet sig udraabe til de Franskes Kejser i Paris; Paven havde — man tænke sig blot! — salvet ham med den hellige Olie; selv havde han paasat sig og sin borgerlige Gemalinde Kejserkronen; og nu var han draget til Mailand, hvor han — ligeledes egenhændig — havde paasat sig den lombardiske Jernkrone som Konge over Italien! Men dette var et Slag i Ansigtet paa Østerrig — og Fornærmelsen skulde have sin Tugtelse. —

Om dette, og om meget andet, blev der politiseret hos Fader Filafer. Thi naar Fædrelandet er i Fare, og naar Landsfaderen kalder til Fanerne, saa løsnes Tungebaandet. Der saas Militære omkring i Egnen; Stabsofficerer undersøgte Canaldalen — hvori Tarvis laa — og den lille Bjergfæstning Malborghet, der spærrer Fjenden Vejen op fra Undine gennem Friauls Klippepasser. Ogsaa Passet ved Predil — hvorigennem man kommer nede fra Triest — fik en Overhaling af kyndige Øjne. Et Blokhus skulde anlægges; der skulde hverves Soldater blandt Bjergboernes bedste Skytter; Proviant skulde

magasineres — alt skulde gøres, og som sædvanlig i det lige saa højsindede som sorgløse Land: alt skulde gøres i en Fart — og der var svært travlt hos Fader Filafer med foreløbig at skaffe Øl og Vin til de tørstige Halse.

Der kom en ung, høj, bredskuldret Mand, med støvede Klæder, en kort Riffel i gul Læderrem over Skuldren, gaaende langsomt ned efter mod Landsbyen. Hans mørke Øjne saa' omkring, som om han baade søgte noget og ville undvige noget; i Eftermiddagens dæmpede Lys med de stærkt skraanende Skygger standsede han nedenfor salig Seppels lille Hytte. Døren var stænget, Skodderne lukket, Skorstenen røg ikke — men det gjorde Naboens; og han gik til Naboens Dør, og dér stod en gammel Kone, i Færd med at banke Majskolber ud til det saakaldte „Tyrkemel".

„Gudsfred!" hilste han.

„Jesus Maria! er det Dig, Alois?" raabte hun.

Han nikkede og pegede paa sin gamle Hytte. Konen vilde svare, men han afbrød: „Jeg véd det — hun er død — jeg hørte det i Dag i Raibl. Sig mig blot: hvad taler man nu om her paa Egnen?" —

Hun svarede ham med flydende Tunge, at man talte om Krig og ikke andet end Krig. At der var en Officer og en Hverversergant indkvarteret hos Fader Filafer — at Amtsskriveren var død af et Slag — osv. „Men hvor kommer Du fra, Alois? og hvad har Du bestilt saa længe?"

„Jeg har været mange Steder — rundt omkring i Krain — hos Skovbønderne og paa Savmøllerne — og nu er jeg kommen og vil se til Mo'rs Grav. For hun ligger vel begravet deroppe paa Kirkegaarden hos Fa'r?" —

„Kors! hun fik saamæn en kristelig og god Begravelse; og en mild Død havde hun; jeg var hos hende paa det sidste; Suppe gav vi hende hver Dag; hun længtes blot saa gruligt efter Dig!" —

Han vendte Ansigtet bort. „Har Du Nøglen til Husdøren?" spurgte han barsk.

Saa traadte han ind i den gamle Stue. Han satte sig i Stolen, hvor Moderen plejede at sidde; og dér forblev han ubevægelig, med Haanden lagt over Øjnene, indtil Mørket fuldstændig faldt paa. Han rejste sig, tændte en Stump Lys, undersøgte alle Genstande. Der var ikke blevet meget af Bohavet tilbage, efter at Begravelsesomkostningerne var dækkede. Men over alt, hvor Moderen havde haft sin Gang, og ved alt, hvad hun havde berørt, dér dvælede han, søgende gennem de usynlige Ting de usynlige Minder.

Oven paa Skabet fandt han den langagtige Trækasse med det udskaarne Laag, som Mizie havde foræret ham. Han løftede den ned, tørte det tykke Støv og Spindelvævene af den, og betragtede den.

„Hm! en Ligkiste ligner den — til et Barn. Gid jeg var død, medens jeg endnu var lille!“ ...

Alligevel var det ham en underlig Glæde, at den var undgaaet Retsfolkenes Kløer. Han stillede den paa Højkant ind i Skabet — det tomme Skab — og lukkede for den.

Maanen var staaet op derude. Den skinnede paa samme Tid fortroligt, fuld af Barndomsminder, og fremmed spøgelseagtigt ind i Værelset gennem de smaa Ruder. Han slukkede sin Lysestump og gik ud i den stille, varme Aften. Ad en lidet befærdet Sti, der løber op over den saakaldte Prisnigboden, naaede han den øverst liggende Del af Tarvis, hvor Sognekirken og Kirkegaarden er. Laagen var ikke lukket; i en Krog henne ved Kirkegaardsmuren fandt han ved det klare Maanelys den lille Grav, hvor hans Forældre hvilede. Han knælede ned, lagde sin Hat paa Jorden, drejede sin Rosenkrans med de smaa Trækugler mellem Fingrene, og fremsagde alle de Bønner, som Moderen havde lært ham.

Han bad som en god Katolik kan bede — og det er i Grunden ganske inderligt.

Da han kom udenfor igen — ja hvor skulde han saa hen? Ind til Præsten, fra hvis Vinduer der skinnede Lys? Men hvad kunde Præsten egentlig hjælpe ham — nu, da han havde holdt sin Andagt paa Graven og taget Afsked med alt, hvad der var ham kært paa Jorden?

Verden var bleven ham saa ligegyldig; og til Himlen havde han endda et godt Stykke Vej — forekom det ham.

Han drev paa maa og faa igennem Landsbyen. Muligvis var han dog ikke helt glemt; muligvis ventede der en Opgørelse paa ham fra sidst .... I saa Fald skulde han staa til Ansvar, han blev nødt til at tage sig sammen — og det var paa høje Tid, naar han vilde ud af alle de nagende Tanker, der havde tynget ham under hans Fraværelse.

Alle de gamle Værtshuse stod aabne. Over alt fandt han Folk og kom i Snak med flere. Men han fandt ogsaa Bekræftelse paa, at man ikke behøver at være saa grumme længe borte fra sit Hjem, for at være glemt over andre Ting. Det var Politik og Krig — for og imod — som mødte ham over alt. Hvad kom den Snak ham ved? Verden drejede sig for ham om Pinacher og om ham selv, men ingen brød sig en Døjt om Skytten; — der var længst kommen en anden Jern-Bartl i hans Sted — og til ham selv, Alois, havde man kun et fremrakt Glas og et lystigt: „Hvor har Fanden haft Dig henne saa længe?“ —

Saa landede han i Fader Filafers Værtshus.

Der var en Del af de gamle Gæster, og der var kommen flere nye.

Gennem Tobaksdampen i Tællelysenes rødlige Skær saas Uniformer; og mangen en kraftig kärntnerisk og over-østerrigsk Ed hørtes, og Mundskæg blev snoet og aftørret og lukkede sig atter over Øl og Vin, som løb ned i Halsene. Man talte i Munden paa hverandre, lo, sang Viser .... nej, her var ingen, som spurgte efter Skræderen Seppels Søn. En anden lystig Seppel — om ikke Skræder — førte Ordet paa Tarvisboernes Vegne; den graasprængte Hverversergant dunkede i Bordet med sit stadig tømte Krus — og Mizie — ja Mizie — hun snoede sig behændig ud og ind af mange fremrakte Armes velmente Omfavnelser — og stadig vidste hun at tage de tomme Krus og Karafler ud med sig og bringe dem fyldte ind, medens hun havde et Smil og et kvikt Svar til alle, uden at forfordele nogen — saaledes som nu god Værtshusskik byder. Men en yngre Officer var dog den, der gjorde sig synligst Umage for særlig at tækkes hende; og heri understøttedes han, eller afvekslende hindredes, af nogle leende Kadetter, der idelig følte op under Næsen, hvor vidt den spirende Moustache var kommen i sin Vækst de sidste fem Minutter.

En ung, køn Korporal sad i nogen Afstand fra de øvrige og fulgte med mørke, levende, ejendommeligt haarde Øjne enhver af den smukke Piges Bevægelser, men han henvendte aldrig Ordet til hende — maaske paa Grund af Subordinationen. Derimod talte han nu og da med Fader Filafer; og denne Hædersmand, der var bleven overordentlig svær, og som synlig plagedes af sin Gigt, han havde faaet en endnu bredere Armstol end sædvanlig, og han lod Datteren tage sig af det hele.

Det kunde han nok ogsaa trøstigt gøre. Den smukke Mizie var ikke blot bleven en fuldkommen Skønhed — saadan som nu Tarvis kan have dem, ja vel endog ud over, hvad der kan ventes i denne Dal — men hun havde vundet en Sikkerhed i at bevæge sig og en Anstand i Bevægelserne, en vis Overlegenhed under al sin Smilen og Snakken og Skæmten, en Myndighed i Hævdelsen af denne noget udsatte Post — og saa var der dog saa meget af Barnet endnu, baade i de „forundrede“ Øjne og i Smilet og Latteren — og hendes fyldigere Former, der tildrog sig alle disse beundrende Blikke og opvakte al denne øjensynligt frugtesløse Kappestrid — de tjente kun til at fremhæve den ungdommelige Friskhed i dette farlige Væsen, der er en legende Kat og en moden, vidende og bevidst Kvinde i en og samme Person.

Alois havde — førend han kom ind — lovet sig, at han straks vilde gaa igen. Han blev siddende dér hele Aftenen, lige indtil der blev lukket; og det var meget sent.

Ingen tog den ringeste Notits af ham. Fader Filafer gav ham et

kort Genkendelsesnik; det var alt. Et lignende Nik havde imidlertid Mizie givet ham — ganske som om hun havde set ham den foregaaende Dag. Han ærgrede sig, tænkte lidt over, hvor dumt han bar sig ad; og blev siddende.

Han sad dér og døjede Heden og Røgen og al denne Snak, der ikke havde den fjerneste Interesse for ham. Hvad kom al Verdens Soldater, Napoleon eller Kejser Frants ham ved? Han var en hjemløs Fyr, var han; Hytten vilde han sælge — hvis han for Resten endnu ejede noget af den — og saa vilde han af Sted, op over de høje Bjerge og leve som „fri“ Jæger, langt borte fra denne Dal, hvor ingen længer havde et venligt Ord, ikke et Kærtegn, ja ikke saa meget som et uvenligt Ord til overs for ham. Men han vilde dog se Komedien her til Ende; og mod Sædvane bestilte han den ene lille Karaffel af Landvinen efter den anden; og Blodet begyndte at banke ham saa sært i Pulsene.

Endelig fandt han sig dog selv komisk. Han rejste sig fra sin Plads ved Døren og traadte udenfor i Forstuen. Her kom Mizie netop frem fra Køkkenet:

„Hvor skal Du hen?“

„Jeg véd ikke — lad mig blot gaa!“ —

„Men der er jo ingen, der holder paa Dig!“ svarede hun leende. Og hun satte de Glas fra sig, som hun holdt i Hænderne, og trak ham spøgende ind i Køkkenet. Ilden brasede paa Ovnstedet, den gamle døve Pige vendte Ryggen til; Mizie tog ham ved hans Jakkeopslag og sagde:

„Du er bleven en rigtig køn Fyr, Alois! Du kunde tage Dig ud i en Uniform!“ ...

„Ja saa! Mener Du det —?“ ....

Men hun trak ham, som stræbte imod og over hvis mørke Øjne en begyndende Rynke lagde sig, spøgende hen til sig. Han kom hende saa nær, at Mizies friske, varme Aande strømmede ham over Ansigtet og farvede hans Kinder med en Blussen, der kunde kappes med Ilden paa Ovnstedet. Og hun hviskede til ham:

„Naar Gæsterne er gaaet, saa tales vi ved. Gaa nu blot ind — og lad som ingenting!“

Han sad altsaa atter derinde i Stuen. Hvor Tiden blev af, vidste han ikke. Men en efter en, eller i smaa højrøstede Klynger, forsvandt Gæsterne — nogle modstræbende nok. Og endelig rejste Fader Filafer sig, og slæbte sig med Besvær hen over Gulvet.

„Naa, Alois; skal Du hjem?“ spurgte han med temmelig tyk Tunge.

„Ja, nu gaar jeg!“ lød Alois' Svar. Men siddende blev han og gav et Gensvar tilbage paa det Blik — temmeligt prøvende — hvormed

den kønne Korporal, den sidste af Gæsterne, mønstrede ham. I Døren derude vekslede Mizie adskillige Godnat'er med sine Gæster; det forekom Alois, at Korporalen fik det længste — men den unge Officer, som havde sit Kvarter dér i Huset, var just heller ikke den, der skiltes hurtig fra den smukke Værtshusdatter. Endelig hørtes hans Trin ovenpaa i Gæsteværelset — ogsaa Fader Filafer var krøben ind i sin Hule — Alois var alene i den tomme Stue, blandt de overspildte Borde, i hvis Væde en dorsk Tællepraas spejlede sit søvntunge Skær.

Alois Hjerte bankede. Gennem de smaa, aabnede Vinduer søgte Røgen at trænge ud i Natten, og til Gengæld skød Maanen sine Straaler ind. Alois følte til sin Pande; den var hed; og han tænkte paa Kammeret i Hytten derhjemme, hvor ligesom Moderens Skikkelse, med vemodsfulde, advarende Øjne, svævede mellem de to spøgelseagtigt hvide Striber — thi ogsaa derhjemme var jo Maanen.

Han vilde gaa; — nej han skulde jo blive og vente! Hvorfor kom hun da ikke? — Aa, han var en Dosmer, en Taabe, en forhekset, en ynkelig Karl — saadan som han dér hang over Bænken og legede med Fingren i den spildte Vin — og skrev Mizies Navnetræk!

Endelig kom hun: „Jeg har nok ladet Dig vente! Jamen jeg skulde slukke Ilden derude og lægge til Rette til i Morgen — for jeg maa næsten gøre alting nu!" —

Hun satte sig straks hos ham, men saa' lidt adspredt og fortrædelig ud. De sad en Stund uden at tale. „Er Du træt?" spurgte han. „Kan man ikke sagtens være træt efter saadan en Dag?" svarede hun, skænkede sig et Glas Vin og drak ud. „Drik!" sagde hun til ham. „Jeg har allerede drukket nok!" svarede han. „Saa fortæl mig dog noget!" sagde hun og nappede ham i Ærmet. „Hvad skal *jeg* fortælle?" spurgte han tøvende; „*Du* hører og ser jo saa meget!" — „Ja, her gaar det lystigt til nu!" sagde hun. „Her er alt det Militær — og det skinner En i Øjnene, saa at Hjertet hopper En i Livet ... Du skulde ogsaa ha' Dig saadan en graa Uniformskjole med grønne Opslag og blanke Knapper, som Feldjægerne; og stramme Benklæder og Støvletter, og en Chakot og en Sabel! *Det* kunde jeg lide at se Dig saadan .....!" „Naa?" sagde han; „er det for at fortælle mig det, at Du har ladet mig sidde her og vente, saa ..." Og han gjorde Mine til at rejse sig.

„Sniksnak!" sagde hun og lagde Armen om hans Hals. „Vi er jo Kærestefolk fra sidst. Lad mig se, om Du har min Ring endnu? Jo, min Tro! Du har da tænkt paa mig?" —

„Om jeg har?" —

Han saa' hende ind i Øjnene; og han sagde langsomt med lidt dæmpet Stemme:

„Holder Du mig for Nar? Jeg kunde næsten tro det, naar jeg ser paa Dig, medens Du gaar her mellem de andre. Men hvis Du virkelig mente noget med din Ring, saa vil jeg sige Dig, at jeg ikke et Øjeblik har holdt op at tænke paa Dig, medens jeg var borte. Dette siger jeg Dig nu — og Du kan frit tage Ringen tilbage — hvis jeg ellers kan faa den af Fingeren. Men hvis Du nu lader den blive siddende — og hvis jeg saa engang kommer efter, at Du kun morede Dig med mig, saa .... ja saa ... !"

Han fuldførte ikke. Men den Haand, som han havde grebet, knugede han saaledes, at hun gav et lille Skrig og saa' fortrydelig ud. Snart efter kom dog Smilet tilbage; hun stirrede lige ud for sig; rynkede de fine, buede Øjenbryn en Smule — som om hun tænkte paa et eller andet ubehageligt. Saa krusedes Læberne; hun tog et dybt Suk, vendte sig raskt imod ham og kyssede ham.

Han sitrede, idet han holdt hende i sine Arme. „Sig, at Du elsker mig — at Du er min! hører Du: sig det!" bad han bønligt.

Hun kyssede ham. Den lille Tællepraas paa Bordet gav sig paa en saa forunderlig Maade til at dreje rundt i rødligt-lysende Kredse. Det var, som om al sød Vin i Verden gled over hans Læber, trængte sig til hans Hjerte, steg ham til Hovedet, gjorde ham svimmel, saa salig syg — med Længsel efter en evig Hvile, med Angst for at vaagne op og føle, at det alt sammen kun var drømt.

Men da han igen fik sine Øjnes Brug, sad han dér med den blussende Mizie i sine Arme; og hendes Øjne forundrede sig ikke over nogen Verdens Ting. Og han sagde til sig selv — thi selv de mindst egenkærlige unge Mænd har deres Forfængelighed — at den smukkeste Pige i ti Miles Omkreds nu var hans!

Da Maanen begyndte at blegne, stod han oppe foran den lille Hytte. Han kunde ikke gaa ind; han kunde jo umuligt sove, efter at denne vidunderlige Lykke var hændet ham. Ingen, undtagen hans Mo'r, havde nogensinde givet ham et Kærtegn, der kunde tydes som Kærlighed — og nu var Verdens Herlighed overgaaet ham. De sloveniske Piger i Krain havde han ikke haft Øje for — uansét at de havde haft mange Øjne ude efter ham. Og nu var Mizie bleven hans — den smukke, den fortryllende, den over al Beskrivelse dejlige Mizie. Han havde slet ikke kendt hendes rette Væsen før; han havde gjort hende Uret .... aldrig mere skulde en slem Tanke komme igennem hans Sind. Han vilde tilbage til Værtshuset, vilde skrifte for hende — der var saa meget, som han ikke havde faaet sagt hende — og navnlig det vilde han sige hende, at han ikke kunde begribe, hun kunde elske en saadan ubetydelig, som ham .... Og han løb tilbage.

Da saa' han ved en Omdrejning af Vejen — i det blegnende Maanelys, der kæmpede med det begyndende Morgengry — en Skikkelse i Uniform bøje sig ind over Laagen til den lille Have paa denne Side af Værtshuset, hvor han selv fornylig havde taget den dvælende og ømme Afsked med Fader Filafers Datter. Han blev staaende, som om hans Fødder var naglede fast til Jorden. Et Blændværk maatte det jo være! men Blændværket havde i hvert Fald nogle blinkende Knapper — Skikkelsen bevægede sig — Laagen gik op — og Alois listede sig frem, aldeles mekanisk, kun dukkende sig i Følge sit Jægerinstinkt — og han saa' Mizies to hvide Arme lægge sig om Skikkelsens Nakke — og derpaa forsvandt Parret. Det var, som om Maanedisen og Morgentaagen havde opslugt dem begge.

Alois kunde være sprungen frem — han havde sin Kniv hos sig — han kunde have skreget, han kunde have gjort hundrede Ting, som et i sin første Kærlighed og i sin Stolthed dybt rystet Væsen gør ... men han var fuldkommen lammet. I sin Uerfarenhed med Svig og Falskhed, hos Kvinder som hos Mænd, i sin hjælpeløse Mangel paa Forstaaelse af noget, hvortil hans egen Tanke ikke kunde tænke noget Sidestykke, drejede han rundt som et saaret Dyr og vilde være faldet omkuld, hvis ikke Klippen ved Vejkanten havde været saa nær. Dér stod han en Tid lang med den bankende sveddvaade Pande mod den kolde Sten.

Saa lo han paa en Gang højt op, blev angst for Lyden af denne Latter, og løb hjem, ind i Stuen, ind i Kammeret, hvor Moderens Sengested stod, fyldt af Halm. Og dér borede han sig ned og hulkede og udstødte Eder og græd og bad — indtil han aldeles udmattet faldt i Søvn, i en Søvn uden Drømme, som et Menneske, der er halvt dødt. — —

Men om Formiddagen afmarscherede nordpaa en lille Deling af Egnens bedste yngre Skytter, anført af Hververserganten. Den graa Krigsmand svingede sin Flaske, da man havde naaet det Punkt af Vejen til Klagenfurt, hvor de blaa Bjerge, der indrammer Tarvis, synker ned bag den nærmeste Skrænt. „Farvel, Tarvis!" raabte han. Farvel, Fa'r Filafer! og Du, den smukke Mizie!" — Og han drak ud af Flasken, og slyngede den ned i Afgrunden til den brusende Schlitzaflod. Saa vendte han sig til den yngste blandt Skytterne, der gik dødbleg og slingrede, som om det var *ham*, der havde tømt den store Flaske. „Hvad Djævlen, min Gut! har Du Koldfeberen? Muntert, muntert! En Soldat véd aldrig, om han oplever den næste Dag!"

Og hele Skaren — paa nær den ene unge Skytte — sang af fulde Lunger den gamle Kärntnervise:

Der Himmel ist hater,
Das Wetter ist schean,
Und die Nacht thuet nit plaudern,
Wer zue mein Diendlan gean.

Felttogets Saga var snart sunget til Ende. Trekejserslaget ved Austerlitz er en af Historiens store Begivenheder, som nu enhver Skoledreng kan paa sine Fingre — og som Verden dengang i det mindste betragtede som Finalen paa enhver Modstand mod Slagmarkernes største Geni, Kuldkasteren af Troner og legitime Monarker. Hvad hjalp det, at Kejser Frants og Kejser Alexander havde bragt Østerrigs og Ruslands Tusinder sammen? Hin 2den December 1805 forlod begge Kejsere den blodige Valplads oppe i Mähren — men tilbage blev de Tusinder og Tusinder saarede og slagne Soldater. Napoleon den første havde vundet en „glimrende“ Sejer. Hvem vovede den Gang at tænke sig Muligheden af endnu større Rædsler, af endnu mere Blod, en endnu videre snedækt Slagmark, hvor Giganten skulde bringes til Fald, og Liglagnet fuldt af røde Pletter drages hen over Blomsten af Frankrigs og det halve Evropas kraftfulde Sønner? Det var der nok faa, som dengang tænkte; — og blandt den lille Afdeling Feldjægere, som ved Juletid arbejdede sig gennem Sneen ned til Tarvis, blandt dem var der næppe en eneste, der tænkte sligt.

Forrevne og medtagne var Uniformerne; de korte Rifler hang over Skuldrene paa de kraftløse Skikkelser. En havde et plettet Bind om Panden, en anden en Klud om den nøgne Fod; men i Spidsen gik Alois med venstre Arm i et gammelt Tørklæde, knyttet sammen i Nakken. Han støttede en Kammerat, der humpede besværligt, og stundom stod stille, for at lette sig ved en høj Ed eller en sagte Bøn; og af Fædrelandsforsvarere at være, syntes de ikke at skulle gøre en Fjende synderligt Afbræk, om han pludselig havde vist sig og spærret dem Vejen.

Dog, hvem tænkte paa Fjenden her? Efter en kort Vaabenstilstand var fulgt en hurtig Fred, og det var hjemforlovede Folk, disse, som her nu søgte Hjemmet.

Alois gik i Spidsen. Hans Ansigt var udtæret af Strabadser; hans Kinder var blege — men han havde ogsaa mistet en Del af sit unge Blod. I de mørke Øjne var kommet et haardt, stift Udtryk — og det Blik, som nu søgte Huse og Hytter dernede i Dalen, var næsten truende.

„Jeg siger Dig, Alois“ — sagde hans Kammerat — „Du er dog bedst faren af os alle; for Du har hverken Mutter eller Rollinger,

ja ikke engang en Kæreste, som Du nu skal vise dine Laser og syge Lemmer frem for!"

„Hvad snakker Josef!" raabte en anden; og han stod stille paa sin ene raske Fod, svingede sin gennemhullede Chakot i den klare Frostluft, og skraalede „Juchhej! Leve Tarvis! leve Kärnten! leve gamle Østerrig og den gode Kejser Frants! Om han fjerde Gang skulde have Brug for os, saa skal alle glade Kärntnere stille med Riflen — til Trods for baade Franskmænd og Tyrkere og Napoleon selv paa sin hvide Hest!" —

„Leve Fædrelandet!" raabte et Par Stykker.

„Vrøvl med Fædrelandet!" snærrede Alois. „Det er noget, som man lærer at skraale op med i Kasernegaarden. Men man kan hverken lugte eller smage eller spise eller drikke det. Hvad kender jeg til Fædrelandet? Jeg har været i en Kaserne — og paa Marschen — og ude i en Skyttekæde; og jeg har ikke set noget for bare Krudtrøg — ikke en Franskmand — men bare faaet en Kugle i min Arm; og saa er jeg bleven slængt paa en Vogn — og nu er jeg her! Ingen har takket mig, fordi jeg kom; ingen trykkede mig i Næven, da jeg gik. Hvis dette er at slaas for Fædrelandet, saa kunde et Fugleskræmsel med en Kæp i Haanden have udrettet det samme, som jeg. Fanden tage Soldatervæsenet! Bjergene hist ovre — det er *mit* Fædreland. En fri Jæger vil jeg være; og skal jeg skydes næste Gang, saa lad Herskabsskytten gøre det ... han gør det i det mindste grundigt og godt! Juchhej!" —

Med en høj Latter — skarp i den skarpe Luft — kastede han sin Chakot fra Vejen ned i Schlitzafloden, paa samme Sted, hvor Hververserganten havde kastet sin Flaske ned. Hvor var Serganten henne? Ja hvor var de henne alle sammen fra Sommerens Dage? Alois hverken spurgte derom eller tænkte derover. Hvad kom hele Verden ham ved?

Og saa var de hjemme.

Hjem? — hjemme? Det dejligste Ord i Øret paa den, der længes og efter hvem nogen længes. Alois kom tilbage til den gamle Hytte. Den stod, som han havde forladt den; ingen brød sig vel om at have den, og saa tog han den igen i Besiddelse.

Vintren over plejede han sin syge Arm — og en Gang imellem gik han, til Trods for Armen, op i Bjergene og tog sig et Stykke Vildt. Ingen lagde ham Hindringer i Vejen; man frygtede ham saa smaat, man skyede ham — skønt han ikke havde gjort nogen noget. Til sidst blev det ham kært, at man saaledes viste ham sin Angst. Desto større Ensomhed blev der omkring ham — og han elskede Ensomheden i de vilde Bjerge saa vel som nede i Dalen.

Han havde kortelig spurgt, og kort havde man svaret ham, at Fa-

der Filafer var død af et Slag, og at Mizie ikke var der paa Egnen mere. Hun var taget ind — for at pleje en syg Tante — i Nabodalen, i Feistritz, hvor der er saa mange smukke Piger, med korte, folderige Skørter, hvide, posede Særkeærmer og lange Haarpiske ned ad Nakken. Hvad kom Mizie eller Feistritzer-Pigerne ham ved?

Foraaret meldte sig. Under Sneen begyndte Bjergbækkene at risle og Urterne at spire. Oven paa Sneen hoppede Fuglene indtil de plumpede igennem og med et lystigt Kvivit overrasket hilsede paa de genopstandne Blomster. Alle Skrænter klædtes i grønt, Bøgen sprang ud mellem Gran og Fyr — og saa kom der rundt omkring fra den aarligt sammenstrømmende Skare af Pilgrimme, Mænd og Kvinder, gamle og unge, der vilde drage op til det hellige Bjerg, til Maria Luschari, for at sone Synder, afbede Forseelser og læges for Sygdomme, der vare paadragne i Aarets Løb.

Maria Luschari! Højt deroppe paa Bjergets Aas er en lille Valfartskirke bygget, og rundt omkring er nogle Smaahuse, hvor Præsterne ved Kirken bor, og et Værtshus, hvor Pilgrimmene kan overnatte og styrke sig paa Legemet, efter at Sjælen er bleven styrket i Kirken. Thi derinde i Koret opbevares det Billed af Himmeldronningen med Barnet paa Armen, som efter Sagnet var fundet paa det øde Bjerg af en Hyrde, der drev omkring med sine Geder. Han tog Billedet med sig ned til Dalen; — om Natten forsvandt det og blev atter fundet oppe paa Bjerget. Saaledes skete det et Par Gange — og saa maatte da Meningen være, at Himmeldronningen ønskede sig et Tag over Hovedet oppe paa Bjerget, højt oppe over Menneskenes Synder og Skrøbelighed. En Kirke blev bygget; der skete Mirakler, naar man berørte Billedet, eller blot knælede i from Andagt paa Korets Fliser foran det. Endnu virksommere var det, naar man ved Bjergets Fod belæssede sig med store Ris- og Brændeknipper — thi de hellige Fædre deroppe savnede Brændselsmateriale — og stønnende under Byrden drog de mange Timers Vej op til Toppen. Rige og fattige strømmede til fra alle Kanter; en Sti blev efterhaanden traadt op over de ujævne Skrænter, og den fulgte først en Vildbæks forrevne Kløft, og steg og steg, gennem Granskov, over Klippeflader, langs Afgrunde — og midtvejs var rejst en lille Hytte, med en Kilde og et Kristusbilled udenfor, hvor de svage og skrøbelige kunde hvile sig, koge deres Mad og søge Ly for et opkommende Uvejr. Men øverst laa, som sagt, Kirken og et Værtshus og en hel Samling smaa Boder, hvor der solgtes alle Slags indviede Sager, Vokskærter, Rosenkranse, Skuemønter, allehaande Gengivelser af det hellige Billed inde i Kirken. Og navnlig paa Forsommeren, naar Sneen var smeltet heroppe i Højden, og naar den store Tilstrømning

af Valfartsfolk begyndte, saa var her ved Siden af Andagten og Afbedelsen af Synderne næsten et helt lille Marked; og for hvert blegt, lidende Ansigt saa' man maaske to glade og fornøjede, der syntes, at nu var det værste overstaaet, nu kunde man atter begynde at se Livet fra den lyse Side.

Herop drog Alois en af de første Dage paa Forsommeren. Han trængte til det, mente han. Thi at gaa i Kirken i Tarvis, dermed var han ophørt, da alle undgik ham; men ganske at undvære Messen, Sangen, Vievandet, dertil var han for god Katolik. Muligt kunde ogsaa Maria Luschari hjælpe paa hans Arm, der endnu beholdt nogen Stivhed. Han begav sig paa Vandringen.

Snart var han inde mellem Pilgrimmene, der med Kæp eller Bjergstok i Haanden og med Risknipper eller Levnetsmidler paa Nakken møjsommeligt steg op efter. De var ham alle fremmede og enhver var optaget af sine egne Tanker. Alligevel var det ham imod saaledes at gaa i en Art Procession. Han valgte sin egen Vej, og var den stejl og besværlig, saa var han dog alene.

Da saa' han oppe fra en brat Skrænt paa Stien neden under et Par unge Kvinder. De steg begge op efter. Den ene var bleg og gik med en Kæp i Haanden; hendes Ledsagerske var klædt i Feistritzer-Pigernes Dragt, hun sprang let over Stenene, lo ofte, og rakte en Gang imellem den anden Haanden; og da de nu hvilede sig udenfor den lille Hytte med Billedet af den Korsfæstede, som næsten rager ud over den skarpe Brink, saa blev ogsaa den blege snaksom — og pludselig vendte hun Ansigtet opefter, og Alois saa' Mizies Træk.

Hun syntes ikke at have bemærket ham; men han dukkede sig straks, medens han kendte, hvorledes hans Hjerte hamrede — og saa fortsatte han sin besværlige Vej op til Toppen.

Saa bleg, som hun var bleven — men maaske smukkere end før. Maaske var hun ulykkelig — maaske havde hun fortrudt .... hvad vilde hun ellers op til Maria Luschari for?

Han anklagede og forsvarede hende; han lovede sig selv slet ikke at ville se til hende, hvis han traf sammen med hende heroppe — og samtidig sagde han sig selv, at han umuligt kunde undgaa at komme i Berøring med hende her, hvor Pladsen var saa knap, med stejle Skrænter og gabende Afgrunde rundt omkring paa alle Sider.

Hans Andagt i Kirken var endt. I den indbydende Aftens Halvmørke laa han endnu knælende paa Korets Fliser i den lille Kirke. Der var mange Mennesker derinde, knælende, mumlende, korsende sig, ligesom han; Lysene paa Alteret brændte døsigt, kvalmt var der af Røgelsen og af de mange Mennesker, syge og sunde. Han pintes under Følelsen af, hvor adspredte hans Tanker havde været.

Da saa' han til Siden: Mizie laa knælende paa Gulvets Fliser ... hvor var hun smuk!

Det var ham umuligt at rejse sig, førend hun ogsaa rejste sig. Det varede en Stund; og i den Tid havde noget blidt og sørgmodigt i hendes Ansigt bragt alt hans Blod til at fryse og atter gjort ham saa hed, som havde han Feber.

Samtidigt naaede de Vievandsfonten ved Indgangen; hun saa' paa ham, idet hun dyppede Spidsen af sin Finger i Vandet, og hun sagde dæmpet:

„Gudsfred! Alois!" ...

Andet sagde hun ikke; og han kunde intet Svar faa frem — og saa gik hun ud.

Atter overlagde han med sig selv, om han ikke rettelig burde stige ned igen — fly fra dette Bjerg, der ikke havde haft Husvalelse og Hvile for hans Sind og Tanker, men havde vist ham en Fristelse, som han troede længst at være Herre over. Maanen vilde jo snart staa op og lyse for ham — ja allerede nu vældede der en bred Strøm af brandgult Lys op bag Mannharts alvorlige Kuppel dér borte i den store Fjernhed, og den blanke Globus svømmede ud af de stille, sønderdelte Skyer og saa' ham stift i Øjnene og sagde: Jeg skal nok vise Dig Vejen og lede Dig forbi Afgrunden, skynd Dig blot at komme ned igen!

Men han blev.

Han traadte ind i Værtshuset, ind i det store Køkken, hvor der omkring det murede Ildsted i Midten laa, sad, stod og gik, hulkede og lo, klynkede og spøgede syge og sunde mellem hverandre. Mægtige Brande paa Ildstedet kastede et grelt Skær over de nærmeste Pilgrimme; borte i Krogene saa' man et og andet Par feberglinsende Øjne, en brun Haand eller en hvid Haand af Kvinder og Børn, eller den udskudte Ryg af en træt gammel Mand, der havde lagt sig til Hvile paa en altfor kort Bænk. Og der var unge Karle, Slovenere eller Italienere, ja endog Ungarer med de hvide, posede Skjorteærmer, hvoraf de nøgne kraftfulde Arme stak frem; og de drak Vin og spøgede med Pigerne; thi man havde paa en Maade faaet Syndsforladelse i Kirken, og Sydlændernes Blod ruller let og hurtigt og taaler ikke længe nogen Dæmning.

Ogsaa Feistritzer-Pigen sad her; og hun havde Armen lagt omkring Halsen paa en ung, kæk Knøs, og de drak Vin sammen og syntes at være ubekymrede om alt andet i Verden udenfor dem og deres unge — maaske første — Kærlighed.

Men Mizie ved hendes Side havde kun Blikket henvendt paa Ilden; det var frugtesløst at de unge Karle gjorde alt, overbød hinanden i Opmærksomheder, spillede paa Cither og sang for hende:

hun svarede med et venligt Smil, men adspredt og træt paa alle deres Tilnærmelser; hendes Øjne var bleven saa store, saa sælsomt glansfulde, mørke i det rødlige Skær af Ilden ... og saa rødmede hendes blege, fine Kinder, da hun saa' i Vejret og fangede Alois' Blik henne fra Døren.

Han gav hende et Vink med sin løftede højre Haand, hvorpaa Ringen — hendes Ring endnu glinsede; og lidt efter rejste hun sig og gik udenfor til ham.

Dér laa den lille By — eller hvad man nu skal kalde denne bebyggede Plads med Kirke, Hus, Hytter og Boder — paa den ganske smalle Bjergaas, højt over Træernes Grænse, med en græsdækt Skrænt paa den ene Side og ellers gabende Kløfter, hvorfra de vilde Fjælde, nøgne, uhyggeligt stejle, rejser sig med forrevne Tinder, isprængte den skære Sne, Top over Top, Kam over Kam, i den hensmeltende Uendelighed, — en lille Verden for sig, som en Ø midt i den store Verden af Maaneskin og dybe Skygger, af ubestemte Anelser og grænseløse Længsler.

De steg ned ad Stien, som slynger sig langs Afgrunde; de kom over et Klippeplateau, ind igennem Granskov og atter ud langs den stejle Brink. Kølig, næsten bidende var Luften; men den blev mildere, mættet med Dalens Natteaande; dugvaadt var der, og undertiden gled deres Fødder, og hun lænede sig op til ham, og han havde hende i sin Arm; og saaledes gled og gik de, kun vekslende disse Ord, hvori der ingen Mening er for den, som ikke selv udveksler dem.

De satte sig ned, lænede sig tilbage op imod en mosset Stamme, sank sammen ned i Græsset, omfavnede hinanden — og naar han atter vilde tale til hende, spørge hende, saa lukkede hun hans Mund med sine Kys. En Fortvivlelse syntes at ligge og lure paa ham i den maanelyse Nat og i dette Fjældøde, hvor han hørte Kyssene og følte Omfavnelserne, som om det var vilde, fremmede Magter, Huldrer, Bjergmøer, Naturens elementære Aander, der stævnede til et Møde — og ikke to Mennesker, han og hun, lovbestemte ved Tingenes almindelige Gang, der sætter Troskab og fordrer Kærlighed besvaret med ren og uegennyttig Kærlighed.

Naar hun blev træt, hvilede de sig; naar han vilde tale, mødte hans Ord to varme Læber, der ingen Forklaring havde, hvis ikke øm Hengivelse er Forklaring nok.

Han kunde have skreget højt — han troede næsten, at hun var en Bjergmø, et overnaturligt Væsen, hvorom hans Moder havde fortalt saa meget. Men stedse hang hun ved ham, saa viljeløs som et Barn, — ikke Skygge af den tidligere Mizie, der var overlegen og bevidst. Og da han søgte at presse en eneste sammenhængende Tanke ud af

sin dumpe forvirrede Hjærne, saa var det for sent: han havde ganske hengivet sig til hende, og han kunde kun med skælvende Stemme bede hende om at drage langt bort med ham og blive hans Hustru.

Dette hviskede han til hende, da de sad udenfor den lille Bjælkehytte, hvor Kilden rislede frem og derpaa sprang ud over den bratte Brink dybt, dybt ned. Og Kristusbilledet, skaaret ud i det bløde Træ, hang der paa Korset under det lille skraa Bræddetag. Maanelyset faldt paa de blødende Vunder, og det var, som om de i Smerte halvt nedslagne Øjne paa det bøjede Hoved saa' ud over Brinken, ned i Dybet, for at se, hvor alle de rislende Taarer blev af.

Alois hviskede til hende, at hun skulde blive hans Hustru og drage bort med ham et Sted hen, hvor ingen kendte dem.

Hun rystede paa Hovedet og kyssede ham heftigt.

„Hører Du!“ sagde han. „Du elsker mig jo. Dette kan dog ingen Løgn være ...?“

Atter rystede hun paa Hovedet, klyngede sig til ham og græd.

„Jeg elsker Dig!“ sagde hun. „Det véd Du jo; det ser Du jo. Spørg mig ikke om mere!“ —

Han sad et Øjeblik grundende. Saa gjorde han sig fri for hendes Arme og rejste sig. Hun blev siddende.

„Jeg gentager det!“ sagde han med lav Stemme. „Jeg vil gifte mig med Dig. Jeg vil have Dig hos mig — altid — jeg kan ikke leve foruden Dig — Du gør mig afsindig ...!“

„Jeg kan ikke!“ sagde hun sagte og igennem Graad.

„Du kan ikke? — og hvorfor ikke?“ Han greb ned efter hendes Arm og drog hende med et Ryk op til sig.

„Spørg mig ikke!“ jamrede hun og vendte sig imod Kristusbilledet, som for at søge Hjælp dér.

„Efter hvad der er sket i Nat, siger Du: spørg mig ikke! Jamen jeg har Retten nu — og jeg vil vide, hvorfor Du ikke kan blive min Hustru?“ —

Hun vendte sig fortvivlet imod ham. Maanen var traadt frem bag Toppen af en kæmpehøj Gran og saa' hende lige ind i Ansigtet. Smerten kæmpede i hendes store Øjne, hendes Kinder var vaade, Haaret hang løst ned over Skuldrene. Hendes Læber bevægede sig; hun syntes at bede — at ville besværge sin Elsker, som stod dér i Skyggen, mørk og truende.

„Tal!“ raabte han ude af sig selv. „Du tilhører en anden — ham, som kom efter mig, den Nat, da det ogsaa var Maaneskin. Aa, man kan faa alt at se — men man kan ogsaa faa alt at vide. *Hvem* var han, — er Du hans endnu? Tal, eller jeg ...!“

Hun stirrede paa ham og holdt afværgende Haanden frem. Hun

stod nu lige ved Randen af Brinken. Hendes Læber aabnede sig, hun fæstede ligesom et døende Blik paa ham — som en Gemse, der bryder sammen under en Jægers Kugle — og hun stønnede:

„Du maa slaa mig; Du maa foragte mig — og Du har Ret dertil. Du vil ikke kunne begribe det — jeg forstaar det ikke selv: men jeg har elsket Dig, og jeg elsker Dig — og hvis Du ikke den Dag var gaaet bort som Soldat, saa vilde jeg nu — det sværger jeg ved Frelseren dér — kunne være bleven ... Ak, Alois, hvor jeg er et elendigt Væsen!" —

„Stille!" tordnede han og gjorde en truende Bevægelse. Men hans Raab endte i et Skrig.

Pladsen foran ham ved Brinken var tom.

Han stod som lammet. Han lyttede. Ingen Lyd — kun Kildens Smaaplasken, der tabte sig i en utydelig Mumlen nede fra Dybet. Han begreb det ikke. Han mente, han maatte være bleven gal. Da syntes det for den ulykkelige Mands sydende Hjærne, som om den Korsfæstede lukkede de halvt nedslagne Øjne op og gennem sine egne Smerter saa' sørgmodigt bebrejdende paa ham og krummede den magre Pegefinger ud paa sin gennemnaglede Haand — og viste dér ned i Dybet. Og fra de blodløse, smalle Læber syntes en svag Røst, dirrende som de sidste Toner af en Bjergkirkes fjerne Klokkeklang, at sige: Husker Du mine milde Ord til en falden Kvinde — og véd Du, hvad Du selv har gjort!

Med et „Jesus Maria!" svang Alois sig ud over Brinken. Han var nær selv styrtet ned, thi Klippekanten var glat af Duggen, og hans ene Arm var svag endnu. Men han var Jæger, Barn af Bjergene; han hagede sig fast som en Kat, gled, traadte, sprang — og kom ned paa Bunden af Kløften. Og kastende sig over den sagte stønnende Mizie, kyssede han Blodet af hendes smukke Ansigt; og hans Øre opfangede — hans sønderrevne Hjerte inddrak — hendes sidste Ord:

„Det var godt saaledes!"

Højt oppe paa en af Fjældsiderne, lige dér hvor Skovgrænsen slipper, og hvor de golde, nøgne Klipper hænger frem og taarner sig op som en himmelstræbende Fæstnings murede Bastioner — højt over Raibler-Søen, hvis mørke Kreds stirrer op efter som en Kæmpehavmands vaade Øje — fjernt fra Mennesker, skyet af alle og undvigende alle, levede i disse nærmest paafølgende Aar en Mand, som paa den ryddede Plads havde sammentømret sig en Bjælkehytte af raat tilhuggede Stammer og bragt sine faa Ejendele derop fra Tarvis.

Det var Alois.

Han havde bragt endnu noget andet med sig derop til den lille Jægerhytte — dog ikke nede fra Tarvis men fra Egnen inde omkring Feistritz, hvor han et halvt Aarstid havde flakket omkring. En Dag var han kommen forbi en afsides liggende Bondehytte, hvor en dejlig Dreng med mørke Øjne og gult krøllet Haar, var beskæftiget med at kravle ud og ind over Dørtærsklen.

Han var bleven staaende og havde stirret paa den lille, indtil Barnet var blevet opmærksom paa ham og havde rakt sin lille Haand frem imod ham, ligesom for at bede ham træde indenfor. Det havde han ogsaa gjort; og den gamle, enlige Kone var i Begyndelsen bleven forskrækket ved hans besynderlig barske Væsen, der ikke syntes at harmonere med den Interesse, han viste den lille. Men som hun var en Kone, der havde haft sine Oplevelser i Livet, og ikke lang Tid ad Gangen tog Tingene fra den tunge Side, saa havde hun faaet sig en Passiar med ham — en meget omstændelig fra hendes Side — og han var kommen igen paa fornyede Besøg, havde ladet den lille nappe sig i sit Skæg, og havde sluttelig taget Konen og Barnet med sig til Tarvis, hvorfra de alle tre i Forening paa en Brændevogn, belæsset med noget Husgeraad og forspændt med et Muldyr, var draget ad Raibl til.

Heroppe boede han nu og havde sin Husholdning; og han kunde paa den ene Side se ned ad Racolanadalen til, og lige overfor sig havde han Passet ved Predil; nedenfor havde han Skoven, hvor han undertiden hjalp Vedhuggerne og Brændekørerne med Arbejdet, og rundt omkring, i den store, vilde Halvbue langs Søen over Passet, havde han Bjergene med Gemser og andet Vildt. Selv var han en Art fredløs Mand, men tillige en saadan, som ingen, hverken grevelig eller privat Jæger skøttede om at komme i Vejen. Man fortalte i Raibl og Tarvis, at Herskabets tvende Skytter en Dag havde aftalt en Klapjagt paa ham, et helt Opbud af Egnens unge Karle, for at gribe ham og føre ham bundet ned ad Bjerget — eller i Nødsfald gøre ham uskadelig for Vildtet ved et velrettet Skud. Men efterhaanden, som Flokken i stor Kæde rykkede op igennem Skoven, saa tyndedes Rækkerne ud; en efter en gjorde sig usynlig, og da endelig de to Jægere fik Øje paa ham, staaende med den korte Riffel i Armen, ubevægelig paa et Klippestykke, ligesom om han selv kunde være et Vildt, der oppebiede sine Forfølgere — saa gjorde Skytterne omkring, og trak sig tilbage med en Ed imellem Tænderne. Man vidste, at Alois' Kugle endnu aldrig havde forfejlet sit Maal; og selv om man er to behjertede Mænd, der oven i Købet venter sig en god Ducør, saa er Livet dog en kær Ting, og det er ikke saa lige en Sag at blive enige om, hvem der skal opofre sig, for at Kammeraten skal kunne komme til at skyde.

Saaledes fortaltes dér, men man véd ogsaa, at Værtshusgæster undertiden farer med løs Tale.

Heroppe levede han, alene med den gamle Kone og den lille Dreng.

Han kaldte ikke Drengen ved noget Navn, benævnede ham kun „Drengen", og hang ved ham, som en Gnier ved sit Guld, som en Hund ved sin Herre, som en Moder ved sit Barn, som vi alle hænger ved Livet, ved det, som vi alle elsker uden at tænke over hvorfor.

Han kunde Timer ad Gangen sidde med den lille paa Skødet og more sig over at se ham lege med den Ring, som han selv, Alois, bar paa sin Finger, og som aldrig kunde komme af. Ved at pege paa denne blanke Genstand lærte Barnet de første lallende Toner og dernæst de første Ord i det menneskelige Sprog; ved denne Ring vaagnede Barnets Sjæl, fra den begyndte dets Tanker at forme sig, og som om selve Ringen kunde udvide sig, saaleles voksede Barnets Forestillingskreds og rummede snart den lille Verden heroppe i Fjældødet, hvor Gemserne sprang, hvor Skoven susede, hvor Skyerne drog hen over Klippetinderne, og hvor Ørnen kredsede omkring den lille ryddede Plet, Alois' egen afgrænsede Verden.

Han selv lærte efterhaanden saa grumme meget af Barnet. Inde i Skoven, hvor Kilden rislende sprang frem og blev til en hastende Bæk, dér havde han af nogle Brædderstumper, Pinde og Søm bygget Drengen en lille Hammermølle, hvis Hjul blev drevet af Bækken, og hvis Hammers Tik-Tak, Tik-Tak! hørtes et helt Stykke Vej inde mellem de tavse Stammer. Det var det eneste Ur, som fandtes hos disse Nybyggere, men det stod heller aldrig stille, da Bækken aldrig manglede Vand. Her var Drengens bedste Legeplads — og Alois' med. Og naar den mørke Jæger mødig kom gaaende fra en Udflugt højt oppe i Fjældregionerne, saa fornam han langt borte fra den lille Hammers beroligende Lyd, og med sit Jagtudbytte paa Nakken forstærkede han sine Skridt, glædende sig selv som et Barn til Gensynet med Barnet. Da kunde vel — navnlig i Begyndelsen — den gamle Kone iagttage ham, hvorledes han pludselig stod stille, skjulende sig bag en svær Stamme og iagttagende den lille, som opmærksom sad ved sit Perpetuum mobile, medens Solen skød sig ned gennem Grantagets Aabninger og kyssede de lyse Lokker og lysnede ind i de sorte, spillende Øjne. Over Alois' Ansigt gik da ligesom en Sky; men det klarede op igen, og Konen hørte ham mumle: „Det er *hendes* Dreng; — og hvorfra han saa ellers stammer, saa er han nu *min*, og jeg vil opdrage ham til at blive en fri Jæger, der kun lader sig lokke af den store, rene Natur, men aldrig af de smaa fordærvelige Mennesker!" —

Og han traadte pludselig frem og lo, naar Drengen forskrækket saa' i Vejret, og lo endnu mere, naar den lille fo'r op og sprang ham jublende i Møde. Den klare Barnestemme blandede sig med Bækkens Plasken, med Skovens Susen, med Rovfuglenes Skrig og med den lystige Kvidren af de Smaafugle, der gæstede den vilde Skov, maaske hidkaldte af Kammeratskabet med den lyslokkede og mørkøjede lille Dreng. Og Alois lærte at forstaa en Sang, en Tale igennem Naturen, som hidtil havde været ham en fremmed, forvirret Lyd, hvortil hans eget Hjerte ikke havde givet Rum og Sangbund.

De to blev uadskillelige; Børn, som de begge vare; den ene hvilende ubekymret i den Fred, som findes, naar Lidenskaberne tier, og naar Menneskets egen Natur kommer til Hvile i det, hvorefter det gode i os stræber: den uselviske Kærlighed til et Væsen, som er svagere end vi!

Saaledes blev Alois' lille fredede Verden i hans egen Fredløshed til. Aarene gik; han lagde næppe Mærke til, hvor mange; han spurgte ikke om, hvad der bevægede Menneskenes Sind neden under ham og fjernt omkring. Han havde sin egen Verden og tænkte, hvad vi vel alle saa gerne ville tænke, at denne stod fast.

Saa gik den under for ham.

En Dag havde, hvad der meget sjældent skete, nogle Vedhuggeres Børn været paa Besøg oppe i Hytten. Et af disse Børn havde været paafaldende blegt, og kun med Møje havde den lille Stakkel slæbt sig ned ad Bjerget igen. Bjergboernes Børn bliver ikke forkælede, men maa ofte tilbagelægge lange Veje, om de saa end bærer paa en Sygdom. Nogle Dage efter var „Drengen" angrebet af en Feber, og den tog til; den gamle Kone vilde søge Lægehjælp — hvis ellers en saadan paa den Tid var at faa i Raibl — eller Raad hos en klog Mand eller Kone. Men Alois afslog det; han selv vilde pleje Barnet, han skulde nok faa Bugt med den Smule Sygdom; her paa disse Højder kunde man ikke blive alvorlig syg.

Drengen laa i Alois' Moders gamle Halmseng. Uge gik efter Uge; Barnet tæredes hen; Alois selv blev bleg og afkræftet; det var lige paa Slutningen af Vintren, men det kommende Foraar vilde bringe baade Kræfter og Liv. Det bragte jo Genopvaagnen over alt i Naturen — hvorfor saa ikke her, her, hvor ingen *kunde* dø?

Og han sad med den lille hvide, hede Haand i sin — og ventede. Han rakte Drikken frem af de Urter, som den gamle Kone havde maattet samle og presse, og han iagttog disse matte Øjne, indsunkne i store mørke Ringe, saa haabløse og saa bedende i deres stumme Sprog og endelig saa forvildede og angstfulde. Han ventede. Lindringen maatte jo komme.

Foraaret kom. Det meldte sig gennem de tudende Storme i de lange, lange Nætter, hvor den lille syge nu og da fo'r sammen, som om en haard Kno slog mod Døren. En Dag skinnede Solen igennem den lille bitte Rude, og nogle af Smaakammeraterne udenfor kaldte med deres lystige Kvivit paa Legekammeraten derinde. Han laa ganske stille og smilede. Alois smilede ogsaa, vendte sig til den gamle Kone og hviskede: „Kan I nu se — han kommer sig!"

Men hun stod med Forklædet for Øjnene og mumlede en Bøn til Josef og Maria.

Saa gik Solen bort. Drengen vaandede sig den hele Aften; Alois sad med den lille Haand i sin, og den blev saa kold, saa kold. Da Lysepraasen blev tændt, laa den syge atter ganske stille, slog Øjnene svagt op og sagde: „Fa'r!" Da gennemfo'r en Gysen Alois' stærke Legeme; han slap Haanden, men bøjede sig i det samme ned over Drengen med Læberne længe hæftede paa de lyse Lokker, der hang i vaade, tunge Krøller om den hede Pande. Og atter slog Drengen Øjnene op og hviskede ligesom henaandet: „Hils Mo'r!"

Da saa Natten kom, slog en haard Kno, ligesom det kunde være en Knokkelhaand, paa Døren. Et Vindstød rystede Hytten. Det var Døden, som havde meldt sig.

Den gamle Kone og Alois hjalp hinanden om Morgenen at vaske og klæde den lille. Konen maatte næsten gøre alt; Alois' stærke Hænder skælvede, som om Feberen var gaaet over paa ham. Konen havde taget en fin, hvid Fruentimmersærk af dem, der bruges i Feistritz, frem af en Bylt i et Gemme. Hun klippede til og sømmede; men af Bylten var Drengens første Legetøj fra den spæde Tid, nogle blanke Uniformsknapper, sammenbundne ved et rødt Baand, faldet ud paa Gulvet. Alois stod i den aabne Dør og saa' ud over Sø og Bjerge, over Dal og Klippepas. En tindrende Majdags klare Morgen strømmede med Sol og Lys og køligfrisk Styrke ind i det trange Rum; Solen hilsede paa Barnets Legeme, som laa dér oven paa det hvide Lagen; og paa Gulvet laa de blanke Genstande, skinnende Alois lige i Øjnene, da han med et dybt, dybt Suk vendte sig og saa' sig tilbage.

Han bukkede sig, greb Legetøjet, lod det klingre foran den gamle og sagde hæst:

„Du véd, hvem Faderen er. Nu skal Du sige det — *nu* vil jeg have min Hævn!"

Men hun slog Hænderne sammen, tyssede paa ham, idet hun pegede paa det afsjælede lille Legeme, og sagde:

„Alle Helgener hjælpe mig, saa vist som jeg ikke véd noget — blot at den lille kom til Verden i mit Hus, og at det var *hendes* Dreng!"

Alois knugede Knapperne i sin Haand, saa at man hørte dem skure mod hinanden. Da saa' han hen paa Barnet og tav. I det samme lød udenfor fra det fjerne Lyden af et Skud, af flere, efterfulgt af et dumpt Ekko, der syntes at stamme fra sværere Skyts end Bjergskytternes Rifler.

Et Øjeblik lyttede han forbavset. Men det var kun et Øjeblik. Hvad kom Alverdens Skyden ham ved! Det maatte vel være en Fest — og her var Sorgen og Døden.

Han ransagede Hytten, og fra en Krog mellem noget Skrammel fremdrog han den støvede Kasse, som Mizie en Gang havde skænket ham. Laaget var endnu i Behold; han viskede Støvet af det; og i Kassen — i denne Kiste — lagde han Barnet ned, iført den skinnende hvide Særk, paa et Underlag af friske Grankviste med enkelte af de første spæde Smaablomster mellem de smaa, blege, foldede Hænder — og idet han for sidste Gang bøjede sig ned over den lille, og idet hans hede, stride Taarer faldt som Vievand paa dette Ansigt og disse Hænder, som han saa tidt havde bedækket med sine Kys, saa lod han Barnets Legetøj, de blanke Uniformsknapper, glide ned mellem de friskduftende Grankviste.

Saa greb han med feberagtig Hast Laaget, sømmede det til, og surrede et Reb omkring — og dér stod han og saa' paa det udskaarne Laag, paa Adam og Eva og den bugtede Snog, — og paa Skikkelsen af Frelseren, der lader de smaa komme til sig.

Atter hørtes den fjerne, dumpe Lyd af Skud derudenfor.

Den gamle Kone begyndte at ryste og skælve. Hvad kunde dette betyde? Men Alois slængte Riflen over Skuldren, tog Kisten paa Nakken og traadte ud i Døren.

„Herregud! hvor gaar Du hen?" spurgte den gamle.

„Jeg vil ned og begrave Drengen! — og saa ... ja saa véd jeg ikke mere. Men Du kan nu blive her, om Du ønsker, eller gaa hvorhen Du vil. Alt her er dit — vi to ses ikke mere!" ...

Hun vilde gøre ham Forestillinger, men han stødte hende lempeligt til Side med Albuen. Hans ene Haand omfattede Enderne af Rebet, der var surret om Kisten; i den anden Haand knugede han Riflen; og ned ad Bjerget gik det med den dyrebare Byrde paa Nakken, medens det var, som om han skulde kvæles af de sønderslidende Følelser: nu har Du intet mere tilbage i Verden at elske — nu kommer Had, Hævn og Døden!

Men hvad betød den Bevægelse nede i Raibl? Minearbejdere, Bjergværksmænd, Bønder og Gedehyrder løb imellem hverandre. Kvinder og Børn skreg og flygtede ned igennem Dalen ad Tarvis til. „Holla!" raabte en af Mængden til Alois, da han med Kisten paa Nakken traadte ind blandt dem, — „hvor skal Du hen?"

„Til Begravelse!“ lød hans korte Svar.

„Dér kan vi snart komme alle sammen! Fjenden er rykket op igennem Canaldalen og beskyder Malborghet. Vore Tropper er kastet tilbage til Tarvis. Nu gælder det om at holde Predil-Passet saa længe som muligt. I Blokhuset dér ligger et Kompagni af Szluiner-Grænseregimentet. Men tre Kompagnier af Regimentet Straszoldo er rykket ind i Racolanadalen. Man siger, at Franskmændene i Nat er gaaet over Bjergene for at tage Predil og Tarvis i Ryggen. Hører Du ikke, hvor de skyder i Racolanadalen? Skynd Dig at komme bort!“ ....

Fjenden — Franskmændene — Krig! Det drejede sig rundt i Kredse for Alois' Øjne. Var man nu kommen saa vidt hernede i Dalen? Vilde man igen — for fjerde Gang — tage Kampen op? Vilde da Verden aldrig ophøre med at stride? Kunde man ikke overlade til det enkelte Menneske at lade Lidenskaberne indbyrdes stride? Enhver har jo Fjender nok i sit eget Indre!

Han satte Barnets Kiste ned paa Jorden og saa' sig mørkt og forvirret omkring:

„Vil ingen hjælpe mig med Begravelsen?“ —

„Er det dit Barn, Alois?“ —

„Det er min Dreng — min Dreng! Han skal i kristen Jord!“ —

Nogle af Bjergværksmændene tog deres Hakker; og de fulgte efter Alois ind gennem den øde og forladte Mineby Raibl, ind paa den lille Kirkegaard. Dér hakkede de i Hast en Grav til Rette; Alois satte Kisten ned, saa' for sidste Gang paa det udskaarne Laag — og saa dækkede det fra Bjergene nedskyllede Grus baade over Syndefaldet og over de smaa Børns Velsignelse. Alois og Mændene knælede ned med Hattene i de foldede Hænder; — de bad en kort Bøn, medens Ekkoet af Geværsalverne rullede hen over den nærliggende Sø — og hen over Barnets Grav. Det var, som om en Soldat her blev stedet til Hvile.

Saa sprang Mændene op og raabte: „Nu af Sted, Alois!“ —

„Jeg bliver her!“ var hans Svar.

„Du er forrykt! Vil Du da skydes?“ —

„Jeg vil blive her og slaas; — jeg vil skyde eller skydes. Alt er mig ligegyldigt!“ ...

De spredtes ad til alle Kanter. Men Alois gik med Riflen i Haanden ned ad Søen til. Her mødte han de sprængte Delinger af tre østerrigske Kompagnier, som Regimentet Straszoldo havde sendt i Ilden mod Franskmændene.

En af Soldaterne — netop en tidligere Kammerat — kom løbende forrest og brølede: „Leve Fædrelandet!“ Ham fulgte en anden, der nok allerede havde faaet sin Bekomst. Han vaklede, stødte Flinte-

kolben haardt imod Jorden og faldt om paa Siden, medens hans Chakot rullede hen ad Vejen. Men ogsaa han raabte, endnu med sin sidste hæse Røst: „Leve Fædrelandet!“

Alois snappede hans Chakot, og da han saa' at Manden var død, tog han Sablen i det hvide Bandolér og hængte den over sin Skulder. Saa indhentede han den første Soldat, der var i Færd med at klavre op ad den stejle Skraaning, som fra Søens Bred stiger ret op til Pas-Højden, hvor Predil-Fæstningens forskansede Blokhus spærrede Fjenden Vejen. „Hej, Kammerat!“ raabte han.

„Hallo, er det Dig, Alois? Hvad gør Du her?“ —

„Som Du ser — jeg har gjort mig til Soldat! Hvor skal Du hen?“

„Ind i Blokhuset! Jeg vil ikke lade mig tage af Franskmændene. Gid Fanden havde dem! I Blokhuset er vore flinkeste Folk. Jeg vil blive hos dem, om jeg saa skulde blive sidste Mand paa Pletten!“

De gik hastigt sammen hen over Aasen, ad den krummede Sti, der klynger sig til den ene Bjergside. Nedenfor havde de den dybe Afgrund, hvor Predil-Bækken bruser dæmpet mellem Klippestykker, som en Vaadesang, en Sjælemesse, over faldne Helte. Foran dem knejsede Mannharts mægtige Domkirkekuppel, omkredset af de gule Foraarsskyer. Og under Bjerggiganten laa den lille Fæstning, et Blokhus med Bastioner, Pallisader, Glacis og Skyttegrave. Kanonmundinger gloede dem i Møde fra Aabningerne mellem Faskinkurvene. Det saa' ud, som om Stien løb lige ind og blev borte i en saadan Aabning. Men paa den anden Side — bag om Blokhuset — sprang Stien atter frem, skrævende over en opkastet Skanse, og løb derpaa i store Vindinger rask nedad ... som løb den lige ned i Underverdenen. Og op fra denne Underverden kom Franskmændene frem, afgivende deres Skud.

I den store Afstand, og i det storslaaede Landskab med de vilde Bjerge rundt omkring, saa' de ud som smaa Marionetdukker, der, trukket af usynligt fine Traade, legede Krig med virkelige Geværer. Men det var ikke Leg — det var den store franske Hærdivision Serras, der beredte sig til at knuse den Modstand, som saa uventet havde vist sig i det snævre Klippepas.

Alois pegede frem mod Blokhuset og spurgte ligegyldig:

„Hvem kommanderer derinde?“

Den anden nævnede Navnet paa en Officer.

„Ham!“ skreg Alois, kastede sin Riffel højt i Vejret, og greb den atter om Skæftet. „Saa vil jeg derind — jeg vil vise, at jeg er Skytte!“ —

Det var et Thermopylæ. En Haandfuld Folk, der har besluttet at standse en hel Hær. Man véd, hvad en saadan Beslutning koster; og disse tapre Mænd indenfor deres Pallisader og Brystværn vidste, at det var Døden.

Kommandanten vidste det. Han havde taget Afsked med Kammeraterne i Tarvis og sagt: „Jeg gaar til Predil, for at søge min Grav dér. Men jeg skal opholde Fjenden i tre Døgn!"

Det første var gaaet. Da de to frivillige havde meldt sig ved Pallisadeporten, var den kommanderende Officer traadt dem i Møde og havde sagt dem, paa hvilke Betingelser man kæmpede herinde. De havde svaret kort: „Vi véd det; vi vil blive herinde!"

Kommandanten, en høj, slank Skikkelse, havde set Alois skarpt i Øjnene; han kendte ham ikke — men Alois kendte ham: det var den Officer, som havde været indkvarteret hos Fader Filafer.

Saa gik Døgnet. Fjender fra begge Sider. En uafbrudt Skyden; hvert Skud fra den lille Fæstning maatte kræve sin Mand — og man havde posteret Alois i den ydre Skyttegrav, da man snart lærte hans Riffels Sikkerhed at kende. For ham var det hele nærmest en Gemsejagt — eller en Skiveskydning. Han fik en Brødskorpe i Munden og en Slurk af en Flaske, naar han blev udmattet; og atter havde han sin Riffel ved Kinden — og en efter en slap de fjendtlige Tirailleurer deres Gevær, faldt næsegrus forover paa den smalle Vej, eller krummede sig til Siden og rullede ned i Dybet. Kommandanten kunde end ikke, saa optaget han var, undlade smilende at opmuntre denne Halv-Soldat dér, som viste sig saa brugbar og saa koldblodig. Alois havde mødt hans lysende og venlige Blik med et mørkt, ligesom truende — men Soldater, der er i Arbejde med at dræbe Mennesker, ser nu ikke altid velvillige ud, og Officeren havde nikket kort og sagt: „Det var ret, min Brave! Du forstaar at fægte for Fædrelandet!" —

Saa meldte der sig — det var midt om Dagen ved Tre Tiden — en fransk Parlamentær, og han opfordrede til Overgivelse. Kommandanten gik til Pallisaderne og svarede kort: „Ingen Overgivelse!" Atter fortsattes Skydningen. Alois laa i Skyttegraven og tænkte — og tænkte — bestandig paa det samme. Og saa faldt Natten paa. Han sad eller laa dér med Riflen i Haanden, og spejdede ind efter mod det højtliggende Blokhus, hvis Bjælkevægge og Tag ragede op mod den dunkle Himmel, om ikke Kommandantens slanke Skikkelse vilde vise sig. Men da den endelig, hen imod Morgengry, viste sig, saa var Alois netop et Øjeblik sovet ind.

Skydningen begyndte paany. Nu havde Fjenden faaet sit Artilleri kørt frem. De svære Kugler pløjede ind igennem Pallisader og Plankeværk, rodede Jorden op, afrev de belejredes Lemmer, knuste Ho-

vederne .... der var Blod over alt, men ogsaa Fæstningens Kanoner svarede, og frygtelige Huller reves i de fjendtlige Rækker, naar disse forsøgte at danne Stormkolonner.

Atter en Parlamentær frem foran Palisaderne; samme Afslag! fornyet Skydning. Skytterne droges ind, Gravene var sønderskudte, tilkastede med Jord og Klippestykker. Lige før Aften lød en ny Parlamentærs Trompetsignal. En fangen østerrigsk Officer blev ført frem; han hørte til Besætningen i Malborghet, og han bekræftede med lydelig Stemme Parlamentærens Udsagn, at Fæstningen i Canaldalen var faldet, og at den østerrigske Styrke i Tarvis var truet. „Ingen maatte vente Redning eller Skaansel, hvis ikke Predil-Fortet nu blev overgivet!"

Da sammenkaldte Kommandanten de sidste Rester af sine Folk. Han afrev et Blad af sin Lommebog, skrev derpaa og forelæste i Oversættelse højt for sine Medkæmpere: at „Forsvaret af Blokhuset til det yderste var overdraget ham — at han følte dette som sin Æressag og sin Livssag — at han i intet Tilfælde og paa ingen Betingelse vilde overgive den ham anbetroede Post, men forsvare denne til sidste Mand!" Med et spørgende Blik saa' han rundt omkring paa sin sammensmeltede Skare — alle Hænder fløj i Vejret, og et enstemmigt Raab lød ud imod Natten, ud over det vilde Pas, hvor Vagtblussene brændte som truende Ildøjne: — „Leve Kejser Frants! Leve Fædrelandet!"

Parlamentæren fik Sedlen; den fangne Østerriger ved hans Side bøjede sit Hoved dybt; Trompetsignalet lød, og de drog tilbage hen ad den snævre, blodbestænkte Sti og forsvandt i det indbrydende Mørke.

Alois støttede sig mod en Palisade. Han var dødtræt; og trætte eller saarede var alle disse Folk omkring ham. Men hvorfor holdt *de* ud? og hvad vilde han selv her?

Verden var ham ligegyldig, alt var ham ligegyldigt, han vilde søge sin Død her — den syntes at undgaa ham — men først vilde han give denne Officer her Døden — Gengældelsens Død for alt, hvad Alois mest havde elsket i dette Liv, efterdi Livet ikke engang havde skaanet ham *det*, der maaske kunde været en Forbøn for Forføreren! —

Og nu — alligevel — hvorledes skulde han dræbe dette Menneske, over hvis Liv der maatte ligge noget, som var stærkere og helligere end alle menneskelige Baand? ...

Alois snappede efter Vejret; han kunde ikke rede dette Væv af modsigende Følelser. Han ønskede, at Fjenden nu vilde storme.

„Naa, min Gut!" lød Officerens Stemme lige ved Siden af ham. „I Morgen gaar det løs! Tænker han kanske paa sin Kæreste ...?"

Der var ikke Spot, snarere Medfølelse, næsten Sørgmodighed i den mandige Stemme, der tiltalte den simple Skytte saa kammeratligt.

„Kaptejn!" svarede Alois, lavt og besværligt. „Jeg vil skrifte for Jer. Jeg tænkte paa at ville skyde Jer i denne Nat — fordi I for fem Aar siden tog min Kæreste fra mig nede i Værtshuset „Glück auf" i Tarvis!" —

Officeren greb ham i Armen og hviskede: „Er Du forrykt? Hvem taler Du om —? Var det den kønne Pige hos Fader Filafer? — Jeg har ikke saa meget som givet hende et Kys!" ... „Sværg!" stønnede Alois. „Sværg, at det ikke var Jer, men den anden, som ...!" — „Stille!" afbrød Kommandanten ham; og han strakte sin Haand ud over den mørke Fjældsnævring, hvorfra Hundreder af truende Ildøjne syntes at stirre paa dem: „I Morgen staar vi alle for den højeste Domstol. Hver kan have sit at skrifte — sit at svare for — men i denne Sag er din Befalingsmand fri for Brøde. Derpaa giver jeg Dig mit Ord — med Døden for Øje!"

Alois havde sit Knæ mod Jorden; han greb Officerens Haand, kyssede den heftigt og mumlede: „Tilgivelse!"

„Stakkels Ven!" sagde Kommandanten dæmpet, idet han trak Haanden til sig. „Du maa have lidt meget. At give Livet hen for Fædrelandet, det er Forsoning med alt og Tilgivelse for alt!"

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fra Morgengry og helt op ad Dagen drønede Skuddene; de syntes at ryste de evige Fjælde. Fæstningen spyede Ilden ud og modtog Ilden. Var disse hundred Mand uovervindelige? disse sammenskudte Værker uindtagelige? Da stormede under frygtelige Skrig en Kolonne paa fem, seks Tusinde Grenaderer frem og kastede sig over Palisader og Traverser. Samtidig var en Deling Voltigeurer under utrolig Møje klavret op over Fjældsiden, der hang ud over Fæstningen. De kastede Brande ned paa Blokhusets Tag. Det var fortvivlede Mennesker og rivende Dyr, som nu kæmpede med hverandre. Blokhuset stod i Flammer; og da Ilden var naaet hen imod Krudtkammeret, styrtede Kommandanten sig med Kaarden i Haanden over Brystværnet ud mod Bajonetterne. Ved hans Side — hævnende endnu i sidste Øjeblik hans Død — faldt Alois med gennemskudt Bryst. Han havde denne Dag, selv en Helt og sammen med Helte, lært en Følelse at kende, som overskygger alle andre — som rummer Moderens, Elskerindens og Barnets Kærlighed — og hvori Mandens Selv forsvinder, for at give ham helt og renest tilbage til Mændenes Adel.

Den Kugle, som traf ham, havde Bud efter hans Hjerte! og han forblødte sig som en, der véd, hvorfor han sætter Livet ind.

UNGE VISER

NOTER TIL DANNEVANG

AF

SVEND TRØST

Schlage die Trommel und fürchte dich nicht
und küsse die Marketenderin,
das ist die ganze Wissenschaft,
das ist der Bücher tiefster Sinn.

Trommle die Leute aus dem Schlaf,
trommle Reveille mit Jugendkraft,
marschiere trommelnd immer voran,
das ist die ganze Wissenschaft.

Heine.

(EFTERAAR 1892)

INDLEDNING

De *faa* har Ret — og de smaa har Ret,
Og Ret har de levende Sange.
Hvi gøre de barnlige Sjæle
Med gamle Spøgelser bange?

De barnlige Sjæle faar gaa deres Gang
Og træde de kendte Stier,
Men flask dem ikke bestandig op
Med Vedtægtens Melodier.

Det livssunde lever sit eget Liv
Og spiller paa egne Bræder,
Og har sine egne Love —
Sin egen Gud og Skræder.

Og Skræderen maaler og skærer og sy'r
Og er ej for Udfaldet bange.
De smaa har Ret, og de faa har Ret:
Saa faar vi nok fat i de mange.

ANDE-DAM

I Magsvejr søgte jeg en Gang
Ind til det gamle Dannevang —
Stemt var jeg for en blid Idyl:
Men det var ikke *Jeres* Skyld!

Den Andedam, I freder om,
Den har I gjort saa fersk, saa from,
Saa ganske kemisk ren for Salt —
Det var kun Jeres Ro, det gjaldt!

I denne Ro, i denne Fred,
Hvor blev I, hver, saa from, saa fed,
Saa selvtilfreds, glat som en Aal —
Det, altsaa, var Idyllens Maal!

Men der er Stormvejr, der er Staal,
Og der er Vin i Flasken end,
Og der er Svaner, der er Mænd,
Som heller lod sig slaa ihjel
End .....
Andedam, farvel, farvel!

MIT LAND, MIT GAMLE LAND

Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Jeg elsker Dig saa højt jeg kan —
Og paa den rette Maade:
Alt, hvad min bedste Kunst formaar,
Jeg yder Dig af Hjerte — naar
Det tjener til dit Baade.

Men evigt synge om dit Flag
Og evigt holde Fødselsdag
Og støde i Basunen:
Nej, dertil er min Kunst for god ...
O Fødeland, om Du forstod
At finde selv Kapsunen.

Og lægge den paa *deres* Mund,
Som hver en Tid og hver en Stund
Har i Trompeten truttet:
Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Men holder som erfaren Mand
Til Raade lidt med Krudtet.

Jeg elsker Dig, mit gamle Land,
Og elsker Dig saa højt jeg kan —
Og paa min egen Maade.
Af alle mine Hjertesaar
Den bedste Kunst, som jeg formaar,
Skal tjene til dit Baade.

Og hvis Du synes, at jeg slaar,
Og at jeg stundom Holmgang gaar —
Nuvel, *Du* har mig givet,
O Fødeland, min Sjæl saa varm,
Mit sunde Mod, min raske Arm,
Mit Vikingpræg for Livet!

FRA GULDBRYLLUPSTIDEN

UNIFORM

Og vi vil ha'e os en Uniform,
Men ikke en guldbroderet,
For Konge, Gud og Fædreland
Behørig udvatteret.

Vor Konge han er en Hædersmand,
Behøver ej Bardernes Stempel:
Vort Fædreland — det staar endda
Uden Hr. Jacobsens Tempel.

Fritænkeri — kun *det* er stygt,
Det grænser fast til Gemenhed,
men bajersk Øl og Kristendom
Gaar op i en højere Enhed.

Med bajersk Øl kurerer vi
De ny og de gamle Vunder;
Ved bajersk Øl vort gamle Land
— Men ikke en Brygger — gaar under.

Aa Gud bevares, hvor er det godt
At kunne ad Snobberne smile:
Og *skal* vi ha'e os en Uniform,
Saa vælger vi blandt de civile!

DÈR ER MANDEN

Jeg syntes, jeg saa' en lille Hund,
Som logred for Kødben med Halen;
Jeg syntes jeg saa' en Etatsraad,
Som holdt Lykønskningstalen.

Jeg syntes jeg saa' et Folk og et Land,
Som laa for en Vogn paa Maven;
Paa Bukken troned en højrød Kusk,
Og inde i Vognen — sad Paven.

Jeg blotted mit Hoved og bøjed mit Knæ
Og slukked devot Cigaren:
Den hellige Fader saa højt imod Nord ...
Nej Snak, i Vognen sad Czaren.

BUM, BUM!

„Livet for Czaren!" Spillemænd frem;
Saa trom nu og pib nu og tud kun ...
Dannebrog er mod den russiske Ørn
En falmet Erindringens Klud kun.

Fra Newa og Moskwa og Irkutsk og Omsk
For Fremtiden faar vi Parolen,
Og Ordrer pareres og Ordener faas
Til højeste Kurs paa Kjolen.

Saa driver Hr. Sørensen Jøderne ud —
Vi blir til de gru'ligste Ildmænd.
O, Danmark, du æventyrligste Land,
Som gaar paa de gru'ligste Vildmænd!

TORNEROSE

For øvrigt: Held over Fredensborg
Og Fred over Kongehuset —
Og Fred for enhver Reporter,
Som har efter Nyheder snuset!

Det „nye", han fandt, var det gamle kun,
At „Samtidens Øjne hviler
Paa Danmark" — hvor Urets Viser
Ustandseligt fremad iler.

Slotsurets Viser i Fredensborg
Ustandseligt fremad iler.
For øvrigt i Torneroses Borg
    Danmark og Danskerne hviler.

REQUIESCAT!
(„Sov i Ro!")

Forfatningskampen — hvem taler derom?
Vi taler, snart sagt, om intet;
Ikke længer om Philipsens Dom
    Og ikke om Flæsk, som er tintet.

Lidt kun om Høsten — og lidt om Smør —
Dets hensigtsmæssigste Æltning.
Vi tier om Politik ... hvem tør
    Nævne det Ord: Sammensmeltning?

Det har en kedsommelig Eftersmag,
Det minder om Flæsk, som er tintet.
Thi fare hver Dannemand nu i Mag —
    I Danmark tales om intet.

TIL SØS

DØDVANDE

Er Morgnen alt gaaet —
    Uden Daad, uden Daad?
Ligger vi dér paa Strømmen
    Som en afmastet Baad.

Uden Aarer, uden Gafler —
    Ej kan vi ro os frem;
Kun fra Guldbryllupstafler
    Salut over Hus og Hjem.

Meldahl og Øllgaard leve —
    Bormester og Raad! ...
Saa skriver vi Kaperbreve
    For vor egen Baad.

REJSEPAS

Vinden — den ler ad Rygter,
Som en Islænder ad en Byld;
Vi er ej et Par, som flygter
For en Overtrædelses Skyld.

I har med de pæneste Klæder
Styret jer Vandel ud —
Dagligt I overtræder
Ti eller elleve Bud!

Papirerne? — alt i Orden;
Det Pas, som vi skrive lod,
Det aabner os hele Jorden
Som Asyl for vor Fod.

Over alt kan vi finde
Den By, den Bygd eller Plads,
Hvor en hjertevarm Mand eller Kvinde
„Viserer“ vort Pas.

Sligt Pas af Hjerteblod skrives
Og brændes ind i vor Sjæl;
Itu kan det ikke rives,
Ej trædes under Hæl.

Bølgen — den bærer paa Ryggen
Vor Højstols hellige Bræt:
Saa naa'r vi vel Friheds-Bryggen
Paa de evige Sanges Ret.

KAPERBREV

I Land — dér „holder man Middag“,
Man spiser sig frem, min Skat;
Du lapper imens paa min Trøje,
Og jeg drejer paa mit Rat.

Det knagende Rat skal jeg dreje,
I Magsvejr eller Blæst,
Hen over de vaade Veje
Imod det forjættede Vest.

Og bliver Forjættelsen ude —
Som tidt den for Sømænd blev:
Jeg har dog min gode Skude,
Og vi har vort Kaperbrev.

Man kan ogsaa krydse derhjemme
Som „kendt Mand" om Bord;
Og er vore Farvande slemme,
Saa staar jeg selv ved mit Ror.

Saa længe Plankerne holder,
Vil vi sejle eller slaas,
Vore Venner til Gavn og Glæde,
Vore Fjender til Trods.

Ikke faar de os taget —
Vi sejler dem for „fast" ;
Og ikke stryger vi Flaget:
Vi nagler det til vor Mast.

CAVE CANEM!

(„Hunden bider!")

Godtfolk — Ih se god Morgen;
Jeg kender Jer hver især
Fra Hytten og til Borgen ...
Kom mig blot ikke for nær!

Jeg véd nok, de „store" Hunde
Har Ord for Godmodighed;
Men tag Jer i Agt — det kunde
Hændes, at Hunden bed.

Jeg kender Jer fra jeg var lille
Og med begyndende Ry
Mødte ved Fest og Gilde —
Jeg kender min Fødeby.

Jeg kender Jert Liv fra Gaden,
I Hjem og paa Kafé;
Jeg stopper ej op ved Facaden —
Jeg kender Jer „durk" skal I se!

Min Bag — den kan I skamfere;
Min Front — for den staar jeg Vagt;
I kan mig ej imponere:
Jeg bider ... tag Jer i Agt!

MORAL

Moralen — den lod vi blive,
Til Landsmænds Glæde og Gavn,
Dér hvor den altid har Trivsel,
I Kongens København.

Dér hvor Lars Dinesen raader
— Og særligt paa Vesterbro,
Hvor fler' end én Hr. Matzen
Ta'er den med forholdsvis Ro.

Hvor Skydebanen aldrig
Har set en Dydsdragon træt —
Hvor kun en Smaapige falder
For „Ære og Ret".

Hvor Broderkærlighed aldrig
Slettes hos „Brødrene" ud,
Hvor Mandsmod findes i Maven,
Mens „Fuglen" staar for Skud.

Hvor Snobberiet bruger
Rimsmeddenes Laug til Tolk,
Naar „Baandet" (Dannebrog-) bindes
Mellem Fyrste og Folk.

Hvor Pressens Riddere samles,
For deres Slag at slaa,
Hvor „Ros og Magt" uddeles
Ved den duftende Rosen-Aa.

Hvor Faderligheds-Princippet
Gi'er Borgerne Smæk og Ble;
Og Tivoli er Landets
Eneste Livs-Idé.

Hvor Højre- og Venstremænd mødes
Paa Kærligheds gamle Sti —
Og Dyden (den rigtige) holder
For Øjet og haster forbi.

Ak, Dyden den faar saa meget
Baade at høre og se;
Men nu er Vesterbro ryddet
Af den sejrrige Frelsens-Armé.

— — — — — — — — — — — —

Her svulmer den rene Bølge,
Som vilde den sprænge sit Bryst:
Den hører Hr. Lars i Koret
Hæve sin hellige Røst!

ACH, PALUDAN!

„Ach, Paludan, ach Paludan,
Du bist fürwahr ein grosser Mann" —
Med Georg er det helt forbi,
Du satte Prikken over i,
Kom ind som Nr. et og blev
Den Mand, hvem Goos gav Lærebrev!
Nu vil en Ungdom flokkes om
Din Stol ....
Men Pladsen er jo tom;
Af Georgs Menighed ej Spor
I Hørersalens øde Kor.
Han *saa'* og *vandt*, dengang han *kom*,
Du fælder nu din egen Dom:
Du kom og vandt — men ingen saa'
Dig paa din øde Stol at staa.
„Ach Paludan, ach Paludan,
Was hat man Dir für Leid gethan!"

SANGE UNDER PESTEN

INTROITUS

Tys! — i natlige Gyder,
Hvor Dagen knap finder Asyl,
En underlig Rumlen lyder...
        Ti dog, Hund, med dit Hyl!
Jeg lægger min Haand bag Øre,
Jeg lytter .... naa Gudskelov!
Det er kun mit Blod, jeg kan høre,
Det er kun ...
        Det er mit Hjerte:
Jeg troed', mit Hjerte sov!
Mit Hjerte har Rum for alle
Natlige Gader og Gyder,
Hvor Livets Stempelslag lyder —
Hvor Livet synes at kalde
De sælsomste Stempelslag frem;
Hvor Dyden og Lasten har samme
Naturlovbundne Hjem,
Hvor ...
        Tys! jeg hører det rumle —
Ja, jeg maa se — jeg maa frem!

Derhenne — om Hjørnet — dér dukker
En kæmpestor Skygge op —
En kæmpehøj Mand, skønt han bukker
I Vinkel sin langlige Krop:
Han trækker en Kærre bag sig —
Og ser sig med Søgen omkring,
Som vilde han give i Lag sig
Med ....
        — Snak! det er ingenting!

Fantasier, min Herre!
Hovedløs, blodløs Dunst —
Som stammer fra altfor megen
Syslen med Digtekunst; —
Hvor kan den rumle, den Kærre?
Den svæver jo paa sine Hjul
Højt over Gydens Brosten ...

Og Manden, som trækker den, Manden —
aa, han er en Spøgefugl!

— — — — — — — — — — — —

O, ve mig, ve mig! jeg hører
Ham banke paa Dør med Kno —
Og ve mig, jeg ser hvor han kører
Med Lig fra hvert Hus, hver Bo!

Og levende bliver Gaden —
Befolket med talløse Lyde
Som under en Borgerkrig.
Tys! et rallende, rullende Skrig:

Pesten er kommen til Staden —
Han begynder i denne Gyde!

LYSTIG!

Hvorfor jeg er født? jeg véd det ej:
Min Fa'r og Mo'r
De delte Bord,
De delte vel og noget andet;
Ej, ej! saa pipped den lille Dreng
En Dag som en Fugl i sin Moders Seng
— Det kunde nu ej være andet.

Hvorfor jeg skal dø? jeg véd det ej;
Min Fa'r og Mo'r
Blev lagt i Jord,
De delte saa kønt med hinanden;
Ej, ej! nu kommer den sorte Pest
Og spiller til Dans og byder til Fest
— Det nappes vi om med hinanden.

VÆRTSHUS

Finkel, Mjød og Mumme væk —
Slag i Værtshusbordet;
Krofa'rs Tønde har en Læk,
Krofa'r frafaldt Ordet,

Hvad? er han død?
Det var en Tort,
Seks Mænd i Kitler bar ham bort
Alt hvad de aarked bære — —

Værtinde, kom og tag hans Plads,
Og tøm hans Krus og fyld vort Glas
I disse Tider svære!

Lyset oser — Tan'en krum —
Tavs er Værtshusstuen;
Er Madamen bleven stum
— Undskyld, hvor er „Fruen" ?
Snak, er hun død?
Lige derved,
Ovenpaa ligger hun i Sved
— Angsten har Tag i Kroppen! — —

Værtinde, tag min Lommeklud,
Tør Frygten af din friske Hud,
Imens vi løsner Proppen!

Finkel, Mjød og Mumme væk —
Vin paa Værtshusbordet!
Krofa'rs Skude fik en Læk,
Kromo'r fører Ordet!
Aa, hun er død,
Ramt af et Slag,
Snuppet af Angsten i et Tag
— Op har hun Aanden givet! — —

Saa kom Du Krofa'rs Datter sød,
Du frygter ej den lede Død,
Du elsker mig — og Livet!

ALLE SAA GAAR VI RABUNDUS

Spotte Pesten? — hvem gør det;
Det gør kun en Daare.
Slaas med Sygen — det er ret —
Til de bringer Baaren!

Vore Vaaben — godt Humør,
Til vi faar den blaa Kulør;
Ikkun *den* af Pesten dør,
Som for Pesten ræddes.

En falder i Krig,
En fældes af Sot,
En fryser ihjel paa en Landevej:
I Dag er det mig, i Morgen Dig —
Alle saa gaar vi rabundus.

Ejed Du de vises Sten,
Dog til sidst Du døde;
Selv med Jernets Marv i Ben,
Benene blir bløde.

Humpe om ved Krykkestok,
Ryggen krum som Hjul paa Rok,
Af de Løjer fik Du nok,
Om det evigt vared!
At falde i Krig,
At fældes af Sot,
Det bliver vel et, jeg frygter det ej:
I Dag er det Dig og i Morgen mig —
Alle saa gaar vi rabundus.

KYPER, SÆT MIG VINEN FREM PAA BORDET!

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet!
Kunderne? — naa, de er alle væk ...
Sæt mig Flasken frem, men ikke den, som
Har en Lugt af Svovl og Smag af Blæk.

Kyper, sæt mig Vinen frem paa Bordet,
Den fra atten Hundred og halvfjers,
Den, hvorom jeg gerne kunde gøre
Mer end atten Hundred gode Vers.

Mine Kunder? — ja hvor er de henne?
Mine Penge — de er svunden ind.
Kunder — Penge: Pokker har dem taget;
Men jeg har Kulør endnu om Kind.

Endnu Livets Rose for mig blomstrer
Som den aander op i Sommerluft,
Endnu andagtsfuld dens Blad jeg kysser,
Endnu fryder mig dens skære Duft.

Hvorfor *jeg* er frisk og end i Live? —
Ja den Ting jeg nemt forklare kan:
Jeg har stundom drukket gode Vine
— Sjældent eller aldrig drukket Vand.

Denne By har haft de gode Tider,
Men den har ej brugt dem med Forstand;
Den har lagret mangen ædel Drue,
Men den har forsømt sit Drikkevand.

Denne Farsot, som nu hærger Staden
Og gør Godtfolk utryg vidt om Land,
Den er *ikke* Løn for gode Vine —
Den er Straffen for det slette Vand!

GERNE DRIKKER JEG KILDEVAND

Gerne drikker jeg Kildevand —
Men helst til Vinen den røde;
Aldrig jeg drikker af Floden, hvori
Rotter og Katte døde.

Rotter og Katte, og Hunde med,
Svømmer omkring i Floden;
Kyper, sæt mig min „Rømer" frem,
Som staar saa sikkert paa Foden.

Støt jeg staar paa min egen Grund,
Og dér er Vindruen plantet;
Jeg har vel endnu til en Liter Raad —
Før jeg af Døden blir pantet.

Og kommer Du, Pantejøde, dér
— Lige saa haard som en Kristen —
Og vil Du flaa mig til Hud og Haar
Og lægge mig krum paa Risten:

Saa vil vi nappes en Kende derom —
Med Bægret i Haanden Du fanger,
Saa sandt som mit Vaaben er bedre end dit,
Aldrig en farende Sanger!

JEG SAD OM AFTNEN ENE —

Jeg sad om Aftnen ene i min Stue,
Jeg havde kun set Sorg den hele Dag,
Jeg følte mig saa træt, saa svag,
Jeg følte Strømmen ebbe i mit Sind;
Da banked det ...
Jeg hvisked hæst:
Kom ind!

Jeg tro'de, det var *ham*, den store Jæger,
Som støver Vildtet op i By og Land,
Ham, som kun faa med Fasthed nævne kan,
Skønt alle nævner ham — og tæller Fangsten ...

Jeg lukked op; — det var ej *ham* —
Men Angsten.

Da husked jeg, hvor Luther paa sit Wartburg
Begegnede vor gamle Arvefjende;
Og hurtig greb paa Bordet jeg i Blinde —
Og slynged ham i Synet ... Blækket? — nej —

I Farten kunde jeg mit Blæk ej finde —
Jeg greb det Glas, som stod — Bourgognens Drue —
Og hæved det — og drak det ud — og se:
Forsvundet var Fantomet af min Stue!

Men udenfor jeg hørte nogen le —
Mon det var *ham?* ...
aa Snak, jeg lo jo selv!

DØDEN OG APOTEKEREN

Og Apotekeren lo bag sin Disk
Og gned sine snavsede Hænder:
Nej Mage til Pest og til Kundekreds
Jeg ej i min Levetid kender!

Her kommer de stimevis styrtende ind,
Som gjaldt det Livet, de Taaber,
Forlanger Karbol til at vaske sig med,
Og koleradræbende Draaber.

Og alt skal de faa — til højeste Pris;
Hæng i! det er hele Sagen.
Døden han skyer et Apotek —
Den Ting er vel klar som Dagen!

Men Døden greb ham og lo dertil:
Du har jo, Taabe blandt Taaber,
Forglemt i din Travlhed at vaske Dig selv
Og ta'e dine egne Draaber!

FORÆLDRELØSE

Jeg ser dem paa Gadehjørnet at staa,
Jeg ser dem, de fader- og moderløse smaa,
Jeg ser dem — og holder for Øjet:
Ên vakler og véd hverken ud eller ind,
Ên staar dér som Støtte, med Taarer paa Kind
— Ên leger saa sorgløs fornøjet!

Du barnlige Leg under pestsvangre Sky,
Du sorgløse Sjæl i den mørknende By,
Du Spurv i de hjemsøgte Gader:
O, havde jeg Evne, som Hjerte jeg har,
Jeg tog Dig og hjem til min Hybel Dig bar,
Jeg blev Dig en Moder og Fader!

NEJ, SYNGE VIL JEG, MENS JEG KAN —

Nej, synge vil jeg, mens jeg kan,
Før Dødens Klo mig griber:
Den raske Drossel er en Mand —
Smaaspurven ængstlig piber.

Der vælder Bølger fra mit Bryst
Af Had mod denne Røver,
Som Knivens Eg, med Voldsmands Lyst,
Mod værgeløse prøver.

Han er, som Staalet, kold og blaa,
Ej Følelser han ejer;
Jeg véd: kun én Ting kan ham slaa
Med Undren, mens han mejer.

Det er at høre Sangen stærk
Til Livets Pris og Hæder ...
Saa standser et Sekund hans Værk,
Hvor smaa og store græder.

GRAVER, KOM OP!

Hej, Graver, Graver kom herop,
Lad Skovl og Hakke ligge;
Slaa Snapsen i din stærke Krop,
Vi vil paa Døden drikke!

Du lærer mig dit drøje Mod,
Jeg synger Dig min Vise;
Om den er daarlig eller god:
Dit Livsmod vil den prise.

De mejes af — de hugges ned —
De ligger dér i Rader;
Du graver i dit Ansigts Sved
De lange, lige Gader.

Du synger til dit triste Værk
Og tjener derved Føden;
Du er — ja næstendels saa stærk
Som selve Kæmpen, Døden!

I SKIPPERKNEJPEN

Godaften i Stuen — i Skippernes Baas —
Og Tak for den tilbudte Pibe;
Sig mig, hvor styrer vel Heinrich sin Kaas,
Er han ude med Selskabets Skibe?

Heinrich, som kaldte Alverden pr. „Du"
Og havde saa blussende Kinder —
Jeg haaber, blandt Selskabets Skibe endnu
Sin Grog og sin Gage han finder?

Han var jo vel nok havareret en Del,
Han havde saa ofte strandet
Med Selskabets Skuder — men gjaldt dog for *hel*
Og sejled hel støt gennem Vandet! —

„Aa, „Selskabet" — det er vel bankerot,
Eller holder knap Tørnen til Vaaren;
Og Heinrich — *han* kommer aldrig flot,
Han ligger paa Kirkegaarden!"

„Han havde dog drukket før Jul sig ihjel,
Nu blir han salig forinden;
Men vi vil drikke paa Selskabets Vel
Og haabe, det kommer til Vinden!"

„For Resten skal Fanden flytte den Pest,
Den slaar „mot de Fensterscheiben"
Og trækker herind som en ond Sydvest —
Og rydder til sidst os Knejpen!" — —

Godnat i Stuen — i Skippernes Baas —
Og Tak for Grog og for Pibe;

Jeg styrer omkring i Kvarteret min Kaas
    Blandt havarerede Skibe!

HOS KYLLINGEMO'R

Hej, Kyllingemo'r, hej Kyllingemo'r —
    Dagen er gaaet til Ende;
I Gyden, hvor alle de Kyllinger bor,
    Knap Lygten har Mod til at brænde.

Men Maanen lyser for store og smaa,
    I Hovedgade og Gyder.
Ingen ses nu i Døren at staa —
    Ingen til Fals sig byder.

Madam! kom her og fortæl mig en Ting —
    Hvor er de Smaapiger henne?
Snuser Jack Ripper vel her omkring,
    Nu da Dagen tog Ende? —

Aa Jack the Ripper, ham kender vi ej
    I disse Gyder og Gange,
Men der er en „Gæst", som tager paa Vej
    Og gør mine Smaapiger bange! —

Saa drik — drik Vin — drik alt, hvad I har,
    Tøm Snapsene store og lange;
Thi naar Asiaten paa Veje ta'er,
    Kan Pigerne nok blive bange! — —

De stakkels Piger, de har det ej godt,
    Maa søge i Smudset sig Føde.
En af „os andre" betænke blot:
    Hvis det var *her*, vi døde!

Hos Kyllingemo'r, hos Kyllingemo'r,
    Hvor Dagen er gaaet til Ende,
I Gyden, hvor alle de Kyllinger bor,
    Knap Lygten har Mod til at brænde.

DEN BLEGE FRYGT

Vi læste alt i Skolen — hvor husker jeg det nøje —
Om Frygten, om „den blege“, som greb de græske Mænd
Og navnlig ham, Odysseus, der voved dog sin Trøje
Og brugte snildt sit Hoved og Sværdet ved sin Lænd.

Homer var sand og sober i *det* som meget andet,
Men Ingemann, vor blege, romantiske Poet,
Hos ham var Riddersmanden saa ren som Nordsøsandet:
Hvem har vel Spor af Angest hos Ridder Hessel sét?

Da tænkte jeg: vi Danske er dog et Folk af Helte,
Her ryster ingen Væbner, her skælver ingen Drost,
Udadlelig og frygtløst de drager Sværd fra Belte
Og klemmer løs paa Fjenden i Hede som i Frost.

Saa kom jeg selv i Ilden: men ikke peb dér Kugler
Og ingen Krudtrøg hvirvled fra nogen kruppsk Kanon;
Én mægtig Fjende stod dér med tomme Øjenhuler
— Og intet Muk han mæled, og han gav ej Pardon!

De vred sig for hans Fødder, de flygted for hans Slire,
Dér hjalp ej Moltkes Krigskunst, ej Viden eller Kløgt,
De stønned og de trygled, ja krøb paa alle fire —
Da lærte jeg at kende Odysseus' „blege“ Frygt.

Dog skød jeg op i Livet mit tapre danske Hjerte
Og fægted, som jeg kunde, mod Fjendens Argelist;
Ak, Mandsmod! — jeg bekender med Ruelse og Smerte,
Den blege, græske Fjende — den greb mig dog til sidst.

Da følte jeg — o sælsomt — at der er større Fare
Derhjemme, hvor man lever saa tryg for sin Person,
End her, hvor Fjenden kuer den hovedløse Skare,
Hvor *han* er snart almægtig, som nødigt gi'r Pardon.

Jeg følte, vi er kommen saa dybt i Hængesækken,
At Tanken er i Vanry, hvor den er fri og fin,
At Lureren har Øjet parat ved Genbo-Sprækken,
At Stolthed er til Løjer, Personlighed til Grin.

Jeg følte, vi har tilsat vort Præg af *det* i Landet,
Der en Gang løfted Folket som frit og stærkt og nyt;

Jeg saa' i „Borg og Hytte", hvor Kortene blev blandet,
Jeg ser, hvor der blir spillet, jeg véd, hvor der blir snydt.

Naar Hjertet blir forbenet, og Sjælen blir forfladet,
Naar alle Idealer blir fejet grundigt ud —
Saa staar man dér i Naadens det fulde Sollys badet,
Tro mod sin Embedsstilling, mod Konge, Land og Gud!

O sløje Tid derhjemme, hvor jeg ser Godtfolk løbe
Til dem, der ejer Magten og nytter den med Kløgt:
Og om jeg end med Døden min Frihed *her* skal købe —
Jeg kender *hist* for noget den større „blege Frygt".

DESINFECTION

I dette mit fattige Kammer,
Kun med et Bord og en Stol,
Uden et Billed paa Væggen
Og uden en Bogreol;

I denne min ydmyge Stue,
Højt under Tandlægens Tag,
Jeg synger stolt mine Sange —
Og haaber, det gryr ad Dag.

Jeg længes, og haaber, og venter:
Der gryr vel i Hjemmet en Dag,
Hvor Frihed og Frisind kan hejse
Paa Stangen det vajende Flag.

Jeg véd, var jeg bleven derhjemme
Og havde paa Maatten mig holdt,
Og ikke spillet med Godtfolks
Gudebilleder Boldt;

Men siddet pænt paa Kaféen,
Og vasket Folk deres Bag,
Og lét ad en sjofel Historie,
Og kørt med Pegasen i Mag;

Og stillet med Lyren til Taffels,
Og digtet de kønneste Vers,
Og ikke kommet Teater,
Moral og Presse paa tværs —

Ja saa var jeg blevet til „noget"
(Under behørig Kontrol)
Professor — kan hændes Etatsraad
Bag Sammensmeltningens Skjold

Nuvel! Jeg har valgt at fortrække
Og føler mig stemt som til Fest,
Og lader min Guldlyre klinge
Selv under Krig og Pest.

Og skulde — hvad Gud forbyde —
Den slemme Syge ta'e fat
Derhjemme, hvor Øllgaard og Meldahl
Staar ved det styrende Rat;

Saa byder jeg her paa Forhaand
— og yder for *min* Person —
En Haandfuld frejdige Viser
Til Hjælp ved Desinfection;

Og føjer dertil et Husraad,
Mens Sygen endnu er i Vorden:
Vask jeres Hænder ret hyppigt,
Og hold jeres Maver i Orden!

VI STOD I DET LILLE KATOLSKE KAPEL —

Vi stod i det lille katolske Kapel
— Jeg husker den Aften saa nøje —
Og sortklædte Kvinder paa Skamler vi saa'
Knæ for en Verdensmagt bøje.

Ad brogede Ruder det døende Skær
Af Dagen brødes med Kærten
Paa Alterets Bord, hvor Madonna græd
Tyst under Verdenssmerten.

Ja denne Madonna stirred jeg paa
Dér bag Alterets Kærte:
Jeg syntes, at Døden var ingenting
Tæt mod en Kvindes Hjerte.

Og havde jeg Synd mod min Vilje gjort —
Jeg syntes, før Styrken forlod mig,
Hun vilde for mig i Forbøn gaa
Hos dem, der ikke forstod mig!

Saa vandred vi ud af det lille Kapel
— Jeg husker det, o saa nøje —
Vi læste en Fred fra en stille Bøn
Dybt i hinandens Øje.

DER GIK ET PAR ELSKENDE —

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
Mellem tætte Gærder befriende det klang;
Ingen Udsigt aaben —
Landet kaldt i Vaaben —
Pesten fo'r med Svøben om:
O den Sang, den glade Sang,
befriende den kom!

Der leged en Børneflok i Hulvejens Spor,
Mellem mørke Skrænter lød Børnestemmers Kor;
Hver en Udsigt lukket —
Ild paa Arnen slukket —
Hytten rummed kun én Gæst:
Død laa Fa'r og syg laa Mo'r,
I Hytten var der Pest.

Der gik et Par Elskende paa Vejen og sang,
Mellem mørke Skrænter lød Børnelatters Klang,
Altid Udsigt aaben —
Strakt de blanke Vaaben —
Spirer bag ved Dødens Hæl:
O den Sang, den glade Sang,
Hvor lød den i min Sjæl!

DE LEVER OP IGEN

De lever op igen. Jeg hørte nyligt,
Hvor forhen var saa dødsens stille,
En øvet Haand Tannhäuser-Ouverturen
For aabent Vindu spille.

Blod, Lidenskab og Raseri,
Smerter, som Kunsten dem fortolker,
Paany den næsten lammede Natur
Med friske Væsners Liv befolker.

Saa kom da, Kunst, igen og gør din Gerning;
Jeg er jo Kunstner selv, jeg rører Strengen
Og stiller Tavlebordet op og kaster
Om Mesterskabet højest Terning!

„DIE LIEBE, NUR DIE LIEB' IST LEBEN"

Se, Maanen staar saa gul og rund
Og spejler sig i Flodens Grund,
Langt borte gøer en Lænkehund,
Nu kommer Mødets gode Stund
„Nach langer Tage Noth und Streben." —
Forglemmende den Dag, som gik
Jeg lytter til en fin Musik,
Der bølger over Flodens Grund.
Hvor Maanen smiler gul og rund:
„Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben."

Jeg ejer kun mit lyse Mod,
Min Arbejdskraft, mit sunde Blod;

Jeg tror, nej *véd*, Du er mig god,
Jeg ejer Dig, mit Rigsklenod,
„Als Lohn für saurer Tage Streben."
Lad Døden rive Rækker bort,
Den røver ej, hvad der er vort;
Lad Sygen slaa i Støv os ned,
Den fælder ej vor Kærlighed:
„Die Liebe, nur die Lieb' ist Leben!"

SEPTEMBER

SEPTEMBERDAGENES PIGE

Frisk er din Kind,
Din Holdning rank,
Elastisk hvert et Skridt, Du gaar;
Din Hud er blank,
Lyst er dit Sind,
Og lyse dine gyldne Haar;
Du staar dér i en blommet Kjol,
Saa smuk, det la'er sig sige,
Som kom Du fra den kære Sol,
Ja lukt fra Himmerige:
Septemberluft, Septembersol,
Septemberdagens Pige!

En Engel? — nej,
Aa Gudskelov:
Et Væsen uden Livsbegær
Og Livsbehov,
Det er Du ej —
Men Du er næsten englekær!
Jeg ser Dig dér i blommet Kjol,
Og jeg kan bare sige:
Du er mig som den kære Sol
Fra selve Himmerige —
Septemberluft, Septembersol,
Septemberdagens Pige!

SPADSERETUR

Den Morgendug, den flygted bly
For Solens varme Straaler —
En opskræmt Alf, som ikke ret
Galanterier taaler;
Min Nat svandt hen med Mose-Drøm,
Tørskoet kan min Skat nu gaa
Igennem Engens Græs og Straa:
Du smudser ej din Kjoles Søm,
Ej Sko'ningen, ej Sko'ningen
Og ikke Skoens Saaler.

Nej se dog hvilken Herlighed! —
Jeg ser ej efter Foden ...
Mit Udraab gjaldt saa smukt et Syn
Som sjældent her paa Kloden:
En Himmel som Neapels Bugt
Knap spejler bedre i sit Skød,
Ultramarin og persiskrød
Og guldgul som Orangens Frugt,
Den luende, den luende,
Der just er bleven moden.

Men hvortil Farveskala, som
Dog intet Billed giver?
Stik, Maler, kun Paletten ind,
Mens Digteren beskriver:
Og Du, Poet, bliv ej for hed,
Kast heller Burrer paa din Skat,
Og navnlig én paa hendes Hat,
Saa vender hun sig gru'lig vred —
Og stikkende og stikkende
I Billedet Du bliver!

Det er, som alt var nyt og friskt
Igen fra Edens Have,
Som Mennesket var Fugl og ej
En stakkels Muldjords Slave;
Betragt kun denne Bondeklods,
Som graver rapt Kartofler op
Og rusker lystigt deres Top,
Og ser til os og ler til os,
Mens seende og leende
Vi nikker til den brave!

Vor Latter — den har ingen Grund,
Og det er netop Sagen;
Hver af os er saa let og glad
Just som Septemberdagen;
At Sommerheden avled Død,
At Sot gik over Landet hen,
Deraf er ikke Spor igen
I denne Morgen blid og sød,
Hvoraf vi er, hvoraf vi er
Saa jublende betagen.

Og se, her har vi Hytterne,
Hvor Sygen har huseret —
Nu straaler de i Solens Glød
Som nyligt ferniseret;
De grønne Skodder vidt paa Gab:
En Kattekilling sidder dér
Og misser imod Solens Skær
Og slikker sig sin Rosenflab
Og hopper ned og piler af
Med Halen ret i Vejret!

Og Grisene — med Tryner paa
Og Halen snoet i Krøller —
De roder ret gemytligt om
Som smaa forsorne Bøller;
„Desinfectionen" er forbi,
Og Angsten med, og alt det Kævl
I Bladene, og alt det Vrævl
Om Pas og Sundhedspoliti,
Hvoraf vi fik, hvoraf vi fik
Ret lovlig mange Skyller.

Se Børnene — de er klædt paa,
Men vasket er de ikke,
De maaber — ja men ej som før
Med sælsomt sløve Blikke;
De maaber — og de vender dem
Og fniser lidt, og ser igen
Højt skrigende til Siden hen,
Hvor Hundehvalpen vralter frem
Og lopper sig og hopper op
Og vil saa gerne slikke.

Og dér er Landsbykroen, hvor
Jeg tidt en Dram har drukket,
Mens „Fa'er“ har kløet i Nakken sig,
Og „Mo'er“ saa dybt har sukket;
„Det var for dem saa svær en Tid,
Og Dansesalen — den stod tom,
Og Sygen — ja om ej den kom,
Saa spøged den dog hid og did,
Og Kro og Keglebane var
Saa godt som stængt og lukket;“

Nu staar Gendarmen her og ta'er
Sig støt en Snaps til Øllet,
Han har slugt Støv paa Landevej,
Nu faar han Halsen skyllet;
Saa rider han — og fjernt vi ser,
Hvor Lyngen rødner Bakkens Kam,
Hans brede Ryg, hans Holdning stram,
Og saa hans hvide Bandolér,
Og Sablen — aa ja Sablen blank
I Solen som forsølvet.

Vidt strækker sig det Bakkedrag
Med Skov af Birk og Naale,
Hvor Lyngen Sammenligning fast
Med Blichers kunde taale;
Og Luften er saa tynd og ren,
Og gennem Luften let og lind
Henbølger Edderkoppens Spind
Og fanges af en fremstrakt Gren
Og hænger dér som spiddet paa
Solgudens spidse Straale.

Og Fuglen slaar med Vingen Knips
Og kløver Ætrens Bølge,
Som kunde heller ej en Fugl
Sin Morgenglæde dølge;
Og Vandløb blinker hist og her,
Og Kirketaarne, ganske smaa,
Som Milepæle synes staa
For Folk, som før fandt Vejen svær,
Men nu til sidst vil frem, vil ud,
Naturens Vink at følge.

Vidunderlige Friheds Væld,
Som blir af alle krævet,
Af smaa og stor, som Bægret har
Til Læben tørstig hævet!
O jeg er Elsker, jeg er ung:
Jeg *elsker* Dig, Du Kildespring,
Som overrisler hver en Ting,
Om den er smudsig, mørk og tung,
Med Haabets, Haabets Profeti:
Forbandelsen er hævet!

VALKYRIE-RIDT

Der vælder atter Vaarluft hid
Fra Vestens fjerne Banker:
De stolte Skyer taarner sig
Som kæmpevoksne Tanker;
Og mod den gyldne Kongeborg,
Højt over Jordens Nød og Sorg,
Med Spydet ved sin Side,
Med vidtopspilet Næsebor,
Den hvide Barm saa fuld, saa stor —
Jeg ser Valkyrien ride. — —

Aa rid og rejs ad Valhal til
Med dine runde Skanker,
Og sving dit Spyd og hug din Hæl
I Hestens drøje Flanker!
Din fjerne, gyldne Kongeborg,
Højt over Jordens Nød og Sorg,
Den er ej, skal Du vide,
Det Maal, som jeg kan ønske mig,
Og *min* Valkyrie er Du ej,
Hvor raskt Du saa kan ride!

Der vælder atter Vaarluft hid
Igennem mine Tanker,
Jeg sluger Havets Brise ind
Fra Vestens fjerne Banker;
Og ved min Side svaj og rank,
Med Øjestenen skælmsk og blank,

En Holdning uden Lige,
Med stolt opspilet Næsebor,
Den høje Barm bag Kjolens Flor —
Gaar hun, min kække Pige.

Hvordan — vi gaar til Fods, vi to?
Nej vi skal op at ride;
Hej, Staldknægt, før min Ganger frem
Med Bøjlen ved sin Side!
Og saa, min Glut, kom her — tag fat —
I Sadlen op, med Fjer i Hat
Og Sløret ud for Vinden —
Til Per Adieu, til Povl Godnat,
Nu sprænger vi af Sted, min Skat,
Med Livets Blus paa Kinden!

Du fører flinkt din Ridepisk,
Jeg fører flinkt min Slire,
Vi hugger ind — og alt imens
Jeg spiller paa min Lire;
Min Stræng har Klang som Buesnor,
Med højt opspilet Næsebor
Du sluger Tonens Brise —
Hop, hej, holla! af Vejen dér,
Vi kommer som et Herrens Vejr
Valkyrien og min Vise!

SMAA ELSKOVSVISER

JEG HAR I SLOTTE HUSET —

Jeg har i Slotte huset,
Jeg har i Villa boet —
Og Folk har til mig snuset,
Og Børn har paa mig gloet:
— Respekt de havde for min pæne Bolig;
Nu sidder jeg ganske rolig —
Og fattig, som da jeg var ung;
Trappen op til min fjerde Sal
Den falder mig slet ikke tung;

Alene jeg sidder og slider
Ganske som før ....
Nej er det Dig, Theresina, som banker paa min Dør?

JEG HØRER DE HØJE PALMER —

„Jeg hører de høje Palmer
Suse med svag Musik“ ....
Forbi min Dør, forbi min Dør
Med ilsomme Trin hun gik;
„Jeg hører de høje Palmer“ ... .
Citatet galt, Citatet galt;
O Theresina, hvor har Du
Min Kærlighed slet betalt!

DOG, DET ER GODT, SAADAN DET GIK —

Dog, det er godt, saadan det gik:
Du var — ja Du var en Musik —
Du henrev mig, begejstred mig,
Og Du var kæk, og jeg blev kaad,
Det fødte Smil, det fostred Graad
— O Gud, hvor jeg har elsket Dig
Og hvor vi to var unge!
Og læget blev mit syge Sind
Og lappet blev min Lunge:
Jeg bærer Frihed i mit Sind —
Du bar den paa din Tunge!

ALLE KLOKKER BRINGER FJERNT —

Alle Klokker bringer fjernt
Bud fra gamle Dage;
Alle Blomster vender sig
Og ser med Suk tilbage;
Hjertegræsset skælver svagt
Under Aftnens Brise; ....
Stille, Hjerte! Skælv ej Du
Som denne lille Vise.

MINE BØRN ER MINE SANGE

Mine Børn er mine Sange —
Ak, jeg havde andre smaa;
De blev puttet i en Skole,
Kan ej deres Fa'r forstaa;
Man vil proppe dem med Sprog —
En og anden Sæbesyder
Koger Hjernen under Laag .....
Til en Dag de højt udbryder:
Hjertet — hvor er Hjertets Ret —
Kom nu, Fa'r, og lær os det!

HUN KOM FRA DET FATTIGE ARBEJDERHJEM

Hun kom fra det fattige Arbejderhjem —
Stolt og glad
Og frisk og klog
Hun var i sig selv et „levende" Sprog,
Og hun tændte, hvor hun gik frem.
Af Fattigmands Ild i sin hvide Barm
Hun gjorde mig rig — hun væbned min Arm,
Trykked mig Staalet i Haanden og lo:
Plads for vort Arbejde — Plads for os to!

ALLE KILDER AABNER SIG

Alle Kilder aabner sig,
Alle Bække mumler,
Over Sten og over Stok
Rislevældet tumler —
Tumler bort til Skoven, hvor
Slank og svaj en Pige staar:
Er Du Alfen? spørger jeg;
Svaret er en Latter:
Fa'r min var en Arbejdsmand,
Alfen er hans Datter!

ALVORSMAND

Tungt havde Alvoren Tag i mit Sind,
Jeg tylled den suttungske Bryg,
Som Akademierne søber den ind —
Og jeg tænkte saa smaat paa Paryk;
Paa Nippet jeg var, med Nøgle paa Bag,
At møde ved *bal parè:*
Saa mødte jeg Skælmeriet en Dag —
Det var *Dig* ......
Og nu kan jeg lé.

VOR KÆRLIGHED ER REN OG GOD

Vor Kærlighed er ren og god
Som Folkets eget sunde Blod;
Vor Adel er ej købt engang
— Da Kongerne blev svage —
Med Piskesmæld og Kobbelklang
For hundred Aar tilbage.

Vor Adel den er ny og god,
Vort Stamtræ sprang af Folkets Rod;
Din Faders Arm, min Faders Sved
— Din Moders stærke Die,
Det skylder vi vor Kærlighed —
Lad Snobberne saa tie!

OG DETTE FOLK, SOM GAV MIG DIG

Og dette Folk, som gav mig Dig,
Det gav mig en Obligation,
Hvorved jeg skyldig hæfter;
Mod Korset gramser Præsteskab —
Mod Stjernerne Soldaterstab —
For Embed', Rang og Ros og Løn
Slaas hver en „Menneskenes Søn",
Hver Mo'ers Sjæl for *sin* Person,
Af alle Livsens Kræfter.
Men dette Folk, som gav mig Dig,
Det slaas jeg for, det elsker jeg!

GLADE VISER — GADEVISER

TABULA RASA

(„Rent Bord").

Jeg havde læst — saa mange Bind,
Nu har jeg glemt dem alle;
Jeg gav dem til den kaade Vind
Og Manden med sin Skralde.
Forbi, forbi,
Teologi,
Jurisprudens, Filosofi,
Men navnlig denne Statistik,
Som véd det hele paa en Prik,
Og tager fejl hvert Øjeblik
— Jeg staar: tabula rasa!
Hejsa, hejsa, dans af Sted
Alle disse Lister:
Om og hvad det koster, naar
Man sin Frihed mister!

Jeg har en Snes Principper haft,
Nu er jeg kvit dem alle;
Nu kan jeg perse Druens Saft
Og glemme Bærmens Galde.
Forbi, forbi
Det Maskepi;
Nu er jeg frank, nu er jeg fri
Nu er jeg stemt for Maadehold,
For Hjertet varmt, men Panden kold,
Og Panden har ej nogen Fold
— Jeg staar: tabula rasa!
Hejsa, hejsa, dans af Sted;
Frøken gaa i Kloster!
Ikke *Du*, men *jeg* det véd,
Hvad en Jor'mo'r koster!

PRÆSTER

De Præster tror, de har forpagtet Jorden
— Tro, hvad I vil:
Men end en Gang vil Hedenskab i Norden
Faa Solospil.

Hos Grundtvig laa det tæt ved Overfladen
— Gør, hvad I kan:
I driver ikke Freja bort af Staden
I Danmarks Land.

Saa længe Folket sig paa Øllet styrker,
Staar Freja dér!
Den „helligste“ blir selv en Afgudsdyrker
— Og Lars især.

GAMLE GUDER

I fik perset Kraften ud
Af de gamle Guder —
Men de vaagner op igen
Klædt i Dyrehuder.

Højlys Dag — *den* undgaar de —
Frygter Politiet:
Men om Natten er de for
Alskens Frygt befriet.

Som en diable boiteux
Gaar de om paa Gaden,
Løfter Taget af hvert Hus —
Ler ad Hovedstaden.

Sædelighedspoliti,
Dommer, Præst og Læger:
Se dog at faa Helge hængt —
Ham hos Øhlenschlæger!

Har I ham, og Holberg med,
Faaet sat i Blokken,
Samt en Aarestrup lever't
Ud til Gabestokken;

Har I Brandes' Bøger brændt,
Samt en lille Vise
Af Svend Trøst — saa kan vi os
Lykkelige prise!

Ingen vil da spørge mer:
Vægter, hvad er Klokken?
Hele Landet er jo sat
Fast i Gabestokken!

I fik perset Kraften ud
Af de gamle Guder —
Men de vaagner op igen
Klædt i Dyrehuder.

Og ved højlys Dag — o ve! —
Færdes de paa Gaden;
Man kan høre dem at le
Over hele Staden.

SYNDEBUK OG OFFERLAM

(Parabel for den moderne Ungdom)

Altid skal en Syndebuk
Ud i Ørknen drives —
Altid skal med Sten og Stok
Efter „Bæstet“ hives;

Hvad der gaar „fordækt“ i Svang
I det kære Dannevang,
Aa ja, spørg derom en Gang —
Men spørg paa rette Steder.

Syndebuk og Offerlam
Græssed først paa Engen
Enigt i det fælles Græs
Og sov i Fællessengen;
Men saa kom en Hyrde god,
Sa'e til Lammet: Barn gør Bod,
Du, som dette Bæst tillod
At sove ved din Side!

Denne Buk — forstaar Du, Barn,
Bør Du lære kende;
Lasten i hans uldne Krop
Den er uden Ende;
Aldrig har han Prækner hørt
— Ikkun dem, som *Du* har ført,
Naar han stundom overkørt
Kom hjem til Fællessengen!

Ganske vist, der var ej Grund
Til at la'e ham slippe
For en Præken — skøndt sin Uld
Villigt han lod klippe;
I vort kære Dannevang
Krænger man ej Loven vrang:
Naar man er en Buk engang,
Saa maa man af med Pelsen!

Du har taalt ham længe nok,
Sét paa hans Fadaiser,
Sét ham med smaa andre Lam
Danse Polonaiser;
Nu skal Du til Side gaa,
At vi Magt med ham kan faa;
Han skal ribbes først til Straa
Og saa paa Porten jages! —

Dydens Lam til Siden saa'
Under Graad og Sukken —
Saa tog Markens Hyrder fat
Og de uddrev Bukken;
Paa hans Ryg et Kors de skrev,
Og med Stok og Sten de hev —
Dydens Lam tilbage blev
Hos Markens fromme Hyrder.

Offerlammet, hun var vred,
Paa sin Buk hun skændte —
Til hun saa' sig om blandt Slægt,
Venner og Bekendte:
Rundt omkring hos Povl og Peer,
Hans og Lars og mange fler,
Ak, langt værre Ting hun ser,
End Syndebukken øved.

Skaberi og Hykleri,
Udyd uden Ende,
Hos sit kære Hyrdefolk
Lærte hun at kende;
Hvad hos Bukken kaldtes „frækt" —
Hvad ham klædte dog saa kækt —
Fandtes dobbelt og fordækt
Hos dem i Faarepelsen.

Offer-Lam oplod sin Mund
— Man bød hende tie;
Og hun aad med Suk sit Græs
Og tænkte: jeg vil bie!
Og hun tænkte: selv hvor flot
Han har levet — kom han blot —
Aa, han skulde faa det godt! ...
Men *det* var tænkt for silde.

LINEDANSER

Jeg har gjort saa mange Krumspring
— Har da *I* slet ingen gjort?
Hvert Parti — jeg har det prøvet,

Vejet, fundet det for let.
Hejsa, hop! Saltomortaler
    Er min Kunst og er min Ret.

Mens I maaber, mens I gaber,
Gaar det i jert Hoved om:
Bare man dog kunde springe
Som den Ka'l paa Linen dér! —
Nu velan, saa prøv da Linen,
    Den staar aaben for enhver!

I kan putte mig i Fængsel,
Slutte mig i Gældsarrest —
Hospitalet — Kirkegaarden —
Intet fælder mit Humør.
Jeg kan *dø*, men mens jeg lever
    Er jeg fri, og fri jeg dør!

O MORTEN, MORTEN LUTHER!

O Morten, Morten Luther,
    Som løb fra Klostrets Kutter
    Og tog en Nonne i din Seng
    Og fik med hende Tøs og Dreng
        — Men ikke mange Penge;
Det Kloster havde spæget Dig,
Men siden hen Du kvæged Dig:
    I Sengen med din Nonnelil,
    I Kirken med din Hus-Postil,
Ved Bordet med din Grydelil
    — Og drak en Flaske Vin dertil
    Og sang til Luthens Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!"

O Morten, Morten Luther,
    Med *Dig* din Lære slutter!
    Din Efterfølger gaar i Seng
    Med Fruen, hellig, hvas og streng
        — Og helst med Fruens Penge;

Og Kirken den har avet ham
Og Ris til Bagen lavet ham:
I Sengen har han liden Fryd,
Ved Bordet præker han om Dyd
Og blir „Missionens“ Kirkepryd
— Men lige godt *vi* slaar til Lyd
Paa Luthers gamle Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!“

Ja, Morten, Morten Luther,
Der findes endnu Kutter —
Der findes ogsaa Tøs og Dreng,
Som gerne delte Bord og Seng
— Men mangler dertil Penge;
De Kuttemænd vil spæge dem
I Stedet for at kvæge dem;
Og med den svære Hus-Postil
De nægter Dreng og Pigelil
At varme sig ved Amors Ild,
— Saa svarer de: gør hvad I vil,
Men *vi* slaar Luthers Strænge:

„Wer nicht liebt Wein, Weib und Gesang,
Der bleibt ein Narr sein Leben lang!“

SLUTNING

TRE TING

Mens jeg var ung — jeg vilde *nyde*,
Hvad Verden havde herligt mig at byde;
Saa blev jeg ældre — vilde *se*,
Hvor det vel til i Verden kunde gaa.
Jeg saa den græde, saa den le —
Nu er jeg Mand: og nu vil jeg *forstaa!*

NIELS

(Et hjemsendt Digt)

Til Dig, min Dreng, ej nogen Krans,
Som Kirkegaardens Graver
Officielt nedlægger, hvor
Spadserende forbi Dig gaar
I Dødens Blomsterhaver!

Du er ej død! Vi dør ej, Ven,
Fra Moder og fra Fader,
Om og forlængst vi flygted bort
Fra denne Samfunds-Livets-Tort
Paa Torve og paa Gader.

Du var for fin, for klog, for god
Til at ta'e Part i Farcen,
Som den nu spilles her og dér
Hvor Ulve gaar i Faareklæ'er
Og Helten er Komparsen.

Den grimme Død — den kan slaa til
Med sine Bølle-Næver:
Den vrister fra os ej et Skrig,
Om og vi ser det hvide Lig,
Mens Hjertet i os bæver.

Med oprejst Hoved vil vi staa
Og *se*, hvad Præsten siger,
Og *høre* disse tomme Ord,
Som Dag for Dag énstonigt fo'r
Bort over Dødens Riger.

Han véd ej Trøst, den fromme Mand:
Var han end nok saa ærlig
Og øved nidkær sin Métier,
Vi kan dog kun forbi ham se
Og finde ham besværlig.

Men kunde, vilde han en Dag
Ta'e Bladet frit fra Munden:
Saa skreg han al vor Pinsel ud
Og bragte Himlen den som Bud
Om *hvad* vi er i Grunden!

Om hvordan vi med Stolthed staar
Belæsset tungt af Lænker,
Om hvor vi frygtløst gaar i Strid,
Og hvor vi ler, trods Trælleslid,
Og om hvor frit vi tænker!

Det tør han ej, det vil han ej —
Nuvel, saa lad ham fare;
Gud har ej mént med ham ret stort,
Har derfor kun til Præst ham gjort,
Til Jagthund ej — til Hare!

Men Du, min Dreng, som elsked alt,
Hvad der var Liv paa Jorden:
Alt, hvad der fløj og sprang og løb,
Selv det, som bugted sig og krøb —
Du bedste Dreng i Norden!

Du tapre Gut — med Hjertet stort
Og Sjælen endnu større:
Du har dog *éngang* narret os,
Da Du Dig selv, vort Savn til Trods,
Fik anbragt paa det tørre!

Dybt saa' Du ned i Livets Strøm
Med yngling-rene Øjne;
Det Mudder, som vi vader i,
Det gøs Du for — Du vilde fri
Dit Liv for disse Løgne.

Fra denne „Samfundslivets" Sump,
Fra disse skidne Vande,
Den Malstrøm, sort af Hykleri,
Af Vold og Kneb — Du vilde fri
Dig bort til lyse Strande.

Ak, Niels, Du er da i Behold,
Vi vil ej paa Dig skænde;
Men naar vi er paa Nippet selv
Til Kvælning i vor Mudder-Elv:
Da skal et Pust vi kende!

En Yngling-Aandes rene Pust
Paa vore Kinder blæser;
Vi ser et Smil, et Fredens Smil,
Hvori den dybe Pauses Hvil
Kamp-mødige vi læser.

Og mer end *det*: vi ser en Flig
Af Fjernheds Forhæng glide
— Med Billeder af Slægt paa Slægt,
Der kæmper *uden* Lænkers Vægt —
Tyst for vort Blik til Side.

Da griber atter vi vort Spyd,
Vort Skjold, vor Skovl, vor Spade,
Og følger kamp-beredt vort Kald
At rydde denne Augias' Stald,
Før *vi* vort Liv maa lade! —

O Niels, vor Dreng, Du er ej død —
Din Skælm, se hvor Du smiler!
Med Blomster i din spinkle Haand
Jeg ser Dig, ser Dig i min Aand,
Mens for en Stund jeg hviler.

Du rækker Blomster ud mod os —
Men ingen Sørgekranse:
Duft-søde Blomstersjæle smaa;
Nu kan vi til vort Arbejd gaa ...
Hej! Skjold, og Skovl og Lanse!

PROLETARER

ROT JER SAMMEN

Rot Jer sammen, rot Jer sammen,
Tætte Rækker, faste Mænd,
Ikke bare rød i Kammen,
Rødt er godt — men rot Jer sammen,
At I ej skal plaffes ned!

En for en kan de os fælde:
Hele Rækker skydes ej;
Ingen Tid til os at tælle,
Rot Jer sammen — det skal gælde
Som vort Løsen for vort Liv.

Luften har de os forpestet;
Vi vil Udvej — Væggen ud:
Sten og Bjælker, hvad der fæsted,
Alt skal ud — alt, hvad der rested
Af det gamle Samfunds Skur!

BYG OP!

Ja — vi bygger op igen,
Flittig paa Naturens Bud:
Andre Huse, andre Stuer,
Større Broer, større Buer,
Andre, bedre Alterluer
For en ny og bedre Gud.

Rive ned — det gør just *de*,
Som har knægtet os saa længe:
Der er Pest ved deres Penge;
Deres Vaaben — kun en Flænge,
Kun en Rift .... og se hvor længe
Vi bar Giften i vor Sjæl!

LOVE

Man bygger — javel — med Love
Baade Hus og Land og By;
Hil være den gamle Statsbo —
Saa længe den virker som ny!

Da svajer de friske Kranse
Over det skinnende Tag;
Da sværger de varme Hjerter
Tro til det ledende Flag.

Men falmer de friske Kranse
Over et mosgroet Tag,
Og ældes de bankende Hjerter —
Hvi hejse det gamle Flag?

Man bygger paa levende Love
Baade Hus og Land og By;
Men Loven er til for at brydes —
At der kan skabes en ny!

RAAD JER SELV!

Raad Jer selv, I unge Mænd
Og unge friske Kvinder;
Aldrig tro paa den gamle Tekst,
At Sandhed i Midten man finder!

Det daarlige findes i Midten blot,
Det klumper sig sammen om Fanen:
Dugen er falmet, Stangen er mør ....
Aaben er Rendebanen.

Derude — vidt over Mark og Sti —
Fjernt fra den alfare Bane,
Dér findes Maalet, dér glimter Blus,
Dér vifter den stolte Fane!

Saa rend og spring, I unge Mænd
Og unge friske Kvinder:
Sandheden tænder sit Højtidsblus
Paa varme, forpustede Kinder.

VI HAR OS LÆRT AT NØJES —

Vi har os lært at nøjes — aa, med lidt,
Vi, som er rige, blot vi ser hinanden;
Lad Bourgeois'en tære paa sit Fedt,
Vi la'er ham tære — og vi gi'er ham Fanden! —

Slaar ikke Himlen ud sit Telt for os,
Mens vi paa Skyen ser, hvor frit den sejler?
Er jeg ej, selv lidt Klynkeri til Trods,
    Din kække Sanger og din raske Bejler?

Hvad vil vi mer? Vi lever dette Nu:
Det friske Liv fra Haanden og i Munden;
Jeg slider Dagens tunge Slid — og Du,
    Du møder mig med Smil mod Aftenstunden.

Lad Solen bage, og lad Regnen slaa,
Lad Bygen hælde over os en Skylle:
Vi er jo Proletarer .... naa, lad gaa,
    „Simpelt" er dette Liv, men aldrig *sølle*.

Lad Verden slaa sin Bedsteborger-Lov
Som „Lov for alle" op paa alle Porte:
Vi kan ej *læse* — vi som, med Forlov,
    Kun ejer Kroppen og til Nød en Skjorte.

Om ogsaa Skolegang var til for *os*,
Saa glemmes A. B. C.'en mens man sejler.
Fribytter er jeg — al Dressur til Trods —
    Og som Pirat til Musens Gunst jeg bejler!

DER GENNEMSTRØMMER MIG EN ILD

Der gennemstrømmer mig en Ild
    Og frem i Sang den bryder:
    Jeg véd, at jeg kan fare vild
    Og tage fejl og Bugter slaa —
Men o hvor elsker jeg de smaa,
Med deres Liv i Lyst og Ve,
    Med deres hundred Lyder!

At holde op for dem et Spejl
    Af deres Last og Lyder:
    Nej nej, langt heller tog jeg fejl
    Og fremdrog deres Heltemod,
Hvormed de Livets Kamp bestod,
Den Kamp, som ej enhver kan se,
    I deres trange Gyder.

Der gennembæver mig en Fryd
Og ud i Ild den bryder:
Jeg véd, min Sang kan slaa til Lyd
Og mangt et aabent Øre faa
For dem, jeg elsker, for de smaa,
Med Bristen, som enhver kan se,
Og med de skjulte Dyder!

Det er min Ungdoms egen Ild,
Som frem i Sang nu bryder:
Den, véd jeg, kan ej fare vild
Og tage fejl og Bugter slaa —
Thi jeg er et med disse smaa,
Jeg deler deres Lyst og Ve
Og deres hundred Lyder!

FINIS!

Og naar jeg en Gang skal puttes i Jord
— Jeg haaber det varer ret længe —
Saa ligger jeg dér med mit Renommé
Og uden en Styvers Penge.

Og saa vil der rundt om min Baare staa
— Foruden Familje og Venner —
I hundredvis af fattige Folk,
Hvem ingen „personligt" kender.

Hvad har jeg da gjort, at de møder dér
Saa mandsstærk i Kirkegaardshaven
Og lader en halv Dags Løn gaa i Løb —
For at følge en Digter til Graven?

Positivt har jeg kun lidet gjort,
Jeg har jo kun brugt min Stemme
Og sunget saadan — at de „pæne" Folk
Har valgt at holde sig hjemme.

Men *skal* der rejses en Sten mig en Gang
Derude i Kirkegaardshaven,
Saa blir det ej *den,* jeg kastede paa
Det fattige Følge om Graven.

Thi kunde jeg selv ikke skaffe Brød
　　For alle de hungrende Munde:
Min Sang har dog smeltet til Tider kan hænds
　　En Sten, som skaffe det kunde!

TIL DE „UNGE" IBLANDT OS!

I er de unge — I skal pege frem.
　　　　　　Oho!
I kan ej — eller I er bange.
I burde skrevet disse Sange —
　　　　　　Nu kan I læse dem!

ØEN I SYDHAVET

FOLKESKUESPIL I TRE AKTER

(IKKE TIDLIGERE TRYKT)

Opført første Gang paa Dagmarteatret den 12. Februar 1893.

PERSONERNE

ARTHUR HJERTING, FORHV. SKIBSFØRER
FRU SIGNE HJERTING
MIRANDA, DERES DATTER
GIRMERIK, FORHV. SKIBSFØRER
GEORG GIRMERIK, HANS SØN, SKIBSFØRER
SKOLELÆREREN
PEDER BUNKE
GUDMUND KJELST } SKIPPERE OG SMAAKØBMÆND
JACOB NÆSEGRUS
JENS OMGANG, AFSKEDIGET TOLDASSISTENT
FØRSTE OMVANKENDE MUSIKANT
ANDEN DO. DO.
TREDJE DO. DO.
FJERDE DO. DO.
SKIPPERE OG SMAABORGERE I EN LILLE FLÆKKE VED SØEN

DRONNING WYOMI
PRINSESSE TO-TA
PANG-PANG (PATER ANGELO)
MISSIONÆRENS MEDHJÆLPER
EN INSULANER
INDFØDTE (MÆND, KVINDER, BØRN) PAA EN SYDHAVSØ

FØRSTE AKT

Hjertings Hus — pynteligt gammeldags — ligger til venstre paa en lille Høj, Stentrappe for Døren; herfra fører en kort, snoet Sti med Trætrappetrin ned til et Lysthus i Forgrunden med vild Vin over Rundholter og Sparreværk. Paa den modsatte Side — lidt lavere — ses Gavlen og et Fag Vinduer af Girmeriks Hus, hen imod Forgrunden løber et Plankeværk med et smalt, fremspringende Tag over Baaderekvisiter, Master, Sejl o. s. v. En aaben Laage ind i Forgrunden til højre.

Mellem begge Huse Søen i Baggrunden. En lille Landingsbro. — En kutterrigget Baad, hvori Hjerting og Miranda, kommer glidende ind fra venstre. Hjerting oprejst, stryger Fokken. Musik (Fredmans Epistel 41).

HJERTING *Musikken tier.* Stranden er fri. — Vi kan gaa i Land uden at møde dem. *Vil lægge til Broen.* Nej; hvorfor ikke blive herude? Søen er fri. — Søen gør fri.

MIRANDA. Mo'er længes bestemt efter os —

HJERTING *kommer agter ud.* Syng, Barn! syng —

MIRANDA. Den samme?

HJERTING *læner sig tilbage.* Altid den samme!

MIRANDA *synger.*

Fjernt, fjernt, vidt over Sø
ligger Drømmenes Ø,
der stiger af selvsaaet Frø
Palmen saa slank som en Mø,
under Skyggen paa Sand
i krystalklare Vand
der bader sig Kvinde med Mand,
spørger ej, om det gaar an:
Ja, hist er Uskyldigheds Land:
der gnaver ej Alderens Tand,
ja evig ung er den Ø
fjernt i den brusende Sø.

HJERTING *synger.*

Fjernt, fjernt Tankerne gaa —
ak, de kan ikke naa'
did, hvor jeg den dejlige saa'
hyllet i Florene blaa;

let var Dronningens Dragt,
let det Hjerte blev vakt,
som, ildnet af Tropernes Pragt,
svulmed med Havet i Takt:
men, fyrig som Sydhavets Sø,
bly var i sin Elskov den Mø —
tænker jeg paa den Ø,
kunde af Længsel jeg dø.

MIRANDA rejser sig, bøjer sig over ham. Far, kære, gode Far! lad os gaa op. Mor begriber ikke, hvor vi bliver af — — — — den hele lange Dag —

HJERTING. Begreb hun egentlig nogensinde noget? *Du* begriber alt! retter sig. Nej, nej, nej, hun er god, kærlig, omhyggelig — og hun har været i Uro. Kom, Miranda! idet han vil lægge til Broen, farer han sig med Haanden over Panden. Det er, som om alt var Forræderi imod alt — — —

MIRANDA. Far! — Det er Synd imod dig selv at tale saadan — — og Synd for — —

HJERTING heftig. Ræk mig Flasken der af Kurven —

MIRANDA bebrejdende, skælmsk. Du lovede mig — —

HJERTING. Javist, javist! Skænk i Glasset! Har jeg ikke Lov at lykønske mig selv — paa denne Dag — Arthur Hjerting.

Med Hus i Land
med Baad paa Vand,
agtet og æret i alle Dele,
med Kone og Datter og det hele!

Drikker. Hist ligger Søen — den kom vi fra; derude ligger Drømmene — til Bunds med dem! Her er Hjemmet — velkommen hjem! kaster Flaske og Glas i Søen. Saa! er Du nu tilfreds?

MIRANDA tager ham kærligt om Halsen. Jeg er tilfreds med alt — hvad Du siger — hvordan Du er! Men jeg burde ikke have sunget. — Du kunde ikke taale det — — —

HJERTING. Jeg ikke? — ler. Jeg kan taale alle gamle Viser og Melodier — ser ind mod højre, peger. Men der kommer noget, som jeg ikke kan taale. Hal Skødet, Miranda! og lad os sakke af!

MIRANDA haler Storsejlet stramt. Baaden glider ud igen til venstre.

Skolelæreren, med Violinen under Armen, kommer ind ad Laagen fra højre Side sammen med Gudmund Kjelst, Peder Bunke, Jacob Næsegrus og flere Skippere og Smaaborgere fra Byen. — Lidt efter Jens Omgang.

SKOLELÆREREN nærsynet, tunghør. Er Du sikker derpaa, Jacob? Lad os nu ikke løbe med Limstangen tredje Gang.

JACOB NÆSEGRUS med Harmonika. Jeg saa Baaden lige saa livagtig præcis — som — som jeg ser min Spillekasse her, Skolelærer! Holder den op for ham.

SKOLELÆREREN. Hvorpaa kunde Du kende, at det var Arthur Hjertings Baad — og ingen anden Baad?

JACOB. Ih men Sejlet var jordslaaet over Skødbarmen, Skolelærer!

SKOLELÆREREN. Men naar Sejlet — om jeg saa maa sige — er jordslaaet, hvilket ikke er ganske pynteligt, saa kan det ikke have været Arthur Hjertings Baad. For Arthur Hjerting holder sit Kram i Orden — hvilket ikke ganske kan siges om Jer. Ergo altsaa! det maa have været en anden Baad. Hvad siger Du til det, Jacob?

JACOB tier og trækker paa Harmonikaen.

SKOLELÆREREN. Du Gudmund? —

GUDMUND KJELST pibende Stemme. Jeg tror alligevel at det var Hjertings Baad — men jeg vil ikke afdisputere noget med Skolelæreren!

JACOB. Nej vi ligger fladt — fladt paa Maven! Skolelæreren redder os saa tidt af en Knibe.

SKOLELÆREREN smigret. Du Peder?

PEDER BUNKE dyb Bas. Jeg tror, med Gudmund, at det var Baaden. Ser ud. Der er han!

SKOLELÆREREN gaar frem, hen imod Broen. Hvis det er saadan, som I siger — — ser ud. Det var netop det, jeg sagde svinger med Violinen. — Herr Kaptain Hjerting! til Folkene Raab! Jeg kan ikke høre selv, om jeg raaber højt nok.

ALLE. Herr Kaptain!

JENS OMGANG kommer til fra højre. Holla! Her brøler alle Dyrene i Noæ-Ark. Hvad er paa Færde?

SKOLELÆREREN. Du er altid paa Færde, hvor man ikke har Bud efter Dig.

JENS OMGANG. Gør et Bud paa mig. Jeg falder for det allerlaveste — ved første Hammerslag.

GUDMUND viser ham sin Næve. Tag Dig i Agt for Mukkerten!

JENS OMGANG. Man mærker, at Du er interesseret i Brolæggervæsenet. Du viser altid Jomfruen op.

PEDER BUNKE til Skolelæreren. Er det sandt, at Gudmund har faaet Brolægningen i Entreprise? — — — saa vil jeg ikke ta' ham i Haanden mere; for det er ikke gaaet reelt til.

GUDMUND. Kanske lige saa reelt som med din og Jacobs Petroleum — og jeres Bud paa de gamle Tranlamper. — —

SKOLELÆREREN mæglende. I Mindelighed! I Mindelighed! — kære Venner. Til Jens Omgang. Gaa til Side — vi skal synge.

JENS OMGANG ler. Jeg skulde lide at høre Gudmund bruge sin Stemme i Mindelighed.

SKOLELÆREREN stemmer Violinen. Du, Jacob, har kun at traktere

din Harmonika — — Du maa ikke synge —. — — thi det lyder ikke. Jeg synger for — og I andre gentager Omkvædet — om jeg saa maa sige unisonum.

GUDMUND. Uni — — hva' forno'et?

JENS OMGANG ler. Skolelærer-Latin!

Baaden glider ind og standser.

SKOLELÆREREN stryger Violinen og synger.

Oprunden er den store Dag — — — —

Nogle af Folkene, deriblandt Jacob, falder ind.

SKOLELÆREREN ærgerlig. Men jeg sagde jo, at I skulde tie stille. Forfra —! Synger.

Oprunden er den store Dag,
Ja der er noget stort i Gære,
og Byen flager til din Ære,
med sine bedste Søndagsflag.
Det halve Sekel har du pejlet,
og rundt om Jorden har du sejlet,
til du for Anker her dig la'e,
at ride Høstens Storme a'.

Giver et Vink til Koret. Naa!

KOR synger. Til Du for Anker her dig la'e,
at ride Høstens Storme a'.

Hjerting er landet og steget op paa Broen, takker med en utaalmodig Haandbevægelse, gaar med Miranda op til Husets Dør. Skolelæreren og Koret skynder sig efter og stiller sig neden under.

SKOLELÆREREN synger.

Vi alle staar til Dig i Gæld — —

PEDER BUNKE synger meget stærkt.

Vi alle staar til Dig i Gæld — — —

SKOLELÆREREN rykker ham tilbage, synger.

Og da det hændte sig at Blokken
faldt i dit Hoved ned fra Nokken,
saa blev det Uheld til vort Held.
Du lever her som Mand og Fader,
forbedrer Byens Havn og Gader
og kommer Fattigfolk i Hu —
se derfor priset være Du.

KOR synger.

Du kommer Fattigfolk i Hu,
og derfor priset være Du!

HJERTING tager Hatten af. Tak! ... er I saa færdige?

SKOLELÆREREN frem. Herr Kaptain Hjerting! Maa det være os Medlemmer af Havnekassen, af Skoleraadet, af Fattigudvalget, af —

om jeg saa maa sige — ethvert Udvalg tjenende til Byens og Borgernes Forskønnelse .....

JENS OMGANG falder ind. Borgernes Forskønnelse; smukt!

SKOLELÆREREN fortsætter. Maa det — foruden overflødige Afbrydelser — være os tilladt at hilse og lykønske Dem i Anledning af Deres halvhundredaarige Fødselsdag. Vi har ikke i den aarle Morgenstund kunnet bringe Dem vor Hyldest — eftersom De var bortsejlet; men nu da Eftermiddagen breder sine Skygger, siger jeg, ligesom formildende oven paa det stærke Lys og den friske Vind — og nu da det stunder mod Hvilens Stund og Aftenens Ro, maa da vi, Deres kære Bysbørn, bringe Dem — om jeg saa maa sige — vor Tak for den daadrige Dag og vore bedste Ønsker om ....

HJERTING. En daadløs Aften og en lang Nat! Tak! Hilser og vil gaa ind.

MIRANDA mildt bebrejdende, klynger sig til ham. Far — lille Far! — — — vær nu god — — — Gaar ind efter ham.

Skolelæreren og Fiskerne ser paa hinanden.

JENS OMGANG ler. Den var kort spundet, den Ende. Det er nok hans Ø-Dag i Dag!

SKOLELÆREREN. Hvad mener Du med det?

JENS OMGANG. I lader saa uvidende. Har Hjerting ikke adskillige Dage, hvor han med en Haandbevægelse længes, længes bort herfra — — — — ler med andre Ord, hvor han ønsker jer alle sammen Pokker i Vold! — Mig har han da tidt fortalt om sin Ø og sine Insulanere. Jeg kan dem næsten uden ad. Rækker ud efter Skolelærerens Violin. Lad mig laane!

SKOLELÆREREN. Hvad vil Du med den?

JENS OMGANG. Lokke ham ud igen af hans Hule.

GUDMUND. Saa du tror, at naar vores Skolelærer ikke kan — saa kan du! — Saadan et Skrog — saadan et — — — hvad er'et det hedder. —

JENS OMGANG nikker. Geni! — forfaldent om I saa vil. — Mig lige meget — — — laan mig Finkelinen! — Jeg kender Tonen, han skal tages med. Snapper Violinen, stryger og synger.

Mel.: Fredmans Epistel Nr. 61.

Herr Kaptain!
Gør dog ej som Uglen,
kom kun frem af Hulen,
vis Dem dog igen!
Vær ej vred!
hvad er der i Vejen?
Natten er vor egen,
lad os nytte den!

Er det sandt, at der skal ligge
Vin hos Dem, saa lad os drikke
lad os drikke den.

Han nærmer sig Døren, da den forbliver lukket, synger han igen.

Herr Kaptain!
nægter De Dem hjemme?
Er vi da saa slemme?
Aa betragt os blot!
Herr Kaptain!
Vore klare Stemmer
og den Vin, De gemmer,
de forliges godt.
Og ifald mod Nattens Stunder
nogen skulde ligge under,
staar han op igen!

Hjerting har langsomt aabnet Døren og er kommen frem — halvt ligesom draget af Melodien, halvt ført af Miranda.

MIRANDA synger.

Kære Far!
stæng ej dine Ører,
Tonerne, Du hører,
er kun til dit Gavn.
Gammel Vin,
gamle Melodier,
Hjertets Tryk befrier,
stiller Sindets Savn.

Vender sig imod dem.

Kom med Spøg og Sang og Latter,
derom beder Hjertings Datter
i sin Faders Navn!

Hjerting gaar med sin Datter ned og frem iblandt dem.

HJERTING. Min lille Miranda har overtalt mig. Jeg byder Jer velkommen! — Det er tidt, som sad der Spindelvæv om mit Hoved — og i mit Hjerte med. Vi vil feje ud i Dag.

JENS OMGANG yderst til venstre. Ja lad os bare feje ud — hver for sin Dør.

HJERTING standser ham med et Blik. Der er for trangt og lavt inde i Stuerne. Lad os blive herude i Lysthuset — hvor man kan kigge op igennem Skylightet og se Himlen runde sig over Ens Hoved.

JENS OMGANG. Sol og Maane og elleve Stjerner — by and by.

HJERTING. Hvad mener Du? — — hvad er det Du siger?

JENS OMGANG undskyldende. Jeg mener aldrig noget med, hvad jeg

siger. Jeg tænkte blot, at naar vi blev siddende tilstrækkeligt længe — forudsat at vi fik tilstrækkeligt at drikke —

HJERTING til Miranda. Gaa ind og hent nogle Flasker af Aargangen fra — — nej Du skal ikke tage den bedste først. Vi vil have Stigning!

MIRANDA trykker sig kærligt og inderligt ind til ham. Jamen, kære Fa'r, husk paa — —

HJERTING kysser hende. Jeg *skal* huske paa! Kalder paa hende, da hun er ved Døren. Lad Mo'r kun hjælpe Dig — hører Du — med at bringe ud og lave til. Vi vil have Dug paa Bordet — de smukkeste Glas — og Sydfrugter i den store Skaal, Sydfrugter!

MIRANDA kommer løbende tilbage, kysser ham. Ja ja — jeg skal sige det til Mo'r. Aa, tak, Du kære, gode Fa'r. Jeg kender Dig og ved hvordan Du er. Løber op og ind.

HJERTING staar et Øjeblik, farer sig med Haanden over Panden. En god Pige, min Miranda! Girmerik, Far og Søn, er kommen ud fra Huset paa den modsatte Side. Det var dig, Jens Omgang, som sang den Melodi. — — — Du skal have Tak og Vin, saa meget Du kan drikke i Aften.

JENS OMGANG gaar mod Baggrunden, gnidende sig i Hænderne.

HJERTING. Og Dem, Skolelærer, takker jeg for Sangen og Talen — — og Jer alle sammen, fordi I vilde mindes denne Dag.

SKOLELÆREREN. Aa, Herr Kaptain, vi har hele Dagen længtes efter — ja smægtet efter — —

JENS OMGANG kommer frem. Tørstet efter — — —

SKOLELÆREREN. Det Øjeblik, hvor Synet af Dem skulde være os — ligervis som de smægtende Jøder i Ørkenen — — —

JENS OMGANG. Om jeg saa maa sige — — —

SKOLELÆREREN. Jeg mener: Manna!

JENS OMGANG. Hosianna!

HJERTING. Det er godt — det er godt. Men ser I, en halvhundredaarig Mand — ham gratulerer man ikke — ham beklager man snarere. Vrider det bort med Hovedet. Lad os ikke tænke derpaa. Ser Girmerik og rækker ham Haanden. Min gamle Genbo!

GIRMERIK. Du skal have Tak, Arthur Hjerting, fordi Du igen rækker mig Haanden.

HJERTING. Nu taler vi ikke om alt det Klisteri! — Georg, min Gut! Du her?

GEORG frisk. Ja, — med Skuden over Nakken!

HJERTING. Hvordan?

GEORG. Jeg blev sejlet ned ved Nattetid i Nordsøen af et ubekendt Fartøj — hurtig. Den fremmede Skipper havde Skylden.

HJERTING heftig. Det siger man altid, naar man ikke selv kan skelne grønt fra rødt. Du sov vel?

GEORG. Jeg havde været paa Dækket tre Etmaal i Træk — og havde netop Frivagt, da — —

HJERTING. Ja, der ser du. Og nu er du uden Skib — — saa er du ogsaa uden Velkomst.

GIRMERIK. Drengen er uden Skyld. Det blev klart godtgjort ved Søforhøret — — —

GEORG. Og Rederiet har givet mig Ord og Brev paa det første nye Fartøj.

HJERTING. Naturligvis, naturligvis! Naar man har gamle Girmerik til Fa'r — — — og et godt Mundlæ'r selv — — — Vender sig fra dem.

Miranda og Fru Hjerting kommer bærende Anretningen.

MIRANDA sætter fra sig paa Bordet og iler hen imod Georg. Nej dog — Georg!

FRU HJERTING dækker stille Bordet.

HJERTING træder imellem Georg og Miranda. Drej af!

MIRANDA ser spørgende paa Faderen. Maa jeg ikke byde Georg Goddag?

JENS OMGANG. En god Dag og en glad Aften!

HJERTING. Du maa hjælpe din Moder at dække Bordet, maa du!

GEORG gaar hen til Fru Hjerting.

FRU HJERTING ængstelig, med et Blik paa Hjerting. Goddag, Georg! Er du kommen hjem?

HJERTING. Ja — som han selv siger — med Skuden over Hovedet. Den Hat skal han ha' ondt ved at lette paa.

GEORG tager sin Hat af og hilser. Saa ønsker jeg at Vinen maa smage hver den, som er indbudt! Til gamle Girmerik. Kom, Gamle, vi er til overs her.

HJERTING. Vist ikke nej! Du er saa hastig af dig. Men du er ung. Jeg kunde misunde dig. Til dem alle. Sæt Jer ned, Folk! sæt Jer!

De bænker sig alle. Hjerting skænker i Glassene. Der er en trykket Pause.

HJERTING. Naa, Skolelærer, kan De ikke tage den kønne Tale op igen?

SKOLELÆREREN rejser sig, drikker en Slurk, tørrer sig om Munden, hoster. Herr Kaptain Hjerting — — — hoster.

HJERTING. Ret saa! Glem ikke, hvad De vilde sige.

SKOLELÆREREN. Herr Kaptain Hjerting! De staar i Dannelse langt over os — De, som har faaet en fortræffelig Opdragelse — —

HJERTING. Spring over — — baade Dannelse og Opdragelse — — — — Videre!

SKOLELÆREREN. Jeg vilde bare — bare bemærke — at Livet har givet Dem meget forud for os — men derved har det ogsaa givet Dem Forpligtelser — — —

HJERTING. Skal det være Ubehageligheder?

SKOLELÆREREN. Paa ingen mulig Maade. Jeg nærer den dybeste

Højagtelse og Ærbødighed for Dem, — og vores alles Højagtelse — om jeg saa maa sige — blander sig med den Taknemmelighedsgæld, hvori vi alle staar — — —

HJERTING. De staar og vaaser! Drik noget! Skyller et Par Glas Vin ned.

MIRANDA. Fa'r.

HJERTING heftig. Flyt dig bort fra Georg! Jeg har ikke givet Jer Lov til at sidde saa nær sammen. Til de andre. Drik noget! Er Varerne ikke gode?

GIRMERIK. Varerne er gode nok, Arthur Hjerting; men Du presser for haardt.

HJERTING forceret, munter. Som om ikke Du pressede haardt, Sivard, da vi sejlede sammen i Sydhavet. Kan du huske — hvad?

GIRMERIK. Om jeg husker? Det kan snart blive fem og tyve Aar siden — — —

HJERTING langsomt. Ja — rigtigt. Dengang var vi unge. *Jeg* var det i det mindste. Skaal Girmerik — — Spytter. Det Pøjt! Miranda, spring op efter en anden Flaske!

MIRANDA. Gerne Fa'r. Men synes Du ikke at det kunde vente lidt endnu? Du gaar saa hurtigt til Værks.

HJERTING. De Fruentimmer med deres „synes". De kan sidde en hel Eftermiddag ved en Kirsebærsnaps — og endda være glade. — Slaar i Bordet. Vi vil ha' Lystighed i Aften — eller ogsaa gaar jeg til Køjs straks.

JENS OMGANG. Bi lidt, Kaptain! Lad mig tømme denne Flaske — saa skal jeg lodse Dem.

HJERTING ler tvungent. Smager Vinen Jens Omgang? Jeg troede Genier havde bedre Smag.

JENS OMGANG. Hvis jeg havde haft Deres Opdragelse — som Skolelæreren siger — og hvis jeg kunde leve af mine Rentepenge, som De kan — saa vilde jeg formodentlig ogsaa haft Deres Smag. Nu maa jeg som Regel nøjes med Finkel. Det kan undertiden virke lige saa stærkt som f. Eks. at faa en treskaaret Blok i Hovedet.

HJERTING rejser sig. Hold Mund!

JENS OMGANG. Saa gerne. Jeg la'er mig for Resten ikke skræmme.

HJERTING. Ikke det? Du ved maaske, at jeg endnu har de stærkeste Arme i denne Ravnekrog?

JENS OMGANG. Hvis De vil rive mine Klæder i Stykker: værs'god — de er itu i Forvejen! Vil De sætte mig i Brummen: der er jeg kendt — baade med Indgang og Udgang! Vil De ta'e mit Liv: jeg ejer kun et — det staar til Tjeneste — saa sparer De mig for Næringssorger!

MIRANDA gaar over til Hjerting, lægger sin Kind imod hans Skulder. Fa'r! Du har selv indbudt dine Gæster til at fejre en fornøjelig Fest. Men

naar Du er saa ivrig, tager Du Morskaben fra dem — — — Kanske den Vin ikke bekommer Dig vel — — Smiler. Nu skal jeg løbe op efter den rigtig gode gamle! Løber op.

HJERTING ser efter hende, nikker formildet. Ja, ja, tag den rigtige — den gode, som jeg selv har bragt hjem! — — Til Gæsterne. I kan drikke meget eller lidt — ligesom I vil. Men jeg siger Jer blot: I skal drikke Glassene ud! Jeg hader Sjatter! Til Fru Hjerting. Kom, lille Mutter! vi vil klinke — vi vil drikke paa en fornøjelig Aften!

FRU HJERTING ængstelig. Ja, jeg vil saa gerne klinke med Dig paa en fornøjelig Aften — — naar bare dit Hoved taaler det.

HJERTING ærgerlig. Jeg vil være fri for den Snak om mit Hoved. Man skulde tro, jeg var aandssvag. — Jeg blev Invalid ved det Uheld, som ramte mig om Bord — men fordi jeg er ophørt at være farende Skipper, er jeg ikke ophørt at være Fantasimenneske, hvis Aandsevner alle staar ham til Raadighed — — — Ser sig ironisk om. Er jeg ikke Medlem af alle de Kasser og Udvalg, som Skolelæreren nævnede? Naa! Jeg antager ikke man vil vælge en Idiot ind i Skole- eller Byraadet?

JENS OMGANG. Ikke engang ind i Amtsraadet!

HJERTING. Jeg har givet Dig Lov at være en Art Hofnar her — men jeg vil dog raade Dig til at tæmme Din Tunge!

JENS OMGANG. Jo — Stormægtigste!

MIRANDA bringer Visen.

HJERTING. Og saa en Vise! Hvem kan synge en? Skolelæreren! Raaber. Hører De?

SKOLELÆREREN. Jeg kan rigtignok kun den, som jeg sang før — og den har jeg haft ondt nok ved at lave og instudere. Hvis De gerne vil høre den om igen — — —

HJERTING. Nej jeg takker. Hofnar!

JENS OMGANG. Jovel, Herr Kaptain! Men saa maa jeg først kalde paa Huskapellet — — Fløjter i Fingrene. Jeg vædder paa, Musikanterne sidder i Kroen. — Nu skal jeg se at finde dem. — Gaar ud til højre.

MIRANDA til Georg. Syng din lille Vise om Sorgløsheden, Georg!

HJERTING. Sorgløshed! Det er vistnok en slap Vare, den. Men lad gaa.

GEORG synger.

Kom, Sorgløshed, Du muntre, Du gæve Følgesvend,
Vi prøved jo saa mangen Dravat.
Det gælder dog paa Sø og Land, for Kvinder som for Mænd,
at have sig en tro Kammerat.

Vi to har staaet Tørnen tilsammen meget tidt,
og Olie over Søerne blev gydt.

Hvor ofte det blev splejset og hvor meget det blev slidt,
Endnu er dog vort Baand som et nyt.

Med Sorger over Livets omskiftelige Kaar,
o Sømand, bør Du fare i Mag:
Man glemmer, for at tænke paa i Morgen og i Gaar,
at glædes over Dagen i Dag!

HJERTING. Du er altfor naiv, min Gut!

MIRANDA drikker med Georg, overgiven. Den Vise er sunget ud af mit Hjerte, min Gut!

HJERTING. Miranda!

MIRANDA skælmsk. Aa, Far, Du har saa godt af lidt Modsigelse en Gang imellem.

HJERTING. Det skulde en anden prøve paa at sige mig! Til Georg, drillende. Du priser Sømandens Liv — — — det er fordi Du endnu kun kender saa lidt til det.

GEORG frejdig. Jeg er tilfreds med min Stand. — Jeg har valgt mig den selv — og jeg har arvet Tilbøjeligheden efter min Fa'r.

HJERTING. Jovist — — — Spørg Gl. Girmerik, hvorfor *han* holdt op at fare — — — Spørg enhver Sømand, som er kommen til Aars, om han ikke vil foretrække den uslest lønnede men sikre Bestilling paa Landjorden? Svaret er altid det samme?

GL. GIRMERIK langsomt. Der er altid noget sandt i dine Overdrivelser —

HJERTING heftig. Overdriver jeg? Naar man i Land siger: „det er et Vejr, som man ikke vilde jage en Hund ud i" — saa er det netop *det* Vejr, som Sømanden nolens volens maa finde sig i — —

GL. GIRMERIK. Ja vi forstaar nu ikke dine lærde Talemaader.

GUDMUND, JACOB, PEDER BUNKE efter hinanden. Nej, dem forstaar vi ikke.

HJERTING overlegen. Aa I *forstaar* mig i det hele taget ikke — det er Knuden.

GEORG. Det er Tampen — og *den* er der slaaet en Knude paa — og den kan vi ikke stikke. Løfter leende sit Glas. Maa jeg drikke med Dem, Kaptain Hjerting.

HJERTING kort. Nej Du maa ikke.

GL. GIRMERIK drillende, til Hjerting. Du har for dybt Vand under Dig; — hele Lodlinen er løbet ud — og vi kan ikke finde Bund.

SKIPPERNE ler.

HJERTING. Det er farligt saa I er vittige!

GL. GIRMERIK. Men den Gang da vi sejlede sammen i Sydhavet — —

HJERTING rejser sig, slaar i Bordet. Nu vel ja, dengang — — — -- Holder inde, stirrer ud for sig.

GL. GIRMERIK overlegen. Naa ja, der ser Du! Men Du er altid i Modsigelse med Dig selv — —

MIRANDA lægger bedende Haanden om hans Arm.

HJERTING behersket. Det kommer man saa nemt til — — ved at leve iblandt Jer!

GL. GIRMERIK. Hm!

HJERTING. For Resten vilde jeg sige: *Dengang* — da vi var unge! da var Fragterne høje! — da tjente man Penge! Kræfterne var ikke opbrugt — man saa alt i Rosenlys — man drømte om Guld og grønne Skove — man elskede Søen! — — Sætter sig. Nu er det, som det er.

FRU HJERTING stille ængstelig. Og det er godt som det er — — ikke sandt, Arthur?

Jens Omgang kommer ind med fire omvandrende Musikanter: Bas, første og anden Violin, Klarinet.

JENS OMGANG. Holla! I ser ud som I havde siddet i Skolekomité og Fattigkommission. Her er Huskapellet — og her er Visen!

HJERTING. Hvad er det for en Vise?

JENS OMGANG. Det er Ungdomsvisen! Giver et Tegn, der synges.

BAS.

Da jeg var ung —

FØRSTE VIOLIN.

Da jeg var glad —

ANDEN VIOLIN

da var jeg rask og stærk,

JENS OMGANG

da stod den hele Verden for mig som et Underværk.
Der var Fortryllelse i alt,
hvorhen mit Blik med Spørgen faldt;
jeg spurgte Blomsten: Tør jeg?
og Blomsten nikked: Jo!
Jeg spurgte Bægret: Vil Du? —
og Bægret til mig lo.
Og mit Øje faldt ud over Havet det blaa,
og de Bølger de lo: Jo vi vil!
Og jeg hejste mit Sejl i den højeste Raa
og lod staa til — lod staa til — lod staa til.

KOR. Jens Omgang og de fire Musikanter.

Og mit Øje faldt ud osv.

BAS.

Saa dryssed Rimen i mit Haar —

FØRSTE VIOLIN

og jeg blev sat og graa —

JENS OMGANG

en Verden fuld af Borger-Held og -Dyd jeg for mig saa'.
Man sikrede sig min Person
for Komité og Kommission:
Jeg spurgte sagte: Bør jeg?
og alle nikked: Jo!
Vi nikked alle sammen —
vi slumred blidt, min Tro!
Ja mit Øje faldt til, mens i Stolen jeg sad
ved en støvet og stor Protokol,
og jeg kradsed, og jeg kradsed, jeg ved ikke hvad,
aa jeg skrev Pokker, ja Pokker i Vold.

KOR. Jens Omgang og de fire Musikanter.

Ja mit Øje faldt til osv.

BAS.

Da drømte jeg, at jeg var ung —

FØRSTE VIOLIN

ja ung og rask og stærk —

JENS OMGANG

og se, den hele Verden var paany et Underværk.
Der blev Fortryllelse i alt,
hvorhen mit Blik med Spørgen faldt:
Jeg spurgte Blomsten: Tør jeg?
og Blomsten nikked: Jo!
Jeg spurgte Bægret: Vil Du? —
og Bægret til mig lo.
Og mit Øje faldt ud over Havet det blaa,
og de Bølger de lo: Jo vi vil!
Og jeg hejste mit Sejl i den højeste Raa
og lod staa til — lod staa til — lod staa til.

KOR sammen med Hjerting.

Og mit Øje faldt ud over osv.

HJERTING staar oprejst med løftet Glas, gentager

og lod staa til — lod staa til — lod staa til
Bort! — jeg vil derud — jeg vil ned til — Styrter et Glas Vin i sig.

MIRANDA. Far!

FRU HJERTING bekymret, men uden Forstaaelse. Arthur!

GL. GIRMERIK. Hvad er det? Vil Du bort? Du vil kanske erindre at vi sidder i Udvalget til Brolægningen af Havnestrædet!

HJERTING. Pokker i Vold med Brolægningen! —

GUDMUND. Hva' behager — ingen ny Brolægning? Og jeg, som nær havde brækket mit Ben forleden — — —

PEDER BUNKE. Og Kommissionen til Afløsning af de gamle Tranlamper?

HJERTING. Pokker i Vold —

JACOB NÆSEGRUS. Med den ny Petroleum? —

HJERTING. Med Tran og Petroleum? I ser lige godt og lige slet for det!

JACOB. Nu har jeg aldrig hørt — —

SKOLELÆREREN. Men Hr. Kaptain Hjerting! Udvalget til Opklædning af Konfirmander og Præmieuddelingen af Lærebøger — —?

JENS OMGANG. Om jeg maa sige —

HJERTING. Gid Pokker ta'e baade Konfirmander og Præmieuddelingen af Lærebøger! I bliver ikke et Haar bedre for det!

Alle rejser sig.

SKOLELÆREREN. Gud Fader bevares!

MIRANDA hen til Skolelæreren. Fa'r mener ikke, hvad han siger.

De stiller sig i Kreds om Hjerting.

HJERTING forbitret. Mener jeg ikke, hvad jeg siger? Jeg mener, at jeg er ligesom stoppet ned i en Æske og Laaget lukket til paa mit Hoved! — Jeg mener, at jeg kvæles her — at jeg vil bryde ud — at jeg længes, aa længes som en afsindig efter Lys og Luft og Frihed og Skønhed — efter det dybe blaa Hav — efter harmløse, livsglade Mennesker, der aldrig har set en Petroleumslampe for deres Øjne, aldrig er bleven opklædt til Konfirmation, aldrig har holdt en Lærebog i deres Haand.

GL. GIRMERIK ler. Aa nu snakker han om sin Ø i Sydhavet!

Pause.

HJERTING støder de nærmeste til Side, stiller sig alene lige overfor dem. Øen i Sydhavet. Ja! Det er derhen min Længsel evig og altid gaar. I ler — nej I griner. — Dér ler man — ligesom Børnene — uden Haan og uden Vittighed. I er sløve og stumpe i jeres Følelser. — I kan ikke engang beruses til Fantasi og Glæde i min gode Vin. Der beruses man ved den blotte Søbrise, fyldt af Sol og sød Blomsterduft. Under de svajende Palmer er Hytten bygget. — Brødfrugttræer rundt omkring. Ingen Næringssorger udpiner Landet; Konkurrencen gør ikke Borgerne til indbyrdes Fjender. Man kender ikke Begrebet „Borgerheld" — til Gengæld har man Menneskelykke og Menneskeadel. — Ungdom og Kærlighed. — Jeg holder ikke ud at se paa Jer. Plads! siger jeg. Han bryder igennem Kredsen, løber op til Huset og ind ad Døren.

FRU HJERTING sætter sig paa Bænken, græder. Aa — og han, som har saa megen Kærlighed her!

MIRANDA der tillige med Georg stiller sig hen hos hende. Kære lille Mor, vær

ikke bedrøvet. Du ved jo, det er blot et af disse heftige Udbrud — som han selv har saa ondt af, stakkels Fa'r!

SKOLELÆREREN *derhen.* Kære Fru Hjerting. Det er meget beklageligt — om jeg saa maa sige — — men De har jo den større Trøst, som man aldrig forgæves tyer til.

MIRANDA. Vi to — Herr Skolelærer — skal nok staa hinanden bi!

SKOLELÆREREN *vender sig til Jens Omgang.* Det er ogsaa Jeres Skyld med den letfærdige Vise — og saa de Bierfidlere der! Ud med dem! *Musikanterne drives ud ad Laagen til højre.*

JENS OMGANG *som har tømt Flasken.* Det er jo bare nogle sølle Instrumenter — hvad kan de gøre ved Skandalen?

PEDER BUNKE. Men Du kan — din Landstryger! — — *Slaar ham Skolelærerens Violin ud af Haanden.*

JENS OMGANG. Saa — der knak den!

PEDER BUNKE *samler den op og rækker ham den.* „Naar den bliver limet sammen — saa bliver den saa god som en gammel!"

SKOLELÆREREN *forbitret.* I skal betale mig den!

JENS OMGANG *vender sine Lommer.* „Viser mig Skattens Mynt!"

SKOLELÆREREN. Bespotter — Døgenigt! —

JENS OMGANG. Afskediget Toldassistent — uden Naade og Pension — etc.

GL. GIRMERIK. Gaa sin Vej.

GEORG. Nej Fa'r, Jens Omgang er indbuden Gæst her — ligesom vi andre — og det er Kaptajn Hjertings Grund vi staar paa. Lad os gaa alle sammen!

MIRANDA. Bliv, Georg! Jeg kjender Far — han kommer tilbage — han fortryder sin Heftighed.

JENS OMGANG. Jeg takker den unge Herr Kaptain og hans tilkommende Frue. Jeg mener ogsaa, at den store Arthur Hjerting kommer tilbage — — men hvorledes *Leer.* Imidlertid skal jeg tillade mig at sige de Herrer min Mening. Jeg er ganske af Fatter Hjertings Mening. Her er saa trangt som i en lukket Æske. Kunde jeg ikke strejfe om, saa gik jeg maaske hen og blev lige saa *gør en Bevægelse op til Panden* — lige saa vel forvaret heroppe som et andet Geni!

GUDMUND. Ja Du — Du — Geni!

JENS OMGANG. Aa jeg be'er! Hvad er I? — — Nogle Styverfængere og bundfrosne Egoister! Hjerting gør alt Arbejdet — uden Vederlag. Han er korresponderende Reder for alle jeres Pæreskuder — han kan skrive —

JACOB. Det kan ogsaa vores Skolelærer!

JENS OMGANG. Bevares! Skolelæreren *kan* skrive — — — Hjerting kan Sprog! endogsaa Latin!

SKOLELÆREREN. Der er ingen her, som ikke i alle Maader

erkender Kaptain Hjertings uegennyttige Arbejde og store Betydning for Borgervellet — — —

JENS OMGANG. Og derfor har I ogsaa proppet ham ind i alle mulige Komiteer, Raad, Kommissioner og Udvalg. *Han* har Arbejdet — og I har „Vellet".

GL. GIRMERIK. Hvad er det for Beskyldninger?

JENS OMGANG. Ikke Spor af Beskyldninger? Jacob Næsegrus og Peder Bunke har naturligvis Lov til at interessere sig for den nye Gadebelysning med Petroleum — eftersom de i Kompagni forhandler Petroleum og sejler med den. Paa samme Maade Gudmund Kjelst og Brostenene — som han selv har i Entreprise.

JACOB, PEDER, GUDMUND paa en Gang. Nej, det er for galt!

GL. GIRMERIK. Rolig! Til Jens Omgang. Du vil da ikke paastaa, at vor respektable Skolelærer, fordi han sidder i Kommissionen for Opklædning af Konfirmander og Uddeling af Lærebøger, at han derfor skulde gøre sig nogen Interesse eller Fordel af Klæ'er og Bøger?

JENS OMGANG, Hvad er Interesse og hvad er Fordel? Der er ingen, der mistænker Skolelæreren for at tilvende sig Klæ'er eller Bøger — — — det vilde desuden blive opdaget i vor lille Ravnekrog — men man kan tilvende sig Indflydelse paa alle de skøre Hoveder baade blandt unge og gamle — — — og navnlig blandt Fruentimmerne. *Dertil* er sorte Klæder og Lærebøger et lige saa probat Middel som at uddele Spejle og Glasperler blandt de vilde paa Sydhavsøerne.

SKOLELÆREREN. Det er for galt — nej *det* er for galt!

JACOB, PEDER, GUDMUND paa en Gang. Af Sted med ham!

GL. GIRMERIK. Gaa sin Vej.

MIRANDA har rejst sig og gaar frem. Jens Omgang er min Fa'ers Gæst. Saa længe ikke Far selv har forbudt ham sin Grund, saa kan ingen drive ham bort.

JENS OMGANG. Tak, Frøken Miranda! Lazarus skal huske Dem det, naar han kommer i Abrahams Skød — — Se der! — —

HJERTING staar øverst paa Trappen udenfor Døren. Det stærke Eftermiddagslys falder over ham. Han er klædt i hvide Sømandsbenklæder, som de bæres i Troperne, kortskødet blaa Trøje med gule Knapper, en bred Malajer-Straahat paa Hovedet, om Livet et broget Silkeskærf, hvori en lang Skibspistol. I Haanden holder han en Flaske, hvoraf han tager en dyb Slurk. Ah! — — Dig drak jeg for, min Dronning! — Er I ikke gaaet endnu? Det er Forræderi, at jeg er her iblandt Jer — Forræderi mod mine Løfter, min Længsel, min Ungdom! — — Af Sted med Jer! Stiger ned, svingende Pistolen.

SKOLELÆREREN. Ih Gud frels os! Løber ud ad Laagen til højre, efterfulgt af Peder, Jacob, Gudmund og de andre Smaaskippere.

GL. GIRMERIK. Er Du rasende! Vil Du lægge Haand paa dine egne?

MIRANDA. Far dog — Far!

FRU HJERTING. Arthur — kom til Dig selv!

HJERTING ler højt. Skal jeg komme til mig selv — — saa maa jeg langt bort herfra! — Hvad vil De Fruentimmer? Af Sted med Jer! —

MIRANDA angst og hastig til Girmerik og Georg. Opir' ham ikke! Tag Mo'r ind med Jer! Fru Hjerting ind ad Laagen til Girmerik og Georg.

MIRANDA omfattende Hjertings Knæ. Kære dyrebare Fa'r — —

HJERTING. Hvem er det?

MIRANDA. Din egen Datter — din Miranda — —

HJERTING vaklende. Er Du min Dronning — — — er Du Wyomi? Støder hende fra sig. Nej, det er et fremmed Ansigt! Bort — bort!

JENS OMGANG kaster sig imellem, Miranda løber ind med et Skrig.

HJERTING sigter med Pistolen mod Jens Omgang. Hvem er Du?

JENS OMGANG. En Lazarus. Tryk bare løs — saa er der en Overflødighed mindre.

HJERTING ler højt. Ha, ha! Stikker Pistolen til sig. I er nogle Harer alle sammen — Harer eller Ræve — —

JENS OMGANG. Ugler eller Marekatte — ganske efter Behag.

HJERTING. Jeg kender Dig — — Du er Jens Omgang, min Hofnar og min Karrikatur. Kom, min Gut, vi skal tømme Flasken! Vakler hen til Bordet; skænker i Glassene.

JENS OMGANG. Jeg er med til sidste Draabe.

HJERTING drikker ham til. Vi skal paa Rejser — — paa de lange Rejser!

JENS OMGANG. Jeg er med til vore Antipo-po-puh! det var en stærk Vin!

HJERTING glidende ned paa Bænken. Kast los, Jens! Er vi om Bord?

JENS OMGANG. Jovel, Herr Kaptain! vi er fra Bolværk —

HJERTING. Saa hal Skødet! Vi sejler!

JENS OMGANG glidende ned paa Jorden. Javel sejler vi. Hvad Kurs?

HJERTING. Fjernt, fjernt, vidt over Sø
ligger Drømmenes Ø — —

Musikken falder ind og fortsætter Melodien fra Begyndelsen af Akten.

HJERTING løfter sig endnu en Gang halvt op fra Bænken og siger: (til Musik) Min Wyomi — min Ungdoms Elskede — Mine Længslers Maal: se jeg kommer til Dig, med Vimpel paa Top, med Blomster om Mast, og med mit varme, varme Hjerte — — —

JENS Omgang. Ned med Roret, Herr Kaptain! Der er Koralrev i Læ — —

Scenen bliver mørk. Tjørnen skyder op og skjuler de to. Musikken fortsætter. Man ser i Baggrunden Baaden, med Vimpel og Flag og Blomstergutrlander, stærkt belyst glide ud til Søs. Hjerting og Jens Omgang om Bord bortvendt fra Tilskuerne. Allerfjernest løfter sig en Ø med Bjergtoppe, høje, slanke Palmer, en hvid Strand i straalende Sollys.

Tæppet falder.

ANDEN AKT.

Scenen er en bred Kløft, der skyder sig ud mod Stranden og Havet i Baggrunden. Stærkt Sollys over den hvide Strand og det blaa Hav med Brænding om Koralrev. Belysningen er noget mere dæmpet i Mellemgrunden, hvor Kæmpetræer fra begge Sider af Kløften mødes med deres Grene og Løvværk, slyngede Lianer, storbladede Planter, stærktfarvede Blomster.

Til venstre fører fra et lille Klippeplateau en naturlig Sti mellem Stenblokke ned til Forgrunden, hvor et Buskads af Guavabuske, Bananer, Batater o. s. v. danner en Slags Løvhytte. Scenen er et Øjeblik tom. — Musikken spiller. —

De indfødte, som kommer ind fra Stranden (højre Side af Baggrunden) ere dels meget let paaklædte, dels kostumerede paa en komisk Maade i aflagte evropæiske Dragter (franske Uniformsstykker etc.) Børnene bærer kun en stumpet Bluse, de unge Piger et broget Skørt til lidt nedenfor Knæet, et hvidt, nedskaaret Bluseliv, eller et Flor slynget om Brystet, Blomster i Haaret. Høj, klar Latter. Ind kommer en Skare unge Piger, unge Mænd og Børn. De fører Jens Omgang med sig i Guirlander og Slyngplanter og Blomster.

JENS OMGANG leende af fuld Hals. Giv Agt, holdt! Skal jeg i Brummen? — det bliver vist en gemytligere Kaschot end hjemme i — —

TO-TA. Hvad er det Du siger?

JENS OMGANG. Sig mig — er I ogsaa Menneskeædere?

INSULANERNE ler.

TO-TA flyver ham overgiven om Halsen. Nu skal vi spise Dig!

JENS OMGANG. Takker for Æren! Gør sig fri. — Bare jeg havde nogle andre Klæder. Ser ned ad sin luvslidte, stærkt medtagne Dragt. I ser saa nydelige ud.

TO-TA. Du kan snart blive som en af os.

JENS OMGANG ler. Tak! Klædt af — — kan man sagtens blive. Men klædt paa — —

TO-TA til en af de unge Mænd. Giv ham din pæne Hat! Jens Omgang faar en trekantet Hat. Den passer! — Til en anden. Giv ham din smukke Livkjole — — Insulaneren vægrer sig. Husk paa — Pang-Pang! Skal jeg sige til ham, hvad jeg saa forleden Aften? Insulaneren hjælper hurtigt Jens Omgang i en gammel Uniformskjole. Aa! han er nydelig! Hun klapper i Hænderne, de danser alle omkring Jens Omgang.

JENS OMGANG hilsende til alle Sider. Tak, Børn — Tak! maa jeg spørge: er jeg nu Kejser eller Konge? — — eller fordres der, at jeg skal tage Bukserne af? — —

INSULANERNE ler og klapper i Hænderne.

TO-TA. Har Du kønne Ben? Føl paa ham!

JENS OMGANG leende Av, Av! Jeg tror — med Permission at sige — at jeg helst beholder Permissionerne paa. Konkurrencen vilde næppe falde ud til min Fordel.

TO-TA. Du er saa morsom og saa glad. Jeg forstaar rigtignok ikke

det halve af, hvad Du siger; men Du ligner ikke en af de andre fremmede, som kommer til os med Formaninger *og* besynderlige Taler.

JENS OMGANG opmærksom. Skulde Hjerting være kommen i Forvejen?

TO-TA. Hvad siger Du?

JENS OMGANG. Jeg har en Rejsekammerat. Vi landede sammen paa den modsatte Side af Øen. I Skoven blev vi skilt ad ved et frygteligt Tordenvejr — — hu! — — Det var godt, jeg fandt Jer.

TO-TA. Er din Rejsekammerat lige saa munter som Du?

JENS OMGANG. Det er som man tager det. Der er Dage, hvor han er langt værre — — ler og gør en Gestus som om han drikker et Glas ud. Forstaa I, det maa til! Saa ønsker han alle Spidsborgere Pokker i Vold — og selv bliver han Konge og Kejser paa Øen!

TO-TA. Tys! — Pang-Pang! Løfter advarende Fingeren.

JENS OMGANG uden at forstaa hende, løfter ligeledes Fingeren. Tys! — — Pang-Pang.

TO-TA. Den hellige Mand — den strenge Mand!

JENS OMGANG som før. Bømanden — den store Bastian! — Hvem er det?

TO-TA. Vores Pater — Missionæren!

JENS OMGANG. Ah! *her* er ogsaa Skolelærere. — Hvad gør han?

TO-TA. Han regerer Mo'r.

JENS OMGANG. Hvem?

TO-TA. Ih, den store Wyomi.

JENS OMGANG. Hvem?

TO-TA. Dronningen — min Mor. Jeg er den lille Wyomi — eller To-ta.

JENS OMGANG med et Skrabud. Ah! — og deres Fru Mo'r?

TO-TA. Hun regerer os!

JENS OMGANG. Og De da?

TO-TA ler. Vi lader os slet ikke regere. Svinger ham rundt, der danses og spilles dæmpet paa smaa Trommer og Triangler, medens To-ta synger med Kor:

Solen skinner og Havet ler —
Trommelommelom — kling, kling!
Alt er Glæde, hvorhen vi ser —
Trommelom — trommelom — kling!
Solen danser paa Bølgen blaa,
hvorfor skulde vi ej gøre ligesaa?
Kommer en Storm — den er snart forbi,
kommer en Torden — ja saa bli'r vi bange,
men vi har Farver og Solskin og Sange,

Frygten er væk, — som en Kolibri:
Vilde — det er vi — og fri!

Vi danser paa Hæl og vi danser paa Taa,
vi har kun de florlette Klæder paa;
Hvad spørger vel Fuglen og Blomsten om Gavn?
Vi kysser, vi klapper, vi tager i Favn:
Sydhavets Børn er vort Navn!

Hvorfor kommer de mørke Mænd —
Trommelommelom — kling, kling!
hvem har sendt dem til Øen hen?
Trommelom — trommelom — kling!
Er der koldt bag de Bølger blaa,
hvorfor skulde her da blive ligesaa?
Nævner vi Kys — saa er Svaret: ti!
Aa, men hvad kan da en Pater forlange,
Naar man er opfødt med Solskin og Sange,
naar man er glad som en Kolibri,
glad som de vilde — og fri!

JENS OMGANG. Jeg takker for Visen, den var jo ret oplysende. Men maa jeg spørge — — De er altsaa Prinsesse?

TO-TA ligefrem. Ja.

JENS OMGANG. Er Regeringen arvelig paa Spindesiden?

TO-TA. Det er den formodentlig. Men det er kedeligt. —

JENS OMGANG. Er det kedeligt, at den er arvelig?

TO-TA. Det er kedeligt at snakke om de Ting. Lad os more os!

JENS OMGANG. Et Øjeblik! Hvor længe mener Deres kongelige Højhed, at det vil vare, inden denne lykkelige Ø har oppebaaret — om jeg saa maa sige — de fulde Frugter af Kulturens Udsæd? For Kulturen følger vel i Hælene paa den store Herr Pang-Pang?

TO-TA. Tys! Naar Du nævner den Mands Navn, falder Skyggen af en Sky over vor sollyse Strand.

JENS OMGANG. Billedligt — ja! Med rene Ord: han spolerer det hele for os.

INSULANERNE ler og klapper i Hænderne.

TO-TA. Han kan komme, hvad Øjeblik det skal være — — og saa skal vi i Skole.

JENS OMGANG. Av! saa maa vi straks i Arbejde. — Havde jeg nu bare en Bouteille god Vin! For jeg er lidt tør i Halsen oven paa Hjertings sidste — —

TO-TA. Bouteille! Bouteille? — — — ler skælmsk.

JENS OMGANG. De synes at kende Betegnelsen; — — men Genstanden selv? — —

TO-TA til Insulanerne. Træk den Kasse hid, som vi fandt ved det gamle Vrag.

JENS OMGANG. Oh! et lykkeligt Fund. Har De maaske prøvet?

TO-TA skælmsk. Det er strengt forbudt. Alt, hvad som findes ilanddrevet paa Stranden, skal bringes til Mo'r og Pang-Pang.

JENS OMGANG. Strandret — Kronens Ret. Jeg kender til det — — — men jeg kender rigtignok ogsaa til at „svikke".

TO-TA. Hvad er det?

JENS OMGANG. At „knibe" af Ladningen — — — fortolde lidt paa egen Haand. Jeg fik netop min Afsked af den Grund.

TO-TA. Hvad er din Bestilling?

JENS OMGANG. Ingenting at bestille. Tager til Hatten. Afskediget Toldassistent! Kassen er blevet halet ind og aabnet. Ah! jeg hilser Eder — gamle Kammerater! Hvem der havde en Proptrækker — — —!

EN INSULANER. Proppen gaar op af sig selv!

JENS OMGANG. Gavtyv! Du har „svikket".

INSULANERNE ler.

JENS OMGANG. Men — *tør* vi nu ogsaa lægge Haand paa denne Skat?

TO-TA skælmsk. Vi fandt den ikke paa Stranden — men ude i Vandet, da vi gik i Bad.

JENS OMGANG. Oh! — Hvor dybt laa den?

TO-TA viser sine ti Fingre op. Saa mange Mandshøjder dybt! Han dèr peger paa en og jeg vi dykkede om Kaps.

JENS OMGANG. Med eller uden Svømmekostume?

TO-TA naturlig. Hvad mener Du? Vi beholder helst Florene paa — for Hajernes Skyld.

JENS OMGANG. Aa jeg Fæ — — — naturligvis for Hajernes Skyld. Skaal! Du usminkede, paa- eller upaaklædte Naturlighed! Drikker, byder To-ta.

TO-TA. Nej! Ryster smilende paa Hovedet.

JENS OMGANG. Du da? — — eller Du? — — — Byder rundt, de afslaar alle leende. Naa! saa drikker jeg, som Pateren, for hele Menigheden!

TO-TA. Tys! — — Ler. Ræk mig Bouteillen — jeg vil dog en Gang prøve! Drikker.

JENS OMGANG. Hvordan smager det?

TO-TA gør en Grimace, vender sig leende bort, ser atter tilbage. Væmmeligt!

JENS OMGANG. Prøv igen! der hører Indøvelse til hver Ting.

TO-TA drikker, lader Flasken gaa videre; alle bærer sig ad paa samme Maade som To-ta.

JENS OMGANG. Paa den Maade bliver der ikke meget tilbage

til mig. Henter sig en ny Flaske. I er unægteligt Naturbørn og synes at staa uendelig langt tilbage i Erkendelsen af, hvad *denne* indeholder. Løfter Flasken. I ved maaske ikke en Gang, hvad dette Fluidum hedder, som indesluttes i Bouteillen?

TO-TA ler. A-vu, a-vu!

JENS OMGANG. Det er nok nogle franske Brokker, som Pateren har lært Jer. I kunde bedre sige: A moi! a moi!

INSULANERNE ler. A-moa! A-moa!

JENS OMGANG. Nej det kaldes for *Vin* drikker. — Og nu skal jeg synge Jer en Sang om Vinen. Synger.

1.

Først er den en lille Skælm,
som, med Fingren lagt paa Mund
og med Øjne klare,
hvisker: prøv Du bare!
Hvor den Fyr er sød og kær,
og han kommer ganske nær,
og Du ta'er ham paa Dit Skød — — det har ingen Fare!
Skænk i, skænk i, skænk i mit Bæger!
Lyt under Druernes rankede Hvælv:
Vinen fortæller sit Levnetsløb selv!

KOR.

Skænk i, skænk i o. s. v.

JENS OMGANG. Jeg maa sige, I har medfødte umusikalske Anlæg. Det lyder anderledes end derhjemme i — — Naa, weiter! Synger.

2.

Saa er den en Jomfru rank,
smidig, svaj, med myge Hænder,
hun et Øjekast dig sender,
o, saa varmt, saa ømt.
Hvor det blide Øje falder,
glemmes Forsæt, Pligter, Alder,
fra Forstanden er Du rømt — — —
tys! Du har det drømt!
Skænk i, skænk i, skænk i mit Bæger.
Lyt under Druernes rankede Hvælv:
Vinen fortæller sit Levnetsløb selv!

KOR.

Skænk i, skænk i o. s. v.

JENS OMGANG synger.

3.

Saa blir den en Kæmpe stor,
med en Kølle i sin Haand;
Du er stærk — men som en Vaand;
han siger: nu er Du i Fare!
Staar Du imod Kæmpen op,
gennemryster han din Krop,
mens han ler: Ha, ha, ho, ho, prøv Du Kræfter bare!
Skænk i, skænk i, skænk i mit Bæger!
Lyt under Druernes rankede Hvælv:
Vinen fortæller sit Levnetsløb selv!

KOR.

Skænk i, skænk i o. s. v.

JENS OMGANG synger.

4.

Allersidst blir den en Ulv,
glubende, med skarpe Tænder,
op og ned han paa Dig vender,
til hvert Ledemod er ømt.
Intet synes Du og sanser,
Flammer for Dit Øje danser:
alle Flasker har Du tømt — —
tror Du ogsaa *det* er drømt?
Skænk i, skænk i, skænk i mit Bæger!
Lyt under Druernes rankede Hvælv:
Vinen fortæller sit Levnetsløb selv!

KOR.

Skænk i, skænk i o. s. v.

JENS OMGANG synger.

5.

Helle mig de første to,
de forliges, sødskendkærligt
op paa Regnbufarvers Bro.
Der kan ikke Kæmpen naa os,
der kan Ulven ikke flaa os,
hos de første vil jeg bo:
helle mig dem begge to!
Skænk i, skænk i, skænk i mit Bæger!

Lyt under Druernes rankede Hvælv:
Vinen fortæller sit Levnetsløb selv!

KOR.

Skænk i, skænk i o. s. v.

Insulanerne har under Sangen uddelt Flaskerne, saaledes at enhver har sin, de svinger dem jublende, drikker og danser.

JENS OMGANG. Aa I Gavtyve — og jeg Dosmer! I har overlistet mig — — I kendte til Vinen — I kendte den!

INSULANERNE ler og vinder ham ind i Slyngplanterne og Blomsterlænkerne, idet de raaber: I Søen! ud at svømme!

JENS OMGANG. Giv Agt, holdt! Til To-ta. Kom med, min søde Pige! Vi trænger vist betydeligt til at svale os. — — Skal vi se, hvem af os to, der gaar bedst til Bunds!

TO-TA holder sig bly tilbage. Nej med Dig vil jeg ikke dykke. Du er ikke som en af os.

JENS OMGANG. Jeg kan snart blive det! Vil rive Frakken af sig.

TO-TA stamper med Foden. Gaa! siger jeg. Jeg er træt — jeg vil hvile. Før ham bort. Insulanerne trækker ham leende og syngende ud med sig. Man hører Musikken og Sangen fjernere, medens To-ta lægger sig til at sove under Skyggen af Planterne i Forgrunden.

HJERTING stiger ned fra Klipperne paa den venstre Side, han kommer langsomt frem, ser sig om. Saa kom jeg paa den rette Vej! — — Ja — her var det! Her saa jeg hende første Gang. Vel mødt, I Kæmpetræer, der klatrer ned ad Bjerget for at bade Urskovens Skygger i Sol og Bølgens Lys. Vel mødt, Du Planternes krydrede Aande, der gør mig svimmel nu som dengang! Vældige Natur! der bød hende frem imod mig som en skær og fin Blomst — har Du kun ventet paa mig for atter at vise mig dit yndefulde Barn? — — Pause. — — Urskoven har intet Svar — blot Suset af Ensomhedens Sang, hvori Slægt paa Slægt vugges ind. Lever hos mig kun Mindet, ventende paa at ogsaa det en Gang skal forstumme? — Er Mennesket sørgmodigt fra Naturens Haand — fordi det aner Kortheden, Omskiftelsen af alt? — — Men Stranden hist som straaler — — Solen, som gløder — Brændingen, som tumler — Oceanet, som smelter sit Purpurblaat ind i Sydens Himmel? — Forjættelse paa Forjættelse om Livets Bryllupsskat! — — — Min Elskede — min Brud: jeg kommer til Dig! Opdager To-ta, udstøder et Skrig. Wyomi! Iler derhen, knæler ned. Min lille Wyomi!

TO-TA vaagner. Hvem kalder paa mig? Rejser sig halvt. En fremmed!

HJERTING hurtige Sætninger. Fremmed? Har Du glemt mig? — Husker Du ikke — — river sit Trøjeærme op. Se her — Tatoveringen! Husker Du, at Du spurgte om det gjorde ondt — og kyssede mig, da jeg lo? Vil kysse hende.

TO-TA. Jeg ved ikke, hvad Du mener — — men jeg forstaar godt, hvad Du siger. Fjerner ham skælmsk.

HJERTING. Min lille Wyomi!

TO-TA. Saadan hedder jeg — ja!

HJERTING. Kan Du huske, da vi indgik „Taio“ Forbundet? — Alting skulde vi dele — Du skulde bære mit Navn, jeg *dit.* Og Du gav mig Aarets Høst af Taro og Jams; — Du gav mig dine Geder, dine Koralsmykker, de Blomster, som Du flettede i dit Haar — — din Kærlighed — — Og jeg gav dig, hvad jeg ejede, mit Hjerte, min Fremtid, mit Liv.

TO-TA. Hvor Du taler! Sig det om igen. Hvem har lært Dig vort Sprog?

HJERTING kysser hende. Du lærte mig det — og saadan lærte jeg det. Inderlig. Men mit Navn? Husker Du ikke at jeg punkterede det under dit venstre Bryst. Aa — det skønne jomfruelige Bryst.

TO-TA dækker sig med Floret. Nej, nej! der staar intet Navn.

HJERTING. Blufærdig i din Ømhed!

TO-TA. Hvad hedder Du?

HJERTING bebrejdende. Arthur. Har Du glemt det?

TO-TA. Arthur! et smukt Navn. Lægger Haanden paa sit Hjerte, skælmsk. Her staar det endnu.

HJERTING. Elskede! Armen om hendes Liv. — Uforandret er Du — — men jeg, ikke sandt, jeg er bleven gammel — graa? Hos *os* derhjemme ældes man — her ikke!

TO-TA. Du er en rask og køn Mand endnu. Med et lille Suk. Den Høvding fra Naboøen, man har bestemt mig for, han er heller ikke ung — — tilføjende — men Du ser bedre ud.

HJERTING. Jeg husker, der var Tale om Nabokongen, som man vilde gifte Dig med! — — Aa, min Elskede! Du har ventet paa mig — Du er bleven mig tro!

TO-TA ryster uforstaaende paa Hovedet. Nu taler Du som en fremmed. Peger paa Pistolen i hans Belte. Kommer Du fra Krigen?

HJERTING. Det er jo Vaabnet, jeg tog fra den spanske Sørøver og som jeg vilde forære Dig til Erindring — — men Du var bange. Er min lille Wyomi bleven modigere siden da?

TO-TA viser den fra sig. Nej, nej. Betragter ham. Du er da en stor Kriger.

HJERTING smiler. En stor Mand i en lille By, hvor jeg fører Krig mod Dumhed, Misundelse og Tranlamper virrer bort med Hovedet. Elskede, vi vil ikke tænke derpaa. Inderlig. Kom, vi vil stige op i Skoven! Husker Du Stedet — skjult af Lianer — hvor Træerne hænger fra Skrænten ud over Havet?

TO-TA. Aa, Du kender mit Skjulested! — Fornøjet. Jeg har lagt Bananer og Oranger derop — — — Vi skal spise — — og kaste Skallerne i Søen — — — Saa snapper Fiskene efter dem.

HJERTING ler. Barn!

TO-TA. Medens Du spiser, lader jeg mig glide ned paa Stranden — — svømmer ud og dykker efter de smukkeste Koraller til Dig.

HJERTING ivrig. Begge to vil vi svømme ud — —

TO-TA glad. Kan Du dykke? — —

HJERTING. Jeg *kunde* dykke dengang. Aa, men jeg vil lære alle Færdigheder, som Du kan. Hvor Du gaar, vil jeg følge; hvad Du vover, vil jeg vove. Alt, alt, hvad Du siger, vil jeg gøre!

TO-TA ser paa ham. Vil Du virkelig — — Men hvorfor?

HJERTING. Hvorfor — — — Ser længe og kærligt paa hende. Husker Du ikke — — vi gled sammen i en Kano langs det indre Koralrev, hvor Vandet var smult. Du sad bøjet over Rælingen — jeg sad bøjet over Dig. Vi kunde se saa dybt, saa dybt i det krystalklare Vand. Og hvilken Verden for vore Øjne! Det var som om Himlen havde kastet sine Stjerner derned og hængt dem paa Træer og Buske og Grene. Og det levede og flimrede og skiftede uophørligt i Farver — ikke skrigende og grelle, men fine, blide, yndefulde. Og Fiskene kom smuttende — som Børn, der leger — ind og ud — — og saa tog en rislende Sølvstrøm dem bort — og Verden dernede var atter det stille, farveskære Dyb, hvori vi stirrede — — stumme af Andagt og Tilbedelse. Og jeg hviskede til Dig, min Elskede! den Verden, hvori vi ser ned — uden at vi kan finde Bund i dens Dybde — det er vor egen unge Kærlighed! det er *dens* fine skære Farver — det er dens levende Tanker, sem ikke kan gribes med Haand, ikke udtales i Ord! — — Og du lænede dit smukke Hoved til min Skulder — — og jeg saa i dine Øjne — og der var Dybet — som det var hist under vor skrøbelige Baad.

Da for Du sammen og pegede ud — I Overfladen af Søen skød en mørk Ryg op — drejede sig som et Lyn — snappede — og sank skuffet til Bunds. — Hajen! Men jeg knugede din Haand fast — og fæstede mine Læber paa din bløde, dirrende Mund — og sagde Elskede! — det var Døden — den eneste Trudsel for vor Kærlighedslykke — — den eneste Fjende i vor Elskovs fortryllende Verden! — Og vi gled ind til Stranden — og vi glemte Synet — glemte Tanken paa Døden hist i vor levende Elskovs Skjul.

TO-TA har siddet i hans Arm, stirrende paa ham betaget af hans Ord. Da han har endt, overvældet af sin Bevægelse, rejser hun sig halvt — ser paa ham — fjerner sig nogle Skridt, usikkert, med bøjet Hoved. Pludselig gør hun et Spring og er oppe ad Klippestien — hvor hun forsvinder, medens han med udstrakte Arme stirrer efter hende.

HJERTING kaldende. Wyomi! Vil gaa frem og op efter hende.

Oppe paa Afsatsen mellem Træerne viser sig Dronning Wyomi med Pater Angelo og flere Indfødte, Mænd og Kvinder.

HJERTING viger langsomt tilbage, stirrende paa Dronningen med det Udraab: Wyomi!

DRONNINGEN stiger ned med sit Følge. Jeg er Dronning Wyomi! — og Du?

HJERTING vigende tilbage saa langt han kan. Er det muligt?

DRONNINGEN frem imod ham. Hvem er Du? Sig dit Navn — og hvorfor Du er kommen til min Ø?

HJERTING holder Hænderne for Øjnene, mumler noget; lader Armene synke.

DRONNINGEN et Skridt nærmere, udstøder et lille Skrig, dæmpet. Arthur!

PATER ANGELO som har iagttaget hende, nærmer sig. Min Datter! — —

DRONNINGEN behersker sig, vender sig ydmyg mod Pater Angelo. Min Fader!

PATER ANGELO myndig til Hjerting. Hvad vil Du fremmede her paa denne fredelige Ø, som har stillet sig under den store Moderkirkes Beskyttelse? — — Hjerting svarer ikke. Er Du kastet i Land ved et Skibbrud?

HJERTING. Ja — jeg har lidt Skibbrud! Ser paa Dronningen.

PATER ANGELO. Da skal Du plejes til du har samlet Kræfter — hjemme i min Hytte.

HJERTING. Jeg savner ikke Kræfter; — der er andet, jeg savner.

DRONNINGEN. Har man frataget Dig — — —?

PATER ANGELO afbryder, holder hende tilbage. Ingen berøver nogen noget her. — Vindesyge og Havesyge kendes ikke blandt dette Folk, som i Ydmyghed lyder det store Bud: elsk Din Næste!

DRONNINGEN bøjer Hovedet, korser sig.

HJERTING. Jeg taler til — og ønsker at tale med denne Øs Dronning — ikke med en fremmed Mand.

PATER ANGELO. Jeg er Dronningens Skriftefader og Lærer for dette Folk — — Korser sig. i Herrens Navn! Dronningen bøjer sig, de indfødte knæler.

HJERTING. Jeg kom hertil en Gang — for mere end tyve Aar siden. Da var Folket frit — og hvad jeg kunde skønne — lykkeligt under sin unge Dronning.

PATER ANGELO. Folket var den Gang frit — i Vankundighed og Hedenskabets Mørke. Det er min Gerning at sprede Lys og Lykke ved Kærlighedens Bud!

HJERTING retter sig i Vejret, ser paa ham. I er Missionær — katolsk — efter jeres Dragt at dømme! — Sig mig engang, ærværdige Herre: er i alene om Buddet her?

PATER ANGELO besvarer hans Blik skarpt. Hvad mener Du? Efter din Dragt at dømme tilhører Du denne raa og tøjlesløse Stand — Hvalfanger, halvt Fribytter — som befarer de store Have, gaar i Land for at tilfredsstille Luner og Drifter, udsaaende Elendighed blandt svage, godlidende Naturbørn. Knejsende. Godt at disse Naturbørn har deres Bolværk, som kan møde Fjendens Angreb! Peger mod hans Bælte. Dronningen tilsteder ingen at bære Vaaben her!

HJERTING. Dette Vaaben overgives i Dronningens Haand! Til Jer, ærværdige Herre vil jeg sige: ikke alle de, der befarer de

store Have, er raa og ryggesløse Søfolk, som ødelægger svage og godlidende Naturbørn. Der er Hvalfangere og Fribyttere udenfor *min* Stand, Hr. Pater! og deres Dragt er mørk som Ryggen af en Hajfisk. Skulde vi to tales nærmere ved, saa staar mine Kundskaber i Zoologien til Jeres Raadighed! Til Dronningen overgiver jeg denne min Gave — som Tegn paa, at jeg kom i Kærlighed og ønsker at drage bort i Fred.

PATER ANGELO afvisende. Dronningen modtager kun Gaver gennem min Haand! — Vi frygter Jer ikke — vi skal møde Jer med Aandens Vaaben — i Fred — men med Myndighed.

To af Paterens Medhjælpere kommer hastig ned.

MISSIONÆRENS MEDHJÆLPER. Ærværdige Pater!

PATER ANGELO. Nu, hvad er der?

MEDHJÆLPEREN. Den presbyterianske Missionær fra Naboøen —

PATER ANGELO. Hvad?

MEDHJÆLPEREN. — — — er landet i dette Øjeblik. Han er i Følge med den amerikanske Konsul; de har hejset Flaget paa Stranden og lader stævne til Kirke- og Skolemøde!

PATER ANGELO. De vantro Kættere — — de vover — — Hurtigt! Der skal telegraferes til Hovedøen — til vor Konsul. Hejs det franske Flag — og lad stævne til Møde i Missionen — Alt, hvad gaa og krybe kan — ogsaa dem, der er idømt Straf. Tag de aandssvage med! Vi skal vise de Herrer Lutheranere, at vi kan mønstre en Menighed — — Til Dronningen. Kom!

DRONNINGEN. Jeg bliver her.

PATER ANGELO. Hvad?

DRONNINGEN ydmyg. Ærværdige Fader, lad din Datter et Øjeblik tale med denne fremmede.

PATER ANGELO kommanderende. Du har at følge! Det gælder dit Folk.

DRONNINGEN ser over paa Hjerting, siger til Pateren. Jeg ønsker at tale med den fremmede. Lad os ene!

PATER ANGELO. Min Datter! Du kender selv dit eget Bedste. Nærmere, med lav Stemme. Genstridige! Husk paa din Sjæls Frelse! — — I Aften skrifter Du!

DRONNINGEN trodsig. Men *nu* bliver jeg her!

PATER ANGELO. Han er en Kætter — — værre end det!

DRONNINGEN knejsende. Jeg er Dronning Wyomi. Gaa!

PATER ANGELO til Medhjælperne og de Indfødte. Kom! De gaar alle hastigt.

HJERTING med korslagte Arme. Der gik den sorte Fredens Apostel! Hvorfor følger Du ham ikke? — — Din Herre!

DRONNINGEN usikker, ydmyg, nærmer sig ham langsomt. Arthur! — —

HJERTING med Hænderne over Øjnene. Aa, Wyomi, Wyomi, — saadan skulde vi mødes!

DRONNINGEN omslynger ham. Min Arthur! — — fjerner sig et Skridt. Tys! Lytter Nej, de er borte — — vi er ene — — betragter ham ømt. Du har ladet mig vente længe!

HJERTING ryster paa Hovedet uden at svare.

DRONNINGEN tager ham, halvt modstræbende, hen under Planterne, hvor han sad med To-ta. Ingen kan se os her — — Min Elskede! min modige, kloge, smukke Arthur! Saa kom Du tilbage til din Wyomi — til hende, Du kaldte Urskovens Blomst — her — paa min Ø — paa *vor* Ø! Jeg holder Dig i mine Arme — jeg ser med Beundring paa Dig. — Jeg nærmer ydmygt mine Læber til dine — — Med et Skrig. Arthur! din Mund — — — Brister i Graad — er bleven kold — dit Blik er fremmed — dit Hjerte er dødt!

HJERTING bitter. Du opdager, at Tiden er gaaet — at Livet er blevet gammelt — at jeg er ældet!

DRONNINGEN. Jeg ser det først *nu*, Du siger det. Men Du saa det straks hos mig.

HJERTING. Wyomi!

DRONNINGEN. Dine Øjne søger efter min Slankhed! — Og Du ser Rynken under mit Øje — de mørke Dun over min Læbe — — og Du beder mig ikke længer om mine Kys! — Skal jeg vise Dig min Fod? Til hvad Nytte! Din Haand spænder næppe om min Ankel — og, ikke sandt, Wyomi rødmer ikke mer, naar din Mund berører Navnet under mit Bryst?

HJERTING omfavner hende. Wyomi, min stakkels Wyomi!

DRONNINGEN. Nej nej — hvorfor narre hinanden? ømt. Og dog! hvad er sødt som et Bedrag? lidenskabeligt. Kys mig, min Elskede! — jeg er ung og varm — som Solen og Havet er det!

HJERTING rejser sig. Dette er Pinsel for os begge.

DRONNINGEN kalder sagte. Arthur! Jeg bebrejder Dig intet — jeg beklager mig ikke. Jeg spørger Dig kun: hvorfor vilde Du rejse hjem og blive gammel?

HJERTING. Du haaner mig — og Du har Ret.

DRONNINGEN. Jeg ventede paa Dig. Ved Du, hvad jeg haabede, straks Du var rejst? Behøver jeg at sige Dig det! Men hvad der var saa sødt et Haab for mig, det viste sig ikke. Jeg skulde ikke bevare et levende Minde om den Mand, jeg havde saa kær. Og Aarene gik — med Dig i mit Hjerte. Saa kom Krigen — den jeg frygter og afskyr. Nabokongen vandt — og jeg tilfaldt ham. Da jeg fødte ham mit Barn, kunde jeg dræbt ham. Men jeg frygtede altid Vaaben — og jeg kom til at elske min lille Wyomi, min To-ta. Jeg vilde, at hun skulde lignet Dig — men hun ligner mig.

HJERTING uvilkaarlig. Ja, ja — den lille Wyomi!

DRONNINGEN. Har Du set hende? Du skal faa hende at se!

HJERTING kæmpende med sig. Jeg vil bort — bort vil jeg!

DRONNINGEN springer op. Du bliver! kaster sig til hans Bryst. Arthur! Du skal redde mig fra de sorte Mænd! *Du* kan det — Du er klog og modig. *Du* er min Herre; Du bliver min Konge med!

HJERTING. Umuligt! umuligt!

DRONNINGEN. Hvad skulde jeg gøre? hvordan modstaa? Mit Folk ødelagdes mere og mere — ved *jeres* Sygdomme. — Min Herre, Kongen, døde af *jeres* stærke Drikke. Saa kom de sorte Missionærer. De reves om os. Den stærkeste sejrede. Han talte med mig, han lærte mig meget, han sang for mig. — Han døvede mig og os alle. Bag ham stod et stort Land og mange Penge. Jeg syntes, at det blev mørkt og sort alt — men han lovede mig Herredømmet for mig og for min To-ta, naar jeg vilde lyde ham. *Han* var her — og Du kom aldrig!

HJERTING. Og saa tilfaldt Du ham!

DRONNINGEN knæler, korser sig. Herre Gud i Himlen, hvad er det jeg siger — — jeg er jo en Synderinde — — i Støvet, i Støvet!

HJERTING knugende sine Hænder. Det har de gjort Dig til, min Wyomi, min Dronning!

DRONNINGEN. Ved Du — at ogsaa jeg var begyndt at drikke jeres Vin? Og ved Du — fortvivlet, rejser sig. Aa nej, Du maa bort — — de vil jo drive Dig væk — — mig har de udløst af Syndens Sold — jeg skal gøre Bod — — jeg skal lade dem ringe med deres Klokker — jeg skal give dem Tiende af Svin og Geder, af Brødfrugt og Jams — — og vi skal forsværge Vinen og Djævelen! — — kaster sig paa Jorden, skriger. Nej, nej, jeg *vil ikke* gøre Bod — jeg vil ikke give dem mine Geder — jeg vil leve, vil jeg, elske og leve indtil Jorden lukker sig over mine Lemmer!

HJERTING knæler ned ved hende. Min Wyomi, min Ungdoms Elskede, kom til Dig selv! rejser hende op, fører hende til Sæde under Buskene.

DRONNINGEN med Blikket i hans. Se paa mig — saadan: der er dit Blik! Og et Kys! — — fjerner ham blidt og siger mat. — Jeg takker Dig, Arthur — jeg takker Dig, fordi Du kom! rejser sig halvt. — Og nu maa Du bort! Det er forgæves — jeg ved det — jeg ser det alt. Vi tvinger ikke Tiden tilbage!

TO-TA viser sig oppe mellem Træerne. Mo'r!

HJERTING peger derop. To-ta!

DRONNINGEN. Kom ned, Barn! til Hjerting. Har Du Baad — Har Du Skib? Tag hende med Dig, hører Du. Jeg giver Dig hende, *mit* Kød og Blod. Hun skal ikke forgaa her. Hun skal blive hos Dig; hun skal lære at elske Dig og Du skal elske hende. Vil Du?

HJERTING. Wyomi!

DRONNINGEN til To-ta. Vil Du følge med denne Mand?

TO-TA med nedslagne Øjne. Jeg vil gøre, som Du siger, Mo'r!

DRONNINGEN til Hjerting. Du tager hende — vi skilles. Ser smerteligt paa ham. Min Ven! husker Du, da vi skiltes — — og Sangen, Du nynnede — — medens vi gik her, langsomt gennem Kløften. Skridt for Skridt? — — Tonerne er her endnu — jeg hører dem altid.

HJERTING. Ak, de gamle Sange — — jeg troede de var fulgt med mig — — og de lever her! Musikken fra Begyndelsen af 1. Akt dæmpet.

DRONNINGEN. Nyn! — syng! — — Hun fører Hjerting og To-ta langsomt ned imod Baggrunden, der standser de, Musikken stærkere.

Baaden — hvori Jens Omgang — drages i Blomsterguirlander frem langs Strandkanten af de leende og nynnende Indfødte. Dronningen omfavner Hjerting og To-ta, der stiger i Baaden; den sejler bort.

Dronningen staar ene tilbage — de Indfødte i ærbødig Afstand; hun vinker og vifter, indtil Baaden er ude af Sigte. Saa bedækker hun sit Ansigt med Floret over sit Bryst — segner langsomt til Jorden.

Oppe paa Klippeplateauet viser Pater Angelo sig med sine Medhjælpere. Han udstrækker triumferende og bydende Haanden. De Indfødte knæler.

Tæppet falder.

TREDJE AKT

Pladsen udenfor Hjertings Hus (som i første Akt) Morgen; drivende Skyer, hvorigennem Lyset falder glimtvis over Søen, der ruller mod Stranden, Storm.

HJERTINGS STEMME udenfor Scenen. Holla, Jens! ned med Fokken — — ned med den, for Helved! Baaden arbejder sig frem (fra venstre Side) klodsrebet. Hjerting ses agter ude ved Styret — Jens Omgang forude.

JENS OMGANG. Faldet er uklart!

HJERTING. Saa ned med Storsejl! — — det er for sent — — Skibbrud i Havnen! Baaden tørner voldsomt mod Brohovedet, drives tilbage, synker. — Bjerg dig selv, Jens! Jeg tager To-ta! Fra Bunden af Baaden løfter han To-ta op i sine Arme, styrter sig i Brændingen med hende, bjerger hende ind i Land, hvor han lægger hende besvimet ned paa Stranden; han bøjer sig over hende. Bevidstløs! Raaber. Jens!

JENS OMGANG kæmpende ude i Vandet. Hjælp — jeg synker.

HJERTING springer ud paa Broen, kaster et Tov til ham, haler ham op.

JENS OMGANG ynkelig. Det er den værste Tørn. — — Jeg gør det aldrig om igen. Aa!

HJERTING. Hurtig! Pegende paa To-ta. Vi maa hjælpe hende — —

JENS OMGANG. Jeg har ondt — —

HJERTING. Landkrabbe!

JENS OMGANG. — — — ved at hjælpe mig selv. Kaster op.

HJERTING. Drog! Knælende ved To-ta. Min stakkels lille Blomst! Du har maattet lide paa denne Fart — — bleg og kold. — — Nej, nej! jeg skal kryste Varme i Dig! — — Fortvivlet. Er her da ingen Mennesker paa denne Strand? — kun Storm og Slud og Brænding? Sover Hjemmet — som det altid sov? Er her ingen Kvinder — er de døve eller døde? — Holla — holla!

JENS OMGANG liggende paa Jorden. Ja brøl bare i vilden Sky! det letter paa Galden. Aa! Kaster op.

HJERTING. Holla!

JENS OMGANG. Jeg maa give al den gode Vin fra mig, som jeg svikkede undervejs. Baaden er Fanden i Vold. Og her ligger vi som tre vaade Klude.

HJERTING. Stille! Kan Du ikke støtte paa Benene? Kom og hjælp mig hende op i Hus! Løfter To-ta op i sine Arme.

JENS OMGANG rejser sig vaklende. Jeg tror Stormen stiller af. Men Jorden gynger stadig under Fødderne. — Hvem der blot var bleven paa Øen!

HJERTING. Ja, hvem der var bleven!

MIRANDA aabner Døren. Var der nogen, som kaldte? — — Iler ned. Fa'r! aa Fa'r dog — —

HJERTING. Se paa hende her — og ikke paa mig!

MIRANDA ængstelig. Men Fa'r — — hvem er det?

HJERTING. Spørg ikke — men hjælp mig hende i Hus — eller hun dør i mine Arme!

FRU HJERTING ud af Døren, med udbredte Arme. Arthur — — saa kom Du! — —

HJERTING. Til Side! — — Bærer To-ta op og ind fulgt af de to bestyrtede Kvinder.

JENS OMGANG tænderklaprende. Hu, hu, hvor jeg fryser! Ingen byder mig i Hus — — jeg er en Hund, som ingensteds har hjemme — — jeg mærker, at jeg er kommen hjem! Hej, er her ingen Insulanere, som vil bytte Klæ'r med mig? — — Holder sig til sit Hoved. Aa Sludder! jeg er gal — eller fuld — eller jeg drømmer endnu — — Lægger sig ned paa Broen. Jeg vil forsøge, om jeg ikke kan drømme, at jeg har faaet tørre Klæ'r paa — og en Bouteille Vin i Skrutten! Hu, hu, hu, nej denne Kulde! — Hvad ligger her? — en gammel Stump Presenning! Dækker sig over. Saa! nu har jeg faaet Dyne paa. — Det blæser ikke længer — — om lidt vil Solen skinne — — og jeg vil faa Varme i Kroppen ligesom en Skrubtudse, — — saa kravler jeg hen

til Kroen — — der finder jeg Birfidlerne — — *de* deler nok med mig, for de ejer lige saa meget som jeg!

SKOLELÆREREN ind fra Laagen i Forgrunden til højre, han har en lang Skibskikkert. Det er forfærdeligt, saa det har blæst i Nat. Nu vil der nok spørges Ulykker fra Søen. — — Kigger ud. Vorherre holde sin Haand over Mandskab og Skibe — — men *skal* de endelig forlise — saa haaber vi at Vraggodset kommer i Land her! Kigger.

JENS OMGANG stikker Hovedet frem. Skolelæreren! — halvdøv og nærsynet og nysgerrig — ganske som da jeg sidst saa ham. Gud ved hvad den gamle Ræv kigger efter. Raaber. Holla!

SKOLELÆREREN ængstelig. Hvad var det?

JENS OMGANG under Presenningen. Holla!

SKOLELÆREREN. Det maa være ude fra Søen — — En, som drukner — — jeg løber.

JENS OMGANG sparker og stikker Hovedet frem. Holla, for Fanden!

SKOLELÆREREN. Hvad? — — hvad? — —

JENS OMGANG. Bø! bu! — — Er I blind — — er I døv?

SKOLELÆREREN skælvende. Er Du død? — — Aa, det er dig, Jens Omgang! Hvad er det for Kunster?

JENS OMGANG. En rigtig Gøgler vilde kalde det Parterre-Gymnastik Sparker. for at holde Varmen!

SKOLELÆREREN. Hvorfor ligger Du der?

JENS OMGANG. Fordi jeg ikke kan staa oprejst.

SKOLELÆREREN. Du fremturer altsaa i din Drukkenskab! Hvor har Du gjort af Kaptajn Hjerting?

JENS OMGANG. Vi er strandet i Kompagni — — Skibbrud i Havnen! Laan mig et Par Bukser, Skolelærer!

SKOLELÆREREN. Hvad siger Du?

JENS OMGANG. Jeg beder i Mindelighed om et Par tørre Benklæder — en Frakke og en Uldskjorte!

SKOLELÆREREN. Til Dig — saadan et Menneske!

JENS OMGANG. Af Kristenkærlighed — kun af Kristenkærlighed!

SKOLELÆREREN. Er *Du* en Kristen?

JENS OMGANG. Jeg mente at Skolelæreren var det!

SKOLELÆREREN. Bespotter!

JENS OMGANG. Pang-Pang! Han rækker Tunge, gøer som en Hund og giver sig til at krybe paa fire ben imod Skolelæreren.

SKOLELÆREREN. Han er gal! — — Vil op til Hjertings Hus.

MIRANDA kommer ud, oprørt. Nej, det er for meget — — — Kan jeg da ikke faa Oplysning?

SKOLELÆREREN. Hvad er der, Frøken Miranda?

MIRANDA. Fa'r er kommen hjem — med et ungt Fruentimmer. Han kommanderer Mo'r til at give hende mine Klæder — mine

bedste Klæder paa. Naar jeg spørger, støder han mig til Side og siger — at vi skal elske dette fremmede Fruentimmer — som han selv elsker hende. Aa, min ulykkelige Fa'r — han maa være bleven gal.

SKOLELÆREREN folder Hænderne. Højst sandsynligt — helt gal!

JENS OMGANG siddende oprejst, med Presenningen over sig. Aa!

MIRANDA. Er det Jens Omgang? — — tal — forklar — — hvad er der hændet? — Hvordan er I kommet hertil?

JENS OMGANG. Neden om og hjem, Frøken!

MIRANDA. Hvor er Baaden? — hvor er Kutteren?

JENS OMGANG. Til Bunds!

MIRANDA. Hvor har I været henne?

JENS OMGANG. Paa Øen i Sydhavet!

MIRANDA. Øen i Sydhavet! Lukker Øjnene, holder Haanden over Panden, efter en Pause. Fortæl — — fortæl alt!

JENS OMGANG. Havde jeg blot en Snaps Finkel — en rigtig rivende Fusel!

MIRANDA. I kan gaa til Kroen og paa min Regning fortære, hvad I synes. Og jeg skal sende nogle af Fa'rs gamle Klæder derhen — — men fortæl blot.

JENS OMGANG. Lad mig se, om jeg kan samle mig. — Først drak vi en hel Del her — og saa drak vi mere hist. Saa badede jeg sammen med Insulanerne — rigtig raske Knægte og kønne Piger. Naar jeg nu tænker derpaa — —

SKOLELÆREREN. Hvad saa videre?

JENS OMGANG. Saa kom Hjerting om Bord til mig i Kutteren — med To-ta.

MIRANDA. To-ta?

JENS OMGANG. Prinsessen — Dronningens Datter.

MIRANDA peger ind. Hende der — —?

JENS OMGANG nikker. Saa sejlede vi tre sammen — — anløb forskellige Øer og Havne — jeg husker det ikke saa nøje — jeg sov for det meste.

SKOLELÆREREN. Det tyder paa en sørgelig omtaaget Tilstand, at kunne fortælle noget saa fornuftstridigt Galimatias.

MIRANDA utaalmodigt. Videre! Min Fa'r og — — denne To-ta — — hvad de?

JENS OMGANG. De havde det undertiden ret kærligt sammen — undertiden mindre. Jeg tror, naar jeg skal sige min Mening, at han plagede hende ved sine idelige Spørgsmaal: holder Du af mig, — kan du virkelig elske mig, — finder Du mig ikke for gammel?

MIRANDA. Saaledes! Vender sig.

JENS OMGANG. Der er hun!

TO-TA kommer ud, iført Mirandas Klæder, stiger langsomt ned. Hvor her er grimt!

MIRANDA. Du hedder To-ta.

TO-TA. Ja. Og Du — hvem er Du?

MIRANDA. Jeg er Arthur Hjertings Datter.

TO-TA. Er Du Arthurs Datter? Nærmere. Jeg troede Du var en ganske lille en — — Viser Størrelsen. Saa er det dine Klæder, han har givet mig paa. Hvor kan Du holde det ud? —

MIRANDA. Nej — Du har Ret — hvor kan jeg holde dette ud? Aa, det er Vanvid. Nærmere. Hvorfor har Du taget min Fa'r fra mig? Og hvad sagde Mo'r derinde?

TO-TA. Din Mo'r — var det den gamle Kone derinde? — Hun græd.

MIRANDA. Jeg kunde slaa Dig!

TO-TA med et Spring tilbage. Hvad siger Du?

SKOLELÆREREN lægger sig imellem. Frøken Miranda — — lad mig tale med dette unge Fruentimmer.

MIRANDA. Tal med hende — jag hende bort — gør hvad I vil. Fa'r skal høre paa mig. Op og ind.

TO-TA ser lidt forbavset, uden Forstaaelse efter hende, gaar hen, sætter sig paa Bænken yderst i Lysthuset.

JENS OMGANG dæmpet til hende. Lad mig stikke mig ned bag ved Jer. Han derhenne — Peger paa Skolelæreren. er lige saa klarøjet, som han er lydhør. —

TO-TA smiler. Hvem er han?

JENS OMGANG. Pang-Pang.

TO-TA ler. Aa — Pang-Pang!

SKOLELÆREREN som imidlertid har rømmet sig, pudset Næse, søgt i sine Lommer — tager en Bog frem og nærmer sig. Unge Pige — —

TO-TA. Hun er køn — ikke sandt — hun som gik bort saa vred. Hvorfor var hun saa vred? Kan hun ikke lide, at jeg gaar med hendes Klæder? Hun har jo dog saa mange af dem.

SKOLELÆREREN. Hun! Unge Pige — — jeg formoder, at Du er saa ung og uskyl — — jeg mener, det er sørgeligt, at Kaptain Hjerting har benyttet sig af din Ungdom og Uerfarenhed.

JENS OMGANG til To-ta. Spørg ham, hvornaar han blev konfirmeret.

SKOLELÆREREN. Hvad siger Du?

TO-TA smilende. Jeg siger ingenting.

SKOLELÆREREN. Det sømmer sig ogsaa bedre at tie. — Jeg ved ikke — fra hvilket Skib eller fra hvilken Havn Kaptain Hjerting i en af sine beklagelige Paroksysmer har ført Dig hid — men *her* kan Du kun afstedkomme Forvirring og Ulykke. Kaptain Hjerting er en sat og borgerlig Mand — han har en voksen Datter — — og hvad mere er, han har en ægteviet Hustru — levende — Du maa bort,

TO-TA ler. Vil Du sige mig — —

SKOLELÆREREN. Jeg er ikke „Du's“ med hende.

TO-TA. Vil Du sige mig, hvorfor jeg ikke kan blive her, naar Arthur vil beholde mig hos sig?

SKOLELÆREREN. Ih, men Gud bevares — han kan da ikke have to Koner!

TO-TA. Hvad er en Kone?

SKOLELÆREREN. Det er en Kvinde, som er kirkelig og lovformelig ægteviet til en Mand — begribeligvis.

TO-TA. Holder han af hende?

SKOLELÆREREN. Begribeligvis ja!

TO-TA. Hvor meget?

SKOLELÆREREN. Hvad, Snak — — —

TO-TA. Naar han nu holder mere af en anden? —

SKOLELÆREREN. Saa er han utilregnelig.

TO-TA. Det forstaar jeg ikke — Du keder mig —. Hvorfor er I alle sammen saa alvorlige her — og hvorfor skinner den Sol ikke varmere?

JENS OMGANG rejser sig og kommer frem. To-ta har Ret. Skal hun blive her, saa maa vist adskilligt forandres og *I* maa fortrække.

SKOLELÆREREN. Er Du der igen — Du Ulykkesfugl!

JENS OMGANG. Til Tjeneste — gamle Krage.

SKOLELÆREREN. I skal blive udstødt — begge to.

JENS OMGANG. Stød væk! Den salig Skolelærermadam sørgede i levende Live for, at I fik noget at stange med.

SKOLELÆREREN. Uh! Vender sig hastig; udenfor Laagen løber han imod Musikanterne, som kommer ind, han spytter. Uh! — — — Gaar ud.

JENS OMGANG ler. Det var hans ømme Sted — — Alle her i Byen har deres Ligtorne. Det gælder blot at træde paa de rigtige.

TO-TA. Du er altid glad — og jeg vil altid have Dig i min Nærhed. Blot Du var lidt yngre — og lidt kønnere. — —

JENS OMGANG ler. Jeg har den indre Skønhed! — jeg er altid frugtsommelig med en Vise — og de der Peger paa Musikanterne. er mine Jordemødre.

TO-TA rejser sig. Hvor bliver Arthur af? Sætter sig igen. Syng noget — syng! Jeg bliver saa tung om Hjertet.

JENS OMGANG giver Musikanterne et Vink. Den farende Sang!

BAS.

Jeg vilde fare til Marialand, da jeg var ung —

FØRSTE VIOLIN.

Jeg vilde hente mig Guldet der, ja Guld i Pung.

JENS OMGANG.
Jeg stred og stræbte den lange Vej,
men Skatten, jeg søgte, den fandt jeg ej.
Saa skyller jeg Grus, saa vasker jeg Ler,
jeg har ej i Lommen en Styver mer:
det var ej saa lige at fare!
KOR.
Det var ej saa lige at fare.

BAS.
Jeg vilde fare til Spanieland, hvor Skønhed boer —
FØRSTE VIOLIN.
Jeg vilde ha' mig en Kærest der, blandt Rosers Flor.
JENS OMGANG.
Jeg fandt og plukked en dunkelrød,
men Tornene stak, da jeg Rosen brød.
Saa koger jeg Vand, saa holder jeg Garn,
jeg vugger i Skødet det sjette Barn:
det var ej saa lige at fare!
KOR.
Det var ej saa lige at fare.

BAS.
Jeg vilde fare af Landet ud — da var jeg træt,
FØRSTE VIOLIN.
og der blev lukket og stængt for mig og skændt og grædt.
JENS OMGANG.
Jeg bad om Naade, det frugted ej,
saa lod jeg dem skænde og ta' paa Vej.
Jeg farer til Kro's og drikker mig fuld,
og drømmer mig til baade Skønhed og Guld:
det er ej saa ilde at fare!
KOR.
Det er ej saa ilde at fare.

TO-TA har under Sangen siddet med bøjet Hoved, ser i Vejret. Dine Sange — synes jeg — lyder anderledes her end hos os? Rejser sig.

JENS OMGANG tørt. Det er nok muligt, at de skifter Karakter med Klimaet.

TO-TA staar et Øjeblik uvis, udbryder. Nej, nej — vi vil være glade — — ikke sandt? Vi vil synge og danse. — Kan de der spille? — Peger paa Musikanterne.

JENS OMGANG. De er Instrumenter. Som man stemmer dem, saaledes spiller de. Begynd bare!

TO-TA stiller sig op, synger og danser, som i 2. Akt.

Solen skinner og Havet ler —
Trommelommelom — kling, kling!
Alt er Glæde, hvorhen vi ser —
Trommelom — trommelom — kling!
Solen danser paa Bølgen blaa,
hvorfor skulde vi ej gøre ligesaa?
Kommer en Storm — den er snart forbi,
kommer en Torden — ja saa blir vi bange,
men vi har Farver og Solskin og Sange,
Frygten er væk — som en Kolibri:
Vilde — det er vi — og fri!

HJERTING er traadt ud af Huset med Fru Hjerting og Miranda; han peger mod To-ta og siger: Se hende — hør hende! — henrivende! — —

TO-TA fortsætter Sangen.

Vi danser paa Hæl og vi danser paa Taa,
vi har kun de florlette Klæder paa.
Hvad spørger vel Fuglen og Blomsten om Gavn?
vi kysser, vi klapper, vi tager i Favn:
Sydhavets Børn er vort Navn!

HJERTING staaende paa samme Sted, strækker sine Arme ud. Ja — ja! — —

TO-TA fortsætter Sangen.

Hvorfor kommer de mørke Mænd —
Trommelommelom — kling, kling!
hvem har sendt dem til Øen hen?
Trommelommelom — trommelom — kling!
Er der koldt bag de Bølger blaa,
hvorfor skulde her da blive ligesaa — —

afbryder, holder Hænderne for Øjnene, hulker. Aa, hvorfor kom han og tog mig med sig? — —

HJERTING ned og frem. Min stakkels lille Wyomi — — —

TO-TA. Nej, nej — rør mig ikke.

Fru Hjerting og Miranda ned og frem.

MIRANDA hen til Hjerting. Fa'r — der ser Du — der hører Du! — —

HJERTING. To-ta!

MIRANDA. Du har handlet ilde mod hende — — mod os alle sammen.

FRU HJERTING. Arthur — hvor kunde Du nænne? Hen til To-ta. Det stakkels Barn.

TO-TA gør et Spring tilbage, tørrer sine Øjne, ler. Kan *I* da ikke synge og danse? — Og hvorfor kan I ikke holde af mig? — Du? — Til Miranda.

HJERTING. De *skal* holde af Dig. Jeg har sagt dem det — og her gælder min Vilje.

TO-TA. Nej, jeg er bange for Dig — naar Du ser saa vred ud. Fjerner sig.

MIRANDA. Fa'r, Du skal høre mig. Du kan fornærme Mo'r — — hun har altid ladet sig kue. Men jeg har hængt ved Dig — aa, som ingen anden — og jeg har haft din Fortrolighed — og Du har haft min Kærlighed, jeg har set op til Dig, har fulgt Dig, lyttet til alle dine Klager, givet Dig Ret — —

HJERTING afbrydende. Ja, Du gav mig Ret — og nu?

MIRANDA. Saa længe Du drømte! — —

HJERTING. Kvindevis. — — — Saa snart Mandens Længsler og Drømme bliver til Handling — hvad saa? — — Havde jeg haft en Søn, han havde stillet sig paa min Side, — blot han var saa voksen at han vidste, hvad det vil sige at elske ungt — som jeg elsker min Ungdom om igen! Der er et Svælg, en Afgrund mellem Mand og Kvinde — Slægtskabet, Blodets Baand har intet at sige — kun Hjertets Valg er det bestemmende — — for Resten Krig mellem Kønnene!

MIRANDA peger paa To-ta, som har stillet sig helt over til Jens Omgang hos Musikanterne. Saa vil Du snart se en Afgrund mellem hende og Dig — for hendes Hjerte har ikke valgt Dig — om hun har noget at vælge med!

HJERTING heftig afbrydende. Miranda!

MIRANDA til Fru Hjerting. Kom Mo'r — vi gaar over til Girmeriks, de vil nok huse os saa længe, indtil vi kan flytte fra Byen — fra en sindssyg Mand.

FRU HJERTING. Jeg flytter ikke fra Byen — ikke naar Din Fa'r, som Du siger, er syg! — Hen til Hjerting. — Arthur, husker Du, da jeg gav Dig min Haand, — — da var Du ogsaa syg. Hvad Du lovede mig, det minder jeg Dig ikke om — men hvad jeg i mit Hjerte lovede Dig, det holder jeg — —

HJERTING. Hvilket?

MIRANDA utaalmodig, bebrejdende. Mo'r — — — kom! — —

FRU HJERTING. Hvis Du ikke af Dig selv føler, hvad der binder mig til Dig — saa nytter det ikke, at jeg forklarer det. Til Miranda. Jeg tager ikke bort fra Byen, saa længe Arthur bliver her. Jeg ved, der kommer den Stund, hvor han behøver mig.

HJERTING. Det er nok. Der er talt tilstrækkeligt. Du Til Miranda.

er lige saa ubøjelig som din Fa'r — — — og Du Til Fru Hjerting. har aldrig været stolt nok.

FRU HJERTING vender sig bort, lægger Hovedet grædende mod Mirandas Skulder. Det nænner han at sige!

MIRANDA. Mo'r!

TO-TA et Skridt frem imod Hjerting. Hvorfor er Du saa ond imod de to?

HJERTING. Ond — er jeg ond? Med et Blik paa Moder og Datter, mild. Hvorfor vil de to ikke indse — at vi alle kunde have det saa godt sammen — at her kunde blive et saa menneskeligt skønt, saa naturligt sandt Forhold — blot de undte mig Dig og ikke pukkede paa en Ret, som Mændene har ladet sig fralokke i Svaghed.

MIRANDA stamper med Foden. I Svaghed? — — Tror Du, at Du er stærk, fordi Du taler saadan? — — Du er en ond Mand, der lader Dig henrive af en Lidenskab, som gør Dig gammel og hæslig.

HJERTING med hævet Haand. Var Du ikke min Datter — — —!

JENS OMGANG frem. Kaptain Hjerting!

TO-TA frem. Slaar Du hende — hvad kan jeg saa vente mig? Peger paa ham. Se — se, hvor Du ser hæslig og gammel ud!

HJERTING bedækker Ansigtet med sine Hænder Bittert — bittert! — —

JENS OMGANG dæmpet til Fru Hjerting og Miranda. Gaa ind — Peger mod Laagen. Jeg skal søge at tale ham til Rette.

TO-TA. Og jeg — — — hvor skal jeg hen? — Aa, mine Kammerater — min hvide Strand — mit blaa Hav — min glade lykkelige Ø!

HJERTING griber hendes Haand. To-ta.

TO-TA. Nej, nej — jeg tør ikke.

HJERTING stærkt. Hvad jeg har af Formue, deler jeg. — De to Kvinder der skal leve sorgløst — hvor de vil. Du og jeg, To-ta, vi bliver her i mit gamle Hus. Nyt skal vort Hjem blive — Sange og Fester, glade Dage og lyse Nætter. Ingen Hyklere og Dosmere over vor Tærskel — — Spillemænd og Gøglere i Storstuen — og Jens Omgang som Hofnar! *Du* taaler ikke at ældes; — din Ungdom skal holde Alderen borte fra mig, og er den sidste Skilling opspist — og er dit Hjerte hos mig, som mit er hos Dig — saa til Bunds tilsammen — derude i den store, aabne, bløde Grav.

JENS OMGANG. Og Hofnarren? — — faar han Pension? — —

TO-TA river sin Haand ud af Hjertings. Nej jeg tør ikke, jeg er bange for Dig. Skolelæreren ind fra Laagen med Gl. Girmerik og Skipperne.

SKOLELÆREREN peger paa To-Ta. Der er hun, det Fruentimmer — den —

GL. GIRMERIK standser Fru Hjerting og Miranda, som vil ud af Laagen. Bliv lidt! — — — vi har et Ord at tale med ham! Frem. Hvad gaar her for sig?

HJERTING. Hvad vedkommer det Dig? Hvad vil I?

GL. GIRMERIK. Vi, dine gamle Venner — — — —

SKOLELÆREREN. Og Borgerne i Byen — — — —

GL. GIRMERIK. — — — — vi vil tale dig til Fornuft!

HJERTING. Har jeg haft Bud efter Jer? Skylder jeg Jer noget?

GL. GIRMERIK. Du skylder Hensynene til din Kone og Datter — —

SKOLELÆREREN — — og den offentlige Sømmelighed — — —

SKIPPERNE. Ja — ja — —

HJERTING ser paa dem. *Jeres* Sømmelighed! Til Gl. Girmerik. Min Kone og Datter har hørt mit sidste Ord.

GL. GIRMERIK. Arthur Hjerting! jeg er din ældste Ven her paa Pladsen — af Aar ældre end Du — — — Jeg minder Dig om, hvad Du som respektabel Mand —

HJERTING heftig. Ung har *Du* aldrig været. Det respektable har Du altid ført i Munden. Du var en træsk Ven, Du fik mig hjem fra Sydhavet — ved at snakke om min Pligt mod mine Forældre, som *var* døde førend vi kom tilbage. Du vidste det — — alligevel var Du respektabel — Du fik mig begravet her. — Det respektable er en sejg Magt, sem ikke skyer Krogveje. Du var sejg. Du har forskyldt min Ulykke. Jeg vil ikke se dig for mine Øjne.

GL. GIRMERIK tørt. Saa vil Skolelæreren og jeg se at faa Dig gjort umyndig.

HJERTING. Hvad vil I? Smøger Ærmerne op. Ja prøv — — —

GEORG hastig ind fra Laagen. Hvad er her paa Færde? — — Fa'r? — — Kaptain Hjerting!

MIRANDA. Georg, dette er forfærdeligt!

GEORG staar uvis, holdende Mirandas Haand, seende paa sin Fader og paa Kaptain Hjerting.

HJERTING spodsk. Naa; — skal det komme an paa en Styrkeprøve? Vil Du ogsaa, min Dreng — — Saa kom! Med ingen prøver jeg Styrke heller end med Dig! Den unge mod den gamle, ikke sandt? Det er Verdensordenen, som ikke kan rokkes. Ja, ja, lad os prøve, min Dreng!

GEORG slipper Mirandas Haand. Kaptain Hjerting — jeg beder Dem saa mindeligt — —

FRU HJERTING. Georg — det nytter ikke — — —

TO-TA som har staaet forskræmt, seende sig omkring, betragter Georg med Beundring, nærmer sig ham, gaar rundt om ham, griber pludselig hans Haand. Du er ung og køn — og ser god ud — — saadan skulde han være!

GEORG. Hvem er dette unge Fruentimmer?

TO-TA paa Knæ. Frels mig — tag mig med Dig — hører Du — lad mig blive hos Dig!

HJERTING til Georg, ude af sig selv. Du rører hende ikke! Myndig. To-ta.

MIRANDA til To-ta. Slip ham! siger jeg — — —

GEORG medlidende. Stakkels Barn! — — —

TO-TA springer op, klynger sig til ham. Jeg vil være din — jeg vil være din!

GEORG peger paa Miranda. Hun der er min Elskede!

TO-TA udstøder et Skrig, ser sig forvildet omkring, bryder ud af Kredsen, løber ud paa Broen.

HJERTING. Stands — for Guds Skyld — hvad vil Du?

TO-TA. Bort fra Jer alle! Styrter sig i Søen.

HJERTING brydes med de nærmeststaaende, som vil standse ham, river sig løs, løber hen imod Broen, inden han har naaet den, synker han om med et Skrig. Mit Hoved — Mit Hjerte!

JENS OMGANG staaende paa Broen, ser ned i Vandet. Væk — borte! — —

FRU HJERTING og MIRANDA knælende ned ved Hjerting. Arthur — — Fa'r! — —

Det bliver mørkt under et Tordenbrag. Alle de optrædende, med Undtagelse af Hjerting og Jens Omgang, drage sig langsomt bort fra Scenen ud til begge Sider, med Ansigterne vendte mod Hjerting og Jens Omgang og Hænderne udrakte mod dem. Det hele maa have et andægtigt Præg. Imens er Musikken begyndt. Efterhaanden som Musikken nærmer sig sin Slutning tager Lyset langsomt til, indtil Scenen har det rette Lys. — —

Kutteren ligger ved Broen. Aftenrøden begynder, bliver stærkere og stærkere; hen imod Handlingens Slutning staar Fuldmaanen op ude over Søen.

Hjerting og Jens Omgang sovende i Lysthuset. Hjerting paa Bænken, Jens Omgang paa Jorden. Musikken vedbliver til Hjerting vaagner.

HJERTING løfter Hovedet. Hun skreg — Rejser sig halvt. Slip mig, hører I! — — Min Elskede! jeg kommer til Dig — — Tumler op, ser sig forvildet omkring — sander dybt. En Drøm — — Gud være lovet — jeg drømte kun! Sætter sig igen; Hovedet dybt bøjet, Hænderne for Ansigtet.

JENS OMGANG i Søvne. Væk og borte — — Løfter Hovedet. — Nu er der kun tilbage — at vi slaar os paa Flasken! — Lad Gaarden springe, Fatter Hjerting! Sæt det hele i Kaps-Vin og gammel Madeira! — —

HJERTING. Ti stille!

JENS OMGANG tumler op. Har jeg drømt? — Gnider Øjnene. Desværre — — det var kun en Drøm!

HJERTING. Jeg drikker aldrig en Draabe mere — — —

JENS OMGANG. Aa hvad — — en lille Smule?

HJERTING. Du har Ret — — Styrken ligger i at drikke tilpas. Hvad der er ud derover, det giver onde Drømme.

JENS OMGANG. Det er svært, saa Tømmermændene gør højtidelig. I taler som en Opbyggelsesbog.

HJERTING. Jeg har aldrig Tømmermænd — — det er kanske min Skade. Jeg skammer mig blot.

JENS OMGANG. Jeg gad vide, over hvad og for hvem? Byen her?

HJERTING. Miranda — min Kone — — — —

JENS OMGANG strækker sig paa Bænken lige overfor ham. Jeg drømte nyligt — — —

HJERTING afbryder. Stille! Mind mig ikke om, hvad jeg har drømt! — —

JENS OMGANG. Kanske *vi* har været om Bord i samme Fartøj? — — — Pause. — — — Hvem der var tilbage igen paa Øen! Kigger over paa ham. — Kaptain Hjerting?

HJERTING med halv Stemme. Ja —.

JENS OMGANG. Ved I — eller ved nogen i Grunden, hvad der er bedst: at være født — og skulle leve? eller slet ikke at være født? — Undskyld at jeg bliver saa filosofisk. Det er nu Tømmermændenes Virkning hos *mig*.

HJERTING halv Stemme. Tal!

JENS OMGANG. I tænker: denne Jens Omgang — en stakkels Køter — et mildest talt forfaldent Geni — som hverken har Hus eller Hjem, hverken Venner eller Frænder — han er dog et saare beklagelsesværdigt Kryb!

HJERTING. Jeg tænker kanske saadan — til Tider.

JENS OMGANG. Og jeg tænker: denne Arthur Hjerting — som kun drikker sig fuld ved højtidelige Lejligheder — som har Hus og Hjem — Kone og Barn, Venner og Frænder — han er aldeles ikke at misunde men saare meget at beklage!

HJERTING. Kanske!

JENS OMGANG. For hvad er Livet: Prygl i Drengetiden — lidt Kæresteri i Ungdommen — Kone, Børn — — Næringssorger eller andre Sorger — — en bundløs Kedsommelighed, der først ender, naar man ligger med Næsen i Vejret! — Strækker sig fladt ud paa Bænken, saa lang han er, med Hænderne under Hovedet.

HJERTING. Sandt! — sandt!

Pause.

JENS OMGANG løfter Hovedet. Hvad om vi stak af? Tag rede Penge med Jer — saa mange I har! Vi gaar om Bord i Kutteren — prajer et Skib i Søen — sejler Jorden rundt — gaar i Land paa en Sydhavsø — — — Jeg skal være Jeres Hund, Slave, Gøgler, Spasmager — saa længe jeg kan kvække en Vise og sætte Flasken for Munden! Kom, bestem Jer!

Pause.

HJERTING heftig. Du skal lade mig ligge — Du skal lade være at friste mig — Du skal lade mig sove — — Sov!

JENS OMGANG ler. Det er det sikreste! Saa længe man sover, gør man ingen Dumheder. Godnat, Kaptain Hjerting. Drøm ikke — — Sover.

Sagte Musik.

HJERTING. Saa stille Sommeraftenen er! — — Solen maa være nede — eller den vil snart være under Havet. Næppe en Rulning af Søen — ikke et Menneske paa Stranden — ikke en Lyd fra den lille Ravnekrog — — som halvt bestaar ved mig — og hvori jeg helt forgaar! — De lader mig ligge — — — alle! — — — Ikke engang Miranda kommer og ser til mig — Hun skammer sig over sin Fader! Heftigere. Og med hvad Ret? Aner hun — — — og kan hun ane, at Stormene i *mig* kun besværges ved det Middel, hvortil større Mænd end jeg har tyet — — Bedøvelsen, Glemslen — — — Sagtmodigere. Hun holder sig borte — — hun har jo *sin* Trøst. Og snart vil altsaa en Mand føre hende med sig. Hun vil beruses en kort Tid — og vaagne til Livet. Hun vil føde sine Børn — og græmme sig over dem, naar de glemmer hende. — Jeg vil blive ene — — ene i det gamle Hus med den brave, gode Sjæl. I en Gerning, som er ørkesløs Gerning, glider Dagene — en for en — uden Lidenskab, uden Indhold. Sol staar op og Sol gaar ned. — Jeg ser fra mine Vinduer ud over Havet, naar det mørknes og naar det lyser — — — Jeg ser ned i den bundløse Kedsommeligheds Afgrund — som *han* der siger — — — Og saa vil jeg dø, den gamle Mands Død, glemt, alene! Læner sig tilbage paa Bænken, lægger Hovedet ned; den sagte Musik ophører lidt efter lidt. Kunde jeg blot sove ind igen — — men ikke drømme — —

Miranda ind fra Laagen fulgt af Georg, han holder hende i Haanden, hun gør sin Haand fri, lister sig frem, standser, gør Tegn til ham, at han skal tie.

GEORG vil gribe hendes Haand. Miranda! — — —

MIRANDA. Tys! Vi kunde nemt vække ham — og han kunde se Dig.

GEORG. Han sover vistnok fast — — —

MIRANDA. Du maa ikke sige det paa den Maade.

GEORG. Jeg har da før set Folk — dygtige og flinke Folk — som — — —

MIRANDA. Nej, nej — Du forstaar det ikke — — — og Du forstaar ikke mig.

GEORG. At Du er bedrøvet, fordi — — — eller endogsaa vred paa ham — — —

MIRANDA. Jeg er ikke vred paa Fa'r — bliver det aldrig — men — — — Aa Georg, hvorfor fulgte Du efter mig? Jeg sagde Dig jo, at jeg vilde være alene med ham — naar han vaagnede.

GEORG. Saa skulde Du ha'e sagt det tydeligere. For jeg ved da nok, hvordan man er til Sinds, naar man vaagner op efter — — — Ja, jeg vil ikke, at Du skulde udsætte Dig for noget!

MIRANDA vender sig fra ham. Det kan Du lade blive min Sag!

GEORG bebrejdende. Miranda!

MIRANDA. Gaa — gaa ind!

GEORG indtrængende, men dog dæmpet. Naar jeg nu alligevel bliver, saa er det, fordi jeg aldrig kan tænke mig at skille din Sag fra min. Jeg ved, at jeg aldrig har sagt Dig det med saa tydelige Ord som nu. — Vil Du da slet ikke forstaa mig?

MIRANDA. Vil Du ikke forstaa, at der er noget hos mig, Du kan krænke ved at være stivsindet og ikke lade mig blive ene med Fa'r?

GEORG. Nej — det vil jeg ikke forstaa.

MIRANDA. Saa vil jeg gaa op til vort! Der er jeg hjemme, skulde jeg mene, og har Lov at være ene. Begynder at gaa.

GEORG drager hende tilbage. Miranda! Nu nyligt, da Brevet kom, som lød paa, at jeg skulde rejse i Morgen — — — ja saa vilde jeg sagt Dig det. Men jeg saa paa din Moder, som græd; og Du var urolig og bekymret — og I var Gæster hos os. Jeg vilde ikke være til Besvær.

MIRANDA ser ud. Alligevel fulgte Du efter mig.

GEORG. Som jeg har fulgt efter Dig saa mange Gange — og ikke turdet tale. — Saadan har det været, fra vi var Børn af. Hver Gang jeg senere kom hjem, saa var Du glad ved mig, syntes jeg. Men naar jeg atter skulde rejse, var Du ikke bedrøvet. — — —

MIRANDA smiler. Skulde jeg have grædt maaske?

GEORG. Aa ja, se nu ler Du!

MIRANDA ser over mod Lysthuset. Jeg har dog ingen Grund.

GEORG. Miranda! Ingen kan ære og højagte din Fa'r mer end jeg — — jeg har ikke engang nogensinde været bange for ham, som de andre er, men jeg er — næsten bange for Dig!

MIRANDA. Jeg er ogsaa en meget farlig Person!

GEORG. Aa Du er — — —

MIRANDA. Georg! jeg skal sige Dig noget. Du ved, hvordan jeg er opdraget — — nærmest efter mit eget Hoved — og næsten altid i Fa'rs Selskab. Der er noget, jeg er blevet bange for, noget ved Sømanden — og noget ved Manden med.

GEORG. Du tænker paa din Fa'r — men —

MIRANDA. Jeg har set det hos Fa'r; — jeg elsker Fa'r. Sæt jeg saa det hos en anden. — — —

GEORG. Og elsker ham? — —

MIRANDA. Og ikke elskede ham — ikke saa grænseløst, ja jeg tør bruge Ordet, saa ganske ud af mit Sind og Skind, som jeg elsker Fa'r? — —

GEORG smiler. Det har ingen Nød.

MIRANDA. Hvad mener Du?

GEORG. Du er klogere end jeg — jo Du er — — og Du er en

Pige med Karakter. Men Du er opdraget paa en sær Maade. Din Far har læst Shakespeare med Dig og Latin — har opkaldt Dig efter „Stormen" — har sat Dig Fluer i Hovedet. Du kender af Verden ikke stort mere end jeres Stuer, din Fa'rs Bogreoler og Kutterens Dæk. Til Nød kan Du drømme om Smaa-Trip paa Søen, hvor din Fa'r har spundet Dig sine Ender — — men endelig ved Du da ikke nogen Besked om Mandfolk.

MIRANDA. Hvor mange skulde jeg have kendt for at vide Besked?

GEORG. Du skal kende et — — — en Mand — og han skal være passende ung, nogenlunde ufordærvet, rask til sin Dont, frisk i sit Sind — og *ham* skal Du elske — og det skal være *mig*!

MIRANDA ser ned, dernæst med et hurtigt Blik paa Georg, og sluttelig med et langt, prøvende paa Hjerting. Jeg syntes, Fa'r rørte sig — — — vendt imod Georg. Sæt at jeg holdt af en saadan Mand — som Du siger — — —

GEORG vil gribe hendes Haand. Ja — ja! — —

MIRANDA. Nej Du skal lade mig tale ud. — — Hvis jeg kom til at holde af en ung, kæk Sømand — og blev hans — og naar han saa maatte rejse bort fra mig — — — blive længe borte — — — — maatte jeg da saa ikke tænke mig, at noget lignende kunde ske med ham, som det er sket med Fa'r? — Aa, Georg; jeg er ikke som Mo'r, der kan taale og tie og bære over og blive ved at hænge ved det mindste Haab med næsten hundeagtig Trofasthed! — Den Dag, Du kom tilbage, og dine Øjne ikke lyste mig i Møde langt borte fra — — — den Dag, dit Blik undgik mig, og jeg læste en Længsel deri, som ikke gjaldt mig, men som søgte langt, langt bort — — ja tro mig, fra den Dag skulde Du finde mig saa kold og saa fremmed, at jeg *tvang* Dig til at vende tilbage derhen — — — til den Ø, det Land, hvad det saa hedder — hvorfra Fa'r aldrig burde være vendt hjem!

GEORG fast, overbevist. Nej, Miranda; din Fa'r og jeg er ikke et. Jeg sammenligner mig ikke med ham — jeg er for ringe. Kald mig nøgtern — jeg er det maaske — men netop derfor duer jeg til at være Mand og Husbond. Din Fa'r drog fra Hjemmet i sin Ungdom — hans Hjerte var frit — intet bandt ham her — saa bandt han sig derude. Han kom tilbage — — og alt er sket, som Du siger. Den Slags Naturer maa lide — og jeg føler med ham, som Du føler! Men Du, Du er min Længsel, fra jeg var Dreng af. Hertil vender alle mine Tanker tilbage. — Her er *min Ø* i Sydhavet — og *Du* er dens Herskerinde!

MIRANDA staar uvis, halvt bortvendt fra ham. Hjerting gør en Bevægelse, hun vil nærme sig ham, men betænker sig — og gaar med nedslagne Øjne langsomt op til Husets Dør; her vender hun sig og siger til Georg, der i Spænding har iagttaget hende. Herinde er vi uforstyrret. Her vil jeg svare Dig hurtig ind.

GEORG med et lille Hop. Saa gætter jeg mig til Svaret! — — — løber op og ind.

HJERTING rejser sig langsomt over Ende, ser efter dem. Det var Livets Sang — som den lyder fra de unge. En Lære for mig — om det ikke er for sent — —!

FRU HJERTING kommer stille ud fra Laagen, ser Hjerting siddende støttet ved Bordet med Haanden under Kind, nærmer sig, vil tale til ham, men standser ængstlig og vil fortsætte Vejen op til Huset.

HJERTING. Signe!

FRU HJERTING standser usikker. Arthur med Inderlighed. Hvordan har Du det?

HJERTING. Jeg — jeg fejler ingenting. Du kender min Natur: en Times Hvile — og alt er godt igen!

FRU HJERTING bortvendt, dæmpet men dog saa han hører det. Kunde det bare blive godt igen — — alt. Vil gaa op.

HJERTING med spøgende Betoning. Du skal ikke gaa op nu. — — Du kunde muligvis komme til Ulejlighed! hun vender sig og ser spørgende paa ham. Kom her, Mo'er — — helt hen til mig — — — det er saa længe siden, vi snakkede sammen.

FRU HJERTING gaar stille hen til ham, sætter sig ved ham, han lægger Armen om hendes Liv, hun Hovedet mod hans Skulder. Ja — det er længe siden, Arthur!

HJERTING. Ser Du, Mo'r: der er en Tanke, som det er grumme svært at faa Bugt med, og dog er der intet Menneskes Barn, som slipper helt fri for en Tørn med den, naar der da ellers er en Kende Liv i ham, og han lever længe nok.

FRU HJERTING. Mener Du Døden?

HJERTING. Dødens Tanke har Alvor, men den er som et sundt Snit, og hvem har desuden maalt *dens* Muligheder? Nej, Mo'r, jeg mener: Alderdommen. Den lister sig paa os som en snigende Sot. Vi mærker den ikke, før den er der. Vore Jævnaldrende begynder at falde fra, en efter en, som Soldater i en Skyttekæde, Børnene omkring os bliver voksne, saadan ganske af sig selv, og vi selv — — vi værger os mod Tanken, men det nytter ikke: Spejlet fortæller os, at vore Haar ere i Færd med at graane, og Rynkerne i vort Ansigt i Færd med at stivne; en Dag falder dit Øje ganske tilfældigt paa din Haand, Mo'r og Du ser, at den er bleven gammel, rynket og gammel. Saadan kommer Alderdommen som Heksen, der brødes med Thor i Udgaard og satte ham i Knæ tilsidst, med al hans Kæmpestyrke. Har Du mærket dens kolde Rædsel fare gennem din Sjæl?

FRU HJERTING. Jeg har vist ikke haft Tid til at lægge Mærke til det, Arthur.

HJERTING. Du ærlige, gode Sjæl.

FRU HJERTING. Men for mig har den Tanke ingen Bitterhed at blive gammel; naar kun Du holder af mig og sidder ved min Side, og jeg faar Lov at lægge min Haand i din, saa maa mine Haar gerne hvidne og mine Kinder visne. Alderdommen giver Fred, Arthur, Fred og Hvile fra Dagens lange Arbejde. Er der ikke Skønhed i det?

HJERTING. Men at tage Afsked med Livets Farver og Indhold, være levende død! — Sandt nok: de fleste lider ikke stort derved, det er sandt; fordi de flestes Liv aldrig har haft Indhold eller Farve. Men for den, der har følt Floden svulme og syde i sit Bryst, for ham er det tungt at mærke Ebbens lumske Sug om Hjertet.

FRU HJERTING trykker hans Haand. Stakkels Arthur! Men Du er ikke gammel endnu. Ingen i hele Byen her har dine Kræfter, naar Du vil bruge dem.

HJERTING haanlig. Ingen i hele Byen her? Hvem har Ungdomskræfter her i denne skimlede Rede? — Jo, det er sandt; jeg vil ikke være uretfærdig. En er der, — om ham vil jeg siden tale.

FRU HJERTING. Hvad mener Du?

HJERTING. Det kommer, det kommer alt sammen; giv kun Tid, Mo'r med et vemodigt Smil. Ældre Folk maa fare med Lempe. Ser Du, der er et, jeg vil sige Dig først. — I dens Liv, som har duet noget, kommer Kampen med Alderdommens Heks vel mest som en Krise. Og saadan er den kommet til mig. Jeg kunde og vilde ikke give tabt, for jeg syntes, det var Afgrundens Tomhed paa den anden Side Grænsen, dersom jeg gjorde det. — Det har været drøje Tider, ogsaa for Dig, Du trofaste Sjæl; min Kamp har saaret Jer alle. For al min Uret imod Dig, Signe, beder jeg Dig om Tilgivelse. — Jeg har knælet for Dig af Ømhed og Elskov, da vi begge var unge og smukke; nu knæler jeg for Dig ældet og styg og beder Dig om Forladelse. Han glider ned paa Knæ.

FRU HJERTING. Arthur! Knæl ikke for mig — Din Kærlighed har gjort mit Liv rigt og lykkeligt. Hvad vilde det have været uden den.

HJERTING stadig paa Knæ. Lad mig hvile mit Hoved i dit Skød, som jeg gjorde det i gamle, gamle Dage. — Ja, nu bliver der stille herinde Peger paa sit Bryst. Ganske stille, smult Vande, Ankergrund for Dig og mig til Livets Ende. — Kys mig! Hun gør det. — Jeg drømte en underlig Drøm, mens jeg sov før herude. Jeg var paa Øen i Sydhavet igen, som dengang jeg var ung.

FRU HJERTING forskrækket. Øen i Sydhavet!

HJERTING rejser sig. Rolig, Signe, det er forbi. — I Drømme vilde jeg kalde min Ungdom tilbage med Vold. Det glippede. Og i Drømmen var der et Varsel, som jeg ikke forstod, ikke *vilde* forstaa. Jeg

vaagnede, og Livet syntes mig trøstesløsere end nogensinde. Da saa jeg Georg og Miranda komme sammen —

FRU HJERTING. Georg og Miranda?

HJERTING. Jeg hørte deres Samtale —

FRU HJERTING afbrydende. De holder af hinanden, det har vi alle længe vidst. Hvad har Du mod den stakkels Georg?

HJERTING. Det skal jeg sige Dig. Jeg havde det imod ham, at han er ung, eller rettere: det, at jeg ikke selv er det? — — Uretfærdigt, hvad? Ja, Mo'r, saadan er Menneskene. Men ser Du: Nu gaar Kaptain Hjerting over Stag, omvender sig, som de kalder det i Statskirken, han lægger Roret haardt i Læ, og, om Gud vil, klarer han Pynten med Anstand.

FRU HJERTING. Hvad mener Du? — Hvor ser Du ung ud, naar dine Øjne skinner saadan af Lune og godt Humør. Og Du skulde være gammel? Det er der ingen Mening i.

HJERTING. Jeg har gjort en Opdagelse, Mo'r. Det nytter ikke at slaas med de unge, for de bliver dog de stærkeste i Længden. Det er meget profitablere at gaa i Kompagni med dem, se sig glad i deres Glæde og sund i deres Mod; ikke holde for skarpt Udkig efter deres Fejl, men ta' dem som de gi'r sig. Du kan tro, *det* er den bedste Livseliksir mod Alderdommens Djævelskab, og det er min Opfindelse, som jeg ikke ta'r Patent paa; enhver kan bruge den, hvis han vil, og vil ingen anden, saa vil Du og jeg, — hvad Signe?

FRU HJERTING. Arthur, min stolte, herlige Mand! I Dag har Du gjort mig gladere end nogensinde før i hele vort Liv.

HJERTING. Og skal vi saa gaa ind til de to derinde. Nu har de vel faaet snakket ud, — de med.

FRU HJERTING. Men der kommer jo Skolelæreren.

HJERTING. Tranlampe og Petroleum — Brolægning og Lærebøger. — Gl. Girmerik er forsigtig kommen ind ad Laagen med Skolelæreren og Skipperne. — Fru Hjerting vil rejse sig. — — Det var i rette Øjeblik! — —

GL. GIRMERIK. Nej, bliv siddende, Signe! — — bliv siddende — — det ser saa tillidsvækkende, saa respektabelt ud.

SKOLELÆREREN. Hvordan ser det ud? — — —

HJERTING rejser sig. Ved det gamle! — — — Nu er alting ved det gamle igen! Til Fru Hjerting, som ængstelig tager hans Haand. Nej, Signe, jeg skal ikke blive bitter. — Vender sig til de andre, let ironisk, bøjer Hovedet. — Jeg fik mig en lille Skraber her paa Bænken — og jeg drømte alskens Tøjeri. — — Blandt andet syntes jeg, at det rev fuldstændig ud mellem mig og Jer — ja mellem os alle sammen indbyrdes — — — Det var blot en Drøm.

JENS OMGANG. *Bare en Drøm.*

SKOLELÆREREN. Naa Gud være lovet!

HJERTING. Jeg er — som naar man er kommen hjem fra en lang Rejse — tilbøjelig til at blive rørt — — — selv Jacob Næsegrus kunde jeg have Lyst at omfavne. — —

SKIPPERNE rømmer sig.

GL. GIRMERIK. Ja, ja, Arthur Hjerting! vi kender Dig.

HJERTING. Ikke sandt? — Og i Morgen begynder vi sammen igen paa det gamle Slid — i Tranlamper og Petroleum — Brolægning og Lærebøger — — — — alt sigtende til Borgernes Vel og Byens Forskønnelse!

SKOLELÆREREN med Haanden bag Øret. Det er, som jeg selv siger — — —

GL. GIRMERIK et Skridt frem, rækker Haanden ud. Tak! Arthur Hjerting.

HJERTING lægger sagte sin Haand i hans, tager den langsomt til sig igen, staar et Øjeblik med sænket Hoved — rejser sig saa i Vejret, som om han voksede, vender sig halvt mod Søen, peger ud Se der!

GL. GIRMERIK uden Forstaaelse. Ja — Maanen staar op.

HJERTING. Sommeraftenens Fuldmaane svømmer op af Havet — og Søen bærer den som en Baad paa sin Kæmperyg! Hundrede Gange har vi haft det for Øje — og altid bliver Synet nyt. Det er Havet selv, som er Fornyelsen, Foryngelsen! Til Dig, Du store Styrkens Kilde vender jeg mig: skænk mig af Din Kraft. — — Lad mig føle min brave Kones Ord som sande: jeg er ikke ældet endnu! Jeg kan stride — jeg vil kæmpe. Søen kalder paa mig. Den siger mig, at det er Magelighed og Kleinmodighed at blive *her*. — Der er andre Folk, end jeg, som kan klare Tranlamperne eg uddele Lærebøger! Til Søs igen, Arthur Hjerting! Ikke paa vilde Æventyr efter det umulige — men fra Havn til Havn, i Storm og Magsvejr, støt og uforsagt under den Dont, som var min Ungdoms første og som skal blive min Manddoms sidste. Jeg har gode Hænder at trykke, saa tidt jeg farer ud — — —. Bliver jeg derude, saa ved jeg *dem*, der sørger over mig — — — men en Død paa Havet er ikke værre end i en Seng — og sporløs forsvinder ikke den, der er elsket og savnet!

Miranda og Georg kommer frem udenfor Husets Dør holdende hinanden i Haanden.

HJERTING. Saa tidt jeg kommer hjem igen har jeg kære Ansigter, der vilde lyse mig i Møde. Ikke sandt, Folkens! nu kan Arthur Hjerting ønske sig selv til Lykke paa sin halvhundredeaarige Fødselsdag! Han staar med Fru Hjertings ene Haand i sin og udstrækker smilende den anden mod Parret deroppe; Georg svinger med sin Hat.

JENS OMGANG har vinket Musikanterne ud fra Laagen, stiller dem op, de spiller og synger.

BAS.

Da drømte jeg, at jeg var ung —

FØRSTE VIOLIN.

Ja ung igen og stærk —

JENS OMGANG.

Og se, den hele Verden var paany et Underværk.
Der blev Fortryllelse i alt,
hvorhen mit Blik med Spørgen faldt:

GEORG.

Jeg spurgte Blomsten: Tør jeg —

MIRANDA.

og Blomsten nikked: Jo!

HJERTING.

Jeg spurgte Skibet: Vil Du?
og Skibet til mig lo.

JENS OMGANG.

Og mit Øje faldt ud over Havet det blaa,
og de Bølger de lo: Jo vi vil!

HJERTING.

Og jeg hejsed mit Sejl i den højeste Raa,
og lod staa til — lod staa til — lod staa til —

KOR.

Og mit Øje faldt ud over Havet det blaa
og de Bølger de lo: Jo vi vil!
og jeg hejsed mit Sejl i den højeste Raa,
og lod staa til — lod staa til — lod staa til!

Tæppet falder.

BONIFACIUS-SKÆRET

DRAMA I TRE AKTER

(EFTERAAR 1893)

OUVERTURE

Tschim! — hvor dog Verden er trist og graa,
hvor er Indlands-Byerne fæle,
hvor er Individerne flade og smaa
— saadan rigtig forhutlede Sjæle!
Tschim! man skal være korrekt og beleven,
passe sin Kirke og Vagtparade,
holde sig proper, og helst være dreven,
have det fineste Skilt i sin Gade,
drive sin Næring som „Hof-Lieferant"
— — tschim! eller komme med alt paa Kant!

Tschim! tratera! — dernede paa Gaden
trækker de op nu med Vagtparaden,
sjokker af Sted i en Messing-Takt
og beundrer den uniformerede Pragt.
Tschim! — som om Vaabnene førte til Sejer,
tschim! — som om Lykken stod Fanerne bi:
Kaos vil følge paa næste Krig;
tschim! det er Teksten til *den* Melodi — —
og naar Ulvene slider i Folkenes Lig,
er der Lykke for *den* kun, som intet ejer!

Trom — Trommelom! — det var Stortrommens Slag
dundrende hult mod min is-frosne Rude — —
Naa! jeg vil gi' mig med Digtet i Lag,
lade dem trække forbi mig derude:
borte er Blæser og Trommeslager
— tschim! jeg maa le i min lønlige Krog!
tschim! hvor kan Blodet dog komme i Kog,
og hvad Pokker mon Vagtparaden mig rager?

Tys! — der er noget i Stortrommens Røst
dundrende hult, som for Øret den lyder,
noget, der stemmer sin Knyt-Haand for Bryst,
vrider mig Armen — og hiver — og skyder —
noget, der rusker mig op med et Tag,
voldsomt, brutalt — — — og nu staar jeg derude,
dér, hvor man gi'r sig med Havet i Lag,
og den saltvands-kløvende Skude!

Havet! — ja Havet, vidunderlig frit,
grænseløs vildt, alle Rædslernes Rige,
Havet, som holder med Overtro Trit,
og som skridter ud — hvorhen, ingen kan sige;
Havet, som rummer en Rim-Flom paa Smerte,
kender hvert Lidenskabssprogs A B C
og krammer det blødende Menneskehjerte
ufølsomt for hele dets sitrende Ve.

Havet — den graadigste Stormagt paa Jord,
født som en Spotter af „Verdensfreden";
Dybet — hvor Skæbner forsvandt uden Spor,
bundløst — som selve Kærligheden.
Havet, som haanlér ad Lænker og Baand,
knuser hver Modstand til Skum for sin Bringe
— og som en Mandsviljes fastklemte Haand
til studsende Undren kan tvinge! — —

Dundrende hult kan jeg høre Dig slaa
snart imod Sandbred og snart imod Klipper:
aldrig, saa fjernt jeg end fra Dig vil gaa,
dit Tag i min lyttende Længsel Du slipper;
Skælm, som Du er! i en Spillemandsstab
gemmer Du Dig — men jeg øjner Dig atter,
fyldt som Du er med mer' Djævelskab
end Regimentstambourmajoren fatter.

Grovkornet Lune — og dristigt — ja nok:
Havet var aldrig for Djævelskab bange,
tog de sataniske Indfald *en bloc*,
sigted ej først ortodokst sine Sange.
Men i den Vildskab fornemmes en Lyd:
Fløjters vemodigt-bevægede Trille,
noget kan hænd's, som er større end „Dyd" —
Kærligheds-Almagten, stærk i det vilde.

Lystig! spil op! Jeg vil slænge mig ned
yderst ved Brinken, hvor Brændingen bryder;
aldrig jeg blir af det Skuespil ked
— tschim! trommelom! — hvorpaa Havet byder.
Lidenskab, Djævelskab, Kærligheds Smerter! —
Selv er jeg Publikum, selv Regissør
og jeg vil mage det saa, at „to Hjerter"
finder hinanden, forinden de dør.

Hvad? Optimist — og Romantiker?... Tschim!
ja *hvorfor ikke?* — jeg nynner min Vise,
fløjter, og spiller paa Mundharpe ... tschim!
alt kun i Kraft af min egen Kaprice:
jeg er forlængst af Modellerne ked,
Naturalismen den blev mig for mager;
vil man et Skuespils Virkelighed,
saa gaa til Livet — dér haves paa Lagér!

Tschim! — Mester Ibsen, er *han* Realist?
han er alle Drømmeres Drømmer;
muligvis bleven lidt graa og lidt trist
— men i Havet, i Havet han svømmer!
Tschim! jeg kan øjne hans buskede Manke,
se hvor hans Blikke i Havdybet søger,
se ham at sno sig om Skær og om Banke,
medens hvert Under hans Dykker-Tørst øger:
han er den store Søslange, han!
— — tschim! aa saa gaar vel lidt Overtro an!

Tschim! tratera! — lad Folk kun paa Gaden
trække i Trit op med Vagtparaden,
sjokke af Sted i moderne Takt
og beundre „Mondainernes" Snit paa en Dragt.
Tschim! — som om Snittet paa Tøjet gav Sejer,
tschim! — som om noget paa Jorden var nyt:
Frihed er Loven for Digternes Vers;
tschim! de kan sige til Skrædderne: pyt! — —
thi naar Bukser dog stedse kom Frakke paa tværs,
er der Udsigt for *den*, som slet ingen ejer!

Dresden. Febr. 93.

H. D.

PERSONERNE

FA'R GRENEL, KYSTOPSYNSMAND
JEANNE-MARIE, HANS DATTER
LISON, HENDES SLÆGTNING
JEAN, KALDET JEAN DE L'OURS, FISKER OG SMUGLER
PEYRAPAS, HANS ÆLDRE KAMMERAT
QUIMPART, BOURDOUIN, KERGÜEL, YVON — FISKERE OG SMUGLERE
PRÆSTEN
FØRSTE, ANDEN OG TREDIE TANTE
ANTIFER, DEN ONDE AAND PAA KYSTEN
ST. BONIFACIUS, DE SØFARENDES SKYTSPATRON
FISKERE OG DERES KONER
FISKERDRENG
FISKERPIGE
SMUGLERE, KORDRENGE, EN GAMMEL ENBENET GENDARM

Handlingen foregaar ved Kysten af Bretagne, Norden for St. Malô — Aarhundredets Begyndelse. Mellem anden og tredie Akt et Mellemrum af fem Aar.

***Paul Sébillot:* Traditions et Légendes de la Haute-Bretagne. Contes des Marins et des Pècheurs.**

FØRSTE HANDLING

En lille Fiskerby mellem Klipperne paa Bretagnes Kyst.

Til højre (lidt ophøjet over Skuepladsen) nogle af Byens lave Huse, og Taget med Spiret af et Kapel. Forrest, hvor Trin i Klippen fører op til Byen, en Sandstensfigur forestillende den hellige Bonifacius, Søfartens og Fiskernes Skytspatron.

Til venstre i Forgrunden (ligeledes ophøjet over Scenen) Fa'r Grenels Hytte. Bag den ser man i det fjerne Landskabet sænke sig mod Havet i et brat affaldende Forbjerg, hvis Pynt er gennembrudt og danner ligesom en Hule eller Porthvælving. Yderst i Horisonten bryder Søen med hvide Blink mellem blaanende Klippeskær, hvoraf et enkelt hæver sig noget højere end de andre.

Midt paa Scenen i Mellemgrunden — den flade, sandede Strand — staar en nybygget Fiskerchaluppe, hvis to Master, en større og en mindre, er omvundet af grønt og behængt med Vimpler og Flag.

Udenfor Grenels Hytte sidder *Jeanne-Marie* og *Lison* syende paa et gammelt Baadsejl.

Ved Chaluppen staar *Peyrapas* omringet af en Skare Fiskerdrenge og Piger, der entrer op og ned ad en Stige til Chaluppen, hejser Vimpler, fletter grønt osv. Han morer sig med at sætte Børnene i Trit, knubser nogle, karesserer andre. De bliver ham omsider for besværlige.

PEYRAPAS.
Ingen Grøntsager fler! —
FISKERPIGE. Aa, en Fletning endnu?
EN ANDEN.
Lille Gudfa'r, lad *mig!* . . .
FISKERDRENG skubber hende. Naada, Tøs, hvad vil Du!
Trænger sig frem med en Vimpel.
PEYRAPAS.
Skal Du træde din Gudfa'r paa Tæerne? . . .
DRENGEN. Jamen —
PEYRAPAS.
Ingen Snik om en Snak! skrub nu af, alle sammen!
DRENGENE.
Peyrapas, Peyrapas!
PIGERNE. Lille Gudfa'r!
PEYRAPAS. Hold Mund!
PIGEN.
Blot en Fletning til St. Bonifacius' Ære —

DRENGEN.
Blot et Splitflag endnu! ...
PEYRAPAS. I skal, splitte mig, gaa!
Slaar ud med Armene, peger paa Baaden og raaber
Til Side! den vælter ....
Børnene farer skrigende bort fra Baaden, som staar ubevægelig.
Ler. Det kunde De forstaa!
Skotter op til de to foran Hytten.
Den er bygget stiv og støt — det er Jean, som skal bruge den;
den triller ikke rundt ... saa skal Antifer da sluge den!
Børnene kommer frem igen.
Vil I væk, I Kanaljer! gaa hjem, hver til sit,
og tag Stadstøjet paa .... Præsten er her om lidt,
og han prøver, det véd I, om Neglene er klippet
og om Næsen er vasket og Haaret er strippet.
Børnene trækker sig tilbage, han raaber efter dem.
Han er næsten værre Bussemand end Antifer — hu ha!
Børnene løber.
LISON til Jeanne-Marie.
Kusine, skal vi spørge ham? ...
JEANNE-MARIE. Den Drukkenboldt!
LISON. Aa hva'...
PEYRAPAS hilser derop til.
Jeanne-Marie — der er dog en Himlens Velsignelse
af Unger her i Byen ....
JEANNE-MARIE. Hvad vil Du?
PEYRAPAS lægger Haanden bag Øret. Om jeg vil? —
nej, Du og dine Lige, *I* vil — og saa blir der
disse udtryksfulde Poder i Forældrenes Lignelse.
Desværre — som med Grise: de er sødest som smaa;
blir de større, blir de Svin ... eller hen derimod.
LISON peger paa ham, leende med en Gestus.
Nu ja — hen imod den Kant!
PEYRAPAS lægger Haanden over Øjet som en Kikkert.
Nej se til det unge Blod!
Velkommen, Jomfru Lison .... Du er smækker endnu?
LISON.
Ja — heldigvis i Bredden mindre fordringsfuld end Du!
PEYRAPAS.
Og samme rappe Mundlæ'r .... Gratulerer den Mand,
som Du skal gøre „lykkelig".
LISON ler. Javist, det blir Løjer!

PEYRAPAS.
Han maa heller købe straks — om han har lidt Forstand
paa de Varer — to rigtig godt udlærte Papegøjer...
LISON.
Du er høflig, maa jeg sige...
PEYRAPAS. ... og holde dem med Æde,
naturligvis, og Renlighed — for saa at ha' den Glæde
at kunne dreje Halsen om paa Dyrene en Dag. Ler.
JEANNE-MARIE.
Dér hører Du — den Tone, hvori de alle taler;
det er Jeans Kammerater.... Afbryder og syer videre.
LISON. De Mandfolk — pyt — de praler;
og saa er saadan Fyr dog saa føjelig og spag,
naar vi kaster lidt med Nakken eller fælder et Par Taarer.
PEYRAPAS.
Det passer paa en Krambodsvend, paa dem, der nusser Svesker
i St. Malô — men ikke paa de Gutter her, som fisker;
er Næven klemt om Roret eller om de tunge Aarer,
og gælder det at krydse mellem Klipper og Skær,
saa skulde vi nok tænke paa Pigebørns Taarer?
Nej klapper Baaden saa har vi kun Tanker for Tøsebarnet her!
Hun har vel sine Luner, kan gøre os Knuder,
men hun skal ikke kæles for, blandt Lagner og Puder;
hun skal *tvinges* til at danse med sin raske Kavalér,
og hun skriger ikke op, naar han til en anden ser;
ta'er han en Taar i Kroen, saa holder hun sin Mund,
selv om han skulde sejle hende og sig selv paa Grund;
og ikke skal hun sladre til Svigermo'r og Tante,
selv om hun skulde bjærge ham en Smule Kontrebande.
Se saadan et Stykke Kvindfolk er noget for Jean og mig —
og i Dag skal hun døbes og sættes i Vandet.
LISON. Ej!
Det er derfor denne Stads med grønt og med Flag?
PEYRAPAS.
Ja — ser Du: vi gi'er Møde — det nye Fisker-Lag,
Jean og jeg og alle de andre raske Gutter,
som Præsten ser skævt til — den fromme Guds-Mand;
han selv er gul af Faste, mens vi af Sundhed strutter,
naa, hvermand sin Lyst.... En Skik er nu Skik;
skade kan det ikke, en Smule Vievand,
og uden *det* er ingen Chalup af Stablen løbet;

naar *vi* blot faar Røgelse og Kor-Sang og Musik,
saa ta'er vi Straffeprækenen og Præsten med i Købet.

Hilser med et Skrabud og begynder at gaa.

LISON.
Aa hør, Peyrapas ....
PEYRAPAS. Jeg har grumme daarlig Tid,
jeg skal pynte mig en Smule — og ha' en Frokostbid;
men vi ses vel siden efter .... i Aften blir der Svir —
Dans er jo forbudt — man faar nøjes med .... gør en Bevægelse
en Gier! Gaar.

Lison og Jeanne-Marie arbejder lidt i Tavshed; Lison rejser sig, sætter sig igen, rykker nærmere — Jeanne-Marie flytter sig.

LISON.
Jeanne-Marie! ...
JEANNE-MARIE. Naa, hvad vil Du? saa lad mig i Ro.
LISON.
Bare jeg rigtig vidste, hvad jeg egentlig skal tro ....
JEANNE-MARIE kort.
Bare Du sad rolig — og syed som jeg! ....
LISON.
Nej jeg kan ikke mer — vil Du se mine Hænder —
nu stak jeg mig igen ....
JEANNE-MARIE. Din Stakkel!
LISON. Ja Du ler!
men jeg siger Dig, Kusine, det svider, det brænder ....
JEANNE-MARIE.
Skal jeg spytte paa din Vabel? — ræk hid ....
LISON. Aa, jeg bér!
Du gør Nar! — Du kan sagtens .... dine Hænder er grove,
de har fingret saa meget ved Værk og ved Beg —
JEANNE-MARIE.
De er *mindre* end dine — men vant til at sjove:
javist, lappe Sejl, det er ikke nogen Leg!
Du har sy't i St. Malô — det var fint Tøj og Linned —
hvorfor blev Du der ikke, hvad vilde Du her?
LISON.
Jo — da Blæsten tog Fart og da Foraarssolen skinned,
kom Længslen mod min Klippe-Strand, dens Øer og Skær.
Jeg har glemt, hvad de hedder, jeg véd blot at de ligger —
pegende derude — ikke sandt? ....
JEANNE-MARIE uden at se op. Bonifacius — ja nok!
LISON.
Det er ganske som de svømmed — som levende Prikker,
og yderst ser man tydeligt en enkelt Klippeblok;

dér maa Havet kunne bryde og Stormen kunne tude —
dér bor da ingen Mennesker paa *den* lille Ø?

JEANNE-MARIE.
Den ligger ganske øde — med Tang og Søgræs klædt.
Folk er der ikke; — kun et gammelt Blokhus staar der
med Proviant for dem, som i Havsnød er stedt.
Farligt ligger Skæret — i Vejen for hver Skude,
som under Paalandsstorme vil holde aaben Sø
og som presser og krydser med det sidste Sæt Klude ....
jo jo! den kan fortælle, den samme lille Ø.

LISON.
Hu ha dog! Fortæl — har Du været derude?

JEANNE-MARIE.
I Magsvejr undertiden — i Stormvejr en Gang;
vi krydsed med Chaluppen, saa haardt som vi kunde,
det gjaldt at klare Revet og saa at naa' til Land;
men Kulingen voksed, vi fik Baaden fyldt af Vand,
og just i en Vending vort Sejlskøde sprang ....

LISON afbryder.
Er det galt, naar det springer? ....

JEANNE-MARIE. — det véd da enhver;
saa galt, som naar man *drømmer*, at man midt under Dansen
eller midt under Messen .... holder inde.

LISON. Hvad?

JEANNE-MARIE. — taber sine Klæ'er!

LISON ler.
Aa Herregud, et Skørt kan gaa op ....

JEANNE-MARIE. Nej, *forstaa* mig:
jeg selv har drømt en Gang — at med et jeg nøgen stod —
og Øjne stirred paa mig — og jeg blev Is i Hjertet —
Svimmelheden greb mig og Vejret mig forlod.

LISON.
Og saadan gik det ogsaa i Chaluppen?

JEANNE-MARIE. Præcis!
det sortned for mit Øje, og alt mit Blod blev Is,
og onde Blikke syntes jeg at møde, hvor jeg saa' —
det var, som om jeg skulde af Rædsel forgaa.

LISON.
Hu ja, paa denne Kyst gaar det ganske farligt til.

JEANNE-MARIE.
Blandt Skærene derude driver Antifer sit Spil!
Det er, som om bestandig hans Øjne man saa' —
han viser sig for Søfolk kort før de skal forgaa,

han lokker dem fra Kursen, han tryller Luftsyn frem,
han viser dem den sikre Vej til Havn og Hus og Hjem, —
og saa er de just lige ved Fordærvelsen . . . hen for sig Aa jo!
han lokker nok ogsaa andre til andet, kan jeg tro.

LISON.
Hvad siger Du — den Onde! Gud bevare mig vel, —
men I har jo dog en Helgen? . . . .

JEANNE-MARIE. St. Bonifacius — ja!
efter *ham* er Skæret opkaldt, og *han* hjælper — at forstaa,
naar man beder rigtig til ham — og man ellers tror derpaa.
Dengang vi gik i Skole — saa troed jeg paa alt;
men den nye Præst er kommen, og han *vil* med Gevalt,
at vi skal være dydige og hellige og fromme,
da ellers ingen Sjæl op til Himlen kan komme,
men alle maa derned i den sorte Svovelgryde;
han præker og han ivrer om at dukke sig og lyde,
hver Glæde vil han stænge og Dansen os forbyde;
og ve den arme Pige, som har gjort noget galt,
hun faar saamænd med rene Ord sin Kærlighed betalt:
din ryggesløse Skabning, din letfærdige Tøs!
saadan gaar det ved Skrifte og paa Prækestolen løs . . . .
Med et lille Suk.
men *skal* man være Helgen, gaar Fromheden i Løbet,
og Tillid til Helgener saa nemt med i Købet.

LISON.
Du er en sælsom Pige; man véd ej, hvor man har Dig,
om Du taler i Alvor . . . .

JEANNE-MARIE.
— kommer an paa, hvor man ta'er mig;
i Hjertesager, ser Du, forstaar jeg ikke Spøg.

LISON ler.
Nu! ta'er Du *det* alvorligt? Lad bare Præsten snakke,
vi véd dog, hvad han gemmer bag den lange, sorte Frakke,
han er Mandfolk som de andre . . . .

JEANNE-MARIE smiler. ja *var* han det endda!
men han er — næsten Engel. Og alle Byens Tanter,
alle de gamle Jomfruer, er bleven hans Drabanter;
de gaar fra Hus til Hus — de faar alting at vide,
da Konerne, naturligvis, er paa den fromme Side;
og Mændene — de dukker sig, kan ikke staa imod:
én lusker sig til Kroen ad en Omvej i det fri,
én faar sig et Slag Kort eller har lidt Kæresteri —
det varer ikke længe, saa er Synden opdaget,

og over hele Linjen mod Synderen staar Slaget;
og den, som er besejret, af Konen og af Tanten,
og som maa døje Messer, han blir jo mørk og vranten.
Min Fa'r er bleven Ivrer; forleden, som vi stod,
saa tog han til at skænde, ja slog, saa der kom Blod.

LISON.
Hvad er det dog, Du siger? Hvorfor?

JEANNE-MARIE kort. Aa nok derom!

LISON.
Nej ud med Sproget skal Du ....

JEANNE-MARIE kort. Jeg skal kun, hvad jeg vil!

Slaar om i Tonen.

Fra Skærene derude — fra Chaluppen bort vi kom.

LISON.
Javist. Du var bange .... drev Antifer sit Spil?
og hvordan slap I fra det, da Sejlskødet sprang?

JEANNE-MARIE.
Det blev til en Rotur — den Rotur var lang.

LISON.
Men din Angest? —

JEANNE-MARIE.
Den var ligesom bortblæst med en Gang.

LISON.
Aa fortæl!

JEANNE-MARIE lader Arbejdet synke, fortæller gestikulerende.
Det blev bælmørkt — skønt nys det var Dag:
Søerne som Bjerge, Toppene i Jag,
og de styrted frem mod Skærene og suged og sled,
som vilde de rive Skær og Baad i Hvirvlen med sig ned.
Men Bonifacius-Klippen stod trodsig og høj,
jeg tænkte, vi skulde knuses mod Stenvæggen brat,
da hørte jeg Jean at raabe gennem Brændingens Støj ....

LISON.
Ah! Jean var med i Baaden? —

JEANNE-MARIE nikker.
Fa'r — og Jean — og jeg ....
Han raabte: „Ned med Sejlet — og Aarerne fat!
nu maa vi ro for Livet — her kender jeg Vej!"

LISON klapper i Hænderne.

JEANNE-MARIE.
Og Jean de l'Ours sad agterst — forrest sad Fa'r —
Jeg roed i Midten, og Braaddene vi skar;
vi mæled ej et Muk, men vi sled af alle Kræfter

— jeg mærked det i Skuldrene to, tre Uger efter;
Hvirvlen vilde ta' os — men Jean vidste Vej
ud og ind mellem Skærene .... jeg glemmer det ej!
Han styred, mens han roed, og naar en Braadsø brød,
saa nikked han og lo, som om Synet ret han nød;
og han saa' mig ind i Øjet — og varmt blev mit Blod:
jeg følte, selv om Djævlen kom, saa havde jeg Kraft og Mod!

LISON ser smilende paa hende og nikker.
Ja! Jean er stærk og modig ....

JEANNE-MARIE afbryder utaalmodig.
Kort sagt — vi naaed Land;
Jean bar mig ud af Baaden, som var helt fuld af Vand,
og sagde, da han satte mig: Du ror som en Mand!

LISON lægger Armen om hendes Hals.
Du elsker ham! naa tilstaa! .... Du blir jo ganske rød —

JEANNE-MARIE.
Nej, rødmer jeg, saa er det fordi ...

LISON. .... han fandt Dig sød —
hvad ikke er saa sælsomt — og gav Dig at forstaa,
at han gerne vilde med Dig en Dag til Kirke gaa!

JEANNE-MARIE.
Det sagde han slet ikke .... og jeg ønsked det ej heller.
Heftig.
Hvad tænker Du om mig? tror Du sligt for mig gælder?
Jeg tør sige om mig selv, jeg er trofast og brav,
og jeg har ærlig holdt ham mit Løfte, som jeg gav,
men han ....

LISON. ... er som de andre! Og Du er en Nar,
som meget for alvorligt saadan Hverdagssag ta'er.

JEANNE-MARIE.
Hverdags? ....

LISON. Ja, hvad andet? Fortjener saadan en Fyr
al denne Graad om Nætterne og al den Paastyr
med Papa, som bliver vred, og med Folk, som taler ilde,
fordi .... aa jeg véd det jo, Kusine! Vil kysse hende.

JEANNE-MARIE, Ti stille!

LISON.
Hvad skét er jo dog skét — saa lad glemt være glemt:
jeg selv har det probert .... og det gaar ganske nemt.

JEANNE-MARIE lægger sit Arbejde, stiger ned med Lison ad Klippen til Forgrunden neden under.
Du er let — og kanske lykkelig; mens jeg er stærk og stolt.
Ogsaa *jeg* har villet Lykken, har fast om min Elskov holdt

med denne lille, grove og arbejdsvante Haand . . .
til jeg saa', at jeg kun for hans Luner var en Boldt!
Jeg ved, han er den dristigste, den modigste af alle,
højt flyver han over Flokken som Maagen over Skummet,
og under hans Kys og Favntag det var som Verdensrummet
i Bølger veg til Side — og gav Plads kun for os to!
Det har jeg følt tilfulde — har ikke forlangt hans Tro
og ikke fordret hans Løfter — har elsket hans kække Mund
og ikke kunnet tiltro den en Løgn nogen Stund.
Jeg *vilde*, han skulde være den første — uden Lige —
han *vidste*, at han blev elsket af den stolteste Pige:
og vi to tilsammen, uden Præst og Kirkegang,
trodsende Byens Klaffer, som altid gør ret til vrang,
vi skulde være Spejlet for Ungdommen, for dens Ret
til at arbejde, leve og elske! . . . , Holder inde.

LISON. Og saa? ler. Ak ja, saa sprang
den skønne Sæbebobbel. Du stakkels lille Nar,
som for *fast* om det skrøbelige Ler — et Mandfolk — ta'er?

JEANNE-MARIE vender sig uvillig bort.

LISON.
Hvad er det, Manden vil? Han vil nyde os en Stund.
Nuvel da, lad os foregribe ham i denne Nyden;
lad *os* besidde *ham* — og saa vende ham Ryggen,
før han kedes eller gør os til et Trældyr i sit Køkken,
hvor han kniber os i Kinden — naar det lugter godt fra Gryden.

JEANNE-MARIE stamper med Foden.
Det svider i min Sjæl . . . . Hvad jeg gav, det gav jeg hen
af mit fulde, varme Hjerte til saa fuldgod Hjertensven.
Og saa se ham sværme med en Bande Kammerater —
at „føre" denne Flok marodérende Soldater,
der alle har hans Fejl og bespotter hans Dyder,
der ikke naa'r til Skuldren ham, selv i hans værste Lyder!
At se ham dér blandt Smuglere — til Hælvten en Kræmmer,
der vover for Aagerkarle i Landet Liv og Lemmer!
At se ham ud paa Natten efter Kvindfolk at løbe,
hvis Gunst hver en Taabe for glatte Ord kan købe!
Og saa — og saa at tænke sig: *her* er det hvide Bryst,
som har skænket ham de Nætter saa fulde af kærlig Lyst —
som ikke kan nævnes falmet og ikke kan sigtes for Svig —
den Barm, som i hvælvet Ømhed bliver sin Stolthed lig!

Haanlig.

Aa dette Syn af Manden — af at se, hvor han blir lille,
hvor han for „Baand og Lænker" — saadan hedder det jo — frygter,

og derfor til endnu mere snærende Strikker flygter,
og kaster sit lyse Livsmod som Skarn for fygende Vinde . . .
i Sandhed, det kan svide for *hans* Skyld herinde!

LISON griber hendes Arm.
Du elsker ham bestandig!

JEANNE-MARIE gør sig fri.
Du tror mig vist *for* svag.
Hvad tænker Du om mit Hjerte? Jeg hader ham —

JEAN som er dukket op bag Huset og nu viser sig halvt over Klippen, hilser smilende ned.
Ih se Goddag!

JEANNE-MARIE vender sig bort, med et uvilkaarligt Ryk; behersker sig derpaa og siger bittert til Lison.
Nu staar han oven i Købet paa Lur . . . .

JEAN ler. Ja ikke sandt?
Stiger ned.

LISON.
Fy, Jean! det er en Skam! —

JEAN gaar uden om dem; Jeanne-Marie viger til Side.
Blæser Vinden fra *den* Kant?
Bestandig forurettet — fornærmet . . . . hør! Lison,
hvad mener *Du?* — nej se dog, hvor fin og hvor fjong!
Du har forandret Dig til din Fordel, min Dukke!

LISON halvt skælmsk, halvt fornærmet, med et Sideblik til Jeanne-Marie.
Hans Dukke! Skal vi gaa? . . . .

JEAN stedse spøgende, seende fra den ene til den anden.
Skal *jeg* blive her og sukke
alene paa Stranden? — er det virkelig din Mening?
Saa foretrækker jeg en Duet i Forening
med Jeanne-Marie! Vi skændes nemlig dejligt, vi to:
om den „Bande“ — Kammeraterne — og om at gaa paa Kro
og løbe efter Pigebørn . . . . jeg hørte det, aa jo!

JEANNE-MARIE til Lison.
Kom!

JEAN griber efter Lison.
Vent dog lidt! —

LISON. Saa slip mig! —

JEAN stiller sig i Vejen for dem. • Du er vel ej af Glas —
en „Lilje“, som knækker, blot man kysser den en Smule?
Vær fornuftig, Lison! *Du* er kommen ret tilpas
som den glade mellem glade — for jeg vil jo ikke skjule,
at Jeanne-Marie er bleven lidt skrøbelig — lidt sart . . . .

LISON tager Jeanne-Maries Haand.
Kan hændes lidt for fin for din grovere Art!

Hvis Du knækked *mig*, saa skulde jeg nok mage det saadanne,
at Du skar Dig til Blods ....

JEAN ler. — paa de sønderbrudte Rande,
Ikke sandt? Aa det evige Vrøvl om Hjertesaar:
et Hjerte er et Hjerte, saa længe det slaar
i heftig Takt med mit — og saa længe vi kan nyde
tilsammen som en Nyhed den skønneste Lyst i Livet,
saa længe har min Frihed i en Kvindes Haand jeg givet,
men heller ikke længer! Det har jeg sagt dem alle;
og hvorfor, i al Verden, skal det søde blive Galde?
Hvorfor Fanden blive bitter, naar man fra hinanden gaar,
da jo dog intet varer, hverken Vind eller Strøm,
og allermindst den Kærlighed — der svinder som en Drøm!

Til Lison.

Har jeg Ret eller ikke?

JEANNE-MARIE til Lison. Ti Du stille! Til Jean.
Jeg forstaar!
hun er kommen Dig tilpas — hun vil villig laane Øre
til det Forsvar ....

JEAN ler. — hvad Forsvar? ....

JEANNE-MARIE fortsættende. ... som Du gerne vil føre!
For *min* Skyld skal Du ikke ulejlige Dig mer';
og Lison er vist forfaren i alle Hjertesager,
hun kender disse Fraser, som en Mand i Munden tager
ret som den hvide Pind, der skal gøre ham usynlig
for hans eget bedre Jeg! Du kan le ....

JEAN smiler. Jeg vil ej nægte ....

JEANNE-MARIE.
Men den Latter, Jean de l'Ours, den er ikke af de ægte.
Mig har Du aldrig narret — og narrer mig ikke heller:
jeg ved, hvad der herinde, for mig, som Alvor gælder;
jeg har ingenting at fordre af Dig — men Du har alt
at stole paa hos mig, før dine Timer bliver talt.
Du kan ikke endnu forstaa det — men jeg véd, der vil komme
Forstaaelsens fulde Time, før din Time er omme.
Som Du er *nu*, saa hader jeg Dig af min ganske Sjæl,
kunde rive ud dit Hjerte og træde det under min Hæl;
men den Kraft, som stormer i Dig og river Dig over Ende
og gør Dig i mine Øjne til en Dreng og ej en Mand,
den vil, under voldsomme Skæbner, sin Strømretning vende
og slynge Dig op over Skærene og kaste Dig frelst i Land!
Saa vogter jeg dette mit Had, som en Helligdom, saa længe,
til dit Ansigt har forandret sig, Træk efter Træk,

til Du har følt dit Indre under Kramper sig krænge,
og kastet al din Galenskab med Væmmelse væk —
thi Du og jeg, som fødtes under Stormvejr her ved Stranden,
vi passer daarligt sammen, saa længe Solen ler,
men vi har et sidste Ord at tale med hinanden,
før vi løses op i Havskum og er ikke mer!

Begynder langsomt at stige op til Hytten.

JEAN farer sig med Hænderne til Hovedet.
Hvad er det for Ord, Du bruger? — hvor faar Du dem fra? —
Du er overspændt — forrykt ....
LISON nærmer sig ham smilende, koket.
Hm! en lille Smule — ja!
Kom, Jean! lad hende være ....
JEAN barsk. Til Side med Dig! — gaa!
Jeg er léd ved alle Kvinder ....
LISON spydig. Det er kommet lidt brat.
JEAN vil stige op.
Jeanne-Marie! ....
FA'R GRENEL staar i Døren, høj, mager, graahaaret; siger truende.
Jean de l'Ours!
JEAN springer tilbage. Ah! saadan at forstaa!
JEANNE-MARIE bedende, afværgende.
Aa, Fa'r dog ....
GRENEL. Forfører!
JEAN ler. Forfører? — saa som saa!
GRENEL.
Er Du endelig dér — tør Du vise Dig igen —
saa *skal* Du ægte hende! Vi skal tvinge Dig dertil!
JEANNE-MARIE.
Fa'r dog — Fa'r ....
JEAN. Paa Ære! et smukt Komediespil:
den krænkede Datter — den straffende Papa!
Nu er Fuglen fanget ind, som saa længe var fløjet,
— nu *skal* der gaas til Kirke — krybes i Brudetøjet! ....
Den, som har sagt, jeg gør det — ved Djævlen! han har løjet!

Jeans Kammerater kommer med et: Holla! omkring Klippen, hvorpaa Hytterne staar. Quimpart, Bourdouin, Kergüel, Yvon og flere Fiskere og Smuglere. En af dem springer straks hen og omfavner Lison; hun snor sig fra ham med et lille Skrig — tydeligt nok paa Skrømt — og løber op til Jeanne-Marie, som har sat sig ned og skjuler Ansigtet i Hænderne.

JEAN.
Hej, Gutter! her er noget for Jer! ....
QUIMPART. Halloj, min Dreng!
er Papa Grenel spendabel? ....
BOURDOUIN. Gi'r han Vin? ....

KERGÜEL. Gi'r han Tobak? ....
JEAN.
Han har udstedt en Befaling: jeg skal i Brudeseng!
YVON.
Hurra for Fa'r Grenel da!
GRENEL tordnende. I ryggesløse Pak.
Havde jeg mine Kræfter — saa slog jeg ned i Flæng
og traf Jer efter Fortjeneste!
QUIMPART. Naa naa, gamle Dreng.
Du rutter med Skillemønten ....
BOURDOUIN. Han vender sine Lommer ....
KERGÜEL.
Og stritter ikke med Smaasten ....

Paa Afsatsen, hvor Byen ligger, kommer Peyrapas frem, bærende en Vinkande, svinger med Huen og sætter Hænderne for Munden som en Raaber.

PEYRAPAS. Hej, hallo! Præsten kommer!

Processionen kommer: to Kordrenge, svingende Røgelsekar, Præsten i Ornat (gusten, mager); Musikanter; Fiskere og deres Koner, efterfulgt af Tanterne (med store Kysehatte); til sidst Børn og en enbenet Gendarm. Idet de passerer forbi Bonifacius-Støtten korser de sig alle.

PRÆSTEN træder op paa en lille Forhøjning ved Chaluppen, giver Musikken et Vink, at den skal tie.
I Følge Skik og Vedtægt — og efter de ældres Raad —
skønt noget imod *min* Vilje — skal jeg døbe denne Baad.
Navnet er in blanco — jeg faar det først at vide,
naar med Vievandsbesprængning til min Handling jeg skal skride.
Den sædvanlige Hymne-Sang — I mine kære Venner —
den lod jeg falde bort .... da det ej er en Bekender,
en troende Mand, der lod dette Fartøj bygge.
Dog *jeg* er ikke den, som skal kaste nogen Skygge
— paa saa solklar en Dag, ved en saa ærværdig Skik; —
jeg siger blot, at *han* .... Peger over mod Jean.
FA'R GRENEL med stærk Stemme.
.... er en Usling, en Forfører!
Uro, Mumlen.
PRÆSTEN.
Hvem falder mig i Ordet? — hvad er det, jeg hører? —
PEYRAPAS.
Det er en gammel Ugle! —
FA'R GRENEL. Det er *mig*, Pierre Grenel!
Hr. Pater, jeg har en Datter — Jeanne-Marie ....
PRÆSTEN. Nu — javel!
hvad Forhold staar hun i til Chaluppen — fortæl!
PEYRAPAS.
Til Chaluppen — det er *godt!* ....

PRÆSTEN til Peyrapas. Kan Du tie!
PEYRAPAS. — som en Mus!
PRÆSTEN Peger paa Baaden.
Skal den bære hendes Navn? —
FA'R GRENEL samler sig og taler med Besvær.
Jean de l'Ours kom til vort Hus,
— de var Legekammerater fra Barnsben, de to —
han røved min stakkels Pige hendes Hjertefred og Ro,
han sveg hende, gjorde han, skændigt — og løb saa sin Vej
og lod hende sidde med Skammen ....
JEANNE-MARIE rejser sig. Nej, Fa'r!
FA'R GRENEL tvinger hende haardt ned igen. Det siger *jeg!*

Uro, Mumlen.

FØRSTE TANTE.
Hvor skændigt! ....
ANDEN TANTE. Har man hørt Mage! ....
PEYRAPAS. Se saa — nu gaar det løs!
alle Tanterne! — ro væk! ....
TREDJE TANTE. Den afskyelige Tøs!
PRÆSTEN.
Stille i Menigheden! Dette her maa undersøges.
Jeg kan ikke give Baaden et Navn, som er — en Skøges!
ALLE TANTERNE.
O Gud for en Skandale! ....

De skriger op og truer ad Jean, som staar rolig med korslagte Arme over Brystet, og ad Jeanne-Marie, som atter har dækket sit Hoved med Tørklædet.

PRÆSTEN. Jeg siger: Stille! — ti!
med den hellige Handling er det for i Dag forbi!

Til Kordrengene.

Sluk Røgelsen! ....
PEYRAPAS peger paa Baaden.
Aa, døb den — paa bedste Beskub!
hvad kan *den* gøre ved det — den uskyldige Chalup?
PRÆSTEN.
Peyrapas! Du har kigget i Kruset —
PEYRAPAS! Aa hvad — en gammel Vane!
jeg tæller bare Dryppene, som falder fra Tøndens Hane.
PRÆSTEN.
O sørgelig Forvildelse, hvorhen Ens Øje falder! —
Jeg vil tale! Slaar ud med Haanden.
TANTERNE. Tys!
FA'R GRENEL. Hr. Pater, Eders Hjælp jeg paakalder —
TANTERNE.
Tys!

PRÆSTEN.
Tal, Pierre Grenel! Har Jean — den Mand der staar —
har han krænket Dig saa haardt, saa bør Boden være haard!
FA'R GRENEL.
Han skal gifte sig med Pigen!
TANTERNE. Fy!
PEYRAPAS. Faa I ham dertil! ....
han ser just ikke synderlig ud, som om han vil.
PRÆSTEN.
Jean de l'Ours!
JEAN maaler ham og tier.
PRÆSTEN. Din Forstokkethed er just det rette Svar; —
Du tilstaar, ved din Tavshed, at Du Pigen krænket har.
Sligt raaber højt mod Himlen: som dens Ombud paa Jord
er Gejstligheden den, der skal forske i Syndens Spor.
Din Synd er uaftvættelig — din Brøde kan Du dække
ved i Kirken din Haand til Synderinden at række.
Den hellige Ægtestand har i sig selv en Magt
til at lutre tvende Sjæle i ubrødelig Pagt:
naar Tid da er gaaet — naar I sammen mangen Tørn
har taget med Livets Skæbner i Ydmyghed og Tro,
naar I ret er bleven Lemmer i Menighedens Bo,
saa kan jeg døbe Baaden — naar jeg døber jeres Børn!
FØRSTE TANTE knæler.
Hvor herlig talt!
ANDEN TANTE kysser Præstens Kjole.
Guddommeligt!
TREDJE TANTE i Ekstase. Den nidkære Guds Mand!
TANTER, FISKERNES KONER og FISKERE.
De *skal* — de skal ind i den hellige Ægtestand!
FA'R GRENEL bevæget.
Jeg takker Jer, Hr. Pater, og velsigner Jeres Kald!
PEYRAPAS til Jean.
Naa, Jean, nu kommer Turen til Dig! — Nej, se dér!
den Smaa vil snakke med .... ja, frit Slag for enhver!
JEANNE-MARIE har rejst sig, slaar Hovedklædet tilbage, siger bestemt.
Jeg taler for min egen Person. Hvem siger *skal?* —
jeg lader mig aldrig tvinge — nej aldrig ....
TANTERNE. Tvi Dig! tvi!
JEANNE-MARIE.
Min Fa'r slog til Blods mig — han saa', hvor jeg led,
hvor jeg sørged .... han aftvang mig, ak ja, min Hemlighed!
Dengang var jeg *svag* — men siden blev jeg stærk:

I kan drive mig ud paa Heden — ja nøgen i min Særk —
I kan sulte mig og pine mig — og spærre mig inde —
men aldrig — det sværger jeg, saa sandt jeg er Kvinde! —
aldrig skal I tvinge noget Mandfolk mig paa,
i Kirken eller udenfor .... Naa, Fa'r, vil Du *nu* slaa?

LISON kaster sig imellem hende og Fa'r Grenel, der hæver Haanden.
Du rører hende ikke!

FA'R GRENEL.
Ulykkelige! lader brudt Armen synke, gaar ind i Hytten.

TANTERNE hyler. Tvi!

Tanterne, Fiskernes Koner og de ældre Fiskere trænger raabende ind paa Jean. Kammeraterne slaar Kreds om ham.

JEAN.
Blot rolig, Kammerater! ....

PEYRAPAS griber sin Kande, som han har sat fra sig.
Slaa Vin — nej Vand — i Blodet!
gør I bare som Jean — *han* taber ikke Ho'det.
Klapper ham paa Skuldren.
Naa, saa tal Du, min Sønneke! Du holdt Dig ret længe —
til en Omgang sund Fornuft kan de Damer og Herrer trænge.
Gør et Skrabud for Præsten.
Med Hr. Paterens Tilladelse! —

JEAN haanlig. Det Spilfægteri
— med Præst — og Fruentimmer — og med hende, Jeanne-Marie!
I har endnu ikke kendt Jean d'lOurs, maa I tro,
hvilket Vilddyr han er — hvor han har en Bjørneklo!
River Ærmet op og strækker truende sin blottede Arm imod de ældre Fiskere, der viger tilbage.
I har hvisket og tisket i Krogene om alle
de Synder, jeg har øvet med min Bande Kammerater;
I har sladret om at „smugle" — og hidset Toldsoldater
— ja selv den sølle En-Ben, Gendarmen der, paa *os*,
for at ha' den Fornøjelse at se, om vi kan slaa's,
og at høre om vore Skrammer — mens I selv gik Ram forbi —
I, som hæler, mens vi stjæler, I med jeres Hykleri!
Mumlen og Uro blandt de ældre Fiskere,
Nuvel ja, vi er Smuglere! det siger jeg paa Trods
af jer hæderlige Vandel — og af hende, Jeanne-Marie,
der er akkurat saa sippet og saa dydig som I!
Hvorfor hyle vel ad *hende*? hun er Kød af jeres Kød,
hun kan præke som den bedste, mens vi Stakler staar for Stød
af Djævlen og hans Anløb — og falder, troligt nok, ler.
fordi vi er en gudsforgaaen, ryggesløs Flok!
Hun har elsket mig: naa ja, det er stort eller smaat,

som man ta'er det; men *hun* ser det i et Lys, som kaster Skygge
paa mig, paa denne Synder, der ej vil bo og bygge
i et Kærligheds Paulun, hvor man har det lunt og godt,
hvad saa Tanter, Præst og Menighed af ondt kan sammenbrygge!
Længst var jeg léd af Byen og al dens Maskepi
med Røgelsen, der kvalmer tæt og tung fra Alterkrogen
og fostrer dette Fruentimmer-Præste-Hysteri!
Jeg er led ved denne Kærlighed, der tror sig saa fin,
fordi den ej er registreret ind i Kirkebogen,
fordi den er u-døbt som den Baad, der nu er *min!*
Bort vil jeg, ud som Smugler, som Kaper, med min Baad;
den ler ad Saltets Taarer, som jeg ler ad Kvindegraad:
og vil man ikke døbe den — som Hedning jeg faar
forsøge med den min Lykke, før til Helved jeg gaar!

PRÆSTEN løfter Hænderne.

Forfærdeligt!

JEAN. Chaluppen i Vandet, Manne! — høj!

Han selv og Kammeraterne springer hen til Chaluppen, slaar Støtterne fra, og skyder den paa Ruller ud i Strandkanten, hvor de alle entrer om Bord.

PEYRAPAS svinger sin Vinkande.

Se *det* var èn Tale, som kan vaske sig — føj!
den maa skylles ned med Draaber! . . . Nu kommer jeg — halløj!

Drikker og gaar efter de andre ned til Baaden, hvor han med Besvær bliver hjulpet op.

PRÆSTEN.

At Himlen ej kan træffe ham med et af sine Lyn! . . . .
Paa Knæ, mine Dyrebare! — vend Jer bort fra det Syn!

Hele Menigheden knæler med Ansigterne vendt mod Præsten. Børnene, som er fulgt efter Baaden helt ud i Strandkanten, bliver skrigende drevet tilbage af den enbenede Gendarm, der langer ud efter dem med sin Stok.

Jeanne-Marie staar oprejst udenfor Hytten, knugende Lisons Haand, stirrer ud mod Baaden.

JEAN agterst i Baaden, tager Vinkanden fra Peyrapas, drikker og raaber leende, idet de hejser Sejl.

Et Ord, Hr. Pater! . . . .

PRÆSTEN vender sig.

Hvad er der? — Sig at Du lod Dig forblinde —
at Du angrer . . . .

JEAN haanlig.

. . . . I vilde jo splejse mig! det ligger Jer svært paa Sinde.
Nuvel, jeg sværger højtideligt . . . .

PRÆSTEN urolig. Sværg ikke!

JEAN med opløftet Haand. Den første Kvinde
— forstaar sig unge og smukke — jeg møder fra denne Stund . . .

PRÆSTEN.

Nu? . . . .

JEAN.

Var det end selve Djævlen: — jeg gifter mig med hende!

Baaden glider bort til venstre.

PRÆSTEN.

Bort! — udstødt af Menigheden! Tvi over Synderen! ....

FISKERE, KONER OG TANTER hylende.

Tvi!

PRÆSTEN. Kom! hurtigt til Kirken, at bede! ....

Iler til højre ind til Byen med hele Skaren.

JEANNE-MARIE har fulgt Baaden med Øjnene, indtil den er borte; løber ned fra Hytten, tværs over Forgrunden til Bonifacius-Støtten, hvor hun kaster sig ned.

St. Bonifacius! staa ham bi!
Jeg beder til Dig saa inderligt, med Hjerte og Mund —
beder til Dig, og tror paa Dig, som jeg troed i Barndommens Stund:
Du, som er Sømandens Hjælper, Du, som forstaar hans Sind
og kender hans stride Veje, naar han tumles af Vejr og Vind,
Du, som kan Farerne maale, fatte hans Overmod
og se, hvor det vokser af Afgrunden frem, som daglig truer hans Fod:
o ræk ham en Haand ved Svælget! lad ham ej synke derned —
Du, som er knyttet til Sømandens Liv ved Forbøn og Kærlighed!

Rejser sig, knytter Tørklædet fast over Brystet som ved en fattet Beslutning.

LISON er fulgt efter hende.

Hvad vil Du? —

JEANNE-MARIE. Følge ham, vil jeg — op over vilden Sti —
følge ham — til jeg kan frelse ham! Iler op over til venstre.

LISON alene tilbage.

Saa! nu er den Glæde forbi! —
Det gaar dog forskrækkelig hurtigt ... bare en Snes Minutter:
saa er *hun* væk, og *Jean* er væk, og med *ham* de raskeste Gutter!

Med et Suk.

Og nu kan man gaa, hvor man kom fra — og sy og sy uden Ende.

Kaster med Hovedet, ler.

Aa skidt! kan man ikke faa Sømænd fat — faar man nøjes med Krambodsvende!

ANDEN HANDLING

En lille Vig mellem Klipperne længere oppe ad Kysten, hvor Landskabet løfter sig i større, mere sønderrevne Masser.

I Baggrunden til højre fører en snoet Sti op over de terrasseformige Afsatser til Forgrunden, der danner en Indsænkning om en Kilde, hvor en Snes Mand kan finde Plads. Til venstre taarner Klipperne sig op i vilde, groteske Former. I Baggrunden lander *Jean de l'Ours* med sine Kammerater *Peyrapas, Quimpart, Bourdouin, Yvon, Kergüel* og flere Smuglere og Fiskere, alle bevæbnede.

JEAN springer først i Land fra Chaluppen. Her er Stedet! her er *vi!* — her
skal Bryllupsgildet staa ....

ler og svinger Huen.

om jeg finder mig en Brud!

PEYRAPAS følger efter. Vi gør Razzia i Land
hos de dumme Faare-Bønder!

Til de andre.

Tag nu fat, alle Mand!
Baaden ind! — og saa Varerne! — lidt rapt skal det gaa!

De trækker Baaden helt ind; bærer Kasser og Tønder, Fustager, Kister, Vareballer osv. op over Klipperne og lejrer sig omkring Kilden. Aftenrøden lægger sig lidt efter lidt over de øverste Klipper.

PEYRAPAS slaar Spunsen af et Rom-Fad, peger paa Kilden.
For Vandet sørger Antifer — for Spritten sørger vi!
Det er jo „Djævlekilden!" ....

Skubber til Quimpart.

QUIMPART.

Aa Snak da? —

PEYPARAS.

Hi hi!
Du har dog hørt om Antifer? ...

Mumlen og Latter.

han færdes her paa Stedet!
som en Spøgefugl, Quimpart! og har vistnok ofte vædet
sin Snabel her i Truget — af Mangel paa andre Varer.
Vi har Rommen — som vi kneb fra den store Vestindiefarer!

JEAN ler. Vi har baade Rom og Vin! Lad mig smage! ... den
gaar an!
Antifer skal leve! — Han skal leve — alle Mand!

Alle.

Antifer skal leve! —

PEYRAPAS. Quimpart blir bleg om Næbet!
Folkens! — en Idé ... *han* skal bære Brudeslæbet;
vi gør ham straks til Kvindfolk! Op med de fine Kasser!
lad os finde nogen Stads, som til Jomfruen passer!

Under megen Lystighed aabner de Kasser, Kister og Vareballer, begynder at udstaffere Quimpart som Dame.

QUIMPART værger for sig. Men jeg bærer jo dog Skæg ....
PEYRAPAS. Aa lidt Haar under Næsen —
det er just Kryderiet paa saa yndigt et Væsen.
QUIMPART. Men min Taille er for svær ....
PEYPARAS. Jeg har Brudepiger kendt,
som stod hemmelig Brud — med en Taille! ... Viser. Saa omtrent!
JEAN.
Yvon! Du er skægløs — Du søger din Lige
i Kyssetøj — *Du* bliver den anden Brudepige!
YVON idet de klæder ham paa. Men, hvem skal jeg da kysse? ...
JEAN. Din Nar, det er *mig*,
som skal kysse denne Nat .... næste Gang blir det Dig!
BOURDOUIN. Og Præsten?
PEYRAPAS. *Jeg* er Præst!
KERKÜEL. Nej lad mig ....
PEYRAPAS ifører sig en lang, hvid Kutte. Gaa Du væk!
din Næse er *for* rød, og din Mine for fræk.
Jeg ser ud — ikke sandt? — i denne lange Talar,
som om jeg paa en Verden af Skrifte-Synder bar;
og *dem* bærer jeg med Anstand — selv om Vægten mig tynger! —
jeg kan messe som en Gedebuk og snøvle, naar jeg synger.
BOURDOUIN med en Natskjorte. Saa vil *jeg* være Kordreng — den ene ....
KERGÜEL ligeledes. *jeg* den anden!
PEYRAPAS. Nu! saa er alt i Orden — uden Bruden ....
JEAN. Ja, for Fanden!
hvor faar jeg hende fat? ...
PEYRAPAS med dyb Stemme. „Hvo, som søger, han finder!“
hælder Vin op.
JEAN svinger et Bæger Vin.
Hej, Gutter! — ud! — støv op iblandt Bøndernes Kvinder —
driv dem herned til Stranden — med det onde eller gode —
dem, som I bedst kan tænke Jer er efter mit Ho'de!
I mit Ho'de sidder Øjne: de skal kende Behag
i en Vækst, som er rank, og en Runding — ej for svag;
ingen tykke! — velbekomme! men heller ingen Rangler,
hvor man ser, altfor tydeligt, paa Afstand, hvad der mangler.
Øret skal være lille, og Munden frisk og rød —
maa gerne være stor, naar den bare er blød;
Midjen skal gaa ind efter, og Hoften skal gaa ud!
Øjet kan være fugtigt — men ingen fugtig Hud;
jo, Haanden en lille Smule ... de røber, disse Hænder,
naar de føles som kolde, hvor hedt det i Hjertet brænder.

Alder — ubestemt, mellem tredive og femten;
ikke for højtidelig, men oplagt til Skæmten,
til Fjas og Løjer og Langkaal ....

PEYRAPAS *sysler med en Drikkekumme og Vinkander.*

Langkaal — det er godt!

JEAN

Kort sagt, find mig et Barn — som har Børneskoene traadt,
og kastet, med Hæl og Saaler, det moralske Overlæ'r bort!

PEYRAPAS *gnubber sig.*

En rigtig lille Satan — af den *lidt* bedærvede Sort!
Du, Jean! jeg brygger en Bolle — til Ære for din Frue —
Rom og Bordeaux og Rhinskvin, dertil Bourgognes Drue.
Kom her, fyld i, Kammerater! — tænd Kviste og Kvas i Lue! —
ædru finder vi ingen, om nok saa hidsigt vi søger,
men har vi *Rus,* saa ser vi en Satan i alle Kvinder:
og derfor, en Sang til Gejsten, som om Antifers Kilde spøger!

JEAN *tømmer sit Bæger.*

Ja, Gejsten! —

PEYRAPAS *ligeledes.*

Han skal leve! —

JEAN.

Hvis han findes! ....

PEYRAPAS *klør sig bag Øret.*

Naar jeg besinder
mig rigtig paa denne Vise .... fordømt! saa har jeg den glemt.
Der *findes* vist ingen Antifer! — —

JEAN.

Din Gavtyv — det er for nemt.

PEYRAPAS *peger leende paa Quimpart.*

Det er *hendes* Skyld! hun ryster i Buks .... forlov! i sin Puds; —
naar bare jeg nævner Djævelskab, saa løber hun paa en Studs!

QUIMPART *tømmer et stort Bæger.*

Jeg? ... ikke bange for Djævlen — om jeg traf ham og hele hans Hær!

PEYRAPAS.

Kan være, han følte sig truffet selv, ved at se Dig i Damekla'r!

De ler; deres Latter gentages bag Scenen.

QUIMPART *ængstlig.*

Hvad var *det?*

PEYRAPAS.

Det var Ekkoet, Tosse! ... Se, Djævlen kan skifte Ham:
ofte skjuler han Kløerne i Skikkelsen af et Lam;
og naar man vil klappe Lammet og kysse dets søde Snude,
saa kradser det — ret som dit stubbede Skæg ... og saa er „Fortryllelsen“ ude.

Latter — som ligeledes gentages.

JEAN.
Et prægtigt Ekko! — Din Vise? ....
PEYRAPAS. Her er den! — men først: fyld i!
Du hjælper mig vel, som altid, med Tekst og med Melodi?

Jean tager en Guitar fra en af Smuglerne og akkompagnerer Peyrapas' Ricitation, idet han selv falder ind med.

PEYRAPAS gestikulerende — meget grovkornet.
Naar Mørket kommer listende
paa Strømpesokker frem,
saa lister ogsaa Antifer
fra Hulens mørke Hjem.
JEAN falder ind — burlesk alvorlig, som et Barn, der spørger.
Hvor ligger denne Hule? —
PEYRAPAS. I Nord og Vest og Øst: —
der findes saa meget Djævelskab
langs hele Bretagnes Kyst.
JEAN. Gaar Antifer paa Strømper? —
PEYRAPAS. Javist gør han saa!
hvor skulde han ellers Futteral
til sine Lægge faa?
JEAN. Og er han ellers velskabt? —
PEYRAPAS. I Nord og Vest og Øst
der findes ingen Mor's Sjæl
med saadant hvælvet Bryst.
JEAN. Hvad driver han for Kunster? —
PEYRAPAS. Han gør smaa fikse Hop,
og vugger sig i Hofterne —
og løfter Kjolen op.
JEAN. Gaar Antifer med Kjole? —
PEYRAPAS. Javist gør han saa!
man kan dog ej i snævert Liv
og Underskørter gaa.
JEAN. Men er han da en Dame? —
PEYRAPAS. Derom faar Du Besked,
naar Du lidt mer' end jeg om Liv
og Underskørter véd!

Gør en Pirouette og slutter med et Skrabud.
De ler, klapper i Hænderne, drikker og larmer.

QUIMPART.
Var *det* det hele? —
PEYRAPAS.
Tre Fjerdedel kun! Der mangler — en lille Smule:
akkurat nok til at Damer kan under Skørterne Resten skjule!

YVON som har staaet lidt oven over de andre og spejdet op efter.
Funtus! et Fruentimmer!
JEAN hurtig.
Hvor da?
YVON peger. Deroppe — se dér!
øverst — hvor Klipperne hælder mod Solens det sidste Skær!

De stimler alleesammen, løfter sig paa Tæerne og kigger.

Aa, nu forsvandt hun! ....
JEAN vil op.
For Pokker!
YVON holder ham tilbage.
Nej bi! ...
BOURDOUIN. Lad mig! —
KERGÜEL. Nej lad mig!
JEAN.
Ingen Dumheder, Folkens! her kommanderer *jeg*!
Buser vi paa — saa skræmmes hun blot — og kunde løbe sin Vej.
Duk dig, Yvon! og list dig ....
YVON.
Der er hun igen!
JEAN. Min Tro! —
Det lader til, hun har set os ...
PEYRAPAS — og tager det Syn med Ro!
Bange synes hun ikke!
JEAN. En svaj og smækker Gestalt!
se, hvilke spænstige Lemmer! Nu springer hun ...
PEYRAPAS. Aa! hun faldt!
Borte har taget ved Pigen! ...
JEAN. Nej nej, dér er hun igen!
Hun smiler — med Fingren for Munden! ....

Kysser ad hende paa Fingeren.

hun er *min!* — hun kommer herhen!

Under vekslende, stærkt rødt, køligt blaat, og atter straalende gult Lys bevæger en ung, smidig Kvinde sig fra de øverste Klipper ind igennem Afsatserne, saaledes at hun snart sees, snart er skjult, og atter dukker frem. Hun er yderst koket; klædt i den mest udfordrende Incroyable-Dragt fra Aarhundredets Begyndelse.

JEAN byder hende Haanden ved den sidste Afsats.
Tør vi vel have den Ære? ...
HUN nikker smilende, hopper ned ved hans Haand, lægger Fingeren for Munden med en Gestus.
JEAN. Aa, jeg forstaar det — Tys!
Et Løfte Hun nikker. *det* respekteres! Tillad mig ... Haanden til Kys!
Kysser hendes Haand galant og fører hende til Sæde ved Kilden, hvor alle grupperer sig om hende.

JEAN spøgende.
Ja — saadan et Løfte kan binde! Ogsaa *jeg* har aflagt en Ed
og sat en Trumf paa mit Udsagn — ret drabelig, det jeg véd! —
Vi er en Flok lystige Fugle, som dyrker de frie Glæder,
et Samfund, hvis Love det videste Maal af Frihed for hver tilsteder.
I Handel og Vandel det gælder, at hvad jeg har taget som *mit*,
det ejer jeg — ganske uanset, om det ogsaa for nylig var *dit!* —
Enhver er Tyv i sin Næring; det gælder om Gods og Guld,
det gælder om Kys og Favntag; — naar blot jeg har Favnen fuld,
saa æres jeg dog som en Stormand, en Allerhelvedeska'l,
og ingen tør pege paa mig, og sige: den Fyr, han stjal!

HUN tilnikker ham smilende sit Bifald.

JEAN.
I har — om jeg saa maa sige — ret fritforstaaende Blikke;
nuvel, én Ting kan jeg love — *kede* Jer skal I ikke!
Altsaa, tag Plads i vort Samfund... Afsides til Peyrapas, leende. Tror Du,
at hun er stum?

PEYRAPAS blinker til ham.
En fornem Dame paa Æventyr; Peyrapas er ikke saa dum:
de har tidt de særeste Indfald, de fornemme Frøkner og Fruer,
som keder sig hos deres Ægtemænd eller i deres Fa'ers Stuer;
af Frygt for at røbe noget i en sød lille Hyrdestund,
slaar de hellere Laas paa Forhaand for den allerkæreste Mund!

JEAN puffer ham til Side og byder hende.
Lyster min stumme Dame — Sydfrugter — Kager og Vin?
denne Bourgogne er ypperlig — og her er en sød Appelsin!
Musik kan vi ogsaa gøre — og synge en Vise dertil.
Lyster min stumme Skønhed, at høre lidt Sang og Spil?

Hun nikker smilende til alt, spiser, drikker, sender Jean forlibte Øjekast, ser sig koket omkring; Jean rykker nærmere til hende — medens Peyrapas paa et Vink skænker op af Bollen, hvorunder Ilden flammer.

JEAN.
Min Naadige! jeg skal forklare.... vi fejrer en Bryllupsfest.
Her ser I de Brudepiger! — han dér — med Forlov — er Præst!
Studeret har han en Smule — *nok* til at splejse et Par,
som ikke til Ritualet *for* store Fordringer har.
Og véd I, min Naadige videre — at *I*, ved vor glade Fest,
er noget nær nu den vigtigste — og dertil en *tvungen* Gæst!

Viser paa sine egne og de andres Vaaben.
Peyrapas tilnikker ham sit Bifald.

HUN tømmer smilende sit Bæger, trykker Jeans Haand til sit Bryst.

JEAN.
Ah! dermed er Komplimenter og Omsvøb heldigt forbi —
det Haandtryk siger mig meget... og nu til vor Ceremoni!

Bøjer sig imod hende og fører hende frem.

Fornemme Damer — de har dog den Resoluthed engang,
mens Fiskerpiger og Folkets Børn gør Snikken og Snakken saa lang.

PEYRAPAS paa hvem Vinen — som paa dem alle — kendeligt spores, klasker i Hænderne og slaar sig over Knæet.

Og nu vil jeg messe, min Sandten — og vise, hvortil jeg du'r:
først en moralsk lille Rundsang, saa ta'er vi en from lille Tur!

JEAN overgiven.

Kontredans! Kontredans! prægtigt! — graciøs — og let og behændig!
Hr. Pater! af Hensyn til Bruden — lad Sangen blive anstændig!

PEYRAPAS.

Bevares, min Søn! saa anstændig som noget Bibelsprog....

Med et Skrabud.

Min Naadige stødes vel ej af en Tekst — fra den gamle Mosebog?

HUN spiller Øjnene op, synes at betænke sig —.

PEYRAPAS forklarende.

Teksten om Haven — og Æblet... og....

HUN nikker hurtigt bifaldende, og gør en Pirouette.

JEAN holder hende i sin Arm.

Samtykke! — det var jo rart.
Træd an — mine Damer og Herrer! — træd an! det skal gaa i en Fart.

De stiller sig op i to Rækker overfor hinanden. Peyrapas synger for; Jean spiller og falder ind i Teksten. Saa synger Koret Refrainet og danser dertil en Slags Tur med Kæde.

PEYRAPAS.

Der var engang en Have
med smaa og store Dyr
i Haven stod et Æbletræ,
derunder sad en Fyr —

JEAN falder ind

— saa ensom, aa det Skind!

PEYRAPAS

— han sad saa ensom, stakkels Fyr,
og saa' paa alle Havens Dyr
og keded sig gudsjammerligt.

JEAN — og saa sov Manden ind!

JEAN fører Kæden og synger.

Saa vandrer vi, saa vandrer vi om Æbletræet rundt,
og ikke kender Forskel vi paa godt og paa ondt:
paa surt eller sødt,
paa haardt eller blødt,
paa hvad, der er tilladeligt, og hvad der er en Skam:
for vi er saa uskyldig' som et fromt lille Lam.

PEYRAPAS.
Han vaagned op omsider
og tog sig til sin Ryg,
han følte noget stikke sig,
ej! det er vist en Myg?
JEAN. — monstro han havde Ret?
PEYRAPAS.
— men da han nu i Vejret saa',
en Dame fik han Øje paa,
og hun var ganske klædt som han
JEAN. — og det var meget let!
KOR:
Saa vandrer vi, saa vandrer vi om Æbletræet rundt osv.
PEYRAPAS.
Han rejste sig og bukked,
hun kniksed og hun lo,
saa stod de ved det Æbletræ:
der var kun Plads for to
JEAN — nej det var dog fatalt!
— og sulten var de begge to,
og Træet det bar Æbler jo,
saa tog de et og delte det
JEAN. — og saa gik det dem galt!
KOR:
Saa vandrer vi, saa vandrer vi osv.
PEYRAPAS.
Men havde selv jeg siddet
som han, den stakkels Fyr,
og kedet mig gudsjammerligt
i Haven blandt dens Dyr
JEAN. — aa ja, det vil jeg tro! . . .
PEYRAPAS.
— og havde jeg en Dame sét,
og havde Damen til mig let,
saa havde vi vist Æblet delt
JEAN. — ja ganske som de to!
JEAN.
Saa vandrer vi, saa vandrer vi om Æbletræet rundt,
og ikke kender Forskel vi paa godt og paa ondt:
paa surt eller sødt,
paa haardt eller blødt,

paa hvad der er tilladeligt, og hvad der er en Skam:
for vi er saa uskyldig' som et fromt lille Lam!

De kredser overgivent, under groteske Løjer, omkring Jean og hans Dame i Midten. Hun trykker sig meget kærlig ind til ham, han er Fyr og Flamme af Beundring.

Saa danser hun en Solo — som henriver dem alle til larmende Bifald.

QUIMPART som Brudepige søger at efterligne hendes Bevægelser.
Naa! *jeg* kan da ogsaa danse ....

YVON ligeledes. Og *jeg*!

PEYRAPAS skrællende en Appelsin. Nej — der mangler lidt Takt!
Og nu til Ceremonien — gesvindt, lille Børn, giv Agt!

Putter Jean og hans Dame hver en Halvdel af Appelsinen i Munden.

Kærlighedsæblet er ligelig delt — og Vin skal besegle den Pagt!

Tager to fyldte Bægre fra de knælende Kordrenge (Bourdoin og Kergüel) — smager først selv derpaa, synes tilbøjelig til at drikke ud — men rækker saa Jean og hans Dame hver sit Bæger, idet han gør Dikkedarer over deres Hoveder.

At spørge, om *han* vil ha' hende, og om *hun* vil ha' ham,
det synes mig overflødigt — ja næstendels en Skam:
de røber nemlig for tydeligt! ....

JEAN afbryder, idet han knuger hende til sig.
Ja! — Lyst imod Lyst!
Tilbøjelighed mod Tilbøjelighed — og Bryst imod Bryst!
Jeg taler slet ikke om Hjertet — derom har jeg hørt for tidt:
men alt, hvad jeg rummer af Galenskab — o skønne Dame — er dit!

PEYRAPAS patetisk, med udstrakte Hænder.
Saa erklærer jeg herved Parret for Ægtefolk at være: —
gør eders slægtformerende Bestemmelse skyldig Ære!

Jean omfavner sin Dame højtideende.

YVON raaber.
Tempêten! hej, Tempêten! ....

JEAN klapper i Hænderne. — vor gammel-bretonske Dans,
som ender med Strømpebaands-Løsen! — stil op! — i Kreds og i Krans!

Han løber hen til en af de oplukkede Kister, tager en Favnfuld brogede Schaler ud og kaster dem til Kammeraterne, som alle drapperer sig med dem og derpaa stiller sig i en Halvkreds. Det smukkeste Schal overrækker han sin Dame.

Hun figurerer med det foran hver enkelt i Kredsen, der søger at besvare hendes kokette Bevægelser, Bøjninger og Vridninger paa bedste Maade. I Begyndelsen er Dansen langsom, Trinene og Stillingerne afmaalte — det hele antydende et lidt efter lidt optrækkende Uvejr. Men efterhaanden som hun nærmer sig *Jean*, der staar yderst paa højre Fløj, bliver Bevægelserne kaadere, dristigere, vildere — og hun ender vis-à-vis Jean i en Slags voldsom Reel.

JEAN og PEYRAPAS ledsagende Dansen hver paa sin Guitar, under Vekselrecitation.

JEAN.
Hejsa! de fornemme Damer — de kender dog deres Kram!

PEYRAPAS.
Al den forlorne Pænhed — den skyder de som en Ham!
JEAN.
„Selskabet" vender de Ryggen — Instinktet det er just *vort*:
vi Gutter, som kasted fra Vuggen af....
PEYRAPAS. baade Bleer og Bukser bort!
JEAN.
Først tripper de paa Stedet —
PEYRAPAS. en Smule, en Smule!
JEAN.
De vilde saa gerne Djævlen —
PEYRAPAS. bag Livstykket skjule!
JEAN.
Men Djævlen tager Tilløb — o!
PEYRAPAS.
og springer op — og blir til to!
JEAN.
Nej, se det hvide Tvillingpar,
som gemt for Verdens Øjne var, —
PEYRAPAS.
som ser i al Uskyldighed
paa Verdens Mandfolk ned!
JEAN.
Hejsa! de dejlige Damer — de kender dog deres Kram!
PEYRAPAS.
De lægges i Vuggen som Engle — de skyder som Djævle Ham!
JEAN.
Og alle de dumme Mandfolk — Gutter af første Sort:
de kaster for alt dette Djævelskab....
PEYRAPAS. baade Frakke og Bukser bort!
JEAN slænger Guitaren.
Spille kan hver Bønhas,
og synge kan hver Nar:
hej! danse, danse vil jeg
til Fanden mig ta'r!
Nu er Damen lige ud for ham.
Og kysse vil jeg Haand og Mund,
og Armen trind og Barmen rund,
ja favne Knæ og kysse Fod
med Havets hele Overmod,
naar kogende dets Hvirvel-Vand
fremstyrter mod den nøgne Strand
og løsner Klippen i dens Rod

og knuger den og kryster den
med samme sydende Gevalt,
saa hed, som jeg, saa gal, som alt
mit vilde Sømandsblod!

Kammeraterne omkredser i vild Runddans Jean og hans Dame i Midten.

PEYRAPAS udenfor Kredsen, tumlende om under ellevilde Fagter.

Hejsa, Bror' Jean! Du er oppe i Dag!
der er Stormvejr i Dig, min Gut!
Skyerne trækker nu sammen — aa ja —
og Himlen gi'er snart Salut:
naa! saa lad Klipper og Fjælde
om Brudenatten fortælle —
Svir! det er noget, som *vi* kan forstaa;
lad saa Fanden ta' Dagen derpaa!

Jorden er blevet til Havet i Dag;
der er Slinger i Valsen, min Gut!
alt, hvad der staar her i Verden — aa ja —
det falder i næste Minut:
naa! lad det ramle tilsammen!
jeg siger Prosit! og Amen! —
lad i Runddans det hele forgaa,
og lad Fanden ta' Dagen derpaa!

Runddansen hører op; Kredsen stimler tæt sammen om Jean, der knæler for sin Dame.

QUIMPART raaber, idet han skubber de nærmeste til Side.

Strømpebaands- Strømpebaands-Løsen!
Kammerater! gør Plads — jeg vil se! ....

PEYRAPAS tumler hen til Kredsen og kigger de nærmeste over Skuldrene.

Bare jeg ej — Hikker. var saa gammel i Dag
og tyk! — Hikker. det er rigtigt, min Gut!
spise sin Kærest med Øjnene — ja —
det staar ingen Steder forbudt:
spis hele Redeligheden,
men Du bør begynde fra neden! —
Rask, Kammerat! herfrem med din Haand
og løs hendes Strømpebaand!

Det bliver pludselig mørkt — Kammeraterne udstøder et højt Brøl og stimer forvildet ud fra hverandre — de staar et Øjeblik rædselslagne.

PEYRAPAS holder fast i Quimpart, som vil løbe.

Hvad er der? — saa staa dog, din Kryster! ....

QUIMPART.

Til Side! — væk! — jeg vil hjem!

PEYRAPAS rusker ham.
Hvad er der? . . . .
QUIMPART.
Tøsen er Djævlen selv — hun stak Hestefoden frem!
Løber ud.
PEYRAPAS.
Aa Sludder med jeres Djævel . . . . Ah! . . . .
Vender sig: *Antifer* ses staaende oppe paa Klippen over Kilden i rødt Lys; Damen er forsvunden; Jean knælende med bøjet Hoved, Armene knuget for Ansigtet. Vild Flugt; nogle af Kammeraterne kaster sig ned og kryber ud paa alle fire; Resten river Peyrapas modstræbende med sig.
Der er et Øjebliks Stilhed.
JEAN rejser sig — gør et Spring tilbage — trækker en Pistol frem og sigter.
ANTIFER med mægtig Røst.
Skyd! — og Kuglen vil vende tilbage imod dit Bryst! —
Haanlig.
Vi blev jo dog givet tilsammen — Lyst imod Lyst!
Tror Du, det hele var Løjer? — *den* Pagt sletter ingen ud:
Tilbøjelighed mod Tilbøjelighed! . . . . saa kom nu og følg din Brud!
JEAN lader Vaabnet synke; siger fortvivlet, tænderskærende.
Umuligt! — *Kan* det være saa? . . . . *er* der en Antifer til?
ANTIFER ler højt; Latteren gentager sig bag Scenen.
I dumme Menneskeskabninger! — I sætter ind i et Spil —
al jeres Attraa og al jert Begær . . . . det er dog Gevinsten, I *vil*!
I gramser efter Gevinsten — og falder den i jeres Skød,
saa nægter I raskvæk Spillet . . . . aa det var blot Djævlen, vi snød!
Om Himlen der kan disputeres — som der fables om Vejr og Vind —
men Djævlen er ej en saa flygtig Ting — han er rodfæstet dybt i dit Sind:
kvæl dine Lidenskaber, riv ud din sidste Passion:
saa kan Du nægte dit Ophav i Antifers egen Person! —
Følg mig! Du er min Tjener . . . .
JEAN.
Jeg trodser Dig! —
ANTIFER. Trods af en Træl!
Jeg kunde klemme Dig, Myre, mellem mine Fingre ihjel,
kunde knuse dit skøre Hoved mod Klippernes haarde Mur
— men ønsker, som Brud, at se Dig helst i hel og uskadt Figur.
Kom! . . . .
JEAN. Jeg dræber mig! —
JEANNE-MARIE kommer styrtende frem over Klipperne, kaster sig paa Knæ.
Naade! —
ANTIFER. En Kvinde? —
JEANNE-MARIE. Naade! — giv Frist! —
spar ham — tag mig i Stedet for . . . .

ANTIFER. Du elsker ham? Ej! — javist!
de elsker ham alle — de Taaber! Nuvel — hvorfor nægte ham Frist?
Nyd jeres Glæde tilsammen — pluk hver en eneste Frugt
af Træet, som staar dér i Haven — hvorom han har sunget saa smukt;
paa *ham* og hans Kunst er jeg sikker .... og løber han bort fra *Dig*,
saa plyndrer han andre Æbletræ'r — og saa blir han moden for *mig!*
Fem Aar fra i Dag er ham skænket — fem Aar i Fred for min Haand:
jeg haaber, han nytter den Tidsfrist vel — til at bryde ret mange Baand —
til ret at fordærve og øde, at udsaa Sorger og Nød —
og rive med sig saa mangt et Offer til Antifers mørke Skød! —
Du selv har ønsket det, Kvinde! — kan være, fordi Du tror
paa „Kærlighed“! Pluk da dens Frugter! Antifer staar ved sit Ord!

Forsvinder.

De to stirrer i stum Fortvivlelse paa hinanden; hun nærmer sig Jean langsomt, med bævende Læber, udstrækker Armene — vil tale — men kan ikke.

JEAN.
Bort! — jeg er rædselsslagen. Hvor er min sikre Ro —
hvor er mit Mod — hvor er Jean de l'Ours ...?

JEANNE-MARIE. I min Kærlighed — i min Tro!

JEAN.
Saaledes taler en Kvinde! — Jeg er Mand — jeg forstaar det ej —
jeg maa handle — maa ud paa mit Element! Iler til Stranden. Havet viser mig Vej!

JEANNE-MARIE hændervridende.
Hvad vil Du?

JEAN springer i Baaden.
Væk fra Jer alle — bort fra de levendes Bo!
i Ensomheden er Frelse .... blandt Skærene Fred og Ro!

Støder fra Land og sejler bort.

JEANNE-MARIE skriger.
Jean! tag mig med! — Forbarmende Gud! jeg kan ikke mer'! ...,.

Vakler og synker om ved Kilden.
Peyrapas' Stemme udenfor.

Av! — av! — av!

PEYRAPAS kommer krybende ind.
Av, for den Lede .... bevar min Mund! jeg tror, jeg har brækket mit Ben! —
Hej, Jean! har Du faaet med Djævlen Bugt? ... Ser sig spejdende om. Ikke en eneste en!
Saa er Du da rejst, min raske Gut, derhen hvor vi alle skal ...!

og *jeg* er Krøbling — og jeg har Tørst .... Kryber hen til Kilden. Naa
Vand da! — i alle Fald.
Det blir vist den første Gang i mit Liv .... Opdager Jeanne-Marie. hvad
Fanden! den Smaa! .... er hun død? ....
Bleg om Næbet — men puster endnu .... hun er dog i Grunden
sød!
Jeg véd, man skal løse Livstykket op — og stænke Brystet med
Vand

Forsøger at løfte hende lidt.

Krummer er der i Pigebarnet .... nej, saa min Sjæl, om jeg kan!
Aa Herre Gud, nu ligger Du dér — og jeg — jeg har brækket mit
Ben!

Raaber.

Hej, Kammerater! Nej, alle er væk .... de er Harer hver eneste en!

Kalder sagte.

Hej, Jeanne-Marie! Stænker Vand. Jeg tror, hun er død ....
javist, hun er ganske kold.

JEANNE-MARIE slaar Øjnene op.

Hvor er Jean?

PEYRAPAS barsk.

Naada, Tøs! — jeg blev ganske angst. Din Jean —
han er Fanden i Vold!

TREDJE HANDLING

Det indre af det gamle Blokhus ude paa Bonifacius-Skæret.

Til højre en stor, fremspringende Skorsten med et aabent Ildsted af raat tilhugne Sten. Nærmere Forgrunden en Dør, hvortil en Stige fører op ude fra.

Til venstre et Lukaf, hvortil Døren staar aaben, saa at man ser en simpel Standkøje, hvorover et bredt Sejldug og Oljetøj. Nærmere Forgrunden en af Lægter sammentømret Baas (en Gede-Stald), oven over hvilken er et Høstænge, hvor der endvidere er anbragt Stænger, Sejl, Aarer, Rundholter og andre Redskaber, samt et stort Navnebræt, der har hørt til et strandet Skib. Fra Loftet hænger Touge ned med lignende ilanddrevne og bjærgede Skibssager.

Paa Baggrundens Tømmervæg er en mægtig, bred Dør, der kan skydes helt til Side; og paa denne Dør er igen en mindre Luge, hvoraf en enkelt Person kan træde ind. Nogle smaa Glughuller paa hver af Ydervæggene.

Et plumpt Træbord (til venstre) bedækket af Folianter, Bøger, nautiske Instrumenter, Søkort osv., alt sammen plettet og anløbet af Saltvandet: Genstande, der er bragt herind fra forliste Fartøjer.

Et Bord, med Træstole omkring, udfor Skorstenen. I øvrigt anbragt langs Væggene: Ankre, Dræg, Kættinger, opskudte Tougruller, gammeldags Skibslanterner, Proviantkasser, en Vandtønde, en lille Fustage Vin, en Kande, et Bæger.

Stemmer høres udenfor til højre.

PEYRAPAS.
Vel roet, Jeanne-Marie! — Quimpart! læg Aaren ind!
Hej, Jean! er Du hjemme? . . .

Et lille Ophold.

QUIMPART med Eftertryk paa „Hr."
Hr. Jean! . . .
PRÆSTEN. Hr. Jean de l'Ours! —

Peyrapas, Præsten, Quimpart, Jeanne-Marie kommer, en efter en, op fra Stigen udenfor og ind gennem Døren til højre.

Præsten er bleven trivelig, med en lille rund Mave. Han og *Quimpart* ser sig spørgende omkring, *Quimpart* vranten-forsigtig; de sætter sig ved Bordet, *Jeanne-Marie* ved Skorstenen, seende ned for sig, med Tørklædet over Hovedet.

PEYRAPAS brød-gemytlig, humper omkring med et stift Ben og undersøger alt.
Altsaa her! Ih, min Tro! han har hygget sig, Jean!
slaaet op — spækket ud — imod Vejr og mod Vind.

Kigger ind i Lukaf'et.

En nysselig Kahyt; — der kryber han vel i Læ,
naar Søen sætter altfor meget Saltvand herind!
Og en Ged har han ogsaa . . . kom, Mætte! mæ — mæh!
sik'et Yver, hun har. Vender sig mod de andre. Hvor rørende! den brave
har sat sig selv paa Mælkekur! . . . Ler. At tænke sig; Jean,
som drak saa tappert med os — ta'er Hensyn til sin Mave!
PRÆSTEN mildt formanende.
Naa naa, Peyrapas! —
PEYRAPAS. Aa jeg ser blot paa hans Bur,
men jeg finder ingen Fugl. — Har han ta'et sig en Tur? . . . .
PRÆSTEN.
Her er virkelig et Præg af en meget alvorlig Mand!
PEYRAPAS snuser.
Og saa lugter her saa dejligt — af Tovværk — Salt og Tran! —
Det er *virkelig* som Foraaret ligger her i Luften;
man kunde — ja man kunde li'som spise selve Duften —
for ikke at sige drikke! . . . Aabner Lugen i Baggrunden paa Klem. Aa, dér ligger han ude
— og fisker i Baaden — bag de yderste Skær!
Jeg vil gi' ham et Praj . . . Vifter med sin Hue. Hallo hoj! Saa kom her!
Træk din Haandsnøre op — Du faar dog ikke Bid! . . .
Se, nu rører han sig . . . Javel! kom kun hid!
her er Godtfolk fra Land — dine gode gamle Venner!
PRÆSTEN rejser sig halvt op og kigger.
Kan han høre? — dér, — saa langt? . . .
PEYRAPAS lukker Lugen. Naa, hvis ikke han kender
mit Brøl paa en Kvartmil — saa skal Fanden . . . Slaar sig for Munden. Forlad' . . .

Jeg fik noget i Vrangstruben ....

Gaar hen til den lille Fustage, tapper sig Vin i Kruset.

— noget, som sad
og krilled mig paa Turen herud .... drikker Ah, det hjalp!

PRÆSTEN lidt forbavset, stadig mild-overbærende.
Er her *Vin* her i Huset? —

PEYRAPAS. Jeg vil jo ikke skjule,
det er Vin for Folk i Havsnød .... Jeg tolder blot en Smule.

Byder.

Hr. Pater, vil De ikke? ....

PRÆSTEN. Nej jeg takker!

PEYRAPAS. Quimpart?

QUIMPART skotter til Kruset — til Præsten — og siger vranten
Jeg takker for mig!

PEYRAPAS klapper Kruset. Naar en Hjælper man har,
skal man bruge hans Bistand —

PRÆSTEN. Den Hjælp, *her* er nødig,
den kommer fra oven! Løfter Fingren.

PEYRAPAS ser op mod Loftet. Ja, min Tro — javist saa!
Sikke Redskaber, Jean her har samlet sig ... naa!
der er Liner og Master og Aarer og Sejl,
og et Navnebræt! .... se *det* har nu hørt til et Spejl
paa en Skude, som forlængst gik ad Hel.... rømmer sig det er sært
med den Kriblen i Halsen. Drikker.

PRÆSTEN. Det falder Dig nok svært
at fornægte din Natur — at faa Bugt med en Vane.
Betragt dette Navnebræt! det er som en Fane,
hvorunder vor ulykkelige Ven her har stridt:
Per ardua — Tankestreg ....

PEYRAPAS afbryder. Tankestreg .... bi lidt!
Stregen forstaar jeg — men Navnet? ....

PRÆSTEN docerende. En Sentens
paa Latin! — hvad der mangler, har vel Søen skyllet bort:
Gennem Klipper og Skær maa vi alle stride haardt
for at række — ad astra — til Maalet for vort Liv,
til Stjernen efter Døden! Sukker Ak ja!

QUIMPART ligeledes. Ak ja!

PEYRAPAS ser paa de andre og sukker. Ak ja!
Hvem der i Latinen, Hr. Pater, var saa stiv!
Min Sandten, om jeg ikke drev en halv Snes Djævle ud,
ja slog den lede Antifer for Panden som en Stud!

QUIMPART korser sig.
Hu, ti dog ....

PRÆSTEN folder Hænderne om sin lille runde Mave.
Lad ham tale! Med jo bedre Humør
vi kan skride til vor Gerning, jo bedre ta'er vi fat,
og jo større er vort Haab om en blivende Sejr.
En Spøgefugl som Peyrapas i Vægtskaalen vejer,
naar der nu skal prøves Styrke, før det stunder mod Nat.
Vort ulykkelige Bysbarn har siddet her, forladt
af Mennesker, de lange, møjsommelige Aar!
Hvad af Kristenkærlighed han har øvet mod sin Næste,
hvad Farer han har trodset, for at redde Gods og Liv,
det tæller, ganske vist, paa hans Konto ham til Bedste,
naar *jeg*, med Himlens Bistand, i Kampen for ham gaar,
at redde ham fra den Onde! Men hvis jeg *dér* bestaar
— med Kirkens Naademidler og mit Embed paa min Side —
og jager Mørkets Fyrste, hvad jeg haaber, paa Flugt:
saa gælder det at vinde med en større Fjende Bugt!
Det gælder at faa Jean til med Jean en Strid at stride,
det gælder at faa ham bøjet under Samfundslivets Tugt,
at stemme hans Sind i Toner, medgørlige og blide,
at lede ham hen mod Kirkens forbarmelsesfulde Skød
ser til Jeanne-Marie
— kan hændes ved en Kvinde! kort: skabe ham en sød,
en fredelig Livets Aften, blandt os andre, før sin Død.

QUIMPART forbitret.
Skal *han*, det Skarn, den ....

PEYRAPAS falder ind. Smugler! —

QUIMPART. .... den Ungdomsforfører,
den — nok sagt — skal han virkelig tilbage i vor Midte
og ha'e det godt .... nej Tak! ....

PRÆSTEN. Min Ven, det *halve* kun I hører;
tilbage skal han sikkert — dér gør han dobbelt Gavn,
et Eksempel for vor Ungdom — en Pryd for vor Havn,
med det Ry, han har erhvervet for Mod og Dødsforagt.
Erkende skal han dernæst, at vi, just *vi* har bragt
ham Hjælpen, da det kneb — at paa *os* hans Vel beror:
Og der er dog i Verden ingen Glæde saa stor
som at se en fordums Synder sig hæderligt at skikke,
i Maadehold sin Landvin med Peyrapas at drikke,
adstadig som de andre at vandre til Kirke,
for Samfundets Tarv efter Evne at virke,
med Kone og Børn velsignet .... ikke sandt, Jeanne-Marie?

JEANNE-MARIE ser op.
Hvad siger I?

PRÆSTEN. Jeg siger ....
JEANNE-MARIE rejser sig og lytter. Tys! —
PRÆSTEN. Nu? ....
JEANNE-MARIE. — *hans* Aaretag!
Jeg tør ikke lade ham se mig ....
PEYRAPAS ler. — i saa mandstærkt et Lag? —
JEANNE-MARIE.
Hvert Aar, paa denne Dag, har jeg roet herud alene:
han drev mig bort i Vrede ....
QUIMPART. Med Ord eller Slag?
JEANNE-MARIE maaler ham.
Han *saa'* blot ud ad Lugen! —
PEYRAPAS ler. Han stritted ikke med Stene? —
naa naa! han vil være medgørlig i Dag!
JEANNE-MARIE løber over til Lukaf'et.
Hvad I gør eller ikke, det faar blive jeres Sag:
hvis der trænges til Mod og Kræfter, saa er *jeg* ikke svag!
Hvis han afslaar jeres Hjælp — hvad jeg tænker, han vil:
jeg bliver hos ham til det sidste! ... og nu lukker jeg til!

Ind i Lukaf'et, lukker Døren.

PEYRAPAS ser paa Døren, paa de andre, fløjter.
Et løjerligt Pigebarn! .... Lige sære, de to —
som skabt til at sætte her blandt Maager og Skaldyr Bo.
De burde etablere for Strandingsfolk en Kro —
og tage mig som Kyper .... Dér er han! — Goddag!
JEAN træder ind ad Lugen i Baggrunden; han bærer stort Fuldskæg; over hans Ansigtstræk ses Aarenes Strabadser og en kendelig Alvor.
Hvad nu? — hvem har haft Bud ....
PEYRAPAS. Kammerat! far i Mag! —
JEAN.
Kammerat? Det var *dengang!* .... ryster afvisende paa Hovedet.
PRÆSTEN. Min Søn! ....
JEAN peger paa Quimpart. Hvad vil *han* dér? —
tør han ro herud i Baaden? ... for der kommer snart et Vejr —
jeg har set det trække op! I bør skynde jer i Land!
PRÆSTEN.
Min Søn! Quimpart er bleven, ved Himlens Hjælp, en *Mand;*
han har slaaet Følge med os — at bistaa Dig i Nøden,
naar der nu skal strides haardt her — for Livet — ja for Døden!
JEAN.
Hr. Pater! vil I sige mig: det er vel jeres *Stand,*
som har givet jer det Mod? ....
PRÆSTEN. Hvordan mener I? ....

JEAN samler Præsten, Peyrapas og Quimpart i ét Blik. Velan!
Jeg kan fatte mig i Korthed: Jeg har ikke bedt Jer komme
— jeg er ugæstfri, det ved man; men det skræmmer ej de fromme;
den, som særlig har en Kontrabog med Himlen, han véd
at bore sig ind ad Sprækker .... var han aldrig saa fed!

PEYRAPAS ler.
Den Pille var til Pateren! Hør, Jean, naar blev *jeg* from? —
tror Du, Himlen kan forliges med min gamle Istervom?
Nej, saadan, som jeg var, er jeg bleven ved at være —
uagtet „Kødet" i mig fik en ganske bandsat Lære,
den Aften da vi rendte over Stok og over Sten,
og jeg trimled ned ad Klipperne og brød mit Hofteben.

JEAN.
Det glæder mig — og er mig ligegyldigt for Resten;
men hvad har jeg at skaffe med Præsten?... ja med Præsten!

Vender sig imod ham.

PRÆSTEN.
Min Ven! jeg er kommen for at tale lidt om *Tro!* ....

JEAN afbryder kort.
Jeg tænker, at det nærmest vil paa *Gerninger* bero!

PRÆSTEN.
Men saa hør dog! ....

JEAN. Aa, jeg hører: — det er Ord — det er Klang....

QUIMPART.
Naa, Du tænker dog vel ogsaa paa din *Salighed* engang?

PEYRAPAS ler.
Ja, min Salighed! ....

QUIMPART. Ti stille ....

PEYRAPAS. Hold Mund! ....

PRÆSTEN. Giv dog Tid!
Vi er kommen her med Fred — vi vil ikke nogen Strid.

QUIMPART.
Jamen, Pater! I har sagt, at Bekendelsen af Synderne
og Løfter om Bod og Bedring ....

PEYRAPAS slaar ud med Haanden. .... det er noget for Begynderne!
for Novicer, som Quimpart! Det er ingenting for *ham*,
den forstokkede Ærke-Kætter. Nej! vil man ha'e Ram
paa en Vovehals som Jean, man maa kildre ham under Vingen
med en Fabel — en Legende — der kan gøre ham det klart,
at just *Handlingens Mand* faar i Saligheden Part.

Med paatagen Alvor

Man maa kunne forcere Himmeriges Port .... det er Tingen!

PRÆSTEN.
Peyrapas! Du forbavser mig! ....
QUIMPART *vranten.* Aa, *han* ....?
JEAN *til Peyrapas.* Saa tal! — men kort!
PEYRAPAS *med paatagen Alvor, saaledes at Skælmeriet kun nu og da skinner igennem.*
St. Peter — vil man vide — havde kastet Nøglen bort
til Himmeriges Port — eller gjort noget andet galt.
Naa, Nøglen blev funden — St. Peter kørt paa Døren
— eller sat à-la-suite — til han havde fuldt betalt
og sonet ud sin Dumhed. Det vared noget førend
man fandt en Efterfølger, som til Portner var skikket;
én Helgen mangled Mæle, en anden mangled Forstand,
én havde drukket for lidt af Vin, en anden for meget Vand.
Saa fandt man St. Antonius — som gamle Støvler flikked
og som for alle Anfægtelser var fri, paa salig Vis.

Den hellige Antonius — det véd man — har en Gris,
som følger ham i Hælene, ihvor han staar og gaar;
den maatte han ej beholde! Befalingen var haard,
men den hellige maatte lyve .... saa blev Antonius gnaven
og sad der, mut og vranten, bag Gitret for Paradishaven,
og flikked sine Støvler og tænkte paa sin Gris,
og ofred den en Taare — ganske paa jordisk Vis.

Det banked paa Gitterdøren og der hørtes et fromt: luk op!
St. Antonius skæved adspredt, fordybet i sine Tanker,
til Gitterportens Tremmer — og saa' en trivelig Krop,
iført en sort Soutane; og gennem Tremmerne stak
en gejstlig Herre sit Ansigt: aa, undskyld at jeg banker;
I kender mig vel, St. Peter? jeg er Præsten fra Saint-Briac!

Og St. Antonius vrissed, vranten i sit Sind:
„Hvad skal vi med alle de Præster? — *her kommer ingen ind!*"

Præsten stod lidt betuttet, og et Ansigt han skar;
saa satte han sig i Skyggen hen og studered sit Breviar;
han tænkte: her vil jeg vente, til den næste Sjæl kan komme;
vi slipper vel ind tilsammen, hvis det er en af de fromme!

Det banked igen, Antonius flikked paa Støvlens Hæl;
foran Himmerigsporten stod der en velnæret Kvindesjæl,
Lintøj frem over Panden, sortklædt den fyldige Krop,
svulmende Bryst og Hofter; hun nejed og bad: luk op!

Den hellige skæved — bestandig laa Grisen ham tungt paa Sind:
„Hvem dér?" — en Diakonisse! — *„Her kommer ingen ind!"*

Forbløffet saa' hun paa Præsten, fornærmet sagde hun: Tænk!...
Saa satte de to sig i Skyggen paa de arme Synderes Bænk
og grunded paa denne Behandling og korsed sig for og bag
— den Fod, som de stod paa med Naaden, den syntes dem noget svag.

Saa dundred det hen ad Vejen, en Ryttersmand kom i Gallop;
med Sabelhæftet han hamred paa Porten og raabte: Luk op!
Og St. Antonius tabte sin Støvle — og næsten sit Vejr —
og famled efter sin Nøgle, og spurgte ængstlig: „Hvem dér?"
Og Ryttersmanden han raabte: En ridende Artillerist!...
og Porten fløj op — og Rytteren ind, mens Hoven slog Gnist paa Gnist.

Da sagde Præsten til Nonnen: Læg Jer paa fire ned
— saa sadler jeg Jer — saa sporer jeg Jer — saa skal Portneren nok faa Besked!
Og Præsten han red paa Nonnen; med Schenklerne lystig han slog
— hun vrinsked — han raabte: Af Vejen der! og ind i Triumf de drog.

Men St. Antonius hytted bag Portfløjen sin Person,
og gnubbed sin Fod og tænkte: Der er nok en hel Eskadron!
Kommer der fler' Gevalt-Folk, ja hvad kan de saa hitte paa?....
hvorefter han flikked sin Støvle, og lod Porten paa vid Gab staa.

JEAN.
Dumheder!

PRÆSTEN smiler overbærende.
Hvorfor ikke? Peyrapas har *sin* Vis
at fortolke en folkelig Fabel — om Adgang til Paradis.
Tidt kan vor Humor hæve os op over Jorderigs Ve;
er der blot Alvor i Hjertet, saa tør vel Munden le!

JEAN.
I Korthed! hvad vil I? — Tror I, jeg frygter Døden?
Jeg har set den i Øjnene, ved Dag og ved Nat;
og jeg har *tænkt* derover....
Peger mod Bøgerne paa Bordet.
jeg tog redelig fat
saa godt som nogen Bogorm! — her ser I min Skat!

PRÆSTEN.
Hvorledes? — disse Bøger? .... hele Encyklopædien!

Korser sig.

JEAN sikker.
Og Biblen — og Kirkefædre .... har jeg læst og studeret!
Der var Tid nok til overs ....
PEYRAPAS kigger i Bøgerne over Præstens Skulder.
Jean har filosoferet!
Det kommer der af at kede sig! ....
PRÆSTEN. Min Søn! en farlig Vej:
Troen og Tvivlen blandet ....
JEAN afbryder med et Smil. *Ensidig* var jeg ej!
Disse Bind og Folianter har jeg reddet fra en Skude,
en af de mange, mange, jeg har undsat i Nød.
Mandskabet fik jeg bjærget — Kaptajnen blev derude;
han vilde redde det hele — saa fandt han selv sin Død.
Han var Tænker og Grubler; — om hans Grublen hjalp ham ind
gennem Himmeriges Port? — ja spørg Hav og Vejr og Vind:
de bliver vel Svaret skyldig — saa vel som I og jeg!
PRÆSTEN skotter til ham.
I spotter da vel ikke? ....
JEAN utaalmodig. Aa nej vist gør jeg ej.
Men jeg taler ej *til* nogen — og *med* nogen om de Sager.
PRÆSTEN indtrængende.
Det er Uret, min Søn! Hvad er ellers Præsten til? ....
PEYRAPAS.
Præsten er til — for at præke!
PRÆSTEN. Skal jeg blive alvorlig vred?
QUIMPART.
Hvad skulde vi dog, Hr. Pater, blandt denne Ugudelighed?
PRÆSTEN.
For hidsig, gode Quimpart! Du véd, hvad der staar skrevet ....
JEAN.
Gem kun Jeres Skriftsted! — Der er noget, jeg er blevet ....

Holder inde; man hører Kulingen udenfor.

PRÆSTEN tager hans Haand, klapper den.
Det var Ret, Jean de l'Ours .... Om man ogsaa Himlen vrager,
den kaster En ikke fra sig!
JEAN trækker Haanden til sig. Jeg er blevet — Opdager!
PRÆSTEN nikker og folder Hænderne.
Ja, Naadens Lys er stærkt .... var man aldrig saa svag!
Det vil skinne for Jordens Børn, til den yderste Dag.

JEAN.
Jeg har opdaget *Havet!*

Præsten studser; man hører Søen rulle udenfor.

PEYRAPAS ler. Det var Fandens!
QUIMPART vranten. Ingen Sag!
naar man har det lige for sig, hver eneste Dag!

urolig

Hu! Kulingen ta'er til — vi maa snart søge Land.
PEYRAPAS til Quimpart.
Du gaar mig nok i Næringen? Ja gør det, om Du kan;
og stik mine Vittigheder! ....
Til Jean Snak fra Leveren, Mand!
PRÆSTEN som hovedrystende har betragtet Jean.
Tal, Jean de l'Ours! Vi hører. Og sandelig, jeg tror
dit Hjerte taler bedre end ....
JEAN afbryder. Saa hør da — mit sidste Ord!

Med stigende Styrke i Foredraget, der ledsages af det optrækkende Uvejr, snart tydeligere, snart svagere — Vindstød — Brændingens Rullen.

Ja — jeg har opdaget Havet. Jeg er kommen under Vejr
med den Magt, som raader evigt bag disse Klipper og Skær:
rullende styrter de mod mig, de fraadende Søers Rækker,
tumler de stolteste Skuder, kryster og knuser og knækker,
synes i samlet Vælde den vildeste Ødelægger —
og viger med Hilsen til Side for min Nøddeskal af en Baad!
Det er ikke mig selv, jeg skylder den Styrke, der holder mig oppe,
min Arm, skønt fast, er afmægtig, min Kløgt er den sprødeste Traad,
men *de* bærer mig som i Jern-Baand, de rygende Saltvands-Toppe,
og *den* giver mig, Hvirvlernes Fraade, for Farten de tjenligste Raad!
Alt, hvad et Menneske-Samfund, med Kirke, med Love, med Orden,
alt, hvad det splitter og spreder, alt, hvad det hidser og jager,
alt bliver samlet og enet, saa saare som Havdybets Torden
raaber min Sjæl op til Andagt — og mit Liv i sin Tjeneste tager!
Dyrk kun den Gud, som *I* tjener; trygl ham for Brød og for Brændsel,
klæd jeres Bøn i de Klæder, som anstaar jert sølle Behov:
Hælvten af Gaven, I modtog, forsvinder i Sygdom og Skændsel,
Resten af Dødsfrygten sluges .... saa kald kun min Præken for grov!

Præsten slaar Hænderne sammen, vil tale, men standses af et Blik.

Blomstrende Tale — aaja da! — den har I paa Tungen bestandig;
Salighed, Troen og Naaden — den smører I tykt paa jert Brød;
hungrer jeg, er det mod Handling — den Attraa kalder *jeg* mandig;
hjælpe sig selv og andre! — og kvittere en Dag med sin Død!

Quimpart korser sig.

Hvad i mit Liv jeg har øvet — hvordan Balancen vil lyde,
hvordan mit Liv vel skal slutte — og *hvem* der skal slette mig ud:
derom jeg selv! ingen anden! Alt, hvad jeg mægted at yde,
alt har jeg ydet til Havet — Havet, som er min Gud!

gaar til Døren til højre, slaar den op og peger bydende ud.

Forlad mig! .... Det er min Vilje — og *her* er den Lov og Bud!

PRÆSTEN indtrængende.
Men saa hør dog, Kære! ....

Et heftigt Stormkast.

JEAN. I hører!
QUIMPART kigger ud, urolig. Det er nok paa høje Tid! —
PRÆSTEN.
Betænk! ....
JEAN. Nej, betænk Jer *ikke!*
PEYRAPAS kigger ud. Hm! Søen — den skummer hvid!
Endnu er den græsgrøn i Toppen .... net foruden at prale,
som en vis Mand sa'e, Hr. Pater, da han kolorered sin Hale!
QUIMPART.
Nej, nu blir den ganske begsort ....

Kravler hastig ned ad Stigen.

I Baaden, Hr. Pater! — kom!

PRÆSTEN.
Fortabte! ....
JEAN smiler.
Saa sagte, Hr. Pater! det er noget, som ingen véd; —
men Trappen er stejl, det véd jeg;
kom! lad mig hjælpe Jer ned!
PRÆSTEN.
Ak, Hjælpen, som *jeg* skulde bringe ....
JEAN.
Hjælp Jer først selv i Land;
I har Himlen paa jeres Side —
den hytter jo nok sin Mand!

Præsten gør Kors for Jean, som høflig, men bestemt fører ham til Døren og hjælper ham ned.

PEYRAPAS over mod Lukaf'et.
Men Pigebarnet — hvad *hun* da?

Kalder dæmpet.

Jeanne-Marie! ....

Intet Svar.

QUIMPART nede i Baaden udenfor.
Peyrapas! saa kom! ....
PEYRAPAS skotter fra Lukaf'et til Jean. Dæmpet.
De er lige sære Patroner .... Naa saa *bliv* her tilsammen!
Idet han fjerner sig.
Farvel og Kourage til Natten!
Trykker Jeans Haand.
Jeg gaar med et fromt lille Amen!
Kravler ned ad Stigen og siger til Jean, som staar i Døren
Den er bøs, ikke sandt?
JEAN. *Du* maa styre!
Præstens Stemme.
Men hvor er dog Jeanne-Marie? ....
JEAN.
Hvad siger han? ....
Peyrapas' Stemme.
Sæt Jer, Hr. Pater! — Ro væk, Quimpart — hæng i! ....
JEAN raaber.
Peyrapas! der kommer en Braadsø! .... Pas paa, den ta'er Jer i Nakken!
Peyrapas' Stemme.
Den klarer vi stolt! — For Satan! til Aarerne, Præst — smid Frakken! ....
JEAN følger alle Baadens Bevægelser, vinker sluttelig ud.
Saa — nu er de over det værste! Nej, der er en Bryder endnu! —
Aa, Peyrapas han klarer det nok! — Farvel, Kammerat! ....
Vender sig; Jeanne-Marie er traadt ud af Lukaf'et og staar ubevægelig, med Øjnene fæstet paa ham.
Hvad? — *Du!* ....
JEANNE-MARIE udstrækker Hænderne.
Jean.
JEAN frem imod hende barsk.
Var Du med i Baaden? — Har Du skjult Dig? — hvad vil Du her? —
JEANNE-MARIE.
Blive hos Dig herude paa St. Bonifacius' Skær!
JEAN vender sig hastig fra hende, gaar tilbage til Døren til højre, vinker ud.
Nej .... de har nok at ta'e Vare!
Gaar til Baggrunden, skyder den store Dør helt til Side; man ser hans Baad ligge imellem Klipperne, hvor Vandet er smult; udenfor Skærene ruller Havet ind med svære Brændinger.
Saa kom! — i min egen Baad
JEANNE-MARIE viger tilbage.
Hvad vil Du? ....
JEAN heftig. Ro Dig i Land!

JEANNE-MARIE. Hvorfor?

JEAN. Hvorfor? — Har Du ikke lagt Raad
med Præsten op — og med Præstens Slæng....

JEANNE-MARIE afbryder. Aldrig!....

JEAN. med alle mod *mig?* —
I vilde gøre mig lille —.... ler.

JEANNE-MARIE med bøjet Hoved, stille. Jeg vilde kun ud til Dig!

JEAN ser paa hende, synes tvivlraadig — men vedbliver heftig.
I vilde til den „fortabte“ — for at prakke ham Hjælpen paa,
den Hjælp, som I selv har nødig — som I *véd*, han vilde forsmaa!

Nærmere til hende.

Du har troet, at Slid og Farer og Aarenes ensomme Tryk
havde gjort mig myg som et Kirkelam, og krummet min Trods og min Ryg?
Aaja! at berede den angrende til den sidste tvivlsomme Fart,
det kildrer en Sjælehyrde, og det smager en Kvinde saa rart.
Det vilde Du, Jeanne-Marie! — Har Du Bønnebog, har Du Graad,
har du Apparatet i Orden?.... Aa fy! i Land — i min Baad!

Det mørknes over Havet; en stor Byge trækker op og skjuler Baggrunden i en Dis; ud af Tykningen ses et Skib lidt efter lidt at nærme sig, arbejdende i den svære Sø.

JEANNE-MARIE griber Jean om Armen.
Jean! hør.... hvor kan Du formode?.... Du tror ikke selv derpaa!
Jeg har intet med nogen at skaffe — jeg er *ene* — — ene som Du!....
saa gik jeg med Baaden, — jeg troede....

JEAN afbryder. Jeg tror, hvad jeg ser — og saa'!

Støder hende fra sig; vil gaa til Baaden.

JEANNE-MARIE fortvivlet, søger at holde ham tilbage.
Umuligt at ro!....

JEAN.
Umuligt? — Har Du glemt da vor første Tur,
hvor Du troed, at Baaden — din Stakkel — skulde knuses mod Klippernes Mur?
Det er Stormvejr i Dag som dengang! Javist er Kulingen haard,
men min Nøddeskal som en Dukand igennem Brændingen gaar.
Her har jeg levet alene — midt i den vilde Sø:
i Dag er min Time kommen — og *ene* vil jeg dø.

JEANNE-MARIE kaster sig ned for ham.
Brug Magt! — jeg følger Dig ikke!....

JEAN ser gennemtrængende paa hende. Du véd, *hvad der forestaar!*

JEANNE-MARIE.
O Jean! har jeg tænkt paa andet i disse samfulde Aar?
Hver Gang en Maage letted fra Stranden og strøg herud,
den tog mine Tanker med sig — den tog mine lønligste Bud.
Saa tidt sig Skumringen sænked og Natten faldt paa,
jeg saa' mig her paa Skæret ved din Side at staa!
Se nu, hvor Mørket tætnes bag den oprørte Sø:
tæt klynget til Dig, min Elskte, ved din Side vil jeg dø!

JEAN tøver et Øjeblik, river hende derpaa heftig op fra Gulvet.
Nej, intet Kvinde-Offer! En Mand er en Mand;
Du gør mig svag om Hjertet. I Land med Dig! — i Land!

Han drager hende med sig hen imod Baaden. Skibet derude kommer frem af Tykningen. Et Skud glimter — endnu et.

JEANNE-MARIE.
Min Gud! ....

JEAN slipper hende. Det var et Nød-Skud! Ah! se! ....

Viser ud imod Skibet.

JEANNE-MARIE med bævende Stemme. Jean! er det *ham?* ....

JEAN ivrig.
Det er et Skib i Havsnød — det rider paa Revets Kam ....
intet Øjeblik at spilde! .... dér faldt hans Fokkemast ....
nu gaar hans Store-Rigning! ....

Springer ned til Baaden, forsøger forgæves at skyde den ud.

Fordømt! den har klemt sig fast! ....

JEANNE-MARIE ivrig; efter ham.
Lad mig hjælpe! ....

Begge tilsammen

Hej-ohøj! ....

JEAN svinger sig op i Baaden, idet den kommer flot.
Er Du ved din Forstand? ....

JEANNE-MARIE i Baaden hos Jean, griber den ene Aare.
Husker Du, hvad Du sagde: Jeg ror som en Mand!

JEAN stærkt.
Frelse — eller Døden! Nuvel — saa *skal* det være! ....

JEANNE-MARIE.
Et Livtag tilsammen — til St. Bonifacius' Ære! ....

Baaden ror ud. Man ser den dukke op og ned, medens Skumtoppene lyser i Mørket og Stormkastene suser. Baaden er nu paa Siden af Skibet.

JEANS STEMME prajende.
Er der ingen om Bord? ohøj!

JEANNE-MARIES STEMME. Jo, en eneste en! ....

JEANS STEMME.
Hej, gamle! — over Rælingen! .... spring! vær ikke sen! ....
Nu gaar Skuden til Bunds.... Vi skal gribe Dig — Tag fat! ....

JEANNE-MARIES STEMME.
Jeg har fat i hans Kappe; — hjælp mig — hvor er han mat!....
Tror Du, han kan leve? ....
JEANS STEMME. Vi skal prøve derpaa!
Til Aaren, Jeanne-Marie! at vi ikke skal til Bunds
i Hvirvlen med vor Fangst og hans møre Fartøj gaa!

Skibet forsvinder i Søerne. Man ser Baaden styre tilbage til Skæret, hvor Jean og Jeanne-Marie med Besvær fører en gammel Mand op over Klipperne ind i Huset. Da han er kommen indenfor Døren synker han afmægtig om paa Gulvet.

JEAN.
Hurtig! en Slurk Vin! ....
JEANNE-MARIE bringer Vin og peger paa Lukafet, dæmpet.
Skal vi lægge ham derind?
JEAN.
Han taaler ikke at røres. Tænd Lygten .... hurtig, tænd! —
Køjeklæ'erne hid — under Hovedet — herhen!
Han aander — han synker Vinen ....
JEANNE-MARIE. Han *lever* da? ....
JEAN nikker, kort. Aa jo!
DEN GAMLE med svag Stemme.
Tak — tak! Lad mig bare hvile .... jeg trænger til Ro.

De sidder hos ham i Tavshed. Stormen er aftaget. Man hører Søernes Rulninger — der former sig som Akkorder i en dæmpet Musik, ledsagende den forandrede Rytme i deres Samtale.

JEAN.
Stormen er mindsket —
JEANNE-MARIE. — men Mørket blir ved!
JEAN.
Jeanne-Marie! ....
JEANNE-MARIE sagte, blødt. Hvad vil Du? ....
JEAN. Din Haand! —
Se, hvor han sover, den gamle, saa trygt, som løst af Jordlivets Baand:
ikke en Sitren af Uro og Angst! — kun det dæmpede Aandedræts Pust,
et Ansigt, som Havet, der falder til Ro, af en Brise umærkelig krust.
Husker Du? .... ak —
JEANNE-MARIE. Hvad er der, min Ven?
JEAN. Kan Du huske den Aftenstund
— forlængst — da vi mødtes for første Gang, og Du rakte til Kys mig din Mund?
Hvor bævende saa' da dit Øje i mit — hvor blødt blev dit spørgende Blik,

hvor rødmed din solbrændte Kind ved min Glød, da Kysset jeg tog og fik!

JEANNE-MARIE.
Da var jeg saa stolt — og ydmyg dertil! i dit Øje, det vaade, jeg saa':
det var som om Havet, ugrundelig dybt, i Solnedgangs Ro for mig laa!

JEAN.
Og Brisen tog Flugt — vi følte det ej — og Mørket faldt skummende paa;
med Ild i vort Hjerte, og Lys i vor Sjæl, intet hørte vi, intet vi saa'.

JEANNE-MARIE.
Jo — Hjertet vi hørte. Jeg husker det, Ven! vi hørte tilsammen det slaa
som *ét* i vort Bryst, i Takt med den rullende Dønning fra Havet det blaa.
Og Glansen i Øjet — fra Blik til Blik — som en Stjernelysning vi saa' —
o det var et Møde —

JEAN. — for hele vort Liv! Jeanne-Marie . . . .

JEANNE-MARIE nikker.

JEAN. Dit Haandtryk derpaa!

De holder hinanden i Haanden; han bøjer sig langsomt imod hende — hun kysser hans Pande — han fatter hendes Hoved kærligt mellem sine Hænder, kysser hende ømt, stilfærdigt, siger bevæget:

Jeanne-Marie! et Menneskehjerte er dog en umistelig Skat:
det tænkte jeg gennem de lange Aar — ved Dag — endnu mer' ved Nat.

JEANNE-MARIE.
Min Elskte! min Helt! — jeg dækker med Kys de furede, vejrslagne Træk.
Alt, hvad der skilte os, Smerter og Sorger: Havet har skyllet det væk!

JEAN stille.
Og *nu* skal vi skilles!

JEANNE-MARIE. Nej aldrig, min Jean! . . . .

JEAN. Du ser jo — Stunden er nær:
Mørket er Varsel om Mørkets Aand vidt over de vilde Skær!

JEANNE-MARIE omslynger ham.
Ve mig! . . . .

JEAN. Vær rolig! —

JEANNE-MARIE.
Jeg gaar i dit Sted! Hvad ligger der Vægt paa mit Liv?
Du har en Gerning ....
JEAN rejser sig, gør sig lempelig fri. Og nu er den endt!
JEANNE-MARIE klamrer sig til ham. Nej, bliv, min Elskede! — bliv!
Jeg føler ham gribe med iskold Haand — jeg ser hans fortrukne Mund —
dette Blik — dette Smil — der vækker min Gysen i Hjertets dybeste Grund! ....
JEAN.
Tys — jeg er rede. Min Trods, den er brudt; men jeg føler dit Hjerte at slaa
med hundredfold Styrke igennem min Sjæl. Nu kan jeg mod Døden gaa!
JEANNE-MARIE.
Nej, nej, vi vil leve — just nu, ikke sandt? — Vi vil flygte ....
JEAN ryster paa Hovedet. Fra *disse* Skær —
og *hvorhen?* Nej, her maa jeg blive — og dø ....
JEANNE-MARIE.
Saa dør vi tilsammen. Udstøder et Skrig.
Ah ... dér! Peger ud.

Antifer staar udenfor paa Skæret, luende rød i det svindende Solglimt, som bryder gennem Skumringen.

ANTIFER.
Fristen er omme!
JEANNE-MARIE kaster sig ned.
O Naade! ....
ANTIFER.
Hvad nu? — bestandig den samme Kvinde!
Saa kom, begge to! Til Jean. Du erkender min Magt? ....
JEAN løfter hende op. Over *mig* — men ej over *hende!*
ANTIFER smiler.
Det faar vi vel under den Prøve frem, som I begge blir underlagt:
vi kender til Tingen — lidt skarpt Forhør ....
DEN GAMLE rejser sig med et Sæt fra sit Leje.
Over *ingen* af dem har Du Magt!
ANTIFER.
Ej ej, hvem er Du? —
DEN GAMLE rolig og sindig.
Jeg er Sømandens Ven. Du kan kalde mig hans Advokat:
Navnet gør intet. Til Livtag for *ham* imod *Dig* var jeg stedse parat!
ANTIFER.
Du er vel en løssluppen Daare, din Orm! Du kender ej Antifers Magt:

saa kend den — og flygt, hvad Du flygte kan: Hej, Klippernes
Aander! giv Agt!

Hæver Haanden, Mørket tætnes, Tordnen ruller.

DEN GAMLE træder myndig frem; over hans Hoved lysner en Glorie; hæver Haanden — Tordnen ophører.

Magt over Magt! Skal jeg rejse et Hav, som fylder din Rævehule
og drukner dit Afkom i Klippernes Kløft, hvor Du plejer din
Ondskab at skjule?
Du er kun stærk — hvor det Onde slaar Rod. Du greb i hans
Attraa ind
og hidsed Begæret og tog ham paa Ordet, saa let det blev født
i hans Sind.
En Mand bliver dømt efter Værket, han gør; om han bygger
for Livet et Hus
med Sten over Sten, med Vilje og Mod — ikke efter et Fald i
en Rus.
Du daared hans Sanser; Du lo ved hans Fald — men Du
graved din List en Grav,
og lagde din Snedighed Snarer selv, ved Fristen, som Du ham
gav;
den har han nyttet saa vel, som Du ser; han er løst fra dit
Herredom,
han lød kun din Lov, og blev kun din Knægt, i den Skikkelse,
hvori Du kom.
Paatag den atter — det nytter Dig ej; betragt disse to, som
her staar;
i Borgen for dem — deres Fremtids-Liv — St. Bonifacius gaar!

JEANNE-MARIE knælende.
St. Bonifacius! . . . .

ANTIFER. Narret! — fordømt! Forsvinder.

ST. BONIFACIUS. Fordømte! dér talte Du sandt.

Vender sig til de to; det begynder at lysne udenfor.

Lev i jer Kærlighed — styrk jeres Tro — og trods den Aand,
som forsvandt!

JEAN.
Jeg bøjer mig dybt — men jeg mangler Ord — mangler vel
ogsaa den Tro,
som Helgener fordrer . . . . Et beder jeg om: Velsign, min
Fader, os to!

ST. BONIFACIUS mild og sindig.
Med Præster og Munke — med Overtros Stab — vi gør ikke
fælles Sag,
saa lidt, som vi Helgener tager paa Vej', naar vi ser en dødelig
svag;

vi øver det store Langmodigheds Værk, som følger hvert Kærligheds Bud —
vi er Kølvandet efter det stolte Skib, paa hvis Guld-Gallion staar: Gud!

Udstrækker sine Hænder over dem; det bliver lyst; Havet ligger roligt udenfor.

Velsignelsen kender ikke til Ord. Jeg er Skytspatron — ikke Præst;
velsignet er den, som paa Livet tror, og virker, hvad han kan bedst;
velsignet er den, som har større Sag end sin egen Kærlighed kær;
velsignet er to, som har Stormene bag, paa Livets yderste Skær!

Han træder udenfor paa Klipperne; lyse Taageskyer ruller frem og skjuler ham. Akkorder af fjern Musik.

JEAN.
Var det en Drøm — et Blændværk? Saa kalder jeg Drømmen sød; —
Bonifacius har forenet os....

JEANNE-MARIE. Ja, Elskte — ud over vor Død!
Thi *saaledes* vil vi leve, med Faren Haand i Haand,
at Sagnet, naar vi er døde, skal spøge som en Aand,
en venlig Aand, der gæster denne stormfulde Kyst
og bringer hver farende Sømand i de drøje Dravater Trøst.

JEAN.
Ja saaledes vil vi virke — tilsammen og hver især —
ubøjelig gennem Faren, men ydmyg i vort Sind,
at den, som Bølgerne pløjer, kan pege herind
og sige: Der lever to *Mennesker* paa Bonifacius' Skær!

GØGLERE

SKUESPIL I TRE AKTER

(EFTERAARET 1893)

PERSONER

GENERALKONSUL KLAES MATTISON
JENNY, HANS DATTER
AAGE, HANS SØN
JAMES MATTISON, HANS BRODER
PREMIERLØJTNANT V. DEGEN
MUNCKEL, CIRKUSDIREKTØR
HULDA
DORRIT
JAKOBINE
MR. BENJAMIN
THOR ASKELAND
STANDFORD
MACBETH JENSEN
LILLE JOSEPHINE
HARRY
ALVILDE
LILLE ELLINA
EN GAMMEL DØV KONE
JÆGERMESTER
PRÆST
DOKTOR
APOTEKER
RASMUS KUSK
TJENER
GÆSTER. TJENESTEFOLK

Handlingen foregaar paa Generalkonkul Mattisons Gods ved en lille Købstadflække i Jylland i vore Dage.

Første Akt er delt i to Afdelinger.

FØRSTE AKT

FØRSTE AFDELING

Midsommer, op ad Formiddagen. Kildemarkeds-Pladsen i Skoven. I Baggrunden et Cirkus-Telt. Paa dette, Hovedteltet, er en mindre Sejldugsudbygning, som tjener til Garderobe for Artisterne; et Forhæng er her slaaet til Side; man ser de brogede Dragter, Rekvisiter, en Del af Manegen med Barrieren osv. Scenen til venstre: Artist-Familiens Rejsevogn, den saakaldte „Wohnwagen", en stor, tung Kasse paa høje, røde Hjul, gulmalet med røde Vinduesrammer, klare, hvide Gardiner indenfor Ruderne; en rødmalet Trappe op til Døren. Paa Vogndøren et Vindu med rødt Forhæng.

Til højre: Boder og Telte, med Mellemrum; et Bord med nogle Træstole fremskudt.

Der er Passage i Baggrunden til højre forbi Cirkusteltet og ud.

I Forgrunden til venstre nogle Fjæle lagt over to brogetmalede Tønder; herpaa staar Dorrit, lille Josephine og fire mindre Børn (Harry, Alvilde, Frans, Baby); dernæst Mr. Benjamin, Thor Askeland og Standford. De indøver Musiknumre paa forskellige Instrumenter. Jakobine sidder paa en Stol, med en Stok ved Siden, og slaar Triangleп. Munckel foran dem med en Violin. Børnene er i Kostume, Dorrit i almindelig Dragt af et lidt eget Snit; Benjamin, Thor og Standford har Jakker over deres Trikot; Munckel er i ternede Skjorteærmer, stribet Vest, lange Støvler, et stort blaa Tørklæde om Halsen.

MUNCKEL slaar Takt, indøvende. Ra—ta—ta—ta ... Haltholdt! Det er ikke no'en Musikprøve — verdamme mich — det er Musiksvineri — afskyeligt ....

JAKOBINE slaar Trianglen. Musiksvineri — ler. den er godt! Ding-ding Fioliolej!

MUNCKEL. Wenn en Artist ikke optræder, so har han ikke no'et at skulle ha' sagt.

JAKOBINE. Naadda Gamle! Kan jeg gøre for, at jeg forstuver Foden? Det er ved Gud ikke morsomt at spille Hinkepeer — paa halv Gage. Dingelingeling!

MUNCKEL. Altid Vrøvl med den Jakobine ....! Immer Vrøvl med dem alle sammen. Bare man ha'de sine Dyr .... ach ja!

JAKOBINE ler sig. Direktøren skulde saamænd dressere Lopper... Børnene ler. Gaar hinkende ind i Cirkus.

DORRIT. Fa'r — lad os holde op!

MUNCKEL. Du plejer altid at foregaa med en god Eksempel... Om igen! De spiller.

DORRIT holder sig for Ørerne og ser til Askeland. Nu er De dér igen ... ler. Hu!

MUNCKEL. Hvad er det, De der stryger, Askeland?

THOR ASKELAND. Jeg stryger Hardanger-Fele.... Jeg er Nordmand, jeg!

MUNCKEL. De kan for mig være Svensker....

THOR. Nej, naar Direktøren si'er det, saa blir jeg sint!

MUNCKEL belærende. Naar man er Artist — saa spør' man hverken om Svensk eller Norsk, eller om Tysk og Dansk — men om man kan gøre sin Arbejde godt! Jeg er født i desse Land — och det var min Mo'r ogsaa — och det er et meget godt Land. Men kommer jeg til Tyskland, hvor min Fa'r var født, saa er det ogsaa et godt Land — och der hedder vi dog alle sammen „Schweden".

Verstanden?

THOR knurrer.

DORRIT munter. Vær nu „snil Gut", Hr. Askeland!

THOR. Ja naar *De* siger det, Frøken Dorrit... vender Øjnene og sukker.

MUNCKEL afbryder. Forfra! — Ra—ta—ta—ta! Holder for Ørerne. Halt! Hvad er det for en Gurgelette, De blæser i Dag, Benjamin?

BENJAMIN. Comment c'la, Patron? Gourgelette?....

MUNCKEL. Der Deibel! Er De valen om Fingrene? Hvordan ta'er De paa den Piston?

BENJAMIN. Voici comment! Blæser.

MUNCKEL. Aa tal kun Dansk! — det er en indfødt Trippevals, De skal blæse.

BENJAMIN. Jeg tale ligesaa god Dansk, som De.... Jeg spille godt Cornet à piston.... Jeg gøre alting godt.... Springer ned. Jeg ogsaa banke Dem godt, Patron!

ALLE springer ned undtagen Standford, som ser roligt til.

MUNCKEL. Oho! Fingrene af Fadet, min lille Benjamin! Vil kaste ham omkuld.

DORRIT til Thor, som lægger sig imellem. Gaa til Side!

THOR opbrusende, som en Dreng. He — — Jente....

DORRIT gaar tæt ind paa ham, rolig. De gør mig virkelig ikke bange!

STANDFORD tager roligt Thor og Benjamin hver ved sin Arm, rusker dem lidt, og puffer dem til Side.

MUNCKEL. De har drukket Snaps paa Morgnen, Benjamin.... das vertragen Sie nicht. Gaa nu ind!

BENJAMIN hen til Dorrit. Fräulein Dorrit.... Ach!

DORRIT. Fa'r har Ret. De taaler ikke stærke Drikke.

STANDFORD ler og gaar ind i Cirkus.

BEJAMIN. Jeg ikke taale Deres stærke Øjne, Frøken Dorrit, og derfor jeg drikker.

DORRIT ler. Altid de samme Talemaader.... Hvor gider De?

BENJAMIN sukker og vender Øjnene. Ma chèrie!....

THOR. Wollen Sie nu ha' Sherry? . . . .

DORRIT ler. I er lige kloge Høns, begge to! Ser sig om. Hvor blev Standford af? Børnene omringer Mr. Benjamin.

LILLE JOSEPHINE. Hr. Benjamin — spielen Sie uns was vor!

BENJAMIN. Ja, Kinderchen; j'irai me promener à cheval. Jeg spille den Standford en Puds!

THOR. Tag Dem i Vare, Benjamin!

Benjamin gaar ind i Cirkus, Børnene vil følge ham.

DORRIT kalder. Børnene bliver her . . . I skal læse . . . Op i Vognen med Jer!

Børnene gaar knurrende op i Vognen: hun selv tager en Bog og sætter sig til at læse paa Trappen.

MUNCKEL til Thor. Altid Vrøvl med den Fyr — skørho'det, som han er . . . . och Du ikke mindre!

THOR. Ja, vi er nok . . . . begge to lidt halvtullet . . . . men det er Dorrit, som . . . .

MUNCKEL. *Frøken* Dorrit — om Forladelse! Ingen Familiaritet. Gaar I ikke her og spiller forlibt i Pigebarnet! Men skal hun ha' en Artist — saa skal han mindsten være Direktør. — Och det er en svær Sag at være Direktør i disse Tider! Kalder. Dorrit!

DORRIT paa Trappen. Nu læser jeg over paa Børnenes Lektie, Fa'r.

MUNCKEL til Thor, med sammenknebne Øjne. Saadan er hun! . . . Videnskab og de Dele. Til Dorrit. Jamen, Dorrit, hvor er gamle Mo'r Schmalz?

DORRIT uden at se op fra Bogen. Gaaet til Byen for at købe ind til Middag.

MUNCKEL. Har vi ikke Flæsk?

DORRIT. Børnene maa ha' Kød i Dag.

MUNCKEL. De smaa Slughalse. Na — wenn Du siger, at de *skal* ha' Kød, saa skal de ha' Kød. Men i min Tid, da gik det po Fedtebrød mellem os Barn.

DORRIT. I var vist ikke saa mange Børn — og saa spinkle.

MUNCKEL. Aa — vi var tretten . . . . uden at regne de dødfødte.

DORRIT. *De* trængte allenfals ikke.

THOR ler og kysser paa Fingrene.

MUNCKEL. Dorrit! vi skal lave Programmet for i Aften. — Det er so en Hemmelighed endnu — men kanske der er nogen, som har Bud efter os — op til Slottet. Smiler til Thor.

DORRIT seende i Bogen, kommer langsomt. Op til Slottet, siger Du! Saa —aa? . . . . Naa, ja ja. — Programmet?

MUNCKEL. Lad mig se . . . . de flyvende Trapez'er? Du und Josephine gennem Luften . . . . den gjorde sig so brillant i Flensburg.

DORRIT slaar Øjnene ned. Jeg vil nødigt i Trapez.

MUNCKEL. Naada — och i Flensburg? . . . .

DORRIT. Lad mig blive fri, lille Fa'r. Jeg kan ikke lide at blive kigget paa .... ikke, hvis vi skal op paa Slottet.

MUNCKEL. Kigst mi' so — und kigst mi' so! Er Du ikke velskabt? Til Thor. Er hun ikke skabt — som — en Munckel?

THOR. Jo, jeg mener saa, jeg. Frøken Dorrit er ... hun er skabt, som kunde hun være norsk Jente!

DORRIT. Jeg vil danse paa Hesten — jeg vil danse paa Staaltraaden — jeg vil gøre alt — men .... stamper med Foden, vender sig bort med korslagte Arme. ikke i Trapez — ikke her!

Munckel trækker paa Skuldrene og gør Tegn til Thor, at han skal bede hende.

THOR. Aa hvad, Frøken Dorrit. Det er nu engang Trækplastret — og De ser saa søt ud .... præcis som en liten Abe, naar De hænger dér!

DORRIT. Tak! — jeg vil ikke ligne en Abe .... saa kan I engagere en anden!

MUNCKEL vred. Du er et tosset Pigebarn. Er det den Løjtnant, som har sat Dig Fluer i din Hoved? *Han* har dog vist ikke noget imod at se Dig i Trapez ....!

THOR. Løjtnanten — han har faaet Løbepas for længe siden! Frøken Dorrit ser højere til Vejrs .... den unge Herre oppe fra Slottet! drillende, til Dorrit. *Han* maa ikke se paa Dem .... aa nej — men han maa gerne løbe her ved Prøverne og lade som han var Artist!

MUNCKEL til Dorrit. Hvad er det for Kunster?

DORRIT. Dersom nogen taler til mig — om Ting, som ikke vedrører nogen anden end mig selv — saa gaar jeg straks paa Stedet.

MUNCKEL. Na nu! ....

DORRIT. Jeg bliver ved at gaa ud ad Landevejen — om jeg saa skal sulte og tørste. Jeg træffer nok et andet Selskab. Dér tager jeg Engagement .... og ingen skal faa mig tilbage hverken med det onde eller det gode!

MUNCKEL løfter Skuldrene, siger modfalden. Godt! so begynder vi med Dorrit paa stram Line .... og jeg løber med Paafuglefjeren paa Næsen .... och saa kommer Dorrit paa den blankbrune!

DORRIT. Ja, Fa'r. Men den Saddel-Panneau maa efterses. Sidst mærkede jeg, at Springfjedren stak op. Sæt jeg traadte fejl ....!

THOR. Av ja. Sidst var det Jakobine!

MUNCKEL. Der Deibel! brækker Dorrit en Ben — saa er vi om en Hals. Vi kan gaa paa Sognet, kan vi.

DORRIT munter. Der er vel et Stykke Vej til Sognet —

MUNCKEL vred. Du ler ....

DORRIT. Lad mig bare det. Saa længe jeg kan le, er der ingen Fare.

MUNCKEL kradser sig i Nakken, komisk fortvivlet. Ach, Barn, Barn — Du

kender ikke alle mine Sorger. Jeg bliver for gammel for den Cirkus .... det var en Slag, da den Menageri gik fra os, och da Mutter døde .... de smaa er ikke store nok .... Vi har kun *Dig*.

THOR slaar sig for Brystet. Er jeg ikke Spring-Atlet, jeg? Har De — Frøken Dorrit — nogentid set en gøre et „Kissen-Sprung" bedre end som jeg? Hurtig og arrig. Maaske Standford — hva? Han øver stadig den Saltomortale — hæ — men lad ham gøre et Flic-flac-Spring!

DORRIT smiler. De springer godt, Thor; — og Mr. Benjamin rider en smuk Parforce ... og Jakobine bliver vel snart rask igen! ...

MUNCKEL. Den næsvise Tøs — jeg vil ikke ha' hende ved min Selskab længer.

DORRIT. Saa længe hendes Kontrakt løber, Fa'r! — Man skal tage Jakobine, som hun er .... hun har en god Forstand — og gør sit Arbejde propert —

MUNCKEL. Och har en beskidt Mund ....

DORRIT ler. Det kommer ikke *os* ved. Hun kan være morsom nok at høre paa — til Tider.

THOR drillende. Ja morsommere end Standford — for han siger aldrig et Ord!

DORRIT kort. Jeg synes nyligt han hviskede Dem og Benjamin noget i Øret .... det var vist tilstrækkeligt! Vender sig fra ham.

MUNCKEL uvilkaarlig. Du kunde ikke været en dygtigere Tøs, end om jeg havde været din egen Fa'r ....

DORRIT lidt forundret. Hvad siger Du? ....

MUNCKEL retter sig, slaar ud med Haanden. Jeg mener — om jeg havde været din egen Mo'r och født Dig op i den Menageri! Ach, de gode Tider! ....

DORRIT klapper ham leende paa Skuldren. Vi slaar os nok igennem .... hvis I vil se efter den Panneau! For Resten véd Du, hvad jeg har sagt: vi skal ikke blot slaa os igennem — vi skal komme forbi de andre Selskaber — vi skal tjene Penge sammen til en lille men *god* Cirkus — og dér skal være de bedste Heste, den bedste Orden, de bedste Kræfter! Idet hun gaar hen til Vognen.

MUNCKEL tager Thor ved Armen. Ind til Prøven .... och se efter den Panneau! Thor gaar ind igennem Garderoben og slaar Forhænget ned bag efter sig. Jeg vil høre lidt paa Børnene! Sætter sig.

DORRIT nedenfor Vognen. Jamen Du maa ikke forstyrre os! Hvad er der, Børn? —

JOSEPHINE kigger ud. Harry og Alvilde slaas om die letzten Kuchen!

DORRIT. Ravneunger! Kom ned! Børnene kommer ned. Sæt Jer dér paa Trappen! Du, Josephine, begynder at læse — rækker hende Bogen. Oversæt fra Tysk til Dansk! Helt forfra!

JOSEPHINE læser. „Deutsher Kinderfreund, Lesebuch für einfache Schulverhältnisse“ ....

DORRIT ler. Det var nu ikke Meningen — men lige meget — oversæt!

JOSEPHINE. Tysk Børneven, Læsebog for — mumler „einfache, einfache“ ....

DORRIT. Naa —?

JOSEPHINE ryster paa Hovedet — ser hen til Munckel. Papa! — „einfache“?

MUNCKEL. Enfoldige —!

DORRIT. Det er galt! — Fa'r skal tie stille.

MUNCKEL. Saa sig det — wenn Du véd det bedre!

DORRIT kort. Almindelige — eller mindre Skoleforhold! — Videre .... Stykket 43 — „Der Maulwurf“.

JOSEPHINE læser. „Der Maulwurf! Unter allen Thieren, die ihre Jungen säugen, ist der Maulwurf das einzige, das seiner Nahrung unter der Erde nachgeht.“

DORRIT. Oversæt Josephine tier. Naa — Muld — Muld ... Muldva ....

JOSEPHINE. Muldhvalpen!

MUNCKEL hvisker højt. Varp! —

JOSEPHINE. Muldvarpen! — Under alle Dyr, der — „säugen“ — suger deres Unger ....

DORRIT. Galt!

JOSEPHINE spørgende. Papa? —

MUNCKEL. Patter —

DORRIT kort. „Iblandt alle Dyr, som giver deres Unger Die“ .... Til Munckel. Hvis Fa'r vil læse med Børnene, saa værsgod!

MUNCKEL. Godt Ord igen, Barn! Nu gaar jeg — nu gaar jeg! Op i Vognen.

DORRIT tager en Tavle fra Josephine. Skriv saa .... „Der Maulwurf!“ Hvad hedder det? —

JOSEPHINE skriver, tier.

DORRIT. Du, Harry? —

JOSEPHINE med Fingren i Vejret. Muld*hvalpen!*

DORRIT. Du kan selv være en lille Muldhvalp! Harry — ikke skubbe til Alvilde! .... tager Tavlen, skriver. Dér staar det — læs nu — og glem det ikke!

MUNCKEL har hentet sig en Hovedpude i Vognen, kommer ned igen, lægger sig under et Træ — gaber højt. Børnene ler.

DORRIT. Fa'r!

MUNCKEL. Jeg strækker mig bare lidt her i Skyggen — ich bin so erhitzt. Kalder. Josephine! Tager et stort Kræmmerhus Figner op af Vestelommen.

JOSEPHINE. Ja, Papa.

MUNCKEL. Lad os faa den lille Katekismus. Das vierte Gebot .... auswendig!

JOSEPHINE. Das vierte Gebot: Du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren ....

MUNCKEL. Richtig. Kom her! Giver hende nogle Figner.

DORRIT rejser sig. Saa gaar vi op i Vognen. Til Børnene. Ind med Jer!

HARRY og ALVILDE. Mig vil ogsaa ha' Figen!

DORRIT. I vil ind og læse, vil I. Fa'r spolerer det hele for os. Fører dem op i Vognen.

MUNCKEL strækker sig. Ach, den Menageri! — Løve — Tiger — Hyæne — Slanger .... den store Kæmpeslange, som min salig Ko ..... Snorker.

Lidt efter aabnes Vogndøren, *Harry* lister sig ud, kryber hen til *Munckel* og faar fat i Kræmmerhuset, som stikker frem af Vestelommen.

MUNCKEL vender sig i Søvne. Abekat!

HARRY studser, men vedbliver at hale Kræmmerhuset op, listig og behændig. Da han har faaet det frem, vil han spise, men gemmer det hastig og løber.

DORRIT er kommen ud, ser ham, tvinger sin Munterhed tilbage, løber efter ham. Ja bi Du ....

HARRY. Av, av, av!

DORRIT. Naar Børn ikke vil høre, maa de føle. Trækker ham ind med sig ved Øret.

MUNCKEL vaagner halvt, ser efter hende. Den Pigebarn skulde været *min*! — Na! der er vel ingen, som ta'er hende fra mig. Vender sig, jager Fluer bort, sover videre, snorkende.

ANDEN AFDELING

Munckel sovende. En gammel Kone (Mor Schmalz) kommer fra Baggrunden bærende en Kurv. Hun kigger først ind i Garderoben, opdager saa Munckel, rusker i ham.

MUNCKEL halvt i Søvne. Væk fra Løven ....

DEN GAMLE KONE rusker i ham og peger paa Kurven.

MUNCKEL gnider sine Øjne, rejser sig paa Knæ, tager Kurven, raaber. Det er godt, Mo'r Schmalz! Tæller Pengene, som hun giver ham tilbage. Sehr teuer! Den gamle Kone ryster paa Hovedet. Ach, hun kan hverken høre eller se ... Rejser sig. Den gamle Kone vil tage Kurven. Nej, nu kan hun gaa ind i Cirkus og pudse Lamperne ..... Den gamle Kone tager Kurven. Nej, der Düwel! .... die Lampen putzen! .... Ich muss mich anziehen!

DEN GAMLE KONE spørgende. Wasser holen? ...

MUNCKEL. Ja, schnell — tag den Eimer dort .... Ser sig om. Hvor er nu Spanden? Den gamle Kone gaar; Munckel kalder. Dorrit!

DORRIT stikker Hovedet ud, utaalmodig. Hvad er der, Fa'r?

MUNCKEL rækker hende Kurven. Dér .... Kaffe — Zucker — Sikorie ...

DORRIT spørgende. Suppekød? —

MUNCKEL. Suppen-Fleisch — her — alzu teuer — die Schlachter sind Räuber .... Vil op i Vognen.

DORRIT. Nej, Du forstyrrer os.

MUNCKEL. Lang mig den Eimer —.Spanden derinde — und Seife. Ich have Eile.

DORRIT kort. Ja saa! Rækker ham Spand, Sæbe, Haandklæde; lukker Døren.

MUNCKEL tager Overtøjet af, begynder at gøre Toilette nedenfor Vognen, idet han synger (Tappenstreg).

Es wär' so schön in dieser Welt,
wenn man nur hätt' das nöthig' Geld.

Medens han gør Toilette, kommer fra Baggrunden forbi Cirkus en midaldrende Kvinde, klædt i en lang, gulbrun Waterproof, med et mørkt Tørklæde over Hovedet. Paa en afmaalt, stille Maade tager hun Boder og Telte til højre i Øjesyn, maaler med Armene en Afstand ud, vender sig og iagttager Munckel, der ikke har lagt Mærke til hende.

DEN FREMMEDE KVINDE kort, spørgende, Her kan vel blive Plads til et Telt endnu eller to?

MUNCKEL synger.

Wenn man nur hätt' das nöthig' Geld,
dann wär' es schön in dieser Welt.

DEN FREMMEDE KVINDE. Vil De ikke svare mig? ....

MUNCKEL vender sig halvt. Hva'fals?

DEN FREMMEDE KVINDE uden at se derover. Her kan godt staa to Telte.

MUNCKEL. Har De Tilladelse?

DEN FREMMEDE KVINDE. Hvor faar man den?

MUNCKEL. Hos Skovfogden .... eller, noch bedre, oppe paa Slottet.

DEN FREMMEDE KVINDE ligegyldig. Er her et Slot?

MUNCKEL. So en Herregaard .... dér bor en rig Mand.

DEN FREMMEDE KVINDE. Saa giver han vist ingen Tilladelse.

MUNCKEL vigtig. Har De Deres Papirer fra Jurisdiktionen?

DEN FREMMEDE KVINDE. Ja.

MUNCKEL. Saa gaa til Skovfogden! Hvad rejser De med? .... Hurtig. En Menageri?

DEN FREMMEDE KVINDE. Et Telt med en Indianerpige — og et mekanisk Teater med en Sandsiger.

MUNCKEL. To Telte? —

DEN FREMMEDE KVINDE. Min Mand og mig selv .... Slaar Hovedklædet til Side.

MUNCKEL stirrende. Aber was? ....

DEN FREMMEDE KVINDE. Kender Du mig?

MUNCKEL. Hulda! .... Et Par Skridt tilbage, tørrer uroligt Hænderne i Haandklædet. Jeg er jo ganske nass ..... Tørrer Øjnene. Kom — lad mig — lad mig omarme Dig.

HULDA. Behøves ikke!

MUNCKEL. Du gjorde mig hel forskrækket. Det er livagtigen, som saa' jeg din salig Søster.

HULDA stille, kort. Er din Kone ogsaa død?

MUNCKEL. Men det skrev jeg jo alt sammen, da jeg fortalte om vor Ulykke .... Jeg har immer Pech.

HULDA spørgende. Dorrit? .... Langsomt. Led hun meget? .... Efter et Ophold. Fortæl mig, hvordan hun døde.

MUNCKEL ryster paa Hovedet, trækker paa Skuldrene. Det kan — nej det kan jeg ikke.

HULDA efter et Ophold. Hun artede sig vel — skrev Du.

MUNCKEL. Som en af mine egne!

HULDA peger spørgende mod Vognen. Er dine Børn dér?

MUNCKEL nikker. Ja! .... Hurtig. Men de sover — de smaa — och de er syge.

HULDA dækker sig atter med Hovedklædet, stille. Jeg vil ikke se dem .....

MUNCKEL lettet. Ikke? ....

HULDA. Ikke endnu. — Jeg vil gaa til Skovfogden — og faa Tilladelsen.

MUNCKEL lidt urolig. I Morgen slutter Markedet. Hvor rejser Du saa hen?

HULDA. Det véd jeg ikke .... Til det næste Marked. Min Mand bestemmer det.

MUNCKEL. Din Mand? .... har I Barn?

HULDA. Han har taget en lille Pige til sig.

MUNCKEL. Har I ingen sammen? ....

HULDA tier.

MUNCKEL. Jeg spørger, om ....

HULDA. Du spørger om altfor meget.

MUNCKEL. Jeg er dog din salig Søsters Mand ....

HULDA. Hun spurgte mig aldrig. Hun tog min lille Pige, da jeg selv var syg .... Ophold. Og nu er de begge borte! Pause.

MUNCKEL undvigende. Ach, Hulda .... det er dog et besværligt Liv, det omflakkende! ....

HULDA. Det véd jeg ikke .... Jeg kender ikke noget bedre.

MUNCKEL. Man skulde være som den rige Mand paa Slottet.

HULDA. Tror Du? — Hvem er det ellers?

MUNCKEL. General Mattison.

HULDA. Mattison .... en General? —

MUNCKEL. Generalkonsul Klaes Mattison — sehr reich.

HULDA med en Bevægelse. Ja saa! .... Kaster et Blik paa Vognen, spørger sagte. Hvad bestiller de smaa ..... Jeg synes, de synger.

MUNCKEL urolig. Ih was! .... den større læser for de smaa.

HULDA gaar nogle Skridt derhen imod, lytter.

MUNCKEL fører hende tilbage. Men hvor har Du været i alle de lange Aar?

HULDA. Det er en lang Historie — altfor lang. Ser ud. Naa — hvor er det saa, Skovfogden bor?

MUNCKEL. Derud igennem Skoven — straks paa højre Haand, wenn Du er kommen forbi Korsvejen! ... men ikke til venstre, for so kommer Du op gennem Slotsparken — och ikke til højre, for dér begynder Gaden ind til Byen .... men lige ud och *saa* til højre .... forstaar Du?

HULDA ser paa ham, siger kort. Det er ikke meget klart. Du er da ikke svirende, Mathias?

MUNCKEL. Jessus, jeg nyder aldrig en Draabe. Aber freilich — nu da jeg ser Dig igen, saa løber det rundt i min Hoved.

HULDA. Og *Du* vil være Direktør? — Gaar ud forbi Cirkus.

MUNCKEL ser efter hende. Ach, hvad skal det nu blive til? ..... Fortsætter Toilettet, gaar til Vogndøren, kalder. Dorrit! *Dorrit* viser sig. Lang mig min sorte Frakke og min Krave herned .... Hør, der var den store Hul i Josephines Trikot .... och saa var der Harrys Bukser!

DORRIT rækker ham Frakke og Krave — kaster et Trikot ned til ham. Her er Triko'et — det er færdigt.

MUNCKEL beser det. Godt! Kaster det op igen til hende. Og Bukserne?

DORRIT. Naar jeg har regnet med Børnene — og lagt til Ilden — og lavet Maden — saa skal jeg i Gang med Harrys Benklæder

Ind.

James Mattison kommer igennem Telt-Boderne fra højre Side; sætter sig ved Træbordet; *Munckel* vender Ryggen til ham i Færd med at fuldende Toilettet.

JAMES MATTISON tænder sig en Cigar, bøjer sig frem og underkaster ham et prøvende Eftersyn fra Siden; derpaa tager han sin bredskyggede Straahat af og siger. God Dag, paa Pladsen!

MUNCKEL vender sig. Hva'fals!

JAMES MATTISON. De kender mig ikke igen?

MUNCKEL gaar over til ham. *Sie* sind es? Tørrer sin Haand, rækker ham den. De her, Hr. Mattison!

JAMES MATTISON ryster hans Haand. Hvordan gaar det med business?

MUNCKEL Ach — bisness — so so! Det er ikke som dengang vi købte Dyrene hos Dem ..... de dejlige Menageri-Tider.

JAMES MATTISON. Tys! Ser sig smilende forsigtig om.

MUNCKEL fortsættende. Jeg glemmer det aldrig, de dejlige Dyr .... und min Kone var ikke død fra de smaa Børn .... och jeg havde ikke desse Plackerei med Artister und Pferde und Futter und .... ach nej, den Menageri war einfach og rentabel.

JAMES MATTISON smiler. Ja et Menageri er ikke ilde. Hvordan var det ..... gik De fra det?

MUNCKEL. Den gik fra os .... den brændte. Alle Dyrene — Løven och Hyænen och Slangerne — de velsignede Slanger, som min Kone spillede med — alle sammen gik de op i Røg og Lue .... och ikke havde vi assekurirt.

JAMES MATTISON. O ve!

MUNCKEL. Dorrit — hun var en lille Pige .... De saa' hende jo dengang ....? James nikker. Hun var næsten kvalt; och min Kone fik den slemme Smæk — som hun ochsaa siden kreperte af .... men hende saa' De vist aldrig?

JAMES MATTISON. Nej — desværre! — Den lille Dorrit, som jeg saa' — det var et nydeligt Barn ....

MUNCKEL afbryder. Gott! ja; und *so* maatte jeg paa den Cirkus!

JAMES MATTISON. De vilde nødigt?

MUNCKEL. Ach, wenn jeg tænker paa min Kone ..... hun gik dengang med vores femte — og hun var die junge schlanke Miss Cora von Montevideo — die jugendliche Schlangenfee .... und die Reptilien krochen ihr um die Ohren .... oh! Tørrer Øjnene.

JAMES MATTISON afbryder. Jeg føler ganske med Dem, Hr. Munckel. Vil De gøre mig en Tjeneste? .... jeg er rede til Gengæld.

MUNCKEL. Ganske som De befaler.

JAMES MATTISON. De véd, jeg er en ligefrem Mand. Men derfor behøver De ikke saadan ligefrem at stikke paa Næven — hvis vi skulde træffes oppe paa Slottet her.

MUNCKEL uden Forstaaelse, kniber Øjnene sammen. Oppe paa Slottet? ....

JAMES MATTISON. Ja — det var jo muligt! Man behøver ikke at vide, at vi har gjort Forretninger sammen ....

MUNCKEL som før, med et Udbrud. Herrgott, er det ogsaa gaaet tilbage for Dem?

JAMES MATTISON smiler. Det just ikke. Jeg er stadig Grossist i vilde Dyr .... min Kompagnon bor dernede i Hamborg — jeg har den rejsende Part af Forretningen; den oversøiske. Nu er jeg hjemme paa et Besøg.

MUNCKEL. Her — paa Slottet?

JAMES MATTISON. Hos min Broder —

MUNCKEL. Herrje? en Broder til Generalen? —

JAMES MATTISON ler. „Generalen“ — som han kaldes — den

rige Mand! Det var knap, de kunde kende mig dér. En Snes eller mere, det forandrer meget.

MUNCKEL. Aber — mit Forlov — jeg forstaar ikke rigtig Ler pludselig. Ha, ha; ja De var immer en munter Mand!

JAMES MATTISON. Var jeg virkelig? Smiler. Det *morer* mi holde min Families Videbegærlighed over sagte Gløder. Den jeg rejser, lægger jeg mit Kort paa Bordet.

MUNCKEL aftig spørgende. Da kan De doch vel være Deres Fo ning bekendt? .... Den maa smide af sig .... alle de kostbare D

JAMES MATTISON. Jeg har, hvad jeg skal bruge — og je kun mig selv.

MUNCKEL. *De* er ikke gift .... en sodann Herre?

JAMES MATTISON smiler. Jeg takker! — Nej, min Kone allenfals ikke sat mig mine graa Haar i Hovedet. Rejser sig. Og skal De have Tak, Hr. Munckel.

MUNCKEL. Ingen Ursag .... Peger mod Vognen. En Kop Kaffe ku jeg dog ellers byde paa.

JAMES MATTISON. En anden Gang. Ser paa sit Ur. Bi lidt! . Hun er vel bleven en stor og køn Pige — Dorrit?

MUNCKEL krummer sig. So so! Hun slægter mest sin Mo'r paa sehr schlank — und med desse blank-brune Haar — och med Læsning och de Bøger. Jeg har nu aldrig læst eller skrevet — har dog optrukken de mange Barn.

JAMES MATTISON ler. Unægteligt! .... Naa, men Tilbedere hun vel saa?

MUNCKEL. Tilbedere?

JAMES MATTISON. Folk, som gør Kur — siger smukke Tin sender Presenter!

MUNCKEL. Ach was — det fører Geschäften med sig .... er en fornuftig Pige — und sie hält sich streng.

JAMES MATTISON. Jeg tvivler ikke.

MUNCKEL. At sige — hun kan ogsaa ha'e sine Lune „überspannt" forstaar De. Hun er en Pigebarn med stærke F .... og de Bøger!

JAMES MATTISON. Og de Mandfolk!

MUNCKEL. Pah! Artister machen immer den Hof .... valleriløjtnanter med!

JAMES MATTISON opmærksom. Ja saa.

MUNCKEL. Jeg tror, hun gik en Aarstid omkring med s Kavallerist i sin Hoved. — Hun gemmer godt paa, hvad I .... Vi skal alle ha'e vore Barnesygdomme. Jeg har haft n Kone ha'de sine.

JAMES MATTISON. Jeg tvivler ikke.

MUNCKEL. Min Kone var so forlibt i en hannoveransk Husar. Men det kom hende ikke ud af Sidebenene .... *sagde* hun allenfals. Til Slut faar vi dog den, vi skal ha! Och bag efter begriber man ikke, at man gik och var so tosset.

JAMES MATTISON. Fuldkommen rigtigt! — Nu skal De ha' Tak.

MUNCKEL ved Vognen. Nicht eine Tasse schwarzen! ....

JAMES MATTISON. Nej mange Tak! en anden Gang. Paa Gensyn! .... at sige .... Lægger Fingren paa Munden.

MUNCKEL bukker. De er mig ganske en fremmed, Hr. Mattison! Gaar; møder *Jakobine*, som kommer ud fra Cirkus. Na, du har det nemt, min lille Pige. Mens de andre øver sig, so gaar Du och spaserer. Ud.

JAKOBINE med en Gestus, seende efter ham. Det kalder han *spasere* .... Peger paa sin Fod og lader sig falde ned paa Tønden udenfor Vognen.

JAMES MATTISON letter høflig paa Hatten. Goddag! Det er maaske...?

JAKOBINE. Jo det er mig! Spiller med sin Stok mellem Fingrene.

JAMES MATTISON betragter hende spørgende-forundret, sætter Hatten paa igen. Lidt Invalid? ....

JAKOBINE. Det er dette Fjols til Nordmand. Han havde Uge — og skulde se efter om Grejerne var i Orden ....

JAMES MATTISON. Og saa var de i Uorden ....?

JAKOBINE. Akkurat s'gu!

JAMES MATTISON gør en lille overrasket Bevægelse.

JAKOBINE. Jeg dejsede af — og havde nær brukket Benet.

JAMES MATTISON. Brækket? ....

JAKOBINE overhører Rettelsen. Nej, jeg brak det ikke .... men det er næsten li'esaa langvarigt at vrikke forkert paa Poten — eller forstuve — eller hvad nu det Tøj hedder. — Hvem er De ellers? Er De Hestehandler?

JAMES MATTISON trækker paa det, smilende. Ja—a, saadan en Slags.

JAKOBINE. De er maaske Amatør?

JAMES MATTISON. Det er jeg — nærmest.

JAKOBINE. Læser De „Artisten“? —

JAMES MATTISON. J—o — af og til.

JAKOBINE. Man faar jo ikke et ordentligt Blad at se, saa længe man trækker rundt i disse Ravnekroge — og Papa Munckel er alt for nærig til at abonnere. Men kanske De véd, om der skulde være et Engagement for mig?

JAMES MATTISON nysgerrig. De vil bort fra Selskabet?

JAKOBINE. Begribeligvis. Det er mig for smaat — og naar jeg dog skal gaa her og ligge ledig .... Foden kommer jo nok i Lave igen. Jeg er stærk ....

JAMES MATTISON overrasket. Gudbevares — jeg betvivler ikke ....

JAKOBINE. Jeg mener — jeg er „stærk Dame" — det er min Specialitet.

JAMES MATTISON. Jeg troede egentlig De var ....

JAKOBINE afbryder. „Syngende Luft-Fee" .... jo, den „Trick" har jeg ogsaa lavet. Men det sled for meget for Brystet — saadan at hænge i Trapez'en — og slæbe paa tre tunge Mandfolk — og synge — med Hovedet nedad.

JAMES MATTISON. Unægteligt! Ler. De maa have mange Beundrere?

JAKOBINE. Kom nu ikke med *den*! — Hvem mener De ellers?

JAMES MATTISON. Naa — Kavalleriofficerer — unge Herregaardssønner .... jo yngre, des mere begejstret.

JAKOBINE. Hør nu, min go'e Mand, De tror da vel aldrig, at De har en Barneunge for Dem?

JAMES MATTISON. Hør nu, min lille Pige, lad os snakke lidt fornuftigt sammen ....

JAKOBINE. Det kunde virkelig more mig —

JAMES MATTISON. Kavalleriofficeren, ham overlader jeg gerne til Dem; — men det unge Menneske, kunde De ikke overlade mig ham?

JAKOBINE ser vist paa ham. Vi er vist ikke i samme Spor .... men kør bare væk!

JAMES MATTISON fikserer hende skarpt. De véd jo godt, hvad jeg mener.

JAKOBINE vred. Nej, min Salighed om jeg gør. Hvad rager Deres Kammerjunkerfrø og Herregaardslabaner mig? Tror De ikke, jeg er ked af det Mandfolkesjov? Man skal ikke byde Bagerbørn Sukkerbrød ....

JAMES MATTISON. Naa — naa ....

JAKOBINE. Jeg mente, De var Amatør — og omgikkedes med Artister .... saa véd De da nok, vi kan faa ti for en — og derfor blæser vi ad dem alle.

JAMES MATTISON ler. Smaa Slag!

JAKOBINE. Kommer ikke dér Madammerne løbende til os — rigtige Fruer med Fjer paa Hatten og Silkepels — og de jamrer sig og siger: vores egen søde Dreng render altid efter Dem — og han vil gøre Skandale — han vil gifte sig med Dem — og *hvad* tror De hans Fa'r vil sige, naar han faar det at vide?

JAMES MATTISON opmærksom. Ser man det!

JAKOBINE. Men jeg siger bare: Hør, min gode Frue — De er vist gaaet galt i Byen; jeg har saamænd andet at bestille end at passe paa Deres Søn. For jeg har været gift, saa meget som jeg ønsker det — og der er ikke stor Stads ved *det*. Jeg er færdig med

Mandfolkene — det er noget Rak — naar jeg skal sige min Hjertens Mening.

JAMES MATTISON ler. Hvadbehager!

JAKOBINE. Kender De den øndige Vise? Synger.

I en Have sad saa ensomt
tvende To med Haand i Haand,
Løjtnant Edmund med sin Pige
og knyttede et Venskabsbaand.

JAMES MATTISON ler. Det er virkelig — som De siger — en øndig Vise.

JAKOBINE ler. Da man var en 17—18 Aar, saa bar man sig ad som en tosset Tøs. Men senere bandte jeg paa: det skal blive Løgn! Og det blev det ogsaa. De kan bare spørge Dorrit — hvis De ellers er kendt med ....

JAMES MATTISON. Dorrit? ....

JAKOBINE. Ja — for det er en Pige, man kan have Fortrolighed til — en Pige med Karakter!

JAMES MATTISON ler tvungent. Aa saadan ....

JAKOBINE ser paa ham. Naa De troede .....? Ler. Ha ha ha. *Den* er godt! Der gik De galt i Byen. Hinker ind i Cirkus.

JAMES MATTISON ser efter hende. Hm! Giver sig til at fløjte.

Aage kommer hurtig ind fra samme Side som *James*, sætter sig hos ham ved Bordet, afslaar en tilbudt Cigar.

AAGE. Fik Du set hende, Onkel? — talte Du med hende? — er hun ikke .... aa, Du kan sidde saa koldblodig dér — og ryge!

JAMES MATTISON. Hm! mine halvhundrede Aar .... og en af din Fa'ers gode Cigarer! —

AAGE. Du sagde forgangen, at Du følte Dig lige saa ung som jeg — undertiden.

JAMES MATTISON. Undertiden — ja — naar jeg har drukket Kap-Madeira med din Fa'r.

AAGE. Nej, nej! — der er altid en Skælm i dine Øjne, Onkel James. Knuger ham. Jeg elsker Dig. Talte Du med hende?

JAMES MATTISON ler. Naada, gør Du din gamle Fa'rbror Kærlighedserklæringer? — Gem dem til en mere knibsk Skønhed .... Byder ham en Cigar.

AAGE tager den Var hun ikke yndig? ... svar mig nu fornuftigt. Du er dog en Frihedsmand.

JAMES MATTISON. Hun var .... Smaaleende. ja om hun egentlig var yndig, det véd jeg ikke — men en rask Pige — opdraget „i Frihed" — det var hun nok; hvis det ellers var den rigtige, jeg saa'!

AAGE rejser sig. Jeg gaar. I Dag er Du virkelig —

JAMES MATTISON holder ham fast. Sæt Dig, min Gut!

AAGE. Jeg kender ikke i hele vor Kreds nogen, som jeg vilde sætte over hende — og ikke mange, som jeg vil sætte ved Siden af hende.

JAMES MATTISON. Hvor gammel er Du, Aage?

AAGE. Fyldt tre og tyve — Tilføjende. hun er nitten!

JAMES MATTISON. Saa ung — og saa stor Menneskekender! — Og hvor længe, maa jeg spørge, har I to kendt hinanden.

AAGE kort. En halv Snes — fjorten Dage. — Det er jo ogsaa ligegyldigt!

JAMES MATTISON. Romeo brugte kun et Døgn .... Nu er vi bleven saa meget ældre: altsaa er fjorten Dage rigeligt! — Ryger. Om ellers ret mange i vor Kreds vilde paaskønne Æren af at sidde ved Siden af din lille Beriderske .... ja, hvad tror Du?

AAGE trommer i Bordet. Jeg har ikke paatvunget Dig min Fortrolighed. Jeg tror ikke, Du vil misbruge den .... men Prækner kan Du spare Dig .... de venter mig nok derhjemme, og jeg skal tage imod dem som en Mand — naar jeg blot véd Et!

JAMES MATTISON smiler først, betragter ham derpaa vemodigt, lægger sluttelig sin Haand fast paa hans Skulder, drejer ham langsomt imod sig og siger venligt, indtrængende. Du skal ikke fortryde, at Du har vist mig Fortrolighed .... var jeg blot sikker paa, at Du saa' klart paa Dig selv — og paa hende.

AAGE. Hvad mig selv angaar — Du kender mig ikke! James smiler. Og Dorrit? .... Rejser sig. Jeg kan ikke hitte ud af hende .... men jeg er sikker paa hendes Karakter. Hun bøjer af, naar jeg vil kramme mit Hjerte ud for hende .... og dog er jeg vis paa, at hun kan lide mig .... Heftig. Aa jeg *er* ikke nogen Dreng .... jeg vil ikke gaa her og være Fa'rs Søn — og være overset af min „drevne" Søster — og agere Dummepeter for det Slæng, der kommer hos os — fordi jeg er Ven med Kusken og Staldkarlene! Tal med hende om mig!

JAMES MATTISON tager nogle Drag af Cigaren, lægger den fra sig og siger. Hør, Aage, jeg tror, jeg vil fortælle Dig, hvordan det gik mig engang — det er nu mange Aar siden .... da var mit Hjerte fuldt saa stort som dit: jeg holdt af din Mo'r ....

AAGE. Du, Onkel? ....

JAMES MATTISON. Ja .... og jeg elskede en lille Beriderske.

AAGE indtrængende. Hvordan mener Du? — Fortæl ....

JAMES MATTISON. Jeg var en vild Knægt — helt op igennem Tyverne. Din Fa'r var næppe stort bedre end jeg — men han forstod at iagttage Formen — som det hedder. Din Moder gjaldt for en af de smukkeste Piger — og hun var rig. Jeg spurgte *dengang* ikke om Rigdom; — jeg beundrede den Hjertets Finhed og Godhed,

hvormed hun saa' paa en Verden, der laa for hendes Fødder — lavt nede .... ja *lavt*, min Dreng.

AAGE. Onkel! Du har kendt Mo'r! Her er der aldrig nogen, som taler om hende .... og jeg kan jo næppe huske hende.

JAMES MATTISON. Din Fader er ikke meget veltalende paa det Punkt! Han og jeg var Rivaler. Hun var lidt sky overfor mig — men jeg er sikker paa, at jeg ikke var hende ligegyldig. Havde jeg været mere erfaren — saa havde jeg vundet hende. Jeg var blot fremfusende og tilstod altfor aabent mine Fejl. Min Bro'r slog Mønt deraf .... naa, ligegyldig hvad Midler han brugte — jeg blev ufin i hendes Øjne — min Forbitrelse klappede dem saa at sige sammen — og Brylluppet stod!

AAGE. Hvad siger Du, Onkel .... har det været saadan?

JAMES MATTISON. Min kære Dreng! Trykker hans Haand. *Den* Aften — det var nu som ved Midsommer — drev jeg ud i Skoven. Jeg saa' paa Gøglerne, Linedanserne og Beriderne. Det forekom mig, at Gøglerne var de ærlige — medens de andre Mennesker, den anden Verden, var Gøglet.

AAGE heftig. Ja — Onkel — ja!

JAMES MATTISON. Jeg saa' en ung Pige ride en Skolehest; — hun var blond, slank, af en egen fornem Skønhed. Hun smilede til alle — men det forekom mig, at hendes Blik søgte mig. Jeg inviterede Truppen til at spise til Aften. Jeg drak med dem — holdt Taler for dem .... hun blev ved at iagttage mig. Endelig gik Gøglerne hver til sit. Hulda og jeg blev ene tilbage i Teltet — og jeg tog hendes Hænder og sagde hende ...

AAGE. Onkel! Du elskede jo min Moder?

JAMES MATTISON sikker. Ja — og *derfor* tog jeg den unge Piges Hænder og sagde, at jeg var fortvivlet — og at hun lignede En, som denne Aften holdt Bryllup med min Broder.

AAGE spændt opmærksom. Og hun! — hvad hun?

JAMES MATTISON. Hun bad mig — paa sin stilfærdige Maade — om ikke at drikke saa meget, og at vogte mig for daarligt Selskab.

AAGE. Og saa?

JAMES MATTISON Efter et Ophold. — saa lagde jeg mig over Bordet og græd — noget jeg just ellers ikke havde for Skik. Hun gik fra mig — og da jeg vaagnede i Teltet op ad Formiddagen ....

AAGE bitter. Saa fortrød Du det hele og tog hjem —

JAMES MATTISON. Saa blev jeg derude blandt Gøglerne. — Jeg fandt Hulda mere og mere indtagende. Vi omgikkes som Kammerater; jeg lærte at ride, at passe Heste, at holde Tøndebaand — vi øvede os sammen .... tilsidst var vi altid sammen — altid.

AAGE rejser sig, gaar heftig frem og tilbage. Det er jo netop, hvad jeg selv .... Standser. .... fordømt, at man kan ha' Betænkeligheder.

JAMES MATTISON betragter ham smilende. Hm! javist! —

AAGE kommer hen til ham. Aa men Onkel, Du .... afbryder, sætter sig og siger stille. Du forførte hende — og Du elskede en anden?

JAMES MATTISON langsomt. Du er lidt rask til Ordet! — Det menneskelige Hjerte har endnu ingen Romanskriver udtømt — og Du endnu mindre, min Dreng!

Jeg elskede din Moder. Jeg holder Mindet om hende højt den Dag i Dag. Din Moder tilhørte en Verden, som vendte sig fra mig, og som jeg vendte mig fra. Det første Aar var fuldt af Bitterhed mod hende; — Hulda var Sødmen, vi stod frit til hinanden .... vi gav af Hjerte — og vi tog Hjertet. Nuvel! ....

AAGE. Du blev hende altsaa tro? Og hun dig? aa fortæl ....

JAMES MATTISON blødt bevæget. Jeg elskede hende, min Dreng — ømt og ærbødigt, varmt og ungt. Hun tilbad mig — paa sin undse'-lige, stolte Maade. Om Blufærdighed vaaser Digterne, naar de træffer et velopdraget Lam i en Selskabssal. Nej, blandt Gøglerne — med nøgen Hals og Ben i Trikot: det er dér, man kan tale om Ærbarhed! Hvad der kun er Fernis, stryges af .... og Dannelsesanstalten kaster ikke Slør over Lefleriet.

AAGE uvilkaarlig. Kender Du min Søster, Onkel?

JAMES MATTISON med en afværgende Haandbevægelse, uden at svare ham. Hun gengældte mine Kærtegn — bly som et ungt Kid — hun, som var omgivet af Bjørnetrækkere, Klovner og halvdrukne Staldkarle. Hun slog fra sig, naar nogen fornærmede hende, hun lo hjerteligt, naar noget morede hende; hun var klog, aldrig raadvild, altid godhjertet, hjalp hvor der var Nød og Trang — vaagede Nætter igennem ved en lille syg Abe ... der oven i Købet havde bidt hende i Næsen.

AAGE hen for sig. Aa hun er sød.

JAMES MATTISON ser paa ham. Ja, dér er Ordet! Hun var Sødmen .... og hun hævede mig til Erkendelsen af, hvad en Mand skal være.

AAGE. Hvor I maa ha'e været lykkelige!

JAMES MATTISON langsomt. Ja .... og saa skiltes vi.

AAGE. Det er umuligt.

JAMES MATTISON. Umuligt? — Du ser Livet retlinjet .... i Virkeligheden er det Kurve ved Siden af Kurve. Spørg Lægerne, Præsterne, Juristerne Rejser sig. Naa, men det lærer Du tidsnok.

AAGE holder ham fast. Jeg beder dig indstændigt, lad mig høre videre! Hvor gammel var Du dengang?

JAMES MATTISON sætter sig. Ved de tredve vel! — I nogen Tid havde jeg rejst med Truppen. Vi gjorde daarlige Forretninger og maatte dele os. Jeg var kommen til Skade ved en Hest; jeg maatte

blive; Hulda tog bort. Jeg længtes efter hende — som .... som Du i mit Sted vilde længes.

AAGE nikker og trykker hans Haand. Bliv ved!

JAMES MATTISON. Jeg var forknyt — i Pengetrang, i Trang paa Venner og fortrolige, og min Længsel tog ganske Magten fra mig. Jeg skrev hende til — Beklagelser, Fortvivlelse .... hun svarede ikke. Tilfældigt fortalte en rejsende Artist mig, at hun var syg — nærmere Besked fik jeg ikke. Jeg kunde ikke komme til hende — ikke sende hende Hjælp .... og jeg gav mig til at svire med Gøglerne — drak løs for at glemme .... ja!

AAGE ryster paa Hovedet. Det forstaar jeg ikke, at Du kunde!

JAMES MATTISON. Nej, for Du er din Moders Søn, Aage. Jeg er din Faders Broder ... og der har ikke været stor Stads ved nogen af os.

AAGE smerteligt. Onkel!

JAMES MATTISON. Der var en, som forstod det; en ung Pige ...

AAGE standser ham. — Du vil dog vel ikke sige?

JAMES MATTISON fortsætter. En ung, skeløjet, halvvild Pige — nylig kommen til vor Deling af Truppen. Det var Vinter. Vi krøb sammen som Dyr i Bure — gnavede af det samme Brød og drak Finkel af den samme Flaske. Det var et Liv, det! Pariaernes Liv .... og det giver Fortrolighed.

AAGE med et Udbrud. Onkel! jeg skammer mig over de Klæder, jeg gaar i, og det Liv, vi fører derhjemme.

JAMES MATTISON ler tørt. Slid Du kun dine gode Klæder — saa længe Du ingen tvingende Grund har til at slide Raker.

AAGE. Aa jeg er ikke ømskindet .... og jeg vilde være lykkelig — naar blot ...

JAMES MATTISON. Du er ung — og jeg kunde misunde Dig — hvis jeg ikke *vidste*, hvad der fulgte paa Begejstringen. Naa, hør saa Historien til Ende. Hulda kom omsider tilbage. Hun bebrejdede mig min Opførsel. Stoltheden, Skinsygen var oppe i hende — og jeg havde i det mindste *dengang* ikke noget Forsvar paa rede Haand. Jeg svarede hende heftigt, at jeg elskede hende — trods alt — at netop min Svaghed vidnede for mig. Hun kaldte det pjaltet gjort af mig .... hun kunde aldrig dele sine Følelser, end ikke i Nød og Ensomhed. — Og vi to, som holdt saa inderligt af hinanden, vi skiltes i Bitterhed og Vrede.

AAGE. Det var Synd for hende! Nej nej, jeg beklager jer begge to.

JAMES MATTISON. Hun rejste lige saa pludseligt, som hun var kommen. Hun vidste at udslette hvert Spor af sig. Hun var en af de Kvinder, der *maa* lide — mere end nogen anden — usammensat, ærekær, ensom igennem Livet. Jeg søgte efter hende, flakkede den

halve Verden rundt — rettede mig langsomt, gennem en haard Skole — og blev langt om længe en Mand. Staar op, gaar nogle Skridt frem og tilbage. Hvad jeg brugte mange Aar for at komme over — og hvad jeg aldrig er kommen helt over — det var Følelsen af, at hun tog en Hemmelighed med sig — en øm og intim Hemmelighed, som hun ikke fandt mig værdig til at dele med hende.

AAGE rækker ham bevæget Haanden, tier.

JAMES MATTISON. Nu forstaar Du maaske, at hvad Du har betroet mig om *din* lille Beriderske, det har kunnet bevæge mig ejendommeligt .... og, naa ja ja, *jeg* skal hverken præke eller formane — jeg vil blot drive lidt omkring før Middagsbordet — alene! Ud til højre.

Dorrit kommer ned fra Vognen; *Aage* sidder i Tanker med Haanden under Kinden.

DORRIT gaar frem, betragter ham, vil nærme sig ham, men vender og gaar tilbage.

AAGE ser op, rejser sig hurtig. Dorrit! ....

DORRIT. De sad saa dybtsindigt — eller har De maaske Tandpine?

AAGE. Jeg har en Onkel, saadan en prægtig en, som er kommen hjem fra Udlandet paa et Besøg! han fortalte mig en Historie, — som forekom mig saa sørgelig. — Sæt Dem lidt her, Frøken Dorrit, hvis De har Tid?

DORRIT sætter sig naturligt hos ham; Pause: hun bøjer Hovedet, lægger Hænderne foldede i Skødet, ser omsider op — giver sig til at le.

AAGE. De lér? ....

DORRIT. *Jeg* har ikke hørt den sørgelige Historie. Var den saa sørgelig?

AAGE. Vil De høre?

DORRIT. Naa ja — kom med den!

AAGE. Det var en lille Beriderske — som holdt saa meget af en ung Mand — og han af hende ....

DORRIT. Det var da ikke saa sørgeligt — med mindre ....

AAGE. Jo for saa skiltes de .... Holder inde. fordi — fordi ....

DORRIT med en Bevægelse. Aa! jeg kan tænke det!

AAGE. Der ser De igen paa mig — med Deres underlige Øine — og saa gaar jeg i Staa — det véd De jo.

DORRIT venligt smilende. De maa ikke lade Dem skræmme af saa lidt.

AAGE. Kalder De *det* Peger paa hendes Øjne. — saa lidt?

DORRIT. Pschss! Gør leende en Bevægelse, som naar man jager en Flue væk. Blot se — ikke røre!

AAGE. Jeg vilde saa gerne tale lidt alvorligt med Dem.

DORRIT. Nej — saa gaar jeg ind igen til mine Børn .... for ellers er jeg bange for, at *de* laver Maden Rejser sig, tager hans Haand, ryster

den kammeratligt. „Manden med Tandpine“ — det var der en komisk Pantomime, som hed.

AAGE. Jeg véd godt — De finder mig komisk!

DORRIT ser lidt vemodig paa ham, sætter sig igen. Det har jeg i Grunden ikke givet Dem nogen Anledning til at tro.

AAGE. Nej nej — det var heller ikke saadan ment. Vi er jo gode Venner .... ser inderligt paa hende, trykker hendes Haand Er vi ikke?

DORRIT undvigende. Det maa De vel vide ....

AAGE. De har givet mig Anledning til at tro det.

DORRIT slipper hans Haand, sagte. Det har maaske nok været lidt uforsigtigt af mig. I min Stilling maa man være varsom med Venskaber.

AAGE. Deres Stilling? ivrig Dorrit! er der nogen, der ser op til Dem .... nej, lad mig tale ud! Jeg véd kun godt og ikke andet end godt om Dem at sige. Naar jeg sidder dér — blandt de andre Mennesker — og ser Dem saa smidig, saa yndefuld — saa elskelig .... ja saa glemmer jeg, at De er smuk — jeg ser ikke paa Dem som de andre — for mig er De ikke i Trikot — for mig er De et fint og nobelt Menneske, som jeg synes tilhører en Verden, der ikke har mere med Gøglet at skaffe, end som — end som .... afbryder aa, hvad har jeg nu gjort Dem?

DORRIT bider sig i Læben, sagtmodig. De véd formodentlig ikke selv af det — men der er en Fornærmelse i Deres Beundring ....

AAGE. Fornærmelse? Det er jo umuligt.

DORRIT. Hvis jeg nu ikke gik i Trikot og ikke dansede paa Line — hvad saa?

AAGE gentager, lidt naiv. Hvad saa?

DORRIT. Saa vilde det jo være ganske naturligt, at jeg ikke førte noget udskejende Liv og ikke gjorde mig skyldig i „upassende“ Opførsel — ikke sandt?

AAGE ryster paa Hovedet, ser lidt ulykkelig ud, bøjer sig, tager hendes Haand, trykker et ærbødigt Kys paa den. Jeg kan ikke svare andet end — saadan. Jeg kommer altid galt af Sted, naar jeg vil sige Dem noget rigtigt kønt — rigtigt ud af mit Hjerte.

DORRIT smiler. Stakkels De!

AAGE. De er ikke vred paa mig — vel?

DORRIT ryster paa Hovedet. Jeg kan ikke være vred paa Dem — De har altfor gode og ærlige Øjne — men Herregud! vær ikke saa begejstret — saa løber De ikke surr i alle de smukke Ord ....

AAGE. Dorrit! —

DORRIT. Se paa mig — som mine Kammerater ser paa mig: *de* véd skam nok, at jeg er et Pigebarn uden Opdragelse — de kender alle mine Nykker — og det eneste, de kan sige af godt om mig, det er maaske, at jeg er for stolt til at give nogen Ret over min Person.

AAGE begejstret. Ja, ja; ikke sandt.... Det er slet ikke sandt, hvad man siger?....

DORRIT. Hvilket? Lidt heftig Jeg er en Gøglerske — og ønsker ikke at være noget andet. Naa ja — vi *har* disse Arme og Ben.... vi fortjener vort Brød derved! Blidere. Men der er mange Maader, man kan se paa os — og *De* var ikke som de andre unge Herrer — og ældre med.... lidt bitter skønt De jo er en rig ung Mand — „Generalens“ Søn.

AAGE stille, smertelig. Kendte De blot mine Forhold i Hjemmet — vidste De, hvilken Omgang jeg har — hvor saadan et Herregaardsliv er sløvende — vi, som bare skal slaa det lange Aar ihjel — og aldrig arbejde for Brødet.... aa, jeg byttede straks — peger mod Vognen — om jeg kunde!

DORRIT. Jeg vil jo ikke saare Dem.... rækker ham Haanden, trykker hans Men hvorfor er De saa modfalden? Jeg kunde lide Dem, straks De kom herud til os. De var saa ligefrem — saa munter. De holdt af Dyrene — De red godt — vi red sammen. Husker De, naar vi lod strække ud igennem Skoven?....

AAGE. Om jeg husker!....

DORRIT. De lo, saa det gav Genlyd.... friskt, hej hop! Og den samme Latter hørte jeg hver Aften — naar Fa'r slog sig løs som Klovn — mens jeg pustede ud ved Barrieren tager ham spøgende ved Armen Hvor er min Latter? — maa jeg be'e om min glade Kavalér.... tilføjende, med lidt forandret Tonefald for gør De mig først for Alvor bedrøvet — hvad skal det saa blive til i Aften — Afskedsforestillingen?

AAGE. Det er netop *det*, Frøken Dorrit; det er Afskeden!....

DORRIT. Jamen nu sidder vi da her — Side om Side.... ler skælmsk næsten som om vi kunde være et Par rigtige Forlovede — der mundhuggedes.

AAGE nærmere. Aa, Dorrit!....

DORRIT flytter sig en lille Kende. Naa, naa; — De forstaar vel Spøg?

AAGE. „Spøg“ — ja! bider sig i Læben, ser ned mod Jorden; Pause.

DORRIT med Hovedet lidt paa Skraa. De vilde sagt?....

AAGE. Ja jeg vilde.... Nu véd jeg, hvad jeg vilde sagt før.

DORRIT. Saa sig det!

AAGE. Det er Afskeden! — Vi har altid sagt, naar vi skiltes: Paa Gensyn i Morgen! Det lød saa selvfølgeligt. Men *i Morgen* — hvad saa?

DORRIT stille. Ja — saa er vi vel undervejs — med hele Karavanen.

AAGE. Ser De: i Aftes — derinde peger mod Cirkus saa gik det pludseligt op for mig: i Morgen skal Du skilles fra Dorrit....

DORRIT retter ham. I Overmorgen.

AAGE. Lige meget! De misforstod før mine Ord om Trikot — og om Gøglet....

DORRIT. Lad os ikke tale om....

AAGE. Det laa ligesom i Luften — derinde i Cirkus — at disse Mennesker, de skulde nu snart spredes ad. Denne unge, fine, gratiøse Skabning — Dorrit! — hende skulde jeg snart ikke se mere. Og det var allerede, som om jeg kun saa' Dem i en Drøm. De blev ligesom af et luftigere Stof....

DORRIT. Virkelig? — jeg? — dér paa Linen?.... smiler, men ser tillige lyst, venligt paa ham.

AAGE. Ja — og saa var det, at jeg *ikke* saa' Dem i Trikot — skønt De tog Dem saa nydeligt ud i den røde Belysning, med det brusende Haar bag om Nakken, og de elegante Arme vippende i Takt til Musikken....

DORRIT som før. Vor stakkels fattige Musik....

AAGE. Jeg saa' Dem som et sjælfuldt Væsen — af en ganske anden Art end de grovere Mennesker, der omgav Dem. Og det fo'r mig som et Stik igennem Hjertet, at De var tabt for mig....

DORRIT. Aa nej dog!

AAGE. Men jeg vidste tillige, at jeg vilde bevare Erindringen om et fint og nobelt Menneske, som adler en Kunst, der.... nej jeg mener, som....

DORRIT lægger sin Haand i hans, ser lyst og glad paa ham. Som De dog ikke maa have for ringe Tanker om!

AAGE forlegen. Dét har jeg heller ikke. Jeg vilde jo gerne selv.... naar blot De....

DORRIT afbryder. De taler saa smukt — og jeg *tror* nok, at jeg forstaar Dem. Men De maa nu ikke mene, at det bare er Brødet, vi fortjener ved Kunsten — vel?....

AAGE ryster paa Hovedet.

DORRIT. For saa gjorde vi os kun lige netop Umage. Nej — vi er glade, naar vi *kan* noget rigtig dygtigt.

AAGE. Ja, ja!

DORRIT indtrængende, lyst og tillidsfuldt. Og naar der saa er et Par friske og gode Øjne.... lad mig sige det rent ud: et Par uskyldige Øjne — som følger os — dernede iblandt Folk — forstaar De: følger os paa Afstand.... holder inde.

AAGE. Paa Afstand? — Jamen jeg vilde jo netop saa gerne....

DORRIT afbryder. *Saa* føler jeg mig stolt — og taknemmelig!

AAGE nedslaaet. Taknemmelig.... er det alt? —

DORRIT ser paa ham vemodig; sagte. Maaske ikke alt — men....

AAGE pludselig. Dorrit; jeg elsker Dem!

DORRIT lægger sin Haand over hans Mund. Hys! vær nu god — ikke saa-

dan .... bedrøvet Aa hvorfor kunde det ikke blive imellem os, som det var?

AAGE. Fordi De skal rejse — fordi jeg ikke véd, hvad jeg skal gøre, naar De er borte. Springer op. Jo, jeg véd det — jeg følger med — jeg vil blive Kunstberider .... ligesom Onkel blev .... ligesom De ....

DORRIT. Nej, nej; — det er Synd, at De siger det!

AAGE. Synd.

DORRIT. Ja — mod Dem selv. De løber Dem fast i noget, som De dog ikke kan føre igennem —

AAGE. Ikke føre igennem? Aa ....

DORRIT. Nej — De ikke! Og saa fortryder man det kun.

AAGE. Jeg vil aldrig fortryde, naar blot De ....

DORRIT afbryder, stille. Ogsaa lidt Synd imod mig ....

AAGE uden Forstaaelse. Det kan De sige? —

DORRIT. Nu er det sagt; — og nu beder jeg Dem blot indstændigt: lad os skilles — som gode Venner!

AAGE heftig. *Jeg* skulde blive her — naar De rejser — her med Papa og Jægermestren og Doktoren og Præsten — alle de selvglade og kedsommelige Mennesker .... aa Dorrit! De aner ikke ....

DORRIT ryster paa Hovedet. Ikke overdrive! ....

AAGE vedblivende. Og saa min Søster — som ser ned paa mig — og som nu har forlovet sig med den Løjtnant Degen, som jeg ikke kan fordr ....

DORRIT rejser sig, pludselig. Saa! — Deres Haand! .... Farvel!

AAGE. Nej — jeg siger Dem ikke Farvel endnu!

DORRIT rolig. Jeg vil blot bede Dem om en Ting ....

AAGE hurtig. Sig det! Jeg vil gøre alt ....

DORRIT som før. Fa'r talte om, at vi skulde give Forestilling paa Slottet i Aften. Jeg kan ikke undslaa mig ved at optræde — og det er heller ikke min Hensigt .... men jeg vilde være glad, hvis jeg ikke saa' *Dem* dér!

AAGE harmfuld. Papa nedlader sig til at se paa Gøglere! Aa, jeg véd, hvordan Herrerne er efter Middagen .... og dér skal *De*, Dorrit .... stamper med Foden.

DORRIT. Hvad saa? — ryster paa Hovedet, smiler vemodig. Og *De* vilde være Artist? .... vender sig, gaar mod Vognen.

AAGE følger efter. Vi ses — inden De rejser. Jeg *maa* tale med Dem — De skal faa at se ....

DORRIT. Jeg har sagt Dem, hvad jeg havde at sige.

AAGE standser hende. Sig mig, Dorrit .... besværligt er der nogen anden — som De har givet Deres Hjerte?

DORRIT bestemt. Nu skal De gaa .... hører De! bydende Farvel.

Aage ser forskende paa hende — bøjer Hovedet — fjerner sig. Hun sætter sig paa Vogntrappen, Ansigtet bortvendt, ser ned for sig. Han tøver endnu — ler derpaa ud forbi Cirkusteltet, hvor han møder *Løjtnant Degen*. De hilser tvungent paa hinanden. Aage ser skarpt tilbage efter Løjtnanten — synes at betænke sig — derpaa ud.

LØJTNANT DEGEN. Altid her! .... ser sig om; *Aage* er borte; gaar langsomt frem til Vognen, bøjer sig over *Dorrit*; hun ser ikke op. Dorrit! vil lægge Armen om hendes Liv.

DORRIT springer op, støder ham fra sig. Naa! .... hvad vil De! —

LØJTNANT DEGEN et Skridt tilbage, smiler. Gjorde jeg Dem forskrækket, Dorrit?

DORRIT ser paa ham med sammendragne Bryn; han møder hendes Blik, hilser ærbødigt; hun sætter sig igen. *De* gøre mig forskrækket? .... ryster paa Hovedet Nej!

LØJTNANT DEGEN. Meget rigtigt. De har ikke fundet Deres Overmand — endnu ikke.

DORRIT tier.

LØJTNANT DEGEN. Tillader De, at jeg hilser paa Dem?

DORRIT. De tillader Dem jo selv at hilse paa mig — som Løjtnant.

LØJTNANT DEGEN smiler. Jeg véd, at De ikke ynder Officerer.... — mærkeligt nok — da vi begge to hører til Kavalleriet!

DORRIT kort. De vilde hilse paa mig — som Officerer plejer at hilse paa Damer, hvem De ikke respekterer synderligt. Eller maaske hilser De *nu* saadan paa alle Damer — efter at De er bleven forlovet?

LØJTNANT DEGEN ler tvungent. Ah, ser man det! Allerede underrettet ....

DORRIT trækker paa Skuldrene.

LØJTNANT DEGEN. Kan det fortørne Dem? — De ser paa mig som en ganske fremmed .... og De vil dog ikke kunne nægte, at De var indtaget i — bukker Deres ærbødige Tjener, Charles v. Degen, Premierløjtnant ved Dragonerne.

DORRIT ser paa ham; ligefrem. Det nægter jeg aldeles ikke.

LØJTNANT DEGEN. Ah! nærmer sig. Jeg har altid beundret Deres fuldkomne Aabenhed. Min Arm har jo ogsaa før turdet hvile om Deres Liv .... standser paa et Blik af hende.

DORRIT. Det er bare en Løgn.

LØJTNANT DEGEN. Ja saa! ....

DORRIT smiler. Eller hvis De foretrækker — det er Usandhed!

LØJTNANT DEGEN bukker, afventende.

DORRIT. Den sidste Gang vi saa's, lagde De Deres Arm om mit Liv og fortalte mig, hvor meget De holdt af mig — men at De som fattig Officer kun havde Deres Hjerte at byde paa ....

LØJTNANT DEGEN. Fuldkommen rigtigt.

DORRIT. Dette Hjerte — forsikrede De mig — var baade varmt

og ridderligt. Der var jo nok adskilligt i Deres Liv, som De just ikke var glad over; — men hvis der blot kom Krig — saa skulde De vise Dem fra Sider, som en ung Kvinde altid *maa* beundre hos en Mand.

LØJTNANT DEGEN nikker tilfreds.

DORRIT. Og jeg saa' med Beundring paa Dem — De holdt mig i Deres Arm — De kyssede mig.

LØJTNANT DEGEN. Ja, Dorrit — det var mit Livs lykkeligste Øjeblik.

DORRIT rejser sig og standser derved hans Bevægelse for at sætte sig hos hende. De spillede virkelig en nydelig lille Komedie ....

LØJTNANT DEGEN. Dorrit! ....

DORRIT. Naar Mænd af Deres Slags bliver saa følsomme .... saa glemmer en ung Pige nemt Hensigten bagved. — ser ham lige i Øjnene, ganske rolig.

LØJTNANT DEGEN irriteret af hendes Ro, begyndende spydig. Det er netop det, De lod mig forstaa: De foretrækker Ægteskabet — den lovlige Bekræftelse ....

DORRIT. Det er baade rigtigt og ikke rigtigt. Nej nu skal jeg sige Dem noget. De skulde *ikke* have lagt Deres Arm om mit Liv — den Aften. Jeg *troede* Dem lige indtil det Øjeblik ....

LØJTNANT DEGEN uforsigtigt. Det siger altid Kvinderne ....

DORRIT afbryder. Ja dér sér De! De har saa mange Erfaringer.... Men en ung Pige hun kan faa sin Erfaring i et eneste Øjeblik — og saa sér hun Mændene i deres hele Pjaltethed og Begærlighed ....

LØJTNANT DEGEN lidt stikkende. De er dog vel ikke saa ganske uden Erfaringer! —

DORRIT kort. Lad De mig om *det!* — De skulde have passet paa Dem selv — saa var jeg ikke siden kommet til at tænke mig om.

LØJTNANT DEGEN utaalmodig. De var forelsket i mig — jeg i Dem! Hvad gør en Mand saa? Hvad vilde De tænkt om mig, hvis jeg havde lagt Haanden paa Hjertet og forsikret Dem, at De var et fortryllende Væsen, — som jeg elskede paa Afstand? .... „Ritter, treue Schwesterliebe!“ .... Ja De kan jo Tysk?

DORRIT tørt. Jo — jeg kan Tysk.

LØJTNANT DEGEN stigende, op imod lidenskabelig Bevægelse. Dér staar De for mig igen — ung og slank og fin! Jeg skulde ikke have kysset Dem — ikke *den* Aften? Det er ulogisk — som Kvinderne altid taler. Hvor længe skulde jeg have ventet? .... skulde jeg have „ringforlovet“ mig med Dem? .... anholdt om Deres Haand hos Pappa Munckel? Aa, De gør Nar ad mig, Dorrit — og Nar ad Dem selv.

DORRIT. Ja saa? De er virkelig ....

LØJTNANT DEGEN. Undertiden tror jeg virkelig, De er halv for-

rykt. Ja, sé kun paa mig! Jeg hører selv til de forrykte — og det er *det*, der har indtaget Dem ved mig.

Jeg har aldrig bildt mig ind, at det var min stramme Figur, som gjorde Indtryk paa Dem. Saa kunde Kammeraterne haft lige saa store Chancer. Men De har baade sét — og sagt — at der var „noget“ ved mig.

Og nu er der ogsaa dette ved Dem — hører De — dette „noget“, som har gjort mig aldeles betaget. Jeg er ruineret — jeg har gjort Dumheder — jeg har en styrtende Gæld .... jeg maa hugge mig igennem — og jeg har grebet det Middel, som frembød sig.

De véd det alt sammen — De har vist mig bort fra Dem .... men jeg maa altid tilbage til Dem. Jeg hader mig selv derfor — men det er lige meget, jeg maa føle Tilfredsstillelse ved at En træder paa mig .... hører De — saadan som *De* træder min Stolthed ned.

DORRIT har baade hørt og overhørt hans Ord; ser ligesom aandsfraværende ud for sig; siger langsomt. Ja — De *var* saa smuk .... og det er rigtigt alt dette .... og jeg troede en Gang, at jeg holdt saa meget af Dem ....

LØJTNANT DEGEN griber hendes Haand. Dorrit!

DORRIT kommer til sig selv, kaster hans Haand fra sig med et lille Skrig — ser igen aandsfraværende ud for sig — smiler. Hvad er der?

LØJTNANT DEGEN. Se hvor forskrækket jeg gør Dem! Hører De paa mig — hør dog —

DORRIT. De kan ikke gøre mig forskrækket. Man kan kun være bange for sig selv — og bange for den, man holder af ....

LØJTNANT DEGEN nærmer sig igen. De lyver for Dem selv. Hvorfor være saa stolt?

DORRIT. Om jeg er stolt, saa har jeg allenfals ikke Dem at takke derfor. De glemmer, jeg er et Gøglerbarn — jeg kan baade bide og slaa fra mig ....

LØJTNANT DEGEN. De er, hvad De er. Og det er mig, De elsker!

DORRIT. Dem?

LØJTNANT DEGEN. Ja — ja! For De vil vel ikke sige, at den Dreng ....

DORRIT. De skal tie — eller jeg slaar ....

LØJTNANT DEGEN. Slaa! — men *min* er De .... omslynger hende.

Aage kommer ind, iler frem, griber Løjtnanten bag fra om Halsen.

AAGE. Slyngel ....!

LØJTNANT DEGEN. Slip — eller jeg ....

De brydes. *Dorrit* er løbet op i Vognen.
James kommer.

JAMES MATTISON. Hvad gaar her for sig? skiller dem.

LØJTNANT DEGEN. Jeg skal tugte den Hvalp — han har lagt Haand paa mig ....

AAGE. Onkel, Du véd sikkert, hvad man i et saadant Tilfælde gør. Vil Du nok .... holder aandeløs inde.

JAMES MATTISON. Hr. Premierløjtnant Degen, jeg tror det rigtigst, at min Brodersøn og jeg tales ved — alene!

LØJTNANT DEGEN. Det er Deres Brodersøn og mig, som tales ved ....

JAMES MATTISON. De har at holde Dem til mig og ham .... først til *mig* bukker — om De behager!

LØJTNANT DEGEN bukker Til dem begge — som De behager!

Hurtigt ud gennem Baggrunden.

AAGE kaster sig til *James'* Bryst. Onkel! hun er hans .... og jeg vil slaas med ham!

JAMES MATTISON. Pokker heller —! Du vil høre paa, hvad jeg siger Dig. Kom! fører ham med sig ud til højre.

STANDFORD slaar Forhænget for Garderoben til Side — sér efter dem med en Skuldertrækning — kommer frem. Han er i grønt Trikot — med et Messingbaand om Panden — elegant og stærkt bygget — røde Saffianshalvstøvler paa Fødderne. Han lægger Armene over Kors paa det brede Bryst, fløjter svagt, gaar med elastiske, afmaalte Skridt hen til Vognen, kalder. Dorrit! .... bestem Dorrit!

DORRIT stikker Hovedet frem af Døren. Naa?

STANDFORD. Saa' Du det?

DORRIT nikker. Ja.

STANDFORD. Dé vil slaas — *de!* fløjter.

DORRIT. Ja, jeg hørte det.

STANDFORD tager Pandebaandet af, retter ved det med korte, faste Greb, sætter det atter paa. Hvor mon de Mennesker faar alle de Ord? —

DORRIT. Vil Du ha' en Kop Kaffe?

STANDFORD. Nej Tak.

DORRIT. Hvad vil Du?

STANDFORD. Laan mig din Fa'rs Violin!

DORRIT rækker ham den. Dér! Hun sætter sig paa Trappen, Armene støttede mod Knæerne, Hænderne under Kladerne; han spiller staaende. Du spiller godt!

STANDFORD. Aa, jeg øver mig ....

DORRIT. Hvor har Du lært det?

STANDFORD. Jeg véd ikke.

DORRIT. Har Du ogsaa øvet Dig derinde? .... nikker hen til Cirkus.

STANDFORD. Ja.

DORRIT. Kan du nu det store Luftspring?

STANDFORD. Den baglæns Dobbelt-Saltomortale — ja! — snart!

DORRIT. Paa Hesten?

STANDFORD. Ja.

DORRIT. Halter den nu mere?
STANDFORD. Den haltede ikke — den var bare stædig.
DORRIT. Naa? . . . .
STANDFORD. Jeg har vænnet den af med det . . . .
DORRIT. Har Du Forældre?
STANDFORD. De siger, at min Fa'r skal ha' været Englænder. Min Mo'r var dansk.
DORRIT. Men Du er født her i Landet?
STANDFORD. Det er troligt nok.
DORRIT. Du har ikke Søskende — eller Onkler — eller Bekendtere? . . . .
STANDFORD ryster paa Hovedet.
DORRIT. Rejser Du fra os? —
STANDFORD ser paa hende, skruer ved Violinen, klimprer. Jeg tror, jeg bliver . . . .
DORRIT. Paa Aars-Kontrakt eller paa Maaneds? . . . .
STANDFORD. Det kommer an derpaa!
DORRIT efter et lille Ophold. Spil noget for mig — jeg hører Dig saa gerne spille.
STANDFORD med et Sideblik, smiler. Thor kan spille!
DORRIT. Han? — æ!
STANDFORD. Benjamin da?
DORRIT. Fy for Pokker!
STANDFORD stryger. Hvad skal det være?
DORRIT. Spil den, som Ungareren lærte Dig; den — med dette, der kommer saa morsomt . . . . synner og gaar igen.
STANDFORD. Sangen — Gøgler-Visen mener Du — Trækfuglene.
DORRIT. Ja, ja — den underlige!

Dorrit sidder og lytter. *Standford* spiller et ungarsk Motiv, der begynder langsomt, dvælende — bryder af i Danserytme — og ender med et kort Forspil ligesom bortflagrende.

STANDFORD synger eller reciterer.

Ræk mig din Haand — den er brun som min;
i Gaar drak jeg Vand, i Dag har jeg Vin,
i Dag har jeg Brød, i Morgen er jeg død —
    aldrig har jeg Raad til at sørge.
Hvem er min Fa'r, og hvem er min Mo'r?
aa, der er saa meget paa den hele, vide Jord,
    hvorom det ikke lønner sig at spørge.
I Dag er jeg frisk, i Dag er jeg sund,
ræk mig din Kind, saa kysser jeg din Mund!
vi er farende Folk, som hinanden forstaar:

vi er Fugle, frie Fugle,
vi kommer og gaar!

DORRIT gentager.

Vi er Fugle, frie Fugle,
vi kommer og gaar!

Tæppet.

ANDEN AKT.

Herregaardens Park. „Slots-Terrassen".
Til højre en fremspringende Rokokopavillon med Busketter og Blomsteranlæg omkring. Generalkonsul *Klaes Mattison* og *James* kommer ud fra Pavillonen. Efter dem *Jægermester, Præst, Doktor, Apoteker*, flere Gæster. De fleste Herrer er dekorerede. Man er oprømt, snakker Velbekomme! — ler. *Jenny* og Løjtnant *v. Degen* — dernæst *Aage*. De to sidste undgaar kendeligt hinanden. *Jenny* iagttager dem, giver Løjtnanten et Vink — derpaa et endnu mere bestemt.

JENNY frem i Forgrunden. Men saa kom dog — jeg vil tale med Dem, De er virkelig paafaldende adspredt. Nærmere, halv højt Hvad har Aage nu igen gjort for Dumheder — eller har Du? ....

LØJTNANT DEGEN. Ingenting. Med et Sideblik til *Aage* Jeg er til Tjeneste naar som helst —

JENNY tager hans Arm. Saa kom!

De gaar tilbage og ud sammen til højre.

GENERALKONSULEN frem med *James*. James — gamle Dreng; har vi det ikke ret hyggeligt her paa „Slottet" — hvad? Var Middagen efter dit Hoved?

Kusk og Tjener bringer Kaffeservice og Cigarer.

JAMES MATTISON. Du nægter Dig ikke noget. Det er en formelig Fest.

GENERALKONSULEN slaar ham paa Skuldren. Det er for *din* Skyld.... Nabob!

JAMES MATTISON tænder. Skal vi en Gang for alle slaa en Streg over den Nabob .... han findes kun i din Fantasi!

GENERALKONSULEN tænder. Pokker tro Dig. Du har altid været en stor Skælm, James!

JAMES MATTISON ler. Og Du da — Klaes?

GENERALKONSULEN til Kusk og Tjener. Byd Kaffen om — sæt Stole frem! Til Gæsterne Eller foretrækker Herrerne den anden Side af Terrassen? Der er smukkere Udsigt —

JÆGERMESTEREN. I Grunden har da Udsigten ikke stort med Kaffen at bestille — hø — hø! ler med en astmatisk Latter.

DOKTOREN. Men med Fordøjelsen. — Vi kan jo røre lidt paa os!

PRÆSTEN. Jeg vil sige saa meget som — at — den kære Eftermiddagssol er lidt generende her, naar det lider mod Aften. Og oven paa dette Huses — om jeg saa maa sige ....

DOKTOREN. Bedre Middag. De sveder, Hr. Pastor!

PRÆSTEN tørrer sig. Ja, jeg tror det gerne. I min nøjsomme daglige Levevis falder dette Huses Gæstfrihed ind — som — som ....

DOKTOREN. Glem ikke, hvad De vilde sige! — Hør, Jægermester; *den* maa De fortælle om Frederik — Komedianten! blinkende Det er noget for Aage. Han ser ud i Dag som et Tordenvejr, der ikke kan faa Udladning ....

Selskabet gaar tilbage mod Baggrunden og ud; *Aage* bliver staaende.

GENERALKONSULEN ser efter dem, trækker paa Skuldrene; til *James*. Ja, Du maa tage til Takke med Omgangen, som vi har den paa Landet .... Du er begribeligvis ogsaa i den Henseende forvænt!

Peger paa en Stol, de sætter sig begge.

JAMES MATTISON ler. Ogsaa i *den* Henseende har jeg været vant til at tage det, som det falder sig.

GENERALKONSULEN ler. En Skælm er Du — en stor Filur! Bliver opmærksom paa *Aage*, forandrer Minen. Aage, hvorfor gaar Du ikke med de andre? .... Det maa da være dig tydeligt nok, at jeg gerne vil være lidt alene med Onkel James.

AAGE. Naa — ja; jeg skal ikke forstyrre. Jeg havde for Resten Lyst til at snakke et Par Ord alene — med Dig og med Onkel James. Men det kan vente. Gaar.

GENERALKONSULEN ser efter ham, ryster paa Hovedet — læner sig tilbage i Stolen. De Børn!

JAMES MATTISON ligeledes. Ja — de Børn!

GENERALKONSULEN efter et lille Ophold. Alexander! Til *James* Det er Kusken, Du, som jeg ved højtidelige Lejligheder gør til Tjener; — han hedder egenlig Rasmus — er en Original — og „Hr. Aages" mangeaarige fortrolige! ler. Alexander!

KUSKEN kommer. Kaldte Hr. Generalen ....?

GENERALKONSULEN lidt generet af *James*, som smiler. Du skal give mig hele min Titel — helt ud, forstaar Du? Bring mig saa Likøren.

KUSKEN. Lakøren — huodden de'?

GENERALKONSULEN. Du skal bringe Stendunken og Karaflen. Begge Slags; vi slaar dem sammen.

KUSKEN. Ska' a sloe Steendunken paa Karaflen heller Karaflen paa Steendunken ....?

James ler.

GENERALKONSULEN. Du skal bare ikke spørge — men bringe, hvad jeg siger.

KUSKEN. Jovel, Hr. General! Gaar.

JAMES MATTISON. *Han* er god nok! Aages fortrolige.

GENERALKONSULEN. Jeg har jo ikke haft meget Hold paa Aage — men Rasmus er allenfals en sober Ka'l, og tilmed kører og rider han godt. De daarlige Manerer slider Aage vel nok af, naar han kommer ud i Verden — eller bliver ordenlig gift engang ....

JAMES MATTISON smiler. Ja et „ordenligt" Giftermaal plejer at hjælpe — undertiden.

GENERALKONSULEN bestemt. Det er ufejlbarligt. Kusken bringer Likører. Nu hælder vi lidt Guava op i Curaçao'en .... hvis Du synes?

JAMES MATTISON. Ganske *din* Smag!

De nipper, klinker, strækker sig hver i sin Stol; Kusken trækker sig tilbage paa et Vink af Generalkonsulen.

GENERALKONSULEN. En herlig Eftermiddag! Puster Røgen fra sig. Ganske som — som ....

JAMES MATTISON ligeledes. Som i Passaten!

GENERALKONSULEN. Ja — som i Passaten. Efter et lille Ophold. Hvad passerer der egenlig i Passaten?

JAMES MATTISON. Ingenting.

GENERALKONSULEN tankefuld. Ah! spørgende Ingenting?

JAMES MATTISON. Nej, det er det fine ved det. Man daser paa Dækket — mildt vugget af den lange Rulling. Akkurat saa megen Friskhed i Luften, at man faar Appetit til Maaltiderne. Man fordøjer — og drømmer ....

GENERALKONSULEN gyngende paa Stolen. Fordøjer og drømmer ...

JAMES MATTISON. At den kære Vorherre har skabt alt til Ens egen Behagelighed. Man begriber ikke, at der paa Landjorden er Væsner, som aldrig kommer ud over den Brødskorpe, de i deres Ansigts Sved aftræller Livet .... det gudvelbehagelige Liv!

GENERALKONSULEN halvt døsende. Rigtigt — det gudvelbehagelige Liv!

JAMES MATTISON betragter ham fra Siden. I Passaten *glemmer* man .... sine egne og Næstens Sorger! Man glemmer oven i Købet sine Fejl — de Dumheder, man med og mod sin Vilje har gjort. Man holder Hviledag — som Forsynet — og se: Alt er saare vel! — ikke en Mislyd, som kunde skræmme op ....

GENERALKONSULEN som før. — ikke én Mislyd ....

Stoleryggen knækker, han springer i Vejret.

JAMES MATTISON tørt. Der var nok noget, som knak!

GENERALKONSULEN. Alexander! Vilhelm! Kusk og Tjener kommer. Dosmerpander! Slænger Stolen imod dem. Hvad skal det betyde?

KUSKEN. A troued itt' Generalen bad om en Gyngestol.
GENERALKONSULEN. Din Æsel — laver Du Vittigheder? Skaf mig en anden — og en til min Broder med!
JAMES MATTISON. Tak — *min* Ryg er god!

Kusken bringer en anden Stol, som Generalkonsulen prøver, og gaar.

GENERALKONSULEN siddende. Jeg tror paa min Ære og Samvittighed, at jeg blundede lidt. — Hvad var det, Du fortalte om, James?
JAMES MATTISON. Det var om Passaten! Vi to, Du og jeg, befinder os i denne Tilstand ....
GENERALKONSULEN. .... uden Sorger og uden Mislyd —
JAMES MATTISON. Ja! — og saa fik din Ryg et Knæk! — — rejser sig, stiller sig smaaleende bag sin Stol.
GENERALKONSULEN. Nej — sæt Dig! Jeg kan ikke lide, at nogen staar bag mig og ler.
JAMES MATTISON smiler. Skal jeg være alvorlig? Som Du vil!
GENERALKONSULEN. Du skal tale med mig — om mine Børn.
JAMES MATTISON sætter sig. Javel — begynd! Jeg troede ellers....
GENERALKONSULEN. Hvilket?
JAMES MATTISON. At Du vilde snakke om Dig selv! Det vil vi dog alle saa gerne ....
GENERALKONSULEN. Er mine Børn ikke mig selv?
JAMES MATTISON. Til Dels!
GENERALKONSULEN. Har jeg ikke sat dem i Verden?
JAMES MATTISON. Det formoder jeg, Du har.
GENERALKONSULEN. Hvorfor bliver din Tone saa raillerende? Nu har vi haft det saa hyggeligt i den Tid, Du har været her ....
JAMES MATTISON. Oprigtig talt — jeg har maaske givet efter for en Trang til Bekvemmelighed — som ikke er fuldt ud ærlig. Den hører med til den hjemlige Atmosfære — som en Slags blød Taage — og den lægger sig over En, naar man kommer tilbage fra Udlandet — hvor man plejer at tage mere haardhændet om Livet og Spørgsmaalene.
GENERALKONSULEN. Er der noget, Du savner? Sig bare frem! ivrig. Du kommer hjem — ikke som den forlorne Bro'r — men som ....
JAMES MATTISON afværgende. Nok derom!
GENERALKONSULEN. Jeg har jo ikke ligefrem spurgt Dig — men alt tyder paa, at Du sidder solidt og godt i det. Derfor gentager jeg: Alt, hvad mit ringe Hus formaar ....
JAMES MATTISON afbryder. „Slottet"? Det formaar aldeles intet. Du er kommet meget let til det, uden anden Fortjeneste end at have været den, som en elskværdig og formuende ung Pige lod sit Valg falde paa!
GENERALKONSULEN. Lad os nu — lad os nu ikke rive op i

de gamle Historier! Du kender mit Valgsprog: Bare ikke højtravende! — Er der noget, Du savner? . . . .

JAMES MATTISON. Jeg savner at høre et Navn, som aldrig nævnes. Jeg savner den Aand, der usynlig skulde være til Stede her over denne smukke Besiddelse . . . . ja, Klaes, *det* savner jeg! — siden Du selv spørger.

GENERALKONSULEN. Men Gudbevares, James; vilde Du virkelig have, at min salig Hustru skulde gaa igen her paa Slottet? . . . eller hvad mener Du egenlig?

JAMES MATTISON betragter ham, vender sig fra ham; efter et lille Ophold. Jeg mener ikke noget. — Altsaa, dine Børn? . . . .

GENERALKONSULEN. Ærlig talt: de er gaaet hver sine Veje — og jeg har set igennem Fingre dermed . . . . de skal jo heldigvis ikke fortjene sig Brødet. Men det maa have en Ende.

JAMES MATTISON. Og til den Ende er jeg her! — Hvad vil Du, at jeg skal gøre?

GENERALKONSULEN. Du kunde paavirke Aage til at tage Kameraleksamen! Den diplomatiske Karriere . . . .

JAMES MATTISON smiler. Aage — det Friluftsmenneske — Diplomat? . . . .

GENERALKONSULEN ivrig. Aa, han er ikke saa dum . . . .

JAMES MATTISON ler. Ganske vist, et lille og neutralt Land behøver ikke store Genier til at varetage sit Tarv — men . . . .

GENERALKONSULEN ærgerlig. Hvem taler om den aktive Tjeneste? — Nej, Karrieren — Forbindelserne . . . . det kunde komme *mig* til Gode!

JAMES MATTISON. Ah — saadan!

GENERALKONSULEN fortrolig. Her gaar jeg og bliver gammel — og slider paa den samme Titel . . . .

JAMES MATTISON ler. Halen er gaaet af den ved Slidet — og det er Dig i Grunden ikke ubehageligt.

GENERALKONSULEN mellem ærgerlig og lattermild. Det er min Svaghed. Naa ja! — Jeg bygger den Kirke herinde i Købstaden — og jeg tegner mig for Bidrag baade her og der . . . lige meget hjælper det! I mit Hus kommer Folk — de fleste lige ud ad Landevejen — og næsten alle er de dekorerede. Hvad har *jeg*? Børster sit Frakkeopslag.

JAMES MATTISON. En Søn — som . . . . fløjter svagt naa ja — som, i Lighed med de fleste Sønner, kan blive til, hvad det skal være.

GENERALKONSULEN. Ak ja — desværre.

JAMES MATTISON. Jeg har lært Aage at kende som en velbegavet ung Mand — aaben og ufordærvet . . . .

GENERALKONSULEN. Det glæder mig! For undertiden har jeg rigtignok haft mine Tvivl . . . .

JAMES MATTISON nikker. Han er et *Fantasimenneske*, Du! — med særlig „demokratiske" Anlæg.

GENERALKONSULEN. Fy for Fanden — ja!

JAMES MATTISON prøvende. Et Udvandrer-Emne!

GENERALKONSULEN. Hvad siger Du?

JAMES MATTISON. En Udvandring — bort fra det vedtægtsmæssige, som gør ham sky og umedgørlig!

GENERALKONSULEN usikker. Hvad er nu det for noget?

JAMES MATTISON bøjer af. Herhjemme er det foreløbig ikke gavnligt for ham at være.

GENERALKONSULEN. Udlandet? — Vilde Du maaske tage ham med Dig, naar Du rejser?

JAMES MATTISON. Maaske — hvis det gøres fornødent. Lidt sagte. Og det gøres maaske fornødent.

GENERALKONSULEN som har grundet lidt. Nej, nej! Der hænger en Duft ved Dig — ja undskyld — af Udvandreri! Det passer ikke efter *vore* Forhold — og ikke efter *mine* Planer.

JAMES MATTISON. Livet krydser saa tidt vore Planer — og vi maa finde os deri.

GENERALKONSULEN. Ja, I Ungkarle kan sagtens filosofere. Men hvis Du selv havde Børn ....

JAMES MATTISON. Saa vilde jeg respektere deres egenlige Natur og Temperament — og lade dem frit udvikle sig derud fra.

GENERALKONSULEN. Ah, bah — frit? Nipper til Glasset.

JAMES MATTISON bestemt. Frit — ja ... uden Fordomme. Forudsat de blev honnette og retskafne Mennesker. Vil rejse sig.

GENERALKONSULEN. Bi lidt! Nipper til Glasset. Jenny? Hvad synes Du om min Jenny?

JAMES MATTISON undvigende. Jeg har ikke sét videre til hende ...

GENERALKONSULEN. Fiks Pige. Saadan — lidt .... hvad kalder man det? Hun er jo ikke pur ung længer. Jeg maa tænke alvorligt paa et Parti for hende.

JAMES MATTISON. Tror Du ikke, hun selv har tænkt alvorligt derpaa?

GENERALKONSULEN. Du mener ham, Premierløjtnanten? .... Han er en køn Karl — men et Menneske ganske uden Holdepunkt .... og en styrtende Gæld har han. Naa — jeg er liberal — „engelsk" forstaar Du. Lad hende ha'e sin Flirtation .... men nu maa der en Afslutning. Skulde Du ikke? ....

JAMES MATTISON ler. — *Jeg?*

GENERALKONSULEN. Jeg mener — kende en og anden i Udlandet? — helst en Mand med Midler — i hvert Fald en distingveret Person.

JAMES MATTISON ryster paa Hovedet.

GENERALKONSULEN. For jeg vilde helst have hende anbragt under større Forhold — borte herfra.

JAMES MATTISON nipper til sit Glas, ser paa ham, spørger tørt. Er det — maaske — nødvendigt?

GENERALKONSULEN. Gudbevares — hvor vil Du hen? Drikker ud. Jenny er et Pigebarn med Temperament — *mit* Blod, James! Og ganske vist slog hun nogle smaa Volter i Hovedstaden — men hun véd tillige ....

JAMES MATTISON. At iagttage Formen — ligesom Du i de unge Dage?

GENERALKONSULEN. Ha, ha. Ja jeg var en Gavstrik. Og hvem siger, at jeg ikke endnu .... blinker til ham. Du har vel ogsaa dine uskyldige Tidsfordriv — i ledige Timer?

JAMES MATTISON. Jeg har ikke mange ledige Timer.

GENERALKONSULEN. Din Diskretion i Ære! — Naa, den Sag gaar vel nok i Orden. Og saa taler vi ikke mere om alvorlige Ting.

JAMES MATTISON. Jeg er helst fri — det har jeg sagt Dig.

GENERALKONSULEN. Rigtigt? — vi lever kun en Gang. Jeg tænker mig nu — at Børnene er vel gift; og saa kommer de til mig — her hvor jeg sidder som en gammel Grandseigneur paa „Slottet". Saa skal her blive Liv og Kommers — med al den Ungdom. Vi gør Baller — vi lader Parken illuminere — vi laver et Teater her i Rokokopavillonen — ganske i Stil med forrige Aarhundred. Der er altid nok af rejsende Skuespillerselskaber, som vi kan lade komme ....

JAMES MATTISON. Ja, og rejsende Beridere ....

GENERALKONSULEN. Akkurat! Der er just denne Trup, som har givet Forestillinger inde i Købstaden — og siden har min Skovfoged ladet dem slaa deres Cirkus op paa Kildemarkedspladsen. Jeg tænkte, at jeg vilde lade de stakkels Djævle komme herop i Aften og more os lidt — ved *din* Fest.

JAMES MATTISON. Nej virkelig? Ler. Det har jeg ikke haft nogen Anelse om.

GENERALKONSULEN. Ja, for Du har vel ikke noget imod....?

JAMES MATTISON. Beridere? Aldeles ikke. Var jeg lidt yngre, kunde jeg vel endnu slaa en Saltomortale.

GENERALKONSULEN ler. Aa, det er sandt, dine Ungdomsstreger! Skaal for dit gode Humør! Bra' dumt, at Folk nu om Stunder skal blive kedsommelige Alvorsmænd — fordi det gaar dem lidt godt i Livet.

JAMES MATTISON. Dér sagde Du et sandt Ord, Klaes!

GENERALKONSULEN skænker i Glassene. Kan vi ikke vedblive at se

igennem Fingre med vore egne og andres Skrøbeligheder — saa er det et Tegn paa, at vi er bleven ....

JAMES MATTISON. Gamle! Klinker. Skaal for Ungdommen — dens Fordringer og dens Ret!

AAGE kommer. Fa'r, maa jeg nu tale et Ord ....

JAMES MATTISON rejser sig, gaar ham i Møde, halvhøjt. Ikke saa alvorlig, Aage .... lad Dig nu sige!

AAGE. Jeg vil ikke lade mig sige .... Du spiller ikke ærligt Spil!

JAMES MATTISON. Snak! Tager leende hans Arm og fører ham op over mod Baggrunden.

GENERALKONSULEN siddende. Hvad er der paa Færde?

AAGE kommer tilbage, James følger efter. Jeg vil blot sige Dig — at jeg ikke holder det ud her — jeg vil bort — jeg vil rejse!

GENERALKONSULEN. Og hvorfor — om man tør spørge? ....

JAMES MATTISON leende. Maaske det simpelt kunde udtrykkes saaledes: fordi Aage keder sig — og længes efter Forandring.

GENERALKONSULEN til James. Kan man kede sig her — hvor man har alle Behageligheder — og hvor tilmed *Du* er?

JAMES MATTISON ler. Nej ikke sandt?

AAGE. Jeg keder mig — her — *til Bunds* med disse Mennesker og deres Snak. Det er ikke noget nyt; det er bare blevet nyt for mig, nu da Onkel er her.

GENERALKONSULEN. Saa skulde Du bestille noget — tage den Eksamen ....

AAGE. Jeg tager ikke fler Eksaminer. Men jeg vil gerne bestille noget.

GENERALKONSULEN. Saa? — hvilket?

AAGE ser fra ham hen til James. Har Du og Onkel ikke talt om? .... Jamen hvad har I da talt om?

GENERALKONSULEN. Nej, Du er virkelig morsom ....

JAMES MATTISON tørt. Vi har talt om Terrassen her — og om at lade Komedianter og Beridere optræde.

AAGE. Altsaa dog om Beridere!

GENERALKONSULEN. Interesserer de Dig?

AAGE. Ja — unægteligt; langt mere end Jægermestren og Præsten og Doktoren — og de andre. De har interesseret mig, saa langt jeg kan huske tilbage, og nu har jeg til Hensigt selv at forsøge mig ....

GENERALKONSULEN rejser sig leende. I Dag overgaar Du Dig selv i morsomme Indfald ....

AAGE. *Du* vil jo altid have det morsomt ....

GENERALKONSULEN. Det skulde være din Hensigt at? .... Ser paa ham, ler højt. Gudbevares, genér Dig ikke. Klatremaskinen staar

her endnu fra din Drengetid — Heste har Du jo til din Raadighed — Illumination og bengalsk Belysning skal vi sørge for. Til James. Det kan blive et Konkurrence-Nummer ved Festen!

AAGE. Skulde det ikke være Dig muligt — et Øjeblik — at tage det alvorligt? . . . .

GENERALKONSULEN ler. Henvend Dig til Onkel James! Slaar ud med sit Lommetørklæde, idet han gaar op over mod Baggrunden. Et fortræffeligt Indfald — Hr. Jockey — Hr. Badutspringer! ha, ha! Bare ikke højtravende! Ud.

AAGE til James. Dér ser Du — dér hører Du! —

JAMES MATTISON. Ja — at Du bærer Dig dumt ad.

AAGE kort. Saa?

JAMES MATTISON ler. Saadan at buse paa — lige efter Middagen . . . .

AAGE. Han er altid ens — før og efter Middag.

JAMES MATTISON alvorligere. Hør nu, Aage; jeg har gjort hvad jeg kunde for at tale Dig til Fornuft! Jeg har fortalt Dig min egen Historie — *ikke* for at opmuntre Dig, tværtimod! Vi kan ikke vedblive med den Romantik — den bringer os Skuffelserne og Ydmygelsen. Det meste i Livet er maaske Gøgl; — nuvel, men selve Gøgleriet har et reelt Fundament, et meget haardt et. Skal Du gennemgaa samme Skole som jeg? Hvorfor?

AAGE. Hvorfor ikke?

JAMES MATTISON bestemt. Du skal ud i Verden med mig — og jeg skal vise Dig nok af Arbejde, som Du kan øve dine Kræfter paa; — de skal ikke spildes i en Illusion — hvis Brod kan nage længe efter. Slaar ham paa Skuldren. Den sunde, glade Ligevægt, det er *den*, jeg vil søge at bevare for Dig . . . . hvis Du ikke er bange for mit Formynderskab.

AAGE. Aa, jeg ser godt, hvor Du vil hen. Jeg har taget fejl af Dig, Jeg vil, hvad jeg vil — paa egen Haand.

JAMES MATTISON utaalmodig. Du vil gøre Dumheder. Bon! Gør dem bare med saa godt Humør som muligt. Smiler. Naar Ungdommen bliver patetisk, saa er den lidt kedelig for os andre at se paa. Det er nu ikke saa stor en Heltegerning at slaas med en Løjtnant — og løbe bort med en lille Beriderske. Gaar.

AAGE. Du — Du . . . . I er alle ens. Raaber. Rasmus — Rasmus!

KUSKEN kommer. Kaldte Di? . . . .

AAGE. Har Du ikke set, hvor Løjtnanten blev af?

KUSKEN. Hm! hæ, — næ — ikke saa'en regtig.

AAGE. Hvad vil det sige?

KUSKEN. A har jo nok siet Løjtnanten aa Frøknen spasirend'

sammen — men de' lo' itt te, a' di tyktes om a' bli siet — aa derfor si'er a heller, a' a itt soe dem saa'en regtig.

AAGE. Jeg kan tænke det — Arm i Arm? ....

KUSKEN. Næ di var da u'tilbens nok — ku' man sie.

AAGE. Vil Du passe ham op, og sige ham — saadan at ingen hører det — at jeg venter paa ham her nedenfor i Skoven, hvor Vejen deler sig. Jeg har et Par Ord at sige ham — alene.

KUSKEN. Hæ — hm! — Hr. Aage, Di sku' nu hellere itt gøre det ....

AAGE. Hvad for en Snak?

KUSKEN. Der kommer aldrig no'et godt ud a' at snakke alene med en Løjtnant — naar Frøknen i Forvejen ha'r gjort ham kulre'.

AAGE kort. Gør som jeg siger! Ud til venstre.

KUSKEN klør sig betænksomt i Nakken. Her ha' da alti' væ'et et svært Kæresteri her paa Gaar'en ....

GENERALKONSULEN i Baggrunden. Rasmus! kom herop! Hvor har vi de kulørte Lamper? ....

Kusken op over, han og Generalkonsulen ud.
Jenny og Løjtnant v. *Degen* ind fra fra højre Side.

JENNY. Nej, nej, nej — jeg hader Dig, jeg afskyer Dig.

LØJTNANT DEGEN. Du hverken hader eller afskyer mig — Du er bare ....

JENNY. Hvad er jeg? Sig det .... hvis Du ikke skammer Dig.

LØJTNANT DEGEN. Fruentimmeragtig!

JENNY. Du er hjerteløs — det har Du været saa længe vi har kendt hinanden. Nu er Du ogsaa simpel — det har naturligvis din Omgang lært Dig — nu da Du har fundet dine „Venner" igen her.

LØJTNANT DEGEN. Af *din* Omgangskreds — dine Venner — skal jeg heldigvis ikke lære Levemaade.

JENNY. Nej, naturligvis .... Løjtnant *von* Degen ser ned paa os, Folk fra Landet — vi, som kun har .... Holder inde.

LØJTNANT DEGEN. Det, som jeg har sat over Styr! .... Du minder mig ret ofte derom — uden at det just gør Dig smukkere eller elskværdigere i mine Øjne.

JENNY. Charles — hvorfor vil Du være saa grusom imod mig ... efter hvad vi to har sammen? Nærmere. Hvor kan Du nænne det?

LØJTNANT DEGEN tager hende om Livet. Du lille Nar!

JENNY. Du véd — desværre — altfor godt, at naar jeg siger, at jeg hader Dig ....

LØJTNANT DEGEN. Saa er det en Talemaade. Og Du véd, at jeg hader disse Scener, som kun gør os simple overfor hinanden.

JENNY. Aa, Du er den afskyeligste Mand .... Lidenskabeligt. som nogensinde er bleven elsket af en taabelig Pige — der har et altfor

varmt Hjerte. Hvor skal jeg hen med det — naar Du støder mig tilbage?

LØJTNANT DEGEN. Støde Dig tilbage? Indsmigrende. Du er dog nok saa erfaren, Jenny, at Du véd, man appellerer ikke forgæves til mit Hjerte og mine Følelser ....

JENNY slipper ham. Hvorfor siger Du det med min „Erfarenhed“? Bebrejder Du mig, at jeg i et svagt Øjeblik har været aaben overfor Dig og fortalt, hvad naturligvis de fleste unge Piger gaar og skjuler? Du gode Gud, hvad skulde jeg have bestilt i disse Aar — naar jeg ikke havde søgt at more mig? Har Du ikke moret Dig? Skulde jeg have strikket Strømper til de fattige — eller læst med de snavsede Skolebørn? Jeg er da myndig over min Mødrenearv, saa vel som over min Person. Har *Du* noget at klage paa i saa Henseende? ....

LØJTNANT DEGEN. Denne Ordstrøm! Bebrejder jeg Dig noget? Staar vi ikke saa intimt, at den ene ikke har noget at lade den anden høre? ....

JENNY. Aa, Du er glat som en Aal. Stamper. Men jeg vil ikke lade mig narre — hører Du. Jeg elsker Dig — jeg kan ikke lade være — og jeg slipper Dig ikke, gør jeg, for at Du skal gaa hen til *hende*, som spiller saa ærbar — og som bare er langt snedigere end Du selv — og langt mere „erfaren“ end jeg.

LØJTNANT DEGEN. Hvordan er det, Du taler? — skam Dig.

JENNY. Vov at løbe efter hende — som jeg véd, at Du igen er begyndt paa ....

LØJTNANT DEGEN. Ah, Du spionerer ....

JENNY. Lige meget. Naar jeg tilhører Dig, som jeg gør, og naar jeg bringer Dig baade mit Hjerte og min Formue, saa taaler jeg ikke noget Fruentimmer ved Siden af mig — hører Du?

LØJTNANT DEGEN. Du truer. Hvad vil Du?

JENNY. Jeg vil overvinde min Modbydelighed for den Person — jeg vil gaa til hende og fortælle hende alt om Dig og mig. Og hvis hun ikke er den frækkeste Tingest, saa vil hun jage Dig fra sig — men saa gaar der ingen Vej tilbage til mig — for jeg kaster mig i Vandet!

LØJTNANT DEGEN. Klart og bestemt — ingen hysteriske Udbrud: hvad er det, Du tænker paa?

JENNY. Jeg vil bort herfra — med Dig — og det nu straks!

LØJTNANT DEGEN. Aa, det er jo forrykt. Kom, lad os gaa op paa dit Værelse. Her kan Selskabet hvert Øjeblik komme tilbage...

JENNY. Ja — rigtigt! Og Fa'r har jo sendt Bud efter disse Gøglere. De kan ogsaa snart være her. Saa gaar jeg lige løs paa din tilbedte Beriderske — og saa ....

LØJTNANT DEGEN bider sig i Læben. Din Broder har groft fornærmet mig — jeg vil tugte ham for hans Uforskammethed.

JENNY. Det er blot Udflugter. Kan *han* fornærme Dig? Nej, Du vil vinde Tid .... godt .... saa handler jeg. Det kan jeg sige Dig.

LØJTNANT DEGEN. Du har Magten — for Øjeblikket.

JENNY. Kys mig! — Naa, kys mig, siger jeg! Har jeg været god nok til at tilhøre Dig — og har Du sat min Lidenskab i Bevægelse, saa skal Du ogsaa føle, at den ikke er at spøge med — da det jo dog er Alvor nok, at jeg er nødvendig for Dig. Se ikke saa ondt paa mig! der er jo ingen Skam i, at Du og jeg vil nyde Livet sammen. Jeg vil bare ikke være Redskabet alene og Du Paschaen!

LØJTNANT DEGEN. Du fornærmer mig! ....

JENNY. Nej jeg gør ikke, Du afskyelige, dejlige Mand. Jeg stoler ikke paa Freden — saa længe jeg ikke er langt borte med Dig herfra. Nu gaar vi op paa mit Værelse, hvor jeg har lagt alt til Rette, hvad vi behøver — Penge og Anvisninger. Saa rider vi til Jernbanestationen — hvorfra jeg sender Fa'r en lille Billet. I Morgen faar han Brev eller Telegram fra Udlandet. Lad ham saa kun rase .... han bliver snart „mør" — han bøjer sig i al Fald for et fait accompli. — Naa, kys mig!

LØJTNANT DEGEN. Kysse Dig? Heftig Aa ja, hvorfor ikke? Det er Gøgleri, det hele! Kysser hende.

JENNY hænger sig ved ham. Fy, Fy!

LØJTNANT DEGEN. En nydelig Fyr, den Løjtnant v. Degen!

JENNY. En dejlig Mand — *min* Mand — i Udlandet, og senere her paa „Slottet" .... Indsmigrende. Ikke sandt, saadan et lille Slot vejer dog op mod en Markedscirkus — selv om man skal tage Herregaardsfrøknen med i Købet! Fører ham leende med sig.

LØJTNANT DEGEN mumlende. Der kommer vel en Krig — eller en Duel!

JENNY. Pyt! Det skal *jeg* sørge for .... Begge ud.

Gæsterne, Jægermester, Doktor, Præst, Apoteker kommer tilbage med Generalkonsulen og James.

DOKTOREN til Jægermesteren. Saa Aage vil ikke høre den om Komediant-Frederik? Blinker fortrolig til James. Da maa De virkelig høre den, Hr. Mattison! Halv Stemme, Haanden op til Munden. Det er hans eneste Nummer!

JAMES MATTISON. Jager De, Hr. Jægermester?

JÆGERMESTEREN. Jeg — hø — jager Dælen brække mig ikke mere end som til Husbehov ....

APOTEKEREN. Rotter og Mus og Væggetøj ....

JAMES MATTISON. Undskyld — jeg troede det var en Jagthistorie.

JÆGERMESTEREN stirrer uforstaaende-maabende paa ham. Jeg driver min Gaard — hø!

DOKTOREN. Det kan nok hænd's, at han driver sin Gaard. Med en Haandbevægelse. Tju!

JAMES MATTISON. Virkelig? —

JÆGERMESTEREN. Ja for Fanden — nu til Dags med alt det Rips-Raps og Bragás — uden Lov og Respekt .... saa maa Stokken til.

JAMES MATTISON. Undskyld — jeg har været saa længe i Udlandet — jeg troede, at Friheden ....

DOKTOREN. Snak bare ikke til Jægermesten om *den!*

JÆGERMESTEREN ser uforstaaende paa dem begge og begynder. Hø — nu til sidste Mikkelsdag — saa kommer der en Komediantspiller og fæster sig for Karl. Han var saa elendig, Stakkelen, at han knap kunde holde paa Skaftet af en Greb. Men Grød og Flæsk fik snart sat Sul paa Raden .... og saa begyndte han paa sine Kunster.

JAMES MATTISON gør en Klown-Bevægelse. Saadan?

JÆGERMESTEREN. Næ ... en Dag kommer Forvalteren til mig og siger: Fre—Frederik begynder paa sine Kunster — siger han. For — æ — Forvalteren han stammer lidt. Saa spørger jeg: bestiller han ellers ikke noget? Jo, svarer Forvalteren, paa hans Arbejde er intet at klage, men han snakker efter baade mig og Jægermesteren. Saa maa jeg ud og snakke med Mosjø! siger jeg .... og det kan Dælen brække mig nok være, at min Stok fik kløet Snakkesygen ud af den Bajadsspringer.

Gæsterne ler.

JAMES MATTISON. Det var drabelig gjort! — Klagede han saa ikke? ....

JÆGERMESTEREN. Om han klagede sig? .... Jo, det kan vel hænd's, at han ømmede sig — og saa kom han paa Sygehuset — og dér fik Doktoren fat i ham .... leende og det er s'gu meget værre at komme under vores Doktors Behandling.

DOKTOREN ler tvungent. Naa, naa, Jægermester!

JÆGERMESTEREN. For i en snæver Vending, saa bruger vores Doktor en rusten Brændesav — som til den gamle Kone ude ved Ydeleddet — da hun havde brækket sit ene Ben og der var gaaet Koldbrand i det — Dælen brække mig!

JAMES MATTISON. Koldbrand og Brændesav .... hun døde da?

APOTEKEREN. Det gjorde hun Pinedød!

DOKTOREN. Aa — Opspind og Overdrivelse!

PRÆSTEN klynkende. Ja, ja, ja, ja .... det er egenlig galt fat med os alle sammen.

DOKTOREN. Saa? — Er De daarlig?

PRÆSTEN. *Jeg* vil sandelig ikke sige nogen noget ubehageligt — men naar jeg tænker paa de Piller, som Apotekeren laver — og som han forsender langvejs bort — i smukke Æsker med Brugsanvisning — og som han lader skrive saa meget om i Aviserne — med Doktorens Attest og mange Menneskers Taksigelse ....

APOTEKEREN. Vis vas!

PRÆSTEN fortsætter. — Og som han tjener sine store Penge ved — saa siger jeg: Med foldede Hænder. De stakkels Mennesker!

APOTEKEREN. Taaler De i Grunden Vinen, Hr. Pastor?

PRÆSTEN. Nej det ved Gud jeg ikke gør — lige saa lidt som jeg taaler Deres Piller.

JAMES MATTISON ler. Stikpiller!

DOKTOREN. Skal vi lade være at skabe os for hinanden .... Præsten dér, han skulde aldrig have staaet paa en Prækestol —

PRÆSTEN godmodig, sukker. Det siger Lydia derhjemme til mig hver evige Dag. Hun siger: Martin — Du skulde være Gartner — og ha'e med Smaakreaturet at bestille .... *det* passer Du til! Men Herregud, jeg har jo heller ikke ønsket noget andet eller bedre ....

APOTEKEREN afbryder. Ja, ja — det er Gøgleri alt sammen.

PRÆSTEN vender sig imod ham. Det maa De virkelig ikke sige. Løfter Haanden. Naar vi ser op til Himlens Befæstning — til Stjernerne — til de evige Love .... jeg siger naar vi ser hen til .... Vender sig fra den ene til den anden.

GENERALKONSULEN tæt hen til *James*. Saa nu begynder han. Se at faa lidt Fart i Tingene! Klapper i Hænderne. Alexander! Champagne!

APOTEKEREN. *Oven paa* Likøren? ....

PRÆSTEN. Bedste Hr. Generalkonsul, er det nu værd? ....

GENERALKONSULEN. Vi maa se at komme ud af vore Smaakævlerier. Hvad vil min Broder tro om os? Ondet i denne Verden — det er Kedsommeligheden. Peger paa *James*. Spørg ham! — han var i sin Ungdom en stor Spøgefugl — og naar De ser rigtig til, vil De finde Gavtyven der endnu.

JAMES MATTISON ler. Ondet i denne Verden — det er, at vi bliver ældre!

GENERALKONSULEN blinker. Spørg Doktoren — om vi gamle Ungkarle og Enkemænd føler os synderlig trykket.

JAMES MATTISON. Jeg siger — det gaar os alligevel en Gang som Fluen — den arme Flue!

APOTEKEREN. Hvad for en?

DOKTOREN ler. Den spanske! ....

JAMES MATTISON. Nei .... den „arme"!

GENERALKONSULEN opræmt. Aa, lad os høre!

Kusken byder Champagne rundt.

JAMES MATTISON. Jamen jeg maa have Musik til — blot nogle Akkorder ....

PRÆSTEN. Jeg skal gerne slaa nogle Akkorder an .... Betænker sig. Hvis det da ikke er ....

JAMES MATTISON. Det er en moralsk Deklamation!

Præsten gaar ind i Pavillonen og ledsager Recitationen med Akkorder paa Flygelet.

GENERALKONSULEN. Hys! stille, mine Herrer! Min Broder har Ordet.

JAMES MATTISON smiler. Imidlertid kan jo Illuminationen begynde. Det pynter paa Foredraget.

GENERALKONSULEN vinker ud imod Baggrunden, som lidt efter lidt oplyses med kulørte Lamper.

JAMES MATTISON bukker. Den arme Flue! Reciterer.

Det var først paa Somrens Tide,
Duft og Lys og Farver over alt,
saa kom Fluen frem — ja Gud maa vide
hvor den kom fra, det blev ej fortalt;
det er nok: den var der; frisk og fyndig
op og ned i Verden svirred den,
alt var godt og ingen Ting var syndig,
ingen Paragraf forvirred den.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

Hvor Fontænen kaster Straalen,
laa en Jomfru, blank med snehvidt Bryst;
Fluen tænkte: det er Sukkerskaalen!
og af Skaalen suged den med Lyst;
rigtignok har Marmor ingen Sødme,
men fra den Tid syntes Fluen om,
hvor den saa' en Jomfruhals at rødme,
ømt at kysse, hvad til Syne kom.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

I sin Armstol halvt indsovet
laa Bor'mestren drejende sin Ring,
Fluen tænkte: det er meget vovet,
men — den Mand bestiller ingenting!
Og da Fluen var et flygtigt Væsen,

og da intet Lovsted paa den bed,
fløj den op og stak Bor'mesternæsen —
og han vaagned med en arrig Ed.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue kendte ej til Verdens Lov og Skik.

Ak, men saa kom Vintrens Tide,
Duft og Lys og Farver var forbi,
da fik Fluen anden Ting at vide,
den var færdig med sit Føjteri;
hen bag Ovnen krøb det arme Væsen,
men trods Ilden blev den ikke varm,
den stak ingen mægtig Mand paa Næsen,
og den kyssed ingen Jomfrubarm.
Den arme, arme Flue,
den arme, arme Flue,
den arme Flue fik sig lært omsider Verdens Gang.

GENERALKONSULEN uforstaaende, bred. Bravo!

APOTEKEREN. Kan jeg ikke faa en Afskrift af den Flue?

JAMES MATTISON. Det kunde vist ikke nytte Dem ..... den maa høres!

APOTEKEREN. Aa, jeg har dog virkelig ved Privatforestillinger...

DOKTOREN. Komikeren imod sin Vilje!

PRÆSTEN kommer fra Pavillonen. Ja, jeg er jo unægteligt ikke *saa* opbygget som de andre .... og havde jeg vidst .... Tager i Distraktion imod et tilbudt Glas Champagne og tømmer det. Nej, hvad gjorde jeg nu? ... Hvad vil Lydia sige!

GENERALKONSULEN. Her har vi ingen Lydia Slaar paa sit Glas. Mine Herrer! En Skaal for min kære Broder, som har oplivet Festen i Aften ved sin Nærværelse — og sit Foredrag. Gid han længe vil mindes os, naar han atter kommer derhen, hvor — hvor — hvor han hører hjemme ....

DOKTOREN til James. Hvor ligger i Grunden Deres Plantager? .,.

JAMES MATTISON smiler. Dér hvor Peberet gror —

JÆGERMTSTEREN ler. Hø — hø .... den Doktor skulde ha' Kanel!

GENERALKONSULEN. Hys! — ingen Afbrydelser. Mine Herrer; jeg har ment at hædre min kære Broder ved denne lille Fest — og til den Ende har jeg forbeholdt Dem en lille Overraskelse — et Ekstranummer — foruden Illuminationen, som De ser!

APOTEKEREN. Hør!

GENERALKONSULEN. Vi er jo endnu ikke blevne de „arme“ Fluer. Vi ville tænke os som Grækere ....

DOKTOREN. Hvorfor ikke Tyrkere! ....

GENERALKONSULEN. Som de *gamle* Grækere — der ved deres festlige Sammenkomster frydede sig ved mimisk-plastiske Forestillinger ....

PRÆSTEN. Maa jeg bare ha' Lov ..,.?

GENERALKONSULEN. Nej.

PRÆSTEN. Et lille Forbehold! Alt gaar vel anstændigt til? ....

DOKTOREN. Tror De, vi vil klæde os af? —

PRÆSTEN. Jeg véd virkelig ikke! Man siger jo, at naar de Herrer holder deres Klubaftner ....

APOTEKEREN. Fruentimmersnak!

PRÆSTEN. Ja netop Fruentimmer! I det mindste siger min Lydia, at hun har hørt, at ....

GENERALKONSULEN. Men Herregud, Pastor .... Trækker paa Skuldrene og vender sig imod *James.*

JAMES MATTISON smiler. Har Hr. Pastoren aldrig set paa Gøglere?

PRÆSTEN. Hvadbehager?

DOKTOREN ler. Han præker imod dem! Nu sidste Søndag i Kirken ....

PRÆSTEN. Aa lad os nu ....

APOTEKEREN. Jo, jo!

DOKTOREN. Udenfor red Beriderne ned igennem Gaden — og truttede i Hornene. Saa standser Præsten i Talen og spørger: Er der Markedsgøglere i Byen? .... Jo! svarer en naiv Sjæl i Menigheden — Generalkonsulen har givet dem Lov at optræde!

GENERALKONSULEN. Hvad er det for noget? —

DOKTOREN fortsætter leende. Saa fik først Gøglerne det glatte Lag — og derpaa kom Turen til de „rige“ Folk.

PRÆSTEN. Jeg maa virkelig bede Dem ....

GENERALKONSULEN. Nej fortæl! ....

DOKTOREN. Den Tekst lød saadan: Jeg har kendt tre rige Mænd — mine kære Sognebørn! — og tænk Jer, hvorledes det gik dem. Den ene — endte paa Fattiggaarden. Den anden — lever paa en Sindssygeanstalt. Og den tredje døde ....

PRÆSTEN. Det er for galt!

DOKTOREN — af Forstoppelse!

Man ler; Præsten gestikulerer ivrigt.

GENERALKONSULEN. Det er dog egenlig sært, at det altid skal gaa ud over de „rige“ Folk — naar man alligevel kommer i deres Hus ....

DOKTOREN — og spiser deres gode Mad.

JÆGERMESTEREN. Hø — hø ....

JAMES MATTISON. Maa *jeg* ikke lægge et lille Ord ind for Gøglerne. Kender De noget til de Folk, Hr. Pastor? —

PRÆSTEN. Nej — Gudskelov.

JAMES MATTISON. Det er ganske vist en Paria-Kaste — som tæller adskillige daarlige Individer .... hvad jo for Resten enhver Samfundsklasse gør —

PRÆSTEN. De vil da ikke sammenligne ....?

JAMES MATTISON fortsætter tørt — men gennemgaaende fører de et sundere, regelmæssigere Liv end vi ....

DOKTOREN. Gymnastik!

JAMES MATTISON nikker. De hærder sig ved Legemsøvelser — og de *maa* leve maadeholdent — da de ellers er kaput. Det er en Dyd af Nødvendighed.

PRÆSTEN. Disse raa og plumpe Mænd — og halvnøgne Kvinder ....

JAMES MATTISON. Naar Klownen har vasket „Krigsmalingen" af Ansigtet — saa vil De ofte se en jovial og omhyggelig Familiefader ....

JÆGERMESTEREN. Hø — hø .,.. som prygler sine Unger —

JAMES MATTISON lidt skarpt. Talte *De* om Stokken, Hr. Jægermester? .... Fortsætter. Og hvad de kvindelige Artister angaar ....

APOTEKEREN gnider sine Hænder. De er ikke saa ilde — nogle af dem ....

PRÆSTEN. Man kan dog vel ikke bevare sin Kvindelighed ved saaledes at stille sit Legem til Skue .... ja ligefrem tjene sit Brød derved?

JAMES MATTISON tørt. Men vore Damer da? Udstiller de ikke deres Yndigheder paa Baller og i Selskabslivet — uden endda at skulle fortjene deres Brød derved? ....

PRÆSTEN folder Hænderne. Jeg deltager — Gud være lovet — ikke i Selskabslivet.

JAMES MATTISON. De deltager i det hele taget ikke i Livet, Hr. Pastor! Vender sig fra ham.

GENERALKONSULEN. Ja, ja, enhver tjener sit Brød paa sin Maade. Men Du vil dog ikke nægte, James, at det er et meget broget Folkefærd — egenlig talt et „daarligt" Selskab — en kummerlig og sur Eksistens — og hvad Moralen angaar ..,. man hører virkelig altfor mange Skandaler.

JAMES MATTISON lidt utaalmodig, alvorligere. De har *deres* Moral, som vi har *vor.* Det er *os,* der gør Skandalerne. Jeg har truffet de aller-

løseste Fugle — og de mest eksemplariske Mennesker blandt Artisterne — ikke mindst blandt de kvindelige , . . .

APOTEKEREN. Hi, hi . . . .

JAMES MATTISON ser skarpt paa ham, vender sig til de andre. Jeg har kendt en Oxforderstudent, af gammel adelig Familie, som var Klown — en østerrigsk Friherre, som var Skolerytter — og jeg kender en svensk Baron, som er Direktør . . . . alle sammen af Passion for „Kunsten".

GENERALKONSULEN. Virkelig? — Ja, Du har tumlet Dig!

JAMES MATTISON. Men Reglen er den, at alle de store Navne i Cirkusverdenen begynder paa Landevejen — med tomme Hænder. Man sulter — arbejder sig frem — eller bukker under. Det er en Kamp. Sejrer man — saa kan man have i aarlig Indtægt mindst lige saa meget, som min Broders Gods indbringer ham — uden at *han* har gjort sig særlig Ulejlighed . . . .

DOKTOREN. Hm!

JAMES MATTISON. Og nu — nyligt — da den gamle „Altmeister" i Berlin døde . . . . ja, jeg tror saamænd endog at Kejseren lod sig repræsentere ved Begravelsen.

JÆGERMESTEREN. Hø — er det muligt?

JAMES MATTISON. Og dog var gamle Renz netop begyndt paa Landevejen — som . . . . som den unge Mand dér! . . . . Peger.

Hornmusik. Ind kommer Gøglerne: først *Standford*, som trutter i et Horn og bærer de store Bukke til at udspænde Linen paa. Dernæst *Munckel* med *Dorrit* ved Haanden, lille *Josephine* og *de andre Børn*, endelig *Thor* og *Benjamin*, der bærer Cirkusstole og andre Apparater. Toget slutter med nogle Landsbymusikanter. — Alle Artister er i Kostume; Munckel og lille *Harry* som Klowner. Dorrit i grønt Silketrikot, rødt Fløjlsliv med Sølvbesætning, et Pandebaand om det brusende, rødblonde Haar.

GENERALKONSULEN. Dér har vi dem! Til Gæsterne. Det er Overraskelsen, mine Herrer!

MUNCKEL frem, bukker. Tillader Deres Velbaarenhed, at jeg fremstiller mit Selskab for Dem og den ærede Forsamling . . . . meine Tochter Dorrit, und . . . .

GENERALKONSULEN, Hun er ikke ilde, Deres Datter. Hvad er hendes Specialitet?

MUNCKEL. Den Draht, Hr. General . . . . Hun er uovertræfbar — und jeg har selv lært hende Kunsten. Aber wollen wir mit Parterre-Gymnastik anfangen . . . .

JÆGERMESTEREN til Doktoren. Han er jo en Tysker . . . . hø, hø!

MUNCKEL. Um Forladelse, Hr. Baron . . . .

JÆGERMESTEREN. Hø, hø — han kalder mig Baron!

PRÆSTEN betragter lille *Josephine*. Aa Herregud, skal det Barn dér ogsaa springe for os? — Stakler!

DOKTOREN. Det Barn ser slet ikke saa stakkels ud — meget raskere end Deres egne derhjemme, Pastor!

APOTEKEREN til *Dorrit*. Wie heissen Sie, meine Kleine?

DORRIT rolig. Jeg hedder Dorrit.

APOTEKEREN. Und wie alt sind Sie?

DORRIT. Vil De ogsaa se mine Tænder? —

JÆGERMESTEREN. Det var Fa'n brække mig godt svaret — paa Dansk! Ler.

GENERALKONSULEN klapper i Hænderne. Altsaa, vi begynder! Til Munckel. Hvor vil De have Linen udspændt? Jeg tror, her ved Buksbomhækken .... saa gaar vi om paa den anden Side — derfra ser man bedst. Raaber. Alexander! har Du Begfaklerne — og den bengalske Flamme? ....

MUNCKEL. Jawol, meine Herrschaften! .... Maa jeg overrække en Program .... rækker *Generalkonsulen* en trykt Seddel; *James*, som med megen Interesse har betragtet *Dorrit*, læser smilende deri.

JAMES MATTISON. Her staar jo „Telegram".

MUNCKEL bukker dybt. Gewiss, Hr. .... *Telegram* das macht sich besser als *Program*.

JAMES MATTISON smiler. Aa, læs op.

MUNCKEL læser. „Stor uovertræffelig Forestilling af Familien Munckel fra St. Petersborg, Flensborg, Vejle og andre af Verdens Hovedstæder, med fortrinlig Assistance af 1ste Rangs Artisterne William Standford, Mr. Benjamin og Thor Askeland. Exercitier paa stram Staaltraadsline, equilibristiske Balance- og Jonglørproduktioner; Parterre-Trapez og" .... afbryder. nej, den flyvende Trapez falder væk.

JAMES MATTISON ler. Det var Skade! — Mange Tak, Hr. Direktør — Resten kan vi slutte os til.

Standford og *Askeland* har rejst Bukkene og udspændt Linen bag Buksbomhækken, der løber paa Skraa ind imod Baggrunden. *Generalkonsulen* med *James* og de *fleste Gæster* gaar hen imod Baggrunden.

JAMES MATTISON ser sig om. Hvor mon Aage er? ....

GENERALKONSULEN. Ja, og Jenny? .... Naa, lige meget — de er aldrig dér, hvor de skal være .... kom!

Apotekeren og *Jægermesteren* bliver paa denne Side af Scenen, nærmere Forgrunden.

APOTEKEREN. Lad os to gamle „Kendere" blive her .... saa kan vi uforstyrret tage den smaa i Øjesyn. Tager en Kikkert op af Baglommen. Jeg tog denne med — da jeg hørte om Overraskelsen! Hi, hi, Jægermester!

JÆGERMESTEREN. Hø, hø, Apoteker!

Standford har hjulpet *Dorrit* op paa Linen, rækker hende Lommetørklæde .... hun staar deroppe, belyst af Begfakler og de kulørte Lamper, kaster et hurtigt, søgende Blik omkring sig, strækker Armene ud og træder frem paa Linen, idet Musikken begynder. Hun løber raskt frem, standser paa Midten, drejer sig, og gaar langsomt tilbage — smiler og nikker.

GENERALKONSULEN. Bravo! Han og Gæsterne klapper.

APOTEKEREN støder Jægermesteren paa Armen og rækker ham Kikkerten. Hvad synes De bedst om — Overdelen eller Underdelen?

JÆGERMESTEREN. Hø — det er Synd at skille dem ad.

APOTEKEREN. Hvor dyrt tror De saadan et Stykke Legetøj er? ....

AAGE er kommen ind fra Forgrunden til venstre — standser ved Synet af Døren — opfanger Apotekerens Bemærkning, gaar tæt hen til ham. Det skal *jeg* sige Dem!

APOTEKEREN. Hvadbehager? ....

AAGE. Eller — jeg skal sige Dem, hvad det koster at fornærme en uskyldig ung Pige .....

APOTEKEREN trækker sig lidt til Side ved Jægermestrens Arm. Vil man bare høre! ....

AAGE — som er *indbuden* af min Fa'r!

APOTEKEREN. Jeg er Gæst her .... jeg har vel Lov at se paa disse Komedianter.

AAGE. De er en modbydelig ..... Vil De straks gaa .... hidsigere. Herud! siger jeg.

JAMES MATTISON kommer hurtig. Aage! — halv Stemme. Hvad er der? .... hvor er Løjtnanten? ....

AAGE højt. Han er en Pjalt, som ikke tør komme .... og han dér Peger paa *Apotekeren*. Er ligesaa tapper ....

GENERALKONSULEN kommer. Er Aage nu igen paa Spil? — Hvad er der?

AAGE. Det er Apotekeren, som bruger Ukvemsord om *hende* dér! .... Peger op mod *Dorrit*.

GENERALKONSULEN ærgerlig. Ikke andet?

AAGE hidsig. Er hun indbuden af Dig eller ikke? —

GENERALKONSULEN. Aa Nonsens —

AAGE. Vil Du svare mig —

GENERALKONSULEN heftig. *Disse* Herrer er mine Gæster .... det lader til, Du vil fornærme dem. Gaa op paa dit Værelse!

JAMES MATTISON som har søgt at berolige. Klaes!

AAGE. Nej! Skal Apotekeren blive her — saa bliver jeg også.

GENERALKONSULEN til *James*. Har man kendt Mage —

JAMES MATTISON. Aage — kom! — gaa med mig!

Alle *Gæsterne* har samlet sig omkring dem.

AAGE. Javel — med Dig vil jeg gaa — helst langt bort .... men først vil jeg sige til dem alle sammen, at *hun* dér — ja hun dér oppe, som ser saa overlegent ned paa Jer alle — hun er altfor god til at være Genstand for en Tølpers Uartigheder ....

GENERALKONSULEN. Nu tier Du! ....

AAGE. Nej — jeg vil raabe det ud: at *hende* elsker og tilbeder jeg — om hun saa bryder sig aldrig saa lidt om mig!

Aage har vendt sig imod Dorrit. Hun staar rolig deroppe paa Linen, lænet imod Bukken, med korslagte Arme, og ser ned paa Gruppen. Standford gør et Tegn op til hende.

GENERALKONSULEN forbitret. Hvad hører jeg? Frem imod Artisterne. Fordømte Gøglerpak!

MUNCKEL frem, ulykkelig. Aber Deres Velbaarenhed ....

GENERALKONSULEN. Alexander! Vilhelm!

MUNCKEL. Aber Hr. General ....

GENERALKONSULEN. Af Sted! — ud af min Have! — væk med Jer! ....

Standford har ved Ordet „Gøglerpak" bredt sine Arme ud; Dorrit springer ned i dem; han løfter hende smilende højt i Vejret, og løber med hende igennem hele Forsamlingen af Gæster, Husets Folk og Tjenerpersonale. Lille Josephine og de andre Børn løber skrigende bag efter. Munckel og de to andre Artister samler ilsomt Apparaterne sammen og ud.

GENERALKONSULEN. Og nu, Mosjø Aage ....

JAMES MATTISON lægger sin Haand rolig og bestemt paa hans Skulder. Klaes! Her er for mange fremmede til Stede .... Giver Aage, som stirrer ud efter Dorrit, et Vink, at han skal gaa.

GENERALKONSULEN. Jo, jeg skal love for det .... Vender sig til Gæsterne. Ja, mine Herrer. De maa undskylde — denne lille kedelige Afbrydelse — men ....

EN KARL kommer med et Brev.

GENERALKONSULEN river det fra ham. Fra Jernbanestationen .... hvad nu? Læser, trækker James til Side. Jenny — og Løjtnanten — væk ... Lader Brevet synke.

JAMES MATTISON læser det.

GENERALKONSULEN. Saadanne Børn man har!

RASMUS kommer. Ska' a la'e Begfaklerne brænde?

GENERALKONSULEN. Gaa Fanden i Vold — med Fakler og det hele!

JAMES MATTISON ser paa sit Ur. Det næste Tog gaar først i Morgen tidlig. Tørt. Du faar bestille Dig et Ekstratog.

GENERALKONSULEN efter et Øjebliks Betænkning. Nej, saa min Salighed om jeg gør!

TREDJE AKT

Samme Dekoration som første Akt.
Formiddag.
Til højre ses to nye Telte.

Det nærmest Forgrunden fremviser et stort, greit Maleri, Indianere i Kamp med Nybyggere; oven over staar med store Bogstaver: *Den fangne Indianerpige Ellina, som i Kamp mellem Rødhuder og Nybyggere i Far-West blev gjort til Bytte fra de Vilde og senere ført til Evropa. Kan at se her.* — Teltet ved Siden af er mindre. Oven over Indgangen, som er lukket med et mærkeredt Forhæng, læses: *Mekanisk Teater og Sandsigerske, som gætter alle Hemmeligheder og meddeler gode Raad.*

Lige overfor (til venstre) sidder *Thor* og Mr. *Benjamin* ved en Cirkustønde og spiller Kort.

THOR nynner.

Was scheert uns die lumpige Po-Polizei,
Po-Polizei ....

HULDA kommer ud fra Macbeth Jensens Telt, gaar hurtig over til Cirkus, løfter Forhænget for Garderoben og kigger med spændt Opmærksomhed ind. Fra Manegen høres Kaaldet af den lange Pisk og afvekslende *Standfords* og *Dorrits* Tilraab til Hesten: Hopla — hej — hallo! osv.

THOR følger Hulda med Øjnene. Dér er hun igen — og titter. Lægger Haanden over Kortene, forbitret. Benjamin, De snyder!

BENJAMIN. Comment ca?

THOR. Her gælder ingen „Komment“; — vi spiller om Penge.

BENJAMIN kaster Kortene. Jeg ikke forstaa den „Sechsundsechsig“.

THOR. De forstaar meget godt — men De er en Skøjer og Lurendrejer. Tag Kortene igen!

HULDA henne ved Garderoben, klapper ganske sagte i Hænderne, vender sig. Hun arbejder godt; smukt — rigtig smukt.

THOR gnaven, uden at se op. Aa ja — det er naar hun viser sig for Standford — den Torsken!

HULDA. Han er dygtig. Kigger ind, nikker. En udmærket dygtig Rytter.

BENJAMIN rejser sig. *Hvad* er han? ....

THOR trækker ham ned. Pas Kortene!

BENJAMIN. Jeg ikke stikke op for ham!

THOR spiller ud. Stik den! ....

Hulda lader Forhænget falde og gaar til Side. *Dorrit* fulgt af *Standford* kommer ud fra Cirkus. *Hulda* trækker sig lidt tilbage, men vedbliver at iagttage Dorrit med levende Opmærksomhed.

DORRIT strækker Armene, vugger sig i Hofterne, oprømt og glad. Ah! — der er dog ingenting i Verden som at staa paa en Hesteryg — vel, Standford?

STANDFORD smiler. Nej, Dorrit!

DORRIT. Saadan blive ved at øve den samme Ting — til man rigtig kan den — og saa blæse det hele et langt Stykke.

STANDFORD nikker.

DORRIT. Blæse alt Vrøvlet et Stykke! Stiller sig i en Attitude, som om hun stod paa Hesten. Hopla — hej — holla!

STANDFORD ler. Rigtigt.

DORRIT. Ja for — *hvad* er det egentlig de Mennesker tænker paa, naar de laver deres Scener? . . . .

STANDFORD. De véd vist ikke selv, hvad de rigtig tænker paa, Lægger et Schawl over hendes Skuldre. Du er varm.

DORRIT. Tak! Pludselig. Aa det er dumt at bryde sig om andre. Til Standford. Hvad tænker *Du* paa, Standford?

STANDFORD. Jeg tænker paa at blive Direktør.

DORRIT ler. Ha ha ha ha! — Det er et udmærket Svar . . . . . Vilde Du saa have mig ved dit Selskab?

STANDFORD ser paa hende, roligt, bestemt. Det var nok mig, som kom til at spørge Dig, om Du vilde . . . . .

DORRIT afbryder henkastet. Naa — man skal jo spøge lidt!

THOR skotter til dem, slaar arrig et Kortblad i Bordet. Nej Fa'n hakke mig om det er til at holde ud . . . . .

STANDFORD ser ligegyldig derhen og tilbage — møder Huldas Blik.

DORRIT idet Hulda nærmer sig, til Standford. Dér er den underlige Kone . . .

HULDA nikker. Smukt Arbejde — rigtig smukt . . . . . Stryger Dorrit blødt op over Armen og Skuldren.

DORRIT. Hvad vil De mig dog? —

HULDA ser bestemt paa hende. Alt godt. Hvad skulde jeg ville Dig andet?

DORRIT lidt kort for Hovedet. Saa — er vi Du's?

HULDA. Jeg vil blot sige en Ting. Det er dette „Trick", som kan gøres — saadan. Stiller sig pludselig i Attitude, som om hun stod paa Hesten, med Armene løftede, Hovedet knejsende, Brystet fremskudt; drejer sig saa med et Ryk og indtager en dristig, gratiøs Stilling, idet hun raaber: Hopla — hej — hopla!

STANDFORD. Det er godt — meget godt. Kan De gøre det paa Hesten?

HULDA. Ah! Udstøder et Skrig og fører sig med Haanden til Siden.

DORRIT understøtter hende. Fejler De noget? —

HULDA. Jeg glemte . . . . jeg kan ikke taale det . . . .

MACBETH JENSENS STEMME indenfor i Teltet. Kone!

HULDA. Saa — nu er det forbi. Tager *Dorrit* ved Haanden og fører hende lidt til Side. Hvor gammel er Du?

DORRIT forundret. Jeg Rask. Tyve Aar.

HULDA. Du fylder først om et Par Maaneder.

DORRIT. Saa?

HULDA. Den syvende September!

DORRIT. Hvem har sagt Dem det . . . .

HULDA peger smilende mod Teltet. Hvad staar dér at læse? „Sandsigerske".

DORRIT ser derhen og tilbage. De giver ogsaa gode Raad! — Gør De virkelig? . . . .

HULDA. Hvis Du trænger til et godt Raad — saa kom til mig!

DORRIT til *Standford*, som har set paa Kortspillet. Standford! Hør lidt! — Tror Du paa, hvad Konen her siger? . . . . .

STANDFORD ler. Om jeg er overtroisk — hva'? Det er alle Artister. Jeg har mine smaa „Orakler", som jeg spørger . . . . men jeg sørger rigtignok selv for, at det kan gaa i Opfyldelse!

DORRIT. Har den fremmede Kone spurgt Dig ud? —

STANDFORD. Mig? Om hvad? —

HULDA mildt, vemodig. Det behøves ikke — mit Barn!

MACBETH JENSENS STEMME som før. Kone!

HULDA. Ja — ja. Gaar hen imod Teltet, vender om, kommer tilbage og stryger Dorrit med de bløde Bevægelser over Arm og Skulder, idet hun betragter hende ufravendt; saa gaar Hulda ind.

DORRIT ser efter hende, derpaa til Standford. Det er dog besynderligt med den Kone. Lige siden i Gaar . . . . Afbryder. Nej, hvad kommer de andre Mennesker mig ved? Kom Standford, jeg har Lyst til at prøve det Trick! Ikke sandt? Gør Huldas Attitude efter. Det er nok ikke saa let.

STANDFORD. Det bliver lettere paa Hesten.

DORRIT. Skal vi øve det? — vil Du hjælpe mig?

STANDFORD. Ja.

DORRIT med et Spring. Hop — Alle'marsch! De gaar sammen ind i Cirkus.

THOR vrænger efter dem. Hæ! — I to . . . .!

BENJAMIN rejser sig. Jeg vil . . . . .

THOR trækker ham ned. Aa tøv! Standford bukker begge Ender sammen paa Dem. Spil væk! Synger; *Benjamin* falder i med, og begge skraaler den sidste Linje højt ud; med et Slag oven paa Cirkustønden.

Was scheert uns die lumpige Po-Polizei,
Po-Polizei,
Po-Polizei;
es ist ja kein Handwerk wie das unsre so frei,
unsre so frei,
wie das unsre so frei!

Generalkonsulen og *James* ind fra Baggrunden.

GENERALKONSULEN. Der bliver vel ikke andet for . . . . men hyggeligt er det ikke. Ser hen paa de spillende.

JAMES MATTISON. Generer de? Peger derhen.

GENERALKONSULEN. Jeg skulde indvie hele Truppen i mine huslige Sorger? Tak! Det er nok det, at jeg skal snakke med den gamle Gøgler.

JAMES MATTISON gaar hen til de spillende, kigger i Benjamins Kort. De Herrer faar sig nok en Seksogtreds? ....

BENJAMIN. Jeg ikke forstaa den Sechsundsechsig. Regardez! Viser ham Kortene.

THOR. Nej, nej — han skal selv spille!

BENJAMIN. Tenez! Vil give James Kortene.

JAMES MATTISON. Men De kan jo baade „tromme“ og „pibe“ med de Kort. Esset, Tien, Konge og Dame i Trumf.

THOR rejser sig. Her kan En nok ikke ha' Lov at sidde i Fred?...

JAMES MATTISON. Gudbevares, det kan De godt.

THOR. Men saa kan jeg kanske ha' Lov at gaa? ....

JAMES MATTISON. Det kan De ogsaa — ganske som De vil.

THOR. Jeg gør altid, hvad jeg vil .... Knejsende. Jeg er Nordmand, jeg! Til Benjamin. Kom! De gaar sammen ind i Cirkus.

JAMES MATTISON leende. Se saa. Valpladsen er vor. Hvad befaler Generalen?

GENERALKONSULEN staar og bider paa sin Stokkeknap. Dér sidder man, stille og fredelig, paa sin Gaard — uden at gøre en Kat Fortræd. Og paa en Gang er Pigebarnet væk med den forbandede Løjtnant — og Drengen .... Slaar med Stokken i Luften. Uh.

JAMES MATTISON. Ja det er haardt! Man burde betænke ethvert muligt indtræffende Tilfælde — inden man tog Præstens Ord i Alvor og satte de kære Børn i Verden.

GENERALKONSULEN. James, hold op! .... Det er næsten forargeligt i saa tungt et Øjeblik.

JAMES MATTISON fløjter svagt. Pigebarnet er væk .... Det Tab er maaske forholdsvis lettere at bære.

GENERALKONSULEN. Men Drengen .... Jeg skal spærre ham inde ..... jeg skal bruge min faderlige Myndighed .....

JAMES MATTISON. Bah! Har Du glemt dine egne Ungdomsbedrifter .... eller er din Enkemandsstand et Coelibat? Det forekommer mig, at Du i Gaar antydede ....

GENERALKONSULEN. Det er en ganske anden Sag. Og desuden: Maaden — *Maaden!* .....

JAMES MATTISON. Hm! Nikker. Deklarationen var unægtelig lidt officiel i Gaar ....

GENERALKONSULEN. Aa, han er forrykt. Men jeg skal ....!

JAMES MATTISON ser paa ham. Hvilket? Du spærrer ham inde .... Han løber sin Vej, saa snart han ser sit Snit. Du nægter ham Penge .... Det er just den sikre Maade at gøre ham til „aktiv“ Kunstner paa. Han er Fantast — ægte dansk æstetisk Fantast — det har vi set. Han er ung — forelsket — og Pigebarnet synes tilmed at være knibsk. Ergo løber han Linen ud!

GENERALKONSULEN. Jeg forstøder ham — jeg gør ham arveløs ....

JAMES MATTISON tørt. Det gør Du vist ikke.

GENERALKONSULEN. Fanden ta'e mig! ....

JAMES MATTISON. Allenfals kan Du ikke nægte ham hans Mødrenearv ....

GENERALKONSULEN. Syv Satan ....

JAMES MATTISON. Eller hindre Folk i at laane ham Penge derpaa ....

GENERALKONSULEN. *Hvem* skulde laane den Hvalp Penge?...

JAMES MATTISON ler. Aa, der findes altid hjælpsomme Hædersmænd ....

GENERALKONSULEN. Det manglede blot: Aagerkarle!

JAMES MATTISON. Fy, fy! Ler. Det kunde være, at jeg selv ....

GENERALKONSULEN. Hør, nu skal Du tale alvorligt.

JAMES MATTISON. Alvorligt talt: der er *en* Ting, man altid kan gribe til. Slaar ironisk paa Buksselommen.

GENERALKONSULEN. *Hvad* det saa skal koste ....

JAMES MATTISON trækker paa det. Ja — det vil jo nok koste noget. Men hvad gør man ikke for sin eneste Søn Spydig. — Stamherren ....?

GENERALKONSULEN. Jeg vil bringe ethvert Offer .... Spørgende. Hvor meget tror du, hun vil forlange for at slippe ham ....?

JAMES MATTISON. *Hvad* mener Du? Ser skarpt paa ham — slaar derpaa over i Tonen. Der maa vindes Tid, for at han kan komme til Fornuft .... og paa samme Tid maa hun fjernes saa snart som muligt, for at han ikke skal gøre en Dumhed .... Tænker sig om. allerbedst var det, om man kunde tage Glansen af den Smaa.

GENERALKONSULEN ivrig. Ja — tag bare Glansen af den Tøs! Spørgende. Hvad mener Du egenlig?

JAMES MATTISON. Han har set hende ride; danse paa Line — set hende i Trikot — ved kunstig Belysning — med hele Gøglerlivets „charme“ over sig ....

GENERALKONSULEN. Ptoj! En dejlig charme — den lurvede Elendighed ....

JAMES MATTISON. Aa — saa sagte! Alvorlig. Der maa en ordenlig Kur til — en Af-Begejstrings Kur!

GENERALKONSULEN, Saa sig mig din Kurmetode ....

JAMES MATTISON Fortsættende. Aage har med andre Ord set hende i *Cirkus*! Eftertænksom Naar man nu skaffede den væk — og gav den gamle hans Dyr igen .....

GENERALKONSULEN. Hvad for Dyr? ....

JAMES MATTISON fortsættende. — paa den Betingelse, at han og

Familien straks rejste Pokker i Vold — til Tyskland eller Rusland — og hverken han selv eller hans Børn maatte optræde . . . .

GENERALKONSULEN. Ikke optræde? . . . .

JAMES MATTISON. De er vel næppe saa forhippet derpaa. Det er ikke i den Cirkus, at man samler sig Ære eller Guld. De kunde leve nemt og bekvemt med de vilde Dyr . . . . *saa* var Fortryllelsen hævet . . . . og selv om Hr. Aage skulde tage sig en lille Tur — saa vilde han nok efter en kort Forvildelse blandt Hyæner og Slanger finde Ensformigheden for stor — og den fædrene Arne mere renlig og behagelig.

GENERALKONSULEN. Jamen — hvor kan Du vide, om den gamle . . . .

JAMES MATTISON smiler. Det er noget jeg har paa Formodningen. — Dér er han! Spørg ham selv! . . . .

Munckel kommer ud fra Cirkus, ser de to, og vil ærbødigt hilsende liste sig væk.

GENERALKONSULEN. Nej . . . . Du maa snakke med ham.

JAMES MATTISON. Aa, Hr. Munckel! . . . .

MUNCKEL ærbødig. Til Tjenest' . . . . Ser paa *James*, kniber Øjnene sammen; vender sig mod *Generalkonsulen*. Jeg haaber, Hr. Generalen har haft en behagelig Nat . . . .

GENERALKONSULEN gnaven. Pas De Dem selv!

MUNCKEL til James. Jeg har moskee den Ære . . . . .

JAMES MATTISON. Jo De har —

MUNCKEL. — at ha' set Hr. Mattison før! . . . .

GENERALKONSULEN utaalmodig. De saa' jo nok i Aftes, hvorledes det hænger sammen. Min Søn løber efter Deres Datter.

MUNCKEL trækker paa Skuldrene, løfter Øjnene. Ach Gud, Hr. General; det er vi so vant til i vores Fag —

GENERALKONSULEN. Men jeg er Pinedød ikke vant dertil — og det maa ha' en Ende — forstaar De?

JAMES MATTISON rømmer sig. Hm!

GENERALKONSULEN. De maa væk herfra — med hele Sipschaftet — og De maa opgive Deres Haandtering — straks!

JAMES MATTISON. Klaes!

MUNCKEL ser fra den ene til den anden, klør sig i Nakken — tier.

JAMES MATTISON. Min Broder ønsker, ret begribeligt, at faa Ende paa denne Historie. Han venter at møde Forekommenhed fra Deres Side.

MUNCKEL. Ach, Forekommenhed . . . .? Jeg er kun en fattig Artist — jeg mo tjene mit Brød for mig og min Familie. Tiderne er smaa — meget smaa — Konkurrencen er stor . . . .

JAMES MATTISON. Det véd vi. Derfor vil vi gøre Dem et Tilbud.

MUNCKEL spørgende *tillg.* Et Tilbud? . . . . .
JAMES MATTISON. Vi vil afkøbe Dem Deres Cirkus.
MUNCKEL spiler Øjnene op — ser dernæst missende paa *James*, siger med halv Stemme. Vil De gaa po *den* — Hr. Mattison?
JAMES MATTISON smiler. Ikke ganske. Men jeg tænkte mig, at De gærne vilde være af med . . . .
MUNCKEL hurtig. Ach was, jeg har baade gode Heste och gode Artister — och Forretningen er even lige begyndt at bedre sig.
GENERALKONSULEN. De sagde lige nylig, at . . . .
MUNCKEL. Sehr richtig, Hr. General! Tiderne er smaa — men min Familie er stor . . . . och alle disse Artister och Dyrene . . . .
JAMES MATTISON. Stop lidt! Dyrene! De har jo haft et Menageri, saa vidt jeg véd.
MUNCKEL usikker. De mener? . . . .
GENERALKONSULEN utaalmodig. De afstaar Deres Cirkus. Til Gengæld skaffer vi Dem et Menageri. Hvad koster saadan et?
MUNCKEL. En god en — den er ikke billig . . . . och en billig en . . . . det er bare Juks und Skidt. Ikke sandt, Hr. Mattison? Blinker til James.
GENERALKONSULEN. Prisen — nævn Prisen!
JAMES MATTISON. Under et lader det sig vanskeligt gøre. Det maa beregnes efter . . . .
MUNCKEL ivrig. Richtig. Vi fanger an med de smo Dyr . . . . Tæller paa Fingrene. Abekattene. En smuk lille Abekat: 5—10 Kroner. 4 Abekatte à 10 Kr. . . . . Det er 40 — lad os sige 50 Kroner. Ser spørgende paa Generalkonsulen.
GENERALKONSULEN nikker.
JAMES MATTISON smilende. Er fire Abekatte dog ikke *vel* lidt at begynde med . . . .?
MUNCKEL hurtig. Jawol. En Dusin er bedre . . . . for der kreperer doch immer nogle af de Stakler i desse Klimat.
GENERALKONSULEN. Ja ja da!
MUNCKEL. Bjørnene . . . .! Sodan en ganske gemen brun Bjørn; 100—160 Kr. Men en sort koster . . . .
JAMES MATTISON. 2—300!
MUNCKEL. Kanske foretrækker Generalen . . . .
GENERALKONSULEN. Aa, jeg er ikke Bjørnetrækker. Nævn Deres Pris — og gaa ikke for meget i Detaillerne.
MUNCKEL dristigere. En Isbjørn maa vi ha' . . . 6—700!
JAMES MATTISON! Hvorfor ikke ogsaa en Vaskebjørn! — den staar i . . . .
GENERALKONSULEN. Du skulde helst staa paa min Fordel!
JAMES MATTISON stadig smilende. Saa lader vi Vaskebjørnen fare.

GENERALKONSULEN. Er vi snart færdig?

MUNCKEL. En Tiger! Ser til James.

JAMES MATTISON. Et godt Eksemplar af en Tiger varierer mellem 1,800 og 2,700 Kroner.

GENERALKONSULEN. Det var glubsk —

MUNCKEL dristigere. Gewiss! En Tiger er en meget glubsk og rivende Dyr — aber doch lange nicht so gefærlig som en Løve. *Den* maa til .... och saa Slangerne, de kære Slanger, som min salig Kone spillede med ....

GENERALKONSULEN ærgerlig. Det er da ikke nødvendigt, alt det Kryb.

MUNCKEL. Ach, Hr. General, Slangerne er for Tiden billige. De er falden ned fra 150 til 30—40 ....

GENERALKONSULEN tørt. Saa venter vi, til de kan falde endnu længere.

MUNCKEL. Nein, Gott, en Kæmpeslange er en Trækplaster ....

JAMES MATTISON. 900!

GENERALKONSULEN. Men hvor Pokker véd Du dog Besked med alle de Dyr? James smiler. — Er vi saa færdige? —

MUNCKEL. Løven, Hr. General ....? Gør Tegn til James.

GENERALKONSULEN. For Fanden ....

JAMES MATTISON. En anstændig Løve kan faas for 3000 Kroner.

GENERALKONSULEN. Det var Satans til Løve! Nu er det nok.

JAMES MATTISON. Med mindre Hr. Munckel tænker sig en lille Elefant ....?

GENERALKONSULEN. Nok! siger jeg. — Til Munckel. Min Broder kan afgøre Sagen med Dem pekuniært. Betingelsen er, at De straks rejser til Udlandet, og at De og Deres Familie ikke optræder som Kunstnere.

MUNCKEL. Jeg er somænd lange ked af den Kunst .... Gnider sig fornøjet i Hænderne.

GENERALKONSULEN. Jamen Deres Familie ogsaa .... Jeg siger udtrykkelig: Deres Datter!

MUNCKEL overmodig af Glæde. Ach was, Dorrit! Hun er ja egenlig ikke min Datter — men naar *jeg* siger til hende ....

JAMES MATTISON. Ikke Deres Datter? ....

MUNCKEL retter sig. Ja doch! hun er mig som min Barn — hvem jeg faderlig har optrukken ....

GENENRALKONSULEN afbryder. Lige meget! De véd nu Betingelserne. Kort. Farvel! Begynder at gaa.

JAMES MATTISON smilende, til Munckel. Gamle Rævepels!

MUNCKEL trykker hans Haand. Jeg takker Dem, Hr. Mattison, tausendmal ....! Hvormed har jeg forskyldt den store Tjenest' ....?

JAMES MATTISON. For gammelt Bekendtskabs Skyld — og saa for at idømme min Broder en Bøde.

MUNCKEL. Wie so? Bøde? —

JAMES MATTISON. Et gammelt Regnskab — fra de unge Dage. Gaar.

MUNCKEL følger bukkende efter begge ud i Baggrunden, bukker endnu, da de er borte. Habe die Ehre! .... Kommer hurtig tilbage, gør nogle Klovnekrumspring, ler, gnider i Hænderne, tæller paa Fingrene. Abekatte, Bjørne, Tiger, Slanger, Løver .... Gott! das hab' ich vergessen: Hyæne! .... Vender sig, vil gaa tilbage; Hulda staar for ham.

HULDA som er traadt ud af Teltet, da de to Herrer fjernede sig, men ikke har set deres Ansigt. Hvad er det, Du har for, Mattias? Skotter efter de to Herrer.

MUNCKEL forbløffet. Jeg .... ingenting .... jeg har bare gjort en lille Forretning,

HULDA. Forretning .... Du? .... Ser skarpt ud mod Baggrunden.

MUNCKEL uvilkaarlig, gnider sig i Hænderne, glad. — stor Geschæft — glimrende! Strækker Fingrene i Vejret. Abekatte — brun Bjørn — sort Bjørn ....

HULDA griber om hans Fingre. Er Du svirende? Kan Du svare ordenlig!

MUNCKEL. Du lieber! de velsignede Dyr gaar mig rundt i min Hoved.

HULDA. Ud med Sproget! .... Dorrit? .,..

MUNCKEL kæphøj. Der Deibel! Hvad kommer Dorrit mig ved?

HULDA. Nej Du har Ret ... tættere ind paa ham. Jeg ved det godt — Du har løjet for mig .... Det er min egen lille Pige.

MUNCKEL skæver til hende. Men hvor kan Du vide? ....

HULDA. En Mo'er ser ikke fejl.

MUNCKEL nedslaaet. Nun denn ....

HULDA Armene korslagt. Fortæl ....

MUNCKEL. Du var ja svært syg efter at Dorrit var kommen til Verden ....

HULDA utaalmodig. Videre! ....

MUNCKEL. Och saa kom Du pludselig og bad din Søster, min salig Kone, om Barnet maatte være hos os nogen Tid ....

HULDA. Ja, ja. Jeg *maatte* ud og rejse — jeg havde Engagement ....

MUNCKEL. Aber saa hørte vi lange ikke noget fra Dig ....

HULDA. Jeg var længe syg — og meget .... Jeg vidste, Dorrit havde det godt, hvor hun var.

MUNCKEL. Richtig! Jeg sagde til din Søster: vi gør Hulda en Tjenest' — vi beholder Dorrit — hun egner brillant til at optræde med vilde Dyr.

HULDA. Naa, men ....?

MUNCKEL. So kom Ulykken — och da jeg stod dér alene paa bar Bund — och kun havde Dorrit at stole paa — saa var det jeg skrev, hun var omkommen. Och siden kunde jeg doch ikke skrive det modsatte — især da hun indbragte saa meget.

HULDA. Godt! Det er en Forklaring. Og hvad er det nu, Du spekulerer paa....? hvad har Du for med de Herrer? .... lyv ikke!

MUNCKEL. Ach was, Du snakker. Jeg er en gammel Mand — och dér kommer de och offererer mig en god Menageri for en skidt Cirkus. Och Dorrit skal bare....

HULDA. Hvad skal hun? —

MUNCKEL. Hun skal bare ikke optræde — men hjælpe at passe Dyrene.

HULDA kort. Saa det skal hun? Nej, der stikker noget under. Ud med Sproget!

MUNCKEL forbitret. Du kan kalde mig en gammel Esel — denn jeg var ikke immer behagelig mod din Søster — Du kan sige, jeg har *været* en Schnapsbruder — men nu har jeg vænt mig fra .... Du kan kalde mig en dorlig Berider — men mine Barn och mine Dyr, dem holder jeg af!

HULDA efter et lille Ophold. Dorrit — hun gaar den Vej, jeg har gaaet! Ingen Fiksfakserier med at sælge din Cirkus. Jeg vil tale med hende — jeg vil....

MUNCKEL. Du vil doch ikke ta' hende fra mig? Bedende. — och de smaa — med Læsning og alt det? —

HULDA. Er hun min eller Din? —

MUNCKEL. Ach, wenn Du siger hende, hvem Du er — saa gaar hun straks til Dig. Och dér sidder jeg! Och hvad siger din Mand?...

HULDA betænker sig. Godt! Det bliver, som det er — foreløbig. Jeg skal følge Jer — fra Marked til Marked — jeg vil glæde mig over hende. Hun skal hverken vide det ene eller det andet. Hun bliver ved Kunsten — hun skal blive dygtigere end jeg — kanske lykkeligere. Man bliver tidt lykkeligst, naar man hverken kender sin Fa'r eller Mo'r.

MUNCKEL nedslaaet. Min Menageri .... dér røg den for anden Gang i Lyset!

HULDA, Snak! Hvad er det, de to Mænd har sat Dig i dit stakkels Hoved? — Hvad har de for med Dorrit.... og hvem er de?

MUNCKEL. Generalen — ham den rige Mand oppe fra Slottet....

HULDA. Og den anden? —

MUNCKEL. Generalen sin Broder — Hr. James Mattison.

HULDA. Ja saa? — sagte. James! Gaar langsomt ind i Sandsiger-Teltet til højre.

MUNCKEL ser efter hende, trækker paa Skuldrene. Deibel! de Fruentimmer. — Driver ind i Cirkus.

Fra Baggrunden kommer James i Samtale med Aage. De gaar over ad Vognen til og standser dér.

JAMES MATTISON. Saa meget vil jeg sige Dig — den Smaa gør din Smag Ære — og i dit Sted havde jeg formodenlig....

AAGE kort. Tak!

JAMES MATTISON smiler. Ingen Aarsag! Gør mig nu blot den Tjeneste: *se* lidt paa disse Mennesker — i den rigtige klare Formiddagsbelysning.... jeg skal laane Dig mine Øjne.

AAGE. Tak! jeg ser godt med mine egne....

JAMES MATTISON. Og du bruger dog Næseklemme —

AAGE lidt forlegen. Det er virkelig ikke fordi jeg er lapset....

JAMES MATTISON ler. Har jeg sagt det? — Nej, men Du er ung og forelsket.... Peger. Aa, se engang lidt paa ham dér! Det er en Othello.... tror Du maaske, *han* har kvalt sin Desdemona? — Vi kan jo give os i Snak med ham.

Ud fra Indianerteltet kommer Macbeth Jensen med den lille Ellina ved Haanden, fulgt af lille Josephine, som bærer en Kop og en Klud.

AAGE. Nej, jeg er ikke oplagt —

JAMES MATTISON. Passiar! Du har lovet at høre roligt paa mig — og se, hvad jeg muligvis havde at vise Dig....

AAGE. Jamen jeg troede....

JAMES MATTISON afbryder. Og her begynder *min* Forevisning — af vilde Mennesker og Dyr.

Macbeth Jensen har sat sig paa en Stol udenfor Teltet; han tager den lille Ellina paa Skødet, dypper Kluden i Koppen, som lille Josephine holder, og gnider Ellina i Ansigtet, hvorefter han ordner en Slags Krone af Fuglefjer paa hendes Haar.

JAMES MATTISON som halvhøjt læser Indskrifterne over de to Telte, nærmer sig sammen med Aage. How do you feel, Mr....

MACBETH JENSEN Mulat; afstikkende klædt, med stort hvidt Skjortebryst, rød Kravat, blaa Vest, store blanke Manschetknapper, Urkæde med Signeter og Mønter; taler gebrokkent Dansk-Engelsk. Pretty well; thank your! Min Navn er Macbeth-Jensen.

JAMES MATTISON. Ah! Taler De ogsaa Dansk.

MACBETH JENSEN. Pretty well, Sir. Jeg er dansk født — kommer fra Westindien.

JAMES MATTISON. Og De er ikke bleven ganske hvid endnu herovre?

MACBETH JENSEN. O, jeg er kun ganske lidt kulørt. Men even den Kulør tjener jeg Penge paa.

JAMES MATTISON. Hvad gør De med den Smaa dér?

MACBETH JENSEN. Jeg maler hende mere Okker — og sætter hende Fuglefjer i Haaret.

JAMES MATTISON læser Indskriften. Hun er altsaa den fangne Indianerpige — Miss Ellina!

MACBETH JENSEN stedse alvorlig-høflig. O, jawell — Jenny hedder hun.

JAMES MATTISON. Deres Datter formodenlig!

MACBETH JENSEN. O, jawell — saadan en.

JAMES MATTISON. De er gift maaske?

MACBETH JENSEN. Gift?

JAMES MATTISON. De har en Kone?

MACBETH JENSEN uforstyrret, alvorlig. Jeg har nok saa, ja.

JAMES MATTISON ler. O, very well .... En Artist maa helst have en Kone.

MACBETH JENSEN. Jawell! Madam Macbeth driver den ene Telt, og jeg den anden.

JAMES MATTISON. Og de to Forretninger bliver ikke jaloux paa hinanden?

MACBETH JENSEN smiler og viser sine hvide Tænder. Jeg ikke blir jaloux — og min Kone heller ikke.

JAMES MATTISON nikker. Rigtigt! .... praktiskt.

MACBETH JENSEN. Om Vinteren, naar jeg sidder Mulkterne af, saa passer Konen hele Forretningen. Der er nok at ta' Vare.

JAMES MATTISON. Maa jeg spørge: hvilke Mulkter? —

MACBETH JENSEN sætter den lille Pige ned paa Jorden.

LILLE JOSEPHINE. Maa jeg nu lege lidt med Jenny — indtil Fa'r kommer.

MACBETH JENSEN. Ja — men I skal gaa ind i Cirkus — — I maa ikke springe omkring derude — for saa kommer Folk til at se den lille Indianerpige — og betaler ingen Entré ..... Raaber efter Børnene, som løber ind. Og pas godt paa Stadsen .... ikke rive Fuglefjerene af Haaret!

JAMES MATTISON. De er nok god mod Børn, Hr. Macbeth.

MACBETH JENSEN. O jawell. Børn er ganske som Mennesker. Ta'er man dem godt — saa arbejder dem godt. Jeg ogsaa viser mig frem for Børn — om Vintren — naar jeg sidder Mulkterne af.

JAMES MATTISON. Hvad er det med de Mulkter?

MACBETH JENSEN. Jawell — ude paa Kristianshavn — i Sparebøssen.

JAMES MATTISON. Ah — „Sparebøssen". Men sig mig: bli'r De mulkteret, fordi De — Peger mod Teltet. .... det maa da i Grunden blive Deres private Sag — naar De har Tilladelsen.

MACBETH JENSEN. Det ikke blir en privat Sag, naar jeg handler.

JAMES MATTISON. Undskyld — jeg er ikke *med*!

MACBETH JENSEN krammer frem af alle sine Lommer. Er De ikke med

paa en Ur — eller Ring — eller Brosche .... alt sammen ægte Talmi .... Gigtkæder, Manschetknapper ....?

JAMES MATTISON. Tak — jeg er forsynet. De handler maaske uden Næringsbevis?

MACBETH JENSEN. Jawell — og saa blir jeg „skrevet". Om Sommeren har jeg ikke Tid — men om Vintren sidder jeg hele Klatten af. Jeg har det for Resten meget godt hos Slutteren. Jeg lader mig vise frem i hans Stue for hans Børn og bekendte — og saa faar jeg Frokost og Middagsmad. Rejser sig.

JAMES MATTISON til Aage. Der er virkelig mange flere smaa Næringsveje, end man i Reglen tænker.

AAGE. Skal vi ikke gaa nu? —

JAMES MATTISON smiler. Du kan jo gaa efter de to Smaapiger.... gør et Par Skridt og ser mod Baggrunden — de er vist løbet igennem Cirkus — og springer nu af Sted ned ad Landsbygaden — med Fuglefjer og hele Krigsmalingen ....

MACBETH JENSEN. Thank your, Sir! Good morning! ....

Gaar ud gennem Baggrunden.

JAMES MATTISON til Aage. Det var ikke noget daarligt Eksemplar — oven i Købet et kulørt. Skal vi give os i Snak med Konen?.... ler. Hun hører jo ogsaa med til din „kommende Omgang"! — O jawell!

AAGE. Din Mening er god nok. Men jeg siger alligevel ....

JAMES MATTISON. Nej Du gør ikke. Du vakler — jeg kan se det paa Dig — Du er usikker.

AAGE. Jeg usikker? ....

JAMES MATTISON. Ja .... som jeg selv var.

AAGE. Men Onkel, jeg troede ....

JAMES MATTISON. At Idealet findes blandt Gøglerne? .... peger mod *Jakobine*, som kommer frem bag Cirkus støttende sig ved Stokken. Dér er en, som har nogle Illusioner bag sig.

JAKOBINE sætter sig paa Vogntrappen. Godda' — er De dér endnu? ligegyldig, idet hun løfter Kjolen og strammer Bladet om Foden Jeg troede, De var stukken a' — efter den Ballade oppe paa Slottet i Aftes?

JAMES MATTISON ler. Nej, jeg holder Stand endnu, Frøken Jakobine.

JAKOBINE. Pokker til Pote ..... at jeg ikke ogsaa kunde ha' været deroppe. Jeg skulde ha' gi'et den General ordenlig rent paa.

JAMES MATTISON. Ja det kunde ha'e været morsomt. Forestiller Det er min Nevø, den unge Hr. Mattison, som ....

JAKOBINE afbryder. Ham har jeg set før nikker over mod Cirkus Vil De komme hen til mig, saa skal jeg stikke Dem paa Næven. De er jo en Knop.

AAGE *lidt tilbageholden.* Aa jeg be'er ....

JAKOBINE. Skab Dem nu ikke. De har sagt et borgerligt Ord for os Artister .... og det er ved Gud kønt a' Dem — da De jo dog selv hører med til det fine Rak.

JAMES MATTISON. Hm!

JAKOBINE. Jeg sa'e Rak! *Til Aage* De er vel ikke altfor kilden a' Dem?

JAMES MATTISON. Min Brodersøn tænker paa at blive Direktør for et rejsende Selskab.

JAKOBINE. Ja naturligvis!

AAGE *til James.* Dér hører Du; Frk. Jakobine gaar straks ind derpaa —

JAKOBINE. Det er noget, som unge Herrer straks hitter paa, naar de blir forlibt i en af os.

JAMES MATTISON *ser vist paa Aage.*

JAKOBINE. Men det er bare en Overgang —

AAGE. Nej, nej ....

JAKOBINE. En Overgang — si'er jeg. Kom ikke og disputér med mig; for jeg kender Mandfolkene, som jeg kender mig selv.

JAMES MATTISON *til Aage.* Hør blot efter!

JAKOBINE. Naar vi er ganske unge — saa render de efter os; — siden render vi efter dem — og til sidst gider vi ikke sét til *den* Side! Hvad er ogsaa det hele?

JAMES MATTISON *seende hen til Aage.* De har Ret .... hvad er det andet end en stor Illusion?

JAKOBINE. Jeg kender ikke Deres Kraftudtryk. Men ta' saadan en, som mig. Dér blir man smidt ud i Verden og maa bjerge sig selv. Der er ingen Amme i Hælene paa os. Fa'r og Mo'r, dem kender vi kanske slet ikke — og Mandfolkene, de vil ha' os i Fedtefadet. Respekterer man sig selv, saa hedder man en dum Gaas — og la'er man sig narre, saa griner de ad os. Men naar vi blir ældre — saa griner vi ad dem.

JAMES MATTISON *ler.* Paa hvad Maade — maa jeg spørge?

JAKOBINE. Jeg har nu for min Person aldrig plukket en sølle Mandsperson — men naar jeg hører om en Kollega og Kammerat, at hun har skaaret en ordenlig Rem af Ryggen paa saadan et Fjols — saa si'er jeg: det er ved Gud Løn som forskyldt!

JAMES MATTISON *smiler.* De har været gift — ikke sandt?

JAKOBINE. Javel. Der var saadan et Kammerjunkerfrø — rigtig af fine, fornemme Folk. Han kom dér, hvor jeg optraadte — og gik og spillede Tossefrederik — med Blomster og Presenter.

JAMES MATTISON. Hm! *ser til Aage.*

JAKOBINE. Naa, jeg kunde ganske godt lide ham. . . . han var ikke næsvis — kom ikke med Flovser — men var gruelig forlibt.

JAMES MATTISON. Jeg kan saa godt tænke det. —

Skotter til *Aage*, som ser bort.

JAKOBINE. Ja og tænk Dem — saa kommer først hans Mo'r — og saa hans Onkel — og saa hans Fa'r — og de bad mig om at gøre en Ende paa det — for ellers vilde *han* gøre en Ende paa det.

JAMES MATTISON. Han vilde maaske skyde sig?

JAKOBINE. Ja — men han skod sig ikke — for vi blev gift.

JAMES MATTISON ler. *Det* blev Enden?

JAKOBINE. Jeg vilde nødig — men han var aldeles desperat. De maatte til det — hele den fine Familie. For man vil dog hellere ha' en levende Søn end en død — selv om han skal ta' en Beriderske!

JAMES MATTISON. Ganske logisk. Og saa?

JAKOBINE. Vi rejste bort sammen — og vi kom tilbage. De var meget venlige imod mig — for jeg havde efterhaanden vænnet ham af med at spille Miss og drikke for meget. Men da jeg saa skulde til at omgaas alle disse Fruer og Frøkner — og sidde paa Koncerter og komme i Selskaber, hvor de timevis rakkede hinanden ned — saa begyndte det at krible i mig . . . .

JAMES MATTISON. Det kan jeg saa godt forstaa.

JAKOBINE. *Han* vilde immer rette paa mig — og det vilde de alle sammen. Ingen af dem bestilte noget som helst — og jeg maatte heller ikke gøre Gavns Gerning. Saa begyndte jeg at gaa i Cirkus og se paa dem arbejde dér. Han fulgte med — men han passede ikke blandt Artisterne. Saa mundhuggedes vi . . . . og saa var vi færdige.

JAMES MATTISON. Færdige? —

JAKOBINE. Naa! jeg blev ked af det omsider — og gav ham et Spark og lod ham gaa.

JAMES MATTISON. Et Spark?

JAKOBINE. Jeg gjorde det forbi — og lod ham gaa for den, han var.

JAMES MATTISON. Og De var rigtig gift med ham?

JAKOBINE. Javel — med Præst og det hele. Saa tog jeg en Atlet af lutter Kærlighed — og han pryglede mig . . . .

JAMES MATTISON. Pryglede Dem? —

JAKOBINE. Og jeg ham. — Og nu har man det Rak bag sig — sikker nu kan man begynde at tænke lidt paa Fremtiden — for sig selv. Rejser sig.

JAMES MATTISON. Tak skal de ha'e. Det var ret lærerigt.

JAKOBINE. Vi skal vist pakke vore Pjalter sammen. De har ikke set Direktøren? — Gaar ind i Cirkus.

JAMES MATTISON til *Aage*. Naa? ....

AAGE. Det beviser slet ikke noget — aldeles ikke. Jakobine er jo bare Karrikaturen af Dorrit —

JAMES MATTISON. Aa ja saamænd; — hun mangler hendes charme .... men ser Du, med Tiden bleges enhver charme .... ler undtagen Hr. Macbeth Jensens — *den* er ægte! Skal vi prøve det med hans Kone? ....

AAGE begynder at gaa. Jeg vil se Dorrit — tale med hende ....

JAMES MATTISON følger efter ham hen til Baggrunden. Jeg siger Dig jo: hun er fortryllende — men .... saa hør dog ....

AAGE. Hun maa være her — et eller andet Sted .... Ud.

JAMES MATTISON kommer tilbage og staar lige overfor *Hulda*, som er traadt ud af Teltet, uden at han har set det. Det er jo umuligt andet .... nærmere Hulda!

HULDA stille. Det er Dem!

JAMES MATTISON. Det er din Stemme —

HULDA vil dække sig med Tørklædet. Ja — min Stemme.

JAMES MATTISON fører hende frem med sig. Kom — hvorfor skjuler Du dit Ansigt?

HULDA. De maa ikke se paa mig.

JAMES MATTISON overvinder en Bevægelse. Koparret! griber om hendes Hoved og kysser hendes Pande. Et Kys for hvert Ar ....

HULDA. Jeg vil ikke ha'e det —

JAMES MATTISON. Naa, naa .... vi er bleven ældre — og fornuftige .... ser længe paa hende begge to! sætter sig paa en Stol ved Siden af hende, tager hendes Haand, siger blødt Hulda!

HULDA klapper hans Haand stille. Ja, min Ven ....

JAMES MATTISON. Vil Du tilgive mig?

HULDA tier.

JAMES MATTISON. Endnu ikke? — saa mange Aar efter.

HULDA. Hvad vil det sige, at tilgive? Naar man tilgiver, saa glemmer man — men jeg kan aldrig glemme.

JAMES MATTISON. Aldrig?

HULDA. Jeg bebrejder Dem jo ikke noget — men jeg tror ikke — at vi kan tale sammen.

JAMES MATTISON. Dine Øjne — de ser paa mig, ligesom da vi var unge. Kan Du huske, jeg kaldte dem „Politibetjent-Øjnene" — de saa' helt igennem mig og lod sig aldrig narre. Søger at slaa en friskere Tone an. Det var for Resten en dum Sammenligning: for jeg har kendt mangen Politibetjent, der aldrig saa' igennem Folk og mageligt lod sig narre.

HULDA. Det er jo godt for Dem, at De ikke har mistet Deres Munterhed.

JAMES MATTISON *betragter hende, spørger stille.* Er mit Selskab til Ulejlighed?

HULDA *kort.* Nej .... men her kunde komme Folk.

JAMES MATTISON. Hulda! vær lidt frimodig. Se, her er vi jo alene — med disse Telte og Boder — Cirkus derhenne — Truppens „Wohnwagen“ .... det er ligesom *dengang* — for mange Aar siden!

HULDA. Ja — som dengang!

JAMES MATTISON. Og vi selv — er vi i Grunden forandret? Se hvor disse Træer staar dér i Formiddagens Sol og nikker ned til os to „Gøglere“. Den øvrige Verden kan gøre sine Krumspring — efter Penge og Anseelse — *vi* er glade, blot vi har Brødet Dagen over .... Resten lader vi Vorherre sørge for — ikke sandt, Hulda?

HULDA *nikker sagte.*

JAMES MATTISON. Vi har Friheden — til at gaa og komme — til at bryde med hinanden og forsones — Frihed til at føre vort Liv efter vort Hjerte og vore Følelser .... og, ikke sandt, paa Bunden af dit ærekære Hjerte finder jeg en slumrende Følelse, som jeg kan vække til Live — *ikke* ved Mandens Ungdomskærlighed — for den er selvisk og sanselig — men ved det, som er bedre: hans Trang til at beskytte den svage og staa den værgeløse bi!

HULDA *lytter efter hans Ord.* De taler kønt ....

vender sig, for at skjule sin Bevægelse.

JAMES MATTISON *bøjer sig over hende, kysser hendes Haar.* Stakkels kære Du! *friskere* Vi vil se frejdig ind i Fremtiden — vi vil have det Stykke blaa Himmel over os, som ingen Mennesker kan undvære — selv ikke de, der helst ser alt graat i graat?

HULDA *vil rejse sig.* Nej, nej ....

JAMES MATTISON *holder hende tilbage.* Nej, ikke sandt? —

HULDA. De talte jo altid kønt. De burde blot ha'e holdt fast ved mig dengang ....

JAMES MATTISON. Det var et Øjebliks Svaghed — som jeg bittert fortrød — som ikke vedrørte mit Hjerte — som min fortvivlede Stilling gjorde undskyldeligt ....

HULDA. Vor Stilling var lige fortvivlet. Jeg følte det ikke. Vi var jo begge i Live — og jeg vidste, at den Dag vilde komme, hvor jeg skulde se Dem. Det var mig alt — Glæde og Lykke .... og jeg havde det ikke godt — jeg var syg.

JAMES MATTISON. Du stakkels Kære!

HULDA. De burde forstaaet, at i Usselheden omkring mig var De Finheden og Fornemheden — den „Hertug og Fyrste“, som jeg læste om i Bøgerne. De burde ha'e anet, at der ikke var saa ydmygt et Liv, uden at jeg havde underkastet mig det for Deres Skyld.

JAMES MATTISON. Hulda!

HULDA *med forandret Tonefald, lidt vemodig bitter* Ja, min kære Ven — jeg elskede Dem — maaske som en taabelig Pige, men jeg elskede Dem usigelig højt. Jeg var stolt af min Kærlighed — og stolt af Dem. Og jeg kom og fandt Dem .... naa, lad os ikke tale derom. Tiden er gaaet. Nu gaar vi hver til sit. Vi har maaske begge to endnu adskilligt at lære — men glemme kan jeg ikke!

JAMES MATTISON *efter et lille Ophold, bestemt.* Kom Hulda — kom!

HULDA. Hvad er der? — hvad mener De?

JAMES MATTISON. Du skal ikke blive her — blandt disse Telte *lidt søgende efter Ordene.* Jeg formoder, at Du hører med til Selskabet .... Jeg vil .... lad mig .... •

HULDA *lidt bitter.* „Sørge for mig", mener De? *kort* Tak! behøves ikke.

JAMES MATTISON. Forstaa mig rigtigt —

HULDA. Jeg skulde ha'e forstaaet mig selv rigtigt — dengang — og lært én Ting — som jeg siden lærte ....

Ser paa ham, slaar Øjnene ned.

JAMES MATTISON *sagte.* Sig det!

HULDA. De er bleven ærligere end De var — eller klogere. De tænker nu det samme som jeg: Lige Børn leger bedst!

JAMES MATTISON *bøjer Hovedet.*

HULDA. Se *dertil* har De ingen kønne Ord at sige. — Men jeg bebrejder Dem ikke noget — slet ikke noget. Naar man hører til de fine Folk — dem med den gode Opdragelse og alt det — saa skal man lade Gøglerne i Fred.

JAMES MATTISON. Hulda!

HULDA. Hver er god for sig — men der kommer ikke noget godt ud af det, naar man ....

JAMES MATTISON *afbryder.* Et ærligt Tilbud! Lad mig sørge for Dig?

HULDA *ryster paa Hovedet.*

JAMES MATTISON. Den, som jeg har holdt saa meget af, skal ikke blive ved at rejse omkring ....

HULDA. Se saadan taler netop de fine Folk.

JAMES MATTISON *heftig.* Er *jeg* fin? — jeg er en Vagabond — din Ligemand — som vil dele sit Brød med sin Ungdoms Kærlighed.

HULDA. Tak! — Farvel! *vil gaa ind i Teltet.*

JAMES MATTISON *følger efter.* Hvad vil Du dér? — Hør mig; jeg er fri og uafhængig. I Aften rejser jeg til Udlandet — følg mig.

HULDA. Jeg er gift.

JAMES MATTISON *standser.* Gift? ....

HULDA *nikker.*

JAMES MATTISON *tørrer sin Pande.* Unægteligt — det er en Hindring.

HULDA peger ind mod Indianerteltet.

JAMES MATTISON. Med — med *ham?* .... bider sig i Læben.

HULDA rolig. Jeg var længe syg — jeg har gaaet meget igennem. Han var god imod mig — jeg kunde ikke arbejde. Han havde taget en lille Pige til sig — han trængte til en Kone ....!

JAMES MATTISON overvældet, samler sig, nikker. Rigtigt — rigtigt .... *saadan* gaar det i Livet — den haardhændede Virkelighed ....!

HULDA. Farvel!

JAMES MATTISON idet hun vil gaa ind. Blot et Ord! Vil Du ikke sige mig .... dengang — dengang da vi skiltes — var der da ikke et Baand imellem os? .... havde Du ikke noget at sige mig? —

HULDA. Jeg har ikke mere at sige.

JAMES MATTISON. Hvis jeg bad Dig indstændigt —?

HULDA langsomt og bestemt. Jeg tror, det er bedst for os to, at vi ikke taler mere sammen. Ind.

JAMES MATTISON tørrer sin Pande — ser et Øjeblik efter hende — driver saa, med bøjet Hoved, tilbage mod Baggrunden og langsomt ud.

Dorrit kommer fra Cirkus med nogle Garderobesager, uden at se *James*, løber op i Vognen og lukker Døren.

JAMES MATTISON kommer tilbage fra Baggrunden fulgt af *Aage*.

AAGE. Hvad er der dog hændet Dig? — Du gaar saa underligt — og siger ingenting ....

JAMES MATTISON adspredt. Hvad? — Naa? .... Du talte ikke med hende?

AAGE. Nej — jeg tror, hun undgaar mig. Hun vil vist ikke tale mere med mig.

JAMES MATTISON. Heller ikke *hun* .... hm!

AAGE ser paa ham. Men saa sig mig .... hvad er der dog? —

JAMES MATTISON. Ingenting, min Gut! Jeg har bare — saadan faaet min verdslige Katekismus repeteret. Tvinger sig til et Smil. Og nu kan jeg præke for Dig.

AAGE. Du maa have hørt noget — mødt — sét nogen? —

JAMES MATTISON stiller sig lige overfor *Aage* henne under Vognen. De gode Magter bevare Dig for saadanne Møder — ironisk Amen!

AAGE ængstlig. Men Onkel ....

JAMES MATTISON. At se sin Ungdomskærlighed — Dreng — hærget af Aarene og Sygdom .... ikke at kunne begribe, at det var hende, man en Gang holdt i sine Arme — og saa *dog* sige til sig selv: hun er mange Gange bedre, ærligere, bravere end Du — hun, som nu deler Telt med en — Macbeth Jensen!

AAGE. Hvad siger Du?

JAMES MATTISON fortsættende. — hun, „Sandsigersken", der ser Dig durk i din egen forhutlede Skikkelse — hun, som Du gerne vilde give alt, hvad Du ejer, og som Du dog knap vilde følges med

.... afbryder og ler tvungent. ja saadan er Menneskehjertet .... ned ad Gaden i denne sølle Ravnekrog — hvis Dom og Mening Du er højt hævet over!

AAGE tager hans Arm, heftig. Nej, Onkel, Du er altfor bitter mod Dig selv!

JAMES MATTISON ryster paa Hovedet. Det er saadan nogle „Bittermandler“, Du helst skal spares for at knase mellem Tænderne. Og derfor — min Dreng — tal ikke mere om din lille Beriderske!

AAGE vrider sine Hænder. Aa — det kan være sandt og rigtigt, alt hvad Du siger — men — alligevel — nej ....

JAMES MATTISON. Alligevel? ....

AAGE. Du piner mig .... heftig Jeg *kan* ikke tænke mig, at en anden skulde holde af hende. Jeg ser bestandig hendes Smil .... og hun smiler kysk og stolt — ganske som Du fortalte om din Hulda.

JAMES MATTISON lader sin Haand falde paa hans Skulder. Hvis en ældre — oprigtig Ven — havde staaet ved *min* Side — og indtrængende sagt mig, hvad jeg siger Dig ....

AAGE hurtig. Onkel, Du er ikke længer ung ....

JAMES MATTISON griber ham om Skuldrene, brutalt. Hold Mund! — Jeg *kan* være grov .... og her hjælper ikke andet!

AAGE vrider sig under hans Tag, lader Armene synke, brudt. Aa Gud! ....

JAMES MATTISON slipper ham, gør et Skridt tilbage, med udbredte Arme. Aage!...

AAGE kaster sig til hans Bryst. Onkel James! ....

JAMES MATTISON slutter ham i sine Arme. Min kære Dreng! — Det er ikke Modet, som mangler Dig; — men det er *Raaheden*, Du frygter; — og Du vilde gaa til Grunde blandt Gøglerne.

AAGE støttende sig ved ham, med Hovedet mod hans Bryst. Jeg holder saa meget af Dig — jeg føler, at hvad Du siger og gør, det er af Godhed for mig — jeg vil maaske blive ulykkelig, naar jeg følger hende....

JAMES MATTISON hurtig. Saa følg med mig — endnu i Dag!

AAGE ryster paa Hovedet. Jeg kan ikke .... jeg maa gaa til hende — og bede, trygle hende om at holde af mig — om at vente paa mig, til jeg faar mine Penge — eller følge med mig ud i Verden — og lade mig forsørge hende ved mit Arbejde.

JAMES MATTISON utaalmodig. Godt! — gaa til hende. — Sig hende alt, hvad Du vil gøre for hende — at Du vil give hende smukke Kjoler, Hus, Opvartning, Rejser, Fornøjelser — bare hun vil *blive hos Dig og la'e Kunst være Kunst!* Penge kan Du faa hos mig .... Men et skal Du love mig: Siger hun nej! saa er det afgjort — ingen Klynkeri — saa er Du en Mand — og Du følger med mig!

AAGE ser bestemt paa ham. Dér er min Haand! —

JAMES MATTISON. Du søger hende straks op ....

DORRIT aabner Vegdøren, ud paa Trappetrinet. De kan spare Dem Ulejligheden ....

AAGE forvirret. De har hørt? ....

JAMES MATTISON ironisk. Hm! — lyttet! ....

DORRIT pegende. Vinduet stod aabent. Det er saa morsomt ....

JAMES MATTISON. Aa ja — for den, som staar bag det aabne Vindu —

DORRIT. De mener, at det ikke er velopdragent .... men jeg har heller ingen Opdragelse faaet. Det er saa morsomt at høre, hvad der er *bag* Folks Ord. Det er jo det samme som at se, hvad de tænker.

JAMES MATTISON. Skal vi gaa lige til Sagen? Med en Haandbevægelse Har De noget imod ....?

DORRIT lukker, med en Bøjning af Hovedet, Døren, sætter sig paa Trappen, støttende Albuerne mod Knæerne, Hænderne under Hagen. Værsgod —! ....

JAMES MATTISON. Aage her — han holder af Dem — meget af Dem.

AAGE. Frøken Dorrit, det véd De ....

DORRIT uden at forandre Stilling. Det maa jeg næsten tænke — da De bærer Dem saa forkert ad.

AAGE. Det er ikke rigtig smukt, Frøken Dorrit, at benytte Dem af den Fordel ....

DORRIT. Hvem siger ogsaa, at jeg skal bære mig smukt ad? — hvor staar det skrevet? —

AAGE kæmpende med at finde Ordene og med sin Forlegenhed i James' Nærværelse. I Deres Hjerte — i Deres ....

DORRIT afbryder. Husk paa, at jeg véd alt, hvad *De* har paa Hjerte peger med Tommelfingren bagud op mod Vinduet men De véd slet ikke noget om, hvad jeg holder hos mig selv.

JAMES MATTISON. Aa jo dog — en lille Smule! møder hendes Blik og smiler. Véd ikke Aage Besked om unge Piger — saa er jeg kanske bedre underrettet.

DORRIT tørt. De kunde se mig ud til det og meget mere.

JAMES MATTISON. Jeg takker. Vil De sige Aage, i min Overværelse, om De holder af ham — om De vil blive *hans* — om De ....

DORRIT afbryder. Mener De, om jeg vil gifte mig med ham?

JAMES MATTISON til Aage. Vil Du svare Frøken Dorrit —

DORRIT. Jeg spurgte *Dem!*

JAMES MATTISON med en let Bøjning. De har hørt, hvad vi talte sammen .... formodentlig ogsaa, at han gav mig det Løfte ....

DORRIT rejser sig. Jeg har sagt Deres Brodersøn alt, hvad jeg havde at sige ham. Blødt til Aage. Jeg synes godt om Dem — jeg kan godt lide Dem .... Rækker ham Haanden. Men det kan ikke blive til noget mellem os! — Farvel!

AAGE knuger hendes Haand og fører den til sine Læber. Dorrit! — endnu en Gang....

JAMES MATTISON ser bestemt paa ham.

DORRIT drager sin Haand til sig, stille. Levvel!

AAGE vender sig, skjuler sit Ansigt i sine Hænder, gaar et Par Skridt, kommer tilbage. Gid De maa blive lykkelig — med den — med den, som ... Kæmper med sin Hulken. Aa der er *ingen*, der kan ønske det bedre for Dem end jeg! Gaar.

Et Øjebliks Pause. *James* ser efter ham.

JAMES MATTISON. Stakkels Dreng!

DORRIT har overvundet sin Bevægelse, stiger op ad Trappen, med Haanden paa Dørlaasen. Hvorfor siger De det? — er *han* saa stakkels?

JAMES MATTISON knapper en Knap i sin Frakke. De er en meget — behersket ung Pige.

DORRIT. Det er mærkeligt saa alle véd Besked om, hvad jeg er eller ikke er.

JAMES MATTISON ser opmærksomt paa hende, tager sin Hat af. Ja saa vil jeg byde Farvel.... eller — maa jeg et Øjeblik ....? tager en Stol og flytter den hen ved Trappen.

DORRIT sætter sig, som før, øverst paa Trappen. Vilde De tale med mig...?

JAMES MATTISON sætter sig paa Stolen — ser paa hende — drejer sig, ser mod Baggrunden. Dér gik han altsaa!

DORRIT. Han holder meget af Dem!.... og De af ham?

JAMES MATTISON. Naar man er bleven ene i Verden, trænger man til at holde af nogen! — Det er den sidste Luksus, man tillader sig, inden man bliver ganske karrig og *kun* holder af sig selv.

DORRIT. Den „Stakkel“ sagde De. — Han er et kønt ungt Menneske — rig — og ufordærvet.... jeg har dog kendt dem, der var mere at beklage.

JAMES MATTISON. Ja nu bli'r vi saa alvorlige.... Ser smilende paa hende, slaar over i en let Tone. Hør, sig mig, min lille Pige — hvorfor kunde De nu ikke trøste ham lidt — være lidt god imod ham — holde lidt af ham — kort sagt....

DORRIT betragter ham skarpt, gør Mine til at rejse sig — sætter sig atter, smilende. Kort sagt?....

JAMES MATTISON. Hvorfor altid disse store Ophævelser — mellem de unge?

DORRIT. Mellem os unge? — ler. nej ikke sandt?

JAMES MATTISON. Hjertet har dog sin varme Strøm.... Livet siger: Dug dæk dig! — tag for Jer af Retterne!

DORRIT. Rigtigt! ler. En, to, tre — klappe, klappe Kage — saa søde skal de smage! — Javist!

JAMES MATTISON betragter hende med stigende Velvilje, leende. Men Gud-

bevares, De er jo en sød og fornøjelig En .... vil rejse sig. Skal jeg saa hente Aage? —

DORRIT hurtig. Det er *Dem*, jeg taler med!

JAMES MATTISON. Saa la'er vi være!

DORRIT bøjer sig lidt frem, betragter ham paa en egen *Maade* — hendes Minespil forandres. De har saadan muntre Øjne.

JAMES MATTISON rykker nærmere. Takker! ....

DORRIT. Jeg kan lide muntre Mennesker. Det kan vi rejsende Folk altid. Giver vi os til at gruble og spekulere for meget — saa er det snart forbi med Kunsten.

JAMES MATTISON. Som talt ud af mine egne Erfaringer .... Der er et Frimureri imellem os — tror De ikke?

DORRIT skælmsk. Det kunde næsten synes saa ....

JAMES MATTISON rejser sig, tager ved Stoleryggen og lader som han vil springe over den. For en halv Snes Aar siden, kunde jeg endnu .... ja De ler! Sætter sig paa nederste Trin af Trappen.

DORRIT trækker Fødderne til sig. Jeg vil gerne tro paa Deres Smidighed!

JAMES MATTISON. Aa, De ler ad mig —

DORRIT. Jeg siger Dem, jeg tror godt paa, at De er *Mester* for at gøre mange Kunster. — Hurtig. Kan De ogsaa læse i Haanden?

JAMES MATTISON. *De* kan bestemt! Det hører jo med til Zigeunervæsnet. Rækker hende Haanden.

DORRIT. Jeg er ikke Zigeuner! Det kan De jo nok se paa min Fa'r.

JAMES MATTISON. Men Deres Mo'r da? —

DORRIT. Hun hverken lærte mig at spaa i Kort eller kigge i Hænderne. Skyder hans Haand tilbage.

JAMES MATTISON tager hendes Haand. Véd De, hvad jeg kan se i Deres? .... at De — saa ung De er — dog har haft Deres Erfaringer! Truer smilende med Fingren.

DORRIT naturlig. Hvilke Erfaringer, mener De?

JAMES MATTISON. Naa — Kendskab til *Mændene* — Herrerne .... Holder inde, fikserer hende bestemt; trykker hendes Haand.

DORRIT. Kendt nogle *Mandfolk*, mener De? .... Det kommer vi nemt til i vort Fag ... Men en *Mand*, se det er straks vanskeligere!

JAMES MATTISON. Hvordan skulde i Grunden den *Mand* være — som var efter Deres Hoved — og Hjerte?

DORRIT. Han skulde ikke være bange for noget.

JAMES MATTISON. Hvis jeg nu sagde, at der ikke er ret meget, som *jeg* er bange for? ....

DORRIT uden at svare. Han skulde ingen Slægt — ingen Venner ha'e — ingen uden mig.

JAMES MATTISON. Ene i Verden — som jeg!

DORRIT. Han skulde være ærlig og oprigtig imod mig ....

JAMES MATTISON. Hvad vil det nu egenlig sige? ....

DORRIT. Og han skulde være dygtig i den Kunst, som jeg selv gerne vil være dygtig i! —

JAMES MATTISON prøvende. Var det en absolut Betingelse? ....

Han har flyttet sig tæt ind til hende, holder hendes Haand; Dorrit ser mere og mere bort fra ham og synes ligesom at tale med sig selv.

JAMES MATTISON. Alderen — hvad Alder? .... forskende. behøvede han at være ganske ung? ....

DORRIT uden at svare, ser ligefrem for sig; tager med et hans Haand, strækker sin anden Haand gestikulerende ud, siger. Ser De .... Holder inde, synes at samle Tankerne.

JAMES MATTISON betragter hende opmærksomt, lidt i Usikkerhed, med levende Øjne. Hvilket? — hvad mener De? ....

DORRIT. Jeg tænker i Grunden ikke saa meget paa den Mand .... Der er noget andet, jeg tidt tænker paa.

JAMES MATTISON. Fortæl!

DORRIT. Jeg saa' en Gang et Billed. Det var en indhegnet Dam — med et hvidt, smukt Stakit om — og en ganske lille bitte Baad — som man kunde ro om i Dammen med — og den var fastgjort ved en Lænke.

Og midt i Dammen svømmede en fin ung And — og spejlede sin hvide Dragt i Vandet.

JAMES MATTISON. Ja saa! —

DORRIT. Men højt oppe i Luften kom Vildænderne flyvende — med Halsene strittende frem i den skarpe Fart — de graa, frie Fugle paa de susende Vinger.

JAMES MATTISON. Ah!

DORRIT. Og langt borte øjnede man Havet — det blaa, friske Vand — som svulmede højt; — og Solen gik ned — rødere og rødere — og ud imod Solen og Havet fløj de frie Fugle.

JAMES MATTISON sukker.

DORRIT. Men den indespærrede And saa' efter dem og begravede sit Hoved i den stille Dam, hvor Stakittet spejlede sig og Baaden laa fastgjort i sin Lænke!

JAMES MATTISON efter et Øjebliks Ophold. Saa' De *alt* det?

DORRIT smiler. Ja—a ... jeg tror nok, at jeg saa' det — alt sammen.

JAMES MATTISON. Aa, De er en kær lille En .... Jeg kunde have Lyst til —

DORRIT skælmsk. Hvad kunde De ha' Lyst til? —

JAMES MATTISON. Ja, jeg ved snart ikke mere. — Synes *De*, at jeg var for gammel, Dorrit, til at ha' en ung Veninde paa mine gamle Dage? ....

DORRIT ler. De — gammel? ... rejser sig, siger med forandret Tonefald. Jeg har set dem, der var ældre — og som bar sig lige saa taabeligt ad.

JAMES MATTISON *usikker og betaget.* Hvad mener De? .... kunde De ikke holde lidt af mig?

DORRIT *knejsende, slaar en høj, klar Latter op.* Nej, De duer ikke! .... de duer alle sammen ikke noget!

HULDA *kommer hurtig ud af Teltet, ser skarpt paa dem begge to, gaar over til Vognen, siger til James, med halv Stemme, idet hun lægger Haanden paa hans Arm, medens Dorrit springer ned ad Trappen forbi ham og ind i Cirkus.* Hun er min Datter og *din!* *Gaar efter Dorrit.*

JAMES MATTISON *overvældet.* Dorrit — min...? Aa, James — James!

GENERALKONSULEN *kommer fra Baggrunden med Aage, som langsomt og ugerne følger.* Naa, er nu nu det Vrøvl i Orden? Frokosten venter.

JAMES MATTISON *adspredt.* Saa? — Jeg vil bort. — Og Aage? ....

GENERALKONSULEN. Han siger, at det hele er ham ligegyldigt. — Hvad er der i Vejen? —

JAMES MATTISON *samler sig.* En lille Saltomortale. Jeg *kom* ned paa Benene igen .... men man er ikke ung længer.

GENERALKONSULEN. Bare ikke højtravende!

JAMES MATTISON. Jeg rejser med første Tog.

AAGE. Jeg med!

GENERALKONSULEN. Hvad skal nu de Kunster til? ....

JAMES MATTISON *peger mod Cirkus; Forhænget er slaaet til Side, man ser Dorrit samtalende med Standford, Hulda betragter dem; Munckel bukker ud mod Herrerne, og trækker modfalden paa Skuldrene, da de ikke besvarer hans Hilsen.* De derinde — Kunstnerne — det er de ægte, uforfalskede Gøglere. Vi — Du og jeg — er de anløbne!

GENERALKONSULEN *ser paa ham.* Jamen — hvad Fanden er Du da egenlig for et Menneske?

JAMES MATTISON. Jeg? — *søger i Lommen efter et Kort* — forhenværende Hestepasser, Klown og Berider. Nuværende Grossist i vilde Dyr!

GENERALKONSULEN. Aa Sludder! Bare ikke højt .... *drejer sig om paa Hælen, ser Munckel, som atter bukker dybt og løfter paa Skuldrene.*

MUNCKEL. Ach, Deres Velbaarenhed, den Menageri ....

HULDA *tager ham ved Armen, drejer ham rask omkring, kort.* Naa — hvad betænker Du dig paa?

MUNCKEL *klør sig i Nakken.* Ja — so brækker vi op — til den næste Marked.

AAGE *betragter Dorrit smerteligt — rækker James sin Haand, stille.* Ikke sandt — vi følges?

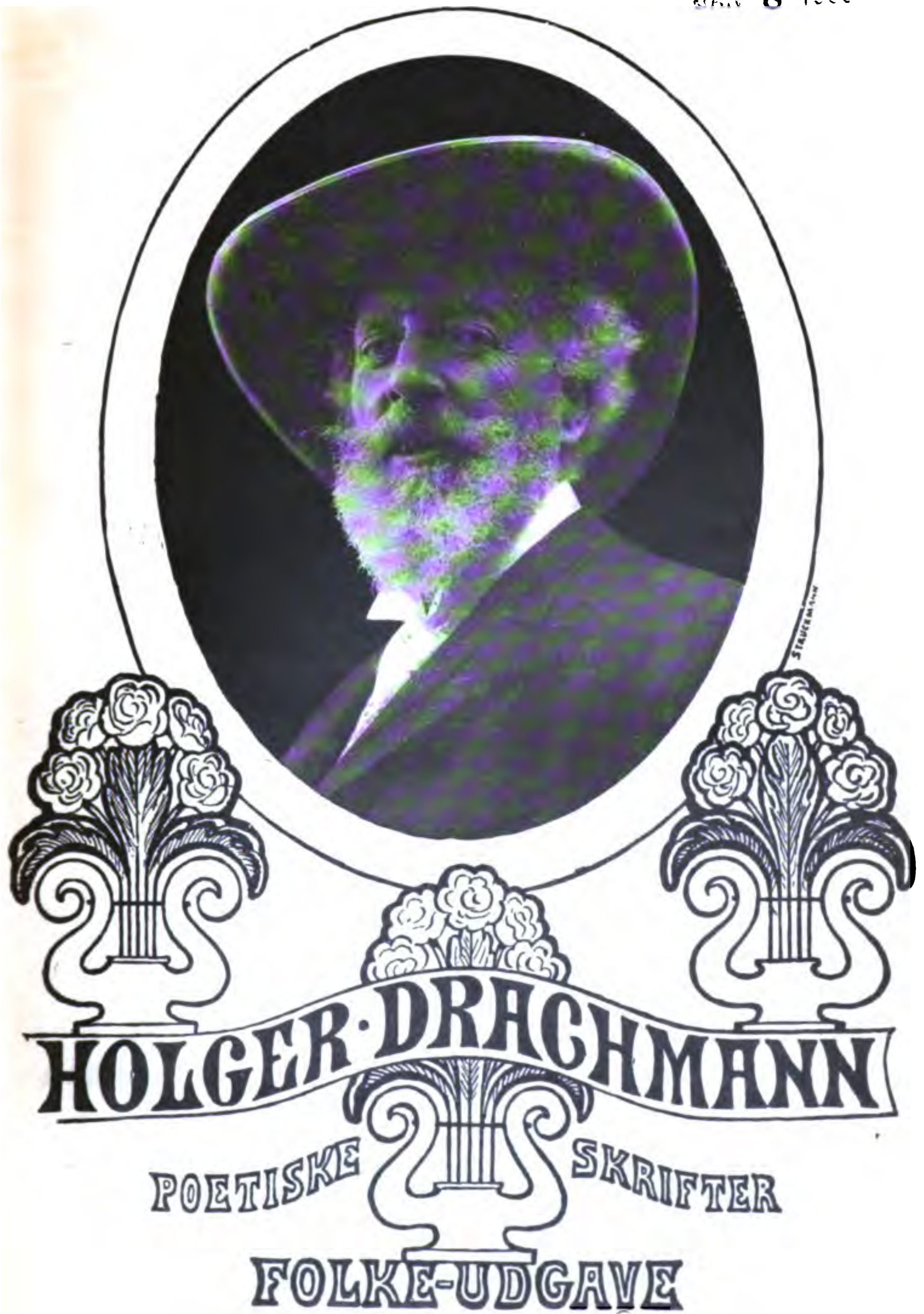
JAMES MATTISON. Ja — vi *følges.* *Ser med Vemod paa Dorrit.*

DORRIT *munter, giver Standford Haanden.*

Vi er Fugle, frie Fugle,
vi kommer og gaar!

Tæppet.

INDHOLD AF TIENDE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

59. HEFTE
PRIS 50 ØRE

